NEMZETI ÚJSÁG,

MELLYET

HAZAI 'S KÜLFÖLDI

TUDÓSÍTÁSOKBÓL

A' MAGYAR NEMZETNEK

KÖZ JAVÁRA

ALAPÍTOTT

NÉHAI TÁBLABÍRÓ T. T. KULTSÁR ISTVÁN ÚR,

FOLYTATVA KIADJA

1837re

ANNAK ÖZVEGYE,

született Perger Anna Mária.

SZERKEZTETI

Galvácsy László,

hites ügyvéd, t. n. Szabolcs vm. és a' Bácsai e. nemes szék' táblabírája.

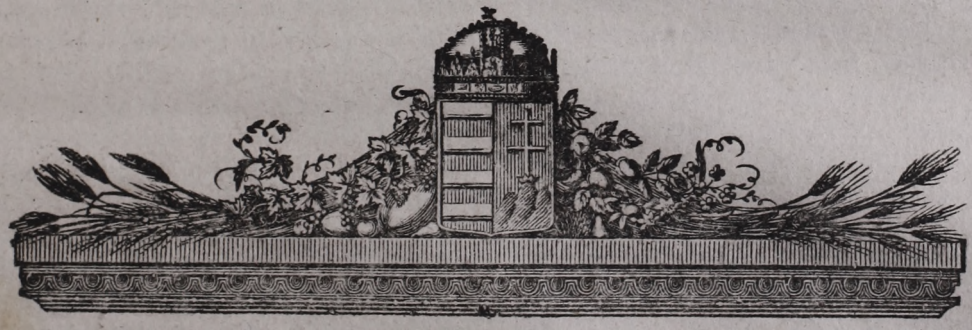

Második Félesztendő, Julius elejétől December végéig.

Pesten,

nyomtatja Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István,

cs. kir. privil. könyvnyomtató-intézete, urak' utczája 612.

M. ACADEMIA'
KÖNYVTÁRA

Szeresd Hazád' és Királyodat,
És a' Törvény szent legyen előtted.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

1. szám. Pesten szombaton Szent-Jakabhó' 1jén 1837.

Magyarország és 'Erdély' (Karós Antal udv. taksáló; Vrancsányi Simon magyar nemes; kőrösi levél; magyar tudós társasági jelentések; Tudományos Gyűjtemény' 4d. kötete; hírek az erdélyi országgyűlésről; menykő hullások; 'sat.) Ausztria (therezianumi növendékek' betegsége.) Nagybritannia (parlamenti ülés; vasárnapi bill; orvosi jelentések a' király állapotjáról; az ángol király meghalt; 'sat.) Franciaország (Mars-mezei szerencsétlenség; kamarai ülés; béke Abdel-Kaderrel; 'sat.) Portugallia (költemény a' királyné álterhessége felől.) Spanyolország (hadi tudósitások; 'sat.)

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. k. Felsége junius' 13diki legfelsőbb határozatában Hodor Lajos halála által az erdélyi udv. Kanczelláriánál megüresült levéltár- és lajstromzó-hivatali igazgatóságra 's egyszersmind udv. taksálóvá Karós Antal udv. titoknokot méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő cs. k. Felsége febr. 3d. legfelsőbb határozatában fiumei polgár Vranysan Simont 1809ben kitüntetett vitézsége' jutalmául Vrancsányi névvel magyar nemességre emelni kegyelmesen méltóztatván, — az erről szóló nemesi oklevél tek. Zágráb vmegye' közgyűlésében jun. 20dikán olvastatott-fel.

N. Szeben junius 18dikán. Ezen junius 16kán tartott 29dik országos űlésen, a' nemes Rendek által le tett hódolói hitről két példányokban készített, tisztába irott, és békötött homagiale instrumentum (mellyek közül egyik az országos levéltárba fog be tétetni) országos elnök ő excja, és két itélőmester urak aláírások, úgy a' három nemes nemzetek pecsétei oda tételek által is hitelesíttetett. Ugyan ekkor, az ezen instrumentum mellett ő felsége eleibe felküldeni határozott comitiva, valamint más két rendbeli repraesentatiók is, az országos elnök ő excja és itélőmester urak által aláirattak és bepecsételtettek és mindazok junius 17kén egy comitiva mellett, a' királyi biztos ő fenségéhez az e' végre kinevezett biztosság által olly alázatos kéréssel küldettek által, hogy azokat ő kir. fensége, mint a' ns RRek örökre fenmaradandó hűségök zálogát, ő felsége eleibe feljuttatni kegyeskedjék; méltóztatott is k. biztos ő fensége megnyugtatni a' ns Rendeket a' felől, hogy a' kezihez küldötteket ő felsége eleibe igen is feljuttatni kegyes leend. — Junius 17kén tartatott 30dik országos űlésen a' ns RR. a' főkincstárnoki (thesaurariusi) hivatal betöltésire szózatoltak, melly megesvén, ezen hivatalra mind a' négy bevett vallásból, a' hármas számba következendő személyek mentek-be — u. m. a' r. catholica vallás részéről: gróf Kornis János úr ő excja; mltgos b. Gerliczi Fülep kincstári tanácsos úr; mltgos gróf Bánffy József úr. — A' reformata vallás részéről: mlgos gr. Bethlen János kir. hiv. úr; gróf Rhédei Ádám ő excja; mltgos Ugron István udvarhelyszéki követ úr. — A' lutherana vallás részéről: mlgos Bedeus József udv. tanácsos úr; mlgos Conrád János András főkormányszéki tan. úr; b. Bruckenthal József ő excja. — Az unitaria vallás részéről: mltgos Szentiványi Dániel úr kir. tábla rendes birája; mlgos Augustinovics Pál úr; mlgos Daniel Elek f. fejér vmegyei főispány úr. — Junius 19 és 20dikán tartatott 31 és 32dik országos űlésen a' provincialis cancellari és tartományi főbiztosi hivatalokra a' szózatolás véghez menvén, a' provincialis cancellári hivatalra mind a' négy bevett vallásból a' hármas számba következendő személyek mentek-be. A' catholica vallás részéről: mltgos gróf Lázár László pr. cancellarius úr; mlgos Gál László főkorm. tan. úr; mlgos Barcsai János kir. hivatalos úr. — A' reformata vallás részéről: mltgos b. Kemény Ferencz Kolozs vmegyei követ úr; mlgos b. Bánffy László Kraszna vmegyei követ úr; mlgos gróf Degenfeld Otto úr. — lutherana vallás részéről: mlgos Conrád János András főkorm. tan. úr; mlgos Bedeus József udvari tan. úr; mltgos Rosenfeld Mihály kincstári tan. úr. — Az unitaria vallás részéről: mlgos Sala Sámuel itélőmester úr; mlgos Augustinovics Pál főkorm. tan. úr; mlgos Szentiványi Dániel k. táblai rendes biró úr. — A' fő provincialis commissariusi hivatalra pedig következendő személyek választattak. — A' r. catholica vallás részéről. mlgos gr. Béldi György kincstári tan. úr; mltgos Nopcsa László Hunyad vmegyei főispány úr; mlgos Gál László főkorm. tan. úr. A' reformata vallás részéről: mlgos b. Kemény Ferencz úr; mlgos b. Bánffy László úr; mlgos gr. Bethlen János úr. — A' lutherana vallás részéről: mltgos Conrád András főkorm. tan. úr; mlgos Rosenfeld Mihály kincstári tan. úr; mltgos Bedeus József udv. tan. — Az unitaria vallás részéről: mlgos Sala Mihály főkormányi titoknok úr; mltgos Daniel Elek F. Fejér vmegyei főispány úr; mlgos Pálfi Elek udv. rhelyszéki v. királybíró úr.

A' m. tud. társaság' junius' 12dikén 1837 tartott kisgyűlésében mutattatott-be I. a' nógrádi nemzeti intézet részéről, a' kézirat-tár számára Kubinyi Ferencz táblabíró előterjesztése a' porosz országi népnevelés és elemi oktatásról. II. Egy a' Tudománytár' számára beküldött philosophiai dolgozat, és egy, külön nyomtatás végett beadatott mathematicai, valamint egy szép literaturai munka is, mellyek illető osztálybeli tagoknak adattak-ki vizsgálat végett. III. Egy gazdasági értekezés, küldőjének visszaadatott. IV. A' könyvtárt a' következő szerzők nevelték legujabb munkáikkal: a) Sárvári Ferencz: Világosító és rendszeres előadása az 1836ki úrbéri törvényeknek, Pest, 1837. b.) Perlaky Dávid: Történeti adatok költészeti toldalékkal, Pest, 1837. c) Nagyajtai Kovács István: Erdélyorsáág' történetei tára, 1só kötet, Kolozsvár 1837. d.) Guzmics Izidor: Egyházi tár, 9dik füzet és Jób' könyve Pest, 1836—7. e) Pusztay Sándor: Soteria Josephi Palatini. Pozsony, 1837. f.) Rumy Károly: Lehrbuch der Oeconomie, 2 kötet, Bécs 1808, Anleitung zum Bierbrauen, Bécs, 1826. Ujonnan fölfedezett módja a' lőétetésnek, Kassa, 1835. magyarúl és németül. Biblische Perlen von Kornfeld, mit einer Vorrede von Dr. Rumy, 1826. — Ezeken kívül az utólsó még a' következőket küldte: Bod Péter szent irás' értelmére vezérlő Lexicon, 1743. Pfahler ius georgicum hungariae, Bécs, 1820 és Vaterländische Blätter 1811—12—18. 6. kötet.

Magyar tudós társaság, Perlaky Dávid bezi ev. pred. superintend., jegyző és táblabíró, a' m. academia' alaptőkéje' nevelésére legujabb irományából: ‚Történeti adatok, költészeti toldalékkal' (Pest, 1837 8. 80 lap) ötven példányt küldött alulirthoz. Arultatnak ezek az academia' középponti könyvárosánál Eggenberger Józsefnél. Ára egy példánynak 20 kr. pgő. — Pesten, junius' 30dikán 1837. Dr. Schedel Ferencz, m. k. titoknok.

Az 1837d. évi Tudományos Gyűjtemény' IV. kötetének, melly e' napokban jelent-meg — foglalata következő: I. Értekezések. 1) Horváth Zsigmond. A' csillagok esmértetése. (Folytatása 's vége.) 2) Névtelen. Festő palánták. Egyedül gazdaságos szempontból adva. 3) Horváth István, csehi reformatus pap. Gondolat közlés a' megelégedésről. 4) Némethy József. Schawl kecskék. 5) Holéczy Mihály. Valami a' veres barátokról. II. Literatura. A.) Hazai Literatura. Könyvesmértetés. Birálatok, a' philosophiai pályamunkákról; 1834ből irta Kállay Ferencz a' m. t. társ. rendes tagja. I. Rész Balogh Pál' feleletje illy jelszóval: „Est deus in nobis agitante calescimus illo.“ B) Külföldi Literatura. Joseph Jacotot's Universal-Unterricht, nach dessen Schriften und nach eigner Anschauung dargestellt und aufgeführt von D. J. A. G. Hoffmann, Professor an der Universität zu Jena 1835, in der Crökerschen Buchhandlung. Gazdaság - Egyesületi választottság' jelentése az Egyesület' köztelkén épitendő, és nemzeti lovagló - iskolával összekötendő gyapjúraktárról. Trattner és Károlyi könyvnyomtató - intézetében megjelent új köny. (Koszorú az 1837dik eszt. IV. kötethez egy iv.)

Kun Sz. Miklóson, jul. 27d. délután ½ órakor, vagy ¼ percz alatt, nagy eső között ötször ütött-le a' villám, — először a' reform. templomba, hol a' torony csillagán, 's az üst fedezetű tornyon lefutván, az óra mutatók nyúgot felőli vas tengelyén az óra gépelye közé szaladt, mellyből egy vas éket elmozditván az óra megállott. Innen egy lefelé szolgáló vasas fa oszlopon lefutván, a' torony őrt, és vas körkarzatot egészen kikerülve, az épületet összetartó vas rúdak folyamatain hihető több ágakra oszolván a' föld felé le sietett, olly formán, hogy a' falon itt ott, székeken a' templomban, és déli ajtón némelly szakasztásokat és roncsolásokat tett, 's az egész templom belsejét nagy fojtó kén szaggal töltötte-be. — A' második csattanással egy kis ház kamarájába ütvén, egy 70 éves embernek is idegeit keményen és veszedelmesen meg járta, 's a' padláson lévő gabonát széllyel dúlta. — A' több leütések ártatlan helyen ártatlanúl enyésztek-el. Hogy ezen sujtás illy gyujtatlanúl járta-meg a' több fa eszközöket: a' tudósító úgy vélekedik, hogy a' nagy eső a' villám anyagnak nagy részét elszíván, az elpukkanásra nem felette sok anyag maradt; 's a' kevés villámszer sebesebben elhaladt a' gyülékony szereken, mint-sem a' mennyi idő a' gyujtásra elég lett volna.

NKőrös jun. 25d. Medárd nap óta nálunk az esső mindennapos; a' széna-rendek feketednek; a' fü csak senyved; a' rozs szépen virágzik. A' bogarászó graculák sok kárt okoznak szőlőinkben; seregestül lepik-meg a' cseresznye-fákat 's a' kurjongatás semmit nem használván, tökéletesen lepusztítják gyümölcseiket, az uj sáska-vendégek.

Pesten jun. 27dikén elhunyt tek. Halitzky Antal úr, a' m. nemzeti Muzeumnak egyik érdemes őrje, 8 hónapi sulyos betegség után életének 49d., hivatalának pedig 19dik esztendejében.

A' nagym. m. kir. udv. Kamara sóházőrökké Selmeczre Huszka Jánost; Ipolyságra Szilágyi Mihályt; Tárkányba báró Zornberg Antalt; Földvárra Puchlin Józsefet; Dunavecsére Furchich Antalt nevezte.

AUSZTRIA.

A' Wiener-Zeitung jun. 26kán egy hosszabb czikkelyben következőket irja a' Terézia katona-akadémiában támadt betegségről: E' betegség majus utolsó felében mutatkozott, mint helybeli gyomorbeli heves láz, 's két hét alatt a' nevendékeknek több mint felét meglepte, hét intézetbeli pappal együtt. A' felügyelőség mindennemü orvosi segedelemről gondoskodott, 's a' baj okát kifürkészni igyekezett. A' betegek egy régi cs. mulató

vár szellős teremeibe szállíttatak, Dr. Singer akademiai másod orvos (az első orvos maga is beteg volt) gondviselése alatt, több jeles orvosok, sebészek és ápolók rendeltetvén mellé, kik az akademiából sem éjjel sem nappal nem távoztak-el. Miután az inbeli typhusos lázban sínlők nagy száma fejledező ragály veszélyét sejdíteté, Miksa ausztriai-estei főhg ő k. magassága badeni palotáját ajánlá lakásul az egészségeseknek és meggyógyultaknak, 's e' végre császár Ő Felsége is egyik badeni palotáját kitakaríttatá. Az akademiában orvoslott 82 beteg, kik többnyire inlázba estek, nagy részint meggyógyult, 's csak hét halt-meg, ezek közűl is kettő mellnyavalyában. 17 nevendék rokonaik által ápoltatott, 's eddig három halálozott-meg közűlök. E' szomoru eset okának kinyomozására legszigorúbb vizsgálatokat tőn a' felügyelőség a' nyilvános tiszthatóság jelenlétében. A' hivatalosan jegyző könyvbe iktatott környületes vizsgálatok 's hit alatti vallomások, egy, a' főváros legtapasztaltabb orvosaiból álló választottság elibe terjesztetvén, e' választottság illy nyilatkozást tőn: E' helybeli nyavalyát sem levegő, sem ételek 's különféle állató részeik, sem réz edények, sem ragály nem okozák; hanem a' konyhához közel eső udvartérben valami állati megmérgezése történt a' kútvíznek, mi a' kiásott föld belsejének megtekintése után könnyen kimagyarázható; mert a' rútság-csatorna az udvari kúttal közösülésben, a' cloakák és büdös gőzzel tőlt földalatti üregek a' kúthoz közel találtattak; mert a' kútvíznek illyes megmérgezése Bécsben 1811ben is többször történt, 's akkor is sokan elveszték éltöket; mert az aprilisi 's majusi szünetleni essőzések a' földet feláztatván, 's földalatti áradást okozván, az állati méreg, a' talált föld-ereken, a' rutság-csatornából 's szemetgödörből, a' kútvízbe szivároghatott; mert az intézeti szerzetes papok és szolgák közűl csak azok betegedtek-meg, kik az említett kútból ittak, 's a' betegség lefolyta tökéletesen megegyezett azzal, melly a' hasonló okokból származott betegségek körül mindenkor tapasztaltatott. Ezen orvosi nyilatkozás következésében a' felügyelőség azonnal rendelést tőn, a' felfedezett helybeli egészség veszélyeztető okoknak elhárítása iránt, mellyek föld alatt rejtezvén, nem is sejdítethettek, 's csak sok kiásás után valának észrevehetők; nagy változások tétetnek az egész épületen, kivált a' betegek osztályain, hogy az egészségre jövendőben semmi ártalmas befolyás ne keletkezhessék. A' meggyógyult nevendékeknek pihenésre, mezei mulatásra, 's büdöskő fördőkre levén szükségök, az akademia főigazgatósága rendelé, hogy e' pihenési idő a' szokott szűnnapok gyanánt használtatván, augustus közepe vagy vége után pótolják-ki a' nevendékek az oskolai év elmaradt részét, 's kiállván a' vizsgálatot, az új oskolai évet kezdjék-el, nehogy e' szerencsétlen eset miatt tanulmányaikban hátra maradjanak.

NAGYBRITANNIA.

A' felső házban jun. 9kén az irlandi hatóságbill lett volna napi renden, minthogy azt a' ház mult alkalomkor e' napra halasztá Wellington hg. javaslatából, ki az Irland eránti más két bill sorsát elvárni, szükségesnek állítá. Lyndhurst l. most ismét jul. 3kára javaslá halasztani e' billt a' már sokszor előhordott okoknál fogva. Melbourne l. hatalmasan ellenszegült a' halasztásnak, de okai nem hallgattattak-meg, 's 119 szózattal 80 ellenére Lyndhurst l. javaslata állott-meg. — Az alsó házban Russell l. az irlandi tizedbill másodszori olvasását hozá indítványba. Roebuck úr azt javaslá, hogy ezzel soha sem vesztegessen a' ház időt, mert e' billnek a' felső házon keresztülvitelét nem remélhetni, hanem változzék inkább biztossággá, 's vizsgálja-meg az ország jelen állapotját. Dr. Lushington 's O' Connell viszonzák a' szónoknak, hogy radicalis szabadelmüségének ürügye alatt csak a' toryk kezére dolgozik. Roebuck úr javaslata igen csekély gyámolításra fogott találni.

Sir A' Agnew idei billje, a' vasárnap megülése iránt, egyes határozataiban szigorúbb az előbbieknél; nem csak a' gyümölcs, pástétom 'stb. árulását megtiltja a' piaczokon 's utcza-szegleteken; hanem kocsikon csak az egyházig és vissza szabad menni. Továbbá rendeli a' bill, hogy a' rendőri szolga, ki az illy szombatszegő lovait el nem veszi, maga is ünneprontónak tekintessék. A' törvény áthágója 3 ft. stgel vagy arányos fogsággal lakoljon. Plumptre úr az alsó házban sir A. Agnew billjének másodszori felolvasását azon elvnél fogva pártolta, mivel Anglia, sőt minden keresztény ország jóléte leginkább a' szombat megszentelése eránti isteni parancs megtartásától függ, a' mint ezt az ó testamentombeli istentől ihletett férfiak kinyilatkoztatták. Az érdemes követ felolvasá Jeremiás 17 r. 19 v.: „Az úr így szól hozzám: Menjel, 's lépj a' nép kapuja alá, mellyen Juda királyai ki- 's bejárnak, 's Jerusalem minden kapuji alá, és mondjad nekik: Halljátok-meg az úr szavát ti Juda királyai, és egész Juda, és Jerusalem minden lakosai, kik e' kapun bemennek. Igy szól az úr: Őrizkedjetek, és szombat napján semmi terhet sem vigyetek-be a' kapukon Jerusalembe, semmi terhet ne vigyetek szombaton a' ti házaitokba, és semmi munkát ne tegyetek, hanem megszenteljétek a' szombatot, a' mint atyáitoknak parancsoltam 'stb.“ „Érdemes követek, folytatá Plumptre úr, azt

mondták 's fogják mondani, hogy e' bibliai hely csak a' zsidó népet illeti, 's a' kereszténveket nem kötelezi. Igy azt is lehetne következtetni, hogy a' keresztények nem köteleztetnek a' tíz parancsolat megtartására; de illy veszélyes következtetések által elvesztené alapját a' keresztény vallás, melly az isten választott népének hitén alapult. Én részemről erősen hiszem, hogy a' Sinai hegyről kihirdetett parancsolatok nem csupán a' zsidóknak, hanem az egész világnak adattak." Roebuck úr: „Meg kell vallanom az érdemes baronetről, hogy mostani billje, részrehajlatlansággal, e' tárgy iránt behozott előbbi billjeit mind felülmulják. Máskori billjei csak a' szegényeket akarták korlátozni, a' gazdagoknak pedig a' vadászatot vasárnap szintugy mint dolgozó napokon tetszésök szerint megengedték; de a' mostani rendszabály szerint az előkelők 's gazdagok csak egyházba kocsizásra használhatják lovaikat, ha gyöngeség miatt gyalog nem mehetnének. Ámbár e' ház átelleni padjain sok érdemes tag hasonló nézettel van, az igen érdemes baronet ájtatos indítványát mégis pártolni színlik, és ha utoljára megbukni engedik is, ugy tudják intézni a' dolgot, hogy a' gyűlöletes félrevetés a' ministeri tagokra háramlik. Mi a' billt magát illeti! A' keresztyén vallás nem e' dícsért módon parancsolja ünnepelni a' vasárnapot; hanem azt tanítja, hogy mások viseletét szeretetlen ne kémlelgessük, ne becsméljük, alázatosan éljünk, Istennek egyik napon szintugy mint a' másikon imádkozzunk, igazságosak legyünk egész héten ugy, mint a' hetedik napon, melly szent nyugalom napja, és én ezt tartom az úr napja megülésének (tetszés.) Az igen érdemes baronet büntetni akarja vasárnap a' sétálást; de cselédei, csizmákat fényesíthetnek, ruhákat kefélhetnek, ágyat vethetnek, és asztalára meleg ebédet tehetnek, a' kézmívesnek 's szegény tudósnak pedig, ki hat nap fáradsággal dolgozott, ne legyen szabad éhségét 's szomjuságát elóltani a' vendéglőkben, mellyek be fognak záratni. Én tehát javaslom, hogy a' bill hat hónap mulva olvastassék másodszor, azaz vettessék félre." Sandon lord: Az érdemes baronet nem akar új törvényt behozni, hanem csak a' II. Károly által kiadottat megujítani, azért nem foghatni-meg, képmutatással, 's politikai czélzattal miért vádolja őt Bath érdemes követe, kinek nem legfénylőbb oldala a' keresztényi alázatosság. Az általa mondottakra elég legyen azt megjegyezni, hogy a' keresztények átaljában, 's különösen az angolok mindig szentnek tartották a' vasárnapot. Sok radikalis tag ellenzé a' billt, közöttük H. L. Bulwer úr említé, hogy I. Jakab 's I. Károly királyok törvényekkel ébresztették azt, mi most a' szombat meg nem tartásának mondatik. A' bill mindazáltal 44 szótöbbséggel másodszor felolvastatott. Ezen ájtatos tárgyra szánt ülésben történt, hogy a' szónok, káplánja meg nem jelenvén, maga olvasta-el a' könyörgést, mellyel a' tanácskozások megnyittatni szoktak.

Union gőzhajóval Hullban jun. 7kén történt szerencsétlenségről egy szemtanu írja, hogy a' mint a' katlan elpattant, a' levegő tele volt kémény darabokkal, áru-csomókkal 's emberi testekkel. A' hajó oldalai levegőbe röpültek, dereka elsüllyedt. Egy utazó, ki az ablakon kiugorván parthoz úszott, állitá, hogy a' hajószobában mintegy harmincz utazó maradt; ezek mind a' vízbe fúltak. Chatterton nevü gazdag hulli serfőző Albatrosz gőzhajóra dobatott borzasztólag összezúzott fejjel. Egy más férfi olly magasan röpült levegőbe, hogy egy három emeletes ház tetejére esett halva 's összeroncsolt testel. Egy diót 's narancsot áruló asszony is partra vettetett egy más asszonysággal együtt, kit ruhája a' jelesb osztályból valónak mutatott, de megismerni szétzúzott arczulatjából lehetlen vala. Az utazók közül csak kevés, épen pedig egy sem menekedett-meg. E' szörnyü eset a' gépelymester vigyázatlanságának tulajdonítatik, 's olly ijedelmet okozott, hogy egy más Newcastlebe szándékozott gőzhajóról mind leszállottak az utazók, odahagyván megfizetett helyeiket. — Ennél talán még iszonyubb szerencsétlenség történt a' tengeren, melly csak egy ember életébe került ugyan, de a' legébrebb képzelgés rémítéseivel volt párosulva. Apr. 15kén Malta kikötőjében állott Revenge angol liniahajó; Cope nevü matróz és Chambers pattantyús partra szállottak, a' korcsmában magoknak jó napot csinálandók. Este részegen visszatérni akarván, egy sajkába ültek; Cope csak hamar elaludt, 's az evezőtt is kiejté kezéből; később Chamberst is elnyomta az álom; reggel felébredtökkor a' kikötőtől messze találák magokat a' nyilt tengeren; két nap még látták Maltát, de harmadik nap a' szél 's vihar elrejté szemök elől. Éhség, szomjuság iszonyuan kinzotta őket. Chambers a' nyolczadik nap, nem tűrhetvén már a' kínokat, tengerbe dőlt. Cope 26 órával később hajót pillantott-meg; alig bírta kalapját egy rúdon feltartani; a' jel megismertetett, egy joniai bárka evezett hozzá, 's őt a' kilencz napig éhezettet, Konstantinápolba vitte. E' két szerencsétlen megigéré egymásnak, hogy a' ki életben marad, a' másik testéből enni nem fog.

Hivatalos orvosi jelentés: „Windsorvár jun. 16kán. A' királynak jó éjje volt, 's ő Felsége nyavalyájának kórjelei kevésbé hevesek. Ő Felsége ugyan gyönge, de a' stausügyek eránti figyel-

me alig szakítatott-félbe. H. Halford. M. J. Tierney. W. F. Chambers. D. Davis.“

Birmingham szomszédjában, Johnson Samuel, különben rendszerető 's szorgalmas munkás, munka hijánya miatt háznépével együtt nagy szükségre jutván, elébb két gyermekét, azután önmagát is megfojtotta. Angliában rövid idő alatt ez már harmadik illy nemű eset, 's a' toryknak és radikálisoknak új alkalmat nyújt a' szegényi törvény ellen kiáltozásra.

FRANCZIAORSZÁG.

Jun. 16ki parisi lapok leginkább a' szerencsétlenséggel foglalatoskodnak, melly jun. 14kén este, a' Mars-mezőn, a' hadi színjáték végével történt. „A' tegnapi ünnepélyek, ugymond, igen kedvező kinézetekkel kezdődtek, 's egy sajnálatra méltó katastrophán végződtek. Az elysäumi mezők 's más mulató helyek, 20 foknyi hőség daczára is, tele voltak emberekkel; Orleans hg. 's hgné a' nagy sétasorban örömrivajjal fogadtatott. Hét óra felé mindenki a' hangversenyre tolakodott a' tuileriákhoz, hol az erkélyen megjelent k. udvar előtt a' marseillei dall, a' parisi nő, 's a' porticii némából több darabok játszattak. Nyolcz órakor kezdődött a' köz épületek kivilágítása; a' Pantheon kúpja tűzgömbként tűnt-fel. A' tuileriákból 9 órakor adatott-jel a' Quai d' Orsayn meggyújtandó tűzmívre, mellyben F. és H. betűk (Ferdinand és Helena) utóljára pedig a' ludvigslusti vár, hol Orleans hgné gyermekkorát leélte, csillogó tűzben jelentek-meg. Ez alatt a' Mars-mezőről bombák 's rakéták röpültek-fel, mellyek az ott feállított (az antwerpi fellegvárat ábrázoló) erősséget lövöldözték, egy ágyutelep pedig 24 ágyúból tüzelt, míg végre a' vár lángba borult, 's az őrsereg magát feladta. E' közben senki sem sejdítette, milly szomoru kimenetele leend a' hadi színjátéknak. Több mint 200 ezer ember csődült a' Mars-mezőt körülvevő és a' passyi 's chailloti halmokra. A' megtámadás tizedfél órától 11ig tartott. Eddig minden csendesen folyt, nehány lopást, és nehány zsebelő befogatását kivéve. De midőn a' sokaság eloszlani akart, borzasztó jelenet történt a' katonaoskola rostélyánál. A' kapu mellett felállított két fa eldőlt, 's elzárta az átmenetelt. Nehány zsebelő lármát támasztott; erre mindenki a' rostély felé rohant; iszonyu kiáltozás hallatszott minden oldalról; asszonyok, gyermekek, férfiak letiportattak. 16 személy húzatott-ki, kik nem sokára meghaltak. Hasonló eset történt la Motte Piqet sétasor rostélyánál is. A' holt testek a' katonaoskolába vitettek, 18 sebesült pedig a' Gros Caillon kórházba, hol ma reggel három meghalálozott. Később még 4 holt testre akadtak, 's eddig a' holtak száma 23ra, a' sebesülteké 16ra megyen. Hallván a' szerencsétlenséget a' rendőri ispán, azonnal a' Mars mezőre sietett; a' király is oda küldé egyik segédjét. A' magánosak házai megvizsgáltattak, ha sebesültek nem fekszenek-e bennök; a' hólt testek reggelig a' katonaiskolában maradván, akkor, az illető rokonok által vissza nem kérettek, el fogtak temettetni. Az öröm ünnepe, így lőn némelly háznépnek jajgatás napjává.“

A' következkamara jun. 15ki ülésében sok követ a' ministerek padjaihoz közeledett 's tőlük aggodalmasan tudakozódott. Az elnök így szólalt-fel: „Hagyják az urak békében a' ministereket. Valami közleni valóm van a' kamarával (mély csend.) Uraim, a' társasági egyesület, mellynek ma a' városházánál kellett volna történnie, elhalasztatott. Tegnap a' Mars-mezőn adott ünnepély következésében, fájdalom, nehány szerencsétlen eset történt. A' temérdek népsokaság Parisból 's a' szomszéd községekből olly tömegben sereglett-össze, hogy a' szerencsétlenség gátlására a' tiszthatóság által tett intézetek nem valának elegendők. Tizennyolcz személy meghalt (mély benyomás.) E' környületek között Paris városának tanácsa, melly igen megülletődött ez eseten, ma reggel összegyülvén, egyezőleg határozá, hogy a' város, segítségére tartozik lenni azon familiáknak, mellyeknek tagjai tegnap este meghaltak. Azt is meg meghatározá, hogy a' ma esti társasági egyesületet nem kell elhalasztani, 's ez iránt kérelmet intézett Orleans hghez. De ő k. magassága, maga 's a' herczegné nevében igen kérte a' tanácsot annak helybenhagyására, hogy kérésének, tegnap az ő házasságára adott ünnepélykor történt szerencsétlenség miatt, ellenszegül. E' katastropha után, melly főleg a' szegényebb osztályt sujtá, sem ő sem familiája nem jelenhet-meg a' társasági egyesület ünnepélyén. Ő k. magassága azt is hozzátevé, hogy nem akarja, hogy Paris városa káratlanítsa a' tegnapi szerencsétlenség áldozatainak familiájit, 's az ezekről gondoskodást magára hagyatni kéré. Király Ő Felsége kinyilatkoztatá, hogy a' koronahg nemes érzelmeiben ő is osztozik, 's vele együtt kivánja, hogy ez este ünnepély ne legyen.“ (tetszés jelei.)

A' Charte állítja, hogy a' Mars-mezőn csak 24 ember nyomatott agyon, 's hogy ott fosztogatások és rút erőszakoskodások követtettek volnael, tagadja. A' Gazette des Tribunaux 38ra számítja a' megholtakat, az Europe pedig 60ra; más hírlapok a' megsebesültek számát 2—300ra teszik. Az elbocsátott gályarabok közül egynehány befogatott, kik ellen bebizonyítatott, hogy a' zavarba jött népsokaságra követ, földet 'sat. hajigáltak. A'

Messager írja, miként Mars-mező körül a' zsiványok már a' tűzjáték előtt nappal is összecsoportoztak, egymással czivakodtak, verekedtek, 's így tolongtak a' nézők sorai felé, azoknak megzavarodását hasznukra fordítandók.

Némelly hírlapok illetlennek találák a' tanácsházban most ünnepélyt tartani, mire a' Charte ezt feleli: Fontainebleauban 's Versaillesban a' király adott ünnepélyeket a' népnek; most pedig a' nép akar adni a' királynak, 's ezt Paris városától megtagadni nem akarják. De az eddigi szép ünnepélyeket nem is lehet gyásszal végezni; különben is már sok idegen jött az ünnepélyre, kiknek jelenléte a' kereskedést 's ipart éleszti, 's az ünnepély eltörlése Paris szegény lakosainak ártani fogna. Egyébiránt az ellenző lapok az ünnepély eltörlését is gáncsolnák. Hasonlag nyilatkozik a' Journal des Débats is. A' Charte továbbá alaptalanoknak mondja a' hírlapok előadásait a' mars-mezei szerencsétlenségről, 's szerinte csak 24 ember haltmeg, 's 20 sebesítetett-meg, kik közül 17 már egészen meggyógyult.

A' pairkamara jun. 19ki ülésében biztosság neveztetvén az algiri rendkívüli költségek iránt, Dreux Brézé marquis az Abd-el-Kaderrel kötött egyezés alapjairól tudakozódott, mellynek a' közvélemény ellene van. Salvandy úr épen ekkor lépett-be, 's jelenté, hogy a' kormány mielébb a' kamara elibe terjesztendi a' kérdéses egyezést, mellyből ki fog tünni, hogy Francziaország érdekével 's becsületével ellenkező engedményeket nem tett.

A' touloni Eclaireur szerint a' Bugeaud generál és Abd-el-Kader közötti egyezésnek főpontjai ezek: Abd-el-Kader megismeri Francziaország főuraságát Afrikában; Oran tartományt, Oran, Mostaganem 's Arzew városokkal, Francziaországnak engedi; Coleah 's Medeah az emirnél marad; a' tafnai telepítmény odahagyatik. A' franczíák Tlemecent birtokukban tartják az egyezés megerősítéseig. Algir és Metidschad sikja franczia birtoknak ismertetik. Abd-el-Kader tartozik 30 ezer francot, vagy 15 ezer zsák árpát, búzát és 5000 ökröt adni, kereskedést csak a' franczia kikötőkkel űzni; nagybáttyát és két unokaöccsét pedig kezesekül állítandja.

Styx gőzhajó Toulonba jun. 13kán a' tudósítást hozá, miként Titteri tartományban még is nagy a' forradalom, 's Damrémont generál Buffarik ellen indult, miután az Abd-el-Kaderrel kötött egyezésnek hírét hallá. Bugeaud generál serege jun. 8kán Oranba érkezett, 's Tlemesenből 550 kulotghit hozott, kik a' gyarmatbeli seregcsapatok között fognak elosztatni. A' franczíák jun. 4kén takarodtak-ki a' tafnai táborból, mellyet az arabok nagy örömrivajjal foglaltak-el, 's már talán Abd-el-Kader is ott van 5000 lovasával 's 4000 gyalogjával. Abd-el-Kader eleinte nem akart Bugeaud generállal, hanem magával a' franczíák királyával alkudozni.

PORTUGALLIA.

A' M. Chronicle írja, hogy a' miguelisták Lissabonban a' gyalázatos hírt terjesztették-el, miként D. Maria terhessége csak költemény, 's Cintra azért választatott lebetegedése helyéül, hogy ott ál thrónörökös csúsztassék-alá. A' királyné e' miatt lemondott a' Cintrába menetelről.

SPANYOLORSZÁG.

Bayonnei jun. 14, 16 's 17ki telegraphi üzenetek szerint a' christinók jun. 9kén a' Segre, Noguera és Ribagorzana folyamok közötti földet lepték-el, a' carlisták főszállása feljebb Tragóban volt. Enguiben 6 carlista zászlóally állott, Arragoniába nyomulandó. Espartero jun. 11kén még Lerinben volt. — Oraa jun. 12kén Saragossába érkezett. Van der Meer 15 ezer emberrel kiséri a' navarrai tábort. Villapadierna maga osztályával Cabanero 's Tena ellen fordult, kik Quintát elfoglalták. Yriarte Calatayudba ment Nogueras segítségére, kit Cabrera ostrom alatt tart. — Meer báró jun. 13kán irá a' főparancsnoknak, hogy Isona vidékén az ellenséget négy órai csatázás után egészen megszalasztotta. Az ellenség vesztesége 2000re, a' christinóké 500ra számíttatik. — Bordeauxból jun. 16kán jelentik, hogy Oraa jun. 13kán Saragossából nehány zászlóallyal Calatayud felé indult, Cabrerát gátlandó egy Madridból jövő pénzszállítvány megtámadásában. Cabrera jun. 11dikén Molina de Aragonban állott 6—7000 emberrel. A' carlista tábor még is felső Arragoniában van Tremp vidékén.

LEGÚJABB. Hírlapunk sajtó alá készültének utolsó pillanatában vettük azon, Bécsbe rendkivűli alkalom által érkezett tudósítást, melly szerént IV. Vilmos angol király Ő Felsége junius' 20dikán reggeli 2 óra után nehány perczel meghalálozott. Vilmos király született 1765 aug. 21d.; házasságra lépett a' most özvegyen maradt királynéval 1818 jul. 11d.; uralkodni kezdett 1830. jun. 26d. — Junius 20d. reggeli 11 órakor titkos tanács gyült-egybe Kensington-palotában, hol Alexandrina Victoria angol királyné Ő Felsége a' szokott esküt a' canterburyi érsek' kezébe letette.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.

(1) Gr. Széchenyi István arczképe. Ezennel jelentjük olvasóinknak, hogy gr. Széchenyi Istvánnak Einsle után, Schindler professor allegoriájával, Clarot F. B. által kőbe metszett 's igen jól talált arczképe, Pestre Tomala müvészeti kereskedésébe már megérkezett 's a' t. cz. előfizetőknek átadathatik. Bolti ára 4 ft. p. p. (1)

---

(1) Champagnei bor készités. Ámbár a' champagni bor jelen korunkban egyike lett a' legkedveltebb italoknak, nélküle egy ünnepélyes vendégség nem adatik, 's egy fogadás sem történik: mindazáltal ezen italnak még most is felette nagy árra azt okozza, hogy e' nektárral nem élhetnek gyakrabban minden víg alkalomkor, és a' jó barátok' toastjai csak takarékosan és nem elég bőven üríthetnek. Vannak magyar és külföldi champagni boraink, gyakran mind a' ketten egyformák minéműségükre nézve, és különbségük csupán azon bortól függ, mellyből mind a' kettő készítetett, hogy az igazi champagnihoz legközelébb járuljon, és helyét egészen elfoglalja. Magyarország, ezen a' legjobb borokkal gazdagon megáldott tartomány, a' legkönnyebb módon tulajdon boraiból jobb champagnit készíthet magának, mint a' millyent némelly helyeken hirdetni szoktak. Ámbár a' magyar champagninak csekély árra van a' külföldihez képest, mindazáltal egy pengő forint 's még ennél is magosabb ár felette drága ollyan borért, melly nem sok bajjal 's minden évszakaszban készítethetik, azonban mint a' gyarmati czikkelyek olly nagy vámot nem fizet Sok ezer palaczk champagnit, moseli, neckári és rhenusi borokból készültet, küldöztem én el Petersburgba, Rigába, Moskauba, Hamburgba és Liverpoolba, 's ezek igazi champagninak tartattak 's e' gyanánt adattak-el. Hogy mindenki saját boraiból készithessen champagnit, a' legegyszerűbb módot, mellyhez semmi ollyan eszközök nem kivántatnak, mik a' háznál különben is meg nincsenek, mindenkivel practice vagy irásban fogom közleni, a' ki szeretne maga' vagy mások' számára olly champagnit készitni, mellynek a' boron, üvegen és dugón kivül palaczkja csak néhány garasba kerül, 6 hét mulva iható, pompás pezsgésü és szamatú lesz, 's a' jó champagni' minden tulajdonságával birni fog.

Első félesztendő. 1837.

Azt tartom, hogy ezennel sokaknak régótai óhajtását kielégitendem, 's mostantól fogva mindenki saját szőlőskertjeből, szőllőfürtjei nedvéből 's az abból nyert boráról champagnit készithetend, 's ez által a' vagyonos, szinte úgy mint a' vagyontalan ezen magától készitett itallal élhet 's a' további költségtől meg lesz mentve.

Pesten, December 25kén 1836.

Linberger J. G.

Leopoldvárosban Holdutczában 311 szám alatt az ujépülettel átellenben. (1)

---

(1) Jelentés Bukarestből. A' „bukaresti német ügyviselő intézethez" (Deutsches Geschäftsbureau zu Bukarest) lehet folyamodni mindennek, kinek ezen városban akármelly ügy felől értesitésre van szüksége. Ezen intézet foglalatoskodik: az itteni tiszthatóságoknál vagy consulságoknál folyó ügyek' vitelével, portékáknak vagy müvészeti tárgyaknak solid kereskedőkhez eladásával, hivatalt vagy szolgálatot keresőknek illendő helyekre alkalmazásával, lakások' és boltok' megrendelésével, és minden ezen tartományi viszonyok felőli értesitéssel.

Bérmentesitett levelek, két váltó czéd. forint előrefizetés mellett, postán leendő feleletre bizonyosan számot tarthatnak. (3)

---

(1) Bérbe adandó serház. A' n. m. magyar kir. udv. Kamarának rendelése következésében közhirré tétetik, hogy a' Kulai kam. mezővárosban, Bács vármegyében lévő kam. nagy serház, és az evvel egybekapcsolt, a' Kulai kam. uradalomnak 19, a' Palánkai szinte kam. uradalomnak pedig 13 helységére kiterjedő serárnokság 1837 eszt. május 1sö napjától kezdve számitandó egymásutánni 6 esztendőre a' legtöbbet igérőnek bérbe adatni, 's az illető árverés a' Zombori kir. kam. Administratio épületében ugyan Zombor szabad kir. városában 1837dik eszt. Januarius 30kán délelőtti 10 órakor tartatni fog. — Melly árverésre a' bérleni szándékozók 800 pengő forintnyi bánat pénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatalosak.

A' bérleti föltételeket a' nevezett Administrationál, a' sörház épületit, hozzá tartozó földeket és műszereket pedig, a' mondott hely szinén előleg is megtudhatni 's illetőleg megtekinthetni; némi esmertetésül előre már kijelentetvén hogy ezen serház a' ser és pálinka főzésre, nem különben a' serfőző és egy molnár lakására megkivántató mindennémü épületekkel,

malommal, pintzékkel, szükséges műszerekkel, mellék épülettel, mellyben sert mérhetni, 14,000 p. m. árpának való rakhellyel, 80 darab szarvas marhának elég tágos istállóval 's oborral ellátva vagyon, és a' szarvas marha könnyebb tarthatása végett a' serház közelében fekvő 91 holdnyi legelő is adatik. Költ Budán, dec. 23-kán 1836. (3)

Előfizetési figyelmeztetés
a'
HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOK
iránt.

1837ben 31dik pályaévére virrad-fel e' nemzeti újság-intézet; melly hosszú évsorral Hazánkban egy hírlap 's egy folyóírás sem dicsekhetik. Első hinté ez el a' *józan nemzetiség* magvait; legfőbb törekvése ennek most is ébreszteni a' Fejedelem 's Haza iránti szeretetet, hívséget; minden szépet, jót és hasznost terjeszteni.

Hazai Tudósításink tiszta forrásból, nem zavart kutfőkből merítetnek, és a' Nemzet haladását, erkölcsi 's polgári jólétét tárgyazzák; 's azokkal együtt külföldi híreinket híven, könnyü magyar nyelven és mindenkor a' legkitelhetőbb gyorsasággal közöljük.

Hasznos Mulatságink honi nyelv, szép művészség, történet- 's természettudomány, kereskedés, házi és mezei gazdálkodás 'sat. tárgyu, haszonnal mulattató czikkelyeket közlenek, 's folyvást iparkodnak megfelelni a' t. cz. Olvasó Közönség sok oldalu kívánságinak.

Hírdetésink legmérséklettebb fizetés mellett fogadnak-el 's közlenek tüstént minden, illy tartalmu függelék lapokba iktatható tárgyakat.

Betűink legolvashatóbbak minden magyar hírlapokéi között; papírosunk olly nagy, hogy több sort és betüt egy hazai újságlevél sem foghat-bé, legyen az bár 2rétben, (folio) adva; a' nyomtatás pontosságáról kezesk-dik Trattner-Károlyinak az egész birodalombeliek közt első rangu typographiája

Mind nemzeti újság-intézetünk, mind nagyon tisztelt Olvasóink érdekében áll a' jókori előfizetés; így mi Előfizetőink számához alkalmazhatjuk előintézkedésinket, t. cz. Olvasóink pedig folyvást kaphatják hírlapjainkat. Ez okból figyelmeztetjük nagyérdemü Pártfogóinkat és az egész magyar olvasó Közönséget az előfizetésnek postán vagy intézetünknél minél elébbi megtételére. Hazai 's Külföldi Tudósításinknak, Hasznos Mulatságival 's Hírdetéseivel együtt a' jövő 1837re is félévi árra Pesten és Budán borítékban 9 for; boríték nélkül 8; postán pedig 10 forint vczédulában. Levelezőinknek 's a' cs. kir. postahivataloknak szokott ajándékpéldányunkal folyvást örömmel szolgálunk, hírlapunk gyámolításában kimutatott buzgó pártfogásukat továbbra is kikérve. Pesten 1836' decemberében

a' Hazai 's Külf. Tudósítások intézete.

(a' kiadó tulajdonos Kultsár Istvánné zöldkert utczai 498d. szám alatti házában.)

Figyelmeztetés
a' *Rajzolatok* iránt.

A' Rajzolatok 1837-re az eddiginél valamivel karcsubb, de szebb 's csinosabb negyedrét alakban, egészen új öntetü angol közép garmond betükkel, hetenként kétszer egyegy ivnyi finom velinen, divatképekkel 's nemzeti-képtárral fognak megjelenni.

Előfizetési díj félesztendőre helyben 4 fr., postán küldve pedig 's minden cs. kir. posta hivatalnál 5 pengő forint; helyben előfizethetni a' szerkesztőnél ujvilág-utczában, Dr. Reisinger házban 554d. sz. alatt, a' megyeház általellenében, 1só emeletben. Évnegyedi előfizetés 2 f. p. és 2 f. 30 kr. pengőben.

Új előfizetőinknek a' nemzeti-képtárból: *Gróf Széchenyi Istvánné'*, *Kölcsey Ferencz'*, *Bersenyi Dániel'*, *Gróf Keglevich Gábor'*, *Nagy Pál'* és *Balogh János'* finom részmetszetü arczképeikkel kedveskedendünk. *Munkácsy János*, Szerkesztő (2)

Budai lotteria: dec. 28kán: 51. 32. 62. 26. 31.

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

2. szám. Pesten szerdán Szent-Jakabhó' 5kén 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések ; Bihar 's Bereg vmegyei tisztválasztások ; hírek az erdélyi országgyűlésről ; magyar tudós társasági jelentés ; kamarai híradás ; Nopcsa Elekné jótékonysága ; brassói tudósítás ; kalocsai levél ; időjárás ; 'sat.) Ausztria. Nagybritannia (a' király halála ; Victoria királyné' nyilatkozványa 's thrónra lépése ; parlamenti ülés ; 'sat.) Franciaország (városházi ünnepély ; becsület-rend ; afrikai hírek ; 'sat.) Olaszország (Pietro Bonaparte.) Oroszország. Amerika. Törökország (dr. Bulard a' smyrnai pestises kórházban ; 'sat.) Spanyolország (Meer báró győzedelme ; 'sat.)

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő Felsége a' császárné és királyné Skrbensky Franciska bárónét, született Erdődy grófnét, palotadámájává nevezni méltóztatott.

Ő cs. 's apost. kir. Felsége jun. 3d. legfelsőbb határozatában pozsonyi kanonok 's plebánus főtiszt. Kremlitska János urat czimzetes apáttá nevezni méltóztatott.

Ő cs. kir. Felsége a' magyarországi főépítési kormánynál Ekler Imre úr' halála által megüresült első igazgató-segédi hivatalra hajózási felügyelő Lechner József urat méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

N. Szeben junius 23kán. Ezen junius 21kén tartatott harminczharmadik ülésen, a' nemes ország Rendei az exactoratus praesesi, junius 22kén tartatott harmincz negyedik országos ülésen az országos generálisi, junius 23kán tartatott harmincz ötödik országos ülésen pedig a' fökormányszéki egyik tanácsosi (gubernialis consiliariusi) hivatalok betöltésére szózatoltak — mikor is, a' kijelelt hivatalokra, mind a' négy bevett vallásból, a' hármas számba, következendő személyek mentek-be: — a) exactoratus praesességre. — A' r. catholica vallás részéről: hidvégi mlgos gr. Nemes János háromszéki főtiszt úr, mlgos gr. Bánffi József kir. hivatalos úr, mlgos gr. Béldi György kincst. tan. úr. — A' reformata vallás részéről: losonczi mlgos b. Bánffi László követ úr, m. gy. m. mlgos b. Kemény Ferencz követ úr, mlgos Ugron István követ úr. — A' lutherana vallás részéről: idősb báró Bruckenthal József úr ő excja, t. Regius János követ úr, mlgos Bertleff Mihály fökormányi titoknok úr. — Az unitaria vallás részéről: mltgos Augustinovics Pál fő kormányszéki tanácsos úr, mlgos Maurer Károly kir. táblai rendes bíró úr, mlgos Daniel Elek f. fejérvármegyei főispány úr; — b) Országos generálisságra. — A' r. catholica vallás részéről: mlgos gr. Haller Ferencz ezredes úr, mlgos gr. Gyulay Ferencz ezredes úr, mlgos b. Kemény Károly ezredes úr. — reformata vallás részéről: mlgos b. Récsei Ádám altábornagy ő excellentiája, mlgos b. Weselényi István ezredes úr, mltgos Hegyesi Sándor fő strázsamester úr. — lutherana vallás részéről: mltgos Greser Mihály úr, mltgos Kreitner Dávid fő strázsa mester úr, mltgos Zeidner Ferencz alezredes úr. — Az unitaria vallás részéről: mlgos Maurer László fő strázsa mester úr, mltgos Czakó Ferencz fő strázsa mester úr, mltgos Gálfi Imre százados úr. — c) A' fő kormányszéki tanácsosságra. — A' r. cath. vallás részéről: mlgos Gáál László fő kormányszéki tanácsos úr, mlgos Horváth István királyi hivatalos úr, mlgos Barcsai János királyi hivatalos úr. — A' reformata vallás részéről: mlgos Földvári Farkas itélőmester úr, mltgos Szentgyörgyi Imre fő kormányszéki tanácsos úr, m. b. Kemény Miklós királyi hivatalos úr. — A' lutherana vallás részéről: mlgos Conrad András fő kormányszéki tanácsos úr, mlgos brennenbergi Brenner Sámuel fő kormányszéki titoknok úr, mlgos Conrad Mihály kincstári tanácsos úr. — Az unitaria vallás részéről; mlgos Augustinovics Pál fő kormányszéki tanácsos úr, mlgos Sala Mihály gubernialis secretarius úr, mlgos Bartha István gubernialis secretarius úr. — Junius 26kán tartandó országos ülés tárgyául, a' fő kormányszéki egy más tanácsosi hivatalra teendő választás tűzetett-ki.

Tek. Bihar megye, főispáni helyettes Lónyai János úr elnöksége alatt, junius 21kétől 23káig tartván tisztújitási gyülését, első alispánnak Tisza Lajos, szavazatok' többségével 22dikén este megválasztaték; másod alispán Beliczay Miksa; fizetéses táblabirák: Vidovich Mihály, Vinkler István, Bölöni László 's Bessenyei László; főjegyző: Toperczer Ödön; aljegyzők: első ifjabb Miskolczy Lajos; 2ik Szőlősy Ferencz; 3ik Molnár Ferencz; főügyvéd: Porubszky István; alügyvédek: 1só Boros Lajos; 2ik Nagy Samu; középponti szolgabiró: Szacsvay György; házi főadószedő: Hrabovszky Albert; hadi főadószedő: Géczy József; nagyváradi járásban: főszolgabiró: Szentiványi Lajos; alszolgabirák: Szerdahelyi Imre; Tokody István és Stepanovics Lajos; esküttek: Lakatos Imre,

Második Félesztendő.

Péchy György, Beliczay Ferencz, Hankovics György; adószedő: Szilágyi Imre; sárréti járásban: főszolgabíró: Kiss Károly; alszolgabíró: Simonfi Ferencz 's Miskolczy Károly; esküttek: Szentgyörgyi Elek, Csíki László 's Olasz Dénes; adószedő: Budaházy Zsigmond; érmelléki járásban: főszolgabíró: Bernáth József; alszolgabírák: Lakatos Aloiz, Miskolczy Imre 's Fráter Albert; esküttek: Beregszászy Antal, ifjabb Fráter József, Dömsödy Ferencz 's Végh György; adószedő, Darvay Lajos; szalontai járásban: főszolgabíró: Sánta György; alszolgabírák: Kovács Imre, Ambrus János és Sisáry Lajos; esküttek: Lestyán Károly, Fónad László, Honapi Ferencz 's Ónody Gábor; adószedő: Stépán István; belényesi járásban: főszolgabíró: Tokody Imre; alszolgabírák: Vincze Péter, 's Jakabfy Joachim; esküttek: Fándly László, Kovács György 's Mág Emmánuel; adószedő: Mittermüller Sándor; megyei hadnagy Jedlicska Károly.

Beregszász junius 21kén. Tek. Bereg megye tiszti karának újítása főispáni helytartó mélt. báró Perényi Gábor úr elnöksége alatt mai napon tartatván; első alispán lett Bay György kir. tanácsos; 2dik alispán Eötvös Tamás, mind a' ketten köz felkiáltással; főjegyző Komlósy Károly; 1ső aljegyző Péchy Pál; 2dik Bay Ferencz; felvidéki járásban főszolgabíró Buday Károly; első alszolgabíró Jobszty Ferencz; 2dik Komlósy Ferdinand; tiszaháti járásban főszolgabíró Bay Gábor; 1ső alszolgabíró Hunyady András; 2dik Vitkay Imre; kaszonyi járásban főszolgabíró Uray Pál; alszolgabíró Uszkay György; munkácsi járásban főszolgabíró Leszkay Ignácz; alszolgabíró Bősz Károly; honi főadószedő Buday István; hadi főadószedő Gecsey György; aladószedők Nánási Menyhért, Péchy János; főügyész Bay Ignácz; első alügyész Román Ferencz; 2dik Vas Antal; számvevő Bősz János; esküttek: a' tiszaháti járásban Mező Bertalan, Szarka József, Dancs Lajos; felvidéki járásban: Gorzó János, Horvát Antal, Galgóczy Pál; munkácsi járásban Andrásy János, Bényei László; kaszonyi járásban Tarnóczy György, Landor József; első mérnök Rácz József, 2dik Boski Lajos; csend biztosok Guty István, Komjáthy Ábrahám; levéltárnok Rácz István; főorvos Sztankó János; várnagy Hadady Sámuel. A' tisztválasztás szép rendel ment-végbe, 's az előbbi tisztviselők nagyobb részint újból elválasztattak.

Brassó jun. 21. A' néhai nagymélt. herczeg Brankován úr kegyes hagyományából folyó hónap 15kén minden vallás vagy nemzetre való tekintetből, a' brassói priv. görög kereskedő compagnia birája Czervenvodály Demeter István intézete szerént a' brassói szegények és nyomorultak között a' következők kaptak törökbúza lisztet: 1-ször a' három oláh templomnál lévő szegények közűl 110-en, a' cathol. közűl 25en, a' reform. közűl 25en, a' szászok közűl 25en, a' magyar luth. közűl 20an, a' franciscanusok közűl 10en, és így mindöszve 215en. 2-szor 17kén az idevaló fogházban 125 kenyerek és 18 berbécsek osztattak-ki. 3-szor. A' beszterczei égés által inségre jutott szerencsétleneknek 25 f. Két szegény familiáknak 7 frt. 30 kr. adattak. 4szer. 19kén a' bolgárszegi felső templomnál levő disunitus pap 50 f., a' bolgárszegi nagy templomnál levő pap 100, a' görög pap 100, az ó brassói templomnál levő pap 50 f. kaptak a' testamentum értelménél fogva és így mind együtt 300 f. — Ugyan 19kén a' görög templomban a' herczeg Brankován úrért paraztás tartatván, az ő módjok szerént, hol 3 pap tett szolgálatot, — minden jelenlévő személyek egyet is ki nem véve a' templomnál egy egy viasz gyertyát kaptak, úgy hogy a' ki osztott viasz gyertya 2 mázsára ment. A' templomból ki jövén, a' görög compagnia tanácsházában a' papok és elsőbb kereskedők kolivával, csokoládéval és rozsolissal vendégeltettek-meg. Tíz jelenlevő papok pénzt is kaptak. Több mint 500 a' tanácsházon kívül álló szegények pénzt, gyertyát és kenyeret vettek az említett kegyes hagyományból, mellynek ára 800 fra ment. — Áldás a' boldogult herczeg hamvaira, a' ki halála után is így gondoskodott a' nyomorult szegényekről, — hosszas és boldog élet görög bíró Czervenyvodály úrnak, ki nem csak vallását és nemzetét, hanem az egész szenvedő emberiség sorsát nézi.

Szacsal május 28dikán. Nagymélt. Nopcsa Elekné Naláczy Borbára úr asszony ő excja az évenként előforduló úrnapját udvari kápolnájában ma is buzgó lelkesedéssel és díszes egyházi szertartásokkal meginnepelte, az ezen istenitiszteletre egybe gyülekezett vidékbeli nemes úri rendeket fényes ebéddel megtisztelte, az oda sereglett több mint 460 személyből álló szegénységgel küszködő köznépnek fejenként egy egy czipót, bort, a' bénáknak gabonát, és pénzt is elegyesen rendelt kiosztatni. Tisztelt praesesné ő excja hogy örömünk páros légyen értésünkre adá hogy a' harmad napra eső Ferdinand nagy névnek dicsőítésére szándéka lenne egy hódolási víg innepet szentelni; — a' mi legkegyelmesebb királyi fejedelmünknek nagy nevenapja vala tehát köz örömünk szivet emelő tárgya. Hogy ez annál innepiesebben megtiszteltessék, ugyan ezen napra a' jelen volt számos úri vendégeken kívül megjelent a' szélybeli katonai osztálynak tiszti kara is — az istenitisztelet Te Deumon, és az azt hirlelő ágyu durrogásokon kezdődött, az assisten-

tias misét jeles egyházi szónok Kedves Bálint úr teljes buzgósággal tartá, és megmutatá hogy a' Zármizegethuza romjain a' Retyezát oldala alatt alkotott oltárról is tömény fellegek emelkednek az egek és a' királyok urához, szeretve tisztelt hazánk attya királyi fejedelmünk reánk boldogságot áradoztató hosszas és szerencsés kormányáért. A' fejedelmi fényes asztal felett honfi lelkesedéssel ágyu durrogások viszhangjai között ürítettek az öröm poharak hazánk boldogító attya Ferdinand tartós egészségeért, miután a' nagyobb számban oda tolongott szegény adózó népnek hasonlólag kenyér és bor, bőségesen osztatott, estve az egész kastélyi épület megvilágosíttatott, ő felsége fejedelmünk rajzképét a' koronáztatáskori állásban görögtűz ragyogványok ékesítették. Mindezeket pedig egy hajnalig tartó víg tánczos mulatság rekesztette-be.

Kalocsáról. Klobusiczky Péter érsek ő excja az itteni nevendék papság' évenként tartatni szokott vizsgálatán megjelenvén, kérdéseket tőn a' nevendékek' elébe, majd szívrehatólag beszélt előttök a' felebaráti szeretetről. Ő excjának különösen szívén fekszik e' nevendékpapságot az Anyaszentegyháznak dicsőségére nevelni. Érsek ő excjának névünnepét megelőzött estvén a' város főutczája kivilágíttatott, 's buzgó főpapunkat prózai szíves kivánságok 's számos versek üdvözlék. Másnap ő excája fényesen fogadá számos úri vendégeit; ebéd alatt hangászkar zengedezései között több éljen poharak üríttettek ő excjaért.

A' földesúr iránt tartozott jobbágyi tiszteletnek adá példáját a' Divényi uradalom' tisztsége, közelébb nyomatott versekben üdvezelvén földesurát, mélt. Vázsonkői gróf Zichy István urat, Ő Felsége aranykulcsos hívét, a' Zichy gróf-nemzetség idősbikét, 'sat. midőn az f. évi juliusban 80d. születése napját ünnepelné.

Eperjes jul. 1sőjén. Nem csak városunk, de minden, ki csak esmeré, fájlalja Rochlitz Sámuel János orvos doctor mult hó 23kán élete 47 évében történt kora halálát. Magas önmíveltség, tisztán melegen érző nemes szív, tántoríthatatlan munkás akarat, minden való, szép igaz czélok felé irányzott törekvésében, ezek valának azon fősajátjai, mellyek őt köztisztelet és szeretet' tárgyává tevék már mint ifjat Eperjesen és Pesten, mint férfit Gömörben azután pedig Sárosban. Könnyezi a' drága kimúltat 3 már elébb anyátlan jó fiú gyermeke, 's úgy szintén kedves rokoni 's számos barátjaival a' városi és vidéki nép. Béke áldott porának.

Pest és Buda. Mult szombaton reggeli hét órakor egy fával terhelt hajó, hajóhidunkhoz csapódván, 5 hajót kiütött helyéből, 's a' közösülés darabig fenakadt, vagy úgy a' hogy csónakok által történhetett. A' Dunába sodrott hat hó közűl, mellyek a' hajót vonták, csupán egy szabadíttathatott-ki. Mint beszélik, a' hajó kötele egy vizet merített leánykát is Dunánkba sodrott. — Dunánk vizének illy évszakban szokatlan tartós magos állását okozzák a' folyvásti gyakor essőzések. Mezei gazdáink beszélik, hogy a' közelébb lefolyt két hónapban alig értek napot, mellyen meg nem áztak volna. Solmár, és a' szomszéd helységek' határit a' mult héten is iszonyu zápor látogatá, melly a' renden volt szénát és kazlakat egyformán sepré-el.

A' nemzeti Muzeum új épületének alapját jun. 22dikén kezdették ásni a' mostaninak kerti részében, ott t. i. hol a' régi emlékek állnak. — E' nagyszerű épület, mint halljuk, a' Muzeum telkének közepén fog állni, ugy hogy minden oldalát 30 ölnyi szélességű tér keritendi, mellyet négy utczára csinos gátor fog körülvenni. Kő és tégla már tavali nyártól fogva igen nagy mennyiségben hordatott a' nagy udvarra.

A' magyar tudós társaság, junius' 26. 1837. tartatott kis gyűlésében folytatólag a' Tájszótár' vizsgálatával foglalkozott. Ugyanekkor I. egy statisticai, egy mathematicai, és egy természettudományi kézirat bocsátatott vizsgálat alá. II. A' magyar philosophia' történetirásának alaprajza Hetényi János l. tagtól, Szilassy János r. t. előadására a' Tudománytárba felvétetett. III. A' könyvtár' számára a' pesti nevendék-papság' magy r iskolája munkálatai' IVdik kötetét (Buda, 1837.) 'lötte-be; Edvi Illés Pál l. t. pedig két rendbeli munka, ikes házi oltár (Pest, 1833), Vallási türödelem' példa (Pest, 1826); továbbá Beverlandi adhortatio ad pudicitiam 1698. és Cassai András J. Krisztusnak szenvedéséről és haláláról, (Bártfa, 1643.) A' pénzgyűjtemény' számára Zsarolányi Márton Ferencz 8 ezüst és 2 réz pénzt küldött-be.

A' nagym. m. kir. udv. Kamara Rónaszékre sóbányai sáfárrá máramarosi sóbányai gyakornok Szilágyi Benjámint nevezte.

AUSZTRIA.

Triest jun. 9kén. A' gőzhajózás 's hajóépítés kikötőnkben 's műhelyönkön mindig nagyobb élénkséget veszen, részint azon társaságtól, melly nehány év előtt nyert szabadalmánál fogva, a' Triest 's Velencze közötti hajózást hetenként kétszer járó postahajóval tartja-fen, részint a' dunai gőzhajózási társaságtól, az említett folyamon és a' fekete tengereken, végre az ausztriai Lloyd társaságától, mellynek gőzhajóji az adriai tengeren 's Levantéba járnak. Triest 's Velencze között két gőzhajó tartja-fen az összeköttetést. A' dunai társaság itt már négy hajót építtetett. Az ausztriai Lloyd társaságának nyolcz gőzhajója van. A' közlekedési vonal Levantéval e' gőzhajók által Candiaig 's Alexandriaig terjesztetik-ki, minden két hétben ren-

)(

lesen fentartatik, 's e' felett még Trieszből Velenczébe is elfog ágazni.

NAGYBRITANNIA.

Jun. 16kán, 's így még a' király halála előtt, a' ministerek, a' canterburyi 's yorki érsekekkel és londoni püspökkel együtt titkos tanácsot tartván, következő könyörgést készíték, a' püspöki egyházakban szokott egyházi imádság előtt elmondandót: „Mindenható, irgalmas Isten, kinek kezeiben vannak az élet és halál végzései, nyisd-meg füleidet, kérünk, néped kiáltására, 's hallgasd-meg esedezésünket, mellyet a' te szolgád, a' mi földi urunk, a' királyért emelünk hozzád. Enyhitsd óh jóságos Isten! az ő fájdalmait, könnyitsd betegségét, 's erősítsd lelkét kegyelmed vigasztalásival, hogy alázatosan 's békével vesse magát alá szent akaratodnak, és egyedül a' te irgalmadba bízván, hatalmad által szabadítassék-ki fájdalmai ágyából, 's az ő védelme alá bízott népedet békében 's igazságban sokáig kormányozza. Ha pedig a' te akaratod az, hogy őt e' világról magadhoz szóllítsd, engedd őt menyei atyánk, a' te országodban dicsőség koronáját nyerni, a' mi megváltónknak, az úr Jésus Kristusnak nevében 's érdemiért. Amen."

Jun. 20ki londoni lapok szerint IV. Vilmos király Ő Felségének elhunytát J. Russell l. e' közleménnyel adá tudtára London lordmayorának: „Whitehall jun. 20kán, délelőtti tizenegyedfél órakor. Mylord! Fájdalmas kötelességem az urat legkegyelmesebb fejedelmünknek IV. Vilmos királynak elhunytáról tudósítnom. E' szomoru eset ma reggeli 2 óra után 12 perczel történt Windsorvárban, hol a' Mindenhatónak tetszett a' királyt megszabadítani a' fájdalmaktól, mellyeket ő példás erővel 's türelemmel szenvedett. Kérem az urat szükséges parancs kiadására, hogy S. Pál székes egyház nagy harangja meghúzassék. Vagyok szerencsém 'stb. J. Russell."

Jun. 20kán tizenketted-fél órakor Kensington palotába gyűlt a' titkos tanács, hol Ő Felsége Alexandrina Victoria, most már Anglia királynéja, a' protestans vallás fentartása eránti esküt a' canterburyi érsek kezébe tette-le, jelen levén a' yorki érsek is, 's thrónra léptének ünnepies kihirdetésére a' következő napot határozá. A' londoni udvari ujságnak jun. 20kán délután kiadott pótlékában illy nyilatkozás foglaltatik, mellyet királyné Ő Felsége thrónra léptekor adott-ki: „Kensington udvarban jun. 20kán 1837. Ő Felsége, a' mai titkos tanácsban megjelenvén, e' nyilatkozást tenni méltóztatott: „A' fájdalmas és szomorító veszteség, melly a' nemzetet Ő Felségének, az én szeretett nagybátyámnak halálával érte, kötelességemmé tette ezen ország kormányát átvennem. Olly hirtelen, 's életemnek illy korái időszakában háramlik rám a' nagy felelőség, hogy a' tehertől leveretve érzeném magamat, ha a' remény által nem tápláltatnám, hogy az isteni gondviselés, melly engem e' munkára hívott, erőt is adand annak teljesítésére, 's hogy szándékim tisztaságában 's a' közjó eránti buzgalmamban feltalálandom a' gyámolt és segédforrásokat, mellyek csak érettebb kor 's hosszabb tapasztalás tulajdonai szoktak lenni. Erős bizodalmat helyezek a' parlament bölcsességébe 's népem hűségébe és vonzalmába. Különös nyereségemnek tartom azt is, hogy a' thrónon olly fejedelmet követek, kinek nevét egyetemes hódolat 's tisztelet tárgyává tette alattvalójinak joga 's szabadsága eránti tekintete, és az ország intézvényeinek 's törvényeinek javitását előmozdító kivánsága. Angliában, egy szeretetteljes anyának gyöngéd 's felvilágosult gondossága alatt neveltetvén, gyermekségem óta megtanultam születési honom alkotványát tisztelni és szeretni. Igyekezetem szüntelen oda leend irányozva, hogy a' törvény szerint fenálló reformata vallás fentartassék, 's egyszersmind a' vallásbeli szabadság teljes éldelete mindenkinek biztosittassék, alattvalóim valamennyi osztályainak jogait állhatattal fogom védelmezni, 's szerencséjöket, mennyire erőmben áll, előmozdítani." — Ezután a' titkos tanács lordjai alázatosan kérték Ő Felségét a' fentebbi kegyes nyilatkozás kihirdetésére, mit Ő Felsége kegyelmesen megparancsolni méltóztatott.

Jun. 20kán a' parlament két háza, Ő Felsége halála miatt, korábban gyült-össze, mint máskor. A' felső házban a' lordkanczellár hűséget esküdt Ő Felségének Alexandrina Victoria királynénak; a' pairek közül szinte sokan letették hűségi esküjöket a' lordkanczellár kezébe, míg ő a' Kensingtonpalotába titkos tanácsi ülésre el nem hívatott. Az alsó házban is a' szónok és a' háznak több tagjai letették a' hűségi esküt, mi néhány nap még mind a' két házban folytatni fog.

Jun. 20kán gyászban jelentek-meg a' londoni lapok 's ezen orvosi jelentést közlék: „Windsor vár jun. 20kán. A' mindenható istennek tetszett legkegyelmesebb fejedelmünket, IV. Vilmos királyt, fájdalmaitól megszabadítani. Ő Felsége ma reggeli 2 óra után 12 perczel meghalálozott. M. I. Thierney. W. F. Chambers. D. Davies." Ez eset azonnal különös hirnökök által közöltetett Ő Felsége ministereivel és a' status fő tisztviselőjivel. A' canterburyi érsek és Conyngham marquis lordkamarás Kensington palotába mentek, új királyné Ő Felségét, 's annak annyát, Kent hgnét, a' gyászhírről értesitendők. Melbourne viscount parancsot kapott Ő Felségétől, hogy 9 órakor Kensingtonban

udvarlására legyen, 's ugyan e' palotába 11 órára titkos tanács hívatott össze. Tizenegyedfél órakor St. Pál egyháza nagy harangjának tompa kongása hirdeté London lakosainak a' közönségesen szeretett és tisztelt fejedelem elhunytát; gyász zászlók lengtek az egyházakon 's köz épületeken, 's a' Themse hajóji fél árboczig bocsáták-le lobogójikat. Minden tudósítások egyeznek abban, hogy a' betegség ugyan fájdalmas, de a' halál csak enyhe átszenderülés volt. A' király utolsó pillanatig megtartá eszméletét 's vidámságát; halálát mindjárt betegsége kezdetekor előérzette, 's igaz lelkü férfi és keresztyén nyugalmával várta. Egy nap, mint a' Times írja, így szólt orvosához: „Doctor, én igen hanyatlom, de a' waterlooi csatának egy évnapját még szeretném megérni. Próbálja meg, elfoltozhatna-e engem még addig." E' kivánsága beteljesedett. Jun. 19kén este familiájának 's hü szolgájinak nyájasan mondott istenhozzádat. Gyermekei körében 's Adelaide királyné karjain húnyt-el, ki maga is igen rosszúl lőn. A' boldogult nehány nap előtt saját kezével írt levelet kishugának a' mostani királynénak. „A' fejedelem, így szól a' Times, kinek elvesztését most siratjuk, semmi igaztalanságot sem követett-el, semmi ellenséget nem ingerlett, és sirjában semmi rágalomtól sem félhet. Lényének egyszerüsége nyilvános 's magános életében kitünt; nem volt abban sem fitogtatás, sem mesterkézés, sem visszatartózkodás. Genievel, vagy nagy talentommal 's szellemmiveltséggel nem birt; de gondosan tanulta azt, mit kötelessége körébe tartozónak ismert, nyilatkozásiban őszinte volt, 's határozataiban csak az igazságtól engedé magát vezéreltetni. Charaktervonalai jók valának; egészen házi szerencsére teremtetve, neje, gyermekei 's testvérei iránt szeretettel, ifjusága barátai iránt hü vonzalommal viseltetett, 's fáradatlan igyekezett nekik szolgálni. A' thrónon egy magános életü angol nemesnek legjobb tulajdonságait fejté-ki, egész uralkodása alatt legegyszerübb vendégbarátságot, éber jótékonyságot, és szíves társalkodást gyakorlott. Mindenütt úgy viselte magát, mint egyenes lelkü, jó akaratu férfi, mint olly férfi, ki nélkül, ha a' köz szababság ügyeért semmit nem tett volna is, a' mostani időkben nem lehetett volna ellenni, és a' ki igen jól választott, mikor az emberiségnek inkább egyetemes tiszteletét 's szeretetét, mint csudálkozását igyekezett megnyerni." A' M. Advertiser sajnálja, hogy a' bóldogúlt addig nem élt, míg dicsően szerzett „reform-király" nevéhez, „Irland szabadítója" nevet is hozzá kapcsolhatta volna.

Cumberland hg. most már Hannovera királya, az utolsó éjet Windsorban töltötte, 's jun. 20kán reggeli 8 órakor, négy lovas kocsin, kisérők nélkül érkezett St. James-palotába. Hannovera királya ezennel megszünt angol pair lenni, 's hónap gőzhajón fog elutazni, a' rá szállt koronát fejére teendő. Hannoverába érkeztével ön magában megszünik Cambridge hg. alkirálysága, ki már útban van Anglia felé, 's óránként váratik.

A' Londoni lapok jun. 21kén tudósításokkal valának tele az ünnepélyekről, mellyek az ifju királyné proclamatióját kisérték. Az erre minden osztályból összecsődült számtalan nézők örvendezési ugyan igen összeütköznek a' mély 's őszinte gyásszal, melly más részről Vilmos király elhunytán mutatkozik; de az örökös monarchiának e' jelszavában: „Le Roi est mort, vive le Roi!" vagy ha úgy kell lenni, la Reine! fekszik a' szükség és e' két ellentét összeegyeztetése. Királyné Ő Felsége jun. 21kén kevéssel 10 óra előtt Kensington-palotából St. James-palotába kocsizott. Kent hgné a' hozzá legközelebbi kocsiban ült, 's előre az udvari tisztek mentek kocsikon. A' királyné fenséges annyával együtt mély gyászba 's legegyszerübben valának öltözve. A' k. menetet az 1só testőri ezrednek és a' „királyi kékeknek" egy-egy századja kísérte Kensingtontól a' Hybe-parkon keresztül, hol azt harsány örömrivajjal köszönték. Az utcza sokkal csöndesebb volt, hol a' nép, illy időkori illendőség érzetéből, csak kalap felemeléssel 's bókolással nyilvánitá hódolatát. De St. Jamesnél, a' britt fejedelmek régi tiszteletre méltó lakhelyénél, dörögve hangzott a' „Long live the Queen!" kiáltás. Az ifju királyné ismételt bájos hajlásokkal köszönt; egészségesnek látszék, de arcza szokottnál halványabb volt, 's inkább szenvedő mint felbuzdult kinyomással. A' proclamatio ünnepélye 10 órára volt jelentve. Ezelőtt már jóval elfoglaltattak a' palotához vivő utak 's annak udvarai, részint gyászban levő urak 's asszonyságok tömött csoportjai által. Sokkal nagyobb volt a' tolongás, mint Ő Felsége két nagybáttyának, IV. Györgynek és IV. Vilmosnak proclamatiójikor. St. James-utczan, hol a' menetnek közelednie kellett, és a' Marlboroug-House udvarával szemközt, tiszteletőrség állott. Ezen udvarra sereglett nehány ezer asszonyság is, tudván, hogy Ő Felsége, a' proclamatio első nyilvános felolvasásakor, az úgynevezett festett kamarának ezen udvarra nyiló ablakában fog megjelenni. A' katonai őrség a' közönség megett állott, melly a' palotához nehány lépésnyire közeledhetett; de ott a' rendőrség határvonalt húzott. A' királyné thrónraléptének szerencsés jóslataként tünt szembe a' férfiak kiválva udvarias foglalkozása, miként az asszonyságoknak jó helyeket szerezni igyekeztek.

A' proclamatio ünnepélyének kezdetét pontban 10 órakor hirdeté a' párk ágyujinak kétszeri üdvezlő lövése, mellyre St. Martin-in-the-Fields, Margareta és Westminster egyházaiban a' harangok vidám zugása következett. Sir William Woods, a' czímerkirály (Garter King of arms) előjött czímerköntösü heroldjaival 's apródjaival, azután nyolcz czímertiszt (officiers of arms) lóháton, mély gyászban 's kezökben ezüst pálczákkal. Egészen a' festett kamara erkélye alá lépdeltek, 's ott, fedetlen fejjel, elfoglalák helyöket. 10¼ órakor Ő Felsége mély gyászban, annyától 's más rokonaitól kísértetve, megjelent a' nyilt ablaknál, 's „Éljen a' királyné! Sokáig éljen Victoria királyné!" bódító kiáltozással köszöntetett; a' férfiak kalapjaikat, az asszonyságok kendőjiket fenlebegteték. A' harsány kiáltozás egészen elnyomta a' testőri ezred hangászkarát, melly Ő Felsége megjelentekor a' nemzeti dalt (God save the King! the Queen!) játszá. A' királyné legalább is tizenkétszer meghajtá magát nagy kellemmel, 's népének minden felől mutatkozó szíves szeretetén mélyen megilletődött. Könyükre fakadt megilletődésében, 's mindig szemeit kellett törölgetnie, mi rokonszenvi hatást szült a' jelenvolt asszonyságokra. Az Ő Felségét környező ministerek között lehetett látni Melbourne, Landsdowne, Palmerston és Duncannon ministereket, Hill lordot (a' hadsereg főparancsnokát) Argill hget 'stb. Elhagyván a' hangászkar a' nemzeti dalt, Landsdowne marquis csendességre intett, 's a' czímerkirály, köréből kilépvén, fenhangon elolvasá Ő Felségének, Anglia királynéjának, proclamatióját „első Alexandrina Victoria" czím 's név alatt, e' szavakkal rekesztvén-be: „Isten tartsa-meg a' királynét!" mit az egész nép dörgő harsogással viszonzott, 's a' királyné magát nyájasan hajtogatá. A' távol álló nép, nem tudván mi történik, 's a' proclamatio olvasásakor is folyvást kiáltozván, egy megrendítő szózat csendességet parancsolt. Ez O' Connell szava volt, ki mély gyászba öltözve, két asszonyságot tarta karján. Eltávozván a' királyné az ablaktól, majd az egész nép a' City felé indult, ott is meghallandó a' proclamatiót. A' szép idő kedvezett a' feudalis kor minden pompájával tartott ünnepnek. *(Folyt. köv.)*

Az alsó ház jun. 16ki ülésében Sandon l. tudakozá a' külső ministertől, meg van-e a' hivatalos irománya, miként a' spanyol kormány franczia gőzhajóknak kiváltságot adott a' partmelléki kereskedésre, mitől a' britt gőzhajók eltiltatnak; továbbá figyelmezett-e Mendizabalnak maj. 3dikán kiadott rendeletére, melly a' britt gőzhajóknak eddig minden taksától mentt kőszenére mázsánként 3 real adót ró. Palmerston lord válaszolá, hogy az érintett kiváltság iránt nehány év óta egyezés áll-fen Franczia ország és Anglia között; angol hajóknak utazókat sem volt szabad partra szállítani, de Villiers úr e' szabályzat ellen felszólalt, 's alkalmasint vissza is vétetett már. Igaz, hogy az angol kőszénre adó rovatott, de a' követ ez ellen is előterjesztvényt tőn. Sir Stratford-Canning a' konstantinápoli britt követség állápotjáról tudakozódott, annak okát kivánván megtudni, miért van Törökországban két követ, t. i. Ponsonby l. ki engedelemmel haza jönni szándékozott, de szándéka változván, Konstantinápolban maradt, és sir Ch. Vaughan, ki amaz helyére ki neveztetvén, már Maltába érkezett, holott eddigi szokás szerint, ha a' követ eltávozott, a' követség első titoknoka vitte a' követségi ügyeket, de Konstantinápolból az első követségi titoknok is, Urquhart úr, haza felé utazik, 's illy szükségtelen költségekkel miért terhelik az országot? Palmerston l. felelé, hogy Vaughan úr azért neveztetett rendkívüli követnek Konstantinápolba, mivel Anglia érdekei ott nem ügyvivőt, hanem nagyobb súlyu követet kivánnak, egyébiránt Ponsonby l. jelenléte Angliában magános ügyei miatt már nem levén szükséges, ő Konstantinápolban marad, Vaughan úr pedig Maltából haza felé jő. Sir St. Canning e' nyilatkozással nem elégedett-meg, 's Palmerston lordnak kemény megtámadásokat kellett szenvednie Harvey, Hume és Peel uraktól, ki leginkább Urquhart úr visszahivását gáncsolta. Ezután a' pattantyússág részére kért költség vitatása közben Meclean úr a' spanyol kormánynak adott hadi szereket hozá szóba, mire Palmerston l. jelenté, hogy azok visszafizatéseért nem csak nem sürgettetik a' spanyol kormány, sőt a' négyes szövetség értelme szerint még több hadi szerek is fognak neki szolgáltatni.

A' londoni zsebelők, mint parisi társaik, új meg új módjait találják-ki a' csalfaságnak. Most azzal ostorozzák a' kávésokat 's vendéglőket, hogy a' vendéglőkben ételt italt parancsolnak, aztán tettetve elalszanak, de csak hirtelen felpattannak, 's esküsznek, hogy meglopattak. Némelly vendéglő az illy meglopottat pénzzel csilapította-le, nehogy a' dolog rendőri törvényszék elibe kerüljön, mi háza hitelét örökre lerontaná.

Hullban a' halottlátók juryja azt itélé, hogy Camble Józsefet, a' szerencsétlenül járt Union gőzhajó mérnökét, „vastag gondatlanság általi emberölésért," esküttek elibe kell idézni.

FRANCZIAORSZÁG.

Paris városházánál jun. 19kén tartatott a' nagy ünnepély. A' k. familia esteli 6 órakor már megjelent. Vacsorakor lópatkó forma asztal volt terítve 184 személyre, éjfélkor pedig és reggeli 2 órakor

mindig 1440 személy ült asztalhoz. A' király asztal felett Paris egészségeért ürített áldomást, 's utána, angol szokás szerint, mondott beszédében említé, miként 1830 jul. 31kén barrikadák között e' terembe jött, Francziaország követeitől körülvéve. „Ők, ugy mond, felszóllítottak engem a' vitézül védelmezett charta győzedelmének biztosítására és szabadságaink fentartására. Innen, ezen ablakból (újjával rá mutatva) lőn szerencsém, a' piaczot elborító számtalan sokaság kiáltozásinak harsogása között, kiterjesztenem a' dicső zászlót, mellynek ismeti látásában szerencsésnek érzem magamat, a' kedvelt színeket, mellyeket mindnyájan lelkesedéssel fogadánk ismét-el." — Vacsora után, melly csak egy óráig tartott, a' diplomatai kart fogadá-el a' király. A' k. familia ezután a' pompásan ékesített bál-terembe ment, hol hat sorban hatszáz asszonyság ült, kik a' k. familia beléptekor köszöntve állottak-fel. Orleans hgné első quadrilleban Rambuteau gróffal, Seine megye főispányával, a' belgák királynéja Orleans hggel, Nemours hg. Delessertné asszonnyal tánczolt. Orleans hgné az egyes szobákba léptekor, kellemes meglepetésre talált. Egy ablakot kinyitván, pompás dioramában állott előtte Ludwigslust, várával, kertjeivel 's vízzuhatagaival. Ezerkétszáz lámpa gyújtatott, hogy e' szép kép napfényhez hasonló világosságban tünjön-elő. A' négy művész között, kik e' képet festették, 's a' herczegnének bemutattattak, van Dieterle is. A' k. familia 11 órakor eltávozott; de az ünnepély reggelig tartott, 's még 5 órakor is tánczoltak. — A' Courrier megjegyzi, hogy XVIII. Lajos tegnap mult 21 éve Berry hg. házasságának ünnepélyeit elhalasztotta, mivel éppen a' waterlooi ütközet napjára estek volna.

A' Journal de Paris így szól a' becsületrendről: „Ezen rend, mellynek tagjai 4550re valának határozva, most egy 47 ezernyi hadsereggé változott Ha e' 47 ezer embernek a' rend nagy alapítója előtt megjelenni 's igényeit a' rendhez bebizonyítni kellene, milly kevesen állhatnának-meg e' törvényszék előtt!" — E' napokban ismét összeesküvést hírleltek, mire az adott alkalmat, hogy Naundorf, ki magát Normandia hgének adta-ki, nevetséges igényeit a' thrónhoz megújította, 's ennek következésében befogatások és ház-motózások tétettek.

Algiri jun. 10ki tudósítások szerint Drouet d' Erlon őrnagy jun. 1jén Uled Mendil körül az arabok cselébe került, 's csak nagy bajjal menekedett-meg. Ez óta majd minden nap történnek apró csatázások. Gaudoit úr ültetvényén, Buffariktól egy órányira, 50 lovas arab 22 munkásra ütött, 's kettőn kívül, megölte vagy fogva elvitte őket.

Toulonba jun. 12kéről érkezett algiri tudósítások szerint az Achmet beynek tett javaslatok igen kedvetlenül fogadtattak. Achmet mindenek előtt Bugia odahagyását követeli, 's e' gyarmatot az alkudozás pártolói is hasztalan tehernek tartják. Az arab fők igen csudálják, hogy Abd-el-Kaderrel olly hamar békesség köttetett, 's annak bizonyos megtudására követeket küldtek. Közönségesen sajnálják, hogy Bugeaud generál olly sietve bánt az alkudozással. Az arabok azt vélik, hogy Francziaország őket beduinok alattvalójivá teszi, 's afrikai határairól lemondottt. Abd-el-Kader már seregeket küldött a' városok elfoglalására.

OLASZORSZÁG.

A' hírlapok közelebb egy levelet közlöttek Uj-yorkba érkezett Piedro Napoleon Bonaparte hgtől, (Canino hg. fijától) ki a' Romában vele történt bánásról panaszkodik, 's az ellene támasztott vádaknak ellenmond, mivel őt a' poroszlók, katonák 's tiszt (kit megölt) a' nélkül hogy magát bűnösnek érzette volna, megtámadták. Erre a' Gazette de France ezeket jegyzi-meg: Bonaparte Péter úr viszontvádjai késő jőnek; az eset, mellyért elfogatott, közölve volt a' hírlapokban, 's akkor familiájából senki sem mondott-ellen. Azt akarná elhitetni, hogy csupán vadászatért fogatott-el, holott tudva van, hogy a' vadászatot csak erőszakoskodások ürügyeül használta. Azt elmellőzi az ifju úr, hogy nagybáttya, Fesch bibornok is részesült az ő elfogatásának rendszabályában, ki fájdalommal látta kisöccsének vakmerő csínyeit, 's a' pápai kormánnyal mindig egyetértett eltávolításában. Bonaparte Péter úr könyelmü lépését leginkább bélyegzi levelének azon helye, mellyben a' pápai kormánynak, familiája eránti gyűlölségéről szól. E' gyűlölség megczáfoltaték a' majdnem egész Európából száműzött familia tagjainak adott vendégi barátság által. A' Bonaparték nagyannya tiszteletben élt 's halt-meg Romában; Napoleon 's testvérei' nagybáttya megtartotta a' római egyház herczegi czímzetét. Bonaparte Péter sem űzeték-ki Campagnából, ha magát okosan viselte volna.

OROSZORSZÁG.

A' Journal de Francfort írja, hogy Wornesensk vidékén (Odessától 40 órányira) a' gyarmatosított lovasság főhelyén, Witt generál főparancsnoksága alatt, augustus végén, 32 lovas ezred, öszvesen 40 ezer ember, 28 ágyúval fog összegyűlni szemlére, hol császár Ő Felsége is, a' császárnéval, 's a' diplomatai kar egy részével meg fog jelenni, és e' szemle nagyobb nemü leend, mint az 1835ki volt Kalischnál. E' sereg négy csapatra van osztva, mellyeknek egyikét a' nyolcz ezredből álló dragonyos csapat teszi, melly Miklós császár által legügyesb lovagokból, tisztekből és vezérekből al-

kottatott. E' hadsereg nem az egyes hadi testek lovasságaiból gyűjtetett-össze, következőleg, — az orosz hadsereg hét hadi testre oszolván, 's mindegyiknél 4400 lovas lévén, mi 30,800ra megyen, 's ide még 16 ezer testőri lovasság járulván, — a' rendes orosz lovasság száma 86400at teszen, 's ezen kívül van még 40 ezer kozák. Az orosz lovasság egy heted részét teszi a' gyalogságnak, 's e' szerint a' gyalogságot 500 ezerre lehetne számítani.

AMERIKA.

Ben Sherrod gőzhajó szerencsétlenségéről, melly Uj Orleansból Louisville felé utaztakor megégett, új-yorki lapok, egy a' veszélyben jelenvolt utazó előadása után, többek között ezeket írják: E' szerencsétlenség maj. 7 's 8ka közötti éjjel, Natchezen alúl 30 mföldnyire történt, az által hogy a' katlanhoz közel rakott fa meggyúlt. A' hajón volt 200 utazó közűl 50 vagy 60 menekedett-meg. Egy ifju asszony a' tűzlármára, gyermekét ölébe szorítván, kirohant az asszonyok szobájából, férjét keresendő, 's őt a' hajó elején a' lángok közé rohanni látván, gyermekével együtt a' vizbe ugrott, 's egy csónakba kapaszkodva, a' víztől 80 lépésnyire vitetett Columbus hajóhoz, de mig az onnan kivetett kötelet megfoghatta volna, örökre elbukott. A' hajókapitány nejét megszabadította, de két gyermeke odaveszett. Egy ifju, testvérét a' szobában kiáltozni hallván, lerohant érette, 's mind ketten összeölelkezve égtek-meg. Nem lehet mind előszámlálni a' szívrázó jeleneteket, mellyek ez alkalommal történtek. A' hajónak egy írnoka, egy kalauz, a' főkormányos, valamennyi szobalány és szolgáló elveszett; 35 néger közűl kettő maradt életben. A' Mississippi gőzhajózásának történetében ez legnagyobb szerencsétlenség volt, melly legalább 150 familiát, kedves tagjaitól, 's száznál több embert életétől megfosztott. A' hajón pálinka 's lőpor is volt hordókban, mellyek egymásután fellobbantak, a' katlan is elpattant, 's a' vizet töredékekkel borították-el. Pénz is sok találtatott a' hajón, nevezetesen Tenessee bankja számára tetemes summa, egy utazó vánkusa alatt 38 ezer dollár, mindez oda égett, noha a' szerencsétlen maga megszabadult.

TÖRÖKORSZÁG.

Smyrnai maj. 29ki levél szerint, Dr. Bulard, franczia orvos, ki magát a' pestises kórházba záratá, ott a' pestis iránt nyomos vizsgálódásokat tendő, nagy csudálkozásra most is életben van. Ő a' kórházat legborzasztóbb állapotban találta; a' betegektől istenként fogadtatott. A' lábbadozókat azonnal elkülönözte a' betegektől, 's kinyilatkoztatá, hogy óvó szere a' pestis ellen nincs, hanem a' betegekkel csak Aegyptusban szerzett tapasztalatai szerént fog bánni. Mégis az iszonyúan növekedő pestis által elrémített nép őt, miután haláltól sok beteget megszabadított, csudatevőnek tartja. A' borzasztó ragály, fájdalom, mindig jobban terjed.

Konstantinápol jun. 14kén. Ahmed Chelussi basa, külső ügyek ministere, jun. 8kán meghalálozott, 's más nap a' nagyméltóságok és a' porta tisztviselőjinek jelenlétében ünnepiesen temettetett-el. Chelussi basát egyenes és igaz lelküségeért átaljában sajnálják. Helyette müschirrá 's Umuri-charadschie-nasirivé (külső ügyek ministerévé) már Mustafa Reschid bey, a' londoni udvarnál ottoman követ, van kinevezve, kit umuri-charidschie-müsteschari (külső ügyekbeli statustanácsnok) hivatalában, Nuri Efendi, most parisi követ, váltottfel. A' magas porta beilikdschijévé annak eddigi helytartója, Sarim Efendi neveztetett, 's a' külső ügyek igazgatása, Reshid bey megérkezéseig, őrá bízatott. — Eurotas franczia gőzhajó, melly Smyrnánál megfeneklett, nehány ottani hadi hajó legénységének segítségével lengővé tétetett, 's jun. 9kén evezett-el a' kikötőből. Smyrnában és Rhodusban folyvást dúlt a' pestis; Scio, Tschesme és Scala nuova pedig nyugtató egészségi állapotban valának. A' fővárosban nem igen szaporodott a' pestisben elhólttak száma.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur következő telegrapbi üzenetet közli: „Bordeaux jun. 18kán. Saragossából jun. 15kén indult hírnök teljesen valósítja Van der Meer bárónak jun. 13dikán Isona mellett a' carlistákon nyert győzedelmét. Van der Meer báró az egész ellenségi vonalt keményen megtámadván, megszalasztá, 's esteli nyolcz óráig mindenfelé űzte. A' csatatér fegyverekkel 's poggyászokkal volt borítva. A' carlisták rendetlen hátrálásukkor a' hegyek közé szaladtak.“ — E' győzedelmet valósítja egy narbonnei jun. 19ki tudósítás is, miként a' carlista tábor számára Solsonában sok eleség készíttetik, hova Zorilla jun. 15kén 2000 felkölttel és 600 sebesülttel érkezett-meg. Az isonai csatában leginkább szenvedett des Eroles bandája; de a' christinóknak nem volt elegendő lovasságuk, e' győzedelemből tetemesb haszon húzhatásra. Pastors generál Barcelonából 3000 emberrel 's két ágyúval indult-ki S. Boy felé, hol Tristany 3000 emberrel 's 80 lóval áll.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

3. szám. Pesten szombaton Szent-Jakabhó' 8kán 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; M. Dorothea főhgasszony Pozsonyban; pesti szerencsétlenségek; gyapju-raktár; felszólítások a' pesti m. színház' megnyitására készítendő üdvözlések és emlékpénzek iránt; rózsaünnep; 'sat.) Ausztria. Nagybritannia (a' királyné thrónra léptekori nyilvános pompa; parlamenti ülés; a' parlamenti tagok' hódolati esküje; k. üzenet a' parlamenthez; Vilmos király végső napjai 's halála; hírlapi versengések; waterlooi csata évnapja; 'sat.) Francziaország (adatok Orleans hgnéről; Mangiamele sicíliai gyermek; Meunier; 'sat.) Portugallia. Németország. Spanyolország (a' királyné a' cortessel együtt az új constitutióra megeskűszik; hadi tudósítások; 'sat.) Amerika.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. k. Felsége máj. 26diki legfelsőbb határozatában m. k. helytartósági tisztlb. concipista Ürményi László urat helytartósági tisztlb. titoknokká nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. Felsége ÓBudára kamarai praefectussá eddig Ungváron volt kam. praefectus Munkátsy János urat; Selmeczre főerdőmesterré és fő kam. grófsági közbíróvá eddig Szigeten volt kam. erdőmester Ferschin János urat méltóztatott nevezni.

Ő cs. k. Felsége aradi k. erdőhívatali segéd Hubényi Józsefet a' temesi kam. igazgatóság' jegyzőjévé nevezni kegyelmesen méltóztatott.

A' nagym. m. k. udv. Kamara Podvilkra vám- és 30adhívatali ellenőrré Ófalván volt vám- és 30adhívatali írnok Köller Károlyt nevezte.

A' nagym. m. k. udv. Kamara a' nagybányai k. tisztartóságnál megüresült ellenőrködő írnokságra oláhlaposi ispán Nemes Istvánt; ennek helyére Oláhlaposra k. ellenőrködő ispánná Stand Bálint ügyvédet nevezte.

Kolozsváratt jun. 27kén. Kolozsvár városa érdemes főbirája t. Ágoston István úr helyébe, ki országos követségéről lemondott, e' város egyik országgyülési követének t. Gyergyai Fer. tan. úr választatott-meg.

N. Szeben jun. 27. Ezen jun. 26ikán tartatott 36ik országos ülésen, a' 2dik jun. 27én tartatott 37dik országos ülésen pedig, a' 3dik kormányszéki tanácsosi (gubernalis consiliariusi) hivatalok bétöltésére szózatoltak a' nemes ország rendei — a' mikor is, szózatok többségivel, ezen hivatalokra, mind a' négy bévett vallásból, a' hármas számba következendő személyek mentek-bé. — A' második tanácsosi hivatalra, a' rom. catholica vallás részéről: m. zsákodi mlgos Horváth István kir. hivatalos úr; n. ajtai mlgs. Cserei Farkas kincstári titoknok úr; k. szt. léleki mlgos. Kozma Pál Zaránd vmegyei főispány úr. — A' reformata vallás részéről: m. gy. monostori mlgos b. Kemény Ferencz Kolozs vmegyei követ úr; zejkfalvi mlgs. Zejk Dániel A. Fejér vmegyei követ úr; losonczi mlgos b. Bánfi László Kraszna vmegyei követ úr. — A' lutherana vallás részéről: mlgos Gebbel Károly főkorm. titoknok úr; ifjabb mlgos. b. Bruckenthal Józs. udvari titoknok úr; tktes Trausch József Brassó vidéki követ úr. — Az unitaria vallás részéről: vargyasi mlgs. Daniel Elek F. Fejér vmgyei főispány úr; ürmösi mlgs. Maurer Károly kir. táblai rendes biró úr; enlaki mlgs. Sala Sámuel itélőmester úr. — A' harmadik tanácsosi hivatalra pedig a' római catholica vallás részéről: úzoni méltóságos gr. Béldi Ferencz kir. hivatalos úr; szt. katolnai mlgs. Biró József főkorm. titoknok úr; n. ajtai mlgs. Cserei Farkas kincstári titoknok úr. — A' reformata vallás részéről: m. gy. monostori mlgs. b. Kemény Domokos kir. hivatalos úr; ábrahámfalvi mlgs. Ugron István udvarhelyszéki követ úr; mlgs. gr. Degenfeld Otto úr. — A' lutherana vallás részéről: mlgs. brennenbergi Brenner Sámuel főkorm. titoknok úr; tks. Regius János Besztercze vidéki követ úr; mlgs. Bertleff Mihály főkorm. titoknok úr. — Az unitaria vallás részéről: s. szentiványi mlgs. Szentiványi Dániel kir. tábla rendes biró úr; ürmösi mlgs. Maurer Károly kir. táblai rendes biró úr; enlaki m. Sala Sámuel itélő mester úr.

Pozsony, jun. 30. — Ma délelőtti 11 óra tájban Ő cs. k. magassága, Maria Dorottya Főherczegasszony, Bécsből Budára tett visszautazása' alkalmakor fenséges megjelenésével szerencsésítette városunkat. Ő cs. k. fensége az országháznál szállott-meg, hol a' főnemességnek, a' cs. k. katonai rendnek 's a' városi tanácsnak hódoló tisztelkedését kegyesen fogadta. Minekutánna Ő cs. kir. fensége gróf Eszterházy Kázmér' hitvese 's főudvarmesternéje Thurn grófné ő excjának kíséretökben az Ursuliták' kolostorját meglátogatta volna, mlgos gróf Eszterházy Kázmér' özvegyénél, született gróf Castiglioni asszonyságnál, méltóztatott ebédelni. — A' mai csendes és tiszta estvét ugyan Ő herczegi fensége 's fentisztelt kísérőnéi Pauer Ferencz dunaparton lévő házában, gróf Révayné ő nagysá-

gánál töltötték, melly ház előtt Sándor csász. kir. ezrede' hangászkara két órafolyásig a' legkiválogatottabb musikai darabokkal kedveskedett az abban nagy megelégedést találó fenséges vendégnek. Másnap reggeli 3 órakor, minden ünnepélyes tisztelkedésről kegyesen lemondva, hazafelé elutazott, vidám 's ohajtott egészségben a' legnagyobb megelégedettséggel hagyván el jelenlétével megörvendeztetett városunkat. H.

Budán f. jul. 2dikán a' magyar nyugpénzes intézet félévi közgyülését tartván, az intézet terjesztésére czélzó ügyeiről tanácskozott.

Pesten közelébb több szerencsétlenségek történtek. Egy fiatal müvész, Péter-Pál napján a' polg. uszó-iskolában, próbauszáskor a' Duna' vizében lelte halálát. Annya mintegy előérzetében a' szerencsétlenségnek, inté fiát, ne menne az nap próbauszásra, mert mult éjjeli álmai rémítők valának. De a' fiu nem engede az intésnek; gyürüjeit azonban annyánál hagyá. — Az említett napon történt az is, hogy egy szabó legény, minthogy kedvesével egybekelnie nem lehetett, a' város' erdejében szívbe lőtte magát.

Pesten a' mult jun. hónapban született 132 fiu- és 122 leány-gyermek; házasságra kelt 40 pár.

A' Gazdasági-Egyesület' gyapju-raktárába 2214 mázsa egy nyiretü gyapju volt már halmazva; juliusi gyapju-vásárunk azonban annyira kiüresíté a' raktárt, hogy az ismét nagy mennyiségü gyapjut fogadhat-be.

A' mult jun. 28d. újságlevelünkben említett rózsaünnepről a' Honművész bővebben ezeket közli: Aggódó szemekkel nézte a' pórnép erkölcseinek hanyatlását ugyanannak boldogságát szívén viselő nagytiszteletü Sverteczky Imre Esztergom megyebeli áldozó pap, szomolányi alesperes, szentszéki és Pozson vmegyei táblabiró és nádasi plebánus, ki a' mivelt külföld példájára, e' világ annyain, a' hajlékony nőnemen, kezdé a' nemes erkölcsöket szilárditani az ismertetésre kitűzött rózsa-ünnepnek alapítása által. Ugyanis a' fenn tisztelt úr, Pozson vmegyei 's a' Karpátnak ugy nevezett fehér hegyeinél lévő Nádas plebániában, kétezer pengő forintnyi alapitványt tett, mellynek 120 p. forint évenkénti kamatjából egy ugyanazon plebaniabeli, és a' lakosok közös szavazatával kijelelendő legerkölcsösebb, legbecsületesebb felnőtt paraszt leány illy módon jutalmaztatik és becsültetik-meg: 100 p. ft. a' legerkölcsösebb, legjobb és legtisztességesebbnek megismert hajadoné, mellyet a' helység kötelezvény mellett átvesz, 's tőle évenként kiszolgáltatja a' nyertesnek a' rendes kamatot; az egész díjt pedig csak férjhez menetelekor kapja-meg; mi bihetőleg csak hamar megtörténendik, mert ki nem kapna a' legjámborabb nő után? Azután, pórnépnél nagy magnes a' 100 pengő! — A' hátra lévő alapitványi kamatbul 5 pgő ft. árú fehér rózsa és aranykalász koszorúval koronáztatik-meg a' kijelelt, 's pedig nyilvánosan a' szavazó sokaság előtt; 5 p. ft. ugyanakkor kiosztatik a' jámbor koldusok között; 5 p. ft. fordíttatik a' rózsaünnep után tartandó hála-áldozatra; 5 p. fton pedig a' szegényebb és jámborabb gyerkőczéknek iskolakönyvek vásároltatnak. — Azonban, ha az illy megkülönböztetőleg jutalmazott hajadonságát nagyobb és nyilvános bűnnel terhelné, jutalmát elvesztí, 's az a' következő évben második helyre méltatandónak jut. Ha pedig az illy szűz esküdtetése előtt e' világból kimulnék, szüléi 20 p. ftot kapnak a' szüz tetemek tisztességes eltakarítására; a' hátra lévő 80 p. ft. pedig szintén a' következő évben második helyre méltatandónak jut olly kötelességgel, hogy az elhunyt rózsakirálynénak sírja felett rózsát kellessen nevelnie. Hogy pedig a' másod és harmad helyre méltatattak lelkesíttessenek, kitűzetett, hogy jövendőben újra fognak a' kijelelésre méltatni, hacsak kezdett ösvényöktől el nem távoznak. E' jeles, 's tudtomra hazánkszerte a' maga nemében első alapítványnak következésében a' közelebb lefolyt május 15kén, vagy is pünkösti hétfőn tartatott nagy örömmel az első rózsaünnep. Ugyan is délutáni 3 órakor a' hajadonok czifra serege 's egész plebaniabeli nép a' kebelbeli anyatemplomból a' közellévő 's igen regényes dombon fekvő boldogságos szűz templomába vonult mennyei felvilágosítást esdeklő ének között; kiknek közepette, egy erre erkölcsei által ajánlott ifjú bárson vánkoson vitte a' becsültetés jelét, a' gyönyörű rózsakoronát. Ezen ünnepi sereget jelenlétével díszesíté idősb gr. Apponyi Józsefné, Motesiczky István mint földes úr 's az egyháznak törvényes pártfogója, méltóságos nejével született Pongrácz Nepomuczena grófnéval, 's más különféle rendű 's rangú méltánylói az ártatlan erkölcsnek. Mindnyájan megjelenvén a' fenn nevezett kápolnához, t. Madács József alsó-diósi plebanus úr által az ünnephez alkalmaztatott szívreható beszéd tartaték, mellyre az ünnepnek tisztelt alapítója, a' kebelbeli plebánus, szónoki székről előolvasta a' nép megegyezésével 3 díjra méltónak nevét. A' t. plebánus úr szava után a' t. uraság 's az adózó házi atyák rendre szavaztak, kivevén a' kijelelteknek részrehajolható szülőit. A' szekrényekben rejtett szójelek a' szabadnak legmagosabb helyén nyilvánosan olvastattak, 's így az első helyre méltatott Rumanek Maris nyert 65 szót, Fodor Kati 43at, és Kucsera Maris 14et. Ennél fogva Rumánek Maris ismertetett-el legjelesebb erkölcsűnek, legjámborabbnak; ő lett a' rózsás királyné;

's e' szemérem pirította szűz a' díszes rózsakoszorúval azonnal meg is koszorúztatott t. Motesiczky földes urnak kezei által, melly szívemelő kitüntetés után a' t. alapító úr csillogó két forintosokban a' rózsás szűznek kiolvasta a' 100 ftos jutalmat, mellyet az intézet szabályai szerint ugyan nyilván a' helység bírája által is vett, azt a' rózsás szűznek házasulásakor kiadandó. Örömkönny rezgett az érzékenyek pilláji alatt; öröm-kifakadásoktul visszatartóztatni lehetlen volt az őszbe borult szülőket; ezer áldás hangzott a' bőkezű alapítóra, ki már az epemirigy alkalmakor is éreztette velek igaz atyai szivét. Milly részvétellel viseltetik a' t. földes úr is az erkölcsiség ügye iránt, kitűnik csak azon egy körülményből is, hogy t. i. kegyeskedett a' 2 és 3dik helyre méltatottnak fejenként 50 p. ftot sajátjából ígérni, ha férjhez menendnek. — A' jabloniczi pór hangászkar zengzetei 's mozsár ropogások közt a' „Téged isten dícsérünk" hangoztatott, és szép menetben az egész sereg a' helybeli templomba tért, hol vége szakadt az erkölcsi szép ünnepnek.

Pozsony vmegyei tbíró Benkovics Mihály úr még 1834ben illy rózsaünnep alapítására ezer ftot hagya végintézetében F. Szely helység' leányinak. Biztosan reménylhetni hát, hogy a' rózsaünnepek honosulni fognak hazánkban.

Magyar tudós társaság. A' nagyenyedi casinói egyesület, a' magyar academia' alaptőkéje' nevelésére gr. Széchenyi István másodelnök úrhoz, mint azon egyesület' tiszteleti tagjához, száz váltó forintot küldött. Pest, junius' 30. 1837.

D. Schedel Ferencz,
titoknok.

A' Honmüvész felszólításokat közöl a' pesti magyar színház megnyítására készítendő üdvözlések, 's ugyan ez alkalomra adakozás' utján veretendő emlékpénzek iránt. Az üdvözletek készíttethetnek versben vagy prozában, magyar, latin, német, tót, horvát, örmény, orosz, görög, szerb, oláh és zsidó nyelven; 's a' színház megnyításakor ingyen fognak a' közönségnek kiosztatni. Az emlékpénzek' nagysága kétféle lesz, t. i. kettős tallér és húszas nagyságú. Nyomatni fognak ezüstben és rézben; de lehet azokat aranyban is verettetni, minden adakozónak kivánsága 's ajánlása szerént. Minden ajánlónak egy darab ingyen fog kiszolgáltatni; azonban kiki megrendelheti adakozásához mérve, mennyi és millyen darabot kíván. Mind ezek felől a' Honmüvész hivatalával lehet értekezni.

AUSZTRIA.

Ő cs. k. Felségök f. jul. 1sőjén délelőtt indultak utnak Linz, Salzburg és Hof-Gasteinon keresztül Ischlbe.

NAGYBRITANNIA.

Londonban, az előbbi számunkban említett menet illy rendel folytatá utját: „Előre egy csapat testőrség, a' westminsteri főconstable a' rendőrség számos osztályával, Bow-Street tisztviselőji, és más constablek mentek; utánnok St. James és Martin egyházkerületek törvényszéki hírnökei egészen tiszti köntösben, pálczájikat kezökben tartva; a' k. testőrség hangászkara lóháton statusformaruhában; nyolcz marschalk gyalog; a' lovag-marchalk kísérőjivel; a' királyi házi seregek; ismét egy hangászkar dobokkal 's trombitákkal; hat apród és a' czímerheroldok lóháton; a' czímerkirály ragyogó köntösében, ezüst pálczáju czímerszolgájitól körülvéve; utól ismét egy osztály testőrség. A' menet Pall-mall és Cockspur-Streeten vonult-el Charingerosz felé. Northumberland-Houseval szemközt, Trafalgárpiaczon, ujra felolvastatott a' proclamatio. Itt temérdek népsokaság volt; jobbról 's balról minden nemü 's alaku kocsik, szekerek végetlen sora látszott, 's egész Temple-Barig (a' City kapujaig) valamennyi ablak, még a' legfensőbb emeleteken is, sőt a' házfedelek is, tömve voltak kivánesiakkal. Itt történt az ünnepély érdekes jelenete. Temple-Barnál a' kapu zárva találtatott. A' Rouge-Croix, a' Pursuivant-at-arms, két trombitás között oda lovaglott, 's a' trombitások háromszor felszólítást fujván, megkopogtatta a' kaput. Ezelőtt már a' City lordmayora, körülvétetve a' polgári tiszthatóságtól, belől a' Temple bemenetelével szemközt foglalt helyet. A' kapun kocogatás jelentvén a' tisztviselők megérkeztét a' palotából, a' City idősb marschalkja oda lovaglott, 's a' kapu alatt tudakozá: „Ki jő itt?" Mire ez lőn a' válasz: „A' czímertisztviselő, ki bemenetelt kér a' városba, hogy Ő Felségét Alexandrina Victoriát, az egyesült birodalom királynéját kihirdesse," Ekkor a' City-marschalk, Rouge-Croixt a' Pursuivant-at-armst London Cityjének határára bocsátá, 's a' lordmayor elibe vezeté, ki, meghallván az ő kivánságát, az egész kíséret bebocsátását megengedé. Ezzel Rouge-Croix visszatért a' sorompóhoz, 's Temple-Bar kapuji egészen kitárattak az egész menet bebocsátására. Chancery-Lane szegletén harmadszor, 's miután a' lordmayor a' City tiszthatóságával a' menethez csatlakozott, Wood-Street végén negyedszer, a' királyi börse előtt pedig ötödször olvastatott-fel a' proclamatio. A' hangászkar mindegyik olvasás után a' nemzeti dalt zengedezte, 's a' nép éljen kiáltozásokkal vágott közibe. Aldgatenál a' City végén eloszlott a' menet. Mihelyt a' palotában felolvastatott a' proclamatio, a' királyné a' tanácsterembe ment, hol Hill lordnak és némelly ministereknek audientiát adott. 12 órakor

)(

statustanácsot tarta, a' legelsőt maga elnöksége alatt. Valamennyi kabineti minister, 's Norfolk hg. is (IV. Vilmos személyes baratja) jelenvolt, mint Anglia örökös gróf udvari marsala. Ő katholikus levén, esküjét a' katholikusokat felmentő törvény szerint tette-le. Kabineti parancs adatott-ki, mellyben Norfolk hg., mint udvari marsal, parancs kibocsátására utasíták az iránt, hogy az elhunyt királyért az egész ország gyászt öltsön. A' közönséges gyász jun. 24dikén, az udvari 22kén fogott kezdődni. Ő Felsége egyébiránt rendelé, hogy a' színházak csak két nap, míg t. i. Vilmos király holt teste kiterítve leend, és az eltemetés napján zárassanak-be.

Jun. 21kén mind a' két parlamenti ház az esketést folytatá. Az alsó házban már 5—600 tag tette-le a' hódolati esküt, közöttük de Lacy Evans generál (most már csak ezredes) is, ki csak egy nappal elébb érkezett-meg, 's azonnal sokáig beszélgetett Palmerston lordal a' külső ministeriumban. Russell l. jelenté, hogy jövő nap a' koronától hihetőleg üzenetet fog közleni. Melbourne l. is hasonló nyilatkozást tőn a' felső házban. 4 órakor mind a' két ház eloszlott. A' tagok hódolati esküje így szól: „Én n. n. őszintén igérem 's esküszöm, hogy híven megtartom a' jobbágyi hűséget Ő Felsége Alexandrina Victoria királyné iránt — de boldogult IV. Vilmos király természeti örököse jogainak ártalma nélkül, ki netalán az ő k. özvegyétől születnék. Erre esküszöm, Isten engem úgy segéljen!“ De mivel Ő Felsége közlött nyilatkozása alá a' titkos tanácsban nem „Alexandrina Victoria,“ hanem csak „Victoria“ nevet írt, e' nem kis késedelmet okozott, minthogy a' két parlamenti ház asztalain volt esküformákat meg kellett változtatni.

Az alsó ház jun. 22diki ülésébe Evans ezredes mind a' két fél élénk tapsai között lépett-be. Russell l. a' sorompónál a' királyné üzenetével megjelenvén, a' tagok mind levették kalapjokat, sir J. Graham és C. Rosz úron kívül, kik ezt csak a' szónok ismételt intésére cselekedték. A' szónok ezután emez üzenetet olvasá-fel: „A' királyné erősen hiszi, hogy az alsó ház osztozik a' mély fájdalomban, mellyet Ő Felsége érez az elhunyt király halálán, ki az ország érdekeit előmozdítni, szabadságait fentartani, 's a' törvényeket és intézvényeket javítani fáradatlan igyekezvén, az ő nevét 's emlékezetét érdemlett szeretettel fogják mindig tisztelni Ő Felségének alattvalói. A' közügyek mostani állása és az ülés időszakánál fogva, tekintve azon törvényt, melly Ő Felségét határozott idő alatt új parlament összehivására kötelezi, nem látszik tanácsosnak az alsó ház elibe elfogadás végett új rendszabályokat terjeszteni, kivévén azokat, mellyek a' statusügyek folytatására, a' jelen üléstől az új parlament összegyüléseig, szükségesek lesznek.“ Russell l. ezután meleg dicsérő beszédet tartott IV. Vilmos király felett, 's előrajzolá a' reményeket, mellyeket az ország az új királynétól méltán várhat. Nagy tetszéssel hallá az egész ház mind azt, mit a' nemes l. az elhunyt királyról, az új királynéról 's annak annyáról mondott. Továbbá javaslá, hogy az özvegy királynéhoz fájlaló, az új királynéhoz pedig üdvezlő felirás készítessék, miben a' ház megegyezett. Végre a' k. üzenet vitatását más napra kivánná halasztatni, mi hasonlag elfogadtatván, eloszlott a' ház. — A' felső házban több pairek, közöttök a' hannoverai király is letevén a' pairi esküt, a' lordkanczellár, az alsó házban közlöttel hasonló értelmü k. üzenetet olvasott-fel. Melbourne lord a' király halálán sajnálkozó 's a' királyné thrónraléptén örvendő felirást javasla Ő Felségéhez benyújtani, magas és a' ház tetszésétől kisért dícséretekkel szólván a' boldogult fejedelem charakteréről, és az új királyné szeretetre méltó tulajdonságairól. Hasonló beszédeket tartottak Wellington hg. Grey gr. és Brougham l. is. Melbourne l. még az özvegy királynéhoz is fájlaló felirást javasla készíteni, 's a' ház határozá, hogy ezen felirások a' lord elnök, lord pecsétőr, Richmond 's Wellington hgek és Grey gr. által nyújtassanak-be.

Vilmos király utolsó napjairól 's haláláról még némelly részleteket közlenek a' hírlapok. Ő Felsége betegségének titkolásáról sokan panaszkodtak; pedig ezt a' király maga kivánta, előre látván, hogy állapotjának korán megtudása gátolni fogná a' kereskedést, kézmíveket, és a' statusügyek folyamatját; csak a' szükség sürgetése után engedte meg az orvosi jelentések kiadását. Jun. 18ka reggelén, mikor Wellington hg. mint hűbérnöke Strathfieldsaye jószágnak, zászlóját bemutatta, igen megilletődöttnek látszék, 's így szólt; „Az Isten áldja-meg Wellington hget! 's engedje, hogy azt még sokáig használhassa!“ Ezután Chambers orvoshoz fordult: „Ha ön, ugy mond, engem még ma életben nem tart, úgy Wellington hg. nem ülheti évi ünnepét.“ Este ismét így szólt Dr. Chambershez: „Ma utolszor látom a' napot lenyugodni.“ Az orvos felelé, hogy Ő Felsége még nehány nap lenyugtát látandja. „Óh, viszonzá a' király, a' már más dolog.“ Jun. 19ke reggelén utólszor kelt-fel ágyából, felöltözteté magát, 's sir H. Taylorért küldött, vele az ügyekről gondoskodandó, a' mint ezt betegsége alatt minden nap tevé. Készen tartá magát egészen, 's sir Herberthez így nyilatkozott: „Érzem, hogy ez utolsó napom leend. „A' baronetet délfelé ismét, 's utólszor hivatá. Szolgájinak, kik őt felöltözteték 's ágyából kiemelték, érzékeny

hangon mondá: „Isten áldjon-meg mindnyájotokat!“ Eszméletét, halála előtt egy óraig, teljesen megtartá, ekkor mély álomba merült, mellyből többé fel sem ébredt, az álommal észrevehetlen cserélt helyet az ikertestvér halál. A' familia sírva állott az ágy körül, Adelaide királyné a' haldokló párnáját tartotta; lady Gordon, a' királyné egyik lánya, görcsök között viteték-ki a' szobából. A' királyné még nehány perczig benmaradt, 's befogá az elhunytnak szemeit. A' vár valamennyi lakóji bebocsátattak királyi uroknak még egyszer meglátására, miután sir F. Watson főudvarmester bezárta a' szobát. Conyngham l. lordkamarás, mindjárt Londonba sietett hivatalos tudósítással, kinek visszatértével a' holt test a' vár legközelebbi szárnyának egyik szobájában, fehér lepelben, egy keskeny ágyra tétetett; feje kendőkkel egészen betakarva, 's csak arcza volt látható, mellynek vonalai gyöngéd 's nyugodt kinyomást mutatának. Sir Astley Cooper és Keate sebészek délután érkeztek-meg, a' holt testet bebalsamozandók. Az ünnepélyes temetés mintegy három hét mulva fog megtörténni; „így volt ez, mond a' Times, III és IV. György halálukkor is, 's ennyi idő aligha elég leend a' szükséges előkészületekre.“ Az özvegy királyné, kire az említett lap — Kent hgné elleni kifakadásival ellenkezőleg — meleg, 's az ő házi erényeit tekintve, meg is érdemlett dicsérő beszédet mond, addig Windsor-várban marad. A' király két lányai azonban már eltávoztak; „mert, mint a' Times megjegyzi, helyesen-e vagy helytelenül, azt hitték, hogy ott többé nem lesznek szívesen látott vendégek.“ A' király fijai közül még Münster gr. a' várban maradt, mellynek ő eddig kormányzója levén, benne tiszti lakása van. — Az érintett orvosok jun. 21kén balsamozták-be a' király testét, 's annak megvizsgálásakor bebizonyosult, hogy a' tüdő felső részének gyuladása okozta a' halált; de az életmívek ezenkívül is egészen el voltak gyöngülve 's annyira felbomolva, hogy ha a' gyuladás eloszlaték sem élhetett volna már sokáig a' király. Banding és társa, a' király bútormívese, pompás koporsót készít mahagony-fából, ezüst és bársony czifrázatokkal. Az özvegy királyné jobban van; az ő lakására Marlboroughouse fog mielébb illőleg elkészíttetni.

A' politikai változások között, mond a' Courrier, mellyeket a' fejedelem halála okozott, legfontosabb Hannovera királyság elválása a' britt koronától. Minthogy ezen országban a' sali törvény divatozik, koronája Cumberland hgre szállott. Nagybritannia és Hannovera szoros kapcsolata I. Györgynek thrónra lépte óta most szünt-meg legelőször, 's e' két ország talán nem is fog többé egy fő alatt egyesülni, mi csak úgy történhetne, ha a' királyné természeti örökösek nélkül halna-meg, 's ekkor I. Ernest Nagybritanniának is királya lenne. Cumberland hg., most már hannoverai Erneszt, ezen országnak első független királya, 's ámbár ő jun. 20kán, mint britt alattvaló, a' királynénak hűséget esküdt, jövendőben még is megeshetik, hogy alattvalóji érdekeért, Nagybritanniának háborút kell üzennie.

A' hírlapok a' kérdés felett versengenek, valyon britt pair-e a' hannoveri király? A' Standard azt mondja, hogy igenis az, a' M. Chronicle és Courier pedig nem; holott a' hannoveri király, mint pair, letette a' hódolati esküt. „Nem akarunk, így szól a' Standard, a' régi korig visszamenni, midőn a' skót királyok, mint angol pairek, a' parlamentben ültek; de a' hannoveri házból való első király példája a' mult század elején, illeni fog e' jelen esetre. I. György, az öröködési törvény által éppen olly helyzetbe tétetvén, millyenben a' mostani hannoveri király van, pairré, Anna királyné halála előtt nyolcz évvel pedig cambridgei hggé neveztetett, és éppen elfoglalni készült parlamenti helyét, midőn abban a' királyné halála által meggátoltatott. A' hannoveri király honunk csatájiban harczolt, 's kitünő részt vett, mint felső házi lord, a' politikai vitákban; nyelve, szokásai, véleményei angolok, 's ő fija a' fejedelemnek, kinél jobb Anglia thrónján nem ült. I. György nem volt angol, nyelvünkön sem beszélt, mégis pairré neveztetett, miután előre vélt thrónörökössé lőn, 's természeti jognál fogva éppen illy helyzetben van a' hannoveri király.“ A' M. Chronicle felel: „Ha Hannovera királya britt pair marad, úgy ő, mint hannoveri király 's britt pair egyszersmind egy időben nem cselekedhetik. Richmond hg. és még egy pár paireink Francziaországnak is pairei, de azért nem tartják jogukat a' francziaországi belső ügyekbe avatkozáshoz. Ha a' hannoveri király, hogy pairi szavazatát másra bízza, minden új parlamentkor Angliába jőne a' szükséges esküt letenni, ha ennyire elfeledné az illendőség szabályait, — úgy előkészületet kell tenni, hogy ő, az orangista párt nagymestere, a' titkos tanács és felső ház tanácskozásiba ne avatkozhassék.“ — A' Times ezeket írja az új királyról 's familiájáról: „A' hannoveri király III. Györgynek és Charlotte királynénak ötödik, a' még élők között pedig legidősb fija. Utolsó háborúkor Treyte marsal és Walmoden generál alatt több táborozásban szolgált. Friderika Sófia Alexandrina hannoveri királynénak, Károly mecklenburg-strelitzi nagyhg. leányának, a' koronahgen, eddig Cumberland György hgen kívül (ki majd egészen megvakult), előbbi két férjétől hét

hgi fija 's leánya, fijától pedig, Fridrik burkusországi hgtől, és két leányától, Anhalt-Dessau és Schwarzburg-Rudolstadt hgnéktől, több unokáji vannak. Ő Felsége kishuga, Thurn Taxis Maria hgasszony, 1812ben Esterházi hg. ausztriai követtel lépett házasságra. Hannovera 1714ben, I. György thrónraléptekor egyesítetett Angliával." — A' Globe szerint jun. 23kán fogott a' hannoverai király statusába elutazni, 's ott azonnal kikiáltatni. Jun. 22ke reggelén több pártjabeli uraknak adott audientiát. — A' M. Heraldnak Windsorból írják, hogy Sussex hg. (a' király whig érzelmü öccse) halála előtti este Windsorba ment, de nem láthatta a' királyt, kivel Cumberland hg. több órákig mulatott. Miért történt ez, nem tudni.

A' felső ház jun. 22ki ülésében Melbourne l. után Wellington hg. ezeket mondá: Nekem is volt szerencsém az elhunyt fejedelmet legfensőbb hivatalban szolgálnom, ámbár nem olly szerencsés környületek között, mint a' nemes viscountnak, mindazáltal tanúja valék nem csak az általa olly igazán rajzolt erényeknek, hanem a' nagy szilárdságnak, őszinteségnek, igazlelküségnek és békülő szellemnek is, millyennel hasonló viszonyok között talán soha egy fejedelem sem bírt. Noha én nézeteit 's czélzatait ellenzettem, midőn ő az előbbi kormány alatt magas hivatalt viselt, 's ellenszegülésem miatt e' hivatalról lekellett mondania (a' navarini csatakor, mellyet IV. Vilmos akkor Clarence hg Codrington admirálnak adott utasításai által előmozdított), mégis thrónra léptekor hidegség vagy kedvetlenség helyett, nyájasan, bizodalmasan 's kegyelmesen bánt velem. Grey gr. többek között így nyilatkozék: Soha sem élt ember, ki honához hívebb volt 's kötelességét mélyebben érzette volna, mint IV. Vilmos. Ha fejedelem valaha megérdemlette a' „honfiúi király" nevet, ő bizonyosan megérdemlette. Békével, serényen, fáradatlan vizsgálta 's fontolgatta az ország érdekeit, csendesen kihallgatta az ellenvetéseket, csak azt kivánván határozni, mit az országra nézve legjobbnak tartott. Nekem mindig kegyes uram volt, 's még halálos betegsége előtt is legkétségtelenebb bizonyságait adá bizodalmának 's jó véleményének. Brougham l. is (kit, a' toryk állítása szerint, a' király nem szenvedhetett) magasztalá az ő nyájasságát, tántoríthatlan igazságszeretetét 's ritka őszinteségét, megemlítvén az ő kormánya jótéteményeit is, t. i. a' külső 's belső békét, előhaladást és javítást. „Ezek szálnak, ugy mond, zálogként IV. Vilmos koronájával Victoria királynéra, 's én a' lordokkal együtt reméllem, hogy Ő Felsége kormánya hosszu 's szerencsés leend, 's alatta, Isten kegyelmével és a' parlament bölcseségével, ama' zálogok ki fognak váltatni." (tetszés.) — Az alsó ház jun. 23ki ülésében Russell l. a' közlött k. üzenetre nézve jelenté, hogy a' kormány, mivel a' követek közül bizonyosan sok haza fog menni ismeti elválasztatásának eszközlése végett, nem szándékozik a' parlamenti üléseket két hónapig folytatni; és így már csak a' legsürgetősb rendszabályok eldöntése jöhet szóba. Ő Felsége civillistája iránt jövő ülés elején fog törvény előterjesztetni, 's most csak a' szükséges folyó költségeket szavazza-meg a' ház. A' budget egyes pontjai már majd mind meg levén szavazva, még egyszer öszvesen fog javasoltatni elfogadásuk. A' czukor-vám iránt mulhatlan szükséges új törvényt hozni. Az Irland eránti rendszabályok, u. m. a' tized, szegényi, hatósági billek, igen fontosak és szövevényesek, 's épen ezért jövő ülesre kell maradniok, valamint a' papi jövedelmek összehalmozása, a' papoknak illető paphelyeiken nem lakása és Skócziában a' vallásos oktatás javitása eránti billeknek is. A' Canadát illető rendszabályok is jövő ülésre hagyatnak, nehogy az új kormány kezdete kénszerítő rendszabállyal bélyegeztessék-meg. Az egyházi jószágok igazgatását vizsgálandó biztosság igyekezzék mielébb összegyűjteni a' szükséges irományokat. A' protestantismus megerősítésére legjobb eszköz Irland katholikusainak a' protestansokkal egyenlő jogokat adni. Szükség hogy a' reformbill gyümölcsöket is hozzon az országnak. A' korona tanácsnokai mindig illy értelemmel fognak Ő Felségéhez szóllani, 's tetteikről, akármint igyekezzenek azokat gyanúsakká tenni, mindenkor felelendnek. Végre Russell l. a' k. üzenetre felirást javasla szaszavazni, mi elfogadtatván, segedelmi biztossággá változott a' ház, 's Spring-Rice úr jelenté, hogy a' czukorvámot jövő évig meghagyatni javaslandja. — A' felső házban Melbourne l. Russell lordéhoz hasonló nyilatkozást tőn, azon hozzáadással, hogy ő k. magassága, Cumberland hg. a' thrónöröködésben legközelebb állván, 's most más ország független fejedelme levén, azon esetre, ha a' britt korona ismét megürülne, még ez ülésben szükség törvényt hozni. A' k. üzenetre a' ministerium értelme szerint javaslott felirás egyező akarattal elfogadtatott.

A' Gazette két, kormányváltozáskor szokásban levő proclamatiót közöl; egyiket az á'tatosság és erény ébresztése, 's a' bünök, erkölcstelenség gátlása és büntetése iránt (ebben többek között, a' legfensőbb kegy elvesztése és más kemény büntetés alatt parancsoltatik, vasárnaponként az isten tiszteletre menetel); másikban azon személyek, kik az előbbi király elhunytakor hivatalokat viseltek, kötelességök teljesítésére szólíttatnak-fel (és így a'

koronától függő tisztviselők megerősítetnek hivatalaikban.) E' proclamatiók St. James-palotából költek Victoria királyné aláirásával. Egyébiránt beszélik, hogy a' királyné Buckingham palotát választja városi lakásaul, hova drága bútorok készíttetnek.

Hannovera királya jun. 23kán délután búcsúzott-el Ő Felségétől. A' Times így szóll: „Hannovera királya ugyan letette a' pairi esküt, mindazáltal, statusaiba elutazván, szavazatát egy lordra sem bízza. Ő Felsége e' szerint úgy cselekszik, mint hannoveri alattvalóji és saját méltósága eránti kötelessége kivánja.“ A' szabadelmü lapok szerint Ő Felsége sokkal illőbben cselekvék, ha az eskütt le sem tette volna.

A' waterlooi csata évnapja most igen csöndesen ünnepeltetett. A' máskor szokásban volt hadseregi pompa elmaradt; Wellington hg. ki egyedül maga él még a' szövetségesek vezérei közül, kik e' nevezetes napon vezérkedtek, Apsley-Houseban csak a' szokott vendégséget adá, mellyre Hill lordot, a' félszigeti háború alatt mindenkori bajtársát, Anglesea marquist, sir H. Viviánt, 's a' többi generálokat és főtiszteket hívta-meg, kik ama csatában részesültek. A' granátos ezred hangászkara, mellynek a' hg. ezredese, az ebédlő terem ablakai alatt játszott.

A' magasb körökben, a' Standard szerint, beszélik, hogy a' waterlooi csatának évnapja, minthogy már az óta 21 év folyt-le, többé nem fogna megünnepeltetni. Azonban Wellington hgnek nem csak a' Cityben, hanem a' város nyugoti végén is lovagszobrot szándékoznak emelni, mi végre mindjárt az aláirás megnyitásakor 3000 ft. stg. gyűltössze. A' hg. egyébiránt Napoleon roppant képét Canovától, mellyet neki XVIII. Lajos ajándékozott, még most is a' lépcső alatt tartja, ámbár Byron l. e' szoborról így nyilatkozék: „Son elévation est telle, que, vue de dos, la partie mitoyenne du corps de Napoléon se trouve juste à la hauteur du duc de Wellington.“

Birminghamban igen keserves a' gyárbeli munkások állapotja. 20—50 emberből álló csoportok járnak házról házra alamizsnát kérni; a' ház urát kihíván, egyik előadja, miként ők munka nélkül, feleségeik 's gyermekeik pedig közel vannak az éhenhaláshoz. Miután választ kaptak, csendesen odébb mennek. — A' nyomoruság miatti kétségbeesés egy különben szorgalmas atyát ismét gyermekgyilkolásra vitt. Riponban t. i. Marshal Vilmos nevü varga két gyermekét vizbe fojtá, 's azután önmagát bejelenté. Az illy természetelleni gonosz tettek leginkább a' szegénység szégyenléséből erednek az angoloknál, kik azzal a' gyalázatot együtt járni képzelik.

FRANCZIAORSZÁG.

Versailles történeti museumának lajstroma 540 lapból áll. Az évsor szerint rendelt szerkezmények 13 századot foglalnak-be; kezdődnek a' zülpichi csatán 496ban, 's végződnek Mascara bevételén 1835 dec. 6kán. E' festmények száma 1030ra, az arczképeké 2385re megyen. A' szobrászati művek tára is idősorral van elrendezve, és sok remek mű találtatik benne Chlodwig szobrától fogva Foy generál mellképeig. A' szobrok között d' Arc Johanna szobrán, illy aláirat van: Marie d' Orleans. E' szobor Maria hgasszonytól, a' király lányától való.

Azon sicili fiu, ki fejében a' nehéz mathematicai feladatokat megfejti, jun. 20kán a' tudományok akademiájának nyilvános gyülése elibe állítatott, 's e' tudós társaság előtt olly gyorsan és pontosan felelt Arago úr kérdéseire, hogy a' hallgatók mind elbámultak rajta. Arago, Libry, Biot, Lacroix és Sturm uu. megbizattak, hogy arról, mit e' fiu tenni képes, tudósítást adjanak-be.

Orleans hgné jun. 21kén látogatta-meg legelőször a' k. könyvtárt, a' hg. és özvegy Mecklenburg hgné kiséretében. Nagy figyelemmel szemlélgette ő k. magassága az intézet négy osztályát. Mindenütt megmutatták neki a' ritkaságokat, mint p. o. a' könyvnyomtatás első korából való könyveket, aldini 's elzeviri kiadásokat, Sophoklesnek egy kiadását Racine szél-jegyzeteivel.

Minap az utczán kocsizván Orleans hgné, kiabálni hallá: „Helena hgasszony két souért; Orleans hgné két souért! Kinek kell? csak két sou.“ Orleans hg. mondá, hogy ott az ő képét árulják. „Már csak meg nézem, viszonzá a' hgné, hasonlít-e hozzám.“ A' kocsi megállott, a' kiáltozótól egy kép megvásároltatott 5 frankon, 's a' hgné édesdeden nevetett rajta. Egyébiránt a' körülálló sokaság a' többi képeket mind megvette az árustól.

Meunier jun. 20kán Lorient kikötőjében volt Lapeyrouse korvetten, melly csak kedvező szelet várt Uj Orleansba indulására.

PORTUGALLIA.

Az angol Courier Lissabonból jelenti, hogy az új ministerium igen népszerűtlen. A' néptől illy kiáltozás hallatszik: Le Joao d' Oliveirával. Eddig minden őrségi szolgálatot a' nemzeti őrség tőn, de már rá unt; a' kormányon uralkodni szeretne, de szolgálni nem.

NÉMETORSZÁG.

Regensburgból jun. 23kán egy szerencsétlen esetet írnak, miként egy onnan jun. 22kén utazókkal indult hajó, a' nagy víz 's kormányosok gondatlansága miatt, Donaustaufnál a' hidba üté-

dött, mellynek egy része leomlatt, a' hajó felfordult. Az ötven utazó közül 26 vizbe fúlt, a' kiszabadultak közül is sok veszélyesen megsebesítetett a' leomlott híd által.

A' Hamburger Correspondent így ír: „Nyilvános hírlapok, kivált a' külföldiek, Mecklenburg-Schwerin nagyhgének viseletét, mostoha testvérének, most már Orleans hgnének elbúcsúztakor, kellemetlen 's a' hgnére nézve szomorító színben igyekeztek rajzolni. A' nagyhg magas érzelmü charaktere eránti kötelesség kivánja, a' valódi történt dolgokat közre bocsátani. Az igaz, hogy Helena hgasszony házassága Orleans hggel, a' nagyhg. kivánatival megegyezni nem látszék, de nem csekélység, hanem az ő saját jóléte eránti testvéri nézetek miatt. Ezt a' nagyhg. nyilván kijelentette a' hgasszonynak elbúcsúztakor, egyszersmind e' szavakat intézvén hozzá: „Míg jól leend dolgod, nem lesz rám szükséged; de ha sorsod változni talál, neked 's férjednek tárva lesznek testvéri karjaim, 's országom mindazoknak, kik téged követni akarnak.“ A' nagyhg ehez 20 ezer tallérnyi ajándékot kapcsolt, 's a' Helena hgasszony által rendelendő nyugpénzek kifizetését, mellyek évenként 4000 tallérra mennek, saját erszényéből elvállalá. E' tettekért kezeskedhetni.“

SPANYOLORSZÁG.

A' regens királyné a' cortessel együtt a' jun. 18ki ünnepies ülésben esküdt-meg az új constitutióra.

A' Journal des Débats ezeket írja a' harczmezőről: Barcelonában, a' carlisták részéről fenyegető veszély visszaállítá az alkotványiak közötti egyességet. A' carlista tábor Berga felé fordult, 's ott a' vitéz Osorio ezredest ostrom alá fogta. A' guisonai (jun. 12ki) csatában mind a' két fél győztesnek állítja magát; a' nyereség ugyan, ugy látszik, Meer báró részén maradt, de ő csak Ros dos Eroles előcsapatjával harczolt, 's az ellenséget nem űzte, hanem Cerverába vonult, 's a' carlisták a' lobrogosi vonal birtokában megmaradtak. Meer báró most Osoriót készül megszabadítani, és a' D. Carlos által már feladásra szóllított Puycerdát fedezni.

A' Moniteur Marseilleből jun. 20káról e' telegraphi üzenetet közli: „D. Sebastian infant hadserege egészen megveretett van der Meer báró által. D. Carlos 4000 emberrel nyakra főre szaladt az országuton Solsona felé.“ (hova jun. 15kén érkezett-meg D. Sebastiánnal együtt.) — Meer báró öccse a' hajdani limburgi kormányzónak 's bécsi követnek. Seoane hasonlag lüttichi fi, neve tulajdonképen Lesolune, 's rokona az e' nevü kereskedő háznak. Jochus generál, ki az ugy nevezett cantabriai hadsereg tiszti karának főjévé tétetett, hamburgi születésü; a' közelébb elesett vitéz Conrad ezredes Straszburgból való volt.

Madridból jun. 18kán ezeket írják: Az oppositio törekvései a' ministerium lebuktatására, sükeretlenek maradtak, mert ez ügyesen tudott ellene dolgozni. Almodovar gr. tegnapelőtt ismét átvette a' hadministeriumot. Assalto gr. Madrid gefe politicójává neveztetett. Alfaro úr, a' franczia lapok levelezője, jun. 10kén elfogatott; papirosai a' kormány kezében vannak, melly rajta illy alacsony módon akar bosszut állani Campuzano úr leveléről a' Journal des Débatsban közlött czikkelyekért; pedig ezek nem Alfaro úr tollából, hanem egy nagyobb jelentésű forrásból eredtek. Az angol katonákkal még egy évre szegődni szandékozik a' kormány, 's pénz helyett földekkel akarná őket kielégíteni. A' cortes már majd bevégzi a' választás törvényt; még csak négy czikkely hijányzik belőle. Az egész törvénynek alapja ez: mindegyik tartomány 50 ezer lélekre választ egy követet, 's 85 ezer lélekre nevez három jeleltett senatornak. Ki 200 real adót fizet, vagy valami csekély jövedelmet mutat-elő, választói joggal bír. Követ lehet minden, ki a' monarchiában lakik; semmi jövedelem nem kivántatik, pedig a' követi hivatallal fizetés nem jár. Senatornak 50 ezer real jövedelemmel kell bírnia. Különösen Arguelles és Sancho uu. védelmezték azon elvet, hogy a' választathatóság birtokhoz ne köttessék. A' tized eltörlése és papság reformja iránt is terjesztettek törvényjavaslatok a' cortes elibe.

AMERIKA.

Mexico és az egyesület statusok között, mint a' Courier írja, aligha viszálkodás nem támad. Legujabb új-yorki lapok szerint uj Orleansban május 23dikán hirlelék, hogy Santanna számadásra fog vonatni. S. Luis Potosiban revolutiói mozgás ütött-ki, melly a' kormányra nézve félelmessé kezd lenni. Mint gyanítják Santanna is részes benne. — A' M. Herald szerint Bustamente generál pénzügyi ministernek D. Joaquin Lebrizát, hadi ministernek Michelenát, belső ministernek Manoel Pena y Penát, külső ministernek Cuevas urat választotta.

Venezuela respublika kikötőjibe folyvást bebocsátja a' spanyol kereskedő hajókat, és Spanyolország alattvalóinak hasonló védelmet 's kezességet nyújt, mint a' többi nemzeteknek. A' spanyol kereskedés iránt 1832 apr. 29kén költ végzet eltöröltetett.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

fagyponton alól. — A' többi jelenetek közűl megérdemli a' megjegyzést azon napok' nagy száma (11), mellyeken eső esett, minthogy sokszor nyári hónapokban nincsenek harmad résznyi esős napok, 's az eső Decemberben általánosan nem gyakori, sok eső pedig igen ritka dolog. — A' még ezen kivűl észrevett időjárási jelenetek: *az ég egészen derült egy nap sem volt, egészen borult* 13 *napon. Hó esett* 4 *napon, köd* 24 *nap,* melly nagy számú ködös napok közűl *nyolcz* vala, mellyen a' köd egész napon által egyenlő sűrű volt. — *Uralkodó szelek voltak:* az *északi* és *északnyugoti.* — Tulajdonképeni *szélvész kétszer* dühöngött, egyik 6kán északnyugotról, a' másik 10diki éjszakán délnyugotról. Dr. *Albert Ferencz* s. k.

Trattner és Károlyi' Könyvnyomtató-Intézetében Pesten

naponként megjelennek:

A' Fő Méltóságu Királyi Udvari Fő Törvényszékeken 1837dik eszt. Viz Kereszti Törvényszakasz alatt hozott és kihirdetett Itéletek (Sententiae Curiales)

ára egy egy terminuson megjelenendő nyomtatott Sententiáknak 1 for. 30 kr. p. pénzben. Egész esztendő alatt pedig 6 for. pengő pénzben.

Azon Tek. Vármegyék, királyi Városok 's Uradalmak, mellyek eddig is Levéltáraik számára a' Fő Mélt. Kir. Kuria nyomtatott Itéleteit megszerezni szokták, méltóztassanak az iránt a' fentebbi Typographiában rendelést tétetni. Pesttől távolabb lakó TT. *Birák* és *Prókátor* Urak vagy hetenként, vagy a' törvényszakasz végével egyszerre vitethetik-el alkalom által példányaikat.

Az 1822. esztendő óta megjelent Sententiákat is megszerezhetni — egy egy Terminus ára 1 for. ezüst pénz. (1)

Kiss Ádám'
Egyházi Beszédei
Második Darab.

Ara kötetlen 54 kr. ezüst pénzben. E' jelen kötet ismét *huszonkét* Prédikácziót foglal magában. A' lelkes Szerzőnek munkáját az első kötet' foglalatjából már eléggé esmeri az illető Olvasó Közönség, 's azt különösen figyelmére méltatta, annál fogva mind azért, mind pedig a' Szerzőnek szerénységével meg nem egyezőnek lenni vélik a' Kiadók: hogy ezen Egyházi Beszédeket bővebben ajánlják, 's hoszszasb dicsérettel kísérjék. — Még az első kötetből is vagynak néhány Példányok à 54 kr. ezüst pénzben. (3)

Pesten Füskúti Landerer Lajos'

könyvnyomtató-Intézetében legujabban megjelent, 's a' könyváros és kötő Urakhoz épen most küldöztetik szét:

közhasznu

Honi Vezér

1837-dik évre.

Ára bekötve 1 for. 24 kr. ezüstben.

(1) Hirdetmény. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara' rendeléséből ezennel közhirré tétetik: hogy szabad kir. Zombor városának a' bor 's pálinka akolás jövedelme (Wein- und Brandwein-Accis) két és fél egymásután következő esztendőre, ugymint Majus 1ső napjától 1837től kezdve, 1839dik October utoljáig, közönséges árverés utján a' legtöbbet igérőnek bérbe fog adatni. Kiknek tehát azon kibérléshez kedvük lenne, az e' végre folyó esztendő Martius hónap 1ső napján a' fennevezett városban tartandó árveréshez szükséges bánatpénzzel felkészülve, ezennel meghivatnak. Költ Budán, Januarius 7kén 1837. (3)

A' Regélő 's Honművész

szépművészeti első magyar folyóiratnak ezen évi lapjaiból még teljes számmal lehet rendelni példányokat. Fél évi dija postán képekkel 's egyéb mellékvényekkel együtt 6 ft. Budapesten 5 ft. ezüst pénzben. (3)

☞ Új tudományos, szépliteraturai és criticai folyóirat.

AZ ATHENAEUM,
tudományok' és szépművészetek' tára;
's társa FIGYELMEZŐ
az egyetemes literatura' körében;
D. SCHEDEL, VÖRÖSMARTY ÉS BAJZA'
szerkeztetésök alatt, januarius' 1. 1837. indultmeg 's ezen túl *hetenkent háromszor* jelenik meg, név szerint: az *Athenaeumból* csötörtökön és vasárnap egy egy ív, a' *Figyelmezőből* minden kedden egy ív.

Azon tisztelt IRÓK, kik munkás részvétel, igértek, a' következők: *Balásházy János t Brassai Sámuel, Bugát Pál, Czuczor Gergely, Gróf Dessewffy Aurél, Báró Eötvös József, Fábián Gábor, Fáy András, Frivaldszky Imre, Gaal József, Horvat László, Győry Sándor, Herepei Károly, Jakab István, Báró Jósika Miklós, Klauzál Imre, Kovács Pál, Kölcsey Ferencz, Luczenbacher János, Molnár Sándor, Nagy Károly, Péczely József, Stettner György, Szász Károly, Székács József, Szenvey József, Szontagh Gusztáv, Tasner Antal, Tóth Lőrincz, Vajda Péter, Warga János, Zsivora György.* Ujabban még: *Fabriczy Sámuel, Heténvi János, Lukács Móricz, Petrichevich Horváth Lázár, Szlemenics Pál és Gróf Teleki József.*

Félévi ára a' kettőnek, noha *hetvennyolcz ív imperiál-negyedrétben*, csínos, tömött *és könnyü olvasatu nyomtatással; helyben*, kihordással, vagy könyvárosi úton 4 fr. cp.; *postán* nyomtatott boríték alatt 4 fr. 48 kr. cp. Velinpéldányok félévenként öt huszassal drágábbak. Helybéliek évnegyedenként is válthatnak példányt 2 ftjával.

Előfizethetni a' kiadó-hivatalban, *Pesten*, a' ferenczieк' piaczán, a' kir curia melletti sarokházban, 434 sz. alatt, a' 2d. emeletben; *Pesten kivül* minden kir. postahivatalnál, mellyeknek köszönetül minden nyolczadik példánnyal kedveskedünk. Végre könyvárosoknál is, ha ki *havonként* kivánná járatni.

D. Schedel Ferencz és Vörösmarty Mihál. (5)

---

(2) Nevelőné kerestetik. Gyöngyös városához közel egy falusi urasághoz két nevendék leányka mellé kerestetik egy olly nevelőné, ki születésére nézve német, és mindenféle asszonyi munkákban tökéletesen jártas. — Még inkább ohajtatna, ha a' kivánt személy a' franczia nyelvben és a' klavir játékban is oktathatna. — A' magát ajánló tehet jelentést a' Gyöngyösi postahivatalnál. (3)

---

(2) Hirdetés. Felsőbb rendelések következésében az Egyházi javakhoz tartozó ts S. Vásárhelyi uradalomban kebelezett Dabroni vendégfogadó mészárszékkel, Karakai vendégfogadó mészárszékkel, és vám jövedelemmel együtt, nemkülömben a' Pápai mező városban lévő két major kert, jövő 1837 eszt. jan. hó' 23dik napján árverés utján a' legtöbbet igérőnek három egymásután következő esztendőre majus hónapjától kezdve haszonbérbe ki fog adatni.

Kinek kedve lészen ezen javakat kiárendálni 50 pengő forint bánat pénzzel ellátva S. Vásárhelyi tiszttartói lakásnál tartandó árverésre reggeli 9 és 10 órákban megjelenhet. Költ S. Vásárhelyen, december 26dikán 1836. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, jan. 7kén: 5 pctes statuskotelez. $104\frac{17}{18}$; 4 pctes $99\frac{3}{4}$; 3 pctes $75\frac{9}{16}$; 1821diki status kölcs. $139\frac{1}{4}$; 1834diki 500 ftos kölcsön $588\frac{1}{2}$; bankrészvény $1393\frac{1}{8}$; cs. arany pct agio 4.

Gabonaár: Pest, jan. 10kén, váltógarasban: Tisztabuza $106\frac{2}{3}$—$86\frac{2}{3}$; kétszeres $73\frac{1}{2}$; rozs 56—$53\frac{1}{3}$; árpa $56\frac{2}{3}$—$53\frac{1}{3}$; zab 42—38; kukoricza $96\frac{2}{3}$—$93\frac{1}{2}$; köleskása 160.

Petrus, Stephani Protoregis Sororis filius, e stirpe Arpadiana virili haud satus.

Stephanus Protorex, accersitis Episcopis et primis Palatii, de Christi nomine gloriantibus, primum cum eis *tractauit* de substituendo pro se rege, *Petro* videlicet, sororis suae filio, quem in *Venetia* genitum et ad se vocatum, exercitui suo iam dudum praefecerat Ducem" Hartwic in vita S. Stephani.

Hunc Petrum, Petri (Ottonis) Ursioli filium, (teste Andreae Danduli Chronico in scriptoribus rerum Italicarum apud Murat. Tom. XII. p 235.) Toxi Hungarorum Ducis, per Petrum Urseolum I. Venetiarum Ducem, abnepotem fuisse, adeoque a Stephano Proto rege lineam Arpadi virilem haud praeteritam; volebat nouissime Stephanus Horvát in Tudományos Gyűjtemény ternione X. p. 114. sqq. persuadere; ait quippe: tres nomine Ursioli sunt Ducatum apud Venetos consecuti: I-us Anno 976 monasticam mox amplexus vitam, in Cusano Galliae Asecterio in fama sanctitatis defunctus; II-us, ipsius filius, 991—1009. et tertius Ottonis cognomine distinctus, prioris natus A. 1009—1026. ac pater nostri regis Petri. — Petrus Ursiolus I. fuit Ducis Hungarorum Toxi filius; quod sic deducit: Biographus S. Petri Ursioli, in Actis SS Ordinis S. Benedicti apud Mabillonium Tomo VII. p. 831. ed. Ven profitetur ipsum fuisse de prosapia nobilissimorum *Ursonum*, qui nobiliores et praepotentiores aliis habebantur super *Parthos*, erantque inter ceteras gentium nationes opinatissimi; dicti autem *Ursones* propter ferocitatem ac potentiam propriae nationis, eo quod terror eorum praeualebat in vicinis gentibus, Ursino more atrox" Atqui per Parthos Seculo X. iuxta Carmen latinum, *Modus Ottinc* dictum (V. Friderich Adolf-Ebert's Ueberlieferungen. Dresden 1826. 8 I. B. I Stück S. 84—2.) intellecti sunt Hungari; eo certius, cum idem Biographus dicat: Parthianos perhabitantes meliorem partem *totius Pannoniae*, l. c. Educali ipsum ortum fuisse stemmate, inde probat: quia Petrus Damiani, scriptor Sec. XI. dicit: „Petrus autem Dux (antea) quia *multis* educari solitus fuerat deliciis, iamiam sub tam districti ieiunii pondere succumbebat." Ibid. p. 216. — Toxi vero Ducis gnatum fuisse, inde arguit: quia Aloldus (apud Chrys. Hanthaller Fastor. Campilien. Tomo I. p. 1278.) Toxum repetitim *Ursum* nominat: „Donec eorum Dux, quem *Urtzum* appellabant, homo ferox et rapax instar bellue, a quo nomen habebat, superesset." Tum: „DCCCCLXXII. *Urtzo* mortuo, Ungari elegerunt Geyzam suae quidem gentis, sed natura meliorem quam barbari patres sui fuerunt."

Ast huic etiam Horvatianae Assertioni praeiudicant complura:

I. Obstat laudati ipsius Biographi testimonium, qui Petrum Ursioli primum expressis verbis *Venetum*, non Hungarum, fuisse docuit: „Ortus est itaque, ait, in riuo alto, vbi colligitur sinus Maris Adriatici, — ex heroum gente *Venetica*, quae laudibus extollitur sapientiae et diuitiarum ab omnibus ferme nationibus. Dicta nempe *Venetia*, et quod ipsi Venetici *ab monte Veneto* proruperunt."

„Sed haec verba sunt in textum intrusa, cum subsequis haud cohaerentia;" si exceptionem hanc Horvátio concedimus, nil iam in Historia stabile aut tutum; quidquid mihi non placet, abnuam: abnuam maiores Ursioli potentiores *super Parthos* fuisse, quia cum aliis male cohaeret. Quod intrusa haud sint, fidem iubent optimae notae Auctores, qui Petrum regem nostrum ortu Venetum consentiunt: Hartwic S Stephani Biographus; Henricus Contractus coaeuus ad an. 1038 (apud Pist. Script. rerum Germ. Tom. I. p. 280) Chronicon Mellicen. ad a. 1308. apud Pez Script. rerum Austr. Tom. I. p. 123. Mart. Gallus Chron. Polon. l. 1. p. 68. Chron. Thuroczii p. II. Cap. 34. Nullus seu domesticorum seu exterorum nouit ipsum auis Hungaris progenitum. Cf. Simonem etiam de Keza.

Nec Ursones, *Parthi*, aut *Parthiani*, prosapiâ, suffragantur: Hungari ob morum similitudinem, sedium identitatem, compellati sunt, sicut Hunorum, Auarum, Agarenorum, Turcorum, ita Parthorum, nomine. Sicut ferocia et potentia non Hungaris solum fuit propria, ita Parthicum quoque nomen aliis etiam gentibus per scriptores Seculi X. et XI-i attributum.

Neque *Pannoniam* perhabitantes Parthiani quidpiam ad rem: illam enim colebant gentes complures *ex parte*: uti Carentani, Carnioli: hos videtur laudatus Biographus intellexisse; quia montis *Veneti* meminit, qui est Carnioliae; et *Vrsinorum* sedes auitae in *Carniolia*: Cf. Le grand Dictionaire Historique. Par Mr. Moreri Tomo VII sub hoc vocabulo; aut certe in Geographicis fuerat deceptus: Classicus certe vitae Ursioli scriptor, Petrus Damiani, et Parthos et Pannoniam, ipsius natales, ignorat.

II. Neque ex eo, quod Petrus Ursioli *continuam austeritatem*, testimonio Petri Damiani l. c. supportare nequiuerit, sequitur illum Ducali ortum fuisse stemmate: e potentioribus ac nobilioribus parentibus satus, annos duos, ac menses totidem Venetiarum Dux, recte deliciis

educatus dici potest, etiamsi ducali satus haud fuerit sanguine.

III. Petrum Ursioli primum Toxo Duce nostro genitum haud fuisse, ostendit Chronologia: Is Dux Venetiarum pronunciatus est Anno Domini DCCCCLXXVI: quia consensit, vt domo ipsius contigua succensa Palatium Petri Candini Ducis, Venetis exosi, concremaretur. Vnicum aequiuocum habuit filium, qui anno DCCCCXCI-o ducatum est adeptus. — Jam Petrus Vrsiolus ante annum 954—5. natus fuisse haud potuit, quia Constantinus Porphyrogeneta (de adm. Imp. cap. 40.) qui anno hoc scripsit, Arpadianorum Genealogiam pertexens, vti Geysae, ita etiam *Petri Vrsioli*, Toxi filii, non meminit; filius autem ipsius Petrus II. anno 991-o, aetatis XXX-o ducatum consecutus; sequaciter 960-o natus, habuisset itaque patrem 5- vel sex annorum. Eheu! Eheu!!

IV. Implicant etiam adiuncta: Paganum, ex gentilismo certe natum, Toxi filium, Venetiarum incolam, ciuem factum; a Venetis Ducem cooptatum; Geysae filiam cum Petro consangvineo suo in secundo-tertia linea copulatum fuisse; is solum credit, quibus paradoxa in deliciis sunt!

V. Quod Aloldi — Pseudo Aloldi — testimonio Geysae Patrem *Vrsum* de nomine fuisse, credat Horvathius noster, mirandum sane foret, ni compertum multis haberemus, *Crisim in Historicis debitam* nullo ipsi loco esse. Fide dignitatem Pseudo-Aloldi Daniel Cornides Genealogiae regum Hungariae Sec. XI. cap. VIII. profligauit pluribus; abnegantque illi, dum ceteris non consentit, Eruditi omnes. Audierat, vt opinor, ille de Ducum nostratium nomine *Úr;* ex quo suum *Urtzus* confinxit, ac ferocem, rapacem intrepretatus. *Urtzi* nomine Geysae patrem nec Domestici, nec Exteri norunt; sed Taxum, Taxin, Tocsun, vel Toxun dicunt. Si vero eius nomen haud fuit Ursus, nec filius eius Ursiolus; ac, quod consequens est, Petrum regem nostrum Petri — alias ex confirmatione Ottonis — Ursioli filium, ex stirpe Arpadiana virili satum, haud fuisse: eo euidentius, cum in Diplomatibus, atque Capituli Varad. Chronico inter reges — legitimos — nec censeatur, regnumue annos XI—XIII. usque Andream I. vacasse, perhibeatur.

Georg. Fejér, Bibliothecarius.

4. szám Pest **HIRDETÉSEK.** jan. 11kén, 1837.

Áltnézése a' mult e. decemberi időjárásnak.

(A' budai k. csillagvizsgáló intézet' időjárási napkönyve szerint.)

December hónap, melly éghajlatunk alatt rendszerint a' téli hónapokhoz tartozik, ez úttal eltért saját időjárási characterétől, 's lefolytában inkább késő őszi mint téli jeleneteket mutatott; csak utolsó napján rohant-be meglepő sebességgel a' zord tél. Ezen utolsó napot kivévén, az elmult December napjai az ezen évszakban lehető legszelidebekhez számlálhatók, millyenek igen ritkák is szoktak lenni. A' most lefolyt esztendőhöz legközelébb álló évek közől az 1827-kinek vala hasonló December hónapja. — A' *légmérő* általánosan közép magosságon állva, mind számukra, mind nagyságukra nézve neveztes ingadozásokat mutatott. Igy p. o. 18kán csaknem $27\frac{3}{4}$ hüvelyk magosságról 5 nap alatt 27 hüvelyken alól szállt-le. De, legnevezetesb e' tekintetben az, hogy a' hónap' elején közel azon magossághoz állván, melly nálunk az esztendő közép állása szokott lenni, leszállt 10re, melly alacsony állást az alólirt még *soha sem* vett észre, 's melly a' légmérőnek e' hónapi és *esztendei* minimumát is tette. Mindjárt ezután ismét emelkedett a' kéneső, 's 18kán, és így 8 nappal amaz alacsony állás után, ismét elérte már azon pontot, mellyet fentebb mint e' hónapi legnagyobbat, érintém. — A' mérséklet e' következőkből szemlélhető: Általánosan mérsékelt, 6dikáig a' melegség rendkivűl nagy volt, azután lassanként alászállt a' fagypontra 's valamivel lentebb, melly 13kán történt; akkor 14kén ismét hirtelen majd 8 fokra emelkedett, de még azon napon ismét kezdett leszállani 's lefelé esett 17dikéig. E' nap' estvéjén még 2 foknál nagyobb lévén, 12 órával utánna már $1\frac{1}{2}$ foknyi hideget mutatott a' hévmérő, melly csekély ingadozás közt 22dikéig tartott. Ezen napon felemelkedett a' hévmérő ismét 3 fokra a' fagypont felett, 24kén hirtelen ismét fagypont alá leszállt, 25kén ismét felette emelkedett, és felül maradt 30dika' estvéjéig. Ettől fogvást 24 óra alatt (31diki estvéig) 8, $\frac{4}{5}$ fokra szállt-le a'

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

4. szám. Pesten szerdán Szent-Jakabhó' 12kén 1837.

Magyarország és Erdély; (kinevezések; hírek az erdélyi országgyűlésről; pozsonyi casino megnyitása a' Hirnök szerént; oskola-látogatás; pesti magyar színház; erdélyi bányák' jövedelme; gyapjuraktár; 'sat.) Nagybritannia (parlamenti ülések; hírek a' parlament eloszlatásának ideje felől; Durham Londonba érkezik; Victoria királyné látogatása Vindsorban; Vilmos király végrendelete; udvarlás a' királynénál; 'sat.) Franciaország (Moore Tamás Parisban: hírek Clauzel marsal felől; 'sat.) Olaszország (cholera dühöngése Nápolban; 'sat.) Görögország (lópor szerencsétlenség.) Németország (Erneszt Ő Felsége Hannoverába érkezik; 'sat.) Spanyolország (a' constitutiora letett eskü ünnepélye; hadi tudósítások; 'sat.)

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő csász. kir. Felsége, Hrabovszky József kassai 30adost saját kérésére eddigi egész fizetése meghagytával nyugalmazni, és sok évi hív szolgálatinak tekintetéből szalagon függő polg. nagy arany érdempénzzel jutalmazni kegyelmesen méltóztatott.

Méltóztatott ő felsége f. e. junius 7kéről költ klmes k. decretumánál fogva a' Szeben székben ürességbe jött polgármesteri és székbírói változó hivatalokra, szózatok többségét nyert Wayda Józsefet polgármesternek, és Wolf Mártont székbírónak kls megerősíteni.

IV. Vilmos elhunyt angol király ő Felségéért a' bécsi cs. kir. udvar f. jul. 3dikán 16 napig tartó gyászt ölte-fel.

N. Szeben junius 30kán. Ezen junius 28kán tartott 38dik országos ülésen negyedikszer, junius 30kán tartatott 39dik országos ülésen pedig ötödik rendben tevék választásokat a' főkormányszéki tanácsosi hivatalok betöltésire a' nemes ország Rendei; a' mikor is szózatok többségével, mind a' négy bevett vallásból a' hármas számba következendő személyek ment-be; még pedig a' romai catholica vallás részéről: mltgos Pap Sámuel főkorm. titoknok úr; mlgos gr. Kemény József kir. hivatalos úr; mlgos Gál László főkorm. tan. úr. A' reformata vallás részéről: mltgos b. Kemény Miklós k. hivat. úr; mltgos Szentgyörgyi Imre főkorm. tan. úr; mlgos Kabos Dániel főkorm. titoknok úr. — A' lutherana vallás részéről: mlgos Conrád András főkorm. tan. úr; tek. Schuster József megyeszéki követ úr: mltgos Conrád Mihály kincstári tan. úr. Az unitaria vallás részéről: mlgos Augustinovics Pál főkorm. tan. úr; mlgos Gálfalvi Imre marosszéki követ úr; mlgos Pálfi Elek udvarhelyszéki v. kir. bíró úr. Egy más választás rendén ezek. A' r. catholica vallás részéről: mlgos b. Józsika Lajos Thorda vmegyei főispány úr; mlgos gr. Karacsai Sándor k. hivat. úr; mlgos Szabó Lajos főkorm. titoknok úr. A' reformata vallás részéről: mltgos Lészai Lajos főkorm. titoknok úr; mlgos gróf Mikó Imre udv. canc. titoknok úr; mlgos Földvári Farkas ítélőmester úr. A' lutherana vallás részéről: tek. Kóhler Fridrik segesvári követ úr; mlgos Conrád András főkorm. tan. úr; mltgos ehrenfeldi Krausz András főkormányi archivi director úr. Az unitaria vallás részéről: mltgos Bartha István főkorm. titoknok úr; mlgos Augustinovics Pál főkorm. tan. úr; mlgos Sala Mihály főkorm. titoknok úr

F. T. N. Richter Aloiz K. Ts. jászói 's leleszi prépost, mint a' kassai tud. kerület főigazgatója, a' kegyes iskolák s. ujhelyi gymnasiumát hivatalosan jun. 16kán meglátogatván, minden osztályban a' rendszeres tanulmányok' minden ágaiból több ifjat szoros vizsgálat alá vett, 's mind a' buzgó tanítók, mind tanulók tapasztalt igyekezetén tett dicséretes megelégültének nyilvánítása után örömteljes tisztelgések között más tanító intézetek' szemléletére távozott, de a' szegényebb szorgalmas tanulók számára hagyott segedelemmel békezüségének is szép emlékét hagyá s. ujhelyi Athenaeumában. Alv.

Toroczkó jun. 24. Hogy jelen korunkban sem aludt-ki az emberi lelkekből minden vallásos érzet, 's folyólag a' hit 's erkölcs tanitók iránti tisztelet, erre a' toroczkai unitaria sz. egyház ismeretes buzgalmu hiveiben jelenleg szép példa mutatkozék; midőn mostani papjokat t. Sárdi Sámuel urat Arkosról átszállítván, lakjába következő innepélyességgel: maj. 30kán estvére t. i. eljutván a' t. sz. györgyi határon alóli kőszálak közé, innen az egyik dékány, Toroczkóra küldött hírnöke jelentésére, reggel a' másik dékány vigyázta alatt 15 vár honi csínos köntesü ifjakból álló lovas csapat siete, a' már útnak indult lelkész eleibe — az összeérkezés pontján; az érintett dékány 's társult leányok tanítója Sz. Mártoni Sámuel, díszes elfogadó beszéddel válták-fel egymást, kiknek az új vendég is, hasonló idvezlő választ adva, élénk éljen! kiáltás után, öröm zajongások között, indúla a' lovag sereg 's azt követő egyházi szónok úr T. Sz. György felé; ide jutván, a' papi lak előtt viszont szivhatólag idvezelteték a' szomszéd bajtárs

Második Félesztendő.

helybeli lelkész t. Gál István úrtól, kivel a' kisér et nőve Toroczkó felé vonúla, 's annak közelében apró fegyver roppanásokkal adaték hír, honn maradt híveinek, kik tömött csoportokban sereglének t. papjok elibe tisztelkedésöket közlendők. A' város felett nyúgoti vasas gyomru magas hegy oldalról, a' bányászok kemény kőből fúrt mozsarakból lőtték a' salvét, mi alatt Toroczkóra jutván felvert zöldágok sorai között lépének egyszerűen ékes diadali ív alatt a' csínos kis város piaczára, hol a' jó hirt ki vitt tanulói intézet nevendékjei rector t. Sebes Pál úr vigyázata alatt zászlókkal díszlett sorban állva, 's jobbjaikban zöld ágat tartva, hármas éljen kiáltás öröm hangjai között kísérteték-be a' t. lelki atya papi új lakjára. Erd. H.

Folyó évi julius' 1jén nyittatott-meg a' pozsonyi casino, a' volt gróf Szapáry most Wachtlerházban, miután már ezelőtt egy esztendővel más helyen és alakban mintegy próbául fenállott. Julius' 2kán az igen izletesen bútorozott nagy teremben tartaték az első közgyűlés m. Eszterházy Kázmér gróf úr' elnöksége alatt, ki többi két kormányzó társával a' hely' elkészítésében legtöbbet fáradozván, a' számos gyülekezet hangos köszönetét nyerte. — A' pozsonyi casino jelenleg 260 minden rangu 's osztályu tagból áll, 12 peng. forint évenkénti befizetés mellett. A' bútorozat 10 p. frtos részvényekre szereztetett-meg, mellyek' száma eleinte 200ra hatátoztatott; de aztán a' választottság' javaslatára a' közgyűlésben 50el szaporíttaték, mellyek is fél óra mulva mind elkeltek. Ezen részvények 5el kamatoznak, 's évenként 25 darab sors által huzatik 's kifizettetik. Jövendőre az új tagok titkos szavazás' (golyózás) utján fogadtatnak-be; úgy t. i. hogy a' választottság egy legalább tizenegy tagból álló ülésben fog titkos szavazás által a' befogadás iránt határozni; melly határozattal ha a' belépni kivánó meg nem elégednék, szabadságában álland, kivánságát a' közgyűlés elébe terjeszteni. Azonban az elnök' javaslatára az aláirási ívek még f. évi augustus' 1ig nyitva tartatnak, 's addig a' belépni akaró csak az igazgatók' egyikénél köteles magát bejelenteni. — Minden egyesületi tagnak joga van mívelt vendéget három egymásra következő napra a' casinóba bevezetni, ki, ha helybeli, ezen kedvezéssel csak egyszer élhet, hogy az intézettel megismerkedjék. Mind a' bevezető, mind a' bevezetendő, nevét 's a' bevezetés' napját az e' végre szánt idegenek' könyvébe saját kezével beiktatni köteles. Ellenben azon idegen, ki a' casinót tovább látogatni ohajtaná, vagy a' bevezetés' kedvezésével már három izben élt, az igazgatók' egyikéhez járuljon, ki neki egy assignatiót ad, mellyel a' pénztárnoknál egy, havonként 1 frtnyi fizetéssel járó 's legfeljebb három hónapra szóló idegenjegyet vált. Az igazgató köteles a' napot, mellytől ezen jegynek ereje kezdődik, és az időt, meddig annak hatása tart, az idegenek könyvébe beiktatni. Az itt tanyázó cs. kir. katonatiszt urak, ha kivánnák, részesek lehetnek ugyan, azonban állandó lakásuaknak nem tekintethetvén, rendszerint az idegenek, ellenben az itt lakó nyugalmazott tiszt urak a' helybeliek' sorába jőnek. — A' választottság következő 21, szótöbbség által választott, tagból áll: Andrae Mihály, Bajcsy József, Eszterházy Kázmér, gróf; Eszterházy Mihály (idősb), gróf; Fischer János idősb; Frank Alajos idősb; Kania János; Kirchner János; Krajner Gábor; Nagy János; Nagy Pál; Olgyay Gáspár; Reidner János Gottlieb; Royko András Sámuel; Sárkány Károly; Schercz Fülöp; Schöninger György; Seper Ferdinand; Valterskirchen György Vilmos, báró; Viczay Károly, gróf; Zechmeister György ns. Ezekből szinte szótöbbséggel gróf Eszterházy Kázmér, Zechmeister György és n. Scherz Fülöp urak igazgatóknak, Neszter József úr jegyzőnek, idősb ns Fischer János úr pénztárnoknak neveztettek. — A' billárd és kártyajáték bér nélkül üzethetik; az újságok' és időszakiratok' száma nagy, 's időrül időre szaporíttatik. — Remélhetni, hogy annyi mívelt férfiak' egyesülete nem csak a' társaságos életre, hanem a' közjóra is tetemes és üdvös befolyással leend. H.

Pest. Mélt. Gróf Károlyi György úrnak gr. Zichy Karolina hitvesétől f. jun. 5kén fia született. Neve Gyula, Károly, György, Tranquillin. — Czigler Antal pestal pesti ügyvéd 's Torontal vmegyei tbíró úr k. adománylevélben, Arad megyében fekvő Konop helységgel megajándékoztatván, e' jószág birtokába mult jun. 15 's több napjain iktattatott-be ünnepélyesen.

Röszler János úr, pesti lakatos polgár, a' Pesten épülő magyar szinház zárthelyeinek 100 székére minden zárt és vasat (ér 120 ftot) legközelebbi ajánlata szerint hazafiságos buzgalmából ingyen készíti. — A' pesti m. szinészeti pénztár mibenlétéről e' napokban jelent-meg a' t. n. vármegye szinészeti küldöttségének tudósítása illy czím alatt: „Jelentése a' pesti magyar szinház épitésére ügyelő küldöttségnek a' szinészeti pénztár mibenlétéről.“ — E' terjedelmes 's mindenkitől ohajtva várt és kedvesen fogadtatott tudósítást t. Nyári Pál úr, a' küldöttségnek jegyzője készité. Nyomtatta Trattner-Károlyi Pesten. Terjed a' jelentés 29 lapra 8ad rétben. — Benne foglaltatik minden ajánlás és adakozás, melly a' pesti magyar szinészetre t. n. Pest vgyének 1810től fogva 1837ki maj. 5kig be-

küldetett. Ezeknek pénzbeli öszvesége következő: 1) a' régi tőkepénz idő-közi kamat szaporodásával együtt 44520 fr. 55¼₀ kr.; 2) az 1810ben aláirtt de be nem fizetett ajánlatok 260 fr.; 3) az 1808- és 1810dik esztendőben kötelezvényekben 's kamatfizetés igérete mellett tett ajánlatok 3707 f. 39²⁄₄₀ kr.; 4) azon ajánlatok, mellyek 1818ki apr. elején tétettek 7722 fr. 30 kr.; 5) Pest vármegye Rendeinek 1816dik évbeli ajánlata 5000 fr.; 6) Ujabb ajánlatok 82,950 forint 55½ kr. Öszvesen 144,161 for. 59²³⁄₄₀ kr. váltóban. — Az erdélyi összesbányászat, az utolsó évi általános felszámítások szerint, bányáiból, hámórjaiból és aranymosásaiból évenkint 1177 márk finom aranyat és 870 mark finom ezüstöt; az olvasztó hutákhoz szállított ezüst részes érczekből 897 márk finom aranyat és 2962 márk finom ezüstöt- 2672 márk f. arany és 3,832 márk f. ezüstöt nyújt. — A' mult 1836. év ezen átaljában felvett calculuson felöl sokkal malasztosabban ütött-ki, 's noha egész pontossággal nem állithatni, de közel 3348 márk finom aranyat adott. R. — A' pesti gyapju-raktárból, a' gazdasági újság szerint, eladatott gr. Károlyi Lajos úr' igen finom gyapja (630 mázsa), és a' báró Vécsey Pál úré. A' finom gyapju' mázsája 120 pengő forinton felyül adatott.

NAGYBRITANNIA.

London fő nemessége 's gentryja jun. 23kán egész nap Marlborough-house és Kensington-palota körül tolongott, amott az özvegy királynénak sajnálkozását, emitt az új királynénak szerencsekivánatait kijelentendő, 's neveit az e' végre kitett könyvekbe irandó. Az özvegy királyné jun. 21kén Conyngham l. által megkéreté a' királynét, hogy a' temetésig, mi jul. 10kén fog történni, Windsorvárban maradhasson; hasonlag tőn Munster gr. is, a' meghólt király fija; válasz azonnal 's igen nyájas adatott. A' királyné Lansdowne marquisnét tiszteletdámájává választotta. Wellington hg. mint a' Tower főconstableja, a' királynét jun. 24dikén kiáltotta-ki Tower-hillen.

IV. Vilmos király iránt, mint a' M. Herald írja, nem csak a' fensőbb osztályok, hanem az alsók is szeretet-teljes tiszteletet nyilvánítnak. Az ő halálára vert emlékpénzek mindenütt nagy kivánesisággal vásároltatnak. Férfiak, asszonyok, gyászfátyollal, csoportonként járnak az utczákon, 's a' boldogultnak jóságát magasztaló énekeket zengedeznek. — Victoria királyné éppen az 1813ban Vittoriánál történt csatának évnapján kiáltatott-ki.

A' felső ház jun. 23ki ülésében, miután Melbourne l. az ülés közelebbi berekesztése és a' parlament eloszlatása iránt jelentést tőn, felállott Lyndhurst l. és sorra előszámlálván az alsó ház előtt függőben levő (mellyeknek száma 75) és a' felső házhoz átküldött billeket, állitá, hogy az ország nem csak külső 's belső politika, de törvényhozás tekintetében is kormány nélkül van. „A' nemes viscounttól, ugy mond, és társaitól, semmit sem remélhetünk, e' szó betűszerinti értelmében. De reméný nélkül még sem maradunk. Reménysugárt látok egy más vidékről lövelleni. Legkegyelmesebb fejedelemnénk thrónra léptekori legelső tettéből, Ő Felsége teljes ön uralkodásából, nyugalmából 's méltóságából merítek én reményeket. Az angol népnek, ugy hiszem, nincs oka aggódni a' fenálló egyház és intézetek miatt, mellyekhez olly hévvel ragaszkodik. Legbensőbb bizodalommal tekintekfel a' magas helyre, honan e' remény jő." Brougham l. a' parlament eloszlatása előtt a' civillistet megállapíttatni kivánta volna. Továbbá mondá, hogy nemes és tudós barátja (Lyndhurst) szánt szándékkal nem akart egy billt, melly az alsó háztól a' felső házhoz küldetett, t. i. az irlandi hatóságbillt, megemlíteni. Ő legjobban tudja, miért e' bill keresztül nem mehetett. (Lyndhurst javaslatából kétszer halasztatott-el vitatása.) Egy magas helyről lövellő sugárt említett a' nemes lord; de ugyanazon irányban, 's e' sugárt nem keresztülvágva, hanem vele egyenlő vonalban jő egy más sugár is, melly közönséges választásra's új alsó házra mutat. Ezen új alsó ház igazi és ható többséget fog adni Ő Felsége kormányának, — eddig ezen többség hijánya gátlá a' köz ügyek folyamát. Melbourne l. Lyndhurst l. ellen még azt jegyzé-meg, hogy illy heves és bosszút lehellő beszéd után nem igen vala illő azon magos helyet érinteni, honnan a' nemes lord reménysugárt vár. A' jelen és jövendő eránti buzgalmában 's csudálatában megfeledkezni látszik a' nemes lord a' multakról. — Az alsó házban Russel l. különös melegséggel szóllott a' protestans dissenterekről, katholikusokról és átalános vallási türedelemről. Hume úr reményét nyilvánítá az iránt, hogy a' ministerek jövő ülésben a' népoktatásra tervet adandnak-elő, hogy a' tudatlanság az egész országból számüzessék. Sh. Crawford úr Irland lordhelytartóját meghatalmaztatni kiváná pénz költsönzésekre, mivel Irlandban, a' szegényi törvény elmaradása miatt, szükségtől lehet tartani. Bowring úr örömét jelenté, hogy a' kormány figyelmet fordít a' répaczukor-gyártásra, mert ha ez nem korlátoztatik, a' gyarmati czukor majd semmit sem fog behozni a' statusnak.

A' királyné, mint a' M. Herald irja, e' nyáron fenséges annyával együtt Irlandba szandékozik utazni, hova még koronahgné korában meghivatott a' fő nemesség által. — A' Gazette jun. 24kén felhivá a' paireket, titkos tanácsnokokat 'sat.

)(

hogy jul. 8kán Windsorban, a' boldogult király temetésén, jelenjenek-meg.

A' kérdésre, mond a' M. Chronicle, valyon a' hannoveri királynak illenék-e szavazatát valamelly conservativ pairre bíznia, tagadólag feleltek Ő Felségének eddigi titkos tanácsnokai is. A' király ugyan eleinte Wellington hgre akarta bízni szavazatát; de a' hg. ennek határozottan ellenszegülvén, elállott véleményétől. Az is szóban forgott, a' hannoveri király, mint angol k. herczeg, követelheti-e még évjövedelmét. Erre nézve legczélszerűbbnek találtatott, a' britt évjövedelemről olly feltételekkel, mint Leopold belgák királya, lemondani, hogy t. i. annak hátralevő része fizettessék-meg, 's a' rajta fekvő adósságok elégíttessenek-ki. Meghatároztatott egyszersmind, hogy ez iránt semmi lépés sem tétessék, míg a' hannoveri korona jövedelme tudva nem leszen. Wellington hg. tüsténti 's feltételetlen lemondást tanácslott az évjövedelemről, de a' király e' pontban nem hajlott tanácsára.

A' felső ház jun. 26ki ülésében Argyle hg. eme válaszát olvasá-fel a' királynénak a' felső ház felirására: „Victoria királyné. Élénk örömmel vettem tisztelet-teljes és részvevő felirástokat. A' boldogult király halálán nyilvánított sajnálkozástok, és az ő erényeiről bizonyságtételetek egészen megegyeznek érzeteimmel. Köszönöm személyem eránti hű hódolatotok biztosítását, 's veletek együtt könyörgök, hogy a' mindenható isten engem erősítsen-meg 's vezéreljen hivatásomban.“ — Az alsó házban Hume úr azon inditványát, hogy a' választáskori szavazatjog minden házbirtokosra terjesztessék-ki, Wood úr tanácsából, határozatlan időre halasztá. Russell l. javaslatára kineveztetett a' biztosság, melly az egyházi jószágok kibérlésének módját megvizsgálandó leszen. Ezután pénzt szavazott a' ház különféle költségekre.

A' Standard szerint jul. 14kén, a' John Bull szerint pedig jul. 20kán fog eloszlatni a' parlament. A' hírlapok már a' városok 's grófságokból tudósításokat közlenek a' szózatok vadászásáról. Leader úr ismét készül Westminsterben sir Fr. Burdettel megmérkőzni. — Az ország minden részeiből írják, hogy a' királyné kihirdetése, mi a' grófságok sheriffjeire bízatott, illő ünnepiességgel, 's a' nép egyetemes örvendezése között hajtatott végre.

Vilmos király halála előtt kevéssel a' kewi egyház tágasbítására 3000, a' londoni nagy park szomszédjában építendő új egyházra 100 ft. stget adott saját erszényéből. Halála előtt két órával, levegő-változtatás kedveért, éppen azon szobába vitetett, mellyben IV. György megholt, 's ő is ott végzé-be életét. A' gyász augustus harmadik heteig fog tartani. A' parkokon 's más közhelyeken hemzsegnek a' látogatók, de mind gyászban jelennek-meg.

Durham l. eddig a' st. petersburgi udvarnál nagybritanni követ, jul. 24kén Londonba érkezett; más nap mindjárt meglátogattatott tisztes ipájától Grey gróftól, 's azután Kensington-palotába ment királyné Ő Felségének és Kent hgnének udvarására. Hírlelik, hogy Durham l. Palmerston l. helyett külső minister lenne, mihelyt a' szükséges rendeletek e' változásra megtétetnek.

Montefiore, gazdag, 's adakozóságáról nevezetes izraëlita pénzváltó (ki az izraëliták közül második lép ezen hivatalra) és G. Carroll úr, a' börsének egyik tisztelt tagja, jövő évre London és Middlesex sheriffjeivé neveztettek.

Victoria királyné, jun. 26ka reggelén, fenséges annyával Windsor-várba kocsizott az özvegy királyné látogatására. A' Windsor-Expresz megjegyzi, hogy Ő Felségének e' sietö látogatása és hirtelen elutazása különféle beszédekre adott alkalmat. Ugyanis a' kocsi, megérkezte után, olly hirtelen előparancsoltatott, hogy a' cselédeknek alig volt idejök azt rendbe hozni. Az özvegy királyné nem a' legjobb egészségben van. Visszatértekor halovány és bádjatt volt Ő Felsége. — Az ifju királynénak legelső kormányi tette volt egy kabineti rendelet aláírása, miként a' tengeri sereg elaggott és szolgálatra alkalmatlan tisztjei, ifju és munkás férfiakkal cseréltetnek-fel. — Régi szokás szerint Anglia örökös lord főkamarásának joga van mindegyik fejedelemnek koronázási öltözetéhez, 's koronázás után első udvari gálakor abban kell megjelennie. Az Observer kérdezi, valyon Victoria királyné lord főkamarása köteles leend-e ezt betü szerint teljesíteni. — Lansdowne marquisné, mint k. tiszteletdáma, e' különös czímet viseli: Groom of the stole (főkomornyik.)

Durham lord, mond a' M. Chronicle, nem sokára a' kabinetbe fog lépni, ugy szinte Hill l. is fel fog váltatni a' hadsereg főparancsnokságában, 's ez kezeskedik a' nemzetnek arról, hogy hatalmas és meg nem oszlott ministeriumot nyerendünk, melly a' britt birodalomban minden értelmes reformerek sympathiájára számolhat.

A' Standard sürgeti, hogy Kent hgnének az eddiginél nagyobb évjövedelem adassék, és pedig mindjárt. Más felől a' tory M. Herald Sussex hg. jövedelmét kivánja neveltetni, ki attya 's két testvére kormánya alatt csak a' Hyd-park fővadászmeszterének fizetését húzta. A' herczeg ugyan whig, megjegyzi e' lap, de talentoma és ritka szilardságu

politikai charakterénél fogva, minden kedvezésre 's kitüntetésre méltó.

Irland némelly városaiban olly szükség uralkodik, hogy nevezetesen Limerickben, Sligóban 's Dublinban a' szegény nép összecsoportozván, a' kenyér és liszt-tárakat kirablotta.

Az alsó ház küldöttjei jun. 27kén nyujtották-be a' ház felirását Ő Felségének, ki arra igen kegyes választ adott. Ezután a' boldogult királynál megbízva volt idegen udvarok követeit fogadta-el Ő Felsége. Jelen valának: Esterházi hg. ausztriai, Pozzo di Borgo gr. orosz, Sebastiani gr. franczia, Reschid Bey török, Ludolf gr. nápoli, Bülow b. burkus, Mendelslohe gr. würtembergi, Cetto b. bajor, Vandemeyer belga, Blome b. dán, Trikupis görög, Dedel hollandi, Gulvao brasili, Stevenson északamerikai, Aguilar spanyol, Gersdorf b. szász követek. Továbbá Durham lordnak adott Ő Felsége audientiát, 's őt a' Bath-rend nagy keresztjével ajándékozá-meg. Mulgrave gr. irlandi lordhelytartó is udvarlott Ő Felségénél.

Vilmos király végrendeletében mindegyik természetes gyermekének 2200 ft. stget hagyott, 's egy élet-biztosítási pénztárnál levő 40 ezer ft. stgjének kamatjait is közöttük rendelé elosztani. Végrendelete teljesítőjivé sir H. Taylort, sir H. Wheatlyt és Wood ezredest nevezte. A' király temetésére bebocsátó jegyekért, a' szó valódi értelme szerint ostromolják az ezek kiadásával megbízott hatóságot, 's temetéskori fáklya hordozhatásért nagy summák fizettetnek. Az özvegy királyné férje szolgájit megtartani szándékozik. A' német cselédség mind elbocsáttatik. Az elhunyt király szobra a' börse épületében III és IV. György szobrai mellé fog állíttatni.

FRANCZIAORSZÁG.

Moore Tamás, a' Monde szerint, Paris kir. könyvtárában adatokat keres Irland történeteinek második kötetéhez; már talált is igen érdekes okleveleket azon időszakból, midőn az irlandiak idegen országokban hadi szolgálatokat vállalni 's katonai tisztségekre vágyakozni kezdettek.

OLASZORSZÁG.

A' Giornale del Regno delle due Sicilie jun. 16kán írja, hogy király Ő Felsége, fenséges hitvesével, vagy udvari lovasságtól kísértetve, naponként megjelen a' városnak azon részeiben, hol a' cholera legjobban dühöng, 's mindenütt bizonyságait adja népe eránti atyai gondosságának. Jun. 14kén így látogatta-meg véletlen a' belső ministerrel és rendőrséggel della Consolatione nevü kórházat, 's miután a' rendszabályok czélszerűségéről meggyőződött, 's a' betegeket szívreható szavakkal biztatá, az ápolókat pedig állhatatosságra inté, a' capuai kapuhoz ment, hol attól féltek, hogy a' temérdek népsokaság és a' temető hely közelsége miatt más nemü betegségek is fognak kifejlődni. Itt a' főorvost több házakba beküldvén, 's tőle a' nyugtató jelentést vevén, hogy cholerán kívül más nemü bajban nem szenvednek a' lakosok, a' nagy sírkertbe ment, 's ott több egészségre czélzó rendeleteket tőn.

Livornói jun. 21ki tudósítások szerint, a' Giornale del Lloyd Austriacóban, a' betegség igen terjed Nápolban, 's jun. 18kán 400nál több ember lőn beteggé, 200 pedig meghalálozott.

Ő Szentsége jun. 19kén magános audienczián fogadá-el megbizó levelét XIV. Vilain grófnak, a' szent széknél belgák királya Ő Felsége rendkívüli követének 's meghatalmazott ministerének.

GÖRÖGORSZÁG.

Maj. 22kén délutáni 2½ órakor egy borzasztó durranás egész Athenét rémülésbe ejté. A' rendőrség óvakodásból egy kereskedő házból 14 zsák lőport elvitetett, 's a' városon kívül biztos helyre szállítani parancsolá egy rendőrnek, ki azonban restségből vagy nyerekedő czélzatból maga házához vitette a' zsákokat, mi közben egyik zsák kilyukadt, 's a' ház udvarán végig vékony porvonalt húzott egész a' lerakó helyig. Ezt egy 12 évü gyermek észrevevén, kedve kerekedett futó tüzet csinálni. Midőn az izzó szenet éppen a' porvonal végére tevé, egy az udvaron fehér ruhákkal foglalatoskodó asszony felkiáltott: „Az Istenért! mit csinálsz.“ De szavát már elfojtá a' légbe röpült ház borzasztó ropogása, melly kő essőt szórt egész Athenére, 's a' vidéken temérdek ablakot összezúzott. Egy félig lerombolt ház maradványai lángba borultak, 's csak a' német katonaság különös munkássága vethete gátat a' tűznek Athene egyik szoros utczájában. A' szerencsétlen asszony nehány óra mulva még életben húzatott-ki a' romok közűl, kit a' sors azonban csak azért látszék megtartani, hogy a' szomoru eset eredetét megmondhassa, mert más nap már a' gyermekkel együtt eltemették. Sok más személyek is tetemesen megsebesítettek. — Poros lakosainak, a' kormányzó parancsánál fogva, 24 óra alatt, a' kertekbe vagy a' sziget szikláji közé kellett a' városból kitakarodniok. A' pestis ugyan már szűnik, 's eddig csak 90 személy halt-meg benne, mindazáltal e' rendszabály igen szükséges a' baj gyökeres kiirtására, 's a' görögök egyébiránt is megszokták a' szabad ég alatti életet, 's e' miatt semmi nehézséget nem éreznek. A' fegyvertár szorosan el van zárva, munkásai, kik többnyire németek, jó egészségben vannak, 's még egy sem halt-meg közülök.

NÉMETORSZÁG.

A' hannoveri újság jun. 24kén az eddigi alkirálytól 's ministeriumtól hívatalos hirdetményt közle IV. Vilmos király haláláról, mellyben többek között mondatik, hogy Hannoverának jelenlegi királya, Erneszt August, közelebb meg fog érkezni királyi lakó városába, 's tőle kell majd további parancsokat várni. Egy másik hirdetmény szerint minden nyilvános vigalmak megszüntetnek, mi „hálásan emlékezvén a' boldogult királytól vett számos jótéteményekre, megfelelend az e' fájdalmas veszteség szülte érzéseknek.“ Ugyanezen ujságnak egy fél hivatalos czikkelye említi, miként a' nagybritanni korona, mind a' két országnak példátlan jólétére, 123 évig volt egyesítve a' hannoveri koronával. IV. Vilmosról pedig ezek mondatnak benne: „A' királyné karjain, a' k. familiának közepette hunyt-el, azon népek áldásai között, mellyeknek hét évig igazságos, bölcs, nemes lelkü királya, szelid és szeretettel teljes attya volt. Millió hálás alattvalók könnyezik őt. Annak öntudatával halt ő meg, hogy szabad és szerencsés népeket szabad és szerencsésb állapotban hagyott maga után.“

Weimar nagyherczegségben, nyilvános lapok szerint, az izraelitáknál, ez év elejétől fogva, német istentisztelet hozatott-be, ámbár annak sokan ellenmondtak. Németül imádkoznak, énekelnek, 's a' tanítók németül olvassák a' hitágazatokat. — Weimárban jun. 21kén meghalálozott Just Erich Walbaum, jeles munkásságáról ismeretes, néhány év óta csendes magányban élt betűöntő és bélyegmetsző, alapítója a' híres betűöntésnek, melly Németországban a' legelsők közé tartozott, 's híre Németország határain is túlterjedt. Az érdemes Walbaum negyven év alatt, mint ritka tapasztalásu 's munkásságu müvész és mint ember, köz tiszteletet szerze magának.

Berlinbe a' jun. 19—22ig tartott gyapjuvásárra öszvesen 65 ezer mázsa gyapju szállítatott, 17 ezer mázsával több mint a' mult évben. E' mennyiségnek hét nyolczada eladatott, nagy részint tengeri 's német kereskedőknek; angolok keveset vásárlottak. Az ár jobb volt, mint váratott, 's e' vásár átaljában mind az áru mennyiségére, mind a' gyors eladásra és ár egyenlőségére nézve minden előbbi vásárokat felülmult.

A' hannoverai újság jun. 29kén ezeket írja: Tegnap volt a' nevezetes nap, mellyen Erneszt August Ő Felsége, Hannovera királya, ősei országának fővárosába érkezett, elfoglalandó azon thrónt, mellyről és a' föld leghatalmasabb országának kormányáról, az ő testvérét, a' közönségesen szeretett IV. Vilmost, az isteni gondviselés végzése elszóllította, A' tisztelet és szeretet, mellyel Hannovera lakosai fejedelmeik iránt mindenkor viseltettek, e' király iránt is annál nyilvábban mutatkozott, minél mélyebben érzik a' lakosok azon üdves szerencsét, hogy királyuk az országban van. Ő Felsége az ország szélén a' kerületi tisztviselőktől fogadtatván, a' falukból összecsődült jobbágyainak szakadatlan sora, 's ágyu-durrogások között haladt a' főváros felé, hova kevéssel 6 óra előtt, Kielmansegge gr. fölovászmesterrel egy kocsin érkezett-meg, lovas polgároktól kisértetve. A' város igazgatója a' kulcsokat selyem párnán átnyujtván, a' város nevében beszéddel üdvezlé Ő Felségét, ki arra válaszolá: „Esmeritek szeretetemet ezen ország és város iránt, hol ifjuságomat töltöttem; a' gondviselésnek tetszett engem őseim thrónjára hívni; én a' hannoveriaknak mindig igazságos és kegyelmes királya leszek.“ A' fejedelmi udvaron Cambridge hg. fogadá Ő Felségét, 's szívrázó jelenet volt, midőn a' két fenséges testvér egymás karjaiba borult. Elfogadván Ő Felsége a' ministerek és udvari főtisztek hódolatát, Montbrillant kerti palotába ment a' hgi familiához. Este egész Hannovera kivilágítatott, 's az utczákon egész éjfélig tolongott az örvendező sokaság. Jun. 29kén Ő Felsége ministeri tanácsot tartott, 's mint hallatszik Carlsbad fördőjébe menend, honnan a' királynéval és koronahggel csak augustus közepe táján fog visszajőni. Cambridge hg. jun. 28dikán este utazott-el London felé.

Würtembergi király Ő Félsége jun. 28kán vevé-át Schönburg-Stein-Hartenstein hg. eddigi ausztriai cs. rendkívüli követ 's meghatalmazott minister elhívó levelét, ugyanekkor fogadá-el a' helyette nevezett Buol-Schauenstein gr. ausztriai cs. rendkívüli követ 's meghatalmazott minister megbízó levelét.

A' boroszlói ujság egy nevezetes villámról ír, melly jun. 11kén Landau kerületben Bellmansdorf egyházába ütött. Az egyházban 180 gyermek, és sok hallgatók valának jelen. A' mint a' villám leütött, a' gyermekek lehúllottak a' padokról, 's a' többi jelenlevők is majd mind eszmélet nélkül tántorogtak. A' tudósító is erős ütést érzett, és szemein tüzet látott szikrázni. Az elszédültek többnyire mindjárt eszméletre hozattak. 13 személy, köztük a' helybeli idős cantor is, eszméletlen vitetett-ki az egyházból, de később mind magukhoz jöttek.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur e' telegraphi üzenetet közli: „Narbonne jun. 24kén. Borges Oramában állott, Ros des Eroles pedig Olianában alafákat hajhászott. Osorio brigadás Bergából, éjjel 700 gyaloggal 70, lovassal és 2 ágyúval kitakarodott 's jun. 22kén este Puycerdába érkezett.

A' constitutióra tett eskü ünnepélyéről jun. 18-kán ezeket írja az allg. Zeitung levelezője: Nap felköltekor 21 ágyulövés hirdeté e' nap ünnepélyét, melly a' cortes határozati szerént, Spanyolország szerencséjét örökre megalapítandja. Az erkélyek tüstént tarka függönyökkel ékesítettek-fel, 's a' vasárnapilag öltözött sokaság, a' nagy hőség daczára is fel 's alá tolongott az utczákon. Tíz órakor már a' cortes-palota kapujit ostromolták azok, kiknek szerencséjök vala az elnöktől belépti jegyet kapni. Tíz és fél órakor nyittattak-meg a' karzatok, 's férfiak asszonyok egymást törve igyekeztek ülést kapni. A' királyné még négy óra mulva érkezett-meg, 's ez idő igen hamar lefolyt, a' kiváncsiságból 's tetszéskedésből összesereglet asszonyi kecsek szemlélgetésével. Tizenkét órakor lassanként teremökbe gyülekeztek az ünnepies öltözetü követek; később egymásután megjelentek a' diplomatai kar tagjai is csillogó formaruhákban; végre 2 órakor hirdeték a' rég várt ágyudurrogások Ő Felségök kündultát a' palotából. A' katonaság és nemzeti őrség szokás szerint sort állott a' k. palotától fogva a' cortes palotájaig. A' regens királyné, lányával Isabellával pompás nyolcz lovu kocsin ült, 's harsány örömrivajjal fogadtatott. D. Francisco de Paula infant hitvesével egy más kocsin ment előre. Ő Felségöknek a' corteshez érkeztét új ágyudurrogások jelentvén, küldöttség sietett elfogadásukra és a' cortesbe vezetésökre. Ő Felségök beléptekor, a' jelenlevők mindaddig állottak, míg a' regens királyné a' thrónra nem ült lánya mellé. A' két királynyé látása minden érző szivet megrázott. Egy ártatlan árva gyermek megjelenése, kinek gyönge kezébe az atyai önkény egy nehéz királyi pálczát adott, béke zálogának látszik lenni, holott a' két párt éppen e' gyermek létezése miatt marczongolja Spanyolországot, 's ezzel menti a' szörnyüségeket, mellyekben egyik a' másikat felülmulja. Az anya királyné szépségének fénye 's szemeiből sugárzó öröme, a' hideg vérü szemlélőben szinte elnyomja a' gondolatot, miként Ferdinand özvegye itt azért jelen-meg, hogy lányára a' Ferdinand által hagyott hatalom utolsó romjait a' nemzet képviselői által teendő esküvel mentse-meg. És kik ezen nemzeti képviselők? Hasztalan keresem Spanyolország legnemesb házainak ivadékit, kik éltök 's jószáguk koczkáztatásával gyámolították Isabella thrónját, hasztalan a' spanyol egyház főjeit, a' statusférfiakat, szónokokat, kik Isabella ügyeért áldoztak, 's a' generálokat, kik véröket ontották; csak Carderót látom, a' postaházi hőst, 's csudálom, hogy Garcia, a' la granjai hős, mellette nem ül. Balról a' thrón alsó lépcsőjén ül D. Francisco infant; a' thrón megett 's körülte állanak a' főudvari tisztek és statusministerek. De a' legfontosb személy, Spanyolország valódi királya, D. Augustin Arguelles, a' cortes elnöke, jobbról a' thrón lépcsőjén foglal helyet, 's mellette a' cortes titoknokai ülnek. Neki szánta a' sors a' diadalmat, hogy özvegyét azon fejedelemnek, ki őt, mint felségbántót, halálra itélte, megeskesse egy alkotványra, mellynek készítésében ő az első szerepet játszá. A' királyi özvegytől három év előtt kegyelmet nyert szökevény most törvényt szabott a' fejedelemné elibe, 's az egész népfelség arczvonalaiban feküdt, midőn a' titoknokokkal a' regens királynéhoz közeledett, 's vele az evangeliumra letétette az esküt. Ő Felsége ezután leült, 's az elnök az ő kezeibe tevé, a' legidősb titoknok által felolvasott forma szerint, emez esküt: „Esküszöl-e arra, hogy a' mostani alkotványi cortes által készített 's megerősített alkotványát a' spanyol monarchiának, megtartod 's megtartatod? Hűséget 's engedelmességet esküszöl-e Spanyolország törvényes királynéjának, II. Isabellának?“ „Erre esküszöm“ mondá az elnök, a' királyné pedig így szólt: „Ha így cselekszel, az Isten jutalmazzon-meg érte, különben ő vonjon számadásra!“ Hasonló, 's az elnök által olvasott forma szerint esküdtek-meg a' követek is. Végre a' regensné beszédet tartván, 4 órakor visszatértek a' palotába. Az ayuntamiento 5 órakor indult-ki, a' constitutiót kihirdetendő. Először a' városházától a' palotához ment, hangászkarral, hadseregi 's nemzeti őrségi tisztekkel, törvényszéki személyekkel, a' főpapsággal és más tisztviselőkkel; ezeket követé a' gefe politico, egy csapat alabárdossal, és az ayuntamiento gálában. Az új constitutiót két herold vitte tányéron; utánna az első alcalde, egy regidor, egy syndicus és négy czímerkirály. A' menetet a' nemzeti őrségnek egy zászlóallya rekeszté-be. A' palota előtt felemelt helyről egy czímerkirály olvasá-el a' constitutiót, ezután az alkotványi piaczon az ayuntamientónak egyik titoknoka, harmadszor pedig a' cortes palotája előtt olvasták-fel. Ezen ünnepély még holnap 's holnapután is folytatik; az erkélyeket nappal szőnyegek ékesítik, éjjel kivilágítatik a' város, 's az alkotványi piaczon nyilvános tánczok történnek.

Miután regens királyné Ő Felsége a' jun. 18ki ülésben megesküdt az új constitutióra, illy formán szólott a' corteshez: Követ urak! Be van végezve a' munka, mellyet a' nemzet bizodalma bízott az urakra, 's a' spanyolok végre kilépnek a' bizonytalan és kínos helyzetből, mellyben lenni szokott mindegyik nemzet, midőn a' régi politikai rendszerből új rendszerbe akar átmenni. Ezen átmenetel mindig bajos és veszélyes, 's nálunk különösen az volt. Ellenségeink, azt vélvén, hogy az urak

nem lesznek képesek legyőzni a' terhes akadályokat, már diadalmat zengtek, 's a' társaság felbomlását hirdették; de oktalan reményeik füstként enyésztek-el a' spanyol nép igaz lelkűsége és az urak szilárdsága 's bölcsessége előtt. A' cadixi constitutio reformához fogván az urak, sem a' kiváltság szellemének igénylő sugallatira, sem a' veszélyes népszerüség csábításaira nem hallgattak. Megerősiték a' királyi hatalmat, jogot adván neki a' törvények jóváhagyására és a' cortes összehivására 's eloszlatására, egyebekben teljes szabadságot hagyván a' végrehajtó hatalomnak. A' törvényhozó test tanácskozásinak, az által hogy azt két kamarára osztá, méltóságosb charaktert 's nagyobb bátorságot adtak. A' választástörvény által pedig lehető befolyást engedtek a' közvéleménynek a' törvényhozók választására, egyszersmind a' nemzet érdekeinek 's szükségeinek előadására a' szószéken legtágasb tért nyitván. Az ülés megnyitásakor mondtam, hogy mint királyné semmit sem javaslok, semmit sem tanácslok az uraknak, mint anya semmit sem kivánok tőlük, mert nagylelkűségök 's bölcsességökbe bizván, mindent az uraktól vártam. Az urak nagy lelkűsége felülmulta legmerészebb reményimet, 's teljesítette kivánságimat. Akaratom az volt, hogy a' constitutio reformja egyedül a' nemzet akaratjának pecsétjét viselje. Ennél fogva kormányom visszatartóztatá magát az urak tanácskozásabeli részvételtől, 's csak felvilágosítás végett szólott, mikor a' környületek kivánták. Azonban néha illőnek láttam ministereim által kinyilatkoztatni, hogy én az urak határozataiban megegyezem, mit most is örömmel ismétlek. Itt, az urak között, Isten és emberek előtt, vallom ismét, hogy a' politikai intézvényeket, mellyekre fenséges lányom nevében 's jelenlétében, ki, reméllem, érzelmimtől soha sem fog eltávozni, megesküdtem, önként jóváhagyom, szabadon és másolhatlanul elfogadom. Spanyolország gyönge koru királynéjának ez ünnepélyes tetten meg kellett jelennie; fejlődni kezd már az ő értelme, 's illy nemes és nagynemü látvány élénk benyomást teend az ő gyöngéd képzelő erejére, ártatlansága 's természetszerü kelleme pedig a' mi eskünknek talán nagyobb erőt 's új érdeket kölcsönzend. Itt, a' nemzeti képviselőségnek e' szent falai között van lányom, a' spanyol igazlelkűség védelme alatt, mintha a' nép között, őseinek a' régi királyoknak paizsán volna felemelve. E' naptól fogva hadd szokjék az urak között élni, tanácskozásaikat hallani, a' szükség érzetétől meghatva szerencséjöket előmozdítani, és lelkének minden erejét arra fordítani. Ő a' spanyolok kivánságát meghallgató égtől ajándékozott örökös; a' szabadság fogadott lánya, nevelve annak védő törvényei árnyékában. Ezeket tisztelni legelső érzete, teljesíteni legfőbb kötelessége, védelmezni állandó kivánsága legyen mindenkor! Végre, követ urak nagylelkűsége 's bölcsessége nem csak a' constitutio eránti határozatokban, hanem mindenben kitünt, miről tőlük tanács kéretett, 's kormányom e' fáradatlan gyámolításaért ezennel élénk köszönetet nyilvánítok. Helyzetünk igen bajos, de mig a' cortes és korona között fenáll az egyetértés, addig sem a' felizgatott szenvedélyek, sem a' hitszegő szövevények, sem a' vélemények 's érdekek ellenkezése, sőt a' sors viszálya sem tehet ellenünk semmit is, és a' Mindenható segedelmével meg fog mentetni a' szabad Spanyolország.

A' Gaceta jun. 20kán k. végzetet közöl, miként azon személyek, kik az 1812ki constitutióra megesküdni nem akarván, hivatalaiktól 's diszjeleiktől megfosztattak, azokat visszakapják, ha az új constitutióra megesküsznek.

Franczia lapok carlista tudósítást közlenek egy Solsonánál Sanz 's Sopelana és Meer báró között történt csatáról. E' tudósítás megvallja, hogy a' carlisták visszavonultak ugyan, de legszebb rendel, 's veszteségök csak 250re megyen. A' carlisták részéről elesett Plessen báró, előbb hurkus k. pattantyús hadnagy, most pedig D. Carlos szolgálatában pattantyús kapitány.

A' Moniteur Perpignanból 's Narbonneból jun. 26 és 27ki telegraphi üzeneteket közöl. D. Carlos jun. 21kén Suriában hált, Cardona és Manresa között. Meer báró Cerverából 20kán indult-meg seregével Igualada és Calaf felé. Eroles 25kén Seo de Urgel vidéken állott 1200 emberrel. Osorio Puycerdában van.

Bayonnei jun. 26ki levél csatát említ Manresa vidékén, de sem napját sem következményét nem közli. Valamint a' carlisták úgy a' christinók is szűkit látják az eleségnek, 's ez gátolja a' hadsereg mozgását. A' pénzszállitmány Madridból megérkezett Saragossába, a' nélkül hogy Cabrera által háborgattatott volna. Az új angol sereg igen lassan gyűl-össze, 's a' spanyolok örömest is lemondanának róla, ha az angol sereg jelenléte kezesség nem volna a' britt tengeri sereg segédmunkálatiért. Miután D. Carlos Cataloniába vette magát, tetemes angol tengeri erő fog az ottani partoknál szállongni, melly végre a' Tajóban álló hajóseregnek egy része van kirendelve.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

5. szám. Pesten szombaton Szent-Jakabhó' 15kén 1837.

Magyarország és Erdély (megtisztelések; kinevezés; b. Sina folyamodása a' hídépitési országos Küldöttséghez; Nádoruuk' utazása; halálozások; 'sat.) Ausztria (Hofen emléknnnepe.) Nágybritannia (parlamenti ülések; Wellington hg. figyelemre méltó nyilatkozása; westminsteri gyűlés; udv. dámák; Peel irata Tamworth választóihoz; hírek a' királyné házasságáról; 'sat.) Francziaország (kamarai ülések: algieri hírek; Rigny gral' pere 's feloldoztatása; a' királyi család a' dalszinházban; 'sat.) Olaszország. Portugallia. Németország. Spanyolország (hadi tudósítások; cortes ülések; D. Carlos átmegy az Ebrón; 'sat.) Amerika.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. kir. Felségök folyó julius' 8dikán kivánt egészségben Salzburgba érkeztek.

Ő cs. k. Fensége, József főherczeg, Magyarország' Nádora f. jul. 1sőjén kíséretével együtt Frankfurtba érkezett; hol Ő Fensége a' „római császárhoz" czímzett fogadóban hált, más nap' reggelén pedig utját Bad-Emsbe folytatá.

Ő cs. kir. Felsége máj. 27dikéről mélt. Kárász Miklós hétszemélyes táblai közbíró urat a' m. k. Sz. István-rend' kis keresztjével díszesíteni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. Felsége jun. 27d. legfensőbb határozatában nyugalomra lépő fő hadi biztos és erdélyi főhadi kormányszéki előadó Glumatz Joakim György urat sok évi hív szolgálatinak tekintetéből az ausztriai császári Leopold-rend kiskeresztjével, díjfizetés nélkül, jutalmazni kegyelmesen méltóztatott.

A' nagym. m. k. Helytartótanács a' keblebeli alapitványi számvevőségnél megüresült járulnoki tisztségre Veinek József eddigi gyakornokot nevezte.

A' nagym. m. k. udv. Kamara Máramarosi k. kam. orvosi hivatalra Felsőbányai orvos Huliman Pált; Husztra pedig kam. tiszttartóvá Tokajban volt kasznár Zahoray Mártont nevezte.

N. Szeben julius 4kén. Ezen julius 1sőnapján tartatott 40dik országos ülésen hatodikszor, julius 3kán tartatott 41dik országos ülésen hetedikszer, julius 4-kén tartatott 42dik országos ülésen végtére nyolczadikszor tevék választásokat a' nemes ország Rendei a' főkormányszéki hivatalok bétöltésére, a' mikor is mind a' négy bévett vallásokból szózati többséggel hármas számba következendő személyek mentek-bé, még pedig hatodik választás rendin: a' r. catholica vallás részéről: Horváth István; Barcsai János; gr. Béldi Ferencz kir. hivatalos urak. A' Reformata vallás részéről: b. Kemény Ferencz Kolozs vmegyei; Ugron István Udvarhelyszéki követ urak; gr. Degenfeld Otto úr. A' lutherara vallás részéről; Salmen Ferencz kormányszéki titoknok úr; Artz Samuel exactor. rat. consultor úr; ést. Lövv János Szerdahelyszéki követ úr. Az unitaria vallás részéről: Szentiványi Dániel; Maurer Károly kir. táblai rendes birák; Pálfi Elek udvarhelyszéki alkir. biró úr. — A' r. catholica vallás részéről: Bornemissza János; gr. Nemes János; gr. Kemény József kir. hivatalos urak. A' reformata vallás részéről: idősb. Mara József úr; b. Kemény Domokos kir. hivatalos úr; és b. Bánffi László Kraszna várm. követ úr. A' lutherana vallás részéről: ifjabb báró Bruckenthal József udvari titoknok úr; Müller Fridrich udv. concipista úr; t. Meiszter Sámuel Szászsebesszéki követ úr. Az unitaria vallás részéről: Augusztinovics Pál úr; mlgos Sala Sámuel itélőmester úr; Maurer Károly kir. táblai rendes bíró úr. A' nyolczadik választás rendin: A' r. catholica vallás részéről: Horváth István; Cserei Farkas; Barcsai János kir. hivatalos urak. A' reformata vallás részéről: báró Kemény Ferencz; Ugron István követ urak; gr. Degenfeld Otto úr. A' lutherana vallás részéről: t. Biedersfeld Fridrich Medgyeszéki követ úr; Sachsenheim Mihály provincialis gener. perceptor úr; t. Albrichsfeld János Brassó vidéki követ úr. Az unitaria vallás részéről: Daniel Elek F. Fejér vmegyei főispán úr; Sala Mihály; Bartha István főkormányi titoknok urak. Mind ezek szerént a' főkormányi tanácsosi hivatalokra kivántató választás végbe menvén, a' holnap u. m. julius 5kén tartandó országos ülés tárgyául, országos elnök ő excja által, a' kir. táblai elnöki (Tabulae praesesi) hivatal betöltésire teendő választás tűzetett-ki.

Következő azon, általunk már említett folyamodás, mellyet báró Sina György a' híd épitési küldöttséghez intézett: Fens. cs. k. főhg orsz. nádora 's főmlgu országos küldöttség! A' legközelebbi országgyülésen hozott 25ik törv. czikkelynek és annak folytában munkálkodó kisebb küldöttség elnöksége által Buda 's Pest közt épitendő álló-hid iránt közlött felszólitásnak következésében én alolirt elhatározván magamat e' merényt egy velem szövetkezendő társasággal egyetemben elvállalni, szerencsém van e' tárgybani nézeteimet 's azokon alapu-

ló előleges javaslatimat cs. kir. fenséged 's a' főmltsgu országos küldöttségnek következőleg adnom elő: Érett megfontolás és bővebb adatok szerzése után meggyőződtem, hogy Buda 's Pest két testvér várospartjai' összekapcsoltatásának sem technikai, sem pénzbeli tekintetben lehetetlenség nem áll útjában, de egyszersmind annak létesítése olly rendkivüli nehézségekkel 's olly nagy pénz-koczkáztatással van egybekötve, hogy ezek mind a' főország-igazgatás, mind mások részérül is, kiket a' vállolat' leőmozdítása illet, vagy kik az által különösen érdekelvék, hasonlókép rendkivüli kedvezéseket tesznek fel, mellyek' reményhetése nélkül senki illy tetemes és költséges vállolatba okosan nem bocsátkozhatnék. Meggyőződésem szerint a' közlekedési eszköz létesíthetése, szoros megitélése 's megállapitásához, továbbá annak minémü 's millyenségének, valamint nem különben felállítása helyének meghatározásához tartozó előmunkák' tételét 's vezérlését, úgy szinte maga a' fő munka végrehajtásának technikai részét is egyedül olly műértőkre kell bízni, kiknek alkalmuk volt elméleti ismereteiket gyakorlatban is helyeseknek mutatniok, és kik a' vizépitészet körében valami tökéletesen sikerültet már valósággal létre is hoztak. Ama' körülménynél fogva azonban, mi szerint illy müvészek csupán Angol, Francziaország, vagy Amerikában lelhetők, 's illyeseket Magyarországba utazásra, itt az előkészületek' tétele végett hosszabb ideig tartózkodásra, 's annak idejében magának a' munkának vezérlésére egyedül nagy jutalmak' biztosítása indíthatna: Ez iránt, valamint a' megkivántató költségekre nézve is bővebb részleteket; ha bár csak közelítőleg is szolgáltatnom, ugy nem különben a' megbizandó technikust névszerint kijelelnem mind addig lehetetlen, fens. főhg 's főmlgu orsz. küldöttség, míg némi biztossággal nem számolhatok arra, hogy én mások felett elsőséget nyerhetni és cs. k. fenséged 's a' felhatalmazott orsz. küldöttséggel az ügy' velejére nézve törvényes egyességre juthatni fogok. Innen azonban előleges egyezkedés szüksége tetszik-ki, 's azért bátorkodom csász. kir. fenségednek 's a' főmlsgu orsz. küldöttségnek ezennel némelly általános pontokat hozni javaslatba, mellyeket előbb megállapitatni kivánnék, hogy sem a' fenemlített előnyomozások 's előkészületekbe bocsátkozni, 's az egész munka' részletét cs. k. fens. 's főmlsgu orsz. küldöttségnek előterjeszteni fognám; ugyanis 1ör igérem, hogy én Buda és Pest városai közt a' meghivandó illető hozzá értők által kinyomozandó 's tartósnak és megfelelőnek kijelentendő mód 's minőség szerint a' két testvér város helybeli érdekeit szintugy, mint a' kereskedés' kivánatait tekintetbe véve, állandó közlekedést fogok létesitni. 2or Kötelezem magamat Buda 's Pest városainak illendő, a' méltány elvei szerint, 's a' helybeli viszonyok' tekintetbe vétele mellett kitudandó 's megállapitandó kármentesitést adni. 3. Buda 's Pest városainak minden rendkivüli vizáradás-veszélytől biztositása végett a' két városhoz tartozó Dunapartokat czélirányos töltésekkel óvandom. 4. Kötelezem magamat a' megszabandó kiváltsági évek' elfolyta után a' felállítandó közlekedési eszközt legjobb állapotban általadni; azon ideig pedig általam benyujtandó jegyzék szerint egy tartalék-pénz-alapot, a' főország igazgatásnak akármikor kimutatandót, alkotni 's világosságban tartani, mellynél fogva az netaláni nagyobb megrongáltatás' esetére is szakadatlan haszonvehető állapotban tartathassék. (Vége köv.)

Zágrábban jul. 1sőjén meghalt főtiszt. Lovinchich Ferencz éneklő kanonok, 's a' zágrábi káptalan' legidősb tagja életének 83dik, papságának 59d., kanonokságának pedig 29dik évében. — Julius' 3dikán hirtelen kimult Jozipovich György úr, a' turopolyai nemesek' főbirája, Triestből Zágráb felé kezdett utja közben, Lajbachban. — Jun. 22dikén mellvizi betegségben hnnyt-el báró Bedekovich János cs. k. kamarás 's alezredes Karlsbadba kezdett utjában.

Pesten julius' 11dikén örök életre szenderült néhai Kesselőkői Majthényi Imre cs. k. kamarás' özvegyének kisapponyi Bartakovics Marianna csillagkeresztes-dámának egyetlen leánya Adriana, mirigyes tüdővészben, viruló életszakának 16dik évében. Hamvadó tetemei Solmár helységben a' nemzetségi sírboltba f. hónak 14dikén takarítattak-el. A' könyük árjába merült anyának fájdalma annyival síralmasb, minthogy nem rég egyetlen fiától is megfosztatván, most már férj 's magzatok nélkül árván kesergi életének letünt örömeit.

Folyó hó 12d. napján Pesten hosszasb ideig tartott májsorvadásban húnyt-el Petrózai Trattner Mária asszony tek. Károlyi István hites ügyvéd', egy kir. privil. könyvnyomtató-intézet' mellyben nemzeti újságunk' is nyomatik, birtokosa' 's szabad kir. Pest választott polgárának szeretett hitvese, életének 36dik esztendejében. A' bánatos szivü férjen kivül Sidonia, Lajos, Sándor és Zsigmond gyenge koru magzatok is fogják siratni az erényes nőt 's a' jó édesanyát; valamint testvérei is gyászos részt vesznek kora elhunytában. A' boldogultnak hideg tetemei f. hónak 13dikán a' váczi út melleti temetőben a' Trattner-nemzetség sirboltjába fényes halotti szertartással takaríttattak-el. Nyugodjanak békével!

A' pesti halottak' lajstroma szerint mult jun. két végső napján hárman lelték a' Duna' vizében

halálukat; ugymint Dunaizky Károly, harangöntőlegény 20 esztendős; Kósán Antal, egy ácsmesternek 17 esztendős fia; és Kutsera Ferencz gyalog ezredbeli őrmester, 36 esztendős.

Ő Excellenciája, az egri Érsek, 's Patriarcha, Felsőeőri Pyrker László János, méltóztatott saját kezével írt dícsérő levelet adni Seyler Károly úrnak, a' bécsi cs. kir. dalszínházbeli hangásznak (született Budán, a' hol atyja, Seyler József, most az esztergomi széki egyházban hangászkari igazgató egykor ugyan regens chori volt), kinek újabb miséje majusban Egerben az új székes egyháznak felszentelésekor, saját igazgatása alatt a' hallgatók köz megelégedése és jóváhagyásával adatott. — Seyler Károly úr, midőn Egerből Bécsbe visszaútazott, Esztergomban, hol ez előtt maga is a' székes egyházi karnál hangász volt, köz helyben hagyással nyilvános hangversenyt adott, mellyben a' hires violonista Balogh úr, ki most Esztergomban lakik, ifjú gróf Schmidegg, Schostal úr (a' székes egyházi hangászkar' tagja), ifjú Somogyi úr és Feigler asszonyság is részt vettek. Seyler K. úr még csak 23 esztendős, 's tőle a' muzsikai művekben sokat lehet várni.

Magyar tudós társaság. A' Tudománytár' encyclopaediai folyóirat' új folyamának 2dik kötete, 20 íven, 4 kőmetszettel, megjelent; illy tartalommal: I. Értekezések. Népnevelés (Briedl Fidél.) Mennyiségtudományi tételek (Vállas Antal.) Elmélkedés a' polgári büntetésről (Tarczi Lajos.) A' szanszkrit nyelv' ismerete (Réső Ensel Sándor.) Törvények' és szokások' hasonlatossága (Kállay Ferencz.) Villanyosság az életműves lényekben (Mocsy Mihály.) Okleveles toldalék (Luczenbacher János.) — Ezen első, vagyis értekező osztályhoz, mellynek két szállítványa mindenkor egy kötetet teszen, azok számára, kik azt, 's a' literaturai osztályt annak idejében külön akarják köttetni, egy különös címlap, valamint e' kötethez tartozó név és tárgymutató is adatott. — II. Literatura. Az 1835dik évi külföldi philosophiai munkák, tudományrendszeresen (Nyiry István.) Criticai vázlatok, a' külföldi literatura' legújabb 's kitünőbb termékeiről. Franczia tudós társaság' ülései, aug. 29 — nov. 21. 1836. A' göttingi tudós társaság' legújabb jutalomkérdései. Bibliographia. Biographia. Magyar tudós társaság' ülései és hivatalos jelentései, martiustól májusig. Literaturai töredékek. — Ára a' négy kötetből álló esztendei folyamatnak nyomt. pap. 4 ft., velenczei velínen 6 ft.; postán 1 ft. 36 krral drágább. Találtatnak még mind két nemű példányok az első, 2dik és 3dik évi folyamatból Pesten Eggenberger József academiai könyvárosnál, kihez minden egyéb könyváros utasítatik. Pest, a' kis gyűlésből, julius' 10. 1837.

AUSZTRIA.

St. Leonhardban junius' 17dikén Hofer András és vitéz bajtársai emlékezetére ünnepies lakoma adatott, Dr. Ennemoser professornak, Hofer fegyvertársának Bonnból örvendetes visszatérte alkalmával. A' nevezetes csata óta 28 év folyt-le, 's a' vendégek száma is történetből 28 volt. Ennemoser professor rövid beszédet mondott a' világtörténeti 1809ik évről, midőn a' hon és cs. ház eránti szeretetből, ifju 's öreg fegyvert fogott, a' tízszerte számosabb ellenséget háromszor kiverte az országból, 's így a' tyroliak példát adván német rokonaiknak, ezek aztán később végrehajtani segíték az általuk elkezdett mívet.

NAGYBRITANNIA.

A' felső ház jun. 29ki ülését nevezetessé tevék Wellington hg. nyilatkozásai, miként ő az irlandi tized kérdését eldönteni 's az ottani szegényekről gondoskodó rendszabályt tenni kivánna, kijelentvén egyszersmind, hogy kész kezet nyujtani a' képviseleti rendszeren alapuló hatóságreform eránti egyezkedésre, 's Melbourne lordot, ha jövő ülésben illő rendszabályokat javasland, gyámolítani.

Westminster reformegyesülete, jun. 26dikán Crawford úr elnöksége alatt tartott ülésében elhatározá, Evans és Leader uraknak, jövő parlamenti választáskor, Westminster részéről leendő gyámolítását. Ugyyan e' nap estéjén megjelent Evans és Leader úr St. Margareta egyházkerület reformegyesületében. Evans úr terjedelmesen szóllott Spanyolországban volt állásáról. A' polgárháboru illy huzamos tartását nem D. Carlos hatalmának, hanem Madridban a' pártok vitájának tulajdonítá. Ellenmondott azon vádnak, hogy S. Sebastianban a' constitutio kikiáltását hátráltatá, holott még akkor neki nem volt erre hatalma; tagadá, hogy a' korbácsolást, minek eltörlését mindig sürgette a' parlamentban, katonájin gyakoroltatta volna, sőt inkább a' testi büntetéseket 's több halálos ítéleteket is fogságra vagy kemény munkára változtatott. Végül kinyilatkoztatá, hogy Leader úrral együtt viselni Westminster képét, szerencséjének tartandja. Egy választónak pedig azon kérdésére, ha nem fogna-e ismét kimenni az országból, felelé, hogy itthon marad, 's ez iránt adott szavát megtartja. Ezután elhatároztaték, hogy jövő választáskor Evans és Leader uu. gyámolítassanak.

A' felső ház jun. 28diki ülésében, Argyll hg. mint k. főudvarmester, Ő Felsége válaszát a' ház második felirására elolvasván, nehány másod érdekü billek elfogadtattak. — Az alsó házban azon bill, miként a' külföldi gabona Angliába szabadon bocsáttatnék, de úgy hogy ott lisztté őröltetvén ismét kivitessék, Chandos marquisnak, a' földmívelési érdekek tory védnökének, javaslatára félretevtetett. Russell l. a' papi hivatalok összehalmozása iránt, addig is mig ez a' jövő ülésben megvitatnék, ideigleni billt terjesztett-elő, melly felolvastatott.

)(

A' Felső ház jun. 29ki ülésében Durham l. letette a' pairi esküt 's elfoglalá helyét; a' gróf jó szinén, úgy látszik, semmi változást sem tőn Oroszországban tartózkodása. A' dublini rendőri bill keresztülment a' biztosságon, 's a' házassági kötések javítása eránti bill is harmadszor felolvastatván elfogadtatott. Brougham l. kinyilatkoztatá, hogy mivel az ülés végéhez közelget, a' népnevelés és kegyes alapitványok eránti billjét, melly másodszor lenne felolvasandó, jövő ülésre halasztja. „E' fontos és sürgető rendszabályt azonban, mondá, nem köthetem eléggé a' lordok szivére. A' nevelésben megelőztettünk más országok által, mellyeknek felényi módjok sincs az általános népnevelés elvének kivitelére. Franczia ország, becsületére legyen mondva, gyorsan halad-elő e' pályán. Szászországban, mellynek népessége alig van másfél millio, 280 ezer gyermek jár oskolába; Burkusországban közel két millio 7—14 évü gyermek kap rendes oskolai oktatást. Mi mindig kérkedünk ezen országok feletti elsőbbségünkel; pedig a' népoktatásnak ha jóságában nem is, de kiterjedésében elébb vannak mint mi. Nevelési rendszerünk átaljában nem jó; sok oskola találtatik az országban, de a' nevelésről csak udvariasságból szólhatni; a' rendszer minden tekintetben silány és hijányos.“

A' királyné asszonyi udvari karát whig familiabeli dámákból szerkeszti. Közelebb misz Rice, a' pénzügyi minister lánya, és misz Ponsonby tiszteletbeli kisasszonyokká neveztettek.

Sir R. Peel jun. 21dikén levelet küldött Tamworth választójihoz. Többek között irja, hogy ministerré létekor nyilvánított 's a' választók által jóváhagyott elveihez hű maradt, 's bizodalmuk megújitását a' jövő választáskor is reménli. A' hatalmas conservativ párt belső megegyezésével, inkább a' nagy elvek mint párt-érdekek védelmezését tartván szem előtt, buzgón gyámolitá a' gyönge 's erőtlen kormányt, midőn az a' népképviselet rendszerében, vagy az alkotványi statusépület súlyarányában további változtatásokra czélzó terveket, ha bár vonakodva is, ellenzette. Egyébiránt pedig ellenszegült e' kormánynak, ha rendszabályait a' külső 's belső politikában, az ország charakterét lealázónak, vagy érdekeire nézve ártalmasnak találta. Ezután is ezen elvek szerint fog cselekedni.

A' Courier egy III. György korában alkotott törvényről teszen említést, miként II. György maradékai (az idegen familiákkal házasságra lépett hgasszonyok magzatait kivéve) a' nagy pecsét alatt költ királyi megegyezés nélkül nem házasodhatnakmeg; de ha a' 25dik évet tulhaladták, 's házassági szándékukat a' titkos tanácsnak bejelentették, és a' parlament egy év alatt ellene nem mondott e' házasságnak, akkor az egy év lefolyta után, k. engedelem nélkül is köthetnek házasságot.

Királyné Ő Felsége, mióta az özvegy királynét jun. 26kán Windsorban meglátogatta, ki nem lépett palotájából. Jun. 29kén Melbourne, Albemarle és Durham lordoknak audientiát adott; az utolsó másfél óráig volt nálla, 's azután Sussex hghez ment. Az ő kabinetbe lépése majdnem bizonyosnak tartatik.

Baudrand generál és Elchingen hg. kiket a' francziák királya küldött volt Ő Felségének thrónraléptéhez szerencsét kivánni, jun. 29kén Sebastiani gr. franczia követtel együtt udvarlottak a' királynénál, ki ezután Russell és Palmerston lordokat fogadá-el.

FRANCZIAORSZÁG.

A' következkamara jun. 29kén a' belső ministerium költségeit vitatta 's fogadta-el. Jaubert úr abban gáncsoskodott, hogy a' belső ministeriumnál az alstatustitoknoki hivatal eltöröltetett, 's azt a' többi ministeriumoknál is visszaállítani kivánná. E' rendszabályt azonban nem tanácsolja a' jelen minis-tereknek, hanem majd utódjaiknak. A' 4. fejezetnél, mellyben a' főrendőrség titkos és rendes költségeire 1 millio 265 ezer frank tétetik, Glais-Bizoin úr mondá, hogy az országgali megbéküléshez legnagyobb utja a' választásreform; a' kamarát is eloszlatni kivánná, az ország és ministerium érdekeért, mert a' kamara megujitása és a' fizetéses tisztviselők egy részének eltávolitása legbizonyosabban elhárítja a' bajt, melly a' statust fenyegeti. A' belső ministerium tetemes kiadásai között előjő 200 ezer fr. történeti emlékek fentartására, 400 ezer fr. remekmívekre 's köz épületek díszesitésére, 420 ezer fr. müvészek és dráma-irók gyámolitására, 1,163,000 a' k. színház segéllésére. Auguis úr 631 ezer fr. sokalla a' dalszínházra, mellynek jövedelmei haladják szükségeit, mégis, ellenében az embereket sujtoló nyomorúságnak, kincseket pazérlanak egy színházra, hol csak tánczolnak és dallanak. Montalivet úr viszonzá, hogy a' víg dalszinház a' társasági szükségeknek első sorában áll. A' régiek isteneik közé számlálták a' tánczot és musikát (kaczaj.) Auguis úr: „Imádja őket az úr, ha akarja, de illy tetemesen csak ne fizesse!“ (kaczaj.) Ez ülésben a' kamara saját költségei is megszavaztattak, 's öszvesen 677,100 fra mennek.

Jun. 28kán a' kereskedési minister jelenté a' kamarának, hogy Nápolban a' franczia kereskedésre háramló kár elhárítása iránt alkudozás foly. Továbbá a' földmivelés előhaladásának bizonyságaul emlité, hogy a' földmivelési társaságok száma 1834 óta 17ről 120ra szaporodott.

A' Revue de Paris szerint a' híresztelt összeesküvés, melly a' városházánál adott bálkor vala kiütendő, csak egy részeg házmázolóból állott, ki a' felszolgáló katonák 's tisztek közül nehányat pálinkával kinálván-meg, ekkor a' király ellen sértő szavakat mondott, miért azonnal elfogatott, 's mind az ő, mind ismerősei házaik megmotóztatván, nehány csomó töltés találtatott bennök.

Algirból írják, hogy Damrémont főkormányzó, az ellenkedések megszüntével Buffarikból visszatért Algirba. Perregaux generál Buffarikban költ napi parancsa különösen dícséri a' franczia katonákat a' háboru utolsó napjaiban, kivált a' karessák makacsul védelmezett erdejének bevételekor kitüntetett vitézségökért. Constantinei tudósítások szerint Achmed bey nem távozott-el e' városból, 's vidéke csendes. Az Abd-el-Kaderrel kötött egyesség jóváhagyása után Blida, Koleah és más városok franczia őrseregeket kapnak. A' Temps Oranból egy szemtanutól jun. 14ki környületes levelet közöl a' béke-alkudozásról Abd-el-Kaderrel. E' levelező az Abd-el-Kaderrel kötött békét legjótékonyabb esetnek vallja, melly által nehány tiszt előléptetése gátoltatik ugyan, de a' katonák vére 's költség kiméltetik, és Oran tartomány birtoka biztosíttatik. Abd-el-Kaderrel eleinte Ben-Durand nevü zsidó által folyt az alkudozás, később pedig egy tlemeseni Amadi-Ben-Sekal nevü mór ajánlkozása fogadtatott-el, 's tulajdonképen e' környületnek köszönhetni az egyezést. Amadi titkon levelezett Abd-el-Kaderrel, mit nem mindegyik tiszt tudván, egy levelének kézre kerülése után elfogatott, mint kém. Szabadon bocsátatván, személyesen ment Abd-el-Kaderhez, ki így nyilatkozék: „Most hallom először e' nyelvet. Durand zsidó nekem semmi illyesről nem szóllott. A' franczia generál, látom, meg akarja szabadítani az országot a' háboru kellemetlenségeitől. Én szinte nemes szívü akarok lenni, mint ő; mond-meg neki, tegye-fel az egyezési javaslatot, én meghatalmazottakat küldendek, 's ha lehet, járulni fogok hozzá megegyezésemmel.“ A' meghatalmazottak eljövének, 's a' béke alapjairól értekeztek. A' franczia követ megvivén az egyezést, Abd-el-Kader először is átadá az ulemáknak, kik egyezőleg nyilatkoztaták, hogy semmi sincs benne, mi a' koránnal ellenkeznék. Ezután összegyüjté a' törzsökök főjeit, 's rájok bizá az elfogadás meghatározását. A' fők némelly czikkelyek megváltoztatását sürgették a' franczia követtől, ki erre nem hajlott, 's miután kinyilatkoztatá, hogy ha egyezés nélkül tér-vissza, a' háboru ismét elkezdetik, Abd-el-Kader aláirva adá kezébe az egyezést, 's a' kéréssel bocsátá-el, mondaná-meg a' generálnak, hogy bizodalmát egészen a' francziák egyenesszivüségébe helyezi, 's ohajtja, hogy zsidót többé ne válasszon alkudozónak. A' táboron keresztül mindenütt kérdezősködtek a' követtől, 's kezénél lenni mondván az Abd-el-Kader által aláírt egyezést, harsány örömre fakadtak mindnyájan. Más nap történt Bugeaud generál és Abd-el-Kader között a' sokszor emlegetett beszélgetés. Hírnökök többszöri küldözgetése után a' franczia generál végre tiszti karával elibe lovaglott az emirnek, ki tábora homlokától ötvened magával lovaglott-elő, 's lova mintegy 30 lépésnyire csudálatra méltó ügyességgel tánczolt hátulsó lábain. Abd-el-Kader nem valami nagy tekintetü férfi; szakálla barna 's ritka, szemei élénkek; fegyver nem volt vele. A' tisztes franczia generál ősz feje, rövid és szilárd beszéde mély benyomást tőn, 's merész szemközt-jövetele látható bámulást ébresztett. Te vagy Abd-el-Kader? Én vagyok! Leszállottak lovaikról, kezet szorítottak, 's a' beszélgetés csak 20 perczig tartott. Az emir szőnyeget teríttetett-le 's azon ültek. Abd-el-Kader beszéd közben soha sem nyitotta-fel szemeit. Először a' generál állt-fel, 's kezét nyujtván az emirnek, őt gyorsan felemeló, min Abd-el-Kader szemlátomást zavarba jött, 's lovára ülvén, mondá, majd meglátják, hogy az ő szándéka őszinte; az ország békességét egész a' pusztáig 's Maroccóig visszaállítandja, 's már hallatszik is, hogy Angad törzsök ellen, a' pusztába, seregcsapatot küldött. Az arabok szintugy kivánják a' békét, mint a' francziák, mert a' háboru tönkre teszi az országot. Abd-el-Kader egyeneslelkü férfiként viseli magát, 's jelenté, hogy az Algirnál elfogott francziák közül sok van kezében, és azokat a' jóváhagyás után ki fogja adni. A' Marseilleből visszatért arabok igen kedvező véleményt terjesztettek-el Franciaországról, 's azt lelkesedve rajzolták-le.

Dudevant asszony, a' Sand György név alatt ismeretes könyviróné Parisban, (mint a' Figaro beszéli) férfi neveért felszóllítatott a' nemzeti őrség közé állásra, 's e' parancsnak nem engedelmeskedvén, 12 órai börtönre itéltetett. Később világosságra jött a' dolog.

A' megyei tanácsosok választása, mond a' Moniteur, igen jól ütött-ki, 's az oppositio csak kevés helyen választathatá-el jeleltjeit, de ezeknek is, vagyonuk 's társasági magasb állásuknál fogva, érdekökben áll a' rend fentartása. A' mérséklett, meggondoltság és állandóság fogalmai 1835 óta szemlátomást gyarapodtak.

Jun. 30ka estéjén a' király, királyné 's egész királyi familia megjelent a' nagy dalszínházban. Minthogy a' király négy év óta köz színházakba nem járt, igen örvendett a' nép e' szerencsés jelén az indulatok lecsilapodtának, 's Ő Felségöket buz-

galmas kiáltozással fogadta. Később a' koronahg. koronahgné és Mecklenburg nagyhgné is a' páholyba lépvén, a' közönség sokszorosan hangoztatá az: éljen Orleans hg.! kiáltozást. Midőn a' k. familia a' negyedik felvonás után eltávozott, mély tisztelettel 's ismételt éljen kiáltással állott-fel az egész gyülekezet. Molé gr. ministeri elnök is a' k. páholyban vólt.

Orleans hgné jun. 30kán, férjével 's Mecklenburg hgnével, meglátogatta a' luxembourgi palotát, muzeumot és kertet. Decazes hg. a' museumban több müvészeket, az ott felállított rajzolatok festőjit, bemutatott. A' hgasszony megnézte a' kápolnát és az arany könyv szobáját is, hol a' pairkamara irományai tartatnak. A' nagykanczellár itt megmutatá neki házassági kötését minden aláírásokkal.

Damrémot generál alkalmasint lemond Algir főkormányzóságáról. Elfogadja-e Abd-el-Kader a' kormány által Bugeaud generál egyezésén tett változásokat, kétség van felőle, minthogy azok éppen a' felségi jogokat illetik. Igy p. o. a' pénzveretés joga kitöröltetett, 's azt is illetlennek találá a' kormány, hogy a' jövendőbeli hűbérnök pecsétjét a' király aláírása mellé üsse.

Rigny generál pere, a' constantinei táborozáskori viselete iránt, Marseilleben jun. 28kán kezdetett-el a' hadi törvényszék előtt. E' nap csak a' terhelő 's mentő tanúk vallomásai olvastattak-fel, az utóbbiak között van a' tisztes Caraman hg. is. Legtöbb nyeresége leend e' perben a' vádlott ügyészének, Dupin Filep úrnak, ki Parisból elutaztától fogva visszatéréseig naponként 2000 francot kap védenczétől. A' törvényszék három tábornokból, (Colbert gr. elnöksége alatt) egy ezredesből, egy őrnagyból és két kapitányból áll. Rigny generálnak Marseilleben, kihallgatásakor jan. 13kán, tett nyilatkozása is felolvastatott. A' generál mondja, hogy az utósereg parancsnokságának rá bizásakor igéré a' marsal, hogy az utazást nem fogja siettetni, de ezt nem tartá-meg; a' kifáradt katonák eldüledeztek, 's háromszori jelentés után, személyesen ment a' marsalt felkeresni, Corbin ezredesre bizván a' parancsnokságot. Duvergier ezredessel találkozván, panaszlá, hogy kevés elővigyázattal folytatik az utazás; a' marsalra nem akadván, visszatértekor nehány főtisztnek élénken szóllott a' hadsereg veszélyeiről. A' marsal, és Bertrand úr által értesíttetvén, összetalálkozék vele, 's „mi baj?“ kérdezé. „Semmi, viszonzá Rigny, csak hogy sebesen megyünk.“ Más nap napi parancs hallgatására a' marsal sátorába menvén, szemére veté a' marsal, hogy ellene 's előjárói ellen sértőleg szóllott. „Sokkal magasban állok én, 's az úr sokkal kisebb gyermek, mintsem mentségre volna szükségem. Menjen, tekintsen a' napi parancsba; ez ugyan csipős, megvallom; de igazságot kelle szolgáltatnom.“ Erre azt nyilatkoztatá, hogy illy napi parancs órgyilkosság. Igazságot kivánt, de nem esedezett, 's a' marsal által neki tulajdonított lealázó szavakat hamisaknak 's rágalmazóknak vallja. A' marsal tudósításait hijányokkal vádolja; panaszkodik Duvivier ezredes ellen, ki őt elárulta, mintha a' hadsereg főparancsnokságára vágyakozott volna.

A' Moniteur illy telegraphi üzenetet hoz: Rigny tábornok, kinek pere Marseilleben jun. 28kán kezdődött, a' jul. 1sői ülésben egyező szózattal felmentetett.

Egy algiri levél szerint a' király jóvá hagyta Bugeaud generálnak Abd-el-Kaderrel kötött egyezését, melly Algirban jun. 23kán hirdetteték-ki. Algirban semmivel sem fogadták jobban ezen egyezést, mint Párisban és a' közép tenger kikötőjiben, 's nem egyebet látnak benne, mint kezdetét a' gyarmat odahagyásának. Leval úr, aleppói franczia consul, a' néhai algíri consul öccse, maj. elején Alexandriába érkezett, honnan, mihelyt Mehemed Alival értekezett, visszatérend előbbi helyére.

A' France szerint Clauzel marsal Spanyolországban a' christino seregek főparancsnokságát átvenni szándékozik, mire a' status főjének akaratját alkalmasint előre megnyerte. Ezt a' Constitutionnel is állítja. Jun. 30káról pedig azt írják Parisból, hogy Clauzel marsal audientián volt a' királynál, 's a' christino seregek főparancsnokságát ugyan még nem vállalta-el, de élénk alkudozások történtek, mellyek az elvállalásra vezethetnek. A' marsal feltételeket terjeszt mind a' spanyol, mind a' franczia kormány elibe, 's egyik segédjét Spanyolországba küldi, a' kormány segédforrásainak és a' nép érzelmeinek kifürkészésére. Campuzano úr, a' marsallal értekezvén, mindjárt hírnököt küldött Madridba.

A' tengeri minister a' hajósereg ötödik osztályát két részre különzé, t. i. afrikaira, Lalande ellenadmiral parancsnoksága alatt, melly Afrikában a' franczia hatalom megerősítését fogja eszközleni, és levanteira, Gallois ellenadmiral parancsi alatt.

OLASZORSZÁG.

A' Giornale del Regno delle due Sicilie átnézetét közli a' Nápolban 1836ban történt statisticai változásoknak, melly szerint a' fővárosnak 1836ban 357,283 lakosa volt, 1837 jan. 1jén pedig már csak 351,719 t. i. 163,963 férfi, és 187,756 nő nemű, és igy 5564el kevesebb, mint az előbbi évben. 1836ban született 13,593, megholt 19,167,

köztük 5297 cholerában. Megjegyzésre méltó, hogy a' mult évben megholt személyek közül 16 személy 100 's több éveket is élt.

Miksa szász hg. ő kir. magassága, nejével 's Amalia leányával, ki Olaszországban mulatása alatt is gazdagítá műveivel a' német színpadot, jun. 30kán fogott Florenzből Tyrol és Bajorország felé Dresdába visszautazni. Viareggio luccai kis város nehány év óta Olaszország legelső tengeri fördőjévé lenni törekszik, 's minden nyáron szaporodnak látogatói; több idegenek között ott van jelenleg Schwarzenberg Felix hg. Mathilde hgasszonnyal; Wasa hg. is oda váratik. Lucca fördői legbájosabbak 's legszebbek Olaszországban, 's már is több van bennök 50 angol familiánál.

Recanati Giacomo Leopardi gr. híres költész és politikai könyviró, Nápolban jun. 14kén, 40ik évében, meghalálozott.

PORTUGALLIA.

Lissabonban, jun. 17ki levél szerint, Joao de Oliveira úrnak a' pénzügyi ministeriumról lemondását hírlelék. Ficalho hgné, a' királyné főudvarmesternéje, 's a' palotai szövevényeknek fac totuma, elbocsátatott. Leuchtenberg hg. már szárnyát szegte e' hgnének, de az ő halála után még magosbra emelkedett.

Lissabonból jun. 17dikén írják, hogy a' kormány a' sajtó féktelensége ellen törvényt szándékozik a' cortes elibe terjeszteni, 's az igazságminister addig is megparancsolá a' k. ügyvédeknek, hogy a' sajtószabadsággal a' nép lázítására visszaélő hírlapokat törvényes eszközökkel üldözzék.

Franczia lapok lissaboni jun. 17ki tudósításaik is valósítják, hogy Ferdinand hg. camarilha-revolutiót vitt-véghez, az ármányos főudvarmesternét, Ficalho hgnét, lányával 's testvérével Lavradio gróffal együtt eltávolítván a' királyné udvari karától. A' Ficalho familia azt hírleli, hogy önszántából lépett-vissza. — Háromszáz spanyol carlista, kik több mint három éve Lissabonban őriztetnek, a' corteshez folyamodott szabadon bocsáttatása végett, olly feltétellel, hogy az országból mindnyájan kitakarodnak; a' cortes azonban azt nyilatkoztatá, hogy feltételetlen joga ugyan nincs letartóztatásukra, de ezt kivánatossá teszi az erkölcsi bizonyosság, hogy ők különben D. Carloshoz fognának menni.

NÉMETORSZÁG.

Dr. Schrader Hildesheimból jun. 18kán utazott-el Amerikába, ott természettörténeti tárgyakat gyűjtendő, 's egy Németországban összeállott részvényes társaságnak küldendő. Vizsgálatait majd nyomtatásban is közleni fogja a' közönséggel.

Schleiz város jul. 3dikán majd egészen lángok martalékává lőn.

Berlini jul. 1sői levél szerint, hannoveri királyné Ő Felsége jun. 30kán vett tudósítást felséges férjének Hannoverába érkeztéről. A' hannoveri koronahg. Norderney fördőjébe szándékozik utazni. — Dr. Laube Henrik nevezetes könyviró, ki sajtói vétségért nyomozás alatt volt, az első bíróság által egy évi fogságra itéltetett; kérésére azonban megengedtetik neki, azt egy határszéli város fogházában tölteni-el Lipcséhez közel, hol ifju neje familiájával együtt mulatni szándékozik.

Jun. 29kén halálozott-meg Berlinben Hirt Alajos udvari tanácsnok, 's a' tudós világ előtt ismeretes régiségbuvár, műismerő 's archäologiai könyviró. Számos évekig lakván Berlinben, azon bizodalomnál fogva, mellyet terjedelmes ismeretei és sok évi tapasztalatai szükségkép ébresztének, nagy részt vett a' k. museum elintézésében, korábbi tanításai által pedig a' müvészek 's művészetgyakorlók körül nagy érdemet szerze magának. Agg koráig fenmaradt vidor szelleme társaságát barátainak kellemessé, ismeretei pedig oktatóvá tették. 1759ben született (Donaueschingen mellett Schwabhonban) és így 78 évet élt.

Burkusország Posen tartományában, 1815ki átvételekor, talált 38 klastrom közül 37 már eltöröltetett, 's még csak egy apácza klastrom állfen Olobokban, mellynek eltörlése iránt is tétetett már javaslat.

Szászország rendeinek második kamarája, jun. 29ki ülésében, a' zsidókat eltiltá a' kis, rőfös kereskedéstől, patika, vendéglő, korcsma tartástól, pálinka-égetéstől, a' csere-bere és zsibárosságtól; a' posztókereskedést, ügyészkedést, nagykereskedést, marhakereskedést és váltó foglalatosságokat megengedte nekik.

SPANYOLORSZÁG.

A' Sentinelle des Pyrénées jun. 27kén jelenti, hogy los Arcosból, Uranga generál parancsi alatt, tíz carlista zászlóally jun. 21kén Lodosába érkezett (az Ebro mellé) 's Espartero generál is mindjárt utnak indult, hogy e' carlista seregcsapatnak átmenését az Ebrón meggátolja. Larragában két christino ezred hátralevő zsoldja miatt fellázadt, 's haza oszlással fenyegetőzött, ha ki nem fizettetnék. Az algiri sereg maradványa Huartéban várakozik zsoldjára, 's azt megkapván, visszatérend Franciaországba.

S. Sebastianban, jun. 28ki levél szerint, M' Cabe ezredes párviadalra kelt Herman alezredessel,

Evans volt titoknokával, 's ót fetemesen megsebesítette.

A' cortes jun. 22diki ülésében Alvaro úr illy tartalmu inditványt fejte-ki: „Felszóllítjuk a' cortest annak kinyilatkoztatására, hogy a' polgárháborúra nézve eddig követett rendszerben változást kiván a' status java." Alvaro úr állítá, hogy az enyészet már harmadszor fenyegeti a' spanyol szabadságot, mert a' praetendenst 's embereit a' polgárháboru kezdete óta igen lenézték, pedig azok is spanyolok és így vitézek. D. Carlos reménysége annál nagyobb, minél tovább tart a' polgárháboru, 's mostani terve a' főváros ellen van irányozva. A' hon tehát közvetlen veszélyben forog, 's a' mostani kormányrendszer képes visszahozni az 1823diki eseteket (nagy morgás a' teremben és karzatokon.) A' kormány sikeresebben tartozik védelmezni a' szabadelmüeket, 's a' népnek tömegestől fel kell kelleni. A' ministerium is kivánja ugyan a' hont megszabadítani, de ha e' czélhoz jutásra elég szilárdságot nem érez magában, ügyesb férfiaknak engedjen helyet. Ezen előadás ellenére azt határozá a' cortes 91 szózattal 48 ellen, hogy az indítványt nem veszi fontolóra.

Parisba jul. 30kán érkezett sürgöny a' carlista tábor utjának ujabb irányáról minden kétséget elosztat. D. Carlos Cabrerával egyesül 's átkel az Ebrón. Van der Meer utána megyen, de messze maradt tőle, Espartero pedig az Ebro felső vidékén sok napi távolságra mozdulatlan áll. E' sürgöny Perpignanból jul. 2kán költ 's így szól: „D. Carlos folytatja ellenutját, 's jun. 26kát a' navariakkal Anglesolában töltötte Tarrega mellett. Innen Felix felé fordult, ott az Ebrón átkelendő 's Cabrerával egyesülendő. Van der Meer Martorellből jun. 27kén indult-ki seregével Igualada felé. Osorio brigadás Bergát eleséggel ismét ellátta 's jul. 1jén visszatért Puycerdába.

Az allg. Zeitung madridi levelezője jun. 24kén ezeket írja: A' szerzetes rendek eltöröltettek, a' klastromok lerontatnak, 's míg a' szerzeteseket és apáczákat éhenhalni engedik, a' pénzügyi minister a' javaslattal lép-elő, hogy a' tizedek a' status javára szedessenek-be, 's az eddig tizedből élt papok, mint világi tisztviselők, a' statustól fizettessenek. Polo követ is hasonló indítványt tőn, melly a' törvényhozási egyesült biztossághoz utasíttaték, de e' biztosságnak 27 tagja közül csak 14 egyezett-meg benne, vitatás alá még is ezek véleményét vette a' cortes, melly szerént a' tized eltöröltetik, a' világi papság és egyház jószágai nemzeti jószágokká nyilatkoztatnak, a' papság a' nemzet által fog tartatni, ama jószágok jövedelme a' papság részére fordíttatik, 's ha elég nem lenne, adó által pótoltatik, a' papi jószágok 1840től kezdve hatod részenként adatnakel. Alvaro úr megjegyzé, hogy a' papság tartása, istentisztelet 's nagy részint a' köz oktatás költségei is a' tizedből fedeztettek, sok magános személyek terhes egyezésekkel jogot szerzettek magoknak a' tizedhez, 's a' statuspénztár 60—70 millio reált húz belőle évenként. Esquivel úr állítá, hogy az egész papság felizgattatik, 's D. Carlos kezére fog dolgozni. Mendizabal úr jelenté, hogy ha a' cortes meghatározza a' tized eltörlését, a' kormány az 1837ki tizedet beszedeti 's hadi költségekre fordítja.

Bayonnei jun. 28ki levél szerint D. Carlos jun. 24kén összegyűjté a' carlista főket a' tovább követendő út meghatározására. A' navarriak féktelensége, eleség hijánya és a' cataloniak féltékenysége nem kis akadályokat szül. Onyatéból a' carlista ágyúkkal Balmazeda ellen készülnek. Tristany Barcelona vidékén kószál, hogy 10 ezer fegyvert, mellyek a' tengerpartra fognak szállítatni, átvegyen.

Perpignanból jun. 30kán jelentik, hogy Royo jun. 23kán 4500 emberrel Rubi vidékén, Meer báró pedig 15 ezer gyaloggal 's 1400 lóval Martorellben állott (Barcelónától nehány órányira.) Barcelonában 750 ezer franc vétetett-fel költsön a' hadsereg szükségeire. Eroles 2000 emberrel Sco de Urgeltől 10 ezer reált követelt, különben a' vetések felperzselésével fenyegetőzvén.

Saragossai levél szerént Don Carlos junius' 28dikán Moranál és Flixnél az Ebrón átkelt.

AMERIKA.

Eco del Protectorado limai hírlap febr. 4kén e' felirás alatt: Santacruz, Bolivia főkapitánya 's praesidense, Peru nagymarsala 's békitője, legfőbb pártfogója a' déli 's északi perui statusoknak, három végzetet bocsáta közre. Az első északi Peru törvénykönyvének megvizsgálására 's ujant dolgozására utasítja a' főtörvényszéki tanácsot. A' második felségbántókként rendeli megitelni azokat, kik a' chiliek kiszállását elősegítnék. A' harmadik szerint, minthogy Chili igazságtalan háborút indított a' peru-boliviai szövetség statusai ellen, vele szárazon vizen megszüntetik az összeköttetés, míg kormánya e' háborút folytatni fogja, 's egy hajó sem bocsáttatik a' szövetség kikötőjébe, melly Chiliből jő, vagy annak kikötőjit, a' kerülhetlen szükségen kívül, csak meg is érintette.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 *szám alatt.*

Előfizetési Figyelmeztetés
a'
HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSITÁSOK
iránt.

Folyó 1837ben 31dik pályaévére virradt-fel e' nemzeti újság-intézet; melly hosszú évsorral Hazánkban egy hírlap 's egy folyóírás sem dicsekhetik. Első hinté ez el a' *józan nemzetiség* magvait; legfőbb törekvése ennek most is ébreszteni a' Fejedelem 's Haza iránti szeretetet, hívséget; minden szépet, jót és hasznost terjeszteni.

Hazai Tudósításink tiszta forrásból, nem zavart kutfőkből merítetnek, és a' Nemzet haladását, erkölcsi 's polgári jólétét tárgyazzák; 's azokkal együtt külföldi híreinket híven, könnyü magyar nyelven és mindenkor a' legkitelhetőbb gyorsasággal közöljük.

Hasznos Mulatságink honi nyelv, szép művészség, történet- 's természettudomány, kereskedés, házi és mezei gazdálkodás 'sat. tárgyu, haszonnal mulattató czikkelyeket közlenek, 's folyvást iparkodnak megfelelni a' t. cz. Olvasó Közönség sok oldalu kívánságinak.

Hírdetésink legmérsékletebb fizetés mellett fogadnak-el 's közlenek tüstént minden, illy tartalmu függelék lapokba iktatható tárgyakat.

Betűink legolvashatóbbak minden magyar hirlapokéi között; papírosunk olly nagy, hogy több sort és betüt egy hazai újságlevél sem foghat-bé, legyen az bár 2rétben (folio) adva; a' nyomtatás pontosságáról kezeskedik Trattner-Károlyinak az egész birodalombeliek közt első rangu typographiája.

Mind nemzeti újság-intézetünk, mind nagyon tisztelt Olvasóink érdekében áll a' jókori előfizetés; így mi nem nyomatunk fölösleges példányokat, t. cz. Olvasóink pedig hijány nélkül kaphatják hírlapjainkat. Ez okból figyelmeztetjük nagyérdemü Pártfogóinkat és az egész magyar olvasó Közönséget az előfizetésnek vagy postán vagy intézetünknél minél előbbi megtételére. Hazai 's Külföldi Tudósításinknak, Hasznos Mulatságival 's Hírdetéseivel együtt e' folyó 1837-ben is félévi árra Pesten és Budán boritékban 9 for; boriték nélkül 8; postán pedig 10 forint vezédulában. Levelezőinknek 's a' cs. kir. postahivataloknak szokott ajándekpéldányunkal folyvást örömmel szolgálunk, hírlapunk gyámolitásában kimutatott buzgó pártfogásukat továbbra is kikérve.

a' Hazai 's Külf. Tudósítások intézete.
(a' kiadó tulajdonos Kultsár Istvánné zöldkert utczai 498d. számalatti házában.)

Hiradás a' Magyar Törvénykezési Szótárról.

☞ A' Főméltóságú magyar

Királyi Kuriának

Törvénykezési Mester-szavait egybefoglaló Deák-Magyar Szókönyv már sajtó alatt van illy czim alatt:

Magyar

Törvénykezési Szótár

felsőbb engedelem mellett, kiadja Trattner-Károlyi' Könyvnyomtató-Intézete Pesten.

Ára kötetlen 20 kr. ezüst pénz. (2)

Első félesztendő. 1837.

)(0)(

Trattner és Károlyi' Könyvnyomtató-Intézetében Pesten naponként megjelennek:

A' Fő Méltóságu Királyi Udvari Fő Törvényszékeken 1837dik eszt. Viz Kereszti Törvényszakasz alatt hozott és kihirdetett Itéletek (Sententiae Curiales)

ára egy egy terminuson megjelenendő nyomtatott Sententiáknak 1 for. 30 kr. p. pénzben. Egész esztendő alatt pedig 6 for. pengő pénzben.

Azon Tek. Vármegyék, királyi Városok 's Uradalmak, mellyek eddig is Levéltáraik számára a' Fő Mélt. Kir. Kuria nyomtatott Itéleteit megszerezni szokták, méltóztassanak az iránt a' fentebbi Typographiában rendelést tétetni. Pesttől távolabb lakó TT. *Birák* és *Prókátor* Urak vagy hetenként, vagy a' törvényszakasz végével egyszerre vitethetik-el alkalom által példányaikat.

Az 1822. esztendő óta megjelent Sententiákat is megszerezhetni — egy egy Terminus ára 1 for. ezüst pénz. (2)

Kiss Ádám'

Egyházi Beszédei

Második Darab.

Ára kötetlen 54 kr. ezüst pénzben. E' jelen kötet ismét *huszonkét* Prédikácziót foglal magában. A' lelkes Szerzőnek munkáját az első kötet' foglalatjából már eléggé esmeri az illető Olvasó Közönség, 's azt különösen figyelmére méltatta, annál fogva mind azért, mind pedig a' Szerzőnek szerénységével meg nem egyezőnek lenni vélik a' Kiadók: hogy ezen Egyházi Beszédeket bővebben ajánlják, 's hoszszasb dicsérettel kísérjék. — Még az első kötetből is vagynak néhány Példányok à 54 kr. ezüst pénzben. (3)

Megjelent 's a' két magyar hazában minden hiteles könyvárosnál megszerezhető:

AURORA.

Hazai almanach, alap. Kisfaludy Károly folytatja

B A J Z A.

1 8 3 7.

T a r t a l m a:

PRÓZÁK: I. Pályakép. Philosophiai elbeszélés. Szontagh Gusztáv. II. Román és nem román. Vig elbeszélés. Kovács Pál. III. Az utolsó orebita Historiai elbeszélés. Pintér Endre. IV. Verhovina. Tündér rege. Gaal. V. A' külföldiek. Vigjáték 3. felv. Fáy András. VI Orlay. Komoly elbeszélés. Vörösmarty. VII. Yoridala. Keleti elbeszélés. Vajda. VIII. Időszakok és koszorúk. Toldy Ferencz.

BALLADÁK, LEGENDÁK 'S ROKON NEMŰEK. Cz ...., A' falusi kis leány Pesten. Remete Péter. Czuczor: A' legszebb ének. Kont. Hunyadi' halála. Szűz Margit' álma.

ODÁK, DALOK, EPIGRAMMÁK 'STB. Bajza. Jelen és mult. Őszi dal. A' reményhez. Jó éjszakát. Csaba. A' hű leány. Gyász és remény. Idához. Cz....; Nyilatkozás.

Népdalok I—VII. Czuczor: Hunyadi János Révai. Hunyadi László. Ki az? Erdélyi János: Az álom. A' csónakos. Dal Csalódás. Gaal: Hattyúdal. Holló: A' holdhoz. Mellyik jobb? Lukács Móricz:.... néhez. Egy eb sirjára. Tudás. Egy koponyából készült billikomra. Makáry: Pályakép. Nagy Ignácz: Nemzeti erő. A' kulcs. Nemzeti kincs. Szenvey: Hajdan és most. Zagyva. Az uracs. Budapsti híd. A' korszellem. Az ideálok. Honi bőség. A' vándor. A' magyar. Nyugoti napfény. Székács: Tynnichos A' szerelem dalnokaihoz. Ember 's emberek. Esdeklés. Hajnal és éj. A' fösvény. A' helót. Apáink. A' barlangban. Amor ellen. Tóth Lőrincz: Ida sirján. A' völgyi ház. Viszonlátás. A' csalóka távol. Egy alvó kisded fölött. Holt mátka. Vörösmarty: A' szegény anya. Egy képszoborra. Szózat. Emlekkönyvbe.

EREDETI ACZÉL METSZÉSEK: I. Vörösmarty Mihál' arczképe. Rajzolá Barabás, metsz. Schwerdtgeburth. II. A' rabló, Vörösmarty' hasonló czimű balladájához. Rajz. Ender, metsz. Axmann. III. Csák és baráti Kisfaludy Károl' Trencséni Csák Mátéjához. Rajz. Ender, metsz. Fissner. IV. Országgyülés. Kisfaludy Csák Mátéjához. Rajz. Ender, metsz. Mahlknecht. V. Omode és Hedvig. Kisf. Csák Mátéjához. Rajz. Ender, metsz. Mayer Károly Nürnbergben.

Ára a' 404 lapnyi vastagságú könyvnek finom angol kötésben
3 for. 30 kr. peng. —

☞ Reményli a' kiadó, hogy az Aurora, melly 16 év óta elakadhatlanúl foly, ez évben is ki fogja elégeteni a' tisztelt olvasó közönség' várakozását, mert mind képeire mind tartalmára nézve felülhaladja, mult évi folyamatait. Sem olly bő sem olly sokféle tárgyu még nem volt mint ez évben. Tökéletesbitésére semmi el nem mulasztatott. Képei mind jeles külföldi mesterektől metszvék 's a' kiadó azt hiszi, hogy költség' tekintetében maximumát próbálta annak, mit magyar könyvkiadásnál merhetni; minek némi igazolására elég legyen csak azon egyet emlitenie, hogy ez évi öt aczélmetszés 1300 pengő forintba került. Ez oka, hogy a' könyv eddigi ára 30 krajczárral fölebb emeltetett.

Példányok kaphatók a' kiadónál is, Dorottya utczában 20 sz. alatt és az Athenaeum' hivatalában, Barátok piaczán a' kir. curia melletti sarok házban, 434 sz. 2dik emel. (3)

---

(1) Boltváltoztatási hirdetés.

Alulirt boltját a' párizsi utczából az úri utczán a' 3 szerecsen mellett fekvő Libasinszki-házba tevé-át. — T. cz. vásárlójinak az idő környületihez képest illő áron szolgálhatni képessé lévén, a' készitett ruhadarabok árát 10 petel szállitja-le; a' posztók szinének valódiságaért kezeskedik; posztók a' legjelesebb gyárakból találtatnak nála; ruhákat gyorsan, a' legujabb izlet és megjavított szabás szerint készit.

Trittner Ferencz,
polg. férfi-ruha-készitő Pesten. (3)

Liedemann B. Ferencz

„a' szép Magyarnéhoz" ajánlja tisztelt vevőinek szembetünő olcsó árrokon vczédulában:

Nyomtatott igazi színű *percailokat* 18, 20, 25, 30, 33, 36 krajczárjával.

Nyomtatott *croiséket* 6 fr. 30 kr. — 7 fr. 30 kr. — 8 fr. — 9 fr.

Nyomtatott igazi színű legfinomabb *mousselineteket* 1 fr. — 1 fr. 15 kr. — 1 fr. 30 kr. — 1 fr. 40 kr.

Wickler-szöveteket 80 forintról 30 forintra, és 50 ftról 25re leszállitva.

Csikos beszövött *pamut-kendőket* $\frac{4}{4}$ 2 fr. 30 kr. — $\frac{6}{4}$ 3 fr. 15 kr. — $\frac{8}{4}$ 10 fr. 30 kr.

Nyomtatott *Chaly* kendőket $\frac{4}{4}$ 2 fr. 30 kr. — $\frac{8}{4}$ 11 fr. — 12 fr. 30 kr.

Legfinomabb *Guirland-kendőket* 13 fr. 30 kr. — *Rondeau-kendőket* 18 fr.

Nyomtatott *Atlas-* és *Romarin-*kendőket $\frac{9}{8}$ 5 fr. — 5 fr. 30 kr. és 6 fr. — $\frac{5}{4}$ 6 fr. 15 kr. — $\frac{6}{4}$ 10 fr. és 14 fr.

Egész nehézségü *Marcelline-Taffetot* mindenféle színüt 2 fr. 24 kr.

Attila-nyakkendőket 2 fr. 30 kr.

Báli kesztyűket 1 fr. — 1 fr. 15 kr.

Hosszú báli kesztyűket 2 fr. — 2 fr. 30 kr.

Foulard kendőket 3 fr. 30 kr.

Ezenkivül ajánlja egészen *ujonnan megrakott* tárát minden divat-czikkelyekkel, fejér bálruhákkal, selyem- gyapjú- pamut- és gyolcs szövetekkel, reverendákkal, teveszőr-szalagokkal 's egyházi csipkékkel, tull-anglais- és czérna-csipkékkel, pamut- és szőr-harisnyákkal, corsetokkal és nadrágokkal, pántlikákkal; viaszmigniature- és vászon álorczákkal, játékszini

és finom rougezsal, anodyre necklaceszel (a' hires foggyöngyök gyermekek számára, kiknek foguk most nő) 'stb.

Hasonlóul sorsokat a' 3 jószágokra, mellyeknek váltsága 18,000 darab arany 's kihúzásuk leend 1837diki Jan. 31dikén; sorsokat az 1834ki kölcsönözésről, hol a' főnyertes 320,000 forintot nyer pengő pénzben 's a' húzás leend 1837ki Februar 1sőjén; sorsokat Ehrenhausenre, mellynek váltsága 200,000 for. v.cz. 's húzása lesz 1837ki Majus 20kán.

Végre raktárait, szabott gyári árrú

Rauner Konrád eső- és napernyőkkel;

Zanoli, *Farina*, *Luzzani* igazi kölni vizeikkel nagy és kis üvegekben;

Lainé gélatinejeivel (igazi franczia bortisztítóival);

Melchior franczia mustárjával.

Pesten, Január' 13kán 1837. (1)

---

(1) Champagni bor 1834dikről veres és fejér 's a' legjobb minéműségü, nagy palaczkja 24, kis palaczkja 16 garason conv. pénzben, ugy szinte igen jó

1834ki ruszti és soproni asszúszőlő borok igen illendő árron szerezhetők Prückler Ignácz' fűszer-kereskedésében Pesten, Sebestyén piaczon „a' fejér farkasnál" (3)

☞ Új tudományos, szépliteraturai és criticai folyóirat.

AZ ATHENAEUM,
tudományok' és szépművészetek' tára;
's társa FIGYELMEZŐ
az egyetemes literatura' körében;
D. SCHEDEL, VÖRÖSMARTY ÉS BAJZA'
szerkeztetésök alatt, januarius' 1. 1837 indultmeg 's ezen túl *hetenként háromszor* jelenik meg, név szerint: az *Athenaeumból* csötörtökön és vasárnap egy egy ív, a' *Figyelmezőből* minden kedden egy ív.

Azon tisztelt IRÓK, kik munkás részvétel, igértek, a' következők: *Balásházy János*t *Brassai Sámuel*, *Bugát Pál*, *Czuczor Gergely*, *Gróf Dessewffy Aurél*, *Báró Eötvös József*, *Fábián Gábor*, *Fáy András*, *Frivaldszky Imre*, *Gaal József*, *Gorove László*, *Győry Sándor*, *Herepei Károly*, *Jakab István*, *Báró Jósika Miklós*, *Klauzál Imre*, *Kovács Pál*, *Kölcsey Ferencz*, *Luczenbacher János*, *Molnár Sándor*, *Nagy Károly*, *Péczely József*, *Stettner György*, *Szász Károly*, *Székács József*, *Szenvey József*, *Szontagh Gusztáv*, *Tasner Antal*, *Tóth Lőrincz*, *Vajda Péter*, *Warga János*, *Zsivora György*. Ujabban még: *Fabriczy Sámuel*, *Heténvi János*, *Lukács Móricz*, *Petrichevich Horváth Lázár*, *Szlemenics Pál és Gróf Teleki József*.

Félévi ára a' kettőnek, noha *hetvennyolcz ív imperiál-negyedrétben*, csínos, tömött *és könnyü olvasatu nyomtatással*; *helyben*, kihordással, vagy könyvárosi úton 4 fr. cp.; *postán* nyomtatott boríték alatt 4 fr. 48 kr. cp. Velinpeldányok félévenként öt huszassal drágábbak. Helybéliek évnegyedenként is válthatnak példányt 2 ftjával.

Előfizethetni a' kiadó-hivatalban, *Pesten*, a' ferenczieк' piaczán, a' kir curia melletti sárokházban, 434 sz. alatt, a' 2d. emeletben; *Pesten kivül* minden kir. postahivatalnál, mellyeknek köszönetül minden nyolczadik példánnyal kedveskedünk. Végre könyvárosoknál is, ha ki *havonként* kivánná járatni.

D. Schedel Ferencz és
Vörösmarty Mihál. (5)

Pénzfolyamat: Bécs, jan. 10kén: 5 pctes statuskötelez. $104\frac{1}{2}$; 4 pctes 100; 3 pctes $75\frac{3}{4}$; 1820diki status kölcs. $226\frac{7}{8}$; 1821diki 140; 1834diki 500 ftos kölcsön $592\frac{1}{2}$; $2\frac{1}{2}$ pctes Bécs városi bankóköt. $66\frac{1}{2}$; bankrészvény $1377\frac{7}{10}$;

Dunavizállás: jan. 1jén: 5′ 11″ 0‴ — 2kán: 5′ 6″ 3‴ — 3kán: 6′ 3″ 0‴ — 4kén: 6′ 2″ 0‴ — 5kén: 5′ 4″ 0‴ — 6kán: 4′ 3″ 6‴ 7kén: 3′ 10″ 6‴ — 8kán: 4′ 4″ 0‴ — 9kén: 4′ 6″ 0‴ — 10kén: 4′ 8″ 0‴ — 11kén: 4′ 8″ 3‴

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

Dec. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
29én Unghvár	90–87	86–82	46–44	50–46	34–30	68–64	—
30án N.Becskerek	90–80	70–60	—	50	40	70–67	—
31én Baja	87–73	60–41	53	53	30	80	—
31én Pécs	80–70	55	50	55	45	75	—
31én Miskolcz	100–98	73–70	57–54	0–48	30–27	83–80	230–220
Jan. 3. Debreczen	110–100	80	65	62	50	85–80	120

Jan. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
4én Fejérvár	85–80	65–60	48–46	47–45	35–33	80–75	90–88
6án Mosony	110–70	60–50	52–48	48–40	38–36	92–75	—
6án Új-Becse	90–80	75–65	—	50	45	70	—
7én Szeged	80–75	75–70	60	55	50	80	100
7én Komárom	72–72	—	47–47	45–44	36–35	80–76	—
Pest jan. 13án	105–86	76–60	54–50	56	40–33	93–80	—

Budai lotteria: jan. 11kén: 49. 36. 8. 60. 66.
Bécsi lotteria: jan. 11kén: 43. 47. 90. 24. 27.

HAZAI 's KÜLFOLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

6. szám. Pesten szerdán Szent-Jakabhó' 19kén 1837.

Magyarország és Erdély (hirek az erdelyi országgyülésről; bukaresti levelezés; Árva és Mozson vmegyei tisztválasztások; pesti m színház; oskolai látogatás; búvárharang; gyapjuraktár; 'sat.) Ausztria. Nagybritannia (parlamenti ülések; Russell l. és sir Burdett levelei; radicalis hirlapok' kelete; részletek Victoria királynéról; angol hadsereg tisztei; IV. Vilmos koporsója; O' Connell ir Frenchez; 'sat.) Franciaország (algiri hirek; 'sat.) Amerika. Portugallia (ellenrevolutioi mozgások; Remechido; 'sat.) Spanyolország (hadi fenyitek a' királyné seregénél; idegen sereg állapotja; gyülés Ferrer követnél; 'sat.)

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

N. Szeben julius 7kén. Ezen julius' 5dikén tartatott 43ik és julius 6kán tartatott 44ik országos üléseken, a' t. királyi táblai elnöki (tabulae praesesi) és egyik ítélőmesteri hivatalokra tevék szózatolásokat az ország Rendei; a' mikor szózati többséggel, a' hármas számba, következendő személyek mentek-be, még pedig a' királyi táblai elnökségre, a' rom. catholica vallás részéről: mltgos b. Kemény Ignácz; mltgos gr. Bánffi József; és mltgos Barcsai János kir. hivatalos urak. A' reformata vallás részéről: mltgos gr. Rhédei Ádám ideigl. k. táblai elnök ő főmltga; mlgos Zejk Dániel fejérvármegyei, és mlgos b. Bánffi László Kraszna v. követ urak. Unitaria vallás részéről: mlgos Daniel Elek f. fejér vmegyei főispán úr, mlgos Szentiványi Dániel kir. táblai rendes bíró úr, és mlgos Sala Sámuel ítélőmester úr. Az ítélő mesterségre, a' catholica vallás részéről: mlgos Donáth Sándor ítélőmester úr, tek. Czikó Ferencz Doboka vármegyei, és Szombatfalvi József udvarhelyszéki követ urak. A' reformata vallás részéről: mlgos b. Kemény Dénes Alsó Fejér vmegyei, Zejk József Doboka vmegyei, és Véér Farkas B. Szolnok vmegyei követ urak. Az unitaria vallás részéről: mltgos Sala Mihály főkormányi titoknok úr, t. id. Gyergyai Ferencz úr, és t. Gálfalvi Imre marosszéki követ úr. — A' fennebbiekben be levén végezve az ország Rendeinek választásai, — ezen jul. 8kán tartandó országos ülés tárgyául o. elnök ő főmltga által, a' megválasztott candidatusok felterjesztésit magában foglaló repraesentatióról teendő országos tanácskozás tűzetett-ki. — Julius 7kén or. ülés nem tartatott.

Tek. Árva vmegye m. h. 22kén Pálffy Fidél gr. m. k. udv. kanczellár 's Árva vmegyei főispán ő Excja elnöksége alatt következő sikerrel tartá tisztújító székét: Abaffy Vendel udv. tanácsnok 's első alispán 24 évig közelégületre viselt hivatalát letevén, maga 's tiszttársai nevében megköszöné a' RRek eddigi bizodalmát, 's kijelenté, mi szerint eddigi hivatalára többé jelöltetni sem kiván; így nyilatkozék Zmeskal Jób tbíró is. Ezután következék a' választás, mellynek következtében első alispán lett: Zmeskal Móricz, köz akarattal; 2dik Abaffy Arisztid; 1só főjegyző: Reviczky József második: Monyák József; aljegyző: Párniczky Károly; tisztelebeli jegyzők: Zmeskal Elek, Zmeskal Péter, Szmrecsányi Dárius, Szmrecsányi János, 's Reviczky Aurél; házi főadószedő: Ambrózy Károly; hadi: Zmeskal Miksa; főügyész: Mesko Károly; al: Medveczky Ferencz; tiszteletbeli alügyész: Szontagh Dániel; fő utibiztos: Lehoczky Elek; számvevő: Reviczky Péter; levéltárnok: Országh Sándor; rendes orvosok: Démian Boldizsár; 's Koch Godofréd; földmérő: Zornberg Fridrik b.; várnagy: Dávid József, egyszersmind tiszteletbeli alszgbíró; — namesztói járásban, főszgbíró: Divéky Antal; al: ifj. Meskó Vendel; esküttek: Medveczky Pál 's Kubinyi Kálmán; csendbiztos: Meskó Boldizsár; — tersztenei járásban, főszgbíró: Reviczky Antal; al: Zmeskal Ferdinand; esküttek; Meskó Jonathán, 's Reviczky Márk; csendbiztos; Párniczky Mihály; — váraljai járásban, főszgbíró: id. Meskó Vendel; al: Dlholuczky Géza; esküttek; Meskó Antal, 's Bacho Vendel; aladószedő: Lokcsánszky Gergely; végre kubínyi járásban, főszgbíró: Vicsek Ferencz' al· Kubinyi Mihály; esküttek: Meliorisz Lajos, 's Lehoczky Károly; aladószedő: Meskó József. Az egész tisztújítás legillőbb renddel történt-meg.

Magyar Óvárott folyó évi jul. 6kán tartatott mltgos fogarasföldi gróf Nádasdy Ferencz úr főispáni elnöksége alatt t. n. Mosony vmegye' tisztikarának újítása; melly alkalommal a' választás ekképen ment végbe: első alispán Vásonykői gr. Zichy Henrik; második Kajdacsy Ferencz; főszolgabírák, a' nizsideri járásban: Szántó György, mosonyiban: Mészáros Ferencz; alszolgabírák, nizsideriben: Modrovics Károly, mosonyiban: Nagy István; fizetéses táblabírák: Szalay József 's Andrásy József; főjegyző: Sótér Ferencz; első aljegyző: Króner Lajos, második: Molnár Leopold; főügyész: Csepcsányi Gábor; alügyész: Henrich János; lajstromozó 's kancellária' igazgatója: Schott József; adószedők: Bikkesy Károly 's Hegedüs

Második Félesztendő.

Károly; orvos: Birk Fridrik; földmérő: Bohóth Károly 's Gödinger Károly; seborvosok: Schelhamer János 's Wolfinger József; levéltárnok: Bogdán József; esküdtek: Molnár István, Hardy János, Seper Antal, Kleinróth Károly; állapodási biztos: Simony József; bátorsági biztos: Szalay János urak. Ezen a' legszerényebb szertartással végbe ment tisztikar' újítását megelőzte a' rendek' Veni Sanctéja, mellynek végével a' főispán úr a' gyűlést erőteljes beszéddel megnyitotta, 's nagyságos Torkos Mihály volt első alispán úr, m. kir. helytartósági tanácsnokká lett kinevezése következésében a' nemes megyétől szivrehatólag elbucsuzván, az erre a' főjegyző 's főtiszt. Sághy Mihály szombathelyi kanonok 's apát urak által tartott szép beszédek után a' n. vmegye' pecsétje általadásával letette hivatalát. A' tisztikar-újítási ünnepélyt fényes lakoma követte.

Tek. Szathmár vmegyének, a' közelébb tartatott tisztválasztás alkalmával, főmérnökévé Szabó Keresztszegi János úr, debreczeni volt erdőmester neveztetett; Szathmáry József pedig ugyanazon megyének tisztlb. mérnöke.

A' pesti magyar színház építésére ügyelő Küldöttségnek a' színészeti pénztár' mibenlétéről készített jelentése' nyomtatásakor a' részletes summák hibásan adatván öszve, később a' hibák ugyanazon jelentés' utolsó lapján hozattak helyre; melly helyrehozás szerént igazítjuk-meg mi is a' nevezett pénztár' mibenlétéről f. jul. 12diki újság-levelünkben olvasható közleményünket eképen: 1) a' régi tőkepénz időközbeni kamatszaporodásával együtt 44520 fr. $55\frac{1}{4}\frac{5}{0}$ kr.; mellyből befizettetett 44270 fr. $55\frac{1}{4}\frac{0}{0}$ kr.; 2) az 1810. aláírtt, de be nem fizetett ajánlatok 260 fr.; 3) az 1808 és 1810 eszt. kötelezvényekben tett ajánlatok 3707 fr. $39\frac{2}{4}\frac{0}{0}$ kr.; 4) az 1818d. évi apr. 1sején tett ajánlatok 7722 fr. 30 kr.; befizetett mennyiség 22 for. 30 kr.; 5) Pest vmegye' Rendeinek 1816 évbeli ajánlata 5000 fr.; 6) újabb ajánlatok 95947 for. $55\frac{1}{2}$ kr.; befizetett mennyiség 60341 fr. $50\frac{1}{2}$ kr.; összvesen 157158 for. $59\frac{2}{4}\frac{3}{0}$ kr. befizetett mennyiség 104,635 for. $15\frac{2}{4}\frac{1}{0}$ kr. váltóban.

Örömmel tudósítjuk a' hont, hogy pesti nemzeti színházunk légszesszel (gaze) fog kivilágíttatni mind a' szinpadon mind pedig a' szinteremben. Az ehez szükséges hajléknak építtetése már e' napokban fog a' színház udvarának keleti oldalán megkezdetni. A' légszesz-világítási szereket 's a' szinterem közepén függő lámpatartót Weber Antal úr pesti polgár fogja készíteni; a' szesz világítás is ügyelése alá bizatott.

Pest. Ismét valami új. Gróf Széchenyi István, egy buvárharangot készíttetett Angliában, melly már Zimonba megérkezvén, Zrinyi gőzössel közelébb Pestre hozatik. — Az egyesületi gyapjuraktárba közelébb gyapjut küldtek: Bujanovics Eduárd 78 mázsát; gróf Dessewffy Emil 76 mázsát. Ismert.

A' báró Sina György folyamodásának vége: 5. A' kibocsájtandó részvények' számát előre meg nem határozhatom ugyan, de szándékom darabját 500 p. frtjával adni-ki, és kötelezem magamat ezennel, legalább egy harmadát azoknak és pedig felében Buda 's Pest két városa, más felében Magyarország többi lakosai számára tetszés szerinti részesülés végett 6 hónapig szabad vásárolhatásul hagyni, melly határidő multával azok saját rendelkezésem alá esnének-vissza. Mind ezen olly tetemes kötelezteteséimért a' következő feltételeket kérem: 1ször hogy én a' velem szövetkezendő társasággal együtt az A' alatti jegyzék szerint mindentől, ki a' felállitandó közlekedési eszközt használandja, vámot szedhessek, e' vámjegyzéket azonban, ha jónak látnám, alább szállíthassam. 2. hogy nekem a' fő ország igazgatás és az illető hatóságok részérül a' törvénynek kiki által megtartathatása végett szükséges minden segéd ingyen adassék. 3. hogy az országlás a' felállítandó közlekedési eszköz mindenkori szabad használásaért egyszer mindigre általán véve 300,000 p. ftot adjon: ezen egész summa helyett azonban a' budai parton a' viziváros kezdeténél az uton felül és alul fekvő 's az ide zárt rajzbul látható országos raktárokat, az egész helyzet szabad, mindazáltal a' szükséges 's kényelmes járás kelés sérelme nélkül, használása jogával együtt 150,000 p. ftba számítva nekem tulajdon gyanánt átengedje, a' többi 150,000 p. ftot pedig készpénzben fizesse-ki. 4. hogy sem hajó, komp, vagy csolnak, sem gőzhajó a' két város és Ó-Buda koronai mezőváros határaiban egyik partrul a' másikra átszállítani pénzért járni előleges megegyezésem nélkül ne engedtessék. 5. hogy mind azon telkeknek, mellyek most a' Duna medrében rendszerinti vizállásnál fedve rejteznek, a' két part' feltöltése által azonban szárazzá lennének, méltányosan meghatározandó értéke nekem az illető városok által megtérítessék, vagy magok a' telkek a' részvényes társaságnak tulajdonul engedtessenek által, és 6szor: hogy az általam alkotandó részvényes társaság a' hid-vámot az 1ső pont' értelme szerint 10 évig szedhesse, és nekem ez iránt egy, 100 évre szóló, 's részvényes társaságra ruházható kirekesztő kiváltság adassék. Midőn tehát cs. k. Fenségedet 's a' főmltgu országos Küldöttséget alázattal kérném, hogy ezen a' vállalat fontosságához szabott engedélyeket mindenek előtt egyesen jóváhagyni méltóztatnának, minek megtörténtével én azután igye-

kezném minden e' tárgy létesítéséhez közelebbrül tartozó részleteket cs. k. Fenséged 's a' főmltgu országos Küldöttségnek hova hamarébb elibe terjeszteni: egyszersmind szerencsém van kinyilatkoztatni, hogy én a' mennyire az elszámlált kedvezéseket megnyerhetem, ezen nemzeti munka' felállítása 's valósítása iránti hazafiui buzgalmam ujabb bizonyságául, mindent a' munka' lehetősége, 's mimódoni létesíthetése kitudására, a' megkivántató tervek 's rajzok, nem különben az egész építést illető számolások 's költségvetéseknek elkészítésére szükséges előleges kiadásokat, ugy szinte az általam e' végre meghivandó kül 's belföldi technikusok ideigleni jutalmazását, uti 's élelemköltségeit kész vagyok sajátombul viselni, 's az ahoz megkivántató pénzt előállítani, mire nézve magamat egyszersmind lekötöm, hogy azon noha előre fel nem tehető, de még is lehetséges esetre, ha azon műértők' itélete' szerint Buda 's Pest állandó egybekapcsoltatásuk a' törvényhozóság által tett intézkedésnél fogva teljességgel nem lenne valósítható, 's ez e'képen erőmet felülmulná, azon előleges költségekre fordított summa' egyik felét a' Hazának áldozatul ajánlandom, és csak másik felének megtérítésére fogok számot tartani: Mik után alázatos javaslatim 's ajánlkozásom kegyes méltatását 's tekintetbe vételét ohajtva várván, mély tisztelettel maradok cs. k. Főherczegséged' 's a' főmlgu országos Küldöttségnek Bécs, maj. 3. 1837. alázatos szolgája. Hódosi és Kizdiai b. Sina György s. k.

Kis Kun Félegyházról. — E' folyó hó 2kán szerencsések valánk, nagyságos és főtiszt. Richter Alajos urat, a' kassai kerületi oskolák kir. főigazgatóját kebelünkbe fogadni; ki is a' következő napon az itteni kir. gymnasiumnak vizsgálatával foglalkozván, ennek végeztével teljes megelégedését lelé; 's valamint egyébb helyeken, úgy itt is a' tanulásbani szorgalmukat kitüntető szegényebb sorsú tanulók számára tett gazdag adakozásával nagylelküségének, és ritka erényekkel tündöklő személyének halhatlan emlékét hagyá.

Tasnád jun. 18. Az idevaló ev. ref. ekklézsiának tagjaira nézve e' hónap 11dike ismét egy a' lelket magas gondolatra, a' szívet nemes érzésekre, és háladatosságra ragadó innep vala, midőn templomjokat egy szép ízlésü cathedrával és koronával láták díszesülni. A' maga hivatalos körében példás buzgósággal fáradozó papja ezen ns. ekklézsiának ez előtt öt évekkel figyelmeztetvén némelly jókat a' templom belsejének ezen hiányára, gondolatját egy jótékony asszonyi egyesület, a' mlgos Balázsi Borbára néhai mlgos Cserei Sámuel úr magát sok erényes tettekben kitüntetett özvegye elnöksége, és pártolása alatt magáévá tette. Alig van az emberben szebb fénnyel ragyogó érdem, a' vallásos felekezetiségen feljülemelkedésnél. Méltóságos Balázsi Borbára úr asszonyt ezen ritka tulajdon is kiemeli a' közönséges lelkek sorából; mint más felekezethez tartozó olly lankadhatatlan buzgóság példáját mutatta a' miénk iránt, kit megelőzni hitsorsosaink közül senki sem tuda, általa lelkesítetve is kevesebben utánnozának, mint lehetett és kellett volna. — 800 vforintnyi költséget kivánván a' czélba vett cathedra, és korona, a' tisztelt mltgos asszonyság nem csak az adakozás rendjében, de mennyiségében is első, a' szó tiszta értelmiben elnök volt. Teljes volt a' részvényesek öröme megérve czéljok létesülését, teljes azoknak háládatossága, kik csak a' mostani örömben, és innepélyes czeremoniában lehetének részvényesek, teljes volt különösen helybeli pap t. Kiss György úrnak öröme, kinek fejében született 's meleg szíve érzéseivel ápoltatott ez a' gondolat mind addig; mig testesülést nyerhete. Öröm, tisztelet, és hálás érzésekkel eltelve álla-fel a' tisztelt pap ez innepélyes órán az új cathedrába, és korona alá, honnan a' czélhoz igen jól választott textusból 1. Thes. 11 19 20 indulva-ki, nyomoson fejtette-ki. „Hogy a' templom főbb díszei, a' tanítók legbecsesebb koronái, nem a' mesterkezek által készittetett külső, testi ékességek; hanem a' Krisztus tudományában gazdag hallgatók lennének. Melly fő állításhoz képest tudományos izléssel, és szokott ékesen szóllással adta-elő 1ször: hogy a' hallgatóknak minő tulajdonokkal kell birniok, mi szerént a' tanítóknak koronái, az úr házának pedig élő ékességei lehessenek. 2or: hogy a' hallgatóknak, mint erkölcsi, de még is nem csak lelki, hanem testi valóknak is, magoknak is szükségök van kegyességre serkentő templomi külső ékességekre. Erd. Hir.

Bukaresti levelezőnk ezeket irja Bukarestből junius 25ről. A' mult aprilis hónapjában megnyilt országgyűlésben mostanig a' következendő elvek vétettek elő 's megis határoztattak: 1sőben a' követek' választása. Ugyanis a' törvények értelme szerént, meg vagyon állítva hogy kik lehetnek, 's ki egyszer annak a' törvények szerént választatott-meg, öt egymás után következő országgyűlésére megjelenni, 's maga követi jogait fentartani, szabados. Innét következőleg munkálatokat a' Rendek, a' választott követek megerősítésökkel kezdék, 's kik nem a' törvény értelme szerént lettek azzá, visszahivatni, 's helyeket törvényesekkel betölteni, sietőleg kivánák, mi csakugyan megis lett. 2szor a' követek kiegészítésök után, a' kincstár megvizsgálása jöve vitatás alá. Ennek vizsgálatára biztosság rendeltetett, de olly hozzá tétellel, hogy munkálatok bevégzésével, azt

a' Rendek eleibe terjesszék észrevételeikkel egyetemben. 3szor: Hosszas, 's több rendbeli vitatásra ada alkalmat a' vámok feljebb hágtatások, de végre a' többség győze, 's így megmarada, úgy a' kivitel mint a' behozatalra nézve is a' 3 procent; azonban remélhető, hogy rövid időn még lejebb is fog szállani, 4szer: Kivánák a' KK. hogy az ország sarkalatos hivatalai betöltésekre, választási jogok legyen, 's azt a' vajda eleibe megerősítés véget küldjék-fel. Erd. Hir. — Bukaresti nagy bankir Hadsi Moskonak megbukása, nem kis benyomást szerze az itteni boéroknak; ugyan is a' massa vizsgálatjára kirendeltetett biztosság, még most, foglalatossága bevégzése előtt, több mint 9 millió piaster (lee) passivumot fedeze fel. Számok azoknak, kik ezen bankir megbukásával csaknem koldulásra jutának, teméntelen. Mert ugyan is: árvai pénz nagyon sok vala ide letéve, 's ezen kívül többek, kik ide letett tőke pénzek törvényes kamatjokból élének, jutának inségre. — Junius 5kén (ó szerént) Bukarestből 400 egynehány ezer lee kereskedői pénzt, midőn az oláh posta 2 szekeren N. Szeben felé vinne; Verestoronytól két posta távolságra Privoránál a' Kárpatus között három fegyveres rablóktól megtámadtattak. Az orozók közül az elszántabb, csak nehány lépésnyi távolságról, kétszer süte fegyvert az első szekérnél lévő kocsisra; kit a' gondviselés megoltalmazott, sőt erőt és bátorságot is ada neki gonosztevőjét egy szerencsés visszánozó lövéssel földre terítni. A' más kettő, bajtársok sorsát, 's egyszersmind még az őket is fenyegető veszélyt látván, istentelen czéljok további folytatására magokat a' sűrübe rejték. A' győzedelmes kocsis, az előtte halva fekvő gonosztevőnek fejét levágván, magával 6dikán estvére Bukarestbe vivé, bemutatni a' fő rendőr hivatalnál, honnét maga jutalmát meg is kapá. Erd. H.

Zágráb vidékéről iszonyu zápor 's jégzivatart írnak, melly a' szőlőt, kerteket és mezőt tönkre tevé.

Az erd. kamarai számvevő hivatalnál, Vajda János nyugalomba lett bocsátatásával egy ingrossistai tisztség üresség be jött.

Az erdélyi kir. ügy igazgatóság mellett eddig volt írnok Solymosi József a' szebeni levéltár mellé tétetvén, ez által a' nevezett irnoki tisztség szintén üresség be jött.

A' magyar tudós társaság, julius' 3d. és 10d. tartott kis gyűléseiben több rendbeli belső tárgyakkal foglalkozott. Szinte 3dikán a' megbizott bírálók' tudósítása' következésében egy gazdasági munka visszautasíttatott; Sheridan' vígjátékának Rágalom' iskolája' Tóth Lőrincz l. t. által készített fordítása pedig gr. Dessewffy Aurél l. t. és Schedel Ferencz titoknok' előadások' következésében a' Külf. Játékszínbe felvételre ajánltatott a' nagy gyűlésnek. Julius' 10dikén egy mathematicai és egy orvosi munka szokott mód szerint vizsgálat alá bocsátattak; egy dramai 's egy nyelvtudományi munka pedig az előadott birálatok' következésében nyomtatástól elmozdíttatak. — A' könyvtár' számára az edinburghi kir. — 's az amerikai philos. társaság, munkálataik' legújabb köteteit küldék-be; 's ezeken kívül a) Du Ponceau Péter az amerikai társaság' elnöke 's m. academiai l. tag, némelly újabb William Pennt 's az amerikai büntető rendszert illetőiratokat; b) Bélteki Nagy Zsigmond, Erdély' historiája' rövid átnézését egy táblán (Maros-Vásárhely, 1837); c) Hrabovszky Dávid, utazási rajzai' 2dik kötetét (Kassa, 1837); d) Ladányi György: Beringius' Florus danicusát (Othiniae, 1698) és Saavedra' Symbola Christianopoliticáját (Brüssel, 1649); végre Bárány Ágoston l. tag némelly a' magyar nyelv' ügyét Torontálban illető nyomtatványokat.

4dik számu Hazai Tudósításink' némelly péld. 26. lap. 2d. szelet. 34d. sor. „pestal" nyomtatási értetlenség kihagyni való. — Ugyanott 39. sorb. Röszler János helyett „Rézler István" olvastassék.

AUSZTRIA.

Nagy veszteség érte a' tudományokat Razoumovszky G. gr. halála által, ki egész életét a' természet-tudománynak és régiségeknek szentelte, 's egy fél század óta különösen az oryktognosiát és geognosiát gazdagítá többnyire franczia nyelven nyomtatott felfedezéseivel 's irataival. Folyó évi jun. 3kán hunyt-el Rudoletz nevü jószágában Morvaországban, hová Oroszországból vonult, 's nehány érdekes, még nyomtatlan geognostikai munkát, kivált az ottani vidékről, hagya hátra.

NAGYBRITANNIA.

Russell l. is írt levelet Stroud választójihoz isméti elválasztatása iránt. A' miniſterium által 1836 és 1837ben keresztülvitt rendszabályokat előszámolván, jövendőre nagyobb kiterjesztését igéri az oktatásnak, 's az oppositiót türelmetlenséggel vádolja, de Wellington hget magasztalva veszi-ki, azt mondván róla, hogy a' szegénység feletti vitakor rettenthetlenséget 's őszinteséget mutatott, mellyet pártja nem utánzott, 's minden pártfeles czélzatokon túlemelkedett.

Az ifju királyné házassága, mint a' Standard mondja, napi románná lett a' hírlapokban. Most Leopold király és Kent hgné egyik nnokaöccse, majd Buonaparte Jeromos (Kent hgné egyik hugától származott) fija gyanítatik vőlegénynek; majd ismét az Angliában igen kedvelt Cumberland György hgnek ad az ifju királyné mindenek feletti elsőbséget. A' boldogult király, ugy szinte a' királyné is, egykor az oraniai hg. fijának kérését gyámolíták; de ennek, a' Standard szerint, nem sok kinézete lehet Kent hgnénél, Leopold király testvérénél, éppen ha a' diplomatia Leopold király kishugának

's Vilmos király unokájának összekelésében vég elintézését látná a' hollandi-belga ügynek,

Egy 1730ki kalendáriomból illy jövendölést hoz-fel a' M. Herald: Úgy van megírva a' csillagokban, hogy az év 1837ben tavasz nélkül múlikel, 's Anglia thrónján nem leend király, — mi betü szerint beteljesedett.

Sir Fr. Burdett Westminster választójihoz írt levelében, folyvásti betegsége miatt, lemondott a' parlamenti követségről, sir G. Murray toryt ajánlván a' választóknak maga helyett. Más részről egy szabadelmü lapban ezt olvashatni: „Jun. 30kán választvány udvarlott Russell lordnál, 's őt kéré, hogy Westminsterben jeleltként lépne-fel; de a' l. erre nem hajlott, mivel már két reform-jelelt (Evans és Leader) jelenték magokat." A' Standard szerint Middlesex jeleltjeivel, a' whig Byng és radikalis Humeval, két tory jelelt fog versenyezni. Ugyan e' lap mondja, hogy Irlandban, a' hol csak O' Connell czolonkjának valamellyik tagja mutatja magát, mindenütt leend egy csatára kész conservativ ellenfél. Sh. Crawford úr Dundalk parlamenti helyéről lemondott. A' választási mozgás az egész országban elkezdődött. Különösen munkásak a' radikalisok. Birminghamban nagy gyülést tartottak, 's a' munkások egyesülete felirást intézett Anglia, Irland és Skóczia radikalis reformereihez.

The Constitutional czímü radikalis lap, melly még alig egy éve lépett a' Public Ledger hajdani híres és legrégibb londoni lap helyére, jun. 1sőjén olvasók hijánya miatt, megszűnt. A' Standard halotti beszédet tart felette, 's azt mondja, hogy a' mindennapi radikalis lapok között (az Examiner és Spectator vasárnapiak) ez a' legjobb és legbecsületesebb volt. „Sit divus, dum ne sit vivus!" gondolja magában a' Standard. A' radicalis hírlapok átaljában igen szaporodnak.

Az alsó ház jun. 30ki ülésében, a' budget előterjesztésekor, Spring-Rice úr, kincstári kanczellár, megjegyzé, hogy a' kereskedő 's ipart üző néposztályok mostani szorongása iránt a' tavalyi budget előadásakor már intést tőn, 's hogy ez nem vala alaptalan, mutatja a' dolgok mostani állapotja. Azonban már hosszasan tartó nyomoruság miatt nem aggódhatni, mert a' legnagyobb baj elenyészett 's az ország segédforrásai elegendők lesznek a' nehézségek elhárítására, ha semmi ollyas lépés nem tétetik, melly a' statushitelt csonkítaná; mert az ország segédforrásainak alapja a' statushitel, 's nagy ártalmára lenne az országnak, ha a' birtokos és dolgozó néposztályok érdekei között határvonal huzatnék. A' status és nép segédforrásai csak akkor vannak biztosítva, ha a' szegények birtoka szintugy védelmeztetik, mint a' gazdagoké. A' jövendő eránti kedvezőbb kinézeteit azzal támogatá, hogy az angol bankban mindig jobban szaporodik az ércz pénz. Áttérvén a' budgetre említé, hogy tavaly többre ment a' jövedelem, mint eleve felszámittaték, t. i. 46 millio 980 ezer ft. stgre volt számítva, 's 48 millio 453 ezer jött-be. A' jelen évre nézve megvallá, hogy a' mostani kereskedési szorultságból ártalmas befolyást várhatni a' jövedelmekre, mellyeknek öszves summáját 47 millio 240 ezer ft. stgre, a' kiadásokét pedig 45,786,415 forint stgre számitá, a' statusadósságok kamatjain kívül. Reménylé, hogy a' parlament közelebbi összegyülésekor kedvezőbb eredményeket fog jelenthetni. Egyébiránt megelégedve látja az adók leszállításának jó sikerét; nevezetesen az üveg-'s papiros-adó mérséklése tetemesen gyarapítá az e' czikkekbeli kereskedést. Az ujság-bélyegadó kevesbítésének is igen jó hatása volt a' papirosgyártásra és újságok forgására. Ez évben felesleget nem igen remélhetni, és így az adók további leszállítására sem gondolhatni. Végül megjegyzé, hogy az amerikai egyesült statusok át fogják látni, miként jólétök csak a' kereskedési hitelen alapúl, 's ezt annál inkább igyekezendnek fentartani, mivel Anglia a' legterhesebb viszonyok között is teljesíté kötelezéseit. Ezután meghatalmazni kéré a' kormányt folyó költségekre 13 milliónyi kincstári kötelezvény kiadhatására. Hume úr dícséré a' ministert, hogy semmit sem titkolt-el, 's a' felesleg csekélységét nyilván megvallá. Azon kérdésére, valyon a' statusadósságból rovatott-e le valami, a' minister felelé, hogy hat év óta 8 millio 320 ezer ft. stg. fizettetett-le. Richards és Robinson uu. hevesen megtámadták a' ministereket pénzügybeli viseletökért. A' ministeri javaslat mindazáltal elfogadtaték. Ez ülésben még egy bill is keresztülment, miként idegen tiszteknek a' britt szolgálatba lépés 's előléptetés, ezredességig, megengedtetik.

A' tory párt alkalmasint meghasonlott, mi Wellington hg. nyilatkozásából, és Russell lordnak 's a' ministeri Couriernak rá halmozott dicséretéből, sőt a' Times és M. Post közötti versengésből is kitetszik. Nagy figyelmet vont magára a' Timesnek állítólag egy irlandi protestanstól eredt czikkelye, miként Irlandban a' protestansok gyászban járnak egyházba; de a' papista papok nem csak minden gyászt 's könyörgést az elhunyt király lelkeért, megtiltottak, hanem hálakönyörgéseket emelnek a' Mindenhatóhoz, mert az ifju királyné, állításuk szerint, kész az egyedül idvezítő egyház kebelébe visszatérni, mellyhez nagybáttya, Leopold király, nyilván, annya pedig, Kent hgné, titkon tartozik, mit onnan következtetnek, hogy a' hgné nagy summákat adott katholikus kápolnák építésére, és Shiel

urat gyakran ebédre hívja; sőt azt is állítják, hogy a' királynénak katholikussal kell házasságra lépnie. A' Times ugyan mindezt csak árulók álmodozásának veszi; mindazáltal felszóllítja Melbourne lordot, hogy a' status és egyház fentartása eránti szent kötelességét el ne árulja, a' királyné bizodalmát meg ne csalja. Helyzete a' király halála által egészen megváltozott; mert most már nem egy tapasztalt 's öngondolkozó fejedelem, hanem tapasztalatlan gyermek szolgája, 's némileg gyámja és attya; ideje tehát már a' királyi kiváltság és egyház ministereként viselni magát, 's Victoria és O' Connell között választania, mert két úrnak szolgálni nem lehet.

A' királyné naponként audientiát ad ministereinek. A' közönség annyira kiváncsi őt látni, hogy a' palota kapuja előtt és kocsija körül tolongó sokaság kikerülése miatt, titkon kéntelen sétálni menni. A' hír, hogy jun. 28kán Windsorban az özvegy királyné meglátogatása után rosszúl lett volna, alaptalan volt. Mint beszélik, két hét mulva már fenséges annyával együtt Buckingham-palotába fog Ő Felsége átköltözni. Míg Ő Felségének házassága kérdésbe jőne, addig is nyüzgeségeket kell szenvednie némelly eszelősektől, kivált a' már említett 40 évü, gazdag nőtlen férfitól, Tunbridgewall szomszédságából, ki öt év óta kis herczegasszonyát, mint a' mostani királynét nevezé, minden sétálásakor kisérgette, 's ezen illetlenséget most is folytatni akarja.

Victoria királyné, mint egy londoni levél írja, alacsony termetü; nyílt, német arczában igen kellemes kinyomás fekszik, 's szemei áthatók. — A' jó Wilmos király elhunytával az olasz dalszínház fénye is elenyészett Londonban. Az idegen művészek azonban folyvást adnak hangversenyeket, mellyek között legkitünőbb volt a' stuttgarti Benedikté junius 9kén a' kir. színházban. Julius 14kén a' conventgardeni színházban fog adatni nagy hangverseny, Bethovennek Bonnban felállítandó emlékére.

A' Times szerint Adelheide királyné már jobban van; orvosai tanácsából naponként kocsizni szokott.

Az angol hadseregnek jul. 1jén volt 4 tábor nagyja, (a' hannoverai király, Cambridge hg. Leopold belga király és Wellington hg.) 106 generála, 186 generálhelytartója, 347 generálőrnagya, 241 ezredese, 687 alezredese, 710 őrnagya (ezek közül 331 volt jelen a' waterlooi csatában). Ezen új félévben az ország és gyarmatok őrségei sok helyen felcseréltetnek. A' kormány jövendőre egy ezredet három évnél tovább nem akar egy gyarmatban hagyni.

Cast-India-House museumába közelebb érkezett-meg a' Masson úr által szerzett, 's a' bombayi kormány átal küldött keletindiai régiségek gyűjteménye, melly 7000 (bactriai, hindu-scytha, és hindostani) metszeményből 's pénzből áll. — A' londoni térítő társaság ájtatos orvosokat keres, kik sebészi operatiókra és Chinában térítésre képesek volnának.

Londonban még jul. 4kén is gyászoltak a' boltok, pedig IV György halála után csak négy nap tartott gyászuk. Azonban az alsó kalmárok gyászolása mellett a' fő nemesség palotájin semmi gyászjelt nem láthatni. Sőt a' toryk, kik az orangista egyesület által Cumberland hget akarták thrónörökössé tétetni, csak vonakodva vesznek részt a' királyné eránti hódolat nyilvánításában. Somerset grófság toryjai nevezetesen nem akartak megjelenni a' népgyülésen, hol Ő Felségéhez szerencsekivánó felirás készítetett.

A' hírlapok leirását közlik a' király koporsójának, melly jul. 2kán vitetett-el Windsorba. E' koporsó aranyzott bronzzal egyszerűleg van ékesítve, 's belseje fehér selyemmel bevonva. Fedelének tetején áll a' kir. czimer aranyból; közepén olvasható e' felirás: „Repositum serenissimi potentissimi etexcellentissimi Monarchae Gulielmi Quarti, Dei gratia Britanniarum Regis, fidei defensoris; Regis Hannoveriae, A. C.; Brunsvici et Luneburgi Ducis. Obiit XX die Junii anno Domini MDCCCXXXVII, aetatis suae LXXII, regnique sui VII.“ Alól láthatni a' koporsón a' harisnyakötő-rendet e' körirással: „Hony soit qui mal y pense.“ Naponként legalább is 20 ezer ember tódult látására, közöttük Grey gr. ki igen elfogódottnak látszék.

A' királyné, mint a' M. Post mondja, új katonai érdem-rendet akar alapítani, 's vele legelőször is a' vittoriai csatában volt britt tiszteket megajándékozni, minthogy thrónra éppen e' csata napján lépett. — A' tory lapok örülnek, hogy sir H. Wheatly, az elhunyt király magános pénztárnoka, Victoria királynénál is megnyerte e' hivatalt. Devonshire hgnek is ajánltatott a' lordkamarási hivatal isméti elvállalása.

Képzelettel sem érhetni utól, mond a' Spectator, a' sebességet, miként a' nemzet ügyei az alsó házban folytatnak. A' mult hét négy első ülésében, melly öszvesen 24 órát tőn, 430 törvény vitatott-meg, és így egyre-egyre 3 első és 54 másod percz esett. — A' Globe szerint, a' conservativek jövő választáskor mindenütt versenytársat szándékoznak a' szabadelmüek ellenébe állítani, hogy ha nem győznek is, legalább minél több költséget okozzanak a' szabadelmü jelelteknek. Westminsterben nem

igen fog sir G. Murray elválasztatni, mert ő tory, 's a' választók, kik sir Fr. Burdettet még reformernek tartották, nem adják rá szavukat. Byng és Hume uu. barátai közelébb határozák, hogy költség nélküli elválasztatásukat fogják gyámolítani, mi végre azonnal 1000 ft. stg. íratott-alá. Egyébiránt William Cobbett úr, a' hasonló nevü politikai iró fija, Hume úrral versenyezni készül. Cobbett úr, politikai nézeteiben, attyának igen hü mássa, azaz ő benne is vegyülve van a' tulságos radicalismus némelly conservativ hajlandósággal.

Windsorban 's St. György kápolnájában már minden elkészítetett a' király temetéséhez, melly jul. 8kára esteli 9 órára határoztatott. A' királyné naponként meglátogatja férje koporsóját; a' hólt test mellett éjjel nappal hat apród áll őrt, kiket hat kamarás fog felváltani, ha majd díszágyon lessz a' király kiterítve. Sussex hg. mint első gyászos fél fogja kísérni a' holttestet.

Cumberland György hg. hannoverai koronaörökös, a' M. Herald szerint, mihelyt nagykorúvá leszen 30 ezer tallér évjövedelmet aranyban, rangjához illő lakást, házasságakor pedig még pótlékul 10 ezer tallért aranyban fog kapni.

Az irlandi nemzeti egyesület jun. 30ki ülésében olvastatott-fel O' Connell úrnak vejéhez French úrhoz, az egyesület titoknokához írt levele, mellyben az egyesületet a' tory jeleltek elleni legnagyobb munkálódásra, 's legszorosb egyesülésre szóllítja-fel; a' választások igazgatására „királyné barátai" név alatt biztosságokat javasol mindenütt nevezni, mellyek Irland békéjének 's szerencséjének ellenségei ellen 's barátai mellett ingyen munkálódjanak. „Ez, ugy mond, eldöntő pont az iránti nagy próbatételünkben, valyon Irland kormányoztathatik-e igazságosan birodalmi parlament által, vagy pedig a' honi parlament visszaállításán kell igyekeznünk. Irland most kész összeolvadni a' birodalommal; készek vagyunk a' tökéletes és örökös megbékülésre. Irland és Anglia hadd legyen eggyé! De erre a' jogok, törvények és szabadságok egyenlősége szükséges. Többet nem akarunk, kevesebbel meg nem elégszünk. Igazi, sükeres unio, vagy semmi unio, ez forog kérdésben. E' czél elérésére, mellettünk van tiszta szívü fejedelemnénk jóakaró kivánsága, a' ministerium pártfogása, minden angol és skót szabadelműnek szózata, és az irlandi nemzet óriási ereje. Ki vélné, hogy, Lyndhurst és Peel, a' rabló, önző és vakbuzgó tory párt vezérei, még képesek lennének Irlandban az orangismus vérfertőztette uralkodását felállítani? Az ő pártjok ugyan gonosz és igen elszánt; de az igazság, törvényszerüség és szabadság részünkön van, 's a' csata sokáig nem tarthat 's kétséges nem lehet. Szerkessszétek tehát össze „a' királyné barátai" társaságát, de úgy hogy az ne csak névvel, hanem valósággal is barátja legyen a' királynénak." — E' javaslat egyező akarattal elfogadtatott. Kilkenny választójinak is megirá O' Connell, hogy míg bizodalmukat bírja, más hely képviselőségére nem vá- gyakozik. Dublinban tehát nem fog jeleltként fellépni. — A' Dublin Pilot, e' czím alatt: „A' boldogult király, a' jó királyné és az öreg főrangu özvegy," közöl, hihetőleg O' Connelltől, egy czikkelyt, miként a' király, halála előtt nehány nappal, Kent hgnét 's Victoria hgasszonyt magához hívatá, kik meghivását nem fogadák-el. Halála után az özvegy királyné üzené nekik, hogy közleni valója lenne velök, mit a' király halálos ágyában bizott rá; ennek következésében a' királyné meglátogatta az özvegy királynét, de a' beszélgetés nem igen barátságos volt, 's hamar félbe szakítatott, a' királyné azt válaszolván, hogy kiki csak saját ügyeiről aggódjék. A' Standard mindezt alaptalannak vallja.

FRANCZIAORSZÁG.

Algiri jun. 24ki tudósítások szerint a' metidschadi síkon lakó törzsökök meghódoltak, a' reghaiai telepítvényen történt rablások megtérítettek. Algir főtörvényszéke elibe két arab idézteték, egyik gyilkosságért, másik rablásért. Az első halálra itéltetett, a' második felmentetett; amaz, itéletét hallván, igy szólt: „Fejemet elveszitek, ezét pedig meghagyjátok! Ti ezt igazságnak nevezitek! A' franczia igazság bolondság!" A' felmentett arab azonnal elsietett a' városból, vissza-vissza tekintve, félvén, nehogy ismét elfogassék.

Jul. 3ki franczia lapok irják, hogy bizonyos megyében egy falusi pap hagyományának árverésekor, a' pinczében egy hordó alatt volt bőrládában találtatott 20 ezer darab arany, egy rubinnal kirakott óra, egy brilliántos arczkép (melly le volt törölve), lánczok, gyűrűk, mintegy 500 ezer fr. értékben; továbbá egy milliónál több adóssági kötelezvények, játéki veszteségekről, mellyek többnyire fő nemesek által, XIV Lajos udvarában az ő kiskorusága alatt, Mazarin bibornok részére adattak.

Orleans hgnek egy rendelethordó tisztje julius 4ke reggelén utazott-el Algirba. Mint beszélik Orleans herczeg is készül elmenni a' constantinei táborozásra, 's Orleans herczegné Toulonig fogja őt kísérni.

Conrad brigadás özvegye iránt különös jóakaratot nyilvánít a' k. familia. Két fiját Orleans hg. vette pártfogása alá, 's az egyik a' st. cyri oskolába adatik; az ifjabbik pedig, ki tengeri szolgálatra szánta magát, Joinville hgnek ajánltatott. —

Paganini Turinból Parisba érkezett. — Straszburg és Lyon között új levélposta állítatott-fel, melly Straszburgból délután 4 órakor indul, és harmadik nap reggeli 4 órakor, és így 36 óra alatt ér Lyonba, mire eddig 60 óra kivántatott. — A' parisi takarék-pénztár jul. 2 's 3kán 506,792 fr. vett-be, 's 525,500at fizetett-vissza.

AMERIKA.

A' Mobile Commercial Register szerint Santanna Bustamentében egy lovas osztály által elfogatott, 's texasi viselete miatt hadi törvényszék elibe fog állítatni.

PORTUGALLIA.

A' M. Herald jun. 25ki tudósításokat közöl Portugalból. Lissabon csendes volt, a' ministerium nem változott-meg. Algarbiai tudósítások szerint Remechido megverte az ellene küldött seregcsapatokat, 's az elfogott tiszteket agyon lövette. — A' Standard levelezései említik, hogy a' constitutio ismét változást fog szenvedni. A' mozgás tanyája Oportóban leend.

SPANYOLORSZÁG.

Telegraphi üzenet Bayonneból jul. 3káról: Espartero Logronyóban jun. 26kán Van der Meer báró által tudósítatván, hogy D. Carlos Tortosa felé indult, ott az Ebrón átmenendő; egyszersmind azt is hallván, hogy a' carlista zászlóallyak Navarrát és Alavát oda hagyták, 's Ordunyához, az Ebro felső vidékére, gyülekeznek, Castilia miatt aggódni kezdett, 's jun. 27kén nyolcz zászlóallyal Arciniega felé nyomult, hová több zászlóallyak is fognak menni. Riberában nyolcz zászlóallyat, a' portugálokat pedig Vittoriában hagyta. (Az ő serege tehát öszvesen legalább is 30 zászlóallyból áll, melly szét osztva sehol sem tehet nagy csapást, az Ebro alsó vidékén pedig a' két infant és Cabrera serege előtt csak Oraa csekély számu csapatja áll, 's a' győzedelmes van der Meer egy idő óta távolról kíséri a' carlista tábort.) Oraa jun. 25kén Alcanizban volt, 's egy osztályt Belchitébe, másikat pedig a' carlistáktól még el nem foglalt Molinába szándékozott küldeni.

Millyen lábon áll a' királyné seregénél a' hadi fenyiték, kitetszik Oraa generálnak következő napi parancsából: „Midőn valamelly brigada vagy zászlóally csatába megyen, parancsnoka tartozik egy fél csapat gyalogságból és egy század lovasságból utócsapatot alkotni, mellynek kötelessége leend mind azt, ki parancs vagy seb nélkül hagyjael a' csatamezőt, lelőni. Az ellenség előtt szétszaladt zászlóallyak és századok parancsnokai azonnal felfüggesztetnek 's hadi törvényszék elibe állítatnak. Csatázáskor hallgatni kell; különösen az illy kiáltozások: a' lovasság nyomuljon-előre 'stb. mellyek a' csendet megzavarhatnák, elhagyassanak."

Az idegen sereg állapotja igen sanyaru. A' tisztek Carondelet báró navarrai alkirálynak jelenték, hogy ha gyámolítást nem kapnak, kéntelenek lesznek a' franczia hadsereg tisztjeihez folyamodni szánakozásért. A' lengyel láncsás ezred a' királyné seregeivel egyesítetett. Egy századja Oraanál van, ki azt nyilatkoztatá, hogy ezen katonákat született spanyolokként kell tekinteni, ámbár a' regens királynétól kapott lengyel zászlót tovább is megtartják. — Bayonnei jun. 29ki levél szerint Bilbao, S. Sebastian és Vittoria szabadelmü lakosai nem akarnak az új constitutióra megesküdni, hanem fueróikhoz ragaszkodnak. — Barcelonában jun. 26kán jelent-meg Meer báró hivatalos tudósítása a' Graa és Guisona melletti csatáról, melly szerint a' christinók 92 holtat, 527 sebesültet, a' carlisták pedig két ezernél több embert vesztettek, kik között van Sanz generál is. A' christinók részéről elesett az öreg Dodgin brigadás, az oportói granátosok ezredese.

Madridból jun. 27kén ezeket írják: Tegnap este nagy gyűlést tartottak a' követek Ferrer úrnál, a' cortes néhai elnökénél, 's a' ministeri többség legnagyobb befolyásu tagjánál. Jelen valának az előhaladó kevesbség követei is, 's hosszas tanakodás után meghatároztaték, hogy a' ministeriumnak eldöntő és sürgető rendszabályként fog javasoltatni, 20 ezer nemzeti őrnek tüsténti kiállítása, kik a' tartományokat elfoglalják. Engedelem fog adatni mindazoknak, kik a' carlisták legyőzésére egyes csapatokat vezérleni ajánlkoznak. Most már nem Mendizabal úrnak, hanem Pizarro úrnak kilépéséről beszélnek. A' hadsereg nagy szükséget lát. Beszélik, hogy kapitányok kórházakban koldultak kenyeret, 's gyermeiknek menedéket. A' kormány tudósítaték a' hadseregnél, kivált Esparteroénál, uralkodó békétlenségről, 's ezért nem igen siet neki parancsolni, hogy katonájit az új constitutióra eskesse-fel. A' cortes mai ülésében 109 szózattal 32 ellen elfogadta első czikkelyét a' tized eltörlése eránti törvényjavaslatnak.

A' Moniteur e' telegraphi üzenetet közli: „Bayonne jul. 5kén. Saragossai levelek valósítják, hogy a' carlisták junius 28 's 29kén átkeltek az Ebrón."

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

Trattner és Károlyi' Könyvnyomtató-Intézetében Pesten megjelent, és *Eggenberger*, *Hartleben*, *Heckenast*, *Kilian*, *Müller* 's több más Könyvárosnál megszerezhető:

„Hajnal"
Hazai Almanach 1837.

Selyem kötésben ára **2** fr. **50** kr. Közönséges kötésben **2** fr. **24** kr. pengő pénz.

Hiradás a' Magyar Törvénykezési Szótárról.

☞ A' Főméltóságú magyar

Királyi Kuriának

Törvénykezési Mester-szavait egybefoglaló Deák-Magyar Szókönyv már sajtó alatt van illy czim alatt:

Magyar

Törvénykezési Szótár

felsőbb engedelem mellett, kiadja Trattner-Károlyi' Könyvnyomtató-Intézete Pesten.
Ára kötetlen 20 kr. ezüst pénz. (2)

JELENTÉS.

Májgyuladásom 's ennek más terhes és hosszas következései, mellyek csaknem sirba döntének, megakaszták a'

SZEMLÉLŐ'

és ehez csatolt

Literaturai Lapok'

megjelenését;

de miután a' veszedelmet kiállottam, reméllem, hogy e' folyó év' Február' végéig a' hátramaradást kipótolva lapjaim kiadását szakadatlanul folytathatom.

Postaköltség nélkül *három*, a' boriték alatti lapok' félévi ára pedig *négy* pengő forint. Azonkivül minden hetedik példány az illető postahivataloknak ajánltatik kedvezésül.

Első félesztendő. 1837.

Úgy, mint eddig, párt 's harag nélkül indúland meg a' Szemlélő Literaturai Lapjaival együtt, azaz: részrehajlatlansággal a' pártatlanság' pályáján fog igyekezni haladni „Sine ira et studio," mert a' kedvezés és harag, indulatok, mellyeknek festése ugyan a' művészet' körébe tartozik, de nem kritikai lapokba, hol semmiféle indulatnak nem kellene az itéleteket és birálatokat megháborítani.

Hibátlan nyomatásra különös gond fog ezután fordittatni. A' magyar literatura' elterjedése és sürű megizleltetése, tiszta 's még is a' nagy közönségtől is könnyen érthető nyelvet kivánván, kivált ujságokban és haviratokban; ezen csaknem közkivánatnak is megfelelni — kötelességének tartandja. Kassán Januarius' 10kén 1837

a' szerkesztő
Kovacsóczy Mihály. (1)

(1) Haszonvételi hirdetmény.

Nemes szabad királyi Szabadka városában ta-

láltató haszonvételek u. m. bor, pálinka, az úgy nevezett koschervein 's ser mérési jus kivágása és kimérése, továbbá 6 mészárszékek, mellyhez mindegyikéhez 50 nagy láncz földhasználata vagyon hozzá kötve, az országos és héti vásárok, 1837diki Május 1sőjétül, 1840. Aprilis utolsó napjáig három esztendőre, f. e. Február' 6kán a' kebelben a' városháza épületében reggeli órákban tartandó közönséges árverés utján, haszonbérbe fognak kiadatni. Melly végre közhirré tétetik: hogy azok, kik ezen használatokat kibérelni szándékoznak, vagyonaik állapotját hiteles tanuság által bémutatni, azon kivül a' bérbe venni kivánó haszonvételekhez arányzott bánatpénzt is előre letenni kötelesek lesznek. — A' többi feltételek a' kebelbeli jegyzői vagy számvevői hivataloknál előleg is megtudhatók. — Költ Szabadka sz. kir. városában, Januarius 13kán 1837. tartatott Tanács ülésbül. (3)

---

(1) Hirdetés. Nemzetes Cziglényi János urnak elhunyt hitvese, néhai ns Gaizler Erzsébet asszonyság örököseinek részéről ezennel közhirré tétetik, hogy ns Pest vármegyében helyezett Tinnyei és Jászfalusi, ugy szinte ns Tolna vármegyében kebelezett Görbői rész jószágaik szabad alku mellett eladandók.

A' feltételek iránt nzetes Heliser Jósef ur sz. kir. Esztergam városi Tanácsosnál bővebb tudósítást vehetni. (1)

☞ Új tudományos, szépliteraturai és criticai folyóirat.

AZ ATHENAEUM,
tudományok' és szépművészetek' tára;
's társa FIGYELMEZŐ
az egyetemes literatura' körében;
D. SCHEDEL, VÖRÖSMARTY ÉS BAJZA'
szerkeztetésök alatt, januarius' 1. 1837. indultmeg 's ezen túl *hetenként háromszor* jelenik meg, név szerint: az *Athenaeumból* csötörtökön és vasárnap egy egy ív, a' *Figyelmezőből* minden kedden egy ív.

Azon tisztelt IRÓK, kik munkás részvétel, igértek, a' következők: *Balásházy János*t *Brassai Sámuel*, *Bugát Pál*, *Czuczor Gergely*, *Gróf Dessewffy Aurél*, *Báró Eötvös József*, *Fábián Gábor*, *Fáy András*, *Frivaldszky Imre*, *Gaal József*, *Gorove László*, *Győry Sándor*, *Herepei Károly*, *Jakab István*, *Báró Jósika Miklós*, *Klauzál Imre*, *Kovács Pál*, *Kölcsey Ferencz*, *Luczenbacher János*, *Molnár Sándor*, *Nagy Károly*, *Péczely József*, *Stettner György*, *Szász Károly*, *Székács József*, *Szenvey József*, *Szontagh Gusztáv*, *Tasner Antal*, *Tóth Lőrincz*, *Vajda Péter*, *Warga János*, *Zsivora György*. Ujabban még: *Fabriczy Sámuel*, *Heténvi János*, *Lukács Móricz*, *Petrichevich Horváth Lázár*, *Szlemenics Pál és Gróf Teleki József*.

Félévi ára a' kettőnek, noha *hetvennyolcz ív imperiál-negyedrétben*, csínos, tömött *és könnyü olvasatu nyomtatással*; *helyben*, kihordással, vagy könyvárosi úton 4 fr. cp.; *postán* nyomtatott boríték alatt 4 fr. 48 kr. cp. Velinpéldányok félévenként öt huszassal drágábbak. Helybéliek évnegyedenként is válthatnak példányt 2 ftjával.

Előfizethetni a' kiadó-hivatalban, *Pesten*, a' ferenczieк' piaczán, a' kir curia melletti sarokházban, 434 sz. alatt, a' 2d. emeletben; *Pesten kivül* minden kir. postahivatalnál, mellyeknek köszönetül minden nyolczadik példánnyal kedveskedünk. Végre könyvárosoknál is, ha ki *havonként* kivánná járatni.

D. Schedel Ferencz és
Vörösmarty Mihál. (5)

---

(3) Jelentés Bukarestből. A' „bukaresti nénet ügyviselő intézethez" (Deutsches Geschäftsbureau zu Bukarest) lehet folyamodni mindennek, kinek ezen városban akármelly ügy felől értesitésre van szüksége. Ezen intézet foglalatoskodik: az itteni tiszthatóságoknál vagy consulságoknál folyó ügyek' vitelével, portékáknak vagy müvészeti tárgyaknak solid kereskedőkhez eladásával, hivatalt vagy szolgálatot keresőknek illendő helyekre alkalmazásával, lakások' és boltok' megrendelésével, és minden ezen tartományi viszonyok felőli értesitéssel.

Bérmentesitett levelek, két váltó czéd. forint előrefizetés mellett, postán leendő feleletre bizonyosan számot tarthatnak. (3)

---

(2) Champagni bor 1834dikről veres és fejér 's a' legjobb minéműségü, nagy palaczkja 24, kis palaczkja 16 garason conv. pénzben, ugy szinte igen jó

1834ki ruszti és soproni asszúszőlő borok igen illendő árron szerezhetők Prückler Ignácz' fűszer-kereskedésében Pesten, Sebestyén piaczon „a' fejér farkasnál" (3)

Pénzfolyamat: Bécs, jan. 14kén: 4 pctes statuskötelez. 100; 3 pctes 75 $\frac{7}{8}$; 1821diki status kölcs. 142; 2$\frac{1}{2}$ pctes Bécs városi bankóköt. 66.

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

7. szám. Pesten szombaton Szent-Jakabhó' 22kén 1837

Magyarország és Erdély (kinevezések; a' fens. Nádor Bad-Emsbe érkezik; kisdedóvó intézet; gőzmalom-állítási szándék; oskola-látogatás; Dercsényi János meghal; pesti halál-statistika; gőzhajók; Horvát Zsigmond esperessé választatása; zágrábi hírek; 'sat.) Nagybritannia (parlamenti ülések; regensségi bill; Vilmos király a' dísz-halotti ágyon; 'sat.) Franciaország (Orleans hg. könnyü betegségéből felgyógyul', 's Paris nevezetességeit nejével látogatja; könyv-statistika; Clauzel marsal; algiri hírek; 'sat.) Portugallia (pénz-szükség; 'sat.) Németország (Cambridge hg búcsú-vétele Hannoverától: Ernesztkirály nyilatkozványa; 'sat.) Amerika. Spanyolország (cortes-munkálatok; hadi tudósítások; 'sat.) Kereskedési tudósítás a' gyapjuról.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. 's apost. kir. Felsége f. évi junius' 13d. költ legfelsőbb határozatában a' kalocsai érseki káptalannál fokonkénti előléptetés által főtisztelendő Thuegut Venczel eddigi éneklő kan. urat olvasó, — helyére főtiszt. Csupor Mihály urat éneklő, — főtiszt. Tering Gáspár urat őrkanonokká; ft. Wagner Ferencz urat Bácsi Sz. Pál prépostjává; főtiszt. Girk György urat székesegyházi, — főtisztelendő Rein Jakab urat bácsi, — főtiszt. Nehiba János urat tiszai főesperessé; főtiszt. Szathmáry Antal urat pedig idősb mester-kanonokká nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. kir. Felsége f. évi jun. 22dikéről helytartósági feltevő Futásfálvi Lukács István urat ugyan a' nagym. m. kir. Helytartótanácsnál titoknokká nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. kir. Felsége junius' 13dikán költ legfelsőbb határozatánál fogva a' m. udv. Kanczelláriánál eddig feltevői gyakornok Tallián Pál urat tisztlb. concipistává nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. kir. Felsége apr. 13d. legfelsőbb határozatában Temes vmegyei főügyész Osztoics János urat kir. udvarnokká nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. Fensége, országunk' Nádora f. jul. 5dikén kíséretével együtt Bad-Emsbe szerencsésen megérkezett.

Tek. Bihar vmegyének főispányi helyettese mélt. Lónyay János helytartósági tanácsnok úr Hazánk' következő jeles íróit: Bajza József, Kis János superint. Kisfaludy Sándor, Szemere Pál és Vörösmarty Mihál urakat azon megye' táblabíráivá nevezte.

Pest. Folyó julius' 12dikén Nádor gőzhajó Bécs felé magával vitt 116 utast; jul. 14dikén pedig Árpád gőzhajóval érkezett 66 utas. — I. Ferencz nevü gőzhajó Pestre f. hó' 15dikén megérkezvén részint pestiek', részint bécsiek' számára tetemes mennyiségü gyapjut, kendert és gyapatot szállított. Egy részét ezeknek Árpád gőzös viszi Bécsbe, 's ezután az utazókon kívül mindenféle áruk' szállítását is elfogadja. — Az egyik pesti biztosító intézetben 1837 január 1sőjétől junius' végéig tett a' tűzibiztosítás 726014 for. 9 kr. pp.; a' vízibiztosítás 598044 for.; a' szárazutási 425351 for. 19 kr.; összvesen 1749409 for. 28 kr. pp. Ism. — Gőzhajózás Pest és Bécs között a' jövő hónapban: Nádor gőzhajó Bécsből Pestre indúl 's érkezik aug. 3. 9. 16. 23 's 30dikán; Pestről Bécsbe indul aug. 5, 12, 19 's 26dikán; Árpád Bécsből Pestre aug. 1, 7, 13, 20, 27dikén; Pestről Bécsbe aug. 3, 9, 15, 22dikén. — Az említettük búvárharang folyó jul. 19dikén egy a' Zrinyi gőzöshöz kötött lapályos hajón Pestre megérkezett, 's az óbudai hajó-építő műhelyibe vitetett. Tenyérnyi vastagságu vasból van készülve, 9 ablakocskával. Benne 3 ember mehet le egyszerre a' viz' fenekére. Megérkezte után csak hamar, Sándor cs. kir. főherczeg Zrinyi gőzösre ment, 's onnét tekinté-meg a' búvárharangot; — később több főurak szemlélték azt meg; 's majd a' Duna partján nagy számu nézők csoportoztak-öszve a' nálunk valódi újság' 's csuda-műv' látására. — Tegnap reggeltől délutáni ötödfél óráig folyvást csendes essőnk volt; ekkor pedig egy erős csattanás után ismét felhőszakadással párosult zápor mosta-meg földünket.

Következő azon általunk már említett kérelem, mellyet mélt. gróf Széchenyi István úr tek. Pest vmegye' Rendeihez, gőzmalom állítás iránt, mult juniusban intézett: Tekintetes KK. és RR.! Nemes Pest vmegyének határában, alkalmasint Pesten vagy Budán, részvényes társasággal gőzmalmot szándékozom állítni. 'S pedig nem azért, hogy egy gőzmalmunk' legyen, hanem hogy ez mintául szolgálván, lassanként mindenütt állíttassanak-fel gőzmalmok, 's hazánk, gabona helyett, végkép liszttel űzze kereskedését; mi által nem csak mezei gazdáink nyernének tetemesen, hanem molnárság, kőszénásás, a' lisztet felfogó dongák' készítése 'sat. által a' szegényebb sorsúnak is új keresetkör nyittatnék. De előleges számolásim azt mutatják, hogy nem várhatni vállalatomnak biztos sikerét, mig azt a' liszt' árszabásának súlya nyomja. Mig pedig a' siker, hidegvérü egybeállítások után, lehető leg-

nagyobb hihetőségben előttem nem áll, addig egy lépést sem merek tenni; mert honunkban, még most legalább, vállalatoknak elbomlása nem csak a' vállalkozókat sujtja, hanem az egész közönséget is legveszedelmesebben érinti, minthogy ez rosszúl számított 's elhibázottak által a' leghasznosabbaktól elijesztetvén, előlépés helyett számosb évekre régi tespedségébe löketik-vissza. 'S azért esedezem a' t. KK. és RR. előtt, méltóztatnának küldöttséget rendelni, melly tárgyamat megvizsgálva, arról annak idejében a' nemes vmegyének, bölcsesége szerint teendő határozás végett, jelentést adna-be. A' tek. KK. és RRnek Pest, jnn. 7. 1837. alázatos szolgája, gróf Széchenyi István. — Melly kérelem' következtében a' ns megye' részéről a' kért köldöttség kineveztetett.

Örömmel említjük, hogy Kőrösön 's Hazánk' több részeiben is szándékban van a' gőzmalom-állítás.

A' Kisdedóvó-intézeteket Magyarországban terjesztő Egyesület' választottsága, épen hirdetendő vala, mi olly rég feszíti a' t. Közönség' várakozását, midőn a' felől értesíttetik: hogy tolnai képző intézete közbejött sejdítetlen építési akadályok miatt a' kitűzött határnapon meg nem nyittathatik. Valamint azonban egyesületi igazgató gr. Festetics Leo úrnak hazafi buzgalmát, 's szilárdságát ismeri, úgy ezeknél fogva biztosan reményli: hogy az akadályoknak minél előbbi legyőztök után, 's így rövid idő múlva valósul a' közohajtás, 's az említett intézet megnyitva mindenkinek alkalmat nyujtand magát a' kisdedóvási pályára kimívelhetni. Ki a' folyó évnek példátlan változékonyságát kezdete óta figyelemmel kiséré, ki a' múlt tavaszi essőzéseknek az építésre kedvetlenül ható akadályaira emlékezik, tudván ezen felül, hogy a' már födél alatt lévő intézet egyedül belső kipadozását 's elszerkesztését várja: az bizonyára méltatni fogja azon mentséget, hogy a' késedelemnek főoka a' szerződését megszegő asztalos; mellyeknél fogva a' választottság annyival inkább reményli a' t. közönség' megnyugvását, minthogy a' tisztelt igazgató gróf is, ki múlt évi közrebocsátott ajánlatánál fogva az építés' egész terhét költségestől magára vállalni szíveskedett, újabbi nyilatkozása szerint ezen áldozatot tiszta szívből ohajtván a' Haza' oltárára tenni, a' czélbavett intézetet olly karban akarja átadni, hogy avval az Egyesület a' tisztelt közönség előtt soha se piruljon; addig pedig 800 p. ft. fizetéssel immár megválasztott intézeti igazgató Varga István úr előbbi pályáján szerzett nevelési ismereteit, 's valamint közrebocsátott munkájában (Mi kell a' Magyarnak?) úgy próbatéti irott feleletében különösen kitüntetett tapasztalásait a' budapesti kisdedóvó intézetekben gyakorlati ügyességgel is bővítendheti. Költ a' f. év' 's hónap' 15kén tartott választottsági ülésből.

Szolnok jul. 6kán. Előljáróink' férfias álhatatossággal párosult szorgalma létesítette oskoláink szív indító örömben részesültek e' folyó hó 4dikén, kebelükbe fogadni lehetvén szerencsések főigazgatójukat, főtiszt. Richter Aloiz kir. tan. 's jászói prépost ő nagyságát, a' kit ama dicső buzgalmú vágy, hogy magas hivatalának, mellytől sokak', sőt csak nem az egész édes haza' boldogítása függ, szentül megfeleljen, messze terjedt kerülete' törvényes vizsgálatára buzdíta. Ősz kárpatunk' meredek majd egeket érő bérczeitől alá jött a' Kis Kunság' homokos téreire, hol meglátogatván azon intézeteket, mellyek kormánya alatt léteznek, bennünket szerencséltete, kamarai városunkban nem rég alapitott, oskoláinkat vizsgálandó. E' törvényes vizsgálat alkalmával tapasztalván azon mély tudományt, kiterjedt ismereteket, 's ritka erényeket, mellyek ezen derék férfiut diszesítik, áldottuk imádott Fejedelmünket, ki lelkén hordván nemzetünk ifjusága' mivelését, annak terjesztésére illy dicsőket rendel tudományos intézeteink' igazgatóivá. — Szent Ferencz rendű bölcsesség tanulóin kezdve, a' hat latin, nemzeti, a' város külön részein létező oskolák' férfi-leány nevendékeit leereszkedve ugyan de szigorúan vizsgálva kérdezte a' tudományok' minden ágaiból, érzékenyen ébresztette a' tudomány-szeretetre, vallási 's polgári erényekre, az érdemesek közt kiosztandó díjt nyújtani méltóztatott. Igy önvallásaként megelégedve hagyott-el bennünket, de az irántai tisztelet 's hála örökült szívünkben, párosulva ama forró ohajtással, hogy nagys. főigazgatónkat a' tudományokat kedvelőt, azokat előmozdítani annyira buzgót az egek sok évekre védjék, és tartsák!!

A' Zala vidéki ágostai hitvallást követő esperesi megye részéről, A. Dörgicsén t. n. Zala vmegyében kebelezett helység' evang. lutherana anyagyülekezetében folyó jul. hó 11kén tartatott seniorális gyűlésben, miután tek. Diskai Diskay Ferencz esperességi felügyelő úr, mint világi elnök ezen ünneplésnek megfelelő díszbeszéddel a' tanácskozást megnyitotta, a' t. t. László Sámuel úr halála által megüresült esperesi hivatalnak szükségképpen leendő betöltését előadta volna; a' számos jelenlévők által nagytiszt. 's tudós Horvát Zsigmond Kővágó-Örsi predikátor úr, egyébbiránt a' dunántúli ev. superintendentiának jegyzője 's t. n. Zala vmegye' táblabirája, mint a' választásra kijelelteknek elsőbbike, közfelkiáltással választatott olly megegyezőleg, hogy más név még csak egy ajakról sem volt hallható. Ugyanekkor a' templomban lévő szónoki

székről, virágokkal ékesített koszoru, az érdemteljes 's ujonan választott esperes úrnak nevével időszámi előadással szemléltetett. Melly forró szeretet' 's köz tisztelet' jelei által megindulva, könyezve rebegte esperes úr a' benne helyheztetett köz bizodalomért háláját; egyszersmind új kormányi pályáján követendő elveit, mellyek a' tiszta keresztényi élettel 's erkölcsel tökéletesen egyezők, szokott ékes szóllással fejtegetvén-ki. Erre mások ékes beszédben válaszolván, miután több ide tartozó tárgyak elintéztettek, a' tanácskozás befejeztetett. Ezen esperesi választásnak, az esperesi megye több tekintetekből méltán örülhet, a' midőn olly egyházi elnököt van szerencséje kormányán tisztelni, a' kit mint fáradhatatlan irót, széles esmeretekkel bővelkedő tudós férfiút a' m. tudós társaság is l. tagjává lett kinevezésével megtisztelni nem kétkedett, mint szónokot pedig minden esmerősei egyiránt magasztalnak.

Munkács jul. 14d. A' magyar bányászság aggbúvára, ki már 40 esztendőkkel ezelőtt Beregh vmegyei jószágain, 's körülöttek lévő vidéken, kimeríthetetlen timsó-kő szirteket talála-fel, mellyekből azon idő óta az ő és mások' gyáraiban folyvást épen olly derék timsó készül, mint a' híres Roma mellettiben, 's melly timsó-készítés által már több ezer munkásoknak keresetre adatott alkalmatosság, hazánknak pedig milliom forintok tartattak-meg, 's jöttek-be a' külföldről, ki továbbá több tudományos munkái, és köz érdekű cselekvényei által, úgy is mint tagja az 182⅞diki bányászi országos küldöttségnek, és mint elnöke a' hazai kereskedést és erdőtenyésztést tárgyazó Beregh vmegyei küldöttségnek, Dercsényi idősb Dercsényi János kir. tanácsnok, több vmegyék' táblabirája, és több tudós társaságok' tagja, f. évi junius' 30dikán életének 83ik évében aggsági elgyengülésben kimult. Fáradhatatlan elméje az utolsó órákig munkás vala, és még kevés napokkal halála előtt, munkácsi, bányászi és chemiai laboratoriumában, úgy mint kéziratiban is dolgozott. Hazánk' ezen hasznos és tudós tagjának életrajza környülállásosan foglaltatik az „Österreichische National Encyclopaedie" czímü munkában, melly Bécsben jelent-meg.

Pesten a' folyó év' 2dik 4dében, vagyis apr. május és junius hónapokban meghaltak 1092en. Aprilisben volt a' halottak száma 404; májusban 367; juniusban pedig 321. A' 90 éves kort 3 haladta-meg; de 100 esztendőt egy sem ért-el. A' nevezett summából 886 r. cath.; 42 ágost.; 26 reform. 46 görög; 32 izraelita vallásu volt; 60nak vallása nem tudatik.

A' zágrábi muzsikai egyesület f. julius' 19dikén hangversenyt adván, annak tiszta jövedelmét a' híres Mozart' emlékére szentelé.

Zárai levél szerént Török Albaniában a' nagy úr parancsolatára minden keresztény lefegyverkeztetett azon aggodalomból, mintha azok a' Görögországból idejött rablócsapatokkal egyetértésben volnának. Ugyanazon keresztények a' veres sapkák' viselésétől is eltiltattak. Agr. Zeit.

N. Szeben jul. 11. Folyó hónap 8dikán és 11kén tartatott 45ik és 46ik országos ülésekben, az országoson megválasztott hivatalosok mellett ő felsége eleibe küldendő felirás megállításáról folytatták és be is végezték az ország Rendei tanácskozásaikat; minek következésiben, a' felirási javallat' megkészítése egyik itélőmester úrra bizatott.

Temesvári kam. orvos Gruszl Aloiz jun. 19dikén meghalálozott.

NAGYBRITANNIA.

Parlamenti tudósítás szerint a' Times januarban 240 ezer, martiusban 330 ezer példánytól fizetett bélyegpénzt; a' M. Chronicle januarban 188 ezertől, martiusban 214 ezertől; a' M. Herald januarban 160 ezertől, martiusban 200 ezertől. A' Times 1837 jan. 1től mart. 1ig 30,967 hirdetményt közlött; a' M. Herald 14,750et, a' M. Chronicle 13,276ot. A' Times fizetett a' kormánynak 2329 ft. stg. adót, a' M. Herald 1106 ft. stget, a' M. Chronicle 995 ft. stget.

A' felső ház jul. 3kán a' regensségi billt vette tanácskozás alá. Minthogy a' vélt thrónörökös, mint hannoverai király, az országon kívül van, a' thrón megürülésének esetére intézetet kell tenni a' törvényhozásnak, ne hogy a' végrehajtó hatalom fenakadjon. E' végre a' canterburyi érsek, a' k. törvényszék lord főbírája teljes hatalommal lesznek felruházandók, kikhez Cumberland hg. vagy ha ő meghalna, a' ki hozzá legközelebb van, bizonytalan számu személyeket nevez, de a' kiknek neveit három lepecsételt czédulára kell irni, mellyek addig fel nem bontathatnak, míg az eset elő nem jő. E' czédulák addig a' lordkanczellárnál, canterburyi érseknél, és egy harmadiknál, kit az utód választand, tartassanak. Brougham l. megjegyzé, hogy semmi ok sincs a' k. familia tagjainak, ha egyébiránt alkalmasak, kizárására a' regensségből, de további észrevételeit a' biztossági vitatásra halasztá.

Hír szerint a' parlament jul. 20dikán osztatikel, az új parlament pedig november elején már meg fog nyittatni. Szász-Meiningen uralkodó hge julius 5kén Windsorból Londonba érkezvén, a' királynénál udvarlott, azután pedig Sussex hget, Augusta hgasszonyt és Gloucester hgnét látogatta-meg. Van de Weyer belga követ is, Goblet generál lissaboni

)(

belga követ kiséretében, az említett napon nyujtá-át Ő Felségének új megbizó levelét.

Fraser Magazine említi, hogy III. György familiájára nézve igen szerencsétlen következései lettek a' törvénynek, mellyet ő a' királyi familia tagjainak házassága iránt alkotott. III. Györgynek 15 gyermeke volt, 13 teljes kort ért, 7 még él; de unokája csak négy van, t. i. Kent hg. lánya a' mostani királyné, a' hannoverai királynak egy fija, és Cambridge hgnek egy fija 's egy lánya. Ennyiből áll III. Györgynek egész maradéka. Illy esetben egy familia sincs, mellynek fője ezelőtt egy századdal született. (III. György 1738 maj. 24kén jött e' világra.)

Jul. 5kén a' City utczájin a' lordmayornak egy hirdetménye volt kiragasztva, miként a' lakosok felszóllítatnak, hogy jul. 8kán, a' király temetése napján, minden munkától tartóztassák-meg magokat.

Az alsó ház jul. 6ki ülésében kérelmek terjesztettek-elő, nevezetesen egy Keletindiában a' bálványimádás meggátlása iránt, egy másik egyetemes szavazati jog iránt, harmadik pedig azt panaszlá, hogy Roszshireben utóbbi választáskor egy választó megrészegíttetvén, elcsábíttatott; a' negyedikben rendszabály kéreték a' lordok háza ellen, hogy az többé vissza ne vethesse az alsó ház által elfogadott billeket. Ezután biztossággá változván a' ház a' rabszolgakereskedést gátló egyezések felett, sir R. Inglis úr figyelmezteté a' külső ministert, hogy Brasiliában, 's portugáli lobogó alatt rútúl űzetik a' rabszolgakereskedés, ámbár Anglia Portugálnak nagy summa pénzt fizetett azért, hogy birtokaiban e' kereskedést elnyomja. Rio Janeiróból 1836ban 103 hajó evezett-el Afrika partjaihoz négereket vásárlani, Bahiában, Fernambucóban pedig e' gyalázatos kereskedés végett társaságok állottak-össze nagy summa pénzekkel. A' minister köteles mind Portugált, mind Brasiliát az egyezés teljesítésére szoritani. Palmerston l. válaszolá, hogy a' portugáli kormánnyal három év óta alkudozott olly egyesség iránt, miként Angliának hatalma lenne a' portugáli hajókat, szintugy mint a' spanyolokat, megmotózni; mult év septemberében ez egyezés már közel volt a' megkötéshez, de az akkori esetek által meggátoltatott. A' portugáli 's brasili kormányok ugyan kemény törvényeket adtak-ki a' rabszolgakereskedés elnyomására, mellyek azonban magános érdekek miatt nem teljesítetnek a' tiszthatóságok által. Egyébiránt a' kormány e' tárgyban már alkudozást kezdett Nápollal 's Mexicóval is, a' megmotózási jogot is megnyerni reméli Portugál kormányától, 's mindent elkövet ebben az emberiség ügyének előmozdítására. — Dundas kapitány biztosságot javasla kineveznì, melly a' tengeri tisztek állapotját vizsgálja-meg. Sir. Ed. Codrington hévvel pártolá ez indítványt, egyszersmind a' tengeri tisztek özvegyeinek nyugpénzét nevelni sürgetvén, 's panaszolván, hogy a' tengeri főbb hivatalok más karbeli férfiak által töltetnek-be; így p. o. az öt kikötő parancsnokságát Wellington hg. viseli, ki a' most élők között ugyan legnagyobb hadvezér, de azért e' hivatalra nem alkalmas. Az indítvány, noha Wood úr, az admiralság titoknoka, ellene szegült, 21 szózattal 19 ellen elfogadtatott.

A' status tiszta jövedelme az 1837 jul. 5kén lefolyt évben 44 millio 75 ezer 400 ft. stgre ment 116,926 ft. stgel többre, mint az 1386ki jövedelem, melly csak 43 millio 958,474 ft. stg. volt. Ellenben az 1837ki év utolsó negyedében csak 10 millio 983,580 ft. stg. jött-be, az 1836ki évnek ugyanazon negyedében pedig 11 millio 848,355 ft. st. Az egyenes adón kívül mindennemü statusjövedelmek kevesednek.

III. György thrónralépte óta, úgy mond a' Sun, a' toryk 64 évig voltak a' kormányon, 's ez alatt 195, velök egy politikai hitvalláson levő pairt teremtettek. Az utóbbi 13 évben többnyire a' whigek kezén volt a' kormány, kik 69 whig-pairt neveztek, 's így a' toryk részén 126 a' többség. Összehasonlítván a' felső ház szavazatait Grey ministeriuma óta a' mostani ülésig, az jő-ki, hogy azon kérdésekben, mellyekre nézve a' két párt meghasonlott, a' tory többség általjában 90re megyen. Ha tehát 1761 óta egy pair-előmozdítás sem történt volna, a' whigek most nem kevesbségben hanem többségben volnának, 's a' két parlament-ház közötti szerencsétlen összeütközés nem következék vala.

Az alsó ház tagjai közül már sokan elutaztak Londonból, magokat ajánlandók a' jövő választásra. Liverpool conservativ választóji jul. 5kén nagy gyülést tartottak, mellyben Sandon l. eddigi követ és Creswell úr, ki a' radicalis Ewartal készül versenyezni, tory hitvallásukat kinyilatkoztatták. Bristolnak mind a' két conservativ követe visszalépett, de a' toryk részéről vannak készen mások, a' whigek pedig a' tisztes Berkeley urat állítják ellenökbe, ki Durham lordot követni igéré egy lakomában, honnan egy radicalis jelelt majd hogy ki nem löketett.

Windsorba nehány nap óta temérdek népsokaság csődült, hova jul. 8kán délután a' kabineti ministerek is elmentek, elébb tanácsot tartván Kensington-palotában. IV. Vilmos király holt teste jul. 6kán terítetett-ki a' Waterloo-szobában, mit a' Times levelezője így ír-le: Czímerekkel gazdagon díszlő veres bársony baldachin emelkedék egy pompás

koporsó felett, mellyet királyi czímerekkel ékesített bársony boríta; a' fejnél veres bársony vánkoson volt az egyesült országok birodalmi koronája, a' lábnál pedig a' hannoverai korona. A' baldachinról Anglia nagy zászlója lengett-le a' koporsóra; mellette mindegyik oldalon három gyertyatartó állott nagy viasz gyertyákkal, mellyek csillogó fényt vetettek a' koporsó körül mozdulatlan álló officier-at-arms és gentlemen-usherek köntösére. A' holt test fejénél fekete bársonnyal bevont széken ült Byron l. kamarás (a' költőnek rokona 's pairi méltóságának örököse); két oldalról mellett két kamarás úrfi, ezeken túl a' koporsó hosszában három-három officier-at arms, az unio, St. György, Skóczia, Irland, Hannovera és Braunschweig zászlójival. A' falakat fekete szőnyegek boríták, 's kétkaru ezüst gyertyatartók homályos fényt hintenek el rajtok. Nagy nemü benyomást tőn a' halotti pompához tartozó személyek csendes mozdulatlansága, ellenében a' koporsó körül csendesen 's hallgatva mozgó kiváncsi sokaságnak, melly gyász öltözetben jelent-meg. — A' Globe szerént, a' St. Györgykápolnabeli k. sírbolt köve jul. 7kén vétetett-fel. E' sírbolt 12½ láb mély; három záru ajtóval, mellynek egyik kulcsa a' windsori decánnál, másik Munster grófnál, mint a' windsori vár kormányzójánál, a' harmadik a' lordkamarásnál van. Az ajtó csak jul. 8kán fogott felnyittatni. Londonba 12 ágyu 's 160 pattantyús rendeltetett Woolwichból, kik a' temetés napján perczenként ágyúzni fognak.

Királyné Ő Felsége k. életének, mond a' John Bull, legelső tette volt egy levél, mellyet Adelaide királynéhoz szeretet és tisztelet legtisztább érzetéből írt illy czímzettel: „Királyné Ő Felségének.“ Némelly személyek megjegyzék, hogy e' czímzet nem helyes, 's özvegy királyné Ő Felséggének-et kellett volna írni. „Jól tudom, felelé a' királyné, de én nem akarok első lenni, ki őt arra emlékeztessem.“ — A' Herald beszéli, hogy midőn a' királyné jul. 6dikán este Kent hgnével Highgateból Kentish-Townba kocsizott volna, a' kocsit, kereke meg nem köttetvén, rémítő sebességgel ragadták a' lovak a' parton lefelé, mig nem Turner nevü vendéglő oda futván, a' kereket megakasztá. A' királyné azonnal megállott, a' vendéglőbe ment, szívesen megköszönte a' vendéglő szolgálatát, 's gyermekeit gazdagon megajándékozá.

A' dublini hírlap szerint heves vita foly a' felett, valyon a' dublini egyetem kanczellárságát viselheti-e még a' hannoveri király letett esküjénél fogva, miként a' britt birodalomban egy idegen fejedelem, főpap vagy hatalmasság sem bírhat papi vagy világi törvényhatóságot, hatalmat, vagy tekintetet. — A' külső ministeriumból Durham lordhoz menő leveleken még excellentiá; czímzet áll; és így a' gróf nem igen mondott-le orosz követségi hivataláról.

FRANCZIAORSZÁG.

Granville gr. nagybritanni követ jul. 3dikán nyujtá-be a' királynak a' IV. Vilmos halálát 's 1 Victoria királyné thrónra léptét jelentő és a' maga új megbizó levelét, úgy szinte Ő nagybritanni Felsége válaszát Orleans hg. házasságának jelentésére.

Abbé Auzon franczia egyházának jul. 3kán történt bezáratására megjegyzi a' jul. 4diki hivatalos esti lap, hogy e' rendszabály azért tétetett, mivel az abbé által esteli 6 óra után, eltiltás ellenére tartott gyülekezetek megzavarták a' rendet, és mivel este mindig politikai tárgyról beszélt hallgatójinak.

Marie Reine asszony, „La femme libre“ czímü st. simonista lap szerkesztőnéje, a' Seineba ölte magát. — A' Charivari szerint a' következkamara egyik ülésében tiz percz alatt 2145 millio 658 ezer 968 francot szavazott-meg.

Orleans hg., mint a' Journal de Paris jul. 6kán írja, beteg; tegnap egész nap szobájában volt, senkit sem bocsátott magához, 's nem dolgozott katonai hivatalában. A' k. familia által többször meglátogattatott. A' király egy óráig mulatott nála. Betegségét a' változó időmérsékletnek tulajdonítják az orvosok, melly gyakori gyuladásokat okoz. Ő k. magasságát Afrikából visszatérte óta már többször érte illyen baj. Egyébiránt nincsenek miatta aggodalomban; orvosi jelentés sem adatott-ki. Helena hgasszony mindig férje mellett van.

A' Moniteur jul. 7kén ezt írja: „Szerencsénk van jelenthetni, hogy a' Journal de Paris hibázott Orleans hg. egészségéről közleményében. A' betegség olly rövid és könnyü volt, hogy a' hg. ma már meglátogatta az igazság palotáját és a' sainte-capellet. Ma este dal-színházba megyen, holnap pedig a' hgnével némelly köz intézeteket fog meglátogatni.

Franciaországban 1837 első felében 3413 nyomtatott munka, franczia, angol, spanyol, portugál, német, olasz, török, arab, latin, görög és zsidó nyelven, 571 réz-aczél- és kőmetszés, 's 13 földkép jelent-meg.

Orleans hg. nejével folyvást esmergetteti a' főváros nevezetességeit, jul. 8kán a' következkamara palotáját látogatta-meg vele. Az elnök és quaestorok a' nagy lépső alatt fogadták ő k. magasságukat. Lajos Filep teremében, Bailly, Mirabeau és Foix szobrai között csudálák a' király szobrát, Ő Felségének ajándékát. A' 60 ezer kötetet számláló könyvtárban megmutaták nekik Bailly és Rousseau

becses kéziratait. Az ülési teremben Delaborde úr fogalmat akarván a' hgnének szerezni a' szónokok hatásáról, szószékre lépett. Delaborde uré a' szó, mondá a' tréfás elnök, 's a' magas vendégek ügyes és szellemmel gazdag hevenyébeni beszédet hallottak azon themáról, miként Orleans hgné, minden intézeteket megismerni buzogván, mind inkább franczianévá leszen. A' követek, kik számosan valának jelen 's magukat bemutattaták, felkiáltottak: „Igen, igen jól van!" Kár, viszonzá a' hg, hogy a' gyorsíró itt nincs: ő majd azt mondhatná, hogy a' szónokot több társai üdvezlették. A' következő kamarából a' k. nyomtató műhelybe mentek. Közelebb a' bőrsét és kereskedési törvényszéket fogják meglátogatni.

Ő Felsége számos kitünő idegneket ajándékozott-meg a' becsületrendel; nevezetesen Humboldt Sándor bárót, Pückler-Muskau hget, 's de Candolle urat Genfben közép keresztjével, Blumenbach, Heeren és Creuzer professorokat pedig kis keresztjével.

A' franczia hadseregnek mostani. 16,397 tisztje közül hét még a' respublika alatt, 432 a' császárság alatt, 2450 a' restauratiókor, 13,808 pedig Lajos Fileptől nyerte mostani rangját.

A' Clauzel marsallal hírlelt alkudozásról írja a' Messager, hogy itt nem annyira a' spanyol kormánynak megmentése Clauzel marsal talentoma által, mint pénzcsinálás forgot-fen. Aguado úr a' spanyol kincstárnak tetemes summával adós, mellynek elengedése igértetett neki, ha hitelével a' börsei néptől még nehány milliót kicsikarni segítend. D. herczeg, egyik nagy befolyásu tagja a' kereskedői biztosságnak, a' hitelezők biztositását a' francziák' királyától kieszközleni ajánlkozék, de tagadó választ kapott. Anglia kész lett volna a' kezeskedésre Cuba birtokaért, de az amerikaiak nem engedik ezen gyarmat ügyébe avatkozni. Illy szorultságban egy franczia marsalt 's avatkozási sereget hoztak-elő. Campuzano úr magára vállalá, hogy a' marsalnak Christina kegyét, hivatalt, rendszalagokat szerez, Aguado úr pedig igéré, hogy a' közös vállalat költségeit a' közönségtől kikeríti. De a' várban mind ez balul ütött-ki. Clauzel marsal meghatalmaztatni akará magát 25 ezernyi sereg alkotására, hanem kemény kifejezésekkel utasítatott-el.

A' Temps Oranból jun. 25ki levelet közöl. E' városba jun. 24kén érkezett-el a' király által jóvá hagyott egyezés, 's nagy örömmel fogadtatott, mert a' kereskedést megnyitja 's biztosítja, 's Bugeaud generál köszönetet érdemel annak átlátásáért, hogy ott nagyobb a' kereskedési mint földmivelési érdek. Egyébiránt ez ügyben igen kevés egyetértés volt; nyanis a' főkormányzó már tudta az egyezést, mégis békejavaslatokkal kinálta-meg az emirt, ki ezen megütközött, 's midőn róla Bugeaud generállal beszélt, Damrémont generált algiri hitetlennek nevezé, feledve, hogy Bugeaud generál is franczia.

Jaubert gr. követnek 1826 mart. 9kén alapított majoratusa k. rendelet által megsemmítetett. Septeuil gr. d' Acy vicomte 's többeknek is megengedtetett a' szabad rendelkezés fekvő jószágaikkal.

Orleans hg. jul. 10kén nejével 's Mecklenburg hgnével a' könyvtárt és nyomtató műhelyet látogatta-meg. A' betüszedők egy akkor szedett 's nyomtatott versezetet, az igazgató pedig a' Collection orientale-ból egy pompás példányt, nyújtottak-át ő k. magasságuknak.

PORTUGALLIA.

A' Sun lissaboni levelei szerint a' kabinet nem képes pénzt keríteni. A' palotának három hónapi kiadása, a' hadseregnek még több hónapi zsoldja van hátra. A' kincstár némi könnyítésére, a' királyné évjövedelméből 60, férje 12, az özvegy császárné 6, Maria infantin 2½ conto de reisról mondott-le. De Mello Tamás, Ficalho hgné rokona, a' királyné kamarási hivatalából elbocsátatott, 's Manuel de Portugal úr neveztetett helyére.

Lissabonból jun. 22kén ezeket írják: A' kormány rendelé, hogy 500 contónyi költsönért, mit senki sem akar adni, a' tized jövedelme zálogul a' bankban tétessék-le. A' cortes jun. 21ki ülésében az elnök felolvasá a' ministeri elnöktől vett hivatalos tudósítást, D. Carlos seregének jun. 12kén történt megveretéséről, 's hosszu vita folyt a' spanyol hadseregnek 's generálainak teendő köszönet felett. Remechido Algarbiában sok falukat kirablott, a' szétosztott seregcsapatokat előzte, fegyvereiket 's hadi szereiket elvette, 's egy tisztet agyon lövetett; de a' seregcsapatok ismét összegyűlvén Remechidót megverték, 's a' mit elrablott, visszavették tőle. Hírlelik, hogy a' tartományokból mind Lissabonba fognának gyűjtetni a' seregcsapatok. A' kormány pártja bizonyosan fél; mi onnan is kitűnik, hogy a' Nacional piszkolja 's a' nép lázításával vádolja az ellenző lapokat.

NÉMETORSZÁG.

Cambridge hg. jul. 4kén búcsulevelet intézett Hannovera lakosaihoz. Megköszöné a' ministerium és tiszthatóságok munkásságát, miként őt az alattvalók jólétére czélzó igyekezeteiben gyámolitották, úgy az alattvalóknak is eránta mutatott bizodalmát 's őszinte szeretetét. Báttyának, a' mostani királynak, hosszu 's boldog uralkodást, a' lakosoknak mindig növekedő jólétet, 's házi csendet 's boldog-

ságot kivánván familiájával együtt, ígéré, hogy a' távolban is mindig élénk részvétellel leend szerencséje iránt ezen országnak, hol 24 év alatt sokakkal becses baráti viszonyban állott, és a' mellytől a' reménnyel távozik-el, hogy róla ezután is szeretettel fog emlékezni.

Hannoverába jul. 5kén jött tudósítás Berlinből, miként királyné Ő Felsége 's a' koronahg. jul. 12kén meg fognak érkezni. Halkett generálhelytartó Berlin, Dresda és St. Petersburg udvaraihoz, Schulenburg-Wolfsburg gr. titkos tanácsnok pedig Bécs, München és Stuttgart udvaraihoz, mint rendkívüli követek viendenek tudósítást Ő Felsége thrónra léptéről. Braunschweig uralkodó hge jul. 2dikán Hannoverába érkezett.

A' Hannoverai király nyilatkoztatványában következőket olvashatni: „Biztosítunk mindenkit királyi kegyelmünkről 's fejedelmi védelmünkről, 's mindég igyekezni fogunk az isteni gondviseléstől ránk bizott alattvalóink szerencséjét és jólétét atyailag előmozdítani. E' levén igyekezetünk czélja, meg kellett arról győződnünk, hogy a' statusalaptörvény sok pontban nem felel-meg hű alattvalóink jólétének gyarapítása eránti kívánságinknak. Nézetünket e' fontos tárgyról hű népünk elibe terjeszteni szándékozván, ezennel nyilatkoztatjuk, hogy a' minket sem formaszerinti sem anyagi tekintetben nem kötelező statusalaptörvényben nem találjuk elegendő biztosítását hű alattvalóink állandó szerencséjének. Azonban e' fontos tárgy iránt k. határozatot tenni korán sem akarunk addig, míg azt, minden viszonyokra figyelmezve, meg nem vizsgáltuk. Sőt inkább a' kérdést, valyon kell-e 's mennyiben változtatni a' statusalaptörvényt, vagy pedig a' statusalaptörvény előtti alkotványt kell-e visszahozni, gondosan meg akarjuk fontolni, 's ezután a' rendeket összegyűjtvén, velök k. határozatunkat közleni."

Berlinben jul. 9kén meghalálozott Witzleben generálhelytartó, titkos-tanácsnok, hadminister 's király Ő Felségének segédje.

Severin titkos tanácsnok, orosz császár Ő Felségének a' müncheni udvarnál rendkívüli követe 's meghatalmazott ministere, jul. 10kén mutatá-be bajor király Ő Felségének megbizó levelét.

Cambridge hgnek búcsulevele igen mély benyomást tőn Hannovera lakosainál, 's mindenütt csak a' szeretetről 's hűségről beszélnek, mellyet ezen ország iránt nyilvánított. A' hg. jul. 4kén este titkon utazott-el, különben Hannoverának legalább is fele kísérte volna őt utolsó isten hozzád kiáltásival.

AMERIKA.

Uj-yorki jun. 17diki lapok írják, hogy Bonaparte Lajos hg. kit a' franczia kormány az egyesületbe vitetett, vissza készül Europába. E' lapok egyszersmind panaszkodnak a' szegény europaiknak növekedó beköltözéséről. Jun. 9 's 10kén 4000 irlandi érkezett Uj-york kikötőjébe, az előbbi héten pedig már 7000 szállott-ki.

SPANYOLORSZÁG.

A' cortes jun. 1jén elnökévé Sancho követet, a' ministerium fő ellenségét, alelnökévé Calderon de la Barca urat választotta. Az amnestia-törvény egészen elfogadtatott, 's a' cortes a' kivándorlottak jószágán lévő zár eltörlése eránti törvényjavaslatot kezdette vitatni.

Bayonneból jul. 4kén, saragossai levelek után írják, hogy a' jun. 12kén Guisona mellett történt csata után a' carlisták azért fordultak elébb Solsona, majd ismét Manresa felé, hogy Meer bárót Cerverából Barcelona felé csalják, ki csakugyan egész Martorellig nyomult; ez alatt 8000 carlista sebesen Meyals felé sietett, 's Meer bárót messze elhagyván, jun. 29kén átkelt az Ebrón, hol Cabrera 15 ezer és Serrador 5000 emberrel már rá várakozott.

A' Moniteur e' telegraphi üzeneteket közli: „Bordeaux jul. 7kén. A' praetendens jun. 28 's 29ke közötti éjjel csakugyan átkelt az Ebrón Chertánál, hol Cabrera várakozott rá, 's hajóhidat készíttetett. A' tábor innen, előre menvén Cabrera, Forcadell, Serrador és mások bandáji, egyenesen Valencia felé fordult." — „Bayonne jul. 7kén. Rendon generál jul. 4dikén Hernaniban de la Princesa ezred nehány fellázadt tagjait szabadon bocsátani nem akarván, az ezred tüzet adott tiszti karára és maga tisztjeire. Rendon generál megsebesítetett, egy angol tiszt, Mirasol generál segéde, megöletett. O' Donnel brigadás visszaállította a' rendet; de Mirasol generál, nem hallgatván rá a' katonák, a' parancsnokságot Jaureguinak adta-át, 's egy angol hajóra vonta magát."

A' Monde szerint, Oraa generál carlista leveleket fogott-el, mellyekből az jő-ki, hogy Madridban egy hatalmas párt van, D. Carlossal egyetértő, kire várakozik, 's előtte a' kapukat felnyitandja. Magas rangu személyek vannak ez ügybe bonyolodva. Domingo de Aristizabal ezredes, Oraa tiszti kara fője is, a' Constitutionnelben, fővárosi ármánykodásokról ír. Nem Valenciát, sem e' tartomány más helyét tűzték-ki czélul a' carlisták; Madridba szándékoznak ők. Ha a' ministerium elég

bátor lenne az ő mozgásukat igazgató előkelő urakat számadásra vonni, úgy a' táborból két hét alatt bizonyosan egy navarrait sem lehetne látni. Az említett cselszövénynek minden fonalai a' generál kezében vannak.

D. Carlos, mint Parisból írják, nem nyomul a' tengerpart hosszában, mint a' Journal des Débats véli, hanem Montes Itubedas felé megyen, hova már el is jutott, mivel Cantavieja a' 7000 láb magasságu Pena Golosa hegy alatt fekszik, melly a' Sierra Gubarhoz tartozik, 's Terueltől mintegy 10 órányira van. A' tengerpart felé D. Carlos hihetőleg szállongó csapatokat küldend, mellyek a' sardini hajókon jövő holmikat átvegyék, 's főszállására vigyék. E' mozgásnak a' praetendensre nézve már is az a' haszna lőn, hogy a' christinók, Madrid és Valencia fedezése végett, kéntelenek voltak hadi erejöket megosztani.

Jul. 4ki tudósítások szerint Oraa Alcanizból az országúton Valencia felé indult; jun. 30ka körül 11 ezer embert reményle egyesithetni, kikkel a' praetendensnek utját állani szándékozott. Meer báró hasonlag előre nyomul a' tarragonai országúton, Espartero is készül Madrid fedezésére. Valenciában jó kinézetei vannak D. Carlosnak, e' tartomány majd egészen sereg nélkül van. Castellon, Villa Hermosa, Alcoi, Terica, Villamate, leggazdagabb 's legnépesebb városokat carlisták leptékmeg Serrador alatt, ki mellett vannak Pepe, Lama, Lopez, Esperanza 'sat. vezérek.

Parisba jul. 9kén illy tudósítás jött Bordeauxból jul. 8káról: Saragossából jul. 5kén irják, hogy a' praetendens 7000 emberrel 's 350 lóval Cantaviejába érkezett. Merre fogott innen fordulni, senki sem tudta. — A' carlisták használni akarván a' királyné seregei között jul. 4kén Hernaniban támadt lázadást, jul. 5kén ostromolni kezdték e' várost, de O' Donnell brigadás által visszaverettek.

* * *

Kereskedési tudósítás a' gyapjúról. Angliában a' kereskedési krisis folyvást nyomja a' gyapju-árt. Amerikából ugyan nyugtatóbb tudósítások jőnek, de pénz nem küldetik, mi nélkül oda nem vitethetik annyu gyapju-szövet, mennyit évek óta vinni szoktak. Tudva van, hogy a' német gyapjút Yorkshirében leginkább az Amerikába szállítás fogyasztá, melly most fenakadván, csak annyi gyapju fogyasztatik-el, mennyit a' benföldi szükség kiván. Az Angliába vitel eránti kinézetek tehát folyvást rosszak. Burkus- és Szászországok vásárain is ezért szállott-le a' gyapju ára. A' burkus tengeri kereskedés leginkább az által segített a' gyapjutermesztőkön, hogy előre vásárlott, 's megállapította az árt, melly különben még lejebb szállott volna. Angolok igen keveset vásárlottak. Ezen vásárokbeli árok összevetéséből illy eredmény jő-ki:

	1836ban.	1837ben.	leszállás.
Igen finom gyapju ára	115—120 tallér.	85—90 tall.	25 pct.
Finom — — — —	105—110 „	75—80 „	26½ „
Közép-finom — —	86—100 „	60—70 „	33½ „
Középszerü — —	58—75 „	45—60 „	21 „
Közönséges — —	36—48 „	33—40 „	15 „

(Burkus status-ujság jun. 25kén.) E' szerint legjobban leszállott a' közép-finom gyapju, miből Burkusországban, valamint nálunk is legtöbb termesztetik; ez nagyon is természetes, mert az e' fajta gyapju ára az amerikai kereskedés által arányon túl emeltetett, az igen finom gyapjué pedig nem igen hágott-fel. A' pesti medardi és közelebb múlt váczi vásár hasonló eredményt mutatott, ámbár csak egyes részekben; a' termesztők illy áron nem akarták adni gyapjújokat, a' vevők pedig, kivált a' kik Angliába kereskednek, e' leszállítással meg nem elégedhettek, mert mi tőlunk a' hamburgi kikötőig vitele az árúknak mázsánkét 5—6 fttal több költségbe kerülvén, mint a' Burkus- és Szászországokból vízen olcsóbb áron szállíthatóké, az ár a' fentebbi vásárokon tulajdonképen mesterséggel csigáztatott-fel, de e' leszállítás az ausztriai kereskedőkre nézve nem elég, mert minden Angliából jövő tudósítások szerint, 40 petel kél alább, mint a' mult évben. Kárukra leend gyapju-termesztőinknek, hogy ár-követelésökben majd semmit sem figyelmeznek arra, mi másutt történt, és a' mi folyvást történik Angliában, hova gyapjújok vitetik; mert így időt adnak a' külföldnek első szükségei fedezésére, és a' legjobb alku-tételre, 's majd akkor engednek, mikor már késő. Ha valami termék bőséggel van — 's az előbbi nyirésből fájdalom még sok találtatik — és a' speculatio nem élénk, akkor a' szükség szab árt. De a' szükség és speculatio egymásnak ellenségei: az egyik nyomja, a' másik emeli az árt. Speculatióra egyetemi élénk kereskedés és pénz-bőség szükséges; ezt olly krisisek, millyenekben most vagyunk, megcsökkentik. Wien. Zeit.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' utczája 612 szám alatt.

Általános átnézési táblája

1836dik esztendőben a' budai k. csillagvizsgáló intézetben *feljegyzett időjárási jeleneteknek.*

Hónapok	Levegőmérő állása párisi mérték szerint 0° Reaum. húzva			Hévmérő állása Reaumur szerint		
	Maximum	Medium	Minimum	Maxium	Medium	Minimum
Januar	27h 10v ,36 (26.)	27h 6v ,662	26h 7v ,68 (30.)	+ 2°,7 (25.)	— 3°,11	—13°,9 (2.)
Febr.	27 8 ,02 (9.)	27 3 ,314	26 11 ,38 (25.)	+ 5 ,9 (27.)	+ 0 ,51	— 4 ,9 (14.)
Martius	27 10 ,16 (20.)	27 3 ,515	26 10 ,69 (25.)	+16 ,5 (23.)	+ 7 ,21	+ 1 ,3 (1.)
Aprilis	27 5 ,28 (19.)	27 2 ,970	26 10 ,06 (3.)	+18 ,6 (26.)	+ 9 ,03	+ 1 ,6 (3.)
Május	27 7 ,44 (16.)	27 4 ,233	26 10 ,83 (1.)	+21 ,6 (23.)	+13 ,80	+ 0 ,0 (11.)
Junius	27 7 ,01 (29.)	27 4 ,474	27 1 ,45 (5.)	+25 ,3 (25.)	+15 ,31	+10 ,8 (27.)
Julius	27 7 ,56 (28.)	27 4 ,517	27 0 ,51 (21.)	+26 ,3 (21.)	+16 ,69	+ 6 ,0 (23.)
August.	27 7 ,63 (31.)	27 4 ,479	27 2 ,16 (19.)	+26 ,1 (29.)	+17 ,11	+ 9 ,6 (31.)
Sept	27 9 ,20 (23.)	27 4 ,813	27 1 ,51 (19.)	+24 ,6 (4.)	+13 ,68	+ 5 ,1 (22.)
Octob.	27 8 ,89 (19.)	27 4 ,968	26 7 ,19 (29.)	+19 ,2 (2.)	+10 ,42	— 1 ,6 (31.)
Nov.	27 9 ,43 (9.)	27 3 ,323	26 7 ,21 (19.)	+ 6 ,7 (16.)	+ 2 ,11	— 3 ,8 (27.)
Dec.	27 8 ,60 (18.)	27 4 ,343	26 5 ,28 (10.)	+ 9 ,5 (6.)	+ 2 ,24	— 8 ,8 (31.)

Más időjárási észrevételek.

Hónapok	Napok									
	egészen derült egűek	egészen borultak	esővel	ködösek	hóval	égi háborúval	jégesővel	kemény szélvész.	szélvészszel	uralkodó szekel
Januar	—	9	2	17	5	—	—	9	3	éjsz.ny.és éjsz.
Febr.	—	11	8	27	5	—	—	10	2	éjsz.ny. és éjsz.
Martius	2	7	10	19	—	—	—	11	4	délnyug.és dél
Aprilis	—	6	10	17	—	—	—	15	3	éjszak
Május	—	1	10	14	1	6	1	17	3	éjsz.és éjsz ny.
Junius	1	2	6	11	—	3	—	8	2	éjsz ny.éséjsz.
Julius	—	3	3	10	—	—	—	15	6	éjszaknyugot.
August	3	1	5	20	—	2	—	10	2	éjszaknyugot.
Sept.	8	4	8	10	—	—	—	11	2	délny.és éj.ny.
Octob.	9	4	5	19	3	—	—	13	5	éjsz.n.dél éjs.n.
Nov.	—	19	9	24	5	—	—	4	—	éjsz.ny.és éjsz.
Dec.	—	13	11	24	4	—	—	—	2	éjsz.ny.és éjsz.

Láthatni a' fentebbi táblákból, hogy 1836ban *a' légmérő' közép állása* vala 27h 4v ,293. — *Közép hévmérői állás* + 8° ,164 — *Legmagosabb állása a' légmérőnek* volt Jan. 26kán, *legalacsonyabb* Dec. 10kén. — *Legmelegebb* hónap vala az esztendőben Augustus, *leghidegebb* Januarius; *legmelegebb nap* volt Julius' 21dike, *leghidegebb* Januar' 2dika. — *Eső esett* az esztendő lefolytában 87 napon, — *havazott* 23 nap, épen annyiszor, mint 1835ben. — *Égiháború* csak 11 volt, többnyire Májusban. — Egészen *borult* egű nap 80, egészen *derült* 23 nap volt. — *Kemény szél* 123 napon volt, annyiszor épen mint 1835ben; szélvész 34 napon. — Uralkodó szél vala az esztendőben az éjszaknyugoti.

Különös bélyegét teszik az esztendei időjárásnak 1.) a' késő fagy (Május 11kén) 's a' felette lágy télkezdet. 2.) a' számos köd és szélvész. 3.) a' kevés égiháború.

Dr. *Albert Ferencz* s. k.

Első félesztendő. 1837.

)(0)(

Trattner és Károlyi' Könyvnyomtató-Intézetében Pesten megjelent, és *Eggenberger*, *Hartleben*, *Heckenast*, *Kilian*, *Müller* 's több más Könyvárosnál megszerezhető:

„Hajnal"

Hazai Almanach 1837.

Selyem kötésben ára **2** fr. **50** kr. Közönséges kötésben **2** fr. **24** kr. pengő pénz.

Megjelent 's a' két magyar hazában minden hiteles könyvárosnál megszerezhető:

AURORA.

Hazai almanach, alap. Kisfaludy Károly folytatja

BAJZA.

1837.

Tartalma:

PRÓZÁK: I. Pályakép. Philosophiai elbeszélés. Szontagh Gusztáv. II. Román és nem román. Vig elbeszélés. Kovács Pál. III. Az utolsó orebita Historiai elbeszélés. Pintér Endre. IV. Verhovina. Tündér rege. Gaal. V. A' külföldiek. Vigjáték 3. felv. Fáy András. VI Orlay. Komoly elbeszélés. Vörösmarty. VII. Yoridala. Keleti elbeszélés. Vajda. VIII. Időszakok és koszorúk. Toldy Ferencz.

BALLADÁK, LEGENDÁK 'S ROKON NEMŰEK. Cz .... A' falusi kis leány Pesten. Remete Péter. Czuczor: A' legszebb ének. Kont. Hunyadi' halála. Szűz Margit' álma.

ODÁK, DALOK, EPIGRAMMÁK 'STB. Bajza. Jelen és mult. Őszi dal. A' reményhez. Jó éjszakát. Csaba. A' hű leány. Gyász és remény. Idához. Cz....; Nyilatkozás. Népdalok I—VII. Czuczor: Hunyadi János Révai. Hunyadi László. Ki az? Erdélyi János: Az álom. A' csónakos. Dal Csalódás. Gaal: Hattyúdal. Holló: A' holdhoz. Mellyik jobb? Lukács Móricz:.... néhez. Egy eb sirjára. Tudás. Egy koponyából készült billikomra. Makáry: Pályakép. Nagy Ignácz: Nemzeti erő. A' kulcs. Nemzeti kincs. Szenvey: Hajdan és most. Zagyva. Az uracs. Budapsti híd. A' korszellem. Az ideálok. Honi bőség. A' vándor. A' magyar. Nyugoti napfény. Székács: Tynnichos. A' szerelem dalnokaihoz. Ember 's emberek. Esdeklés. Hajnal és éj. A' fösvény. A' helót. Apáink. A' barlangban. Amor ellen. Tóth Lőrincz: Ida sirján. A' völgyi ház. Viszonlátás. A' csalóka távol. Egy alvó kisded fölött. Holt mátka. Vörösmarty: A' szegény anya. Egy képszoborra. Szózat. Emlékkönyvbe.

EREDETI ACZÉL METSZÉSEK: I. Vörösmarty Mihál' arczképe. Rajzolá Barabás, metsz. Schwerdtgeburth. II. A' rabló, Vörösmarty' hasonló czimű balladájához. Rajz. Ender, metsz. Axmann. III. Csák és baráti Kisfaludy Károl' Trencséni Csák Mátéjához. Rajz. Ender, metsz. Fissner. IV. Országgyülés. Kisfaludy Csák Mátéjához. Rajz. Ender, metsz. Mahlknecht. V. Omode és Hedvig. Kisf. Csák Mátéjához. Rajz. Ender, metsz. Mayer Károly Nürnbergben.

Ára a' 404 lapnyi vastagságú könyvnek finom angol kötésben 3 for. 30 kr. peng. —

☞ Reményli a' kiadó, hogy az Aurora, melly 16 év óta elakadhatlanúl foly, ez évben is ki fogja elégeteni a' tisztelt olvasó közönség' várakozását, mert mind képeire mind tartalmára nézve felülhaladja, mult évi folyamatait. Sem olly bő sem olly sokféle tárgyu még nem volt mint ez évben. Tökéletesbitésére semmi el nem mulasztatott. Képei mind jeles külföldi mesterektől metszvék 's a' kiadó azt hiszi, hogy költség' tekintetében maximumát próbálta annak, mit magyar könyvkiadásnál merhetni; minek némi igazolására elég legyen csak azon egyet emlitenie, hogy ez évi öt aczélmetszés 1300 pengő forintba került. Ez oka, hogy a' könyv eddigi ára 30 krajczárral fölebb emeltetett.

Példányok kaphatók a' kiadónál is, Dorottya utczában 20 sz. alatt és az Athenaeum' hivatalában, Barátok piaczán a' kir. curia melletti sarok házban, 434 sz. 2dik emel. (3)

☞ Jelentjük az ATHENAEUM' barátinak, hogy az első szám' *második kiadása* sajtó alatt lévén, képesek leszünk ujabb előfizetőinknek is teljes példánynyal szolgálni.

BÉCSBEN

előfizethetni félévre 4 f. 48 krral közép-, 6 f. 28 krral velinpapirosu példányokra *Barkassy Imre*' udvari ágens urnál, a' belső városban, Strobelgasse, 866 sz.

D. Schedel Ferencz és
Vörösmarty Mihál. (3)

---

(2) Nemes Pest vármegye szinészeti Küldöttsége részéről, ezennel köztudomásra bocsáttatik: hogy a' Hatvani kapun kívül épülő magyar szinház folyó esztendei augustus 1sőjén okvetetlen, vagy ha az idő kedvezend, még előbb is ki fog nyittatni, melly utóbb érintett körülmény ugyan ez úton közhirré lesz téve. Felszóllítatnak ez okból mind azok, kik ezen szinház igazgatását felvállalni kivánják; hogy magokat folyó évi aprilis 2káig mint az e' végre kitűzött concursus határ napjáig, a' tisztelt vármegye másod alispánnyánál mint a' Küldöttség elnökénél akár személyesen jelenteni, akár bérmentes leveleikben nyilatkozásaikat közleni ne terheltessenek. A' feltételek mellyeknek egyik főpontját a' vállalkozónak az intézet fentartásáért kezeskedő 's hitelesen bebizonyitandó értéki állapotja teszi, az alulirt jegyzőnél akár mikor megtekinthetők. *Nyáry Pál* m. k.
mint a' szinészeti Küldöttség jegyzője. (4)

---

(1) **Hirdetmény.** A' méltgos Szekszárdi uradalom részéről közhirré tétetik, hogy az ugy nevezett Csatári és Palánki pálinka-gunyhók, a' folyó esztendei Február' hónap 13dikán Szekszárdon az uradalmi Cancelláriában délelőtti szokott órákban tartandó licitatio utján a' folyó esztendei Május hónap 1só napjától kezdve három esztendőre haszonbérbe fognak kiadattatni.

Melly licitatióra a' bérleni kivánók 18 p. forint bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak. Költ Szekszárdon, Januarius 8kán 1837. (3)

---

(1) **Juhbélyeg, angol juhnyirő ollók 's más egyébb vasszer készitmények jelentése.** Azon köztetszés, mellyet az alulirt, az általa föltalált juhbélyegekre nézve nyert, azon ujabbi jelentésre ösztönzi őt, hogy nála mindegyre találtatnak illy nemű kész, és tetszés szerint kiválaszthatandó bélyegek, 's hogy az illyeseket megrendelőknek, bármi nemü formában is, gyorsan és jól elég tétetik azoknak megkészitése által. Hasonlóképen ajánlkozik, ló- és szarvasmarha-bélyegek készítése tekintetéből is pontos szolgálatjával. Találtatnak az alulirtnál végre még külön nemü villánygépelyek (Electrisirmaschinen) 's a' champagner butelliákhoz masina; ugy szinte minden nemü angol juhnyírő ollók. Az alulirt egyszer'smind azt is kéntelen tisztelt vevőjinek jelenteni, hogy miután neve alatt sok ál-mívek készítettek, saját készítményei jövendőben az ő tulajdon bélyegével lesznek megjegyezve. Költ Pesten, Januariusban 1837.

Heisz Lőrincz,
polgári vasszer-készítő mester, uri utcza, báró Brudern házban. (3)

---

(2) **Haszonvételi hirdetmény.** Nemes szabad királyi Szabadka városában találtató haszonvételek u. m. bor, pálinka, az úgy nevezett koschervein 's ser mérési jus kivágása és kimérése, továbbá 6 mészárszékek, mellynek mindegyikéhez 50 nagy láncz földhasználata vagyon hozzá kötve, az országos és héti vásárok, 1837diki Május 1sőjétül, 1840 Aprilis utolsó napjáig három esztendőre, f. e. Február' 6kán a' kebelben a' városháza épületében reggeli órákban tartandó közönséges árverés utján,

haszonbérbe fognak kiadatni. Melly végre közhirré tétetik: hogy azok, kik ezen használatokat kibérelni szándékoznak, vagyonaik állapotját hiteles tanuság által bémutatni, azon kivül a' bérbe venni kivánó haszonvételekhez arányzott bánatpénzt is előre letenni kötelesek lesznek. — A' többi feltételek a' kebelbeli jegyzői vagy számvevői hivataloknál előleg is megtudhatók. — Költ Szabadka sz. kir. városában, Januarius 13kán 1837. tartatott Tanács ülésbül. (3)

---

(3) Champagni bor 1834dikről veres és fejér 's a' legjobb minémüségü, nagy palaczkja 24, kis palaczkja 16 garason conv. pénzben, ugy szinte igen jó

1834ki ruszti és soproni asszúszőlő borok igen illendő árron szerezhetők Prückler Ignácz' fűszer-kereskedésében Pesten, Sebestyén piaczon „a' fejér farkasnál" (3)

---

(2) Boltváltoztatási hirdetés. Alulirt boltját a' párizsi utczából az úri utczán a' 3 szerecsen mellett fekvő Libasinszki-házba tevé-át. — T. cz. vásárlójinak az idő környületihez képest illő áron szolgálhatni képessé lévén, a' készitett ruhadarabok árát 10 pctel szállitja-le; a' posztók szinének valódiságaért kezeskedik; posztók a' legjelesebb gyárakból találtatnak nála; ruhákat gyorsan, a' legujabb izlet és megjavított szabás szerint készit.

Trittner Ferencz,
polg. férfi-ruha-készitő Pesten. (3)

---

(3) Hirdetés. Felsőbb rendelések következésében az Egyházi javakhoz tartozó ts S. Vásárhelyi uradalomban kebelezett Dabroni vendégfogadó mészárszékkel, Karakai vendégfogadó mészárszékkel, és vám jövedelemmel együtt, nemkülömben a' Pápai mező városban lévő két major kert, jövő 1837 eszt. jan. hó' 23dik napján árverés utján a' legtöbbet igérőnek három egymásután következő esztendőre majus hónapjától kezdve haszonbérbe ki fog adatni.

Kinek kedve lészen ezen javakat kiárendálni 50 pengő forint bánat pénzzel ellátva S. Vásárhelyi tiszttartói lakásnál tartandó árverésre reggeli 9 és 10 órákban megjelenhet. Költ S. Vásárhelyen, december 26dikán 1836. (3)

---

(3) Nevelőné kerestetik. Gyöngyös városához közel egy falusi urasághoz két nevendék leányka mellé kerestetik egy olly nevelőné, ki születésére nézve német, és mindenféle asszonyi munkákban tökéletesen jártas. — Még inkább ohajtatna, ha a' kivánt személy a' franczia nyelvben és a' klavir játékban is oktathatna. — A' magát ajánló tehet jelentést a' Gyöngyösi postahivatalnál. (3)

---

(2) Hirdetmény. A' nagyméltó. magyar kir. udvari Kamara' rendeléséből ezennel közhirré tétetik: hogy szabad kir. Zombor városának a' bor 's pálinka akolás jövedelme (Wein- und Brandwein-Accis) két és fél egymásután következő esztendőre, ugymint Majus 1sö napjától 1837től kezdve, 1839dik October utoljáig, közönséges árverés utján a' legtöbbet igérőnek bérbe fog adatni. Kiknek tehát azon kibérléshez kedvük lenne, az e' végre folyó esztendő Martius hónap 1sö napján a' fennevezett városban tartandó árveréshez szükséges bánatpénzzel felkészülve, ezennel meghivatnak. Költ Budán, Januarius 7kén 1837. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, jan. 17kén: 5 pctes statuskötelez. $104\frac{5}{8}$; 4 pctes $99\frac{3}{4}$; 3 pctes $75\frac{5}{16}$; 1820diki statns kölcs. $225\frac{1}{2}$; 1821diki $142\frac{1}{8}$; $2\frac{1}{2}$ pctes Bécs városi bankóköt. 66; bankrészvény 1365.

Dunavizállás: jan. 12kén: 5' 0'' 9''' — 13kán: 5' 1'' 3''' — 14kén: 5' 3'' 9''' — 15kén: 5' 4'' 3''' — 16kán: 5' 2'' 9''' — 17kén: 5' 1'' 9''' — 18kán: 5' 0'' 3''' — 19kén: 5' 0'' 9''' — 20kán: 5' 7'' 0''' — 21kén: 5' 10'' 9'''

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

Jan. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
5én Arad	91	64	62	60	45	80	—
5én Unghvár	88–84	82–78	48–44	50–47	32–30	66–62	—
6án N.Becskerek	90–80	70–60	—	50–48	45	75	70
7én Pécs	80–70	55	50	55	35	75	—
7én Miskolcz	100–95	90–85	55–50	50–45	30–26	82–78	240–230
7én Baja	86–73	60–53	53	53	30	80	—
11én Fejérvár	80–73	55–52	50–48	48–45	36–34	72–70	90–88

Jan. 1837	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
12én Mosony	110–70	60–50	52–48	48–40	37–33	92–76	—
10én Debreczen	120–90	80–75	65–60	60	52–50	90–85	125
13án Új-Becse	90–80	75–70	—	50	45	75	—
14én Fejérvár	80–72	70–60	50–47	48–46	37–34	71–70	—
12én Szeged	85–80	75–70	70	55	50	90–80	110–100
14én Komárom	—	58–58	46–45	44–41	—	78–77	—
Pest jan. 20án	103–86	66–56	53–50	56–53	40–36	93–86	—

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

8. szám. Pesten szerdán Szent-Jakabhó' 26kán 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; felirási javallat' vitatása az erdélyi országgyülésen; Pataky János szigethi professor; lőcsei tisztválasztás; hadseregi változások; Würtler József szegedi polgársággal tiszteltetik; casinoi ünnepély; 'sat.) Nagybritannia (parlamenti ülések; IV. Vilmos temetési pompája; balzsamozás; 'sat.) Francziaország (kamarai ülések; hírek a' constantinei táborküldés felöl; marseillei hírek; Dr. Bulard megtiszteltetése; 'sat.) Hollandia. Németország (hannoverai hírek; 'sat.) Amerika. Olaszország. Oroszország. Spanyolország (hadi tudósítások; 'sat.) Kereskedési hirek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. kir. Felsége Gróf Károlyi Lajos urat saját kérésére Csongrád vmegye' főispányi helytartóságától felmenteni, 's ugyanazon megye' főispányi helyettesévé máj. 18dikáról Bars vmegye' eddigi első alispányát k. tanácsos Tajnay János urat nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. Felsége f. jul. 17d. legfelsőbb határozatában erdélyi kormányszéki feltevői gyakornok gróf Bethlen Gergely urat ugyanott tisztlb. feltevővé nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. Felsége f. jul. 5diki legfensőbb határozatában hadi biztos Schaeder János urat Debreczenbe ker. főhadi biztossá nevezni kegyelmesen méltóztatott.

A' felséges udvar, az erdélyi kir. ügyigazgatóság mellett egy ideigleni tollvivő 500 f, és egy jegyzőkönyvi aliktató 450 f. esztendei fizetéssel lecndő kineveztetéseket kegyelmesen megengedni méltóztatott.

N. Szeben julius' 14kén. Julius 13kán tartatott 47dik or. ülésen felolvastatott a' megválasztott hivatalosok mellett ő felsége eleibe küldendő országos felírás javallata; melly köziratra kiadatni határoztatott; miről hogy a' Rendek magok nemzeti gyüléseikben előlegesen vitatkozhassanak, jul. 14dikén országos ülés nem tartatott.

Szabad kir. Szeged városa cs. kir. tanácsos, és nádori udv. orvos nagyságos Würtler József urat következő polgárosítási levéllel tisztelte-meg: Mi szabad királyi Szeged városa' főbírája, polgármestere, 's tanácsa adjuk tudtokra mindeneknek, a' kiknek illik: hogy minekutána dicsőségesen országló kegyelmes koronás Királyunknak szolgálatját, a' köz-jót, 's városunk' további szabad fenmaradhatását néző tárgyaknak felvételek, folytatások, és elintézések végett a' mai alulírt napon egyben gyülekezvén tanács-ülést tartottunk volna: akkoron hálás elismeréssel, 's valódi tisztelettel vévén es. kir. tanácsos, és udvari orvos Würtler József úr ő nagyságának abbeli fáradhatatlan szorgalmát, lelkes törekvését, derék ügyességét, 's ritka gyógytudományi tehetségét, mellyekkel a' haza minden egyes lakosai által mélyen tisztelt Nádora József Ő cs. kir. Főhgségének közel fél század alatt a' kegyelmektől körülsúgárzott kir. szék fenállására, az édes hon közjavára, és minden egyes lakosai hasznokra, jólétekre, 's boldogságokra igen terhes munkálatai; a' nemzeti nagyság emeledésére, kereskedési, 's miveltségi virágzására, szakadatlan intézett fenséges törekvései által veszélyesen meggyengítetett egészségét a' fenyegetve környezte kétes állapotból kiemelni, ez által a' haza egén elterjedt, 's magát az édes reményt is már elaltatta gyász-borút újabb vidám fényre deríteni a' valódi részvét, és fájdalom által elfogult honfi lelkeket új örömre édesíteni, a' lehető nagy vesztés félelmétől a' hazát felmenteni, 's mélyen tisztelt Ő cs. k. Főhgségét elhanyatlott egészségének jobbra változtatásával, mint erős oszlopot a' fenséges kir. széknek, mint másod atyát az őt tisztelve szerető nemzetnek, mint rendíthetetlen oltalmazót az ős alkotmányi létnek, mint jóltevőt a' segedelemért síró emberiségnek, mint fő pártfogót a' tudományoknak, művészségeknek, mint erős paizst az igazságnak, mint nyájas férjet és gondos atyát szeretettel érzelgő fenséges nejének, és tisztelve szerető nagy reményű gyermekeinek visszaadni szerencsélőn, ezeknek tekintetéből hálás lelkeink valódi sugallatánál fogva fennebb már tisztelve említett cs. kir. tanácsos, és udv. orvos Würtler József úr ő nagyságát a' kebelünkbeli polgári czímmel megtisztelni, felruházni, 's többi szabados polgáraink sorába beiktatni örömmel siettünk, adván, 's engedvén fentisztelt ő nagyságának mind azon szabadságokat, és törvényes jogokat, mellyekkel az enyészet hamvaiban is dicsően szunnyadó fens. koronás Királyainktól nyert szabadság, 's ajándék-leveleink, úgy szinte az élő törvények' tartalmainál fogva birnak, és élnek. — A' minek valóságára adtuk ezen szokott pecsétünkel erősített polgárosító levelünket, a' köz igazság úgy hozván magával. — Költ Szegeden egy ezer nyolcz szász harmincz hetedik évi Szent-Iván hó' 16dikán tartott tanács-ülésből. Megolvasta, és kiadta Miskolczy István m. k. tek. nemes Csanád vmegye tábla-

bírája és nemes szabad kir. Szeged városa aljegyzője.

Szabad kir. Lócse városának tisztújítószéke, Szinyei Merzse László tiszamelléki ker. tábl. közbíró, mint kir. biztosnak elnöksége alatt folyó jul. 17 's 18dikán tartatván, főbírónak választatott Andaházy Imre; polgármesternek Pracháry János; kapitánynak Seide János; új tanácsbelinek Plenczner András; főügyésznek neveztetett Madács János; választott polgároknak felvétettek: Probstner András; Kolatskovszky Gergely; Rochlitz István; Schönvizner Mihály; Seide József; Neupauer György és Stephani János. A' többi tanácsbeliek 's egyéb tisztek hivatalaikban megerősíttettek.

A' szigethi (Máramaros vmegye) ref. lyceumnak öröm innepe volt jul. 2kán, midőn mélt. bárdányi gr. Buttler János cs. k. kam. úr ő nga által bőkezüleg alapított törvénytanítói székbe t. Pataky János hites ügyvéd mint közönséges és rendes professor beiktattatott. Fényes és nagy számu gyülekezet veve részt az örömben. Az igazgatási szertartást az oskola főcurátora tek. homorod sz. páli Szentpály László úr nyitotta-meg, előadván az innep czélját, 's a' mltgos alapító grófnak a' 8ik századtól fogva az egész Európa előtt esmeretes családi fényes érdemeit. Ezután Pataky János prof. úr beköszöntő beszédjében, köz helybehagyást nyert szónoksággal értekezett a' felől: lehet- és kell-e a' magyar törvényt magyarúl tanítni. Végre a' lyceum rector professora Breznay Pál úr elfogadván az új tiszti társat, az oskolának mind addig hijánzott historiájában előadta azon örvendetes és szomoru történeteket, mellyekben a' szigethi oskola eleitől fogva mostanig ment keresztül. Az oskolai ifjúság énekléssel és muzsikával nyilvánította örömét.

Az erdélyi ev. reformatusok fő egyházi tanácsának folyó évi julius 9 és 10dik napjain ez úttal N. Szeben városában tartott népesebb gyűlésében, a' n. enyedi fő oskolában t. t. Kovács József úr nyugalomra lépésével üresség be jött physica és mathesisi tanítószékre, ugyanazon fő oskolában eddig hazai és római törvényeket tanított t. t. szemeriai Szász Károly úr, 's ugyanezen fő oskolában m. Baricz János úrnak, az erdélyi fő orvosi, és kir. kormányszéki referensi hivatalra lett k. kineveztetése által üresség be jött barom orvoslás, chemiai és természethistoriai tudományok tanító székére t. Bod Péter úr, jelenleg a' bécsi polytechnicum intézet egyik nevendékje, szabad választás utján szózatok többségével neveztettek-ki; 's ez alkalommal az említett fő oskolában a' tanítói hivatallal eddig összekapcsolva volt oskola-orvosi hivatal attól külön választatott. Ugyanezen fő egyházi tanács gyűlésében t. t. kibédi Péterfi Károly úrnak a' tordasi ev. reformata ekklézsia papjává lett elválasztatása által, a' m. vásárhelyi fő oskolában üresség be jött bölcselkedés, politica és statisticai tudományok tanító székére, t. t. Ercsei János úr, eddig a' sz. udvarhelyi fő oskolában a' hittudomány, egyházi történetek, homiletica, zsidó régiségek 's nyelvtudomány k. r. tanítója, hasonlólag szózatok többségével neveztetett-ki.

Esztergomban jul. 17d. délután ünnepélyesen nyittatott-meg a' nemzeti casino Giefing kalmár szép 's alkalmas házában (e' szab. kir. városnak nagy piaczán), első igazgató nsgos kir. tanácsos és alispán, Sárfalvai Héya Imre úrnak elnöksége alatt. Ő nsága rövid, de velős magyar beszéde után, tek. Maurovich Rudolf úr (a' casino harmadik igazgatója) hosszabb lelkes beszédében az esztergomi casino' felállításának történeteit környülállásosan beszélte-el, 's egyszersmind nagyságos első igazgató Héya Imre úrnak casino' javára czélzó buzgóságát, Plöszel úrnak fáradozását az izletes bútorozás megszerzésében, primatialis építőmester Packh János úrnak a' szükséges építési változások buzgó vezérlését, professor Rumy, városi tanácsos Helischer, Meszéna (ügyvéd és a' casino' jegyzője) és ifjabb Krakovitzer (gyógyszerész) uraknak könyvek' és folyóirások ajándékozását köszönte-meg. Végre a' casino' nagyérdemü jegyzője, Meszéna úr, érzékeny magyar ékesszóllással a' közhasznu nemzeti intézetet üdvözlette. Nagyságos elölülő és első igazgató Héya urat a' számos részesek hangos köszönettel tisztelék. Több részes úr (a' részesek száma haladja a' 100at) családával 's más mind két nembeli tisztes vendégekkel jött a' casino megnyitására. A' casino' szép 's tágos kertjében nemzeti muzsika zengett; estve az ablakok és a' kert fényesen kivilágítattak. A' kertben éjfélen túl tartott a' mulatság; melly alatt nságos Héya úr és a' többi igazgató (tek. Kruplyanics Simon és Maurovich Rudolf) urak egészségére és az intézetnek állandóságára poharak ürítettek. Az esztergomi casino' czélszerű szabályai Esztergamban Beimel József betűivel. 14 lap. 8ad rétben nyomattak-ki.

A' bécsi theresianumban egy magyar nevendéket illető alapítvány megüresülvén, iránta folyó évi aug. végéig a' nagym. m. k. Helytartósághoz folyamodhatni. — Klaszy Venczel magyar szabó 's pesti polgár, pesti magyar színházunk számára készit, saját költségén vásárlott anyagokból, egy királyi szerepekre használható pompás magyar öltözetet. Továbbá hős szerepekre használható 12 magyar díszöltözetnek, az igazgatóság által vásárlandó anyagokból, ingyeni elkészítését önként ajánlá-meg.

A' magyar tudós társaság, a' fenséges Főherczeg Nádor-Pártfogó' helybenhagyásával, nyolczadik nagy gyűlését folyó évi augustus' 31dikén, az igazgató tanács pedig üléseit sept. 3dikán nyitandja-meg. Az academiai tagok' részére a' megjelenés' napja aug. 30dika, az igazgatókra nézve sept. 2dika. A' nyilványos vagyis közülés' napja 's órája a' gyűlés' folyamatja alatt leszen köztudomásra hozva. Pesten, julius' 24. 1837.

Az elnök' rendeléséből.

D. Schedel Ferencz, titoknok.

A' cs. kir. hadseregnél következő változások történtek: Pausch Károly altábornagy a' 16d. számu gyalog ezrednél; báró Waldstätten György generál őrnagy pedig a' császár-vadász ezrednél lettek 2d. tulajdonosokká. Ezredesekké léptettek: alezredességből b. Horsch Ferdinand, b. Simbschen Ferd.; Pfanzalter Károly és Moulholand Péter. Alezredesekké lettek őrnagyokból: Täuber József, Negroni János, b. Stipsics József, Ullrich Fer., és gróf Wengersky Eduard. Őrnagyokká léptettek: gr. Castiglione August, báró Baczynsky Károly, Millanovich János, Sombory Sándor és Schönberger János kapitányok. Nyugalmaztattak: Wattek János alezredes; Wojacsek József, Raszich Jakab, Wewera János és Kraft Ferencz kapitányok őrnagyi czímmel. Siszak Erneszt ezredes nyerte a' pápai nagy szent Gergely rend közép keresztjét 's a' legfensőbb engedelmet annak elfogadhatása és viselhetésére.

NAGYBRITANNIA.

A' felső ház jul. 7kén a' regensségi billt vitatta 's el is fogadta. Brougham l. ellenzé a' billnek azon határozatát, hogy a' k. törvényszék l. főbírája, ha a' thrónörökös a' thrón megürülésekor távol lenne, a' regensségnek tagja legyen, 's így bírói és politikai hatalommal bírjon. A' tudós lord a' lord főbíró helyett azon személyt javaslá regensség tagjává nevezni, ki legközelebbi joggal bír a' koronához, az országban lakik, 's a' 18ik évet meghaladta; de e' javaslat, Wellington hg. 's a' lordkanczellár ellenmondása következésében félre vettetett. — Az alsó házban D. Stuart l. mintegy 2000 edinburgi lakos kérelmét terjeszté-elő az iránt, hogy azon lengyel menekvők is gyámolitatnának, kiknek a' minap szavazott 10 ezer ft. stghez igényök nincsen. Az elnök megjegyzé, hogy pénzről lévén szó, a' kincstári kanczellár megegyezése nélkül nem fogadhatni-el a' kérelmet; melly, miután a' kanczellár benne meg nem egyezett, visszavéteték.

A' felső ház jul. 10ki ülésében Duncannon l. titkos pecsétőr másodszori olvasását javaslá azon billnek, miként Irlandban a' választási szavazatok összeszámítása jobb rendbe vétetnek. Redesdale l. Wellington hg. Wicklow, Ellenborough és más lordok ellenzék az inditványt, mivel a' bill már azután nyomatott-ki, midőn a' királyné üzenete, miként ez ülésben egy fontos rendszabály sem fogna vitatás alá jőni, mind a' két házban felolvastatott, és így e' billnek keresztülvitele csak ministeri fortély. Lansdowne, Brougham, Fingall lordok 's Richmond hg. pártolák a' minister javaslatát. Brougham l. többek között mondá, hogy ha e' billt félre vetik a' lordok „a' zsarnoki többség" nevet inkább meg fogják érdemelni, mint az alsó ház ministeri többsége. A' bill mindazáltal 74 szózattal 36 ellen félrevettetett. — Az alsó házban a' rabszolgakereskedés gátlása végett más statusokkal kötött egyezések teljesitése eránti bill harmadszor, a' felső háztól átküldött regensségi bill először olvastatott. — Jul. 11kén a' felső házban Westmeath marquis a' kormánynak Irland eránti politikáját keményen rovogatta; Mulgrave l. viszont élénk beszéddel védelmezte kormányozását. Lansdowne marquis bemutatta az özvegy királyné köszönő válaszát a' ház sajnálkozására.

A' Keletindiába küldendő levelek bérére nézve ezeket határozá az alsó ház biztossága: A' Suez 's Bassorah között, és a' veres tenger, persa öböl 's Keletindia kikötői között járó postahajókon mindegyik egyszerü levélért 1 shillinget, kétszerüért 2 shillinget, háromszerüért 3at, két lat nehézségüért, akár egyszerü akár többszerü legyen, 4 sh. ezen felül mindegyik fél latért annyit kell fizetni, mint egyszerü levélért.

IV. Vilmos király őseinek sírboltjában nyugszik már. Jul. 10diki lapok az ő temetési pompájának leirásával vannak tele. A' windsori vár udvarán 's az út mellett a' kápolna felé katonaság állott sort, minden harmadik legény fáklyát tartva kezében, mellyek alkonyadatkor meggyújtattak. A' körül fekvő helyek, ablakok, házfedelek néma nézőkkel voltak tömve. A' kápolna hat óra előtt már megnyittatott; közép folyosója hosszában, mellyen a' gyásznép menendő vala, testőrök és a' Windsorral szemközt fekvő Eton-oskola kétszáz nevendéke, állottak tanitójokkal mély gyászban. A' kápolna belsejében bársony baldachin emelkedék, a' birodalmi koronával 's czímerekkel ékesítve, 's boltként borúlt a' sírbolt nyilásán lévő alkotmány felibe. A' feketével bevont áldozó asztalról vakító fénnyel csillogtak a' drága arany 's ezüst edények, két nagy arany gyertyatartó világa mellett, mellyek közül mindegyiken 12 viasz gyertya lobogott. Nevelte e' fényt öt lefüggő aranyozott bronz luster, és a' temérdek viasz gyertya, mellyek a' fa-

)(

lakon 's oszlopokon körüskörül égtek. A' térdkötő rend zászlói czímerek pompájával lebegtek-le az oszlopokról a' diadaljelekre, tollas sisakokra 's fegyverekre; a' tagok székeit pedig fekete posztó borítá. A' sírboltnál egy pompás bársony szék, 's mellette kisebb ülések valának az első gyászolónak és a' királyi familiával rokon hgek számára. 9 óra előtt kevéssel ágyulövés jelenté a' gyászmenet megindultát. 9 órakor rakéta röpült-fel, 's az ágyútelepek elkezdték perczenkénti lövéseiket. A' katonaság lebocsátá fegyvereit; mély csend uralkodott a' sokaságban, hogy még a' lélegzés sem vala hallható. Lassan haladt-előre a' gyászmenet következő rendel: A' testőrség trombitásai, dobosai, síposai gyalog; a' k. házi sereg hangászkara; az udvari marsal szolgáji fekete pálczákkal; a' lovag marsal; a' windsori tengeri lovag 's katona lovagok; az özvegy királyné 's a' meghalt király apródai; Ő Felségének orvosai 's patikárosa; a' windsori fő 's alpap; bevezető urak (gentlemen ushers) 's Ő Felségének különféle udvari tisztviselőji, udvari káplánja; Kent, Gloucester hgnék, Augusta hgaszszony, Cambridge és Sussex hgek lovászmesterei; Ő Felsége segédei; főszállásmester és egy hadseregi fősegéd; kamara mester és úrfiak; a' sollicitor-general 's attorney-general; a' különféle törvényszékek biztosai, bírái; a' kincstári törvényszék lord főbírája, a' Common pleas lord főbírája; Anglia alkanczellárja 's az országos levéltár főfelügyelője; a' k. törvényszék lord főbírája; a' zöld tábla nevü udvari marsali törvényszék tisztjei; titkos tanácsnokok, a' ministeri tanács titoknokaival; közöttük heroldok, és a' fő nemesség különféle osztályai, bárók, grófok, viscountok, marquisek, herczegek, 's ezeknek legidősb fijaik; Ő Felségének hannoverai statusministerei; Anglia gróf marschalla; az al lord-nagykanczellár; a' lordpecsétőr; a' ministeri tanács lord elnöke; püspökök, érsekek; a' lordkanczellár; az ország primása; az északi angol czímerkirály; Ő Felségének kamarásai; a' testőrség és czímertisztek hadnagyai; a' főkamarás és több lovászmesterek; pairek zászlókkal; Braunschweig, Hannovera, Irland, Skóczia, St. György és az unio zászlói; a' k. zászló; Hannovera koronája, veres bársony párnán vitetve a' hannoveri követség első titoknoka által; az egyesült országok birodalmi koronája a' második czímerkirály által vitetve; a' k. főudvarmester k. házi tisztviselőkkel; a' koporsó veres bársonnyal betakarva, tíz k. czímerrel, bársony baldachin alatt, mellyet mindegyik oldalon öt pair vitt, 's mellettök jobbról nyolcz generál, balról nyolcz admiral ment; a' halottlepel széleit Wellington, Richmond, Beaufort, Newcastle, Buccleigh és Sutherland hgek tarták; a' koporsót követé Ő Felségének két fő gentlemen ushersei között az első czímerkirály a' királyi palczával; Sussex hg. mint első gyászoló, két hg. között, fekete köntösben, a' térdkötő rend csillagával 's szalagával; tizenhat pair; Cambridge hg. szinte gyász ruhában 's a' térdkötő rend csillagával és szalagával; Ő Felsége végrendeletének teljesitői; Szász-Meiningen uralkodó herczege, Leiningen, 's Hessen-Philippsthal- Barchfeld hgek. Czímertisztek és testőrök rekeszték-be a' menetet. A' kápolna ajtajánál a' windsori dekán 's papjai, kezökben viasz gyertyákkal fogadák a' koporsót, 's a' dekán megáldván, lebocsáták a' sírboltba 10 óra után tíz perczel. Igen meg valának indulva minden jelenlevők, kivált Wellington hg.; az özvegy királyné 's Sussex hg. zokogva sírtak. Adelaide királyné Windsorból kiséretével együtt mindjárt elkocsizott özvegyi lakába Bushy-parkba.

A' Medical Gazetteben ezt olvashatni: Charlotte hgasszony (Leopold király első neje) volt királyi házunk utolsó ivadéka, kinek hólt teste bebalzsamoztatott, olly módon, hogy a' belek urnába tétettek, 's a' test több helyen bemetszetett, hogy a' folyó rész kiszikkadjon, mielőtt a' balzamozás elkezdeték. E' módtól megborzadván az akkori regens hg. megparancsolá, hogy az ő uralkodása alatt meghalálozó tagjaira a' k. háznak egyszerűbb mód alkalmaztassék. III. György 's Karolina királyné nem bontattak-fel, hanem csak viaszos vászonba takartattak. IV. György belső része kivétetett, 's illatos vegyitékkel megöntöztetett. De e' bánásmód alkalmasnak nem találtatván, IV. Vilmos belei, mielőtt a' testbe visszatétetnek, mészchlorba áztatott vászonba burkoltattak. A' balzamozás mostani módja imez: Midegyik tag külön viaszos vászonba takartatik, a' fejre is hasonló szövetből húzatik boriték; ezután az egész test előbb két viaszos vászon lepedővel, mellynek szélei sütővassal ragasztatnak-össze, aztán fehér selyem, 's végre bársony lepellel terítetik-be, fehér szalagokkal összeszorítva. Az illatszer levendula, majoranna, tömjén, szegfü 's egyéb balzamos füvekből áll, 's közibe kevés korpa vegyítetik, sőt a' koporsó allyára is hintetik, mielőtt a' holt test bele fektetnék. De még ezen új mód is hijányos, 's az emberi nemről azon átkot: „Por vagy és porrá kell lenned," nem igen hárítja-el. Kérdés, ha e' sok vegetabilis szer nem inkább sietteti-e még a' test elsenyvedését; mert ez előtt már történt, hogy a' koporsót a' benne kifejlett gáz kiterjesztő ereje megrepesztette.

Londoni jul. 11ki lapok Hannoverából nem tudnak annál többet, hogy a' király nem fogadta-el a' kamarák küldöttségét, és hogy a' kamarák e'-

oszlattak; de nyilatkozásuk ezen előleges tettről, sejditeti a' vihart, melly bennök támadni fog.

Mustapha Reschid Bey török követ elutazni készül Konstantinápolba, a' rá bizott külső minister-séget átveendő.

Királyné Ő Felsége jul. 12kén fogadá-el a' city tanácsának üdvezlő felirását, a' lordmayor vezérlette küldöttségtől. Később titkos tanács tartatván az elhúnyt királynak több titkos tanácsnokai feleskettek 's helyöket elfoglalák. A' királyné udvarához ismét whig familiákból nevezett nehány dámát.

Napoleon Lajos hgről hallgatnak a' londoni lapok; ellenben Galignani Messengerében Londonból írják, hogy ő Fenton vendéglőjében szállott-meg. „A' hg. ugy mond e' levél, csak arra kötelezvén magát a' franczia kormánynak, hogy Franczia-országba többé nem menend, annyának, St. Leu hgnének veszélyes betegségéről tudósitatván, visz-szasietett Europába.“

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairkamara jul. 10ki ülésében biztossági tudósítások olvastattak a' csatornák, folyamok, kikötők javitása, só-adó eránti törvényjavaslatokról, az 1838ki budgetről 'stb. Továbbá vitatott a' czukor-törvény is; a' gyarmati czukor vámjának leszállítása 's a' répaczukor adóztatása mellett és ellen többen szólottak. Jul. 11kén is e' felett folyt a' tanácskozás, 's a' törvény elfogadtatott. E' nap özvegy Mecklenburg herczegné is megjelent a' karzaton.

A' pairkamara sebesen halad-elő munkálataiban. Jul. 12kén a' vasut-terveken kívül 17 törvényjavaslatot vitatott-meg, 's kikötőkre 22 millio 440 ezer, folyamok szabályzására 61 millio 990 ezer francot szavazott. Még egy milliard költséget 's ugyanannyi jövedelmet kell megszavaznia, 's ezzel vége leend munkálatinak.

A' constantinei táborozás híre ismét föléledt; Orleans hg. fogja a' parancsnokságot átvenni. Jussuff bey nehány belföldi század szerkesztésével bizatott-meg. A' hadminister mindegyik lovas ezredből 15 legényt parancsolt Afrikába küldeni a' vadászokhoz. Toulonból ágyútelepek indítattak-el, valamint Bayonneból is.

A' Nouvelle Minerve szerint Clauzel marsalnak grandei méltóság Alcudia hg. czímzettel, 250 ezer francnyi majoratus és 250 ezer franc főgeneráli fizetés igértetett a' spanyol királyné részéről. — A' Meunier perébe keveredett Lacaze felmentetése után a' 17dik számu ezredhez parancsoltatott az 1833diki összeirásnál fogva, hol az altisztektől igen barátságosan fogadtatott 's vendégeltetett; de öt nap mulva a' hadminister által az afrikai hadsereghez küldetett.

A' Charte és Moniteur a' Constitutionnelnek a' ministeri elnök és három nagy fontosságu látogató közötti értekezésről írt czikkelyére válaszolják, hogy midőn a' kormány Clauzel marsalnak nem engedte-meg Spanyolországban parancsnokságot vállalnia, hű maradt a' félsziget eránti nem avatkozási politikájához, mellyel Molé gr. a' juliusi revolutio után szerencsésen cserélte-fel a' szent szövetséget.

Parisban jul. 12ke reggelén a' hír szárnyalt, hogy a' kormányhoz érkezett tudósítás szerint Christina királyné Madridot elhagyta volna. A' környületekről különbözőleg beszéltek.

Midőn Hugo Victor jul. 12kén este hazament, teremében egy szép képet talált Saint-Evertől, mellynek pompás rámáján illy felirás állott: „Orleans hg. és hgné Hugo Victor költésznek.“ Ő k. magasságuk elmésebb és gyöngédebb módon nem adhaták neki tudtára, hogy az ő belső szózatát olvasták és csudálták.

Jauffret úr, Marseille város könyvtárnoka, az intézet kéziratai között Bonaparte Napoleonnak az aegyptusi táborozásról saját kezével írt tudósítására akadt, melly a' parisi királyi könyvtárba küldetett.

Marseillei jul. 6ki tudósítás szerint a' k. gőzhajók kelet felé maj. 1jén elkezdett szolgálatjokat legpontosabb rendel folytatják. — Roussin báró, a' török udvarnál franczia követ, Parisból jul. 8kán Marseillebe érkezett, 's jun. 11kén Sesostris gőzhajón rendeltetése helyére fogott utazni. Dante gőzhajó Marseille kikötőjébe hozá Chesney ezredest is, az eufratesi expeditio parancsnokát. A' kormány több kereskedő hajót bérleltetett-fel holmiknek Afrikába szállítására, mi a' constantinei táborozás hírének némileg hitelt ad.

Beszélik, hogy szent Lajos rende vissza fogna állitatni, mit, egy hírlap szerint, maga a' hadsereg is ohajtana. A' Journal de Commerce említi, miként Napoleon is akarta egykor szaporítani a' rendeket, az egyesület és hármas arany gyapju rendeivel, de utoljára is csak a' becsületrend maradhatott-fen közülök.

Erneszt August hannoverai király nyilatkozványát igen fontosnak találják a' franczia lapok. A' J. des Débats hiszi, hogy a' hannoverai alkotvány lényeges változást szenvedend.

HOLLANDIA.

Haaga jul. 9kén. Királyné Ő Felsége tegnap-

előtt érkezett-meg Berlinből. Würtembergi király Ő Felsége ide jötte után mindjárt meglátogattatott királyunktól, Bernhard szász-weimari hgtől, a' diplomatai kar is udvarlott nála; tegnap viszonzá a' látogatást királyunknak. Fridrik hollandi, és Albert burkus hgek nejökkel együtt ide váratnak. Scheveningen fördőjiben, ennyi fő személyek összegyülése mellett sem tapasztalni nagy élénkséget.

Beelaerts úr, mint jul. 6kán írják, statustanácsnokká 's ideigleni pénzügyi ministerré neveztetett, mi a' hírlapoknak sok beszédre adott alkalmat. Beelaerts úr a' generálstatusok második kamarájának tagja, 's ha előbbi érzelmeit, miként a' rendkívüli hadi költségeket ellenzette, 's Belgiummal egyezkedni javaslott, meg nem változtatta volna, senki sem kivánná helyét a' kamarában más által töltetni-be; de Beelaerts úr megváltozott az újabb időben, pénzügyi ministerségre nem is alkalmas, miért kineveztetése nem kis ellenmondásra talált. Egyébiránt csak a' közelebbi követválasztástól függ minden. A' sajtó kijelelte a' kilépő követek közül mind azokat, kiket ismét elválasztatni kiván, mind azokat, kiknek elválasztatását nem ohajtja. — Würtembergi király Ő Felsége jul. 7kén Mária és Sófia hgasszonyokkal Haagába érkezett, Scheveningen tengeri fördőjét használandó. — A' második kamara kilépett tagjai többnyire mind elválasztattak ismét.

NÉMETORSZÁG.

A' Journal de Francfort jul. 4kéről írja Hannoverából, hogy a' király fáradatlan a' statusügyek körüli foglalatosságában; 6 órától 8ig ön kabinetjében, ezután pedig a' ministerekkel dolgozik. Az udvarlására volt küldöttségeket mind, különösen pedig a' mindenit, kegyes jó akarattal fogadá, noha a' német nyelvben nem igen gyakorlott. — A' hannoverai újság jun. 11kén több hadi rendeleteket közöl, a' jelentéssel, hogy Ő Felsége magát méltóztatott a' testőrség főjévé nevezni; továbbá egy parancsot a' hadsereghez, miként a' király maga vette-át a' parancsnokságot, 's Cambridge hgnek köszönetét, a' hadsereg szellemével pedig megelégedését jelenté. Lissingen Ernest generálőrnagy a' király generálsegédévé, Hattorf ezredes, Hedemann kapitány 'stb. szárnysegédeivé neveztettek. — Jul. 8ki hannoverai tudósítás szerint a' ministerium, tiszthatóságok igen munkásak. A' király is naponként több órákig dolgozik az első tisztviselőkkel. Jul. 6kán a' kaszárnyákat látogatta-meg Hattorff ezredessel, 's minden készületet figyelmetesen megszemlélt.

Metternich hg. jul. 26ka reggelén utazott-el Münchenből Töplitz felé, honnan később csehországi jószágaiba menend. Münchenben mulatásakor különös figyelmét fordítá a' művészeti tárgyakra, 's olly kitüntetéssel bántak vele, millyennel e' nagy német statusférfi mindenütt fogadtatik.

Jul. 13kán így ír a' hannoveri újság: „Az itteni őrsereg ma délben ágyudurrogások között hódolt-meg király Ő Felségének a' waterlooi piaczon.“ Az alkotványi ügyekről folyvást hallgat e' hírlap, a' versaillesi történeti museumról nagy czikkelyt közöl, mellynek végén XIV. Lajos l' état est moijárá emlékeztet, 's úgy véli, hogy ezt Lajos Filep la revolution est moi-vá változtatta.

Berlini jul. 9diki levél szerint August hg. az orosz császár meghivására, Waldenburg udvari marsallal és Hahn őrnaggyal Odessába fog menni. Halkett hannoverai generálhelytartó, ki ide különös küldetésből jött, már elutazott Teplitzbe, honnan Erneszt August király thrónraléptének jelentésével egyenesen St, Petersburgba menend.

Osnabrücki jul. 11ki levél szerint több helyeken kérelmeket készítnek a' lakosok, király Ő Felségét biztosítandók az esküvel erősített alkotvány eránti szeretetökről 's vonzalmukról, 's az előkelőbb statusszolgák sem vonakodnak nevöket aláírni.

AMERIKA.

Woodbury úr, kincstári statustitoknok hivatalos jelentése szerint aprilis hóban a' vámból 's eladott földekből 1,993,300 dollár jött-be, a' kiadás pedig 3,887,403 dollárra ment. E' jelentés, mint a' Globe megjegyzi, azért bocsátatott közre, nehogy a' kormány a' kész pénz összehalmozásával, 's a' kereskedésnek ez általi nyomásával vádoltassék. Az egyesült statusok jövedelmeinek csökkenése azonban aggodalmat nem okozhat, sok felesleg pénz levén rendelkezése alatt. A' Courier mondja, hogy a' vám 1836ban 22 millio dollárt jövedelmezett, ez idén pedig alig ha 7 milliót hoz-be, 's az öszves jövedelem a' kiadásokra sem leszen elég, nem hogy még felesleg maradna belőle, 's így a' statuspénztárban lévő pénz, mellynek elosztásán olly nagy volt a' vita, nem sokára meg fog fogyni. Egyébiránt valamennyi tudósítás egyezik azzal, mit a' M. Chronicle levelezője nyilván mond, hogy t. i. a' kereskedési krisis már elmult.

OLASZORSZÁG.

Rómából jul. 8kán olly bő aratást írnak, millyenre több évek óta nem emlékeznek. Olaj és bor is bőséggel váratik. Széna annyi termett, hogy kaszások hijánya miatt, kik most a' szomszéd nápolból nem jöhettek, sok a' réteken maradt. A' szénakereskedőknek jó vásár nyilik Algirban, ho-

va már több rakott hajó indul, mert e' különös jóságu széna igen kapós. A' mult hónapi szükséget tehát egészen elenyészté a' jelen uralkodó bőség.

Savoyaban a' Genftől Chamouni felé nyuló úton, az Arve jobb partján Chêde falu mellett (2100 láb magasságra a' tenger szinétől) volt egy bájos vidékü kis tó, mellynek buján tenyésző fákkal 's növényekkel körített kristályában a' Montblanc és Bionassai jegesek varázsig tükrözének. E' tó 1751 oct. 12kén az Aiguille de Varensról leomlott sziklák zuhanásakor támadt. Jul. elején ugyanott újra sziklák omlottak-le, 's a' bájos tót egészen betemették.

OROSZORSZÁG.

St. Petersburgi jul. 1ői levél szerint a' thrónörökös nagyhg. jun. 12kén Kamyschloffból Perm kerületen keresztül folytatá utját Tobolsk kerület felé. Jun. 13kán reggeli 5 órakor a' Tura folyamon, Jewlewanál a' Tobolon, 's majd az Irtyschen is átkelvén, éjfélkor Tobolsk városba érkezett, e' nap 257 werstnyi utat tevén. Jun. 15kén reggeli tíz órakor, nyugoti Siberia főkormányzójával a' székes egyházba ment, 's hálákat adott Istennek szerencsés megérkezéseért Siberiába, mellyet a' császári háznak még egy tagja sem látogatott-meg.

SPANYOLORSZAG.

Madridi jul. 2ki tudósítás szerint az angol követ sok pompás képeket megvásárlott az eltörlött klastromokból, 's azokat Santanderbe küldé, honnan majd Angliába fognak szállítatni. — Barcelona pártfelei ismét összebékülvén, a' regens királyné közelebbi zavargások miatt a' baleari szigetekre száműzött személyeket familiájokhoz visszabocsátani rendelé. — Jan. 30kán fél hivatalos czikkelyt közöl a' madridi újság D. Carlos terveiről, ki régóta azon igyekszik, hogy Cataloniában 's Valenciában haderejét egyesítvén, Madrid ellen nyomuljon, ott véres thrónját felállítandó annak romjain, mellyet most szépség, ártatlanság 's nemes szivűség foglal-el; de a' bölcs és erényes Christina semmivé teendi terveit; tudva vannak titkos ügyvivőjinek ármánykodásai, 's az általa fenyegetett városok porba tiporandják őt. — Oleronból jul. 6kán írják, hogy Oraa elfogott egy carlista levelet, melly a' navarrai expeditio terveit felfedezé. A' praetendens nehány hónap óta több udvarok által elismertetett spanyol királynak. Madrid kezére játszatott volna. Némely statustisztviselők, fő katonatisztek és sok fő nemesek részesei e' szövevénynek.

Domingo de Aristizabal ezredesnek, Oraa tiszti kara főjének Teruelből jun. 30kán költ levele szerint Oraa a' főváros és carlista tábor között állt, melly az Ebrón átkelte óta éjjel nappal utazott. Nogueras Morellába, Meer báró pedig Tortosába valának érkezendők. Oraa bizonyos tudósítást kapott arról, hogy D. Carlos egyenesen Madridba igyekszik, mellynek kapujit az árulók fel fognák előtte nyitni. D. Carlos serege 24 ezerre szaporodott, de gyakorlott katonája csak 6000 van. Meer bárónak megbocsáthatlan bibája, hogy a' praetendenst átereszté az Ebrón, 's vele meg nem ütközött. — Meer báró, mint Perpignanból jul. 6kán írják, seregével Igualadában maradt, 's Solsonát akarja megtámadni, hol D. Sebastian infant a' carlista juntával parancsokat ad-ki, mintha egyedüli ura volna Cataloniának. — Mirasol generál a' Hernaniban fellázadt katonák elől álköntösben osontott-el S. Sebastianba, de ott hasonló forrásra találván, angol hajón kereste menedékét. A' fellázadt seregcsapatok O' Connell Leopoldot nevezték vezéröknek; Jauregui chapelgorrisaival Irunba 's Fuentarabiába ment.

Madrid jul. 4kén. Tegnapelőtt óta számos befogatások történnek. Hírlelik, hogy a' királynéra jul. 2kán, midőn a' palotába visszakocsizott, rá lőttek; a' golyó a' kocsi üveg ablakán ment keresztül, de a' királynét nem találta. Még csak illy gyilkos merészletek hijával valánk, hogy a' zűrzavar legfensőbb fokra hágjon. Manchát, Estremadurát 's Andalusiát büntetlen dulják 's rabolják a' carlisták. Esparteróhoz, van der Meerhez és Oraahoz biztosok mentek nagy sietve, hogy tőlük 10 ezer embert kérjenek a' főváros fedezésére. A' cortes Carasco, Nuñez és Leal' urak indítványát az ország állapotja iránt, nyilvános ülésben határozá tanácskozás alá venni.

Cadixban jun. 24ki levél szerint, két andalusi önkéntes csapat, melly S. Fernandóba parancsoltaték foglyokat őrizni, felzendült 's zsoldja kifizetése előtt menni nem akart. A' főparancsnok összegyűjteté a' nemzeti őrséget, 's ezzel és nehány ágyúval bekerítetvén a' zendülők szállását, fegyveröket lerakatá, magokat pedig St. Katalin várba záratá. A' főparancsnok beszédet intézett a' nemzeti őrséghez, melly arra: éljen a' constitutio! éljen a' szabadság! éljen a' mi ártatlan királynénk és főparancsnokunk! kiáltással válaszolt. — Irun kormányzójának sem engedelmeskedtek a' katonák, midőn velök szemlélődésre akart kimenni. — Van der Meer bárára Leridában hasonlag halált kiabáltak seregcsapatai. — A' hernanii zendülés lecsilapítatott, de Mirasol generál Franciaországba készül. — Saragossába jul. 5kén érkezett az Irribarren által vezérlett hadosztály, Buerens parancsnoksága alatt, 's innen Calatayudba menend.

Leridában csakugyan közönséges lázadás támadt Meer báró ellen, ki csak szaladással menekhetettmeg. Leon huszár ezredes már a' lázadás előtt összekapott vele, 's félre vonta magát. Oraa jul. 4kén Montaubanban, a' praetendens Cantaviejában állott.

A' Moniteur illy telegraphi üzenetet hoz Bayonneból jul. 10kéről: „Mirasol Bayonneba érkezett. A' parancsnokságot ideiglen Jaureguy vette-át, 's az előcsapatnál O' Donnell foglalá-el helyét. Katonáji kifizettettek, 's Hernaniban a' rend visszaállítatott. Bilbaóban, Castróban is történtek hasonló zavargások, de szerencsétlenség nem következett belőlük. Rendon generál nem halt-meg. Csata se Hernaniban se másutt nem történt. Espartero a' Cataloniában, Valenciában, Arragoniában és Castiliában D. Carlos ellen munkálandó hadsereg fővezérévé neveztetett, de czímzetes parancsnoka marad az északi seregnek is, mellyet Escalera general fog vezérleni. Espartero nehány seregcsapattal tüstént elindult Oraa főszállása Teruel felé. Buerens osztálya jul. 9kén fogott vele egyesűlne. Nogueras osztálya Alcanizban, egy más osztály Hijárban, D. Carlos pedig jul. 5kén Ceniában állott. Quilez, miután az Ebrón átköltözött a' tábor, előre nyomult lovasságával, de ismét visszatért. Escalera generál jul. 6kán az egész sereggel Logronoba vonult.

Madrid jul. 16kán. Kellemetlenűl lepeténkmeg a' carlisták Ebrón történt átkeltének hírével. Ennyire ügyetleneknek még sem tartottuk a' királyné generálait. Most már csak azt várjuk, mire fognak menni összegyűjtött haderejökkel. Oraa, Noguerassal és Villapadiernával 12 ezer embert egyesített; Van der Meer bárónak, Ayerbével együtt, 14 ezer, Borsónak 2000, Puignak 2500 embere van, 's ha még Espartero is 10 ezerrel Calatayudba érkezend, 40 ezer emberünk leend együtt, 's ez elégnél is több a' carlisták legyőzésére. A' főváros megtámadása senkinek sincs gondolatjában. Bandák, mellyek Manrefát, Agramontot, Cellent, Tarrasát sem valának képesek bevenni, Madrid ellen nem fognak merészkedni.

S. Sebastianból jul. 5kén írják, hogy az angol seregnek három hónapi zsold fizettetett-ki, 's hátra levő zsoldja is váratik Madridból; minélfogva a' tisztek visszavették lemondásukat míg a' hírnök Madridból visszaérkezik. Egyébiránt az angol segédsereg lassan állítatik-össze, 's három ezred is nehezen fog összeszerkeztetni, ha csak Angliából 's Irlandból ujonczok nem jőnek; újoncz-fogadásra pedig nincs pénze a' spanyol kormánynak, 's így igen kétes a' britt segédsereg fenállása.

Bayonnei jul. 10 levelek szerint a' hernanii, bilbaói, cadixi, valenciai és cataloniai katona lázadások Madridban koholt tervből eredtek, 's bizonyosan tisztek voltak igazgatóji: különben a' seregek szükségéből 's békétlenségéből is magyarázhatni a' lázongásokat, mellyek eddig még csak revolutióiak, de valóban talán carlistaiak. D. Carlos Teruel felé, onnan pedig Cuencába szándékozik. A' christinók hihetőleg Guadalaxarát és Madridot foglalandják-el, mert a' veszély legközelebb e' helyeket fenyegetendi. Meer báró, seregcsapatait odahagyni kénszerítetvén, Madridba utazott. A' felzendült osztály panaszát Leon Navarrete brigadástól küldötte Madridba.

A' praetendens, mint Saragossából jul. 8kán írják, Valencia felé nyomul. Saragossából a' harmad nap előtt oda érkezett seregcsapatok Oraahoz indultak, Cantavieját ostrom alá veendők, 's D. Carlost Valenciától elzárandók, hol ő talán részvéttel fogadtatnék. Cabrera katonáji apró csapatonként száguldoznak eleségért, 's rabolják a' falukat.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK. Offenbach, jul. 12dikén. Julius' 6tól 10ig tartott gyapjúvásárunkra ugyan csak valami 400 mázsa különféle gyapjú küldetett, de az első vásárra nézve jó kezdetnek tekinthetni e' mennyiséget, melly részint gyárosoknak részint gyapju kereskedőknek mind eladatott. A' közönséges honi gyapjúnak mázsája 50—58 fton, a' közönségessel vegyített silányabb korcs gyapjué 60—65, a' jobbé 70, a' korcs gyapjúval vegyített spanyol középszerüé 87—92 forinton kelt. A' legszebb 's legfinomabb nemesített gyapjut 105—106 fton adni nem akarták a' termesztők.

Hamburg jul. 12d. Tegnap kaptunk Uj-yorkból jun. 16ki tudósítást, miként ott Oppenheimer, Möller és társa háza felhagyott a' fizetéssel. E' ház ide is sokkal adós. A' gyarmati árúk még sem kelendők, a' kereskedés általjában hallgat. A' gabonáról jobb hírek jöttek Uj-yorkból, de itt még semmi hatásuk sincs.

Nápol jul. 8kán. Gallipoli kikötőjéből jan. 1től jun. 30ig 27 nápoli és 9 angol hajó 28 ezer salme olajat vitt-ki, 8900at St. Petersburgba, 6650et angol kikötókbe, 4100at Stettinbe, 3950et belföldi kikötókbe, 2200at Odessába, 1350et Marseillebe, 850et Hamburgba.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

9. szám. Pesten szombaton Szent-Jakabhó' 29kén 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; hír a' fenséges Nádorról; budai rajz-oskola; adakozások a' pesti magyar színházra; főispányi iktatás; Schöpf gyógy-intézete; gőzhajózás; gyapju-raktár; 'sat.) Nagybritannia (parlamenti ülések; Durham nyilatkozványa; udvarlás a' királynénál; halott-beszéd Vilmos király felett; választási előkészületek; Herczeg Eszterházy kapja a' Bath-rendet; 'sat.) Francziaország (kamarai utolsó ülés; Laffitte váltóháza ismét kinyittatik; egyvelgek; 'sat.) Portugallia (katonai zendülés; 'sat.) Amerika. Németország. Oroszország. Olaszország. Spanyolország (zajos cortes-ülés; köz felkelési felszóllítás; 'sat.) Kereskedési hírek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. kir. Felsége jul. 27d. legfelsőbb határozatában debreczeni ker. főhadi biztos Faby József urat az erdélyi főhadi kormánynál a' gazdasági osztály előadójává nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. kir. Felsége Zsarnoviczra az ezüst olvasztó házhoz próbálói-segéddé a' selmeczi bányász-akademiában, a' vegy- és ásvány-tan oktató székének segédét Fluk Károly urat méltóztatott nevezni.

A' cs. k. közöns. számvevőségi kormány lajbachi számtiszt Kovács Károly urat ugyanott számtanácsossá nevezte.

Ő cs. kir. Felségök jul. 19d. délután 2 órakor Ischlbe kivánt egészségben megérkeztek 's a' néptől leirhatlan örömmel fogadtattak.

Bad-Emsből kedvező hírek érkeztek a' fens. Nádor, valamint István főherczeg és Hermine főhgasszony egészségi állapotjukról. Nádor Ő Fensége még a' fördést, a' hűvös idő miatt nem kezdette el; de a' gyógy-italt szerencsés sikerrel folytatja.

N. Szeben jul. 18kán. Folyó jul. 15kén tartatott 48dik országos ülésen, az országos választások tárgyában, ő felsége eleibe küldendő felirás' javallata megállíttatott; julius' 18dikán tartatott 49ik országos ülésen pedig az, egy a' us RR. minden testületeiből kinevezett biztosság által, kir. biztos ő k. fenségéhez olly alázatos kéréssel küldetett által, hogy mind ezeket ő fensége ő felségének szentséges színe eleibe felküldeni kegyeskedjék; mellyek általvételével azoknak felküldése iránt méltóztatott is ő fensége, a' tisztelt biztosság által a' nemes Rendeket megnyugtatni.

Kolozsvártt julius 18kán. A' k. kormányszéknek Kolozsvártt maradt tagjai, a' tartományi főszámvevő és épitész igazgató hivatalok, 's országos pénztári tisztek, a' tegnapi napon tették-le az itteni országos teremben a' k. főkormányszék által e' végre kinevezett biztos tartományi kanczellár szárhegyi gróf Lázár László úr kezeibe, felséges új fejedelmünk hivségére a' hódolási, és ezt követve az egyesületi esküvéseket; melly alkalommal a' tisztelt biztos úr lelkes beszédben szóllítván-fel a' fenirt tisztviselőket az irt esküvéseknek kötelesség szerénti letételekre, felséges fejedelmünk hosszas boldog életeért 's dicső országlásaért zajos éljen kiáltás tölté-be a' teremet, valamint ez innepélyes eskük' bevételére kinevezett biztos urat is terembe lépte és távoztakor, élénk örömidvezlet köszönté és kiséré.

Brassó jul. 13. Emberi szeretetének, 's szegényeken könyörülő jó indulatjának újabb jeleit adá Czervenvodály D. István úr a' brassói priv. kereskedő görög társaság érdemes bírája, a' midőn a' mult hónap 24kén 's folyó hónap 1ső, 6—10ik napjaiban a' fogházban 41 berbécseket, egy egész szekér retket, hagymát 's más városi szegények közt pénzt parancsolt a' tulajdon magából kiosztatni. Áldás és hosszas élet kövesse az illy jóltevőket, a' kik abban találják legfőbb, 's édesebb gyönyörüségeket, ha az éhezőket táplálják, 's a' szenvedő emberiségnek segítő kezet nyujthatnak.

Örömmel figyelmeztetjük olvasóinkat Dr. Schöpf úrnak orthopaedi gyógyintézetére, 's utasítjuk őket e' hasznos intézetről mai Hirdetésinkben álló jelentésre. Az intézet' becse ismértebb a' Hazában, mint sem hosszas dicséretre volna szüksége. Szóljanak annak hasznos voltáról a' szülék, kiknek gyermekeik abban szerencsés sikerrel nyertek ápolást; szóljanak magok, kik abba felvétetvén, szenvedésük könnyebbülése mellett, emberbaráti 's szelíd bánásmódot tapasztaltak.

Mltgos Sándor Móricz gróf a' pesti magyar színháznak ruhatárát igen pompás, udvarló személyekre használható, ruhákkal ajándékozá-meg; mellyek között van posztóból 7 franczia kék frak aranynyal hímezve, 7 rövid, ó német szabatú nadrág, és 7 fejér mellény hasonlag hímezve. E' szép ajándéknak értéke mintegy 3 ezer frtra becsültetik. Honm. — Tek. Kutsera Lőrincz hites ügyvéd ur ugyanazon színház javára következő czímü munkájából: „Értekezés a' rövid útu visszatételről" Pest. 1837. száz példányt szíveskedett ajándékozni. — Nemzeti színházunk' ruhatárának számára, a' színházi küldöttség' megbizásából, mint

hitelesen halljuk, minden szükséges köntösöket ama nagy hírü pesti szabó Kostyál Ádám készít, 's hogy a' temérdek munkával színházunk' jövő aug. megnyitására kész legyen, 50 legénnyel dolgoztatja azt. — A' budai rajzoskola jutalom-osztási ünnepet űle f. jul. 23dikán. Az első jutalmat, 3 aranyat, nyerte Pulpan Antal; a' 2dikat, 2 aranyat, Scharschmid Károly; a' 3dikat, 1 aranyat, Zirler János. Rauschmann János rajztanítónak becsületére válnak ez oskola' nevendékei

Pest. Gőzhajóink folyvást jönnek és mennek; mi nem csak az utazás' kényelmét 's gyorsaságát előmozdítja, de kereskedésünket is mind inkább élénkíti. Zrinyi gőzhajón érkezett jul. 19dikén 43 utas; Árpádon jul. 20dikán 116; Nádor gőzösön jul. 22dikén 140; Árpád gőzhajón elutazott jul. 16dikán 104; I. Ferenczen jul. 17d. 50; Nádoron jul. 18d. 78; Árpádon jul. 22d. 91; Zrinyin jul. 23dikán 60 személy. — Az egyesületi gyapju-raktárba gyapjut küldtek újabban: b. Pongrácz Pál 4 mázsát; gr. Andrássy Károly 28at; Gosztonyi Lajos 11 mázsát; Bechovszky Ferdinánd 42 mázsát. Sembery Imre úr' 18½ mázsa gyapja eladatott.

Oláhországban egy kila búza, melly a' mi mértékünk szerént 8 köblöt teszen 40—45 piaszter; törökbúza 28—30 piaszter; árpa 18—20 piaszter; zab 17—18 piaszter. Brassóból sokan mentek Oláhországba törökbúzát venni, attól félve, hogy itten nem lesz az idén. Itt ugyanis felhágott az ára mindennek, a' búza 8—10, a' törökbúza 5—6, rozs 5, a' zab 2 for. 30 xr. A' gyapot' ára leesett, 90 forint egy mázsa. — Oláhországban a' gyapjunak okája 80—90 para; itt 1 for. 30 xr.; ennél fogva sem ott, sem itt nem igen veszik a' kereskedők, a' kereskedés csökkent.

Tek. Torna vmegyének új főispánya mélt. Marich Dávid István cs. k. aranykulcsos f. jul. 19dikén iktattatott ünnepélyesen e' hivatalába.

NAGYBRITANNIA.

A' felső ház jul. 12diki ülésében Shaftesbury és Glenelg lordok a' thrón előtt, mint k. biztosok, helyt foglalván, Ő Felsége nevében több billt jóváhagytak. Az alsó házban Morpeth l. a' sarampóknál elolvasá az özvegy királyné válaszát a' ház sajnálkozó felirására. Ő Felsége többek között így nyilatkozik válaszában: „Özvegyi mély bánatomban legkedvesebb vigasztalás nekem az egyhangu bizonyítvány, mellyet tisztes házatok boldogult és kedves fejedelmünk őszinte charakteréről 's honfiúi érzelméről nyilvánított.“ (A' felső ház felirására adott válaszában ezt is mondá Ő Felsége: „Mindig igyekezni fogok a' nemes britt szeretetét 's tiszteletét megtartani.“) A' válasz a' ház jegyzőkönyvébe iktatott. Ezután a' regensségi bill észrevétel nélkül keresztülment a' biztosságon.

Jul. 13kán a' felső házban Duncannon l. nagy pecsétőr, a' parlamenti választók eránti billt akará másodszor felolvastatni; de Redesdale l. éppen azon okokból, mellyeknél fogva jul. 10kén az irlandi választási billt félrevetteté, miként t. i. e' bill csak pártfeles czélokra van irányozva, ellenszegült, 's 66 szózattal 55 ellen most is győzött. — Az alsó házban Thompson úr, kereskedési minister, annak elhatározását javaslá, hogy mielőtt valamelly vasut-bill a' ház elibe hozatnék, a' vasut-billek biztossága előtt be kelljen bizonyítani, hogy a' részvényesek által aláírt tőkének tíz pcentje az angol bankba van letéve, mi elfogadtatott.

Az alsó ház jul. 14ki ülésében a' papi hivatalok felfüggesztése eránti billen a' lordok által tett változtatások félrevettettek, a' tizedbillhez javaslott módosítások pedig elfogadtattak. Wood úr tudakozá a' ministeriumtól: szándéka-e a' kormánynak azt elnézni, hogy Oroszország a' bécsi egyezést Lengyelország és Krakó ügyében megsértette; megengedi-e, hogy Oroszország ajándék czíme alatt Törökországtól elvegye a' cserkesz földet, ennek lakosait meghódítsa, 's talán kiirtsa, és így uralkodását Törökországra, Persiára 's egész keletre kiterjessze; hogy a' Duna deltáját kizárólag bírja; elszenvedi-e Oroszország merészkedését a' Vixen ügyében; aláveti-e magát a' Hunkiar-Iskelessii egyezésnek; igaz-e hogy Oroszországnak 20 liniahajója áll készen Kronstadtban, mellyek két hét alatt a' Themse torkolatjához evezhetnek; igaz-e hogy a' kormány két hét alatt 20 liniahajót ki nem állíthat? Russell l. válaszolá, hogy a' külső minister most jelen nincs, de hónap alkalmasint felelni fog mindegyik pontra. Attwood úr: Az admirálság titoknoka legalább adhatna felvilágosítást a' tengeri erőt illető pontról. Wood úr: Én csak annyit mondok, hogy Anglia, akárhonnan támadtatnék-meg; mindig képes a' megtámadást sulyosan visszaverni.

A' felső ház jul. 14ki ülésében Sussex hg. az irlandi quäkerektől nyujta-be egy kérelmet a' halálos büntetésnek eltörlése iránt; de Shaftesbury és Brougham lordok kifogást tevén elfogadása ellen, minthogy „a' papi és világi lordok“ formula benne nem volt, — visszavette azt. Az alsó ház küldöttjei a' papi hivatalok felfüggesztése eránti billhez a' felső ház által javaslott, de az alsó házban visszavetett változtatásokról kívántak a' lordokkal értekezni, mi megtörténvén, az alsó ház határozatai jóvá hagyattak. A' büntető törvényeket javító billek is elfogadtattak. Roden l.

állítá, hogy Irlandban a' terhesebb bűnök ez évben is szaporodtak inkább mint fogytak. Mulgrave l. ellenmondott állításának, mert az ő kormányzása alatt egészen megszűntek a' lázongások, 's csak a' szükség kényszeríté a' népet Tipperary grófságban nehány lisztes szekér kirablására. Westmeath marquis ismét keményen akarta Mulgrave lordot kurholni, de Holland l. által rendre szóllítaték. Ez alkalmasint utolsó ülés volt, mert jul. 17kén a' királyné személyesen fogja az üléseket bizonyosan berekeszteni.

Westmeath marquis a' felső ház jul. 11ki ülésében, mint említettük, Mulgrave gr. irlandi kormányzása ellen kikelvén, miután szenvedélyes beszédében a' régi panaszokat, — a' papisták 's O' Connell pártolásáról, ki a' marquis szerint a' nemzeti egyesület létesítése által nagyobb gonoszságot követett-el, mint némelly 1798ban lefejezett irlandiak, mégis szabadon jár, sőt a' lordhelytartó asztalánál is ebédel, és a' kormányi 's bírói hivatalok az ő teremtményeivel rakatnak-meg, továbbá a' protestans papságnak a' tized megtagadása miatti szükségéről, — elszavalta 's leült, Brougham l. felszólalt: „Olvassa az úr indítványát; természetesen dorgáló szavazat iránt a' lordhelytartó ellen.“ Westmeath marquis: „Minthogy a' nemes és tudós lord ismét felszóllít.“ — Brougham l. közbe vág: „Óh nem! Isten ments-meg. (kaczaj.) De miután a' nemes marquis annyira panaszkodott a' nemes gróf ellen, illedelem szerint indítványt lehete várni nem csak papirosok előterjesztése, hanem egyenesen feddő szavazat iránt.“ Westmeath marquis erre inditványt olvasa-fel Westmeath grófság helytartójának és egy békebírónak kinevezését illető papirosok előterjesztése iránt, mi jóváhagyatott. Mulgrave gr. a' vádaknak mindegyik pontjára felelt, Irland példátlan csendességéből és a' gonoszságok megfogytából merítvén véderőségeit. Wellington hg. kétségbe hozá a' gonoszságok megfogytának statisticai előadását. Brougham l. válaszolá, hogy nemes barátja (Mulgrave) ezután illy haszontalan, 's csak epét lehellő szavalásokra, reméli, nem fog felelni. — A' halálos büntetéseket kevesbítő bill változatlan elfogadtatott.

A' királyné jul. 12kén St. James-palotában a' Bath-rend tagjait fogadá-el. Ő Felsége e' rend köpönyegét, szalagát és díszjelét viselé, 's Esterházy hg. ausztriai cs. k. követnek nyakába akasztá a' rend szalagját és nagykeresztjét. Winchester marquis, a' megholt király főkomornyikja, hivatala aranykulcsait átadá, minthogy ezen udvari hivatalra Lansdowne marquisné neveztetett-ki. Később a' kabineti ministerek bocsátattak audientiára; Melbourne l. egy óránál tovább, a' belga követ is szembetünő ideig mulatott Ő Felségénél. Mulgrave grófnét is kamarai dámájává nevezte a' királyné. Jul. 13kán Ő Felsége annyával együtt Buckingham-palotába költözött. A' Globe bizonyosnak állítja a' parlamentnek jul. 18kán leendő eloszlatását. A' Sun alaptalannak mondja az új pairek nevezéséről szárnyalt hírt; mert a' pair-nevezést koronázás követi, a' koronázás pedig csak jövő tavasszal fog történni.

Északi Durham grófság szabadelmü választójinak biztossága, a' dolgok mostani állapotjáról Durham gróftól véleményt kérni határozván, a' gróf a' biztosság elnökéhez jul. 8kán írt levelében válaszolt, mellyet a' Globe csudálatra méltó levélnek mond, minthogy benne összefoglalva találtatik Angliának egész állapotja, mellyet a' választóknak közelebbi alkalomkor szem előtt kell tartaniok. Durham gr. többek közöttt ezeket írja: „A' választandókat szabadon 's befolyásomtól függetlenül jeleljék-ki a' választók. A' szavazatok lajstroma pontosan vizsgáltassék-meg, mielőtt a' szavazatok összeszámítatnának. A' mint a' többség szabadelmüek vagy toryk részén leend, a' szerint választassék két szabadelmü vagy két tory követ. Most a' szabadelmü párt erőködésétől 's elszántságától függ a' britt birodalom sorsa. Dicső alkalom ajánlkozik a' reform ügyének megerősítésére, mellyhez régóta ragaszkodunk. Fejedelemnénk nemesen érző szíve őszinte bizodalmával 's tartózkodás nélkül bízta magát szabadelmü kormányra. Igazoljuk e' lépést mi is, és segitsük e' kormányt Ő Felségének sikerrel szolgálni. Királyné és szabadság! Királyné és alkotvány! Királyné és reform! legyen jelszavunk. A' nőnem legjobbika 's legbölcsebbike által nevelt királynénk tudja, hogy csak az a' biztos thrón, melly az alattvalók szeretetén alapszik; csak az a' korona könnyü 's kellemes a' fejedelem fején, mellyben a' nép szabadságai a' monarchia kiváltságival összehangozva egyesülnek. Mi enmagamat illet; én a' britt népnek lehető legnagyobb részét kivánom az ország intézetei, a' thrón, a' lordok 's követek háza és statusegyház körül összegyűjteni. Nem kivánok én új intézeteket behozni, hanem a' régieket megóvni, megerősíteni. Ez a' különbség közöttem és ellenségeim között. Némellyek ezen intézeteket minél kisebb osztályokra szorítani, mások pedig egészen lerontani akarnák, hogy ábrándos elvekre építsenek újakat. Én mindazok előtt feltárni szeretném, kik felfogásukra képesek, 's védelmezésökre erővel bírnak. Gyakran kijeleltem már az utakat 's módokat, mellyek által ez elérethetnék, de olly nyilatkozással, hogy ezeknek figyelembe vételét a' kormányra vagy parlamentre sohase fogom tolni. Ha ezek hasznos rendszabályok, 's én jó lé-

)(

le'tsmerettel tartom azoknak, mert a' nép jó érzelme 's törvényessége eránti bizodalmon alapulnak, a' napi tapasztalás majd legyőzi a' mostani kifogásokat, előítéleteket, 's elfogadásukat biztosítandja, mihelyt a' nép elszánt szózata által ajánltatnak. Röviden ez az én politikai hitvallásom; más alapokon senki se várja gyámolításomat. Politikai életemnek vezér elve mindig oda irányzott, hogy a' néposztályok, kivált a' középsők és alsók, az igazi és nem meghamisított alkotvány körébe vezettessenek."

IV. Vilmos felett a' londoni egyházakban jul. 9kén tartott gyászbeszédek között leginkább kitünt Sidney Smith szabadelmü 's jeles szónoklatu papé, ki azt kinyomatván, Victoria királynénak ajánlá. Leczkeül Dániel 4 r. 28 v. „Óh király, országod elvétetik tőled!" vette-fel. E' jeles beszédből legyen elég következő helyeket idéznünk. „Jó királyt nem temethetni-el a' nélkül, hogy a' nép még egyszer tiszteletet ne nyilvánítson iránta, mit ő erényei által megérdemlett. Egyszerü beszéddel 's szinezetlen érzelemmel fogom ezen erényeket elősámlálni; mert valóban enmagamat vetném-meg, ha e' helyen a' föld nagyjairól olly dicsérő szókat mondanék, mellyekről a' legnagyobb bíró előtt felelni képes nem lennék. Elvesztett királyunk nyilt szívü 's őszinte volt politikai viszonyaiban; titkon nem dolgozott azok ellen, kikre az ország ügyeinek igazgatását bízta. A' népre nézve nem mindegy, akár fondorkodást szerető király üljön a' thrónon, akár férfias charakterü, nemes érzésü fejedelem, ki mindig egyenes ösvényen, az igazság útján marad az Isten mindent látó szemei előtt. Királyunk szelid természetü 's jó indulatu volt, millyen a' valódi keresztyén lenni tartozik. Csak a' hon ellenségeit ismeré ellenségeinek. Az uralkodói hatalom nem volt nála harag forrása. Örömét abban találá, ha körülötte szerencsét terjeszthetett-el, 's erre egy alkalmat sem mulasztott-el. Szerette a' hont; mélyen érzette azt, mi nekünk dicsőséget vagy jólétet szerezhetett. Ha valamit halla, mi Angliát gazdagabbá, szerencsésbé 's nagyobb tekintetüvé tehetné, arról melegen beszélt, szíve sebesen dobogott a' honért, mellyet ősei igazsággal kormányoztak. De ő elköltözött! Buták hadd magasztalják a' hódítókat, kik országokat tiprottak-le és seregeket tettek semmivé, mi pedig áldjuk az Istent, hogy nekünk olly királyt adott, ki magának békes szerencséből vihar nélküli dicsőséget szerzett, és saját üdvét a' nép jólétén alapítá." A' királynéról továbbá így nyilatkozék: „Egy gyöngéd fejedelemnő, azon korban, melly rendesen gyönyörüségeknek van szánva, egyszerre látja az őt vezérlendő komoly elveket, 's gyakorlatlan szemekkel is megismeri fenséges helyzete kötelességeit. Honfiúi királyné szándékozik lenni. Tiszteli a' nemzeti egyházat, részt veszen az istentiszteletben; minden hitvallásokat 's felekezeteket védelmez polgári jogaikban. Victoria, a' vallás igazi szellemétől áthatva, utálja a' képmutatást, a' szent irásban keres ösvényt lépteinek, enyhet lelkének. Vajha e' kép megvalósulna! Hol lesznek drága honunk dicsőségének 's szerencséjének határai, ha a' teremtő kegyelme e' szűz királynét bölcs és igazságos uralkodónévá alkotta, 's ha időt enged neki tehetségei kifejtésére?"

A' választási előkészületek naponként élénkebbekké lesznek, 's Irland legvégső nyugoti pontjain 's az Orkney szigeteken, szintugy mint a' fővárosban nagy figyelemmel számítgatják a' pártok, valyon a' szabadelmüek vagy conservativek lesznek-e győztesek. London választó kerületeiben még eddig kedvezők a' reformügy kinézetei; csupán Maryleboneban fog talán Hall reformjelelt mellé egy tory választatni. Westminster szabadelmü választóji jul. 13kán tartott ujabb gyülésökben Evans és Leader uraknak ismét teljes gyámolításukat ígérék.

A' királyné nem minden sajnálkozás nélkül hagyá-el Kensington-palotát, ifjusága helyét, mert Buckingham-palotába költözésekor igen sáppadtnak 's megilletődöttnek látszék. Jul. 14kén St. James-palotába, a' britt fejedelmek hivatalos lakába kocsizott, elfogadni Oxford és Cambridge egyetemeinek sajnálkozó 's egyszersmind üdvezlő felirásait. Ezután Leiningen hget, Kent hgné első férjétől származott fiját, a' Bath-rendel diszesíté Ő Felsége. — A' Courier említi, hogy Ő Felsége jul. 13kán a' Bath-rend díszjeleit Eszterházy hgnek e' szavakkal adá-át: „Midőn e' rendet exceádnak átnyújtom, végetlen örömet 's rendkívüli érdeket érzek, nem csak azért hogy régóta tartózkodik Angliában, melly mindig kedvező véleménnyel volt róla, és a' hol, magas diplomatai hivatalának tisztes folytatása által, megnyerte udvarunknak legforróbb mély tiszteletét. De bizonyossá teszem exceádat, hogy mind ezen tekinteteknél jobban örvendeztet engem a' gondolat, hogy e' pillanatban a' boldogult Felségnek, az én siratott drága nagybátyámnak, ki exceádat e' rendel megajándékozni ohajtá, forró kivánságát teljesítem." A' királynénak ügyes és kellemes beszéde, kivált végszavai, az egész udvart bámulásba hozák. (A' külföldiek között egyedül Esterházy hg az, kit a' k. kegy e' rendel díszesíte.) — Mulgrave grófné udvari dámává neveztetése ismét borsot tört a' toryk orra alá. A' Quarterly Review ezt alkotvány elleni tetnek állítja. — „Kétségtelen bizonyságát adta annak a' királyné, mond a' True Sun, hogy ő ön akaratu familiához tarto-

zik. Egyik, személye körülti magas hivatalt misz Jenkisonnak, Liverpool l. lányának, mint ifjusága barátnéjának akarta adni, 's midőn némellyek azt a' kifogást tennék, hogy ezen ifju dámának azon magas hivatalhoz illő rangja nincs, nyomósan felelé a' királyné: Éj, hát én nem adhatom-e neki e' rangot?"

A' M. Chronicle illy esetet beszél: „Queen-Square rendőri törvényszéke előtt állott jul. 11kén egy közép koru, rőfnyi szakállu, 's Oliver Cromwell korabeli puritanus divat szerint öltözött férfi, azért hogy Ő Felsége eltakarításának éjjelén, tizenketted fél óra körül, az alsó ház előteremében találtatott, hol nehány óráig, kezében egy bibliával, a' szín alatt bolyongott, hogy ő a' Jehováhtól küldeték a' házat reformálni. Az őrházba vitetvén, egyik bibliai helyet a' másik után idézé-fel, 's jövendölé, hogy a' nagy irlandi izgató nem sokára lebukik thrónjáról. Tisztviselő: Kicsoda Ön, sir? Vádlott: Nevem James Reád volt a' testben, de most Jeremias propheta vagyok, 's St. Péter tanítványainak egyike. Mivel vádoltatom? Tiszt: Ön az alsó ház előteremében találtaték; mi dolga volt ott? Vádlott: Az Isten igéjét terjeszteni mentem oda; a' vétkes gentlemenek meghallgatának engem, ha együtt ültek volna; de én hasonló vagyok a' szózathoz a' pusztában, 's reformról semmit sem akarnak tudni. Tiszt: Mit tud még mást előadni személyéről? Vádlott: Én e' szent könyvek tartalmát (egy ó és új testamentomot tartvafel) az Isten teremtményei között elterjeszteni és minden vétkeket kiirtani küldettem a' földre. E' férfi oda utasítaték, hogy csendes maga viseleteért kezest állítson."

FRANCZIAORSZÁG.

A' kamarák jul. 15kén tarták utolsó ülésöket. Thrónbeszéd nélkül egyszerü k. rendelet által rekeszteték-be az ülés. A' pairkamarában Dubouchage úrnak Spanyolország és Algir eránti szólongatásira röviden felelé a' belső minister: „Spanyolországhoz a' négyes szövetség által köteleztetünk; se többet se kevesebbet nem teszünk, mint e' szövetség parancsol. A' franczia kormányra nézve Spanyolországban nincs egyéb kormány, mint Isabella királynéé. Algirról nem vitázhatunk, mert Bugeaud generál válaszát még nem kapta-meg a' ministerium." Tascher úr kérdésére, ha hivatalos charakterü-e az algiri Moniteur, mellyben a' szerződésnek jóváhagyása közölteték, Montalivet úr nemmel felelt, 's a' ministeri elnök megjegyzé, hogy ama hírlap balértelemből jelenté a' jóváhagyást.

Jul. 15dike óta hírlelik Parisban, hogy a' ministerek, miután a' kamara eloszlott, tökéletessé teendik az amnestiát, mitől eddig a' doctrinär érzelmü többség miatt féltek.

A' Charivari és Gazette hivatalos jegyzéket közlenek a' mostani törvényhozás tagjainak előléptetéséről, melly szerint 459 követ közül csak 40 léptetett-elő.

Anzinban a' munkások lázadással akarták napi béröket feljebb rugtatni. A' főispán csendességre intő felszólllításának semmi sikere sem lőn, 's jul. 14kén személyesen ment Denainbe. A' háborgók közül sok befogatott. — A' straszburgi zendülésről ismeretes Voirol generál, Nord, Pas de Calais és Somme megyékben a' gyalogság felügyelő generálává neveztetett. — Rigny generál jul. 15kén Parisba érkezett, 's mindjárt a' hadminister udvarlására ment. — A' Toulonnais szerint Constantine ellen erős tábor készül. A' Bonában 's Guelmában összehalmozott szerek még nem voltak elegendők, új ágyútelepek küldetnek Afrikába. Főparancsnok még nincs nevezve, hanem ugy hiszik Bugeaud generál fogja azt átvenni, Leydet, Rulhières, Trezel generálok pedig alparancsnokságokat viselendnek.

A' memoirokkal gazdag Parisban egy előkelő személynek memoirai jelentek-meg közelebb, ki nehány év előtt már Németországban is úgy lépettfel, mint memoire-iró. Frédéric Soulié úr „Memoires du Diable" czímü munkát ada-ki, mellynek első kiadása nyolcz nap alatt mind elkelt. A' Messager így szól róla: „Soulié úrnak némelly maximákkal, mellyeket a' jó erkölcsök veszélye nélkül nem sérthetni-meg, kevésbé lovagszerűleg kellett volna bánnia. Egyébiránt meg kell vallani, hogy az olvasó érdekét senki sem kötheti-le jobban, mint Soulié úr e' könyvében."

Laffitte úr a' J. des Débatsban jelenti, hogy pénzváltó háza oct. 1jén ismét megnyittatik.

Orani jul. 4ki levelek szerint a' gyarmati felügyelő jun. 28kán tudósítá a' lakosokat, hogy az Abd-el-Kaderrel kötött szerződést a' kormány jóvá hagyta, 's a' belső kereskedést többé semmi sem gátolja. Két nappal előbb Bugeaud generál is napi parancsban közlé e' tudósítást katonájival.

PORTUGALLIA.

A' Standard jul. 9ig terjedő tudósításokat közöl Lissabonból. A' királyné terhességét a' belső minister jul. 5kén hivatalosan adá tudtára a' lissaboni patriarchának. A' főváros csendesen, de nagy pénz szűkiben volt; a' hadsereg zsoldot nem kap 's ezért igen békétlen és nyakas. Egy csapat, melly Setubalból Algarbiába szállítaték Remechido ellen, felzendült, 's a' kapitány kéntelen volt azt Sinesnél

partra tétetni, honnan 300 legény „a' királyné és chartát!“ kiáltozva, Alcacer do Solba ment. Hasonló esetek váratnak Oportóban és Bragában is. Remechido Beja mellett megverte a' királyné seregeit.

A' belső minister jul. 3kán költ levelében felszóllítja a' lissaboni patriarchát, hogy mivel királyné Ő Felsége jul. 21kén már terhességének nyolczadik hónapját éri-el, a' szerencsés szülésért minden egyházakban naponként könyörgést tartasson mind addig, míg a' herczeg vagy hgasszony születése után Tedeum fog tartatni. — Az udvar, angol király Ő Felségeért négy héti gyászt ölte-fel. — Lissabonból egy éjszakán 50 ember szökött-ki Remechidóhoz. — Az angol követ kocsiját több ízben megállítá a' pórnép azon gyanúból, hogy ő is az udvari párthoz szít. A' camarilla végre csakugyan elosztatott.

AMERIKA.

Jun. 26ki új-yorki lapok iszonyu árvizet jelentenek Baltimoreból, melly által e' város egy része lerontaték, 's több ember vesztette-el életét. A' praesidens proclamatiója szerint a' görög hajóktól ezután nem vétetik tonnapénz az egyesült statusok kikötőjiben.

Mexico folyvást nagy inségben van. A' kormány a' papsággal alkudozott 2 millio dollárnyi költsön iránt a' texasi háboru folytatására. Santa Ana generál, a' közepitő rendszer pártfogója, most már annak ellene mondott, 's az előbbi alkotvány mellé, nyilatkozott. Északamerikai lapok egész terjedelmében közlik Mexico ellenmondását Texasnak az egyesült statusok részéről elismerése ellen. Jose Ortiz, mexicói belső minister, ez irományban keményen megróvja az északamerikai praesidensnek az elismerésre vezető lépését, kinyilatkoztatván, hogy ezen elismerés Mexico jogát Texashoz sohase semmítheti-meg, 's erejének Texas visszafoglalására fordításában nem korlátozhatja.

Juan Fernandez nevü kellemes szigetet, melly nél Selkirk Sándor hajótörést szenvedett, 's innen eredt a' világszerte ismeretes Robinson Crusoe novella, elnyelte a' közelebbi földrengés, melly Chilinek nagy részét feldúlta.

NÉMETORSZÁG.

Hannoverai királyné Ő Felsége a' koronahggel jul. 15kén érkezett Hannoverába nagy pompával, ágyudurrogások, harangzugások, musika-zenék, a' polgárság és katonaság sorai között. Király Ő Felsége lóháton, fényes tiszti kar kíséretében, maga vezette a' városba kedveseit. Megérkezésök után Cambridge hgné a' hgasszonyokkal, 's Mecklenburg-Strelitz nagyhgné fijával, mindjárt látogatásukra mentek 's együtt ebédeltek. Este egész Hannovera kivilágítatott, 's király királyné Ő Felségök is megszemlélték a' kivilágításokat. Cambridge hgné, Augusta és Maria hgasszonyokkal jul. 16dika reggelén utazott-el. A' város kapujánál számos generálok és fő tisztek gyűltek-össze, 's néhai mélyen tisztelt főparancsnokuk hitvesét egy darabon elkísérték.

Hannoverai jul. 14ki tudósítások szerint a' polgári kormányzás most még változatlan marad, 's Ompteda, Strahlenheim, Alten, Schulte, Wisch ministerek épen úgy folytatják hivatalukat, mintha a' király még Angliában volna; változást majd csak a' királynak Karlsbadból visszatérte után várhatni. Csak a' katonaságra nézve volt lényeges befolyása a' király megjöttének; de a' király az eddigi alkotvány szerint is fője volt a' hadseregnek. A' katonaság szerkezete átalános reformot szenvedend, sok szokásai eltöröltetnek, az ezredek szaporitatnak, 's egészen burkusországi lábra állítatnak.

OROSZORSZÁG.

Nesselrode gr. alkanczellár mégis déli oroszországi jószágain mulat. Császár Ő Felsége aug. 15kén utazik-el előbb Varsóba, onnan pedig Krimbe a' hadi gyakorlatra. Peterhofban nagy készületek tétetnek a' jul. 13ki fényes udvari 's nép-ünnepélyhez. Nyolcz nap óta most is (jul. 6kán) szünetlen esik az esső, 's olly hives van, hogy sok helyen kandallóhoz is szorulnak. — Orlow gr. Ő Felségének generálsegédje ma indult-el London felé, Victoria királynénak thrónra léptéhez szerencsét kivánandó, és St. Katalin rendjének nagy szalagját átadandó. Erneszt Auguszt hannoveri királyhoz pedig Mansurow generál viendi a' császár szerencsekivánatit.

Dorpat egyetemének tanácsa jul. 15kén physiologia, pathologia és semiotika rendes tanitójává Dr. Volkmannt, Lipcsében orvos tudomány rendkívüli tanitóját, büntető törvény és pör, törvénytörténet és törvényi literatura rendes tanitójává pedig Dr. Madait, a' hallei egyetemben törvények rendkívüli tanitóját választotta, 's választását a' köz oktatás ministere is jóvá hagyván, úti költségre mindegyik tanitónak 200 aranyat rendelt.

Archangelbe junius közepén érkezett hajókapitányok mondják, hogy a' fehér tengeren sok jég van, 's miatta több hajók szerencsétlenül jártak.

OLASZORSZÁG.

Nápoly jul. 11dikén. Tegnap a' börsén semmi egyébről nem beszéltek, mint Palermoról, melly város borzasztó inségben van. Egy 24 óra alatt onnan érkezett gőzhajó új 's rosz tudósításokat hozott, mellyek szerint a' holtak száma napon-

ként ezerre megyen. Dühöngve futkos a' nép a' puszta utczákon, 's rabolja az elhagyott palotákat; négy orvost, kik a' betegeken segíteni nem akartak, a' tengerbe fojtott. Tegnap rendkívüli ministeri tanács tartatott. Délután mindjárt egy k. gőzhajó indult Palermóba, más három pedig induláshoz készül. Leopold hgnek, ki siciliai alkirály volt, oda küldetéséről is volt szó, minthogy őt Palermóban igen szeretik 's az ő személyes befolyásától legtöbbet lehet várni, mert a' nép a' Palermóban levő nápoli seregek ellen is felszóllalt, 's a' zsóldot megtagadta tőlük.

Palermóban, mint jul. 9kén írják, naponként 8—900 ember hal-meg, 's nincs, ki a' holtakat a' városból kihordja; e' mellett a' szükség felette nagy; a' nép a' raktárakat kirablotta, a' gazdagokat, kik e' borzasztó nyavalyától a' városon kívül kerestek menedéket, palotájik felgyújtásával fenyegeti, ha rajta nem segítnek; a' betegeket látogatni nem akaró orvosok közül sok meggyilkoltatott. Az érseki bibornok és az alkirály hitvese is meghalálozott.

SPANYOLORSZÁG.

Jul. 4kén este a' cortes többségének tagjai Ferrer úrhoz gyülekeztek, a' ministerium változtatása felett tanácskozandók, miben mindnyájan megegyeztek. Egyik követ Olozaga úrnak ajánlá az új ministerium összeszerkezését, de ő helyzetét jól ismervén, nem fogadta-el az ajánlatot. Jul. 6dikán ismét 51 követ gyűlt Ferrer úrhoz. Valamennyi ellene nyilatkozott a' ministeriumnak; de egyes tagjairól különböztek a' vélemények. Calatrava úr ellen csak hárman szólottak; Mendizabal 's Pita Pizarro ellen mindnyájan. Ferrer úr azonban azt nyilatkoztatá, hogy Mendizabal urat, mint szükséges rosszat el kell szenvedni. Új, terrorismuson alapult programma készíteték, melly Calatrava úrnak átadatván, ő mindenben megegyezett, 's Pizarro urat kilépésre unszolta. Erre a' jul. 7ki cortesülésben elkezdé a' vitát az oppositio. Fonton és Falero uu. ily indítvánnyal állottak-elő: „Kérjük a' cortest, fordítsa figyelmét a' polgárháboru állapotjára, terjedésére, 's a' hont megmenthető szükséges eszközökre, és adjon ez ügynek elsőbbséget, mit annak fontossága és a' status bátorsága kiván.“ Fonton úr hevesen pártolta az indítványt, 's a' cortes elhatározta annak vitatását. Olozaga úr állítá, hogy a' fenforgó kérdés Spanyolország jövendőjét dönti-el, 's csak amaz emberek szemében (a' ministerekre mutatva) lehet szálka gyanánt (rendkívüli tetszés.) Keményen kifakadt a' ministerek ellen, 's a' titkos ülések homályába burkolt rút történeteiket mind napfényre derité. Lujan úr személyességekre fakadt Olozaga úr ellen. A' ministeri elnök mondá, hogy a' ministerek azonnal kilépnek, mihelyt a' többségtől elhagyatnak, 's ha Olozaga úr ügyesebb férfiakat ismer, nevezze-meg, ő (Calatrava) maga fogja kineveztetésöket sürgetni a' királynénál. Olozaga úr viszonzá, hogy inkább holtiglan maradását kivánja a' ministeriumnak, mivel Calatrava úr nyilatkozása szerint, nincsenek személyek, kikkel kipótoltathatnék. A' legnagyobb lárma között tudakozá az elnök, biztossághoz utasítassék-e az indítvány, mire senki sem felelvén, a' hallgatást jóváhagyásnak vette. Ennek jul. 8kán több követ ellenmondott, az indítvány mindazáltal rendkívüli hadi biztosság elibe utasíták.

Narbonnei jul. 14ki tudósítások szerint D. Carlos jul. 9kén Almenarában volt Valenciától négy órányira. Castellon de la Plana külvárosait elfoglalták a' lázadók. Oraa 8000 emberrel Teruelből jul. 9kén indult Valencia felé, hol rá várakoznak. Barham angol fregát jul. 7kén 270 pattantyúst szállított-ki Valenciába, de jul. 9kén ismét felvette 's Vinarozba evezett, onnan seregcsapatokat viendő Murviedróba.

Jul. 7kén három körlevelet közöl a' madridi Gaceta Pita Pizarro belső minister aláírása alatt, mellyek szerint a' kormány, a' carlisták fenyegető hatalma által felriasztatván, a' függetlenségi háborúkor az ország védelmére rendelt 's a' spanyol honfiaktól rég ohajtott nagy rendszabályokhoz nyúl; t. i. a' tartományi 's városi tiszthatóságokhoz folyamodik, minden spanyolokat fegyverre szóllít, meghatalmazza a' tiszthatóságokat teljes hatalmuk szerint tenni olly intézeteket, millyek a' mostani egyetlen fontos czél elérését eszközölhetik. „A' polgári 's katonai tiszthatóságok (így szól egyik körlevél), a' tartományi választványok, városi tanácsok, alcaldék és jó érzelmü papok, mindnyájan egyesüljenek 's egyet értsenek. A' kormány ugyan szünetlen vigyáz az ország védelmezésére; de a' status segédforrásai nem elegendők ennyiféle szükséget fedezni. Bajnok seregünk mindig résen van, 's dicsőséggel tetézi magát; de szerkezete, fenyitéke 's czélja miatt nem mozoghat úgy, mint ellenségünk; nem fedezhet valamennyi fenyegetett pontokat; siessen tehát mindenki segítségére 's vég győzedelmének eszközlésére. A' királyné megbizásából nyilatkoztatom e' kivánságot az uraknak, a' tartományi választványoknak, a' meggyőzhetlen nemzeti őrségnek. Nem kétli Ő Felsége, hogy ha a' vérszomjazó zsarnok vad csordáji e' földre lépnek, itt fogják találni sírjokat. A' kormány eleve jóváhagy mindent, mit a' tartományi tiszthatóságok e' végre határoznak 's cselekesznek. Az ő itéletökre, honszerelmökre 's szabadelmüségökre bízza a' győzede-

lem, 's rend kivivása eránti igyekezetek igazgatását, 's rendelkezésök alá ad minden segédforrásokat, mellyekkel csak parancsolhat."

Madridi jul. 7ki levél szerint (a' Messagerban) a' ministerek nagy nyugtalanságban vannak, 's boszankodnak Meer báróra, ki az expeditiót Cataloniában semmivé tenni ígéré, még is háborítatlan engedé az Ebrón átkelni. Most már fenhangon követeli a' radicalis párt, hogy az ő színebeli Mendez Vigo, Narvaez, Lopez és Francisco Valdez generálokra bizassanak a' fő katonai parancsnokságok. Calatrava és Almodovar ministereknek elhatározott szándékuk inkább fenbuzgókkal fogni kezet, mint az estatuto és Isturiz féle pártal alkudozni. Ha megváltoznék a' ministerium, hihetőleg a' legszélső baloldal tagjai, Caballero, Alvara, Nuñez és Beltran de Lis fognák kapni a' ministeri hivatalokat. Sok előkelő személyek ülnek fogságban, mert éjjeli gyüléseket tartottak, 's D. Carlosnak ott készítettek utat Madrid felé. Az összeesküttteknek több mint 2000 fegyvere, és igen sok lőpora találtatott egy pinczében.

Bordeauxból jul. 15kéről üzenték Parisba, hogy Espartero e' nap 8 zászlóallyal és két lovas századdal Calatayudba érkezett, Oraanak Teruelen túl álló osztályával egyesülendő. D. Carlos guerillái már csak egy órányira voltak Valenciától, hova jul. 8kán angol pattantyúsok szállíttattak.

Valencia, a' Messagernak Barcelonából jul. 10kéről érkezett tudósításai szerint, nagy forrásban 's zavarban van, mert D. Carlos kapuja előtt áll, 's a' polgároknál egyéb őrserege nincs, kik makacs ellenálláshoz készülnek. Valencia kivivását nem hiszi a' Messager, de igen Castellon de la Planaét, melly a' tengerhez közel esvén, D. Carlosra nézve igen fontos hely.

Madridban, jul. 10diki levél szerint, nem igen félnek a' praetendens látogatásától, ámbár serege az Ebrón átkelése óta kétannyira szaporodott. A' Cabrera által gyűjtött élelemnek nagy része már elfogyot, 's az éhes sereg, könnyebb táplálhatás okáért, két részre szakíták, egyik Cuenca, másik északi Valencia felé nyomul. Az ellenök küldött seregcsapatok hasonlag mindenben szükölködnek.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK. London jul. 9kén. A' pénz szűke folyvást érezhető, mit egy részint ugyan annak tulajdoníthatni, hogy a' kormány sok pénzt összegyűjtött az osztalékok fizetésére, a' fő ok mindazáltal a' hitel hiányában fekszik, mellyet az itteni 's amerikai pénz-szorultság szül.

London jul. 14kén. Az osztalékok kifizetése óta bővebben forog a' pénz; jó biztosítás mellett 2 pctre kaphatni. De az általános bizodalom mégis hijányzik, 's a' tőkepénzesek, ha kétségtelen biztosítást nem kapnak, inkább hevertetik pénzöket. Árúkban itt ott mutatkozik némi hajlandóság speculatióra, mellyet azonban legkisebb ellenszél is semmivé teszen. A' kereskedés általjában élénkebbé lett, de a' parlamenti választások más nemü érdekekre vonják a' figyelmet.

Mainz, jul. 16kán. Kedvező kinézetekkel közeledik aratásunk, a' gabona ára mégis felhágott vásárunkon, 's aratásig még felebb is menend. A' búza 8 ft. 30 -40 krron, rozs 6 ft. 30—40 kr. árpa 5 ft. 20 xr, zab 3 ft. 30—40 kron kelt. A' hús éjszakák igen gátolják a' szőllő-veszszők kifejlését, 's ez idén nem várhatni jó szüretet, miért az előbbi évi, kivált 1834ki borok folyvást drágulnak.

Hamburg, jul. 15dikén. A' gyarmati árúkkal már szabályos folyamatban van a' kereskedés; a' fogyasztók nem annyira aggodalmasak vásárlataikban; az ár felrugtatott. Oroszországba erősen küldöztetik a' fehér nyers czukor. A' gőzhajók folyvást sok utazót visznek 's hoznak Angliából; gyapjút 's más német termesztményeket is mindig van vinniök, sőt ezekért küiön gőzhajóknak is kell súlyteherrel ide jőniök.

A' St. Petersburgi kereskedési újság jul. 8kán így ír: A' kereskedési zavar és megbukások az egyesült statusokban és Angliában, befolyással vannak valamennyi európai statusok kereskedésére; mindenütt érezhető kisebb nagyobb mértékben a' kereskedés fenakadása, kivált az Amerikába vitel körül. St. Petersburg kikötőjének kereskedésében is mutatkoznak következései e' kellemetlen viszonyoknak; a' kivitel igen lassu, 's mult évhezképest sok czikben csekély. Egyébiránt remélhetni, hogy a' kereskedés honi termesztményeinkel ismét feléled, mert ezen állapodás csak ideigleni, 's hogy az utánok tudakozódás nem csökkent-meg, bizonyítják az Angliából jött tudósítások, mellyek szerint az ár-csökkenés, mit ott a' gyarmati árúkkal kereskedő házak nagy veszteségei 's megbukásai vontak magok után, az orosz termesztményekre nem terjedt-ki; ezek ára a' mult évihezképest csak kevéssé szált-le, némelly czikkeknél pedig felebb hágott; ezen kívül nincs is annyi termesztmény beszerezve, mint az előbbi években.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI TUDÓSITÁSINK,

's mellék lapjaink' még nehány teljes számu példányával a' sietve előfizető Olvasóknak szolgálhatunk.

A' szerkesztőség.

Pesther und Ofner Wegweiser.

Kalender für das Gemein-Jahr 1837. Bearbeitet und herausgegeben von *A. Blaskovits*, G. G. Advocat. Zweiter Jahrgang. Pesth, gedruckt mit Jos. Beimel'schen Schriften. 4to. — A' testvér két fővárosban kebelezett dicasteriumokat, törvényszékeket, városi tisztségeket 's hivatalokat, mindenféle intézeteket, kereskedőket, művészeteket 's nevezetesebb mesterembereket pontosan adja-elő ezen kalendáriom, melly közhasznúsága miatt méltán ajánltatható, 's minden Pesti és vidéki nevezetesb könyvárosoknál megszerezhető 30 kr. p. p. Pesten pedig a' Szerzőnél Zöldkert útczában 505. sz. a. (2)

Figyelmeztetés a' *Regélő-Honművész* képei iránt.

Az emlitett iker folyóiratok becses pártfogó közönsége előtt ismeretes azon törekvés, mellynél fogva azoknak kiadója hirdetményeiben nyilvánitott *minden* igéretét pontosan teljesitette, mi által mind közösen tapasztalt hitelét mind lapjainak elejétől kezdve gerjesztett érdekét folyvást fenntartá. E' szempontból mellékelt azokhoz olly képeket 's műtárgyakat, mellyek nemcsak egyeseket hanem nagy publicumot érdekeltek; mind e' mellett pedig többet is közlött, mintsem saját érdeke különben javalta volna: mert félre tevén a' haszonkeresést egyedül t. pártfogóinak hasznos mulattatását tartá szem előtt. Igy a' lefolyt 1836dik esztendőben közöltetett a' Regélő-Honművész mellett, a' legcsinosabban metszve, 51 divatkép 's 19 arcz- 's táj-kép vagy egyéb műtárgy, öszvesen 70 darab, és igy annyi, mennyit hazánkban egy illy folyóirat sem nyujtott. A' tulajdonos kiadó legnagyobb jutalma gyanánt tekintené, ha mellékvényeinek számát annyira szaporithatná, hogy folyóiratának minden számában egy képpel vagy műtárgygyal kedveskedhetnék: mit idővel az előfizetők tetemesb szaporodtával tehetni reméli is. Mig e' szerencsésb időpont azonban eljövend, a' jelen évi Regélőt ujabb érdekes mellékvényekkel szándékozik a' tulajdonos kiadó kijelelni, 's ez által is azon tiszteletét nyilvánitni, melylyel lapjai becses olvasóinak pártfogását méltánylani mindenkor fő kötelességének tartotta. Az eddig szokott mellékvényeken kivül t. i. ezen tul, a' jövő hónaptól kezdve, minden hónapban egy nemzeti öltözeteket tárgyazó festett képpel fog a' Regélő mellett kedveskedni; mindenek előtt pedig a' magyar országi és rokon tartományi viseleteket fogja közleni, mellyekből idővel igen becses és érdekes nagy gyüjtemény válhatik.

Felszóllitja ez uttal a' kiadó a' festéssel foglalatoskodó szépnemet és hazafiakat, hogy e' nagyszerű és igen költséges vállalatot pártolni és elősegiteni méltóztassanak. Igen lekötelezettnek érzendi magát, ha e' czélra hozzá a' Honművész divatképeinek nagyságában honunk és rokon tartományainak különféle vidékeiről a' köz népnek csinosabb innepies öltözetei, eredetileg a' természet után festve, beküldetnének, ugy hogy egy-egy képen két vagy legfeljebb három személy (férfi és asszony vegyest) volna lefestve, megküldetvén egyszersmind az illető vidéknek neve és a' ruházat szöveteinek 's módjának rövid körülményes leirása. Hazánk miveltebb szépneme és fijai közül sokan készitének hasonló képeket a' természet után saját mulatságuk kedvéért, mellyeket most köz haszonra áldozni hazafiságosan felkérettetnek. Kik tehát e' nemzeti nagy gyüjtemény létesülését illyles eredeti képnek beküldése által elősegiteni szivesek lenni akarnak, méltóztassanak azokat akár eredetiben akár másolatban (habár visszakivánás mellett is) a' Regélő intezetébe (melly a' képek sérületlensége felől kezes) küldeni.

Midőn a' felszóllitó e' kérelmének biztos sikerét reményli, egyszersmind ismétli, hogy folyóiratának ez évi folyamatjából, mellyet az emlitett képek bizonyos megjelenése kétszeres érdekűvé teend, még mindig rendelhetni teljes számú példányokat akár a' kiadó intézetben, akár a' cs. k. postahivataloknál. (2)

(3) Boltváltoztatási hirdetés.

Ajulirt boltját a' párizsi utczából az úri utczán a' 3 szerecsen mellett fekvő Libasinszki-házba tevé-át. — T. cz. vásárlójinak az idő környületihez

képest illő áron szolgálhatni képessé lévén, a' készitett ruhadarabok árát 10 pctel szállitja-le; a' posztók szinének valódiságaért kezeskedik; posztók a' legjelesebb gyárakból találtatnak nála; ruhákat gyorsan, a' legujabb izlet és megjavított szabás szerint készit.

Trittner Ferencz,
polg. férfi-ruha-készitő Pesten. (3)

---

(2) Juhbélyeg, angol juhnyiró ollók 's más egyébb vasszer készitmények jelentése. Azon köztetszés, mellyet az alulirt, az általa föltalált juhbélyegekre nézve nyert, azon ujabbi jelentésre ösztönzi őt, hogy nála mindegyre találtatnak illy nemű kész, és tetszés szerint kiválaszthatandó bélyegek, 's hogy az illyeseket megrendelőknek, bármi nemü formában is, gyorsan és jól elég tétetik azoknak megkészitése által. Hasonlóképen ajánlkozik, ló- és szarvasmarha-bélyegek készitése tekintetéből is pontos szolgálatjával. Találtatnak az alulirtnál végre még külön nemü villánygépelyek (Electrisirmaschinen) 's a' champagner butelliákhoz masina; ugy szinte minden nemü angol juhnyiró ollók. Az alulirt egyszer'smind azt is kénytelen tisztelt vevőjinek jelenteni, hogy miután neve alatt sok ál-mívek készítettek, saját készítményei jövendőben az ő tulajdon bélyegével lesznek megjegyezve. Költ Pesten, Januariusban 1837.

Heisz Lőrincz,
polgári vasszer-készitő mester, uri utcza, báró Brudern házban. (3)

---

(3) Hirdetmény. A' nagymélt. magyar kir. udvari Kamara' rendeléséből ezennel közhirré tétetik: hogy szabad kir. Zombor városának a' bor 's pálinka akolás jövedelme (Wein- und Brandwein-Accis) két és fél egymásután következő esztendőre, ugymint Majus 1ső napjától 1837től kezdve, 1839dik October utoljáig, közönséges árverés utján a' legtöbbet igérőnek bérbe fog adatni. Kiknek tehát azon kibérléshez kedvük lenne, az e' végre folyó esztendő Martius hónap 1ső napján a' fennevezett városban tartandó árveréshez szükséges bánatpénzzel felkészülve, ezennel meghivatnak. Költ Budán, Januarius 7kén 1837. (3)

☞ Jelentjük az **ATHENAEUM'** barátinak, hogy az első szám' *második kiadása* sajtó alatt lévén, képesek leszünk ujabb előfizetőinknek is teljes példánynyal szolgálni.

BÉCSBEN

előfizethetni félévre 4 f. 48 krral közép-, 6 f. 28 krral velinpapirosu példányokra *Barkassy Imre* udvari ágens urnál, a' belső városban, Strobelgasse, 866 sz.

D. Schedel Ferencz és Vörösmarty Mihál. (3)

---

(4) Nemes Pest vármegye szinészeti Küldöttsége részéről, ezennel köztudomásra bocsáttatik: hogy a' Hatvani kapun kívül épülő magyar szinház folyó esztendei augustus 1sőjén okvetetlen, vagy ha az idő kedvezend, még előbb is ki fog nyittatni, melly utóbb érintett körülmény ugyan ez úton közhirré lesz téve. Felszóllittatnak ez okból mind azok, kik ezen szinház igazgatását felvállalni kivánják; hogy magokat folyó évi aprilis 2káig mint az e' végre kitüzött concursus határ napjáig, a' tisztelt vármegye másod alispánnyánál mint a' Küldöttség elnökénél akár személyesen jelenteni, akár bérmentes leveleikben nyilatkozásaikat közleni ne terheltessenek. A' feltételek mellyeknek egyik főpontját a' vállalkozónak az intézet fentartásáért kezeskedő 's hitelesen bebizonyitandó értéki állapotja teszi, az alulirt jegyzőnél akár mikor megtekinthetők. *Nyáry Pál* m. k.
mint a' szinészeti Küldöttség jegyzője. (4)

---

(3) Hirdetmény. A' méltgos Szekszárdi uradalom részéről közhirré tétetik, hogy az ugy nevezett Csatári és Palánki pálinka-gunyhók, a' folyó esztendei Február' hónap 13dikán Szekszárdon az uradalmi Cancelláriában délelőtti szokott órákban tartandó licitatio utján a' folyó esztendei Május hónap 1ső napjától kezdve három esztendőre haszonbérbe fognak kiadattatni.

Melly licitatióra a' bérleni kivánók 18 p. forint bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak. Költ Szekszárdon, Januarius 8kán 1837. (3)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

Jan. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
12én Unghvár	84–82	80–76	46–42	52–48	34–30	68–64	—
13án N.Becskerek	90–80	70–65	—	50	45	80–75	70–65
13án Arad	91	74	70	60	50	80	—
14én Péca	80–70	55	50	55	35	75	—
14én Baja	80–67	80–50	50	50	34	80	—
17én Debreczen	115–95	80–70	70	60	52–50	85–75	120

Jan, 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
18án Fejérvár	82–74	70–60	50–48	48–46	35–33	75–70	—
19én Mosony	110–70	60–50	52–48	48–40	37–33	92–76	—
20án Új-Becse	95–85	80	—	55–50	50–45	75	—
21én Szeged	85–80	75–65	70	55	50	90	110–100
21én Komárom	80–80	60–60	47–45	43–42	32–32	72–66	—
Pest jan. 27én	103–83	73–66	56–53	56–53	38–34	90–80	—

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

10. szám. Pesten szerdán Kisasszonyhó' 2kán 1837.

Magyarország és Erdély (Marich Dávid főispán úr fényes beiktatása; fens. Nádornénk a' budai könyör. Szerzet' kórházát meglátogatja; püspöki látogatás; jablonczai hangász-oskola; pesti m. színház; árvíz; 'sat.) Nagybritannia (thrónbeszéd a' parlament elhalasztásakor; javaslat Hannovera királyának kirekesztésére; 'sat.) Franczia-ország (egyvelgek; 'sat.) Németország (a' hannoverai patens ügyében; a' hannoverai királyné fogadtatása; 'sat.) Törökország (keleti kérdések; 'sat.) Spanyolország (hadi tudósítások; Acuña belső minister; 'sat.) Amerika. Kereskedési hírek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. kir. Felsége Stolz Auguszt beszterczebányai olvasztó hivatali ellenőrt a' zsarnoviczi ezüst olvasztó-házhoz tiszttartóvá nevezni; Deczett József beszterczebányai erdőmestert pedig nyugalmazni méltóztatott.

A' nagym. m. k. udv. Kamara a' keblebeli főfizető hivatalnál Hüber András pénztárnokká lett neveztetése által megüresült pénztári tisztségre Kürthy István járulnokot; járulnokká Grobetty Ferencz fizetéses gyakornokot; továbbá az Óbecsei kor. uradalomban tiszttartóvá eddig ugyanott ellenőrködő Than Jánost; ellenőrködő hivat. írnokká kam. fogalmazói gyakornok Kiss Pétert nevezte.

Fenséges Nádornénk Maria Dorothea főhgasszony Sándor főhggel — jul. 26dikán a' budai könyörűlő szerzet' kórházát meglátogatni, vigasztalni annak betegeit, más nap pedig az intézetet nemes lelkűleg megajándékozni méltóztatott.

Méltós. Szolgaegyházi Marich Dávid István cs. k. kamarás úrnak főispányi székébe iktatásáról következő környűlményes tudósítást vettünk: Jul. 18dikán Rozsnyón másod alispán úr vezérlete alatt fényes küldöttség üdvözlé az új főispánt. Udvarnoknál 100 díszes öltözetű nemes, b. Geramb huszárezredének hadfogadó csapatja és Hohenzollern-Hechingen könnyű lovas ezredének egy osztálya fogadá. Tornára érkezvén, a' megyei nemesség szállására kíséré ő mlgát, hol neki hat megyei 's egy kir. városi küldöttség tisztelkedék. Más nap mélt. Scitovszky János rozsnyói püspök úr tartá a' Veni Sanctet; melly után a' megye' teremébe sietett minden, hol a' m. főispán úr, mint a' Hírnök írja, az egybesereglett nemesség' kívánatára a' hitet anyanyelvünkön letevén, ékes magyar beszédet tarta, melly a' jelenvoltak' szíveit bensőleg meghatá. Erre Komjáthy Sámuel főjegyző úr felelt jeles beszédben. A' gyülekezetet több egyházi 's világi méltóság számos nemességgel ékesíté; kik közűl számosan neveztettek-ki táblabirákká. A' polg. ünnepet 500 személyre készített felette gazdag és fényes lakoma zárá; mellynél a' szokott nemzeti áldomásokat mozsár-durrogások követték. Estve magyar színmű' előadásán jelent-meg a' díszes vendég-sereg.

A' pesti kir. főoskolánál a' fizika' és mechanika' megüresült oktatószékére Ő cs. k. Felsége kegyelmes parancsolatából újolagi concursus folyó évi nov. 9dikére olly módon hirdettetik, hogy abban az előbbi alkalommal magukat jelentettek is részt vehessenek.

Pesten jul. 29kén ment végbe a' gymnasiumi szoros próbák után nyomtatott osztályozat nyilvánítása, mit főleg emlékezetessé tett ns. Fejér Gy. prépost úr, ki a' bölcselkedést tanulandók első 12 jelesbjeit „Dissertationes in res Hungariæ Veteris Historico-criticæ" legújabb, és Propædeutica czím alatt taval kiadott, 's csinosan egybe kötött munkáival megajándékozni kegyeskedett. Ezen iskolai év második felén itt a' kegyes rend jótékony oktatásában 723 tanuló részesült.

Pest kisasszony havának 1sőjén. A' nyilvános próbatételekre való megjelenése a' hallgatóknak nem kis ösztönére vagyon az ifjuságnak. A' pesti nemzeti főoskolának mult hó' 24 's 25dik napjaiban tartatott próbatételek alkalmával szerencséje vala több egyházi 's világi személyeket kebelébe fogadni, 's tanúkat kapni, mind a' kisebbeknek mind pedig a' nagyobbaknak tanulásra szánt ereje felől. Nem mellőzhetni-el dícséret nélkül a' harmadik nemzeti osztály nevendékeinek a' társas élethez tartozó érdekes tudományokból adott ügyes feleleteit. Majd azután a' második osztály hallgattaték-ki tanulmányaiból; az első nemzeti osztály számos hallgatók' megelégedésére már előbb végezvén próbatételét. Mind a' három osztályban a' honi nyelv czélirányos tanítása vala észrevehető. Ezekre következett az osztályozás hirdetése, mellyből kitünő, hogy ezen lefolyt iskolai esztendőben a' harmadik osztályban 145, a' másodikban 248, az elsőben 250 és így összvesen 643an nyertek hasznos oktatást.

A' szikszai egyházi kerületből, julius 6dikán. Mélt. Palugyai és Bodafalvi Palugyay Imre, kassai püspök úr ő nga közelébb egyházi megyéjét látogatván, híveitől mindenütt a' legnagyobb lelkesedéssel fogadtatott. Terjessze a' Gondviselés sok

évekre a' Király' Haza' és Religio' javára törekvő életét!!

A' gyöngyösi gymnasium jul. 8dikán volt szerencsés mélt. és főtisztelendő Richter Aloyz jászói prépost és kir. tanácsos urat a' kassai tudományos kerület főigazgatóját kebelében tisztelni. A' ki minekutána terhes fáradozások között hivatalos vizsgálatát elvégezte tudományos körében, végre ezen oskolák nevendékeit is osztályokonként szoros vizsgálat alá vette, a' szegényebb sorsú 's jobb reményüeket a' további szorgalomra érdekes ajándékokkal serkentette. Hálás köszönettel kísérték a' kegyes urat rendes lakhelyére fohászink.

Kalocsán folyó hó 24kén a' kereszténi vigasztalás' önkénti kivánata, 's elfogadása után örök életre költözött-által Téring Gáspár bácsi Szent Pál prépostja, és a' kalocsai székesegyház kanonokja életének 74d. évében; minekelőtte apost. kir. Felségünk kegyelmes kinevezése által nyert őr-kanonoki székébe törv. bevezettethetett volna. Az üdvezültet szelidség, példás buzgóság, 's körében fáradhatatlan szorgalom ajánlották.

Krassó vármegyében fekvő Skribestye falut, Skribestyei praedicatummal 's nemességgel Rigyitzky Simon, ennek elhaltával pedig, fiai Izidor és Pál nyerték egy kir. adomány-levél' tartalma szerént.

A' pesti m. színház ruhatárának Miklovics József úr, pesti polgár, 's a' nemes város kültanácsának tagja egy egész, régi magyar, zöld posztóból készült öltözetet (melly fekete prémes és selyem gombkötő munkával ékesített mentéből, ujatlan dolmányból, nadrágból 's kalpagból áll) és ezen fölül száz váltó frtot volt szíves ajándékozni.

Jablonczáról. Hogy köznépünk között sok jeles talentum tesped, új bizonyságúl szolgál a' jablonczai (Nyitra vmegyében) pór hangász-iskola, mellyben a' paraszt ifjonczok szabályosan kottábul, külön-nemü hangszeren oktattatnak. Ezen dícséretes intézetnek alapítója Egry Antal, helybeli vámos úr, ki saját költségén egy hangász-mestert tartott a' pórgyermekeknek oktatásukra. Szép kilátását helyeslették többen is, kik jótevőleg elő is mozdíták az ügyet; nevezetesen: Altdorffer Károly uradalmi számtartó több hangszert ajándékozott a' zsenge intézetnek. Szép reményeiket siker koronázta, ugy annyira, hogy az 1836ki május 1sö napján tartatott első nyilvános próbatétnél a' szép számú vendégek közűl, a' földes uraság 's több mások tetszését és pártolását megnyerék e' pór hangászok. Idősb gr. Apponyi József azonnal évenként 50 ft. lefizetésére kötelezte magát; gr. Apponyi Lajos és Leopold 100 ft.; Mottesiczky István úr évenként 50 ftot ajánlott ezen intézet gyámolítására. Egry Pál úr két dobot, Holtsek György úr, segéd-pap pedig egy 60 forintos török dobot ajándékozott ezen iskolának, 's most már egész török bandát képeznek. Jelenleg 25 ifjoncz tagja van, kik a' pünkösd-hétfőn tartatott nádasi rózsaünnepnél dicséretesen hallatták magukat, 's nem sokára Pozsonban is nyilván készülnek fellépni. Dicséretet érdemel e' pór iskolának fáradhatlan igyekezetű mestere Roder Ferencz, ki a' legujabb táncz-nótákra egyiránt oktatja tanítványait, valamint egyéb műértékü 's müvészt képző darabokra is. Mikor mezei foglalatosságaik által tanulásukban gátoltatnak a' pórfiúk, este, a' munka szüntével, gyülnek mesterökhöz, 's feladott darabjaikat eljátszák. Némiképp regényessé varázsolják vidéküket e' hangász ifjak; mert itt egy fuvolyás bojtár, amott egy fagótos lovász, tovább ismét trombitás, hegedűs ökrészre találhatni, kik feladatott leczkéjeket többnyire a' mezőn és hegyek köztt tanulják-be, 's ha kettő összejő, duettok is hangzanak. Honm.

Schweinsbach falut (Pozson vmegyében) jul. 20dikán egy iszonyu zápor-eső után árviz borítá el annyira, hogy kevés idő alatt az egész helység, csak nehány házat véve-ki, romba-dölt. A' lakosok közűl ugyan senki sem veszté életét; de lakházaikon kívül minden egyébb vagyonaiktól is megfosztattak az emberbaráti jótékonyságra várakozó szerencsétlenek.

Minél veszélyesebb Hazánk' több vidékein a' pokolvar', annál érdekesbbek az arról nemzeti nyelvünkön irott értekezések. A' m. tudós társaság által jutalmazottakon kívül említést érdemel az is, mellyet Lóstájner György Lajos, orvos doctori koszorújának nyerésekor jul. 24d. illy czím alatt: „Értekezés a' pokolvarról, mellyet az Ungh vize' mentében honilag uralkodó nyavalya' é zrevett nehány jelesebb eseteivel világosítva" közrebocsátott. Nyomatott ez értekezés Budán Gyurián és Bagó betűivel. Ajánlva tek. Strobl Mártonné, szül. Lóstájner Juliánna asszonyságnak, a' szerző nagynénjének van a' csínos nyomtatásu 's kötésü értekezés. Különös dicséretre méltó fiatal orvosainkban azon buzgóság, mellyel nemzeti literaturánkat a' körükbe eső munkákkal gyarapítani törekszenek.

A' magyar tudós társaság' költségén elkészült: Sebészség, mellyet előadási kézi könyvűl kiadott Dr. Chelius M.J. heidelbergi prof. A' negyedik öreghített és javított eredeti kiadás után a' pesti m. kir. egyetembeli orv. kar' oskolai használatára fordítá Bugát Pál prof. 's m. t. t. rendes tag. Második kötet, a' munkában előforduló műszavak' deáknémet-magyar és magyar-deáknémet gyüjteményével; összvesen

472 lap nagy 8ad rétben; csínos boritékba kötve 1 f. 40 kr. cp Az 1só kötettel együtt, melly nek ára ugyan annyi, kapható Eggenberger József academiai könyvárosnái, 's általa a' két haza' minden hiteles könyvkereskedőinél.

Augustus hónap' folytában, szinte az academia' költségein megjelennek: 1) Természettudományi pályamunkák. Kiadja a' m.t.t. Első kötet: Dr. Topperczer Tamás és Csorba József' koszoruzott jutalomirataik a' magyarországi pokolvarról. 2) Tanítmány a' szemnyavalyákról. Fabini után Dr. Vajnócz János. 3) Az elemi nevelés' alapvonatjai, Warga Ján. prof. 's m. t. t. lev. tag által. 4) Fali abc és olvasó táblák, számszerint öt, ugyan attól. 5) Eredeti játékszin, kiadja a' m. t t. Hatodik kötet: Ekebontó Borbála, szomorú játék 4 felv. Tóth Lőrincz m. t. t. lev. tagtól. — Pesten julius' 31. 1837.

Magyar tudós társaság. Kucsera Lőrincz phil. dr. 's hites ügyvéd, a' magyar nemzeti academiának, alaptőkéje' nevelésére, „a' rövid utú visszatételről (de summaria repositione)" szóló értekezése' száz példányával kedveskedett. Kapható az Eggenberger József academiai könyvárosnál 's általa minden egyéb könyvboltban. Ára a' tömött nyomtatásu, n8rétben 66 lapra terjedő iratnak, kötve 30 kr. e.p. Pesten, augustus' 1. 1837.

D. Schedel Ferencz,
titoknok.

NAGYBRITANNIA.

Jackson úr, az egyesült statusok volt praesidensének fija (talán fogadott fija) és Napoleon Lajos hg. egy dublini lap szerint Irlandban Killarney tavainak románczos partjainál mulatnak.

Jul. 15kén rövid ülést tartottak a' parlamentházak. A' felső házban Stanhope l. ismét kérelmeket hozott-elő az angol szegénységi törvény eltörlése iránt, egyet nevezetesen Maberley nevü paptól, ki ellen Norvich és Hereford püspökei nyomósan kikeltek, hogy a' népet az ország törvényei iránt engedetlenségre lovalja, 's a' törvényt, mint a' szegényekre nézve igen jótékonyt, dícsérték. — Az alsó házban a' lordok által a' büntető törvényeken tett módosítások fogadtattak-el.

Jul. 17kén az alsó ház szónoka 1 óra után mindjárt elfoglalá helyét. Peyronnet Thompson ezredes (Hull radicalis követe) megszólalt: „Ő Felsége kormányának egyik tagját, ugy mond, itt látom, 's szombaton jelentett kérdésemet elibe kivánnám terjeszteni, t. i. a' kérdést: Ő Felsége ministerei hitelesnek tartják-e a' proclamatiót, melly állítólag Hannovera királyától jul. 5kén bocsátatott-ki, 's benne az nyilvánitatik, hogy ő az elődei IV. György és IV. Vilmos által adott alkotványt magára nézve sem formája sem lényege szerint nem tartja kötelezőnek, 's a' régi alkotványhoz szándékozik visszatérni, a' nélkül hogy Hannovera rendeitől tanácsot kérne?" (halljuk, halljuk!) Poulett Thompson úr, kereskedési minister: „Én e' kérdésre nem felelhetek, mert ennek megfontolása inkább a' hannoverai rendeket illeti, mint a' britt parlamentet." Thompson ezredes: „Jövő ülés elején tehát, ha akkor helyem leend e' házban, mindjárt javaslatot teendek olly tartalmu bill behozhatása iránt, hogy „a' korona mostani környületei között, a' nagybritanni birodalomban valami törvényhatóságot, hatalmat, fenséget, kitüntetést, tekintetet vagy örökségi jogot semmiféle külföldi herczeg vagy fejedelem ne birjon, és a' thrónörökségi jog, ha Ő Felsége magzatok nélkül találna meghalni, Hannovera mostani királya kizáratván, Cumberland (Galignani Messengere Cambridgét ír) György hgre 's az ő maradékaira ruháztassék-át." (harsogó tetszés.) — Az attorney-generál jelenté, hogy közelebbi parlamentkor, ha hogy annak tagja leend, billt fog behozni az adósok börtönzésének eltörlése iránt, ha a' másik házban meg nem előztetik. Sir A. Clifford, bevezető, harmadfél órakor megjelent fekete palczájával 's felszóllítá az alsó ház tagjait, mennének a' pairek házába, Ő Felsége beszédét meghallani.

A' parlament elhalasztása. A' hír, hogy Victoria királyné személyesen fogja a' parlamentet eloszlatni, olly érdeket ébresztett a' fővárosban, millyet e' fölségi tett száz év óta nem igen ébresztett. Reggel már tömve voltak emberekkel a' lordok házához vezető utak; a' lord főkamarás hivatalába bebocsátó jegyekért annyin tódultak, hogy már egy kabineti minister nejét is el kellett utasítani; az utczákra pedig példátlan sokaságu nép csődült. Ő Felsége 2 óra előtt egy negyeddel indult-ki palotájából. Előre ment három hatlovu kocsi udvari tisztekkel, 4kén Lansdowne marquisné, Sutherland hgné, Argyle hg. és a' felszolgáló kamarás ült arany pálczával; k. cselédek párosan statuslivrében, egy osztály testőrség; ezután jött a' királyné téj fehérségü nyolcz lovu statuskocsin; vele szemközt ült Albemarle gr. főlovászmester és Mulgrave grófné, mint felszolgáló tiszteletdáma; legutól testőrök léptettek. A' nép lelkesült éljen kiáltásokkal üdvezlé Ő Felségét. A' felső ház 12 órakor nyittatott-meg, 's a' karzatokkal együtt tüstént megtölt kiváncsiakkal. A' dámák mind gyászban, a' pairek csillogó statusköntöseikben jelentek-meg. A' lordkanczellár fél kettőre foglalá-el helyét a' gyapju-zsákon. Formaszerü rövid foglalatosságok után Sussex hg. kérelmet nyujta-be a' quákerek részéről az iránt,

)(

hogy a' felső házhoz intézendő folyamodásaikban „lordok“ helyett „parlament paireit“ irhassanak. (A' quákerek csak az Istent nevezik lordnak, azaz úrnak, 's kérelmeik eddig e' czímzet megtagadása miatt nem fogadtattak-el a' felső háztól.) A' kérelem a' ház asztalára tétetett. Két órakor, az első ágyulövéskor, a' terembe lépett Kent hgné, Leiningen hgnével; a' pairek 's pairnék felálva köszönték őket, 's mind ketten a' thrón előtti gyapju-zsákra ültek. Királyné Ő Felsége 3 óra előtt nehány perczel érkezett-meg; a' koronát Somerset hgné vitte párnán, körülvéve az ország főméltóságaitól, Melbourne l. a' hatalom kardját. A' királynén fehér selyem ruha volt, vállán a' térdkötő rend szalagja, homlokán gyémánt tiara, nyakán 's mellén drága brilliántos ékesség. A' thrónra fellépvén a' felszolgáló kamarások vállára tevék a' kir. bibor köpönyeget. Melbourne l. súgva figyelmezteté, hogy a' paireket 's pairnéket leültetni szokás, mire Ő Felsége meghajtván magát, lassu hangon mondá: „Mylordok! üljetek-le.“ Erre nagy robaj hallatszék a' ház bemenetelétől; az alsó ház szónoka 's nehány tagjai erőködve tolongtak-keresztül a' sorampókig. A' királyné mosolygott hű követeinek buzgalmán, összeszedte magát, 's a' szónoknak, a' lefolyt ülés foglalatosságait előadó beszéde után e' thrónbeszédet olvasá-fel: „Mylordok és követek! Ohajtva vártam az urak együtt láthatásának legelső alkalmát, hogy ismét szívesen köszönhessem-meg a' boldogult Felség halálakor nyilvánított sajnálkozásukat, és a' hódolatot 's szeretetet, mellyel engem thrónraléptemkor üdvezlettek. Igen kivánom megujítani a' biztosítást, miként a' protestans vallást, a' mint a' törvények által megalapitatott, fentartani, a' lélekismereti jogok szabad gyakorlatát mindenkinek biztosítani, minden osztályok szabadságait védelmezni 's jólétét gyarapítani szándékozom. Örülök, hogy az országot thrónraléptemkor minden külső hatalmakkal barátságban találom. Midőn a' koronának elvállalt kötelezményeit híven teljesítem, 's alattvalóim érdekére gondosan vigyázok, egyszersmind törekvéseimnek mindenkori tárgya leend, a' béke jótéteményeit fentartanom. Alsó házi tagok, köszönöm az uraknak az ezen év köz szolgálatára bőkezüleg szavazott költségeket, 's a' gondoskodást, mellyet a' civillistát terhelni szokott fizetések fedezésére fordítottak. Én meg fogom hagyni, hogy a' statuskiadásokkal igen kímélve bánjanak. Mylordok 's követek, midőn e' parlamenttől búcsút veszek, egyszersmind köszönetet mondok az uraknak buzgalmuk és munkásságukért, mellyel magokat az ország köz szolgálatjára szánták. A' közbejött szomoru történet ugyan váratlan félbeszakitá munkájikat, de azért én hiszem, hogy azoknak jó hatása az új parlamentban gyarapítni fogja a' törvényhozás előhaladását. Örömmel látom, hogy némelly hasznos rendszabályokat létesitettek, 's közöttük különös érdekkel tekintek a' büntető törvények javitására és a' halálos büntetések kevesítésére. A' törvény szigoruságának ezen enyhitését úgy tartom, mint szerencsés kezdetét kormányomnak. A' rajtam fekvő felelőségnek mély érzetével lépek thrónra; de erősítve érzem magamat őszinte szándékimnak öntudata és a' Mindenható védelmétől függésem által. Gondoskodni fogok arról, hogy intézeteink, a' polgáriak mint a' világiak, meggondolt javitások által erősítessenek, a' hol a' javitás szükséges, 's mindent elkövetendek, a' mi csak hatalmamban áll, a' bőszültség és viszálkodás lecsilapitására 's elhárítására. Ezen elvek szerint cselekedve, bizodalommal fogok tekinteni mindenkor a' parlament bölcsességére 's népem szeretetére, mert ezek teszik a' korona méltóságának valódi gyámolát, 's ezek biztosítják az alkotvány állandóságát.“ — A' lordkanczellár ezután aug. 10kéig elhalasztottnak nyilatkoztatá a' parlamentet. O Felsége leszált a' thrónról, 's fenséges annya, Kent hgné, ki mindenre, a' mi történt, anyai aggodalommal figyelmezett, nyomon utána ment. A' királyné jobbra 's balra nyájas mosolygással hajtá-meg magát több pairnék felé, 's ugyanolly rendel, mint jött, visszatért palotájába. Utján valólag bódító örömrivaj harsogott, mert a' szép idő, 's a' látvány újsága, miként királyné halasztja-el a' parlamentet, 's a' szerencsés környületek, mellyek között az ifju Felség uralkodását kezdi, temérdek sokaságu embert csődítettek e' szertartás nézésére, melly szerencsétlenség nélkül történt-meg.

Sir Fr. Burdett, Westminster parlamenti helyéről lemondott, Nord-Wilts conservativ választójinak kérésére pedig e' grófságban jeleltként álland-elő, még egészségesnek 's erősnek nyilatkoztatván magát az ellenséggel megvivásra.

Scotsman czímü lap panaszolja, hogy Edinburgban a' toryk új megvesztegetési módot találtak-fel az által, hogy a' szabadelmü választók tulajdonait megvásárolják, 50 's 100 ft. stgel is többet fizetvén érettök, mint érnek. Ezek szavazata a' torykét ugyan nem szaporítja, de a' reformügyét fogyasztja.

A' hivatalos Gazette jul. 18kán már közli a' k. proclamatiót is, melly a' jelen parlamentet eloszlatja 's ujat hív-össze, meghagyván Nagybritannia és Irland kanczellárainak, hogy tüstént választási parancsokat adjanak-ki, mellyek sept. 11ig visszaküldendők lesznek. — Egy másik k. proclamatio a' 16 skót pairet is megválasztani parancsolja, 's e' végre Skócziának valamennyi pairei aug. 25-

kén Edinburgba Holyrood-houseba tartoznak gyűlni. (Nem minden skót és irlandi lordnak van helye és szózata a' felső házban, ámbár míg saját parlamentjek volt, mindnyájan bírtak e' joggal. Az 1707 és 1800ki uniókor Skóczia és Irland egész pairsége helyett csak követek (skócziai 16, irlandi 32.) fogadtattak-fel az angol felső házba. Az irlandiak egész éltökre, a' skótok csak egy egy parlamentre választatnak.)

Férjhez mehet-e a' királyné alattvalóhoz? Igen is, felel az Atlas, mert III György végzete a' k. házasságok iránt, illy esetben a' koronának tartjafen a' dispensatiót. E' végzet szerint II Györgynek egy maradéka sem léphet házasságra — az idegen familiákba házasodott hgasszonyok magzatait kivéve — Ő Felségének a' tanácsban nyilvánított, aláírt, 's a' nagy pecséttel ellátott megegyezése nélkül. De a' királyné e' megegyezést maga adhatja magának, 's külföldi vagy belföldi protestans férfit tetszése szerint választhat férjének.

A' jó remény fokáról maj. 7kig terjednek a' tudósítások. A' mult évben 385,384 ft. stg. értékü áru vitetett-ki e' gyarmatból, a' bevitel 879,769 ft. stgre ment. — Felső Canadába, jul. 16ki tudósítások szerint, naponként számos bevándorló érkezik. Europából mindig több áru vitetik-be, 's az ottani bankok folyvást kész pénzel fizetnek. — Mary Anna nevü londoni hajó az indiai tengeren apr. 30kán tüzesen megtámadtatott nehány fegyveres malayi dereglye által. Az angol hajó harmadik lövése egyik malay dereglyét átlyukasztá; mindazáltal egész reggelig folyt a' tüzelés. Ekkor a' malayok, tetemes veszteséggel eltávoztak: az angolok csak egy embert vesztettek; de a' parancsnok levegőbe készült vettetni hajóját, ha a' kegyetlenségökről ismeretes malayok elfogták volna.

Hannovera királya ellen ismét heves czikkelyeket közlenek a' ministeri lapok. A' Times is megszólalt már, de csak annak kinyilatkoztatására hogy itéletét felfüggeszti, míg a' hannoverai király czélzatai nyilvánosokká lesznek. Egyébiránt tagadja e' hírlap, hogy az angol conservativek közül valaki részt vett volna a' hannoverai királynak azon tettében, melly által kormányzása kezdetén — akármi legyen is szándéka — minden józan gondolkozásút valóban megdöbbentett. — Megjegyezzük itt, hogy Thompson czredesnek az alsó házban jelentett indítványa csakugyan oda czéloz, hogy ha a' királyné magzatok nélkül halna-el, az ifju Cambridge György hgre ruháztassék-át a' britt korona, mi annál szmbetünőbb gondolat, mivel így nem csak a' hannoverai koronahg. hanem Sussex hg. és Cambridge hg. is, az ifju hg. attya, elmellőztetnének a' thrónörökségben.

S. Sebastianból a' britt segédseregtől két hajó 450 legényt hozott Portsmouthba. Plymouthba is több illy katonák érkeztek, 's S. Sebastianban legfeljebb 1000 ember maradt.

FRANCZIAORSZÁG.

Bugeaud szerződését Abd-el-Kaderrel, melly a' kamarák elbocsátása után két nappal hirdettetett-ki, kiméletlenül rostálja a' sajtó. „Az első czikkelyt, mond a' National, így kellett volna írni: Francziaország fejedelemséget teremt Abd-el-Kadernek, 's nehány tonna gabonaért és nehány ökörért alattvalókat és egy nemzetet ad neki.“ A' J. du Commerce szerint Francziaország 15 ezer négyszeg mértföldért 150et tart-meg, 's felségét nem az Abd-el-Kadernek engedett birtokban, hanem Afrikában ismerteti-el. Francziaország felségét a' Courier français is csak illusiónak mondja. A' Temps nem ugyan diplomatai mestermívnek, de legalább jobbnak állítja e' szerződést, mint Desmichel generálé volt 1834. Egyébiránt ezt a' kamarák tanácskozásainak tulajdoníthatni, mellyek sem végetlen háborút folytatni, sem a' gyarmattal felhagyni nem akartak. A' szerződéssel leginkább meg vannak elégedve a' doctrinär lapok, mint a' Journal de Paris, Paix. A' Journal des Débats még hallgat mind e' szerződésről, mind a' hannoverai király nyílt-leveléről. A' Moniteur közli a' londoni Courier heves czikkelyét.

Jul. 19kén nagy házmotózás történt Genoude úrnál, a' Gazette de France tulajdonosánál, és Berryer úrnál, de Walsh vicomtetól elvett levelek következésében. Ezóta carlista összeesküvést, republicanus összeszövetkezést hírlenek. Egy tiszt, a' száműzött királyi familia kisérőji közül, volt az eláruló.

Constantine ellen sokasodnak a' tábori készületek; Caraman marquis az afrikai pattantyúság felügyelő generálává neveztetett, 's elutazott Bonába. Lalande ellenadmiral Toulonban jul. 14kén vette-át az afrikai hajósereg parancsnokságát. Valenceból, Toulouseból és Bayonneból három ágyutelep már útban van Afrika felé, 's közelebb ismét 2000 ember fog utnak indítatni. Gallois ellenadmiral, a' levantei hajósereg parancsnoka, Toulonba váratik Joinville hggel együtt, kinek elfogadásához készületek tétetnek. A' Bugeaud féle szerződés jóváhagyása óta sok tőkepénzes érkezett Toulonba, mindegyik első kivánván lenni az algíri belső kereskedésben, 's ha e' kereskedési mozgás tartós leend, igazoltatni fog általa a' tafnai szerződés. A' Moniteur szerint az észrevételek, mellyekkel a' szerződés Afrikába visszaküldetett, csak abban állottak, hogy az emir némelly czikkelyek értelméről adna felvilágítást.

A' carlista összeesküvésnek ismét vége van. Genoude úrtól minden politikai, vallási és literariai levelek elvétettek, hihetőleg egy Berry hgnéhez írt levél miatt, mellyet Walsh vicomte vala kézhez szolgáltatandó. Az elvett papirosok azonban ismét visszaadattak. Berryer úr lakában is minden ajtókat felnyittatott a' rendőrség, 2 órától egész tizedfélig motózott benne, 's eltávoztakor a' kapusnak és egy késmivesnek, kik mint tanuk valának jelen, azt nyilatkoztatá, sajnálja hogy az idő szűke miatt a' könyvtárnak minden könyveit lapról lapra meg nem nézhette; összvesen 47 levelet vitt el. Walsh asszony és Jauge pénzváltó is hasonló látogatást kaptak. A' közönség boszankodik ez ok nélküli rendszabályon.

A' Journal des Débats határozottan pártját fogja már a' Bugeaud-féle szerződésnek. Béke vagy enyésztő háboru között kelle, ugy mond, választani. A' kamarák, mennyire szellemét ismerjük, jóváhagyandják a' kormány cselekedetét.

Nagy készületek tétetnek a' Moniteur szerint, a' juliusi ünnepélyekhez, mellyek igen pompásak leendenek. Különösen beszélnek egy a' követek kamarájának hidján meggyujtandó tűzmívről, melly Lajos Fülepnek a' Palais-rayalból a' városházhoz menetelét fogja képezni. Ez alkalommal több museumok megnyittatnak a' közönségnek, többek között a' spanyol képtár, mellyet a' király a' Louvreban állítatott-fel.

A' National ócsálja a' parisi tanács határozatát, miként ez idén juliusi árvák nem fognak kiházasítatni. A' Charte feleli, hogy már tavaly sem lehetett juliusi árva lányt találni, 's a' város egyik kerületében fijút kellett kiházasítani; minélfogva a' kiházasítás elmellőzése már tavaly elhatároztatott, 's ez idén ezen egyszerü okból fog elmaradni.

NÉMETORSZÁG.

Hannoverában, jul. 15diki tudósítás szerint, úgy vélekednek, hogy Münster gr. ki a' királlyal még cumberlandi hg. korában barátságos viszonyban volt, az újonnan szerkezendő kabineti ministerium főjévé fogna tétetni, mit erősítni látszik az is, hogy a' titkos status és kabineti ministerré nevezett Schele tanácsnok Münster gróffal egy értelemben van. IV. Vilmos halálának alkalmasint befolyása leend a' göttingai egyetem jubiläumára is septemberben. Cambridge hg. ki ott tanult, és Sussex hg. nehezen fognak megjelenni. A' király pedig ekkor menend először Göttingába. A' jul. 5ki nyiltlevelet egykedvüleg fogadták Göttingában; csupán attól látszanak félni a' polgárok, nehogy az új király, különös szeretettel viseltetvén a' burkusországi intézetek iránt, a' kézmű-szabadságot itt is behozza. Más helyeken is egykedvüség mutatkozott az említett nyilt-levélre; nevezetesen Minden város, hajdani virágzó tengeri kereskedése az ujabb időkben megcsökkenvén, örvendve köszönté Cumberland hg. thrónra léptét, kinek kormányától jobb jövendőt remél.

Hamburgba érkeztek jul. 16dikán: Fridrik Károly burkusországi k. hg. ki Wangeroogba utazik Berlinből; Pahlen gr. St. Petersburgból; Löwenhjelm gróf Parisban svéd és norvégi követ, Stockholmba utazandó; Medem gr. orosz cs. követségi titoknok Parisból. Hercules orosz cs. gőzhajó Mihály nagyhggel jul. 15kén evezett-el Travemündeből.

A' hannoverai újságban e' czikkelyt olvashatni: El van oszlatva a' kétség arról, valyon a' király kételkedik-e a' statusalaptörvénynek kötelező erején, vagy sem. A' király nem ismeré-el a' statusalaptörvényt. Tudva volt, hogy a' statusalaptörvény olly módon jött létre, miként a' thrönörököst nem kötelezheté. Ő ezt nem fogadta-el, hozzá járulásáról oklevelet soha sem adott-ki, mit az akkori Cumberland hgnek IV. Vilmos királyhoz írt, statusjogi tekintetben üres tartalmu levele bizonyít. E' mellett a' statusalaptörvény nem csak a' regensnek törvényhozási tettéről szól, hanem átalános és mélyen ható rendelkezések foglaltatnak benne a' dynastia házi és familiai viszonyairól is, mellyekre nézve, az utódok elismerési joga iránt, egészen más elveket állított-fel a' status és magányos fejedelmi jog. Végül több testületek világos ellenmondásai lényeges hijányokkal bélyegzék azon törvényt. Most tehát már a' jelen alkotványt félrevetvén a' király, a' statusalkotvány e' törvény kibocsátása előtti állapotjára tér-vissza, és így az országos alkotvány e' pillanatban ismét az 1819ki alkotványi oklevélen alapszik, annak későbbi kiegészítéseivel, melly szerint az országgyűlés alkotása, némelly csekély módosításokat kivéve, egészen az előbbi marad. A' király javaslatokat akar terjeszteni ezen országgyűlés elibe az 1819ki alkotvány változtatása iránt. Ha a' karok elfogadják e' javaslatokat, egy új, harmadik alaptörvény jő létre; ha visszavetik, akkor az 1819ki alkotvány megmarad erejében. Az országgyűlés alkotása tehát, egyik szintugy mint a' másik alkotvány mellett, ugyanaz marad. De hatóságában változás történik, mellynek az ország jólétére nézve csak jó következései lehetnek. A' statusalaptörvény szerint újonnan kellett volna szerkeszteni a' tartományokat, mi eddig nem történt-meg. Ezekre nézve tehát még nem is létezett a' statusalaptörvény, melly által előbbi hatóságaik csonkíttattak, nem tekintve azt, hogy az egész törvénynek ellenmondtak. Mi a' IV.

fejezetnek a' községek és testületek eránti határozatait illeti, a' városok legalább éppen úgy kívánhatják a' stasusalaptörvény el nem ismerését, mint eddigi nem teljesítését kívánták, mert annak határozatai a' városokra nézve még ekkoráig nem létesültek, mi átaljában magoktól a' városoktól, a' ministerektől pedig csak egyes esetekben függött, p. o. Münden és Bruchhausen egészen új alkotványa. Egyébiránt e' fejezet teljesítésének semmi köze az egész törvény el nem ismerésével, mert határozatainak is átaljában semmi köze sincs statusalaptörvénnyel, minthogy azok csupán helybeli viszonyokat illetnek, mellyeknek szabályzása az igazgatás szokott tárgyai közé tartoznak, mellyeket az igazgatóság az illető felekkel intéz-el, 's a' karok közbejötte nélkül teljesít. Az V. fejezet foglal magában nehány határozatokat, mellyek ellen sokszor és ünnepélyesen felszólaltak, és a' mellyeket a' statusalaptörvény kiadása által erőbe lépetteknek tartani nem is lehet. De sok olly határozatok is állanak e' fejezetben, mellyek már nélküle is jogok valának, és így az el nem ismerés mellett is teljes erőben maradnak, 's a' király által meg nem változtathatnak. A' III. fejezet határozatai az alattvalók jogairól 's kötelességeiről, a' mennyiben a' czím szerint átaljában értekezik róluk, ezer évü jogok nem csak Németországban, hanem Európa minden országaiban, kivéve Törökországot. E' határozatokat a' k. nyilt-levél is, mellőzve az alaptörvényt, ünnepélyesen elismerte, k. védelmet igérvén minden alattvalóknak; 's e' fejezetben éppen e' védelem, annak kiterjedése, van határozottabban kijelelve, de azt e' kijelelésen kívül más módon nem is gondolhatni. Ellenben e' fejezet többi határozatainak csak egyes igazgatási rendszabályok tétele szolgált tárgyul, és így azok éppen nem egyetemiek; már teljesítve vannak, 's a' teljesítettek, az alkotvány el nem ismerése mellett is, maradnak, a' nem teljesítettek pedig különös törvények és szabályzatok által, alaptörvényi határozat nélkül is végre hajtathatnak. A' II. fejezet fontosabb 's lényegesebb része a' házi törvényben ismételtetett, melly teljes erejében maradt. Végül mi a' tisztviselők eránti határozatait a' VIII. fejezetnek illeti, ezek részint olly nemüek, hogy nem statusalaptörvényben jobban adathattak volna, minthogy inkább környületek szerint változtató kormányi szabályzatoknak, mint alkotványi oklevélnek részét teszik. Leglényegesebb 's alkotványhoz tartozóbb közöttük a' ministerek felelősége. Ha ez ismét elmaradna, 's többé vissza nem állíttatnék, erős meggyőződésem szerint könnyen lehetne feledni elvesztését, mert én ezt, ha nem egészen is csalékony, de igen gyönge biztosítványnak tartom. Az előbbi alkotványon igazi radicalis változás a' pénztárakat egyesítő VII. fejezet által tétetett, melly rendszabálynak czélszerüségéről mindig különböző nézetek voltak 's vannak most is.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolból egy angol ministeri lap levelezője jun. 12kén ezeket írja: Odessából 's Taganrogból érkezett tudósítások szerint, megunván az orószok a' cserkeszekkel 25 év óta folytatott terhes háborút, utolsó erőködéshez készülnek e' vitéz de szerencsétlen nép elnyomására. 62 ezernyi sereg fog, három osztályban, a' cserkesz földre nyomulni; 28 ezer, a' császár vezérlése alatt, Kubanból; 14 ezer Sokumkaleból, 20 ezer, Rosen generál parancsi alatt, Georgiából. Az élelmet szállító hajók Odessában 's Taganrogban már fel is béreltettek négy hónapra. Illy roppant erő mellett kerülhetlen a' cserkeszek vég veszedelme, ha csak idegen hatalmaktól gyámolítatni nem fognak. Egy könnyen ugyan nem hódítják-meg őket az oroszok. Most már az ország belsejében kell a' háborút vinniök, hol az elszórt vitéz nép, honaért 's vallásaért kétségbe esve harczol, az eleség hijánya, a' szállítást 's hadi fordulatokat gátló meredek és ismeretlen kősziklák, 's a' nép természeti gyűlölsége, miként a' legszegényeb is semmivé teszi inkább vagyonát, mint az oroszok kezébe esni engedje, mindez megannyi akadály előttük, mellyeket legyőzniök sok fáradságba kerülend. Míg Kuban síkjain, vagy a' tengerparti erősségek ágyúji előtt harczoltak is, gyakran megrémültek a' cserkeszek rohanó megtámadásaitól 's vissza kellett vonulniok; hát még a' hegyek szoros útai 's szikláji között, hova sem ágyut sem eleséget nem vihetnek, 's az ellenségtől sikerrel támadtathatnak-meg, miképen leend majd dolguk? Az oroszok mindazáltal végre csakugyan győzedelmeskednek; a' cserkeszek száma igen megfogyott, bajnok vezéreik elestek vagy elfogattak, fegyverök 's hadi szerök nincs, a' várt segítség nem érkezése bátorságukat elcsüggeszti, 's így nem soká állhatván ellen a' nagy hatalomnak, meg kell hódolniok; a' szabad cserkesz föld orosz tartomány leend, 's vele a' caspium és fekete tengerek közötti föld egészen Oroszország birtokába esik. Mingreliát, Imeretiát és Georgiát már magáénak nevezi, Armenia is majd övé lesz, 's ekkor a' britt kereskedés Persiával ezen az úton megszűnik; Trapezunt nem lesz többé angol árúk rakhelye, hanem orosz hadi hajók kikötője. Nagybritannia szemeinek most már fel kell nyílni az igazság előtt 's látni a' veszélyt. A' Spanyolországnak szolgáltatott gyámolítás fele képesekké tette volna a' cserkeszeket az oroszok visszaverésére; de e' már késő; Anglia elismerte Oroszország jogát a'

cserkesz földhöz, 's a' következéseket tulajdonítsa magának.

SPANYOLORSZÁG.

Bayonne jul. 14kén. Espartero Guadalaxarában ütötte-fel főszállását. Navarrában Escalera lőn parancsnok, alatta Jauregui. Santos San Miguel Bilbaóban van 7—8000 emberrel. A' britt segédseregből 1300 ember maradt Los Passagesban. A' carlista parancsnokok Navarrában egymással viszálkodnak, katonájik között féktelenség uralkodik. Erro a' leoni püspökkel, Uranga pedig egyikkel sem egyezhet. Guergué és Guibelalde Uranga alatt szolgálni nem akar. — Narbonnei jul. 17ki telegraphi üzenet szerint Berga jul. 12kén feladta magát; őrserege lerakta fegyvereit, de hadi fogollyá nem l tt. 2000 fegyver, 2 ágyu 's lőpor a' carlisták kezébe került.

Madrid, jul. 10dikén. Ferrer clubja folyvást együtt ül, 's a' közelgő krisisre nézve talán nyilvános jóléti biztosságot alkotand. A' statuspénztárak fenekig üresek. Almodovar beadta lemondását. Acuña úr fog, mint mondják, új ministeriumot összeállítani. Tegnapelőtt a' külvárosokban vérengző verekedés történt a' nemzeti őrök 's carlista érzelmü parasztok között, 's 5—6 ember halva maradt a' vita helyén. Nehány házakon halál és számüzetés jelei valának láthatók. A' vidék hiszi D. Carlosnak minél előbbi bejövetelét, 's ez esetre vérengző visszatorlás által fenyegettetünk. A' cortesben nagy viszálkodás uralkodik; Lujan és Alvaro az értekező teremben majd hogy egymást nem öklözték. D. Carlosról hallgat a' kormány, 's hallgatása nyugtalanságot okoz. Ha Portugálba kéntelen szaladni a' királyné, das Antas portugáli hadosztályára bízza magát, melly már ugy is rég vágyakozik honába. Manchában rabló bandák csapongnak, a' posta-kocsikat elfogdossák vagy megégetik, az utazókat pedig hegyek közé vonczolják és csak tetemes váltságpénzért bocsátják szabadon.

Bordeauxból jul. 17kéről e' telegraphi üzenetet közli a' Moniteur: Az országutat Calatayud és Saragossa között Quilez, Llangostera és mások carlista bandáji ellepték, 's Madridból elmaradt a' jul. 11 és 12ki posta. Jul. 14ki saragossai levelek semmi fontosat sem írnak a' praetendens utjáról.

Franczia lapok jul. 9ki tudósításokat közlenek Valenciából. A' constitutióra ez nap tétetett-le az eskü nagy örvendezéssel, D. Carlos pedig a' várostól nehány órányira Spanyolország független királya ként fogadtatott. Egy angol fregát és két franczia brigg a' kikötőben horgonyzott, 's tengeri katonákat és pattantyúsokat szándékozott kiszállítani. Estellan parancsnok Castellon de la Planából és Vinarozból is jó tudósításokat kapott.

A' Messagernak Saragossából jul. 12kéről érkezett levele szerint Barcelona, Lerida, Tarragona és Gerona választványai felszóllíták a' saragossait egy fő védelmi junta kinevezésére, mellynek hatalma lenne a' hadsereg vezéreit választani 's elmozdítani. Saragossa népe örömest hajlanék a' nép tiszthatóságának szavára, hogy kiszabadúljon a' halálos krisisből, mellybe a' kormány gyávasága által taszítatott.

Jul. 14kén ismét írják Saragossából, hogy Llangostera, Tena és más vezérek alatt mintegy 5000 ember e' város vidékén csapong, dúl, a' közlekedést a' fővárossal egészen meggátolta, 's már Saragossa falaihoz 1½ órányira közeledett. Julius 13kán este az őrsereg, nemzeti őrség fegyverre szóllítatott, 's egész éjjel talpon állott: A' biczegő Tena legdurvább carlista fő; Trasna várost feldulatván, a' nemzeti őrségnek egy főtisztjét öt más tisztel együtt kegyetlenül agyon lövette.

Bayonneban egy S. Sebastianból jött tiszt beszélé, hogy a' királyné ezrede felzendült, 's Jauregui le nem csilapíthatván a' zendülést, a' városi tiszthatóságra bízta a' dolgot; továbbá hogy a' carlisták S. Sebastian előtti álláspontjaikat ismét elfoglalni készülnek. A' spanyol consulnak S. Sebastianból julius 16káról érkezett levelei egy szóval sem említik ezeket.

AMERIKA.

A' M. Herald Bogotából 's Caraccasból maj. 24ig terjedő tudósításokat közöl. Uj Granada új praesidense Jose Ignacio de Marquez apr. 1jén tette-le esküjét a' congressus palotájában a' két kamarának tagjai előtt. Uj Granada felét magára vállalta a' hajdani Columbia status adósságainak, melly most már Uj Granada, Venezuela és Ecuador statusokra oszlott.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK. Hamburg jul. 18kán. A' nyers czukorért, melly innen, Angliából 's egyenesen Nyugotindiából Oroszországba szállítatik, soha se fizetnek egyébbel, mint ezüstel. Gyarmati árúkban, kivéve az indigót, meglehetős élénk a' kereskedés. Brasiliai kávé, olcsósága miatt, sok vásároltatik speculatióra. Ez a' német szájíznek rosz minőségü; északi szomszédinknál kedveltebb. A' gabonakereskedés valamivel javult; de azért nem sok gabona kél-el. A' gyapjukereskedőknek biztató tudósításaik érkeztek a' közelebbi angol postával.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 *szám alatt.*

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSITÁSINK,

's mellék lapjaink' még nehány teljes számu példányával a' sietve előfizető Olvasóknak szolgálhatunk. *A' szerkesztőség.*

Ujabb figyelmeztetés a' Regélő-Honmüvész képei iránt.

Azon tisztelt honleányok és hazafiak, kik e' folyóirathoz a' multkori hirdetmény szerint mellékelendő magyarországi és rokon tartományi öltözetek képtárába haszonvehető képet beküldeni szivesek lesznek, e' folyóirat kiadójától számukra az egész emlitett gyüjtemény minden képéből annyi példány fog ingyen küldetni *fél iv* alakban becses pártfogásuk meghálálása fejében, mennyi képpel szivesked tek ők a' gyüjteményt elősegiteni. Ez okból kérettetik minden t. beküldő, hogy a' beküldés alkalmával teljes czimét és lakását e' folyóirat kiadójával közleni méltóztassék. (2)

Trattner és Károlyi' Könyvnyomtató-Intézetében Pesten naponként megjelennek:

A' Fő Méltóságu Királyi Udvari Fő Törvényszékeken 1837dik eszt. Viz Kereszti Törvényszakasz alatt hozott és kihirdetett Itéletek (Sententiae Curiales)

ára egy egy terminuson megjelenendő nyomtatott Sententiáknak 1 for. 30 kr. png. pénzben. Egész esztendő alatt pedig 6 for. pengő pénzben.

Azon Tek. Vármegyék, királyi Városok 's Uradalmak, mellyek eddig is Levéltáraik számára a' Fő Mélt. Királyi Kuria nyomtatott Itéleteit megszerezni szokták, méltóztassanak az iránt a' fentebbi Typographiában rendelést tétetni. Pesttől távolabb lakó TT. *Birák* és *Prókátor* Urak vagy hetenként, vagy a' törvényszakasz végével egyszerre vitethetik-el alkalom által példányaikat.

Az 1822. esztendő óta megjelent Sententiákat is megszerezhetni — egy egy Terminus ára 1 for. ezüst pénz. (1)

Ugyan ott megjelent, és *Eggenberger, Hartleben, Heckenast, Kilian, Müller* 's több más Könyvárosnál megszerezhető:

„Hajnal"

Hazai Almanach 1837.

Selyem kötésben ára 2 fr. 50 kr. Közönséges kötésben 2 fr. 24 kr. pengő pénz. (1)

Kiss Ádám' Egyházi Beszédei

Második Darab.

Első félesztendő. 1837.

Ára kötetlen 54 kr. ezüst pénzben. E' jelen kötet ismét *huszonkét* Prédikácziót foglal magában. A' lelkes Szerzőnek munkáját az első kötet' foglalatjából már eléggé esmeri az illető Olvasó Közönség, 's azt különösen figyelmére méltatta, annál fogva mind azért, mind pedig a' Szerzőnek szerénységével meg nem egyezőnek lenni vélik a' Kiadók: hogy ezen Egyházi Beszédeket bővebben ajánlják, 's hosszasb dicsérettel kisérjék. — Még az első kötetből is vagynak néhány példányok à 54 kr. ezüst pénzben. — A' 3dik Darab sajtó alatt van. (1)

---

(1) Tettes Heves vármegyében kebelezett privilegiált Gyöngyös városában Kassa felé vivő országutban a' vásár helyen egy nemesi Kuria, melly négy utczára terjed, 's mind öszve kerttel együtt 1476 □ ölet tészen, és igy többfelé is felosztható, a' rajta kőből mésszel épitett magasb házzal, mellyben 5 szoba, — mellette más szinte jó materiálékból lévő épülettel mellyben 2 szoba, konyha, borház, egy istáló 6 lóra, másik 4 tehénre, szekérszin 2 szekérre, egy igen jó bort tartó 1000 akóra való pincze jó karban találtatnak, minden földes úri jusokkal örök áron eladó. — Kinek kedve lészen megvenni, a' többi feltételekrül Gyöngyösön t. *Burik Sigmond*, — Pesten t. *Kutsera Lőrincz* Fiskális uraktól bővebb tudósitást vehet. (3)

---

(1) **Haszonbérlet.** E' folyó 1837dik esztendei Martius hónapnak 1sö napján Rácz-Almáson ts ns Fejér vármegyében Budán alúl 7 órányira, a' dunai halászat a' többet igérőnek árverés utján haszonbérbe ki fog adatni. (3)

---

(1) **Hirdetés.** Pest vármegyében helyezett Pilis mezővárosában a' jövő szent György-naptól kezdve, hat egymásután következő évre, az alább megnevezett haszonvételek, akár szabad kézből, akár a' jövő Martius hónap' 11kén reggeli 10 óra tájban mltgos gróf Beleznai Beleznay János urnak Pesten a' zöldkert utczában 488dik szám alatt lévő házában tartandó árverés utján fognak haszonbérbe adatni, ugymint:

1ször Négyszer évenként tartandó országos vásári jövedelem.

2szor Mészárszék hozzá tartozó alkalmas épülettel, melly áll három szobából 's pinczéből, 10 darab marhára való istállóból, 's egy vágó hidból, ezen kivül tartozik ezen mészárszéki jövedelemhez 30 hóld szántó föld, és négy kasza alja rét.

3szor Nagy vendégfogadó szabad bor- 's pálinka-mérési jussal. — Ezen épületben találtatnak 10 szoba, konyha, 24 lóra istálló, egy nagy pajta a' beszállók számára, mintegy 150 lóra való készülettel ellátva. Egyébiránt ehez tartozik még félesztendei bormérési jus a' város korcsmájában, valamint szinte a' határszélen az országutban egy korcsma, melly áll 4 szobából, egy konyha 's kamarából, egy szinből 's istállóból, mellyben mintegy 60 ló elfér. Ehez tartozik még 30 hóld legelő, fél telek szántó föld 's 3 kaszás rét.

4szer Kalmár bolt hozzá tartozó lakással, melly áll két szobából 's konyhából, 's ehez tartozik a' sóárulás jusa is.

A' kibérleni szándékozók jelentsék magokat a' fentirt napon és helyen, vagy ha kéz alatt akarnák kivenni, más időben is a' fent tisztelt Gróf urnak emlitett pesti házában lakó megbizottjánál, 1000 pengő forint bánatbér letétele mellett. Költ Pesten, febr. 1sőjén 1837. (3)

Pesthor und Ofner Wegweiser.

Kalender für das Gemein-Jahr 1837. Bearbeitet und herausgegeben von *A. Blaskovits*, G. G Advocat. Zweiter Jahrgang. Pesth, gedruckt mit Jos. Beimel'schen Schriften. 4to. — A' testvér két fővárosban kebelezett dicasteriumokat, törvényszékeket, városi tisztségeket 's hivatalokat, mindenféle intézeteket, kereskedőket, művészeteket 's nevezetesebb mesterembereket pontosan adja-elő ezen kalendáriom, melly közhasznúsága miatt méltán ajánltatható, 's minden Pesti és vidéki nevezetesb könyvárosoknál megszerezhető 30 kr. p. p. Pesten pedig a' Szerzőnél Zöldkert útczában 505 sz. a. (2)

Pénzfolyamat: Bécs, jan. 28kán: 5 pctes statuskötelez. $104\frac{1}{2}$; 4 pctes $99\frac{5}{8}$; 3 pctes $75\frac{1}{8}$; 1821diki statusköles. $142\frac{3}{4}$; 1834diki $586\frac{1}{4}$; $2\frac{1}{2}$ pctes Bécs városi bankóköt. 66.

Gabonaár: Pest, jan. 31kén, váltógarasban: Tisztabuza $93\frac{1}{4}$; rozs $54\frac{2}{3}$—50; zab $38\frac{2}{3}$—$33\frac{1}{3}$; kukoricza 80.

Dunavizállás: jan. 22kén: 5′ 9″ 9‴ — 23kán: 5′ 7″ 9‴ — 24kén: 5′ 0″ 0‴ — 25kén: 5′ 3″ 3‴ — 26kán: 5′ 1″ 6‴ — 27kén: 4′ 11″ 0‴ — 28kán: 4′ 10″ 6‴ — 29kén: 4′ 10″ 6‴ — 30kán: 5′ 1″ 6‴ — 31kén: 5′ 10″ 6‴ — febr. 1sőjén: 6′ 0″ 3‴

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

11. szám. Pesten szombaton Kisasszonyhó' 5kén 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; hír az erdélyi országgyülésről; pesti magyar színház igazgatói; levelek Kalocsáról, Kecskemétről; fiumei ünnepély; Vas vmegye' intézkedése a' falusi oskolák' ügyében; a' pesti fiatal orvosok' magyar nyelv melletti buzgósága; Kállay Péter meghal; 'sat.) Ausztria (orvosi jelentések császárné Ő Felségének állapotjáról.) Nagybritannia (első nagy udvarlás a' királynénál; követválasztási előkészületek; gyülések a' cityben 's több helyeken; 'sat.) Franczianország (a' juliusi ünnep programmája; 'sat.) Németország (hannoverai hírek; 'sat.) Amerika. Olaszország (romai levél.) Oroszország. Portugallia. Spanyolország (ütközetek a' carlisták és christinók között; 'sat.) Kereskedési hírek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. kir. Felsége jun. 7d. legfelsőbb határozatában Gaj Lajos úrnak, a' zágrábi „Ilirske Narodne Novine" politikai, és „Danica Ilirska" literaturai lapok' kiadó szerkesztőjének egy saját könyvnyomtató-intézet' felállítását megengedni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. Felsége a' megüresült zágrábi k. kam. igazgatóságra Körös vármegye' volt alispányát Zdenchay Miklós k. tanácsos urat, kam tanácsosi czímmel nevezni kegyelmesen méltóztatott.

A' nagym. m. k. udv. Kamara gácsi sóperceptor Kovács Istvánt ugyanilly tisztségre Pécsre tette-által; Solnára pedig ellenőrködő só-mázsamesterré tokaji szálmester Trzcisky Domokost nevezte.

A' nagym. m. k. udv. Kamara a' fuccinai kam. erdőhivatal megüresült irnokságára Harrer Ferencz végzett erdőgyakornokot nevezte.

N. Szeben A' julius 22d. tartott 50dik országos ülésen felolvastattak, a' mult 1810. és 1811d. esztendőkben tartott országgyülésen alkotott némelly törvény czikkelyek meg vagy meg nem erősitésöket magokban foglaló legfelsőbb királyi leiratok, mellyek köziratra kiadattak.

Fenséges Nádornénk Maria Dorothea főhgasszony, a' budai asszonyegyesületnek legfőbb pártfogója, az ezen egyesülettől 24 elszegényedett asszony' számára alapított ápoló házat mult jul. 29dikén látogatásával szerencséltetni méltóztatott.

A' pesti magyar szinház megnyitásának ideje mind inkább közeledvén, a' t. részvényes igazgatóság szinészeti választottsága julius 26kán és 27én tartott üléseiben, dramai igazgatónak t. Bajza József hites ügyvéd urat 's a' m. tudós társaságnak rendes tagját, dal- és tánczjáték 's hangászat igazgatójának t. Róthkrepf Gábor urat, szinházi titoknoknak Szigligeti Eduard szinész urat, pénztárnoknak pedig Gerendai urat választá. — Első játéknak a' szinház megnyitásakor „Belizar" szomorú játék határoztatott. Ezt azonban egy ugyan ez alkalomra Vörösmarty úr által jambusban irtt előjáték fogja megelőzni. — A' pompás új ruhatár' készítésén nagy erővel dolgoznak. A' padlázat igen csinos festése készen van, 's most már a' páholyok festetnek, mire hasonlag igen kellemes, világos, zöldkékes szín választatott. A' páholyok köztti oszlopok aranyzottak lesznek. A' függönyök, szinfalak és egyébb mozgó diszitvények a' legczélszerűbb 's nálunk eddig nem ismert készületü gépelyek által tétetnek mozgásba. Neefe ur, a' német szinházi festő, már elkészité a' szerződés által magára vállalt 24 diszitményt 's függönyt. Otto ur, Londonból jött művész, most festi ama függönyt, melly új szinházunk homlokzatát tárgyazza, 's az említett előjátékban fog használtatni. A' szinpadi előzet felébe (valamint Budán volt) óra is tétetik, mellynek számlapja üvegből lesz, 's rajta a' számokat szeszvilág teendi láthatókká. A' szesz világitáshoz szükséges hajlék a' füvészkert udvarához érő keleti oldalfal mellett már épittetik, 's a' világitáshoz szükséges szerek munkában vannak. Minden a' legélénkebb mozgásban van, 's valamint egy részt nyugtalan kivánczisággal, ugy más részt biztató megnyugvással tekintünk e' csinos szinházunk megnyitása napjának elejébe. — A' pesti nemes magyar csizmadia czéh, a' pesti szinház öltözeti tárának számára maga költségén vásárlott anyagokbul 36 pár czizma elkészitését a' mult héten önként ajánlá-meg. Honm.

A' pesti orvosi karnál doctori rangot nyertek között a' f. év első felében három magyarúl értekező volt, kiknek iratait itt ajánlással kell feljegyeznünk: 1 Orvosi elmélkedés a' hirtelen meghűlésről, mellyet.. közre bocsátott Regéczy Miklós, Borsod-Abrányi fi. Budán, az egyet.' bet. n. 8r. 16 lap. 2. Kisdedek' förösztéséről és mosásáról, ért. Róthkrepf Ferencz. Pesten, Trattner-Károlyi bet. n. 8r. 3. A' felserdülésről, értekezik Kugler Leop. siklósi fi. Budán, az egyet.' bet. n. 8r. — Ellenben a' második féléyre örvendetesbek a' kinézések. Az imént lefolyt julius hónapban négy értekező közt magyar három volt, 's mind a' háromnak munkája sok tekintetben fontos: 1. A' föld' színe' válto-

Második Félesztendő.

zásai, irta Sipos Károly, ovos dr. Budán, Bagó' bet. nagy 8ad r. 18 lap. — 2. A' szülészi műtétemények. Irta Csirke Lajos, orvos doctor, szülész és szemész mester. Budán, Bagó' bet.' n. 8r. 79 l. — 3. A' húdhólyagkő-morzsolás. Irta Réczey Imre (hites ügyvéd) orvos és sebész tanár, szülész mester. Budán, Bagó' bet. n. 8r. 92 lap egy kőre metszett táblával. — Örömmel látjuk illy iparok által orvosi literaturánk' egy fontos ágát virágzásnak indulni, a' nyelvet minden irányaiban fejtetni, míveltetni; 's csak azon ohajtásunkat fejezzük itt ki, árultatnának az efféle dolgozatok, hogy kiragadtatván az academiai archivumok' feledékéből, a' literatura' barátai, 's magyar sebészeinktől megszerezhetők legyenek, 's így két oldali üdvös hatások az életbe menjen által. Így nem kevés szakaszai mentettek volna-meg már eddig is az orvosi tudomány' sok részeinek; és pedig nem csekély javára a' dolgozni 's tanulni vágyóknak; mert köztök több, a' tudomány' jelen állapotja szerint készült, igen hasznvehető monographiák találtatnak. Köszönet tehát, és dicséret azon fiatal barátinknak, kik elég lelkesek, pályájok' minden léptein mindenek felett a' haza' díszét, a' nemzet' ohajtásit, 's műfeleik' szükségeit híven szemeik előtt tartani. (Figyelmező.)

Szombathely, jul. 16kán. F. h. elején tartott megyei (Vas) közgyűlésünk, 23 ezer pengő forintot ajánla nyelvünk gyarapítására, a' koronázási díj-kiosztás szerint a' nemesi rendü 's rangu közönség által fizetendőt. E' mennyiség kamatja falusi iskoláknak könyvekkel 's egyébb szükséges eszközökkel ellátására fog fordíttatni.

Kalocsán jul. 30kán buzgó ajtatos, és hálaadástól hevült érzéssel mind a' három templomainkban „téged Isten dicsérünk" énekeltetett, az oskolai évnek lefolyása következtében a' nevendék papság, gymnasium, és nemzeti oskolák' részéről; ezekben 300an felül, amabban 151 ifiak nyertek korukhoz illő oktatást. A' próbatételek szokott ünnepélyességgel végeztettek. A' kereszténi tudományból tartottakat Klobusiczi Klobusiczky Péter kalocsai érsek ő excellentiája drága jelenlétével jelesítette; figyelemmel hallgatván, és lelkesülve örvendvén az ifjak' szerény magokviseletén, és jeles feleletén. — A' nemzeti oskolák probatételét jelenlétével szerencséltette ő érseki exjának élőtestvére kir. tanácsos Klobusiczi Klobusiczky Ignácz ő nagysága is, lelkesülve nyilatkoztatván-ki, miként örömei közé számlálja illy kisdedek vizsgálatán lehető jelenlétét, tudván minden jót, az erős, 's nyomos alapból következni. Ő érseki exja, a' tanítókat bő ajándékkal (fáradságaik méltánylása mellett) jutalmazni méltóztatott. A' vizsgálat mindenütt csínos köszöntő, és köszönő beszédekkel kezdetett, és végződött! — Jul. 31kén is ünnepélyességnek valánk tanui, midőn a' kalocsai plebánia templom tornyára a' kereszt feltétetnék. T. i. folyó év' május 5ke a' 97 évü torony tetejét végképen megrongálván, ő érseki excja újat parancsolt készíttetni, és bádoggal fedetni. A' kereszt ő excja, kir. tanácsos testvére, számos buzgó hívek' jelenlétében főtiszt. Szathmáry Antal plebános úrtól ájtatosan felszenteltetvén, felemeltetett. Valami elragadó, és szent buzgóságra hevítő vala, midőn a' magassan álló keresztről az ügyes ácsmester a' levegőt megrendíté „Dícsértessék a' Jézus Krisztus" köszöntésével. Azután Fels. Királyunk, Nádorunk, Ő érseki Excja, 'sat. drága, és becses életükért poharak ürítetvén, azok legnagyobb lelkesedéssel fogadtattak.

Kecskemét. A' dunamelléki helv. vallástételt követő egyházi megye' előljárói, kívánván kipótolni azon nagy hijányt, mellyet eddig ezen megye a' miatt érezni kéntelen volt, hogy kebelében ollyan anya oskola nem létezett, mint a' millyenek a' többi testvér egyházi megyékben már régtől fogva fenállanak; még 1828 esztendőben elhatározták, hogy Kecskeméten egy anya oskola alapíttassék, és azt 1835ben Ő cs. k. Felsége legkegyelmesebb engedelme mellett, főképen a' kecskeméti h. v. ekklézsia' nemes és buzgó közre munkálkodása által fel is állították. A' felsőbb — t. i. minden a' bölcselkedési, törvényi és theologiai pályára tartozó tudományok taníttatnak ezen kerületi anya oskolában, az ugyan csak Ő cs. k. Felsége által legkegyelmesebben helybenhagyatott rendelkezés (coordinatio) szerint, Báthori István, Szabó Sándor, Tatai András, Sípos Imre, és Zágonyi Ferencz főbb oktatók által. Az elsőbb félesztendei vizsgálatok (examenek vagy rigorosumok) az egyház-kerületi főtanács' határozata szerént állandóul febr. 15dikén, a' második félesztendei vizsgálatok pedig jul. 15dikén kezdődnek. — Az oskolai esztendő' kezdete oct. 1ső napjára határoztatott, a' mikorra mind azok, kik ezen intézetnek hasznát venni kívánják, ezennel meghívattatnak. Polgár Mihály, m. k. egyház-kerületi főjegyző.

Fiume, jul. 11dikén. Kiss Pál cs. kir. udv. tanácsnok 's aranykulcsos, e' f. h. 5kén fényes ünnepéllyel érkezék városunkba, diszes új hivatalát, mint fiumei 's egész magyar tengermelléki kormányzó, 's Fiume 's Buccari szabad kereskedői 's partvidéki városok 's kikötők kapitánya, szokott szertartással elfoglalandó. Már a' szomszéd határszéli helységekben fényes küldöttségek üdvezlék az ohajtva várt érkezőt, a' fiumara-hid mellett pedig pompás diadalkapu vala tiszteletére felállítva. 7-

dikén az egész város kivilágittaték, 8kán pedig ragyogó tűzjáték gyönyörködteté városunk örvendő lakosit. 9kén szokott ünnepéllyel ment véghez kormányzói, 10kén pedig kapitányi hivatalába iktatása, mit ugyane' napon fényes tánczmulatság, 's dij nélküli bemenet mellett játékszíni előadás követe, mellynek folytában lelkes tartalmu olasz versekkel tisztelék-meg az uj kármányzót, ki nyájas magaviseletével előre lebilincsezé polgártársink' szíveit.

Pesten f. aug. 2dikán hosszas mellvizi betegségben elhunyt m. Nagykállói Kállay Péter cs. k. kamarás úr, életének 74dik esztendejében. Kesergik özvegye Kesselőkői Majthényi Luczia, és gyermekei: NKállói Kállay Péter, tek. Szabolcs vmegye' alispánja, Karolina Kállay Leopold', Antonia, Marczibányi Lőrincz Nyitra megyei e. alispán', Johanna, Majthényi Florián hitvesei. Az elhunyt' hideg tetemei Solymáron takarittattak-el aug. 4dikén; a' halotti sz. áldozatok pedig ugyanott és NKállóban f. hónap 29dikén fognak érette tartatni.

AUSZTRIA.

Ischl, jul. 26d. Ő Felsége a' császár tegnap a' szent mise' hallgatása után Traun völgybe Ebensee felé sétakocsizást tett. Császárné Ő Felsége, ki a' fördőt még nem kezdette-el használni, erős náthahurutja miatt császár Ő Felségét nem kísérhette. Jul. 25 's 26d. éjen bőrkiütés jelent-meg Ő Felségén, melly azon nap és a' következőn vörösre fejlődött. — Itt következnek a' császárné Ő Felségének állapotjáról kiadott orvosi jelentések:

Ischl jul. 28d. Császárné Ő Felségének bőrkiütése a' tegnapi nap' folytában úgy nevezett vörös-be ment-által. E' himlők igen kifejlődtek, számosak és elterjedtek; egyébiránt szokott eseményekkel és gyenge lázzal egybekötvék. Ő Felségének állapotja jelenleg a' nem veszélyesnek látszó betegséghez mérsékelt.

Ischl, jul. 29d. Császárné Ő Felségének himlőbetegsége szelíden és szokottan foly-le; a' láz' jó jelei már ma annak fogytát mutatják. Ő Felségének állapotja e' nyugtató környülménynek megfelelő.

Ischl jul. 30. Császárné Ő Felsége' betegségének könnyebbülése, a' folyvásti szokott környülmények között sebesen halad-elő. Ő Felsége' állapotja igen megnyugtató.

Rajmann, s. k.

NAGYBRITANNIA.

A' királyné jul. 19kén tartá az első nagy udvarlást, mellynél fénylőbb és számosabb udvarlás rég nem volt a' St. James-palotában; több mint kétezer személy mutattatott-be Ő Felségének. Orlow gr. Fagel b. és Van de Weyer úr fejedelmeik sajnálkozó és szerencsekivánó leveleit, Bülow b. Björnstjerna gr. 's Dedel úr, Burkusország, Svéczia és Holland követeik, új megbízó leveleiket nyujták-be. Ezután London és Dublin felirásait fogadá-el; e' két városnak kiváltsága van arra, hogy felirásaikat a' thrónon fogadja-el a' fejedelemné. A' nagy tolongás némi zavart is okozott az előszoba ajtajánál.

Londoni hírlapok, mint gondolhatni, választási ügyekkel vannak tele. Intik a' választókat, magasztalják pártjok jeleltjeit, ellenfelőkéit pedig gyalázzák. Palmerston l. Tivertonban olly hízelgőleg fogadtatott, hogy isméti elválasztatásán nem kételkedik. Spring-Rice úr is bizonyosan reméli elválasztatását Cambridgeben, ámbár a' titkos szavazat elleni nyilatkozására morogtak némelly hallgatóji. Más részről a' tory lapok írják, hogy az utolsó parlamentnek 70 whig-radicalis tagja, közöttük Molesworth, Gisborne, Wilks, és O' Connell két fija, lemondott helyéről. Azt is beszélik, hogy O' Connell pénzváltója bizonyos grófnak nagy summa pénzt és irlandi marquiságot igért, ha grófságában O' Connellnek egy párthivét gyámolítani fogná, mit az illető fél egyenesen tagad. A' londoni középponti egyesület a' képviselőkkel nem biró alsó osztályokat demokratiai gyülés alkotására szóllitá-fel, a' közönséges szavazati jog megnyerése végett. Napier admiral is reméli, hogy Greenwichben megválasztják.

Dublinból írják a' M. Heraldnak, hogy az orangisták jul. 12két, Irland meghódításának 's a' Boyne melletti csatának évnapját most igen csendesen, csupán lakomákkal ünnepelték; éppen Antrim északi grófságban tartottak nyilványos járadalmat, ellenére a' tilalomnak 's ellenszegülve a' köz hatalomnak, miért sokan befogattak. — A' birmingham-liverpooli vasut egy héten 7000 ft. stget hoz-be. Egy hírlap megjegyzi, hogy a' prestonglasgowi vasut Gretna-Greenen menvén keresztül, ezután a' szökevény szerelmes pár Londonból egy nap a' házasság-kovácshoz mehet 's vissza is jöhet, a' nélkül hogy üldöztethetnék, mert a' gőzszekerek egymást nem érik utól. — Grahamot 's nejét sok szerencsétlenség éri léghajózásában. Közelebb is jul. 15kén Dublin mellett Kingstownból akart Graham úr elhajózni, de hajója kelet felé fordult 's az irlandi csatornába esett; szerencsére még is egy gőzhajó által mind maga mind hajója kifogatott a' tengerből.

Jul. 21kén St. James-palotában udvarlást tartott a' királyné, 's a' thrónon fogadá-el Skóczia egyházának, a' quäkereknek és a' dissentereknek felirásait. Megelőző nap pedig Buckingham-palotában

)(

adott Ő Felsége ebédet, mellyre Orlow gr. is hivatalos volt.

Coke W. Tamás esq. Leicester és Hokham gr. 's Coke viscount czímzettel pairré neveztetett. „Egy kinevezés sem válhatnék, mond a' Courier, nagyobb becsületére a' pairségnek, 's egy sem lehetne a' nemzet előtt kedvesebb.“ — A' Gazette továbbá Noxburghe hgnek is pairré neveztetését jelenti Innes gr. czímzettel.

London cityjében, a' gazdag Anglia szivében, jul. 22kén jeleltettek-ki az elválasztandó követek. Az eddigi négy követet így charakterisálja az utolsó Parliamentary Indicator: Wood alderman komlóárus. Nyugoti Angliából mint szegény gyermek jött Londonba, 's szorgalma által annyira felemelkedett, hogy kétszer volt lordmayor, 's egymásután nyolcz parlamentbe választaték-el. Titkos szavazás, rövid parlament és az egyházi vagyon elsajátítása mellett szavazott. Grote úr azon hollandi familiától származik, mellyhez Hugo Grotius tartozott. Több munkákat írt a' bankról, Görögország történetéről, a' reformról 'stb. titkos szavazás, a' püspököknek a' felső házból eltávolítása, rövid parlament mellett szavazott. Crawford, kereskedő, a' gabona-törvény megvizsgálását akarta, de a' rövid parlamentet ellenzé. Pattison úr, az angol bank igazgatója, utóbbi választáskor így nyilatkozott a' szószékről: „Dicsekszem a' destructiv névvel, ha azon visszaélések lerontása értetik alatta, mellyek az egyházba és statusba becsúsztak.“ E' négy férfi vágyakozik most is a' City képviselőségére. Wood urat Perkins úr javaslá, mondván, hogy ő sohase ingadozott reformelveiben, de Palmer úr (tory jelelt) legelőször is a' királyné ellen fogna szavazni, ámbár most gyámolítását igéri (tetszés.) Dillon úr pártolá a' javaslatot, nyomósan nyilatkozott a' hannoverai király ellen, 's nyilatkozásai harsogó tetszéssel fogadtattak. A' más három jelelt is hasonlag ajánltatott. Ezután Brown alderman állott-fel Palmer urat ajánlandó; hanem a' „cheers“ és „groans“ tetszés jelei és kipiszegetés miatt szóhoz nem juthatott, míg a' sheriff csendességet nem kért; de a' Palmer név említésére ismét kitört a' zaj. „Hol van, kiáltozák, Cumberland hg? Végezd hamar, hallgass a' ti tory balgaságtokkal!“ Ellice úr sem volt szerencsésebb Brown úr javaslatának pártolásában. Kéz-felemeléskor temérdek többség volt a' szabadelmü jeleltek mellett. Palmer úr részéről aug. 24kére poll (írott számítása a' szavazatoknak) kivántatott. Igy ír a' Courier; ellenben a' Standard igen kedvező előjelét látja a' conservativ ügynek e' 'gelső választásban, 's Palmer úr, szerinte, dörgő tetszessel fogadtaték a' szószéken. Southwarkban is (London ó városában a' Themse déli partján) az eddigi követek, t. i. a' radicalis John Humphery és a' tulságos radicalis D. Whitle Harvey, neveztettek jeleltekké. Mult alkalomkor oppositio nélkül választattak-el, de most Richards nevü conservativ áll velök szemközt. Harvey úr melegen beszélt a' toryk ellen. Richards úr a' fütyölés, piszegés, morgás és „tory, hannoverai király, apostata nem kell!“ kiáltozás miatt nem szólhatott; kézfelemeléskor alig volt mellette húsz kéz, mégis pollt kivánt. A' gyülés a' királyné, Harvey és reform melletti 3szori „éljennel, és Richards 's a' hannoverai királyérti 3szori morgással oszlott-el.

Az angol pairség története számos példájit mutatja annak, a' britt fejedelmek mennyire tisztelték a' kereskedői kart. Többek között az Osborne familiát, melly a' legfőbb hivatalokat viselte, Osborne Eduard alapitá, ki 1559ben sir W. Hewett londoni kereskedő és lordmayornál inas volt, 's lányát feleségül vette; tőle származnak a' Leeds herczegek. Cornwallis marquis származik J. Cornwalleys kereskedőtől, ki 1378ban London sheriffje volt; Coventry gr. John Coventrytól, selyemkereskedő 's 1425ben londoni lordmayortól; Radnor familia törzsöke Laurence de Bouveries volt, ki egy frankfurti selyemkereskedő lányát vette feleségül. Essex gr. sir William Capeltől, 1503ban londoni lordmayortól származik; Dartmouth gr. Legge nevü kereskedőtől, 's 1347 és 1354ben londoni lordmayortól, ki III. Eduard királynak 300 ft. stget költsönzött a' franczia háborúra; Warwick gr. William Greville nevü londoni polgártól. Fankerville, Pomfret, Darnley, Comper, grófok, Dacre, Dormer, Dudley, Berwicke, 's Hill lordok szinte kereskedőktől, londoni lordmayoroktól 's részint kézmivesektől vették eredetöket.

FRANCZIAORSZÁG.

Grenobleban jul. 15 's 16kán zavargások és számos befogatások történtek. Eleinte csak ifjak gyülekeztek a' glacisra, 's ott daloltak, a' nép pedig hallgatta őket, de miután a' rendőrség e' mulatságot gátolni akarta, revolutiói dalokat is kezdtek énekelni, 's a' tiszthatóságnak ellenszegültek.

Marseille jul. 18kán. Nehány nap óta rebesgetik, hogy itt újra egyes cholera-esetek jöttek volna elő. Az igaz, hogy Leonidas gőzhajón egy közelebb ide érkezett ifju olly betegségben holt-meg, melly szemes vizsgálat után pestisnek mutatkozék. De ama hírrel 's emez esettel eddig még senki sem gondol. Egyik vagy másik baj elszigetelt tünemények városunkban 1835 óta majd minden évben jőnek-elő, a' nélkül hogy következései lennének.

Montalivet úr jul. 23dikán közre bocsátá programmáját a' juliusi revolutio 7ik évi ünnepélyéről. Első nap szegényeknek osztatik gyámolítás. Máso-

dik nap az egyházakban gyász istentisztelet tartatik az 1830ban elesett polgárokért, 's a' temetők éjjel kivilágítatnak. A' harmadik nap különféle nép-vigalmakra van szánva; 4 órakor Garnerin kisasszony léghajón felemelkedik 's esernyőkkel fog leboesátkozni; este a' Seinát kivilágított sajkák borítják-el, valamennyi köz épületek kivilágítatnak 's tűzmívek gyújtatnak-meg. A' hadi szemle most is elmarad, mit az udvar két héttel később a' compiègnei táborral pótoland-ki, hol Orleans hgné is meg fog jelenni.

Valençayi tudósítások szerint Talleyrand hg. felgyógyulásán kételkedik a' házi orvos, mert a' köszvény az életrészekre hatott. A' diplomata már 84 éves. Mint beszélik 10 millio franc értékü vagyont fog maga után hagyni. — Abbé de la Mennais Rivoli utczai szállásáról hova költözött légyen, senki sem tudja; némellyek mondják, hogy Romába utazott, mások hogy trappistává lett, melly hírekre Maria Jósef (hajdan Géramb báró) atyának levele adott alkalmat, ki la Mennaist magával Romába hívta a' Kristus helytartójához, bűnét megvallani. — A' National nem nyugodt-meg a' Moniteurnek azon nyilatkozásán, hogy juliusi árvák már nem találtatnának. Paris vidékén, ugy mond, vannak még elegen, kiknek igénye annál szentebb, minél gyöngébb korban vesztették-el attyaikat.

Bugeaud szerződése Afrikában is ellenzésre talált. Abd-el-Kader eddig első volt a' hasonlók között, ezután uralkodó leend, mi az arab főnököknek nincs ínyökre. Mikor a' francziák Blidát át akarták venni, a' hegyekről leszálongott kabailok, Abd-el-Kader parancsainak ellenére, visszaverték őket; sőt később az algiri vásárra ment arabok állítása szerint, maga az emir is áldozatjává lőn némelly törzsökök féltékenységének. E' szerződéssel leginkább meg vannak elégedve az angolok, mert a' roppant gyarmatot igen szűk határok közé szorította. A' M. Chronicle ugyan nem igen kedvezőleg itél róla. Az emir büszkesége, ugy mond, annyira neveltetett, hogy ő csendesen maradni nem fog, Franciaország is elég alkalmat 's ürügyet találand a' szerződés elmellőzésére. Az Europe szerint Rovigo hg. is hasonló alkudozást kezdett 's majd egy évig folytatott Achmet beyvel.

Perrier Kazmér ravatala, Pére Lachaise temetőjében, már majd egészen készen van. A' talap oldalain, mellyen a' minister életnagyságu szobra áll, allegoriai képekben láthatni a' szónokságot, szilárdságot és igazságot. Több apró paizsokba Franciaország és C. P. betük vannak bevésve. — A' Garde-National megjegyzi, hogy Marseilleben semmit sem tudnak Napoleon tudósításáról, mellyet ő az aegyptusi táborozásról saját kezével irt, 's a' Moniteur szerint a' marseillei könyvtárban találtak volna.

NÉMETORSZÁG.

A' hannoverai újság irja, miként a' királyné Hannovera határára érkeztekor Wöltingerode kerület parasztjai által is üdvezelteték, 's jegyzőjök, mint szónok, megemlítvén, hogy Ő Felsége testvére is, Luisa burkus királyné, ezen az úton jött, mi a' királynét könnyekre fakasztván, a' szónok megállapodott, majd egy kalászkoszorút nyujta-át Ő Felségének illy szavakkal; „Görögország népe himettusi mézzel és Arkadia kövér földjének gyümölcseivel ajándékozá-meg fejedelemnéjét; mi nem adhatunk illy ajándékot. Fogadja tehát Felséged e' szerény kalászkoszorút, mint hű jelét a' nép szorgalmának 's a' föld gyümölcseinek, mellyen uralkodni Felségedet választá a' Mindenhatónak bölcs tanácsa.“ A' királyné kegyesen fogadá az üdvezlést, boldogult testvérének példáját követni ígérvén.

Hannoverából jul. 18kán költ levél szerint király Ő Felsége a' statusalaptörvényt biztosság által szándékozik megvizsgáltatni. E' biztosság állani fog, Schele kabinetminister elnöksége alatt, Wedel gróf kanczellária-igazgatóból, Bothmer 's Jacoby igazsági tanácsnokokból és Vosz kamarai tanácsnokból, 's véleményt adand arról, valyon a' statusalaptörvény mostani formájában képes-e az ország jólétét előmozdítani, vagy rajta módosításokat szükség tenni.

Mainzban aug. 14kére határoztatott Guttenberg szobrának leleplezése. A' három napig tartandó ünnepély programmáját mindenüvé elküldötte az ünnepélyi biztosság, mellynek tartalmát mi is közlöttük. Augsburgban Neusz, ügyes udvari czímermetsző, a' mainzi biztosság felszólítására, jeles emlékpénzt készített. Egyik oldalán Guttenberg szobra áll Thorwaldsentől, a' másikon e' felirást olvashatni: „Artem, quae Graecos latuit, latuitque Latinos, Germani solers extudit ingenium. Nunc quidquid veteres sapiunt, sapiuntque recentes, non sibi, sed populis omnibus id sapiunt.“

AMERIKA.

Jun. 26ki új-yorki lapok szerint Floridában aligha ismét ki nem üt a' bevégzettnek látszott indus háboru. Jessup generál Tampa-Bayból jun. 5kén irá, hogy a' kiköltözni igérkezett indusok táborába egy indus csorda nyomult 's három főt elvitt. A' kiköltözési terv semmivé lőn; az indusok a' mocsarak közé vonultak, 's ismét várhatni a' háboru elkezdését.

Rio Janeiróból maj. 17ig terjednek a' tudósítások, de a' revolutióról, melly ott, londoni hírek szerint, támadt volna, egy szóval sem emlékeznek.

A' kereskedés igen megesökkent. Rio Grande do Sul tartományban Bento Manuel legnagyobb befolyásu tiszt a' republicanusokhoz pártolt. Calderon, a' kormány seregeinek vezére, megveretett a' republicanusoktól.

Francziaország, Anglia és Holland ügyvivői Uj Granada kormányától nyilatkozást kértek egy, a' granadai congressushoz intézett ministeri tudósításnak kifejezéseiről, mellyek az ő kormányaikat sérteni látszának. A' granadai belső minister válaszolá, hogy e' tudósításról, mint belső ügyet illetőről, senkinek sem tartozik számot adni. E' nyilatkozással megelégedett a' három ügyvivő, de csak úgy, ha kormányaik is megelégszenek vele.

OLASZORSZÁG.

Romai jul. 15ki levél szerint, a' szent atya a' Vaticanból a' Quirinalis palotába költözött, jövő octoberig ott mulatandó. Meglátogatni szándékozik az albani hegyen lévő klastromokat is. Ősszel bibornoki előléptetések váratnak. Most az egész diplomatai kar falukon van. Franczia követ még sincs, 's nem is tudni kire bízatik e' hivatal. — Nagy figyelmet vont magára egy rabló banda felfedezése, mellynek fője egy nemes dáma volt, ki a' lopott dolgokat házához fogadta, 's Parisba, Londonba küldözte eladás végett. Kapcsolatban ált Florenzel, Livornóval és Genuával is, 's az ott lopott dolgok hozzá vitettek Romába, miért a' rendőrség soha sem akadhatott nyomába a' számos lopásoknak.

OROSZORSZÁG.

St. Petersburg, jul. 8kán. Császár Ő Felsége az orosz egyetemek eránti határozatoknak 80 §át Dorpat egyetemére is kiterjeszteni parancsolá, megengedvén a' köz oktatási ministernek, hogy az egyetem választásától függetlenül, saját tetszése szerint olly személyeket tegyen a' megürült tanítói helyekre, kik tudománnyal 's tanítási tulajdonsággal felruházva vannak. Ennek következésében a' köz oktatás ministere jul. 17kén jóváhagyta a' dorpati egyetem választását, miként a' szónokság, régi classica philologia, aesthetica, és mivészet története rendes tanítójává Dr. G. A. Schöllt a' berlini egyetemnél magányos tanítót, tiszta és alkalmazott mathesis rendkívüli tanítójává pedig Dr. C. E. Senfft, a' dorpati egyetemnél magányos tanítót, választotta.

PORTUGALLIA.

Franczia lapok Lissabonból jul. 6dikán írják, hogy St. György, azori szigeten miguelista zendülés ütött-ki. A' királyné évnapján t. i. hír terjedtel, miként Ő Felsége meghólt, 's Genuába hajók mentek az infantért. Erre közönséges lőn a' pezsgés, melly D. Miguel kikiáltásán végződött. A' lázadást Joachim d' Almeida igazgatta.

SPANYOLORSZÁG.

A' Gazette de France szerint az angol segédsereg maradványa, 921 ember, Isabella és más kereskedő hajókon jul. 14kén evezett-el S. Sebastianból Anglia felé.

Castellon de la Plana ostromával jul. 9kén felhagytak a' carlisták 's Alcorába és Torresbe vonultak (a' Segorbe és Murviedro közötti uton). Oraa Sericában állott Segorbetól nehány órányira. A' Saragossa vidékén csapongott bandák Fuentes és Belchite felé húzódtak. A' foglyok állítása szerint Toledóból kapnak gyámolítást a' carlisták.

A' carlista tábor Spanyolország egyik királyságából háborítatlan megyen a' másikba, a' nélkül hogy csak egy jelesb várost is meghódítana. Cantaviejától a' tengerpartok felé fordulván, kitűnt, hogy Madridot még nem szandéka megtámadni, 's ekkor a' Journal des Débats Castellon de la Planát vélé D. Carlos által elfoglalandónak, 's egy telegraphi üzenet szerint annak külvárosai már kezökben is voltak a' carlistáknak, de az ostrom, mint felebb említeték, már félbehagyatott. D. Carlos hadának dereka majd nem Valencia kapujáig nyomult, de onnan is tovább ment Murcia déli része felé, hol a' népség nem igen látszik őt pártolni; és így e' táborozás is csak Gomez kalandozásának ismétlése leend.

A' Moniteur által Bordeauxból jul. 19kéről közlött telegraphi üzenet szerint Murciába szándékozik a' praetendens. Jul. 11kén Torresből Liria felé indult, Valenciát bal kézre hagyván. Oraa e' nap Sericában, Buerens Teruelben volt, 's azonnal Oraahoz sietett. Espartero jul. 12kén Deza és Cetina felé ment (a' Madrid és Saragossa közötti országúton) Buerensel egyesülendő. Llangostera bandáji Saragossa vidékéről Belchitébe takarodtak. Az út szabad, 's Madridból megérkezett a' posta.

Madridból jul. 12kéről e' tudósításokat írják: A' praetendens közeledtének hírére a' nemzeti őrök jul. 8dika éjjelén nehány lázongó embert a' legalsó osztályból, carlista érzelem ürügye alatt, agyon szúrtak. Jul. 9ki végzet szerint Pita Pizarro úr elbocsátaték a' belső ministeriumból, 's Acuña neveztetett helyére. Acuña 1834ben az oppositióhoz tartozott, tagja volt a' Toreno ellen Andujarban alakult főjuntának; charaktere szilárd, de szónoki talentommal nem bír, 's a' belső ügyeket sem igen ismeri, mert még soha sem viselt hivatalt. Az angol követ, királynéjának egy levelét jul. 10dikén nyújtá-át a' regens királynénak. Az itteni és sardini

kormány között régóta tartó viszálkodás komoly természetüvé kezd lenni, minek főoka az, hogy a' sardini kormány, a' spanyol kormánynak Genuába küldött consulát, Letamendi urat elismerni nem akarja. Calatrava úr emlékiratba foglalá Spanyolország minden sérelmeit, közlé a' franczia és angol követekkel, 's Campuzano úrnak is elküldé Parisba a' sardini követnek leendő átadás végett. Az idei tizednek a' kormány részére fordításáról szólló biztossági tudósítást elfogadta a' cortes.

Madrid jul. 14kén. A' franczia követségnek jul. 8ka éjjelén Parisba indult hírnöke Calatayudban a' carlisták által kiraboltatott, de leveleit ott nem bántották, hanem Almunia mellett egy más csoport azokat is átszurkálta. D. Carlos Valencia felé nyomul. Cabrera és Serrador jul. 9kén ostrom alá vették Castellon de la Planát, de jul. 11dikén Villarealba vonultak. Borso és Sanchez brigadáji Murviedróban állottak. Oraa főszállása jul. 10kén Sarrionban volt (Terueltől négy órányira Valencia felé.) Manchában Palillos 30 elfogott katonát agyon lövetett. Az elfogott utazókat pedig nagy summa váltságpénzért bocsátja szabadon. Buerens jul. 11kén Teruelbe érkezett; Oraa e' nap Barracasban, D. Carlos 18 zászlóallyal Nulesben, Forcadell négy zászlóallyal Val de Uróban állott, Espartero pedig Agredába érkezett.

A' Gaceta jul. 15kén e' tudósításokat írja: Oraa generál jul. 11kén Jericából jelenté, hogy D. Carlos Valenciát balra hagyván, Liria felé fordult, 's alkalmasint Murciába szándékozik. Valencia gefe politicójának jul. 11ki tudósítása szerint Cabrera seregének előcsapatjai egész Valenciaig nyomultak, de a' lakosok elszánvák az ellenállásra. Serrador fogva küldeték Cantaviejába, mert Cabrera parancsinak nem engedelmeskedett. Espartero jul. 12kén üzené hogy már nem Calatayud, hanem a' főváros felé közeledik, magát Buerensel kapcsolatba teendő. Nuñez követ a' cortes jul. 14ki ülésében Mendizabal urat feleletre kiváná vonatni, azért hogy a' cortes engedelme nélkül a' külföldi adósság kamatjait ki nem fizette. Jul. 15kén határozá a' cortes, hogy a' papi jószágok 1840 előtt el nem adathatnak.

A' fentebbi telegraphi üzenet még azt is mondja, hogy Madridból jul. 15ig terjednek a' tudósítások, a' főváros csendes volt, Pita Pizarro belső minister, Acuña úr által váltatott-fel. Szembetünő, hogy a' csatamezőről a' szokott postával jött madridi levelek tudósításai is csak addig terjednek, mint a' Moniteur telegraphi üzenetei.

Limouxból jul. 21kéről jelentik, hogy Oraa jul. 14kén Valenciába ment. Jul. 15kén reggeli 9 órakor Venta de Poyo mellett Oraa előcsapatjai megütköztek D. Carlos utócsapatjával. A' lázadók las Cabrillas szorosain keresztül folytatták útjokat. A' csata egész estig tartott. Valenciába sok sebesült érkezett. — D. Carlos tehát nem szándékozik Murciába, hanem a' főváros felé nyomul, mert a' cabrillasi szoros az Utieltől Madridba vivő országúton fekszik.

Az őrseregeknél még sem szűnt-meg a' féktelenség. Irunban jul. 16kán egy csapat katona nem akart a' sánczokon dolgozni. Castro őrsége is felmondta az engedelmességet tisztjeinek.

A' Moniteur következő telegraphi üzeneteket közli: Marseille jul. 21kén. Valenciából jul. 15kén írja a' franczia consul, hogy a' praetendens három napig mulatott Valencia előtt, 's ezután a' cabrillasokon keresztül Madrid felé fordult. Oraa general Cuartában egyesült Borsóval és Sanchezzel, 's így 9000 embere levén, jul. 15ke reggelén 9 órakor Venta del Poyo mellett megtámadta a' lázadókat; a' csata keményen folyt esteli 7 óráig, de még nem tudni eredményét. Szekerek 'stb. (Az éj által félbeszakítatott; e' szekereken sebesültek vitettek Valenciába, mint már említve volt.) — Bayonne jul. 22kén D. Carlos jul. 17d. Cuenca felé nyomult. Espartero e' nap Molinába váratott. Saragossa vidékéről Hijarba gyülekeztek a' bandák. Jul. 20kán négy carlista zászlóally a' zubirii hadvonalra akart ütni, de Pamplonából 4000 ember meggátolta szándékát.

A' fentebbi tudósításokból kiviláglik, hogy D. Carlos, Valencia felé fordultával, csak Oraát akarta Teruelből a' tengerparthoz csalni, 's őt ott hagyván, ismét hirtelen Madridnak vette utját. Most már csak a' madridi csekély őrsereg van előtte, mert Espartero még csak jul. 17kén ért Molinába, D. Carlos pedig már közel volt Cuencához. A' Castellont ostromlott seregcsapatok is alkalmasint egyesültek vele; mit ha Oraa, Borso és Sanchez meggátolhatának, D. Carlos igen szorult helyzetbe jött volna.

A' Moniteur illy hadi tudósításokat hoz: Marseille jul. 22kén. Valenciából jul. 16káról érkezett levelek szerint az Oraa és D. Carlos utócsapatja között történt csatának eredményét még nem tudták Valenciában, de a' szárnyaló hírek nem igen kedvezőnek mondják az alkotványi ügyre nézve. — Bordeaux jul. 23kán. Oraa Chiva vidékén megverte a' praetendenst, ki Cuenca felé vonul. A' carlisták 2000 embert vesztettek. Jul. 16dikán szökevények 's foglyok érkeztek Valenciába. Van der Meer báró is győzedelmeskedett Prats des Llusanesnél, 's a' Bergában elvesztett ágyúkat visszavet-

te a' megszalasztott ellenségtől. — Jul. 24kén ismét e' jelentések érkeztek Parisba: Bayonne jul. 23kán. Oraának Saragossában jul. 20kán kihirdetett tudósítása szerint a' csata még jul. 18kán is folyt. Teruelbe 300 sebesült küldetett. Jul. 18kán Jauregui is megtámadt Hernani mellett egy carlista zászlóallyat, 's 100 embert levágott belőle. Marseille jul. 21kén. A' valenciai franczia consul jul. 16kán írja, hogy a' csata kimeneteléről kedvezőleg szólnak a' tudósítások. Kereskedő levelek szerint a' carlisták vesztesége 2—3000re megyen. Két alavai csapat az alkotványi sereghez pártolt.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK. Paris, jul. 22kén. A' st. germaini vasut nem sokára megnyittatik; 17,900 metre már készen van, a' még hátra levő 1500 metre 6—8 nap alatt elkészül. Először is a' rendőri ispány tett rajta próbát három gőzgépellyel, 's az egész vonalt megszemlélte. Az első gépely Rue de Londrestől Asnieres hidjaig 7 percz alatt, a' második innen a' chatoni hídig 18 percz alatt, a' harmadik a' chatoni hídtól a' pecqi hídig 7 percz alatt futott-el. A' gépelyek változtatták sebességöket, 's néha egy óra alatt 12 mértföldnél is tovább haladtak.

Havre jul. 17kén. Tegnap 's tegnapelőtt három postahajó tudósításokat hozott Amerikából, de még nem kedvezőket. Szerintök a' kereskedési krisis ugyan már elmult, 's a' javulás ideje beállott. A' meg nem bukott kereskedők szerencsétlen társaikat igen segítették 's még ma is segítik, hogy a' súlyarányt visszaállíthassák, és ha az amerikai kereskedés ismét felemelkedik, azt csak saját erejének köszönheti. Anglia és kivált Franciaország nagyon sietteték a' krisis kiütését. Valamennyi amerikai kereskedő levél tele van szemrehányásokkal a' parisi és havrei kereskedők ellen. Ezt nehezen feledik-el az amerikaiak, sőt ha alkalmuk leend, a' költsönt vissza fogják adni, 's a' régi bizodalom nem egy hamar álland helyre közöttük. Maga a' bank is vásárlott 's fizetésül fogadott-el árúkat, mellyek Europába fognak küldetni fizetés helyett; de e' példa nem sok kereskedőt bír áru-küldésre. A' gyári vidékekről is kedvezőbbek a' tudósítások, mindazáltal a' pamut nem igen kél, 's ára leszállott.

Genua jul. 11kén. Szabad kikötőnkben a' közelebbi hét alatt igen érezhető volt a' kereskedés lassusága, minek okát politikai eseteknek kell tulajdonítani. Nápolyban és Palermóban kiütvén a' cholera, közlekedésünk egészen megszűnt e' helyekkel, mellyek kézmíveink rakhelyei valának; ide járul sardiniai király Ő Felségének a' spanyol lobogó ellen közelebb kiadott parancsa, melly által egészen megfosztatunk a' cataloni nyereséges kereskedéstől, Marseille és Livorno hasznára. Gabonát nem kaphatni; Sardinia némelly helyein bő aratást várnak, de más helyeken a' köd és eső úgy megrontotta a' vetést, hogy ez idén egy harmad résszel szűkebb lesz az aratás, mint tavaly volt, de ezt helyre üti a' raktárakban levő búza mennyiség, mit a' tulajdonosok, drágaságtól félvén, nem mertek eladni.

Alexandria, jun. 27kén. A' pamut árverését közelebb megtörténendőnek hiszik sokan, mert gyanításuk szerint, pénzre van szüksége a' kormánynak. De a' basa azt nyilatkoztatá, hogy áruját inkább megtartja, mint 8 talléron alól adja. A' czukor termesztést igen serkenti, 's a' pamut termesztést 100 ezer csomóra szándékozik szorítani; de a' jövő aratás még bővebb leszen az ideinél, mert a' vetés elébb tétetett, mint a' kellemetlen tudósítások e' czikkről megérkeztek volna. Europába tetemes summa pénzek küldetnek. Az angol consul a' nagyúrtól fermant kapott, melly a' mokka-kávénak Aegyptusba vitelét megengedi.

Szerencsés ötlet vala Stuttgartban a' posztóvásár felállítása 's idejének meghatározása. Ez idő tájban már ezelőtt is sok külföldi vásárló jött Würtemberg jelesb gyáraiba, kik az ott készült középszerü posztók 's flanellek jó minőségét 's jutalmas árát ismerték. 1835 és 1836ban Bajorországból, Badenből 's távolabb országokból is számos kereskedő látogatta-meg Stuttgartot; a' jövő (aug. 22 's 24diki) posztóvásárra Schweiz kereskedői közül is többeket várhatni. 2. 3. 4 ftos középszerü posztó bőséggel fog találtatni az említett vásáron.

Frankfurt polgárainak képviselősége f. e. aprilisben javaslá a' senatusnak, hogy a' kereskedési zavarok elhárítására a' burkusországi talléroknak és franczia öt francos talléroknak tarifája készítetnék; de a' senatus azt nyilatkoztatá, hogy sem egyik sem másik nemű pénz tarifájába nem bocsátkozhatni; mert a' burkus tallérok különböző értékűek, a' franczia öt francosoknak Németországban soha sem volt törvényes folyások, az új tarifa még inkább nevelné a' pénzzavart, 's egyébiránt a' Münchenben összegyült pénz congressustól összeegyeztetést remélhetni.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 *szám alatt.*

HAZAI 's KÜLFÖLDI TUDÓSITÁSINK,

's mellék lapjaink' még nehány teljes számu példányával a' sietve előfizető Olvasóknak szolgálhatunk. *A' szerkesztőség.*

Ujabb figyelmeztetés a' Regélő-Honművész képei iránt.

Azon tisztelt honleányok és hazafiak, kik e' folyóirathoz a' multkori hirdetmény szerint melléklendő magyarországi és rokon tartományi öltözetek képtárába haszonvehető képet beküldeni szivesek lesznek, e' folyóirat kiadójától számukra az egész emlitett gyüjtemény minden képéből annyi példány fog ingyen küldetni *fél iv* alakban beeses pártfogásuk meghálálása fejében, mennyi képpel sziveskedtek ők a' gyüjteményt elősegiteni. Ez okból kérettetik minden t. beküldő, hogy a' beküldés alkalmával teljes czimét és lakását e' folyóirat kiadójával közleni méltóztassék. (2)

(1) Néhai *Beregszászi Pálnak*, a' napkeleti nyelvek' nagy búvárjának's első nyelvtudósunknak következő két nevezetes munkája:

Über die Aehnlichkeit der hungarischen Sprache mit den morgenländischen, nebst einer Entwickelung der Natur, und mancher bishero unbekannten Eigenschaften derselben. Leipzig 1796. (214 *lap negyedrétben.*) *és*

Versuch einer magyarischen Sprachlehre, mit einiger Hinsicht auf die türkische und andere morgenländischen Sprachen. Erlangen 1797. (288 *lap nyolczadrétben.*)

Megszerezhetők a' *Hazai 's Külföldi Tudósítások' szerkesztő hivatalánál* zöldkert (Kohlbacher) utczában 498. szám alatt. Az elsőnek ára 1 forint 24 kr. az utóbbinak 1 forint pengő pénzben. (3)

(1) Mészárszék haszonbérlése. Tettes Tolna vármegyében a' mltgos báró Sina György ur uradalma Simontornya mezővárosában a' mészárszék hozzá tartozó épületekkel, több holdakból álló szántóföld, rét és legelővel együtt, haszonbérbe sz. György naptól 1837dik esztendőtől kezdve három egymásután következő évre február' 18dikán szokott reggeli órákban, a' tiszttartóság Canczelláriájában tartandó árverés utján kiadatni fog. — A' kivenni szándékozók a' fenirt napra illendő bánatpénzzel ellátva meghivattatnak. (3)

Első félesztendő. 1837.

(3) Juhbélyeg, angol juhnyiró ollók 's más egyébb vásszer készitmények jelentése. Azon köztetszés, mellyet az alulirt, az általa föltalált juhbélyegekre nézve nyert, azon ujabbi jelentésre ösztönzi őt, hogy nála mindegyre találtatnak illy nemű kész, és tetszés szerint kiválaszthatandó bélyegek, 's hogy az illyeseket megrendelőknek, bármi nemü formában is, gyorsan és jól elég tétetik azoknak megkészitése által. Hasonlóképen ajánlkozik, ló- és szarvasmarha-bélyegek készítése tekintetéből is pontos szolgálatjával. Találtatnak az alulirtnál végre még külön nemü villánygépelyek (Electrisirmaschinen) 's a' champagner butelliákhoz masina; ugy szinte minden nemü angol juhnyiró ollók. Az alulirt egyszer'smind azt is kéntelen tisztelt vevőjinek jelenteni, hogy miután neve alatt sok ál-mívek készítettek, saját készítményei jövendőben az ő tulajdon bélyegével lesznek megjegyezve. Költ Pesten, Januariusban 1837.

Heisz Lőrincz,
polgári vasszer-készitő mester, uri utcza, báró Brudern házban. (3)

(2) Tettes Heves vármegyében kebelezett privilegiált Gyöngyös városában Kassa felé vivő országutban a' vásár helyen egy nemesi Kuria, melly négy utczára terjed, 's mind öszve kerttel együtt 1476 □ ölet tészen, és igy többfelé is felosztható, a' rajta kőből mésszel épitett magasb házzal, mellyben 5 szoba, — mellette más szinte jó materiálékból lévő épülettel mellyben 2 szoba, konyha, borház, egy istáló 6 lóra, másik 4 tehénre, szekérszin 2 szekérre, egy igen jó bort tartó 1000 akóra való pincze jó karban találtatnak, minden földes úri jusokkal örök áron eladó. — Kinek kedve lészen megvenni, a' többi feltételekrül Gyöngyösön t. *Burik Sigmond*, — Pesten t. *Kutsera Lőrincz* Fiskális uraktól bővebb tudósitást vehet. (3)

---

(2) Haszonbérlet. E' folyó 1837dik esztendei Martius hónapnak 1sö napján Rácz-Almáson ts ns Fejér vármegyében Budán alúl 7 órányira, a' dunai halászat a' többet igérőnek árverés utján haszonbérbe ki fog adatni. (3)

---

(2) Hirdetés. Pest vármegyében helyezett Pilis mezővárosában a' jövő szent Györgynaptól kezdve, hat egymásután következő évre, az alább megnevezett haszonvételek, akár szabad kézből, akár a' jövő Martius hónap' 11kén reggeli 10 óra tájban mltgos gróf Beleznai Beleznay János urnak Pesten a' zöldkert utczában 488dik szám alatt lévő házában tartandó árverés utján fognak haszonbérbe adatni, ugymint:

1ször Négyszer évenként tartandó országos vásári jövedelem.

2szor Mészárszék hozzá tartozó alkalmas épülettel, melly áll három szobából 's pinczéből, 10 darab marhára való istállóból, 's egy vágó hidból, ezen kivül tartozik czen mészárszéki jövedelemhez 30 hóld szántó föld, és négy kasza alja rét.

3szor Nagy vendégfogadó szabad bor- 's pálinka-mérési jussal. — Ezen épülethen találtatik 10 szoba, konyha, 24 lóra istálló, egy nagy pajta a' beszállók számára, mintegy 150 lóra való készülettel ellátva. Egyébbiránt ehez tartozik még félesztendei bormérési jus a' város korcsmájában, valamint szinte a' határszélen az országutban egy korcsma, melly áll 4 szobából, egy konyha 's kamarából, egy szinből 's istállóból, mellyben mintegy 60 ló elfér. Ehez tartozik még 30 hóld legelő, fél telek szántó föld 's 3 kaszás rét.

4szer Kalmár bolt hozzá tartozó lakással, melly áll két szobából 's konyhából, 's ehez tartozik a' sóárulás jusa is.

A' kibérleni szándékozók jelentsék magokat a' fentirt napon és helyen, vagy ha kéz alatt akarnák kivenni, más időben is a' fent tisztelt Gróf urnak emlitett pesti házában lakó megbizottjánál, 1000 pengő forint bánatbér letétele mellett. Költ Pesten, febr. 1sőjén 1837. (3)

Pesther und Ofner Wegweiser.

Kalender für das Gemein-Jahr 1837. Bearbeitet und herausgegeben von *A. Blaskovits*, G. G. Advocat. Zweiter Jahrgang. Pesth, gedruckt mit Jos. Beimel'schen Schriften. 4to. — A' testvér két fővárosban kebelezett dicasteriumokat, törvényszékeket, városi tisztségeket 's hivatalokat, mindenféle intézeteket, kereskedőket, müvészeteket 's nevezetesebb mesterembereket pontosan adja-elő ezen kalendáriom, melly közhasznúsága miatt méltán ajánltatható, 's minden Pesti és vidéki nevezetesb könyvárosoknál megszerezhető 30 kr. p. p. Pesten pedig a' Szerzőnél Zöldkert útczában 505. sz. a. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, jan. 31kén: 5 pctes statuskötelez. $104\frac{5}{8}$; 4 pctes $99\frac{7}{8}$; 3 pctes $75\frac{7}{12}$; 1834diki status kölcs. $583\frac{7}{16}$; $2\frac{1}{2}$ pctes Bécs városi bankókot. 66; bankrészvény 1364.

Dunavizállás: febr. 2kán: 6′ 1″ 0‴ — 3kán: 5′ 11″ 3‴ — 4kén: 5′ 7″ 9‴

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

Jan. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
19én Unghvár	80-78	76-73	44-40	50-46	32-30	64-60	—
20án Arad	90	68	64	60	55	80	—
21én Miskolcz	95-90	75-70	55-52	50-36	30-25	80-72	205-200
21én Pécs	80-70	55	50	—	40	75	—
21én Debreczen	110-100	85-80	70-65	60-57	45-42	85-80	130-120

Jan. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
25én Unghvár	82-76	74-70	46-42	46-42	34-30	70-66	100
26án Mosony	105-72	60 54	52-47	46-40	40-32	92-78	—
7én Új-Becse	95-80	75	—	50	50-45	75	—
28ánN.Becskerek	90-75	65-55	—	50	42-40	70	—
Pest febr. 3án.	85	—	53-52	56	38-36	88 80	—

Budai lotteria: febr. 1sőjén: 33. 68. 29. 21. 12.

Kassai lotteria: jan. 28kán: 35. 52. 2. 18. 63.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

12. szám. Pesten szerdán Kisasszonyhó' 9kén 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; komáromi hajóbiztosító társaság; erdélyi hír; adakozások a' vakok' intézetére; tudományos gyűjtemeny 5d. és 6d. kötetei; angol kisasszonyok' nevelő intézete; kamarai híradás; 'sat.) Ausztria. Nagybritannia (rendelet az udvargyász felől; követválasztások; léghajózási szerencsétlenség; 'sat.) Franczia-ország (Donnadieu generál megitéltetik; juliusi ünnep; 'sat.) Schweiz (Bonaparte Lajos visszatér Europába.) Németország. Olaszország (nyugtalanító hírek Palermoból; 'sat.) Oroszország. Törökország (a' sultán hazatértenek ünnepe; 'sat.) Spanyolország (tudósítások a' jul. 15d. ütközetről; D. Carlos visszavonul Madrid felé kezdett utjából; 'sat.) Kereskedési hírek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. 's apost. kir. Felsége jun. 24d. legfelsőbb határozatában főtiszt. Koporcsich Mihály plebánus urat a' diakovári székes káptalanhoz kanonokká nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. Felsége f. e. julius' 24dikén költ legfensőbb határozatánál fogva gróf Zichy József és gr. Pálffy Konstant, kebelbeli fogalmazó-gyakornokokat a' főmélt. m. k. udv. Kanczelláriánál, ugyanott tiszteletbeli fogalmazókká méltóztatott kinevezni.

Ő cs. 's apost. k. Felsége f. e. julius' 26káról költ legfensőbb határozata által a' főméltóságú erdélyi udv. Kanczelláriánál megürült udvari valóságos titoknokságra May Fridriket, ugyanazon főtörvényszék' számfeletti udvari titoknokát, méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

A' nagym. m. k. Helytartó-tanács f. e. julius' 25diki ülésében Futásfalvai Lukács Istvánnak titoknokká lett kinevezése' következtében, Kajdacsy Ferencz fizetéses fogalmazó-gyakornokot valóságos fogalmazóvá nevezte, 's ennek előléptetése által a' megürült fizetéses fogalmazó-gyakornoki helyet Strada Rudolfnak, mint a' jegyzőkönyvi hivatal' gyakornokának adá, eddigi hasznos szolgálatjokat 's ügyességöket méltó tekintetbe vévén.

A' nagym. m. k. udv. Kamara a' temesi k. kamarai igazgatásnál ideiglen állított 3dik számvetői tisztségre a' kam. számvevő hivatal' fizetéses gyakornokát Rachovitz Károlyt nevezte. — Mayer Péter lugosi kam. számtartó jun. 14dikén meghalt.

A' nagymélt. erd. k. udv. Kanczelláriánál, Rácz Péter irnoknak Szamos-Ujvár' felügyelnökévé, és Lange Péter írnoknak Brassó városa' tanácsnokává lett kineveztetése által megürült irnoki helyre, Zilahi Laskai Károly és N. Ernyei Kelemen Lajos járulnokok tétettek; f. e. julius' 26kán pedig Bergay Lajos fogalmazó- és Bajcsy Lajos irnoki gyakornokok járulnokokká neveztettek.

Estei Ferdinánd Ő kir. Fensége NSzebenből Bécsbe utazta közben f. aug. 4dikén érkezett Budára, más nap pedig utját Bécs felé folytatá.

Második Félesztendő.

Szebenből jul. 28. írják, hogy a' verestoronyi veszteglő (Contumacia) és Szeben között, egy hegynek leomlása miatt az út egészen járhatatlan állapotba tétetett 's a' közösülés megszünt, a' veszteglőbelieknek hajókkal visznek eledelt az Ólton.

A' Rév-Komáromi szab. hajózás biztosító társaság részéről a' bátorságosítók kényelme tekintetéből közzé tétetik, hogy részint szaporodván, részint változván ügyviselőségei, azok jelenleg következők: u. m. Pesten fűszerárus Amtmann Fer. úr; Baján szerárus Fazekas Ferencz; Bezdányban városi jegyző Kovács József úr; Újvidéken fűszerárus Thill Antal úr; Szegeden fűszerárus Aigner Jakab úr és fia; Becsén vasárus Seybold Ignácz úr; Temesvárott vasárus Feldinger és Halbauer társ urak. Melly helyeken, valamint Rév-Komáromban az igazgatóságnál biztosítások a' legillendőbb díjért és feltételek alatt elfogadtatnak. Közli az Igazgatóság.

A' komáromi álló hajóhidhoz, melly jövő martiusban bizonyosan elkészülend, már 7 hajó megérkezett Passauból; egy pár hónap alatt a' többi 27 is itt leénd.

Selmeczen jul. 11kén a' hallhatatlan Mozartnak Salzburgban állítandó emlék' javára egy műkedvelő társaság által adott hangverseny 200 frtal gyümölcsözött.

A' pesti angol kisasszonyok' nevelő intézetében f. aug. 8d. és 9dikén tartattak a' nyilvános próbatéte'ek. Ez intézet folyvást érdemesíti magát azon figyelemre, mellyel iránta a' gondos szülék régtől fogva viseltetnek.

ÓBecsérőI. Örömmel szemléljük a' lefolyt oskolai év' végével lassanként megmagyarosodott 's most már nemzeti nyelvünket rebegő nevendékeink' szelíd erkölcs, 's hasznos ismeretbeli előmentöket. Köszönet azért helybeli plebános tiszt. Wagner Tobiás oskolai igazgató úrnak; köszönet a' fáradatlan buzgalma tanítónak is!

A' folyó évi Tudományos Gyűjteményből e napokban egyszerre két kötetet kaptunk; az Vd kötet foglalatja: I. Értekezések. 1) Kállay Ferencz. Könyvbirálati szabályok, vagyis értekezé-

a' recensiók' természetéről. 2) Edvi Illés Pál. A' mai Jeruzsálemnek és körületének leírása. 3) Gyurikovics György. Pázmán Péter kardinál 's esztergomi érsek' élete leirásához való pótlás. 4) Kiss József. A' közbátorság. 5) Ugyanaz. A' holt tenger. 6) Holéczy Mihály. Karinthiában a' magyarok Althofennél és Bleiburgnál. 6) Vizer István. Kozmologiai eszmélkedés. 8) * * * A' hangászat viszonjáról a' többi szép művészetekhez. 9) H. M. magyar történeti kalászok. II. Literatura. A) Hazai Literatura. Könyvesmértetés. Jelentés a' philosophiai pályamunkákról. 1836ból. Irta Kállay Ferencz, a' m. t. társ. rendes tagja. B) Külföldi Literatura. Könyvesmértetés. England im Jahre 1835. Von Friedrich von Raumer. Zwei Theile. (Koszorú az 1837dik eszt. V-dik kötethez egy ív.)

A' VId. kötet foglalatja pedig következő: I. Értekezések. 1) Szilágyi János, hadházi reform. predikátor: Az öszvetett mássalhangzók természeti eredetéről. 2) L. I. Földünk éghajlatinak némelly változásiról. 3) Podhradczky József. Hajdan; még Szent Koronánk Pozsonyban őriztetett, zárainak kulcsaira az oda való várnagy vigyázott. 4) F. I. A' jó gazda szükséges tulajdoniról, 's kimíveltetéséről (Thaer-Gazdasági munkájából.) 5) Fejér György. Kánt Immanuelnek, 's Kritikájának esmértetése. II. Literatura. A) Hazai Literatura. Könyvesmértetés. Birálatok. A' philosophiai pályamunkákról. Irta Kállay Ferencz a' m. t. társ. rendes tagja. Hetényi János' feleletje illy jelszóval: αληθευειν και παῤῥησαζεσθαι. B) Külföldi Literatura. Könyvesmértetés. Historie de Sainte Elisabethe de Hongrie, Duchesse de Thuringe (1207—1231) par le Comte Montalambert, Pair de France. Paris, 1836. CXV és 137. l. n. 8rétben. H—g. (Koszorú az 1837dik eszt. VI-dik kötethez egy ív.)

A' pesti vakok intézete adakozóinak névszerént való leirása folyó 1837dik esztendei, januárius holnap 1ső napjától, junius holnap utolsó napjáig: Petrovics Mária, született Adamovics asszony végrendelése által 4 fr.; egy nevezetlen maradni kivánó asszonyság 40 for.; tisztelendő Nagy György czeglédi plebánus 8 fr.; tek. nemes Sopron vmegye 102 fr. 37 kr.; néhai Bodnár János Bodokő-Várallyai plebánus úr vég rendelése által 2 f.; tek. ns Verőcze vmegye 36 for. 8 kr.; néhai Spannrafft András Rábakereszturi tisztelendő plebánus úr hátrahagyott vagyonából 4 forint.; Steiniczer Farkas aradi zsidó 10 fr.; Rebel József vég rendelése által 4 fr.; özvegy Schvabeck Theresia asszony végrendelése által 4 fr.; Hallbauer testvérek 8 fr.; tek. ns Hont vmegye 330 fr. 8 kr.; néhai Temerini gróf Szécsen Mantellini kisasszony végrendelése által 80 fr.; Vieuxtemps úr 137 for. 52 kr.; néhai Vilkay Pál hradeki plebánus úr hátra hagyott vagyonából 2 fr.; néhai Stoja András hanusfalvi tisztelendő plebánus úr hátrahagyott vagyonából 2 fr.; néhai Pucsek Máté oszadi tisztelendő plebánus úr hátrahagyott vagyonából 2 for.; tek. ns Hont vmegye 2 fr. 40 kr.; t. ns Zala vmegye 210 fr.; báró Bánffy Pál úr ő mltga 2 for.; Topics Ferencz végrendelése által 1 for. 51 kr.; néhai Schvarcz Anna asszony végrendelése által 4 fr. 48 kr.; Röth Leopold budai aranymüves 2 fr.; özvegy Mayer Anna kegyes ajánlása Budárul 2 fr.; Alsó-Magyarország egy nevezetlen mezővárosa 12 fr.; Pollák Markus 8 for.; néhai Majláth György personális ő mltgának elmaradott özvegye, született Szlávy Mária ő mltga vég rendelése által 400 for.; néhai Bokros János bozoki tisztelendő plebánus úr végrendelése által 2 fr.; Frimont Johanna báróné 50 f.; Manuilovics Maximus temesvári görög nem egyesült püspök ő mlga 123 for.; 59 kr.; a' pécsi püspöki megyei több meghalálozott tisztelendő plebánus urak vég rendelései által 78 f.; néhai Nikolics Anna asszony végrendelése által Temesvárról 5 fr.; a' pesti halász czéh k. ajánlása, melly a' városi erdőben viza fogás alkalmávali adakozások által bejött 3 fr. 20 kr.; néhai Agodi Kiss Péter tisztelendő plebánus úr végrendelése által 6 fr.; egy nevezetlen maradni kivánó pesti polgár K. J. 100 fr.; t. Batta Mihály táblai ügyvéd úr k. ajánlása által dicsőségesen uralkodó Fejedelmünk neve napján 1 aranyat; Vlassics N. úr 10 for.; Veszely Gáspár vég rendelése által 48 kr.; a' pesti arany és ezüst müves czéh 4 fr.; Vlassics N. úr 5 fr.; Engert Gáspár végrendelése által 5 f.; Krecz Ferencz vég rendelése által 48 kr. pengőben. Költ Pesten, junius hó' 30dik napján 1837.

Grozdich Imre, a' n. m. Helytartóság' számvevő-hivatalánál volt ingrossista f. e. julius' 22kén meghalálozott.

Felszóllítás a' hangászokhoz. — Azon hangművész urak, kik a' pesti magyar szinházi hangászkarnak tagjaivá lenni szándékoznak, ne terheltessenek ez iránt értekezni Róthkrepf Gábor úrral, a' Regélő-Honművész magyar folyóirat kiadójával (Pesten, halpiaczon alul, a' Duna mellett 114. sz. a. Kropf-ház, 1-ső emeletében) reggel 7—8, délután 2—3 óra között.

AUSZTRIA.

Császárné Ő Felségének himlőbetegsége naponként szelidebbül 's folyó aug. 3dikán már a' lehámlás részint elkezdődött. — Lajos cs. kir. főhg aug. 2dikán Ischlbe érkezett; ugyanide jöttek jul. 29d. özvegy bajor királyné Ő Felsége; jul. 28d. özvegy badeni nagyhgné Ő Fensége, két leányá-

nak, t. i. Vasa hg hitvesének és Maria hgasszonynak kíséretében.

NAGYBRITANNIA.

A' Gazette rendeletet közöl, miként az udvari gyász aug. 3 's 24kén változtatni, sept. 14dikén pedig egészen meg fog szűnni. A' királyné aug. 10kén Windsorba szándékozik költözni.

Bristolban jul. 19kén mintegy 20 ezer ember jelenlétében bocsátatott tengerre egy 400 lóerejü gőzhajó, melly Bristol és Uj-york között fog járni.

Az igen fontos választás a' londoni cityben a' reformerek részére ütött-ki. Jul. 24kén délutáni 4 órakor végződött a' poll, 's Wood, Grote, Crawford és Pattison urak nyertek legtöbb szavazatot, 's e' szerint Palmer úr (tory) elmellőztetett. Southwarkban is Humphery és Harvey radicalis tagok újra elválasztattak; Richards (tory) mellett csak 840en szavaztak. Tower Hamletsben Dr. Lushington és Clay (radicalisok) oppositio nélkül választattak-meg. Marylebone részéről sir S. Whalley (radicalis), sir W. Horne, Young, B. Hall és Teignmouth l. neveztettek jeleltekké. Kézfelemeléskor Whalley és B. Hall mellett volt a' többség; más napra poll kivántatott. Lambeth és Finsbury kerületekben is kedvezők a' reformügy kinézetei. Az elsőben Tennyson d' Eyncourt ügyvéd és B. Hawes uu. vágyakoznak követségre; versenytársuk Baldwin úr, a' Standard tory hírlap tulajdonosa; a' másodikban Slingsby Duncombe és Wakley sebész, a' Lancet kiadója. Tory ellenfelök, Perceval úr, jul. 24ke reggelén barátaival kocsin 's muzsika karral ment a' választók gyűlhelyére, de ott illy gúnyos kiáltásokkal fogadtaték: „Mint érzi magát barátod, a' hannoverai király? Mit csinál érdemes familiád nyugpénze? 5300 ft. stg. szép zsebpénz! 's e' választáskor ugyancsak hasznát vetted.“ A' reformjeleltek ellenben zajos taps fogadá. Blanchard úr, Perceval urat ajánlani akarván, olly lárma keletkedett, hogy maga Wakley úr is csendességre kérte a' választókat, kik Blanchard úr beszédét kikaczagták. Ezután Dumcombe, majd Wakley uu. szólaltak-meg, 's beszédöket tetszés jelei kísérték. Wakley úr többek között igy nyilatkozék: „Nem szeretem ugyan a' személyességeket, mégis előadom magányos életem történetét. Ezelőtt húsz évvel jöttem Londonba, földmívelő fija, a' nép közül való vagyok; a' nép emelt-fel engem, 's küldött a' követek házába. Közitekbe lépett Perceval úr, 's nevével kérkedik. Attyának charakteréről csak annyit mondok, hogy ő Pitt fogadott gyermeke, 's Castlereagh meghitt társa volt (piszegés.) Mi a' fiját, a' népnek ez ellenségét illeti, ő gyermekségétől fogva tory kormányi péppel táplálttatott (kaczaj.) Ő egy hivatalban ülőnek 's statusélődinek a' fija; sőt maga is hivatalban ülő és statusélődi. (piszegés.) A' Times és Herald hazudtak abban, hogy én a' monarchiát felforgatni akarnám. Én a' monarchiát a' népjogok legerősb védelmének tartom. A' lordok házát sem akarom felforgatni, hanem csak nép házává változtatni.“ Perceval úr teljességgel nem juthatott szóhoz; jul. 25kére poll határoztatott. — Westminsterben is heves leend a' választás, mert sir Fr. Burdett barátai sir Murrayt pártolják. Evans ezredesnek sokat ártott Spanyolországban volt szerencsétlen szerepe. Közelebb is a' szabadelmü választók egyik gyülésében, midőn Evans ezredes tagadná, hogy seregében valakit megkorbácsoltatott volna, előlépett egy rongyos ember, 's állitá, hogy ő is kapott ott korbácsokat; szerencsére jelen volt azon zászlóally kapitánya is, mellyben az ember állitólag szolgált, 's meghazudtolá őt. Queen-Square rendőri hivatalára julius 22kén egy szegény ember viteték, ki az utczákon egy nagy táblát hordozott, mellyen Evans volt lerajzolva, miként Irun (I run, azaz szaladok tőle) gróf czimzettel Spanyolországból visszatért. A' kép alatt botránkoztató versek állottak. A' M. Chronicle szerint a' hannoverai király királyilag adakozott Westminster választási költségeire. — Jul. 22keig e' helyeken történt-meg a' választás: Exeterben elválasztatott: E. Divett (radicalis), sir W. Webb Follet tory; Midhurstban, W. S. Poyntz reformer; Reigateban Eastnor viscount tory; Worcesterben H. H. Davies reformer (a' visszalépett Robinson helyére); J. Bailey tory. — Sir Fr. Burdett Nord-Wilts választójinak irá, hogy meg fog közöttük jelenni, mihelyt orvosa megengedi az utazást (mert nem rég kocsijával felfordult.) Az Atlas szerint van 736 parlamenti jelelt, kik között 369 szabadelmü 367 tory.

A' National Londonból jul. 21kéről vett levele szerint, a' régen várt ministeri összeegyezés végre csakugyan létesült. Először is a' toryk tettek lépést a' whigekhez közeledésben, hogy a' mind két résznek veszélyes demokratiát legyőzzék. Melbourne l. 's a' neki tetsző ministerek megtartják hivatalukat. A' conservativek részéről csak Wellington hg. és Peel belépése kivántatik, kik aztán a' tulságos toryk és radicalisok ellen egyenlő buzgalommal vívnának. A' ministerium felhagy O' Connell barátságával; de hogy az ő ellenzését meggátolja, a' hatósági és tized-kérdést elrendeli, a' dissentereket félig megnyugtatja, 's az egyházi kérdést egyezés által elintézi. Spanyolországra nézve a' szárazi hatalmaknak congressus ajánltatik, hol Durham l. leend követ, 's D. Carlos és a' királyné igényei békebirák által vizsgáltatnak-meg. Ezen congressus itéletét elfoglalási sereg gyámolitandná, mellyet Anglia,

)(

Francziaország, Ausztria, Portugal, Belgium és Sardinia fognának illető részekben kiállítani. Oroszország ebben megegyezik olly feltétellel, ha neki keleten fontos engedményeket ad Anglia és Francziaország. A' National úgy közli e' tervet, mint a' mellyel komolyan foglalatoskodnak a' londoni statusférfiak; azonban kérdés, az egész terv nem a' levelező (Armand Marrast) termékeny képzelő erejéből vette-e eredetét.

London, Marylebone kerületében jul. 25kén Hall és Whalley (reformerek) választattak, szavazat többséggel, követekké, Teignmouth tory és Horne 's Young reformerek kimaradtak; Finsburyban Wakley és Duncombe (reformerek); Percival tory megbukott; Lambethben Hawes és Tennyson d' Eyncourt (reformerek), Baldwin tory itt is megbukott. — Westminsterben is jul. 25ke volt a' jeleltek kinevezésének napja. Sir George Murray lépett először a' szószékre, hol darab ideig essö ként szállott rá a' polyos tojás, káposztatorzsa 'sat. a' pártok pedig czivakodtak, verekedtek. 1 órakor kezdődött a' kinevezés, de az ajánlók szavát lehetlen volt hallani az iszonyu lármától. Végre felállott Evans ezredes, 's pártjától zajos kiáltással, tapsokkal, kalap 's kendő lebegtetéssel fogadtatott, ámbár a' toryk csoportjából nehány kő ő rá is röpült. A' toryk állítását, miként a' britt segédseregnél a' korbácsolást gyakoroltatta volna, itt ismét hazug rágalomnak nyilatkoztatá. Politikai hitvallásának főpontjai ezek valának: A' szabadelvü rendszabályokat, 's Ő Felsége mostani kormányát, midőn jó törvényeket javasland, gyámolítani fogja; az egyházi adót 's nem érdemlett nyugpénzeket ellenzi; a' polgári jogokat vallásbeli különbségért csonkítani nem engedi; a' hosszu parlamentnek ellene van; a' reformbillnek azon czikkelyét, melly az adó lefizetésének bebizonyítását rendeli, és a' szegénységi törvénynek terhelő határozatait eltöröltetni, az egyházi jószágok igazgatását reformáltatni, mindenek felett Irlandak igazságot szolgáltatni kiván. Portugal és Spanyolország királynéjit védelmezte, 's Anglia királynéját parlamenti szavazatával, vagy ha a' szükség kivánja, karjával is védelmézni fogja (dörgő tetszés.) Végül inté a' választókat, fontolnák-meg jól, a' királynét 's szabadelvü ministereit akarják-e gyámolítani, vagy a' Cumberland-torypárt mérges uralkodását magokra vonni. Utána Leader úr állott-fel, 's erre a' pártok között valódi csata keletkezett, 's a' rendőrségnek kellett közbe lépni. Hitvallását, mennyire a' lármától lehetett, előadván, a' gyülekezetet ellenfelének (Murraynak) pártfeletlen kihallgatására kérte. Murray úrnak egy szava sem volt érthető a' nem tetszés szakadatlan jelei miatt. Kézfelemeléskor csaknem az egész gyülekezet Evans és Leader mellett nyujtá-fel kezét; Murray részén alig volt egynehány; de a' többség majd szavazat-számításkor válik-el.

Westminsterben csakugyan a' reformpárt részére ütöttki a' fontos választás. Jul. 26. délutáni 4 órakor végződött a' poll; Leader 3813, Evans 3740, Murray csak 2619 szózatot nyert, 's kimaradt. A' főváros képviselői tehát ismét reformerek mind; hanem a' Standard szerint Palmer úr megperleni készül Grote ur választását, mint törvénytelent. Eddig egész Angliában 104 reformer és 80 conservativ választatott. Birmingham eddigi két radicalis követét, Boston 's Buckingham egy radicalist és egy toryt, Hull 's Liverpool két conservativet, Stroud két reformert (Scropet és J. Russellt, kit a' választók keményen zaklattak a' szegénységi törvényért), Windsor két reformert, Tamworth két conservativet (sir R. Peelt és A' Court kapitányt) választott. A' szabadelvüek részéről Tamworthban Townshend kapitány lépett-fel, 's nem csekély szózatot nyert. Bathban Roebuck tulságos radicalis megbukott, 's itt a' ministerium két szózatot vesztett-el. Roebuck úrnak leginkább az volt ártalmára, hogy mult üléskor a' vasárnap szentségét kétségbe hozá. Arundelben Dudley Stuart l. helyett Fitzalan l. szinte reformer, Woodstockban reformer választatott. Több választások alkalmával zavargások történtek; nevezetesen Liverpoolban a' pórnép beverte a' conservativek ablakait, a' toryk választóji biztosságának szobáját lerontotta, 's a' mayor kéntelen volt a' lázadási törvényt kihirdetni. Skócziából még csak Leith választása van tudva, hol J. A. Murray, Skóczia lord-ügyvéde választatott-el. Dublinban kedvezők a' kinézetek O' Connellre 's szabadelvü társaira nézve.

Greenwichben jul. 25kén a' szabadelmüek részéről Napier admiral és E. G. Barnard, a' conservativek részéről William Attwood ajánltattak. A' két utolsó beszédét nem lehetett hallani. Napier admirál a' D. Miguel hajóseregétől elvett lobogóra mutatva, melly egy közel vendéglő ablakából lengett-le, igy szólt: „Egyszer már győzedelmeskedtem a' népelnyomás barátjain; holnap ismét dicső győzedelmet reméllek. Igyekezni fogok a' szegénységi törvény javitásán. A' titkos szavazásnak én is barátja vagyok. Mit fog Attwood úr cselekedni szerencsétlen irlandi rokonink sorsának javitásaért? fog-e szavazni a' hatósági reform mellett? Ha a' toryk ismét hatalomhoz jutnának, mi lenne az irlandi, 's angol szabadságból? Mi lenne Portugál és Spanyolország szabadságából? Mi lenne az egész világ szabadságából? Kü'dötök-e toryk parlamentbe (nem) barátját azon kormánynak, melly Man-

chesterben a' népre lövöldöztetett?" (nem, nem!) Kéz felemeléskor még is Barnard és Attwood uu. részén volt a' többség. Napier admiral pollt kivánt.— Jul. 27kig 141 reformer és 112 tory van elválasztva, közöttük E. L. Bulwer radicalis, és Sibthorp ezredes tory. Bristolnak mind a' két követe tory volt, most sir Vyvyans helyett F. H. Berkeley reformer, Readingban is Ch. Russell tory helyett C. F. Palmer reformer választaték.

Green uu. jul. 24kén Vauxhall-gardensből ismét léghajózási utat tettek, 's ez alkalommal Cocking úr esernyőben bocsátkozott volna le, mire Garnerin úr óta, ezelőtt 30 évvel, senki se merészlett vetemedni, 's most is szerencsétlen kimenetele lőn a' próbatételnek. Az esernyő, elmetszetvén a' hajótol, legnagyobb sebességgel szált lefelé, a' kosár leszakadt, mellyben a' szerencsétlen ült, 's nehány száz lábnyi magasságról földre esett. Lee vidékén összezúzva találtatott-meg a' szántó földön. Green uu. szerencsésen végzék utjokat, 's ők, mint állítják, Cocking urat igyekeztek szándékáról leverni, mások állítása szerint pedig ők metszették-el a' kötelet, mellyel az esernyő a' léghajóhoz kötteték.

FRANCZIAORSZÁG.

A' ministerium legkevesbé sem zavarodik-meg a' felszólalásokon; rendületlen zaklatja a' legitimistákat. Donnadieu generál és a' Quotidienne ügye jul. 24kén forgott-fen az esküttek előtt, Genoude és Berryer uu. nyomozó bíróság előtt állottak, 's Auteuilben is Nettement úr, Berry hgné memoireinak kiadója, megmotóztatott. Genoude úr, a' Gazette szerint, azzal vádoltaték, hogy Berryer és Walsh urakkal, Berry hgnét és fiját visszahozni, polgárháborút támasztani 's a' fenálló kormányt lerontani akarta. E' vád Genoude úrnak Berry hgnéhez Walsh úr által küldött köszönő levelén, és Berryer úrnak Walsh úrhoz írt levelén alapíták. Midőn Genoude úr a' kihallgatási jegyzőkönyvet aláírta, Berryer úr éppen akkor érkezett-meg a' Quotidienne védelmezéséből, melly Donnadieu „de la vieille Europe, des peuples et des rois de notre époque" czímü iratának kivonatjában igen csipős észrevételeket tőn Bugeaud szerződéséről, 's azt gyalázatnak állítá. Minthogy a' fővádlott is jelen volt, a' statusügyvéd felhagyott a' hírlap elleni perrel; de Donnadieu generált a' jury vétkesnek találta a' király személyének megsértésében, kormányzási jogainak megtámadásában, és gyűlölségre ingerlésben, 's a' törvényszék két évi fogságra, 5000 fr. birságra és a' polgári jogoknak két évi elvesztésére itélte.

Coste Jakab úr, a' Temps kiadója, a' becsület rendjét kapta, 's ezen alkalomnál fogva a' ministerium és sajtó közötti viszonyt fejtegeti a' kérdésben: egy publicista, saját függetlenségének ártalma nélkül, miként léphet összeköttetésbe a' statushatalommal? Ezen összeköttetés, mondja, kétféle: rejtett 's gáncsra méltó, nyilvános 's tiszteletet érdemlő.

Marseilleben Leonidas hajón jul. 17keig csak két embert ragadt-el a' pestis. Jul. 19kén a' hajós népnek legjobb egészségben létét jelenté az egészségi hatóság.

Berryer úr kihallgatása, mond a' Gazette de France, a' nyomozó bíróság előtt jul. 24kén 3 órától 6½ óráig tartott. Éppen olly különös kérdések intéztettek hozzá, mint Genoude úrhoz. A' levélboriték, mellyre Berryer úr írta a' czímzetet, nem találtatott-meg. Berryer úrnak nejéhez szólló 24 levele, saját kezével írt fogalma egy politicai pernek, mellyben a' Gazette de France és Quotidienne ügye forgott-fen, és más személyek levelei lefoglaltattak. Tudakozák Berryer urat, a' hírlapok miért tartják őt azon férfinak, ki az idősb ág érdekéhez és a' legitimitas elvéhez ragaszkodik. Továbbá mondák neki, hogy ő köz tudomás szerint a' royalista pártnak kitünő férfija, 's őt a' királyi familia tanácsnokának kell tekinteni. Végül azt is kérdezték, Genoude és Walsh urakkal értekezett-e polgárháboru eránti tervről.

Bonaparte Lajos hg. Sweizba szándékozván visszatérni, Montalivet úr a' főhelynél lévő követséget az ő kiutasításának követelésére utasítá.

Jul. 24kén költ k. rendelet nagy változást tőn az igazgatóság személyzetében. 20 megye ispánya mozdítatott-el; közöttük Chopin d' Arnouville úr Straszburgban, ki egyébiránt a' statustanácshoz vitetett. 19 alisp. hasonlag helyét változtatja. St. Marc Girardin a' köz oktatás k. tanácsának tagjává, Laurence úr titkos tanácsnokká neveztetett. Lagarde úr a' statustanácsban Baude úr által cseréltetett-fel.

SCHWEIZ.

Laussannei levelek szerint Bonaparte Lajos már Schweizba érkezett.

NÉMETORSZÁG.

Hannovera julius' 17dikén. A' király népszerü viselete által naponként kedveltebbé leszen. — Julius 24dikén. Braunschweig uralkodó herczege ma ide érkezett. A' statusalaptörvény vizsgálására kinevezett biztosság már megegyezett azon kérdés iránt, köteles-e a' kiraly elesmerni a' statusalaptörvényt? de nézetét még nem tudni. Király Ő Felségét, jul. 14kén Schladen felé utaztakor, Hildesheim mellett, elragadták a' lovak, 's a' postakocsis ügyességének köszönhetni, hogy az árokba nem fordítatott. A' kocsis megajándékoztatott,

's a' nyugpénz 'nyerésére megkivántató 20 év tíz évvel rövidítetett rá nézve.

Hamburgban gőzhajó által milly gyorsan kapni most tudósításokat Parisból, mutatják a' jul. 24-ki hamburgi lapok, mellyek Parisból jul. 21ki hirlapi kivonatokat 's leveleket közlenek.

Berlinből jul. 23kán varsói 's st. petersburgi tudósítások után jelentik, hogy Lengyelország alkirályává Péter, oldenburgi hg. a' császár kisöccse, fogna neveztetni.

OLASZORSZÁG.

Nápoly jul. 18kán. Siciliából nyugtalanító hírek érkeznek. Palermóban az alkirály, miután nejét 's lányát elveszté, megöletett, a' város rabló csapatok által feldúlatott, a' katonaság kitakarodott belőle. Ezek alkalmasint nagyított hirek, de annyi igaz, hogy innen tegnap 's tegnapelőtt 20 hajó indult oda különféle katonasággal. Maga a' király is el ment volna, ha ministerei által vissza nem tartóztaték. A' parancsnok generál meg van hatalmazva mindenre, mit a' környületek kivánnak, 's a' várost, ha ellenállana, erővel is meghódíthatja. Itt feszülten várják a' dolog kimenetelét, mert a' siciliabelieket nem könnyü engedelmességre visszatéríteni. Ma este gőzhajón érkezett levelek szerint jul. 15kén már csak 500 ember halt-meg Palermóban, ezelőtt pedig naponként 1700 's 1800-ra ment a' holtak száma. Carreta generál 's rendőri minister is ez este indult-el katonasággal és ágyúkkal. Az először Palermóban kiszállott seregcsapatok ellenállásra találtak. Messinában is lázadás ütött-ki.

Nápolyból jul. 21kéről így tudósítnak: „Az uralkodó nyavalya, ha bár lassan is, szűnni kezd. Jul. 18kán 279 beteg közül már csak 208 halt-meg. Közönséges részvétet ébresztett Vignet báró sardini követ halála, ki itt legnagyobb tiszteletben tartaték. Palermóból nehány nap óta igen szomorú tudósítások jőnek. E' városnak 110—120 ezer lakosa közül némelly nap 1800 is halt-meg. Jul. 1-től 14keig 18,551re megyen a' holtak száma; jul. 10kén 24 óra alatt 1803 halt-meg. Ezóta hirtelen 's annyira alább hagyott a' ragály, hogy jul. 15-től 17ig csak 2—300 halálos eset jött-elő. A' rémülés közönséges volt minden osztályok között; sok tisztviselők, orvosok, patikárosok és sütők elszaladtak. Palermóval félbeszakítatott az összeköttetés, mert a' körülte fekvő helységek lakosai nem engedtek élelmet bevinni. Kegyetlenségek 's egyes gyilkosságok is történtek. A' seregcsapatok kötelességöket teljesíték; sok gyilkosokat elfogtak 's a' törvényszék kezébe szolgáltattak; a' tiszthatóságok elein[illegible] lomhán viselték magokat, de később nagy munkásság[illegible]t fejtettek-ki, 's a' rend visszaállítaték a' fővárosban. De egészen másként volt a' dolog a' szomszéd helységekben. Bagaria, Carini, Abbate, Capace 'sat. fellázadtak, felfegyverkeztek, előjárójikat megölték, 's Palermo ellen készültek, olly szándékkal, hogy azt kiraboljják. Az őrsereg azonnal erős állásba tette magát a' városon kívül, 's a' fellázadt rablók elibe nyomult. Statella ezredes több bandát szétvert, 's 72 lázitót fogva adott-át a' törvényszéknek. Telegraph által ide érkezvén a' lázadás első híre, a' király azonnal 600 vadászt indítatott-el hajón, kik Salontónál, Bagaria megett, a' lakosok ellenállásának daczára, kiszállítattak. Minthogy a' lázadás terjedését előre látni nem lehetett, jul. 15ke éjjelén, Desauget general parancsnoksága alatt, ismét 3000 embert küldött-el a' király. Kétséget nem szenved, hogy e' sereg hirtelen megjelenése a' lázadókat lecsilapitja; mindazáltal, hogy semmi se koczkáztassék, még egy tartalék sereget is állítatott-össze a' király 3400 emberből, kik legelső intésre gőzhajókon fognának elindulni. Nápolyban még elegendő sereg marad. Messinában is jul. 12kén lázadás ütött-ki egy Nápolyból oda érkezett k. szállító hajó miatt. A' pórnép annak tüsténti visszatérését kivánta, mivel azt hitették-el vele, hogy e' hajó Messinába vitte a' cholerát. Zavargó csapatok az egészségi épületre rohantak, a' bútorokat összetörték, a' levéltárat tengerbe szórták, a' vámházi őröket lefegyverzették, 's a' rendőri felügyelővel gorombán bántak. Csak a' hajó eltávoztával állott-vissza a' csendesség.

OROSZORSZÁG.

St. Petersburg jul. 19kén. A' császár aug. közepén fog elindulni Lengyelország felé, 's onnan Kiewen keresztül a' déli részekre. A' császárné is akkor utazik-el Odessa tengeri fördőjibe.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápol jul. 12kén. A' sultan visszatértének ünnepére Haidar basa rétjén Scutari mellett 3 napig tartó köz mulatságok adattak, hova a' diplomatai kar is hivatalos volt 's jul. 10kén meg is jelent. A' parton négy lovu kocsik 's gazdagon szerszámozott lovak várakoztak a' követekre, mellyeken a' nagyúri kioskhoz mentek, 's a' számukra rendelt sátorban Vogorides, samosi hg. által fogadtattak. Nem sokára a' nagyúr is megjelenvén, a' diplomatai kar a' nagy vezért meglátogatta, 's ezután de Bach Laura asszony lovag társasága elkezdé művészeti mutatványait. Mielőtt a' diplomatai kar délutáni 5 órakor visszatért volna, Said bey, a' sultan meghagyásából, nyájas beszédet intézett hozzá, mire Ponsonby l. nagybritanni követ válaszolt. — Stourdza hgné, a' moldvai hospodar neje, jul. 10kén Mária Dorottya ausztriai gőzhajón, Konstan-

tinápolba érkezett. A' pestis dühe mind itt, mind Smyrnában sokkal alább hagyott.

A' török statusujság jul. 12kén két figyelemre méltó czikkelyt közöl. Egyik szerint a' nagyúr kedvencz titoknoka, Wassaf Effendi, azért hogy ifjúi tapasztalatlanságból némelly szokásokra 's illedelmekre, mellyek a' császári palotában fő kötelességek közé tartoznak, nem ügyelt, 's ipájának Pertew basának intéseire sem változtatá-meg viseletét, hivatalától elmozdítatván, jobb viselet megszokása és némelly bányai ügyek elintézése végett, Kebanba 's Arganába küldetett. A' másik szerint a' földmívelés előmozdítása tekintetéből a' gabona-kivitel tilalma megszűntetik.

SPANYOLORSZÁG.

Madrid jul. 16kán. Acuña belső minister, a' gefe politicóknak, egy körlevél által megtiltá a' corteskövetek választásába avatkozást. Tegnap este a' Pradón ismét számos befogatások történtek. E' rendszabály okaul csak azt adják, hogy a' befogottak rosz érzelmüek.

Urbistondo generál, Cataloniában a' carlisták vezére, és Meer báró egyezésre léptek az iránt, hogy az Elliot-féle szerződés Cataloniára is kiterjesztessék. D. Carlos, minthogy a' spanyol főnemességből még senki se csatlakozott hozzá, Cabrera generalt Cantavieja gróffá, Serradort de la Plana marquisá, Esperanza szerzetest del Pla del Plou báróvá nevezte. Uranga, a' baski tartományokban maradt sereg vezére, Casa Eguia grófot, ki a' bilbaói ostrom nem sikerülte miatt D. Carlos által fogságba tétetett, szabadon bocsátá.

Saragossai jul. 17ki levél szerint Oraa serege és D. Carlos utó-csapatja között, melly Villareal alatt Castellont ostromlá, a' poyoi országúton történt csata, igen vérengző volt; mindegyik fél bőszülten harczolt, 's egyenlően vesztett. Valencia vitéz nemzeti őrsége többet szenvedett mint a' rendes seregek. — El Vapor czímü barcelonai lap Valenciából jul. 15 's 16kán kőlt levelek után így tudósít e' csatáról: Oraa generál Ampuas folyamnál támadta-meg az ellenséget, melly innen kiveretvén, Chivába sánczolta-be magát. Chivát a' harmadik megrohanáskor vették-be Oraa seregei, 's a' carlisták a' cabrillási szurdok felé vonultak; három alavai csapat elpártolt tőlük; a' csatamezőt holt testek boríták, egy navarrai zászlóally egészen semmivé tétetett, 5—600 ember elfogatott; a' christinók részéről is több tiszt megsebesült, maga Borso is, a' másod parancsnok. A' praetendens, mint mondják, S. Mateo felé szaladt. — A' Guardia nacionalban jul. 15 's 16kán még ezeket írják Valenciából: A' Cabrera bandájából elfogott 400 legény, úgy látszik, megszünt létezni. Ha a' pártosok győzének, akkor az angol hajók néhány száz tengeri katonát és pattantyúsokat szállítottak volna ki. 400 navarrai fogoly épen most hozatik a' városba. Ha Buerens generál az ellenség háta megetti pontokat elfoglalá, rendkívüli eredménye leend e' vérengző csatának. Azt lehetne gondolni, az expeditio tervét ellenségei sugalták a' praetendensnek. Nem hogy valaki kezet nyujtott volna neki, sőt inkább mindenütt szaladnak előle, 's a' népség nagy része, melly eddig az ő bandájit szaporítá, városunkban keresett menedéket. Valamint Cataloniában ugy Valenciában is kevés sympathiára talált a' praetendens.

Perpignanból jul. 24kén üzenték Parisba, hogy Meer báró Prats de Llusanesről, kétszerte nagyobb carlista erőtől támadtatván-meg, visszavonult Manresába. Ripollt Urbisondo ostromolja; jul. 23kán kemény tüzelés hallatszott e' vidékről. — Bayonnei jul. 24ki tudósítás szerint Oraának Madridban kihirdetett hivatalos jelentése csak 1000 emberre teszi az ellenség veszteségét, a' magáét 400ra. Espartero jul. 19kén Cuencába vala érkezendő.

D. Carlos, mond a' Journal des Débats, Madrid felé nyomul a' valenciai nagy országúton; de oda bemenni nem igen szándékozik, mert serege, Cabrera csapatjával együtt, legfeljebb 16 ezer emberből áll, 's ezzel a' fővárost bevenni nem képes. Madridot könnyü védelmezni, 's a' carlistákat kiséró, és a' Madrid vidékéről összegyüjthető alkotványi seregcsapatok igen is elegendők a' praetendens bandájinak leverésére. D. Carlos tehát Cuenca vidékéről aligha Castiliába, vagy Manchába, vagy a' toledói hegyek közé nem veszi magát. Egyébiránt az alkotványi generáloknak eddig minden táborozási tervöket semmivé tette.

Ujabb telegraphi üzenetek a' Moniteurben: Bayonne jul. 24kén. Jul. 20kán Zariategui és Elio, 9 carlista zászlóallyal 's 5 lovas századdal, Zaro és Miranda között átkelt az Ebrón, D. Carlos utját Madrid felé gyámolítandó. — Bordeaux jul. 24kén Oraának jul. 16ki tudósítása az ellenség jul. 15diki veszteségét 1500 embernél többre számítja, közöttük 400 fogoly, és sok szökevény; ezen kívül 45 targoncza, sok fegyver és más hadi szer. A' praetendens merre fordultáról semmit sem tudni.

A' madridi Gaceta jul. 18kán bocsátá közre Oraa generál hivatalos tudósítását a' jul. 15ki csatáról, mellynek főpontjai ezek: „A' pártosok expeditio-serege 's Cabrera csapatja, összesen 20 zászlóally és 12 század, a' praetendens parancsa alatt, e' város (Buñol, honnan a' tudósítás kőlt) vidékén 9000 gyalog és 600 lovas által, kiket tegnap estve egyesítheték, tökéletesen megveretett.

A' csata reggeli 8 órától estéli 5 óráig folyt. Jó álláspontjaiból kiveretett az ellenség 's vonalai szétszaggattak. Elfoglalva levén az ellenség üldözésével 's a' katonák élelméről gondoskodással, egy könnyen nem számíthatom-ki e' veszteség valószinü következményeit; azonban bizonyossá tehetem az urat, hogy az ellenségnek most már minden tervei semmivé tétettek. Vesztesége e' csatában nem lesz kevesebb 1000 embernél, kik között van 200 fogoly és számos szökevény. Seregünk mintegy 400 embert vesztett, közöttük több jeles érdemü generált és tisztet.

Paris jul. 26kán. Ma következő tudósítás érkezett ide: „Bayonne jul. 25kén. Zariategui csakugyan átkelt az Ebrón; de Escalera general nagyobb hadi erővel nyomúl utána. A' saragossai kormányzó jelentése szerint D. Carlos ellenutat tőn hadseregének jobb szárnya felé. Jul. 19kén Sarrionba érkezett, 20kán pedig Cantavieja felé fordult. Ugy hiszik, vissza akar menni az Ebro másik partjára. Ennélfogva az egész folyam hosszában parancs adatott-ki."

Saragossai jul. 19ki levél szerint Oraa generál jul. 15kén Borso, Sanchez, és Nogueras seregcsapataival egyesülve, öszvesen 10—11 ezer emberrel támadta-meg a' carlistákat, kik Cabrera és Villareal alatt 7—8 ezeren valának. A' praetendens a' csatamezőtől négy órányira állott hadseregének derekával. A' győzedelem délutáni 7½ óráig bizonytalan volt, a' mikor a' carlisták Chivából kiszorítattak. 5 óra körül több mint 200 carlista mentát Oraához. — Ellenben Oraának. Buñolból jul. 16kán kőlt második hivatalos tudósításában ezt olvashatni: „A' tegnapi csatát fontos eredményekkel gazdag győzedelem végzé. Jó helyen besánczolt 20 carlista zászlóallyat és 12 századot vert-meg 12 zászlóally és 6 lovas század. A' csatamezőn 300 holt találtatott; ezen kívül 300 fogoly, számos sebesült, 45 társzekér, temérdek fegyver, hadi szer és igen sok szökevény, — ezek első gyümölcsei a' győzedelemnek, melly az ellenségnek legalább is 1500 emberébe került. Részünkrül 40 holt és 450 sebesült a' veszteség. A' foglyok száma sokkal nagyobb lőn, ha némelly ezredek, kivált Borso di Carminati portugáli osztálya, bőszülten és senkinek sem kegyelmezve nem harczoltak volna."

Bordeauxból jul. 26káról üzenték Parisba, hogy D. Carlos a' jul. 15ki csata után Chelva felé sietett, 's jul. 19kén Sarrionba érkezett, 20kán pedig Mosqueruïlanak vette utját. Oraa sarkában volt az ellenségnek, 's jelenté, hogy jul. 15kén sokkal többet vesztett D. Carlos, mint eleinte gondolta. Erro minister is megsebesítetett. A' carlista tábor hihetőleg az Ebrón visszamenni igyekszik.

Bayonnei jul. 24ki levél szerint az Ebrón átkelt új carlista expeditio Castilián keresztül Madrid felé nyomul. Zariategui jul. 19kén költ proclamatiójában mondja seregének, melly 8000 gyalogból 's 400 lovasból áll, hogy többé nincs előttük az Ebro, hanem Castiliának siksága, 's egy nagy és dicső tett várakozik rájok.

Bordeaux jul. 27kén. A' praetendens Camarillasnak vette utját, mi oda mutat, hogy az Ebrón visszamenni szándékozik, még pedig Tudela vidékén. Espartero jul. 19kén Cuenca mellett Villar de Domingo-Garciában volt, onnan arra fordulandó, merre D. Carlos menend. — Bayonne, jul. 27kén. D. Carlos jul. 22kén Darocába érkezett, 's Borza felé tartott. Espartero és Oraa űzik őt sebes utazásában. — E' tudósítások mutatják, hogy D. Carlos éppen azon irányban megyen, mellyben az Ebrón közelebb átkelt carlista expeditio jő. A' Gazettte de France innen azt következteti, hogy e' szembeszökő mozgás csak a' két carlista tábor egyesítésére czéloz, 's a' 10—12 ezernyi új sereget magához vevén D. Carlos, nem igen fog gondolkozni az Ebrón átmenetelről. A' Messager is olly nézettel van, hogy D. Carlos csak azért tette e' fordulást, mivel Espartero jul. 19kén utját állotta, 's az infant kifáradt, rendetlen, ágyúk 's lovasság nélkül lévő seregét, pihent 's jó helyen álló seregek ellen vezetni nem merte, de azért még a' baski tartományokba visszamenetel messze van, annyival inkább, mivel D. Carlos a' második expeditiói csapatra számolhat. A' Journal des Débats ellenben úgy vélekedik, hogy az expeditiót semmivé tette a' Chiva melletti csata, és Esparterónak 's Buerensnek szemközt és oldalt fenyegető állása.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK. A' londoni cityben hírlelik, hogy Anglia kereskedési egyezésre lépett Spanyolországgal, miként a' britt pamut-árúk csekély vám mellett vitethetnek Spanyolországba. Philadelphiából amerikai kereskedő házaktól egy hajó 250 ezer dollárt hozott Angliába.

Rheinhessen jul. 24dikén. A' káposzta-aratás tartományunkban, kivált a' homokos földeken, a' tartós szárazság miatt igen silányúl ütött-ki. Illy környületek között a' káposzta és répamag-olaj árának fel kell hágnia; egy mérő káposzta már is 15 fton, egy akó répamag-olaj 36½ talléron kél.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

Trattner és Károlyi' Könyvnyomtató-Intézetében Pesten naponként megjelennek:

A' Fő Méltóságu Királyi Udvari Fő Törvényszékeken 1837dik eszt. Viz Kereszti Törvényszakasz alatt hozott és kihirdetett Itéletek (Sententiae Curiales)

ára egy egy terminuson megjelenendő nyomtatott Sententiáknak 1 for. 30 kr. peng. pénzben. Egész esztendő alatt pedig 6 for. pengő pénzben.

Azon Tek. Vármegyék, királyi Városok 's Uradalmak, mellyek eddig is Levéltáraik számára a' Fő Mélt. Királyi Kuria nyomtatott Itéleteit megszerezni szokták, méltóztassanak az iránt a' fentebbi Typographiában rendelést tétetni. Pesttől távolabb lakó TT. *Bírák* és *Prókátor* Urak vagy hetenként, vagy a' törvényszakasz végével egyszerre vitethetik-el alkalom által példányaikat.

Az 1822. esztendő óta megjelent Sententiákat is megszerezhetni — egy egy Terminus ára 1 for. ezüst pénz. (1)

Kiss Ádám' Egyházi Beszédei

Második Darab.

Ára kötetlen 54 kr. ezüst pénzben. E' jelen kötet ismét *huszonkét* Prédikációt foglal magában. A' lelkes Szerzőnek munkáját az első kötet' foglalatjából már eléggé esmeri az illető Olvasó Közönség, 's azt különösen figyelmére méltatta, annál fogva mind azért, mind pedig a' Szerzőnek szerénységével meg nem egyezőnek lenni vélik a' Kiadók: hogy ezen Egyházi Beszédeket bővebben ajánlják, 's hosszasb dicsérettel kisérjék. — Még az első kötetből is vagynak néhány példányok à 54 kr. ezüst pénzben. — A' 3dik Darab sajtó alatt van. (1)

---

(2) Néhai *Beregszászi Pálnak*, a' napkeleti nyelvek' nagy búvárjának's első nyelvtudósunknak következő két nevezetes munkája:

Über die Aehnlichkeit der hungarischen Sprache mit den morgenländischen, nebst einer Entwickelung der Natur, und mancher bishero unbekannten Eigenschaften derselben. Leipzig 1796. (214 *lap negyedrétben.*) *és*

Versuch einer magyarischen Sprachlehre, mit einiger Hinsicht auf die türkische und andere morgenländischen Sprachen. Erlangen 1797. (288 *lap nyolczadrétben.*)

Megszerezhetők a' *Hazai 's Külföldi Tudósítások' szerkesztő hivatalánál* zöldkert (Kohlbacher) utczában 498. szám alatt. Az elsőnek ára 1 forint 24 kr. az utóbbinak 1 forint pengő pénzben. (3)

---

(1) Tudományos-jelentés. Alólirott a' titt. Közönségnek ezennel tudtára adom, hogy a' mult esztendei Aug hónapban az Érte-

sitóben hirdetett *Honi Magyar Törvény könyvem* még e' folyó hónapban a' sajtót elhagyja; azért figyelmeztetem a' titt. előfizető urakat, hogy példányaik' általvételére következő Jósefi pesti vásár alkalmával rendeléseiket megtegyék. — Egyszersmind jelentem, hogy az előfizetést, vagy az aláírást is a' mondott vásárig, az az Martius 20káig a' hirdetett 32 garas ezüst előfizetési árron még elfogadom — azután pedig bolti ára 2 for. p. p. fog emeltetni. Pesten, febr. 7kén 1837.

Acsádi Acsády Sándor,
hites ügyvéd.
Lakása kerepesi ut, Benitzky ház. (2)

---

(1) Ház-eladás. Budán a' vizi-városban, a' vár alatt az ugy nevezett uj-utczában 718. szám alatt fekvő *Vojtsek* ház, hozzá tartozó kerttel, melly különös két kuttal van ellátva, folyó esztendő februarius hónap' 25kén az idevaló Földbirói hivatalnál a' birtokosnak saját kivánságára közönséges árverés utján fog eladatni. A' szorosabb feltételekről a' meghatalmazott a' várban uri-utcza 28. szám alatti házban az 1ső emeletben a' bástya felől tudósitást adand. (3)

---

(2) Mészárszék haszonbérlése. Tettes Tolna vármegyében a' mltgos báró Sina György ur uradalma Simontornya mezővárosában a' mészárszék hozzá tartozó épületekkel, több holdakból álló szántóföld, rét és legelővel együtt, haszonbérbe sz György naptól 1837dik esztendőtől kezdve három egymásután következő évre február' 18dikán szokott reggeli órákban, a' tiszttartóság Canczelláriájában tartandó árverés utján kiadatni fog. — A' kivenni szándékozók a' fenirt napra illendő bánatpénzzel ellátva meghivattatnak. (3)

---

(3) Tettes Heves vármegyében kebelezett privilegiált Gyöngyös városában Kassa felé vivő országutban a' vásár helyen egy nemesi Kuria, melly négy utczára terjed, 's mind öszve kerttel együtt 1476 □ ölet tészen, és igy többfelé is felosztható, a' rajta kőből mésszel épitett magasb házzal, mellyben 5 szoba, — mellette más szinte jó materiálékból lévő épülettel mellyben 2 szoba, konyha, borház, egy istáló 6 lóra, másik 4 tehénre, szekérszin 2 szekérre, egy igen jó bort tartó 1000 akóra való pincze jó karban találtatnak, minden földes úri jusokkal örök áron eladó. — Kinek kedve lészen megvenni, a' többi feltét-lekről Gyöngyösön t. *Burik Sigmond*, — Pesten t. *Kutsera Lőrincz* Fiskális uraktól bővebb tudósitást vehet. (3)

---

(3) Haszonbérlet. E' folyó 1837dik esztendei Martius hónapnak 1ső napján Rácz-Almáson ts ns Fejér vármegyében Budán alúl 7 órányira, a' dunai halászat a' többet igérőnek árverés utján haszonbérbe ki fog adatni. (3)

---

(3) Hirdetés. Pest vármegyében helyezett Pilis mezővárosában a' jövő szent György-naptól kezdve, hat egymásután következő évre, az alább megnevezett haszonvételek, akár szabad kézből, akár a' jövő Martius hónap' 11kén reggeli 10 óra tájban mltgos gróf Beleznai Beleznay János urnak Pesten a' zöldkert utczában 488dik szám alatt lévő házában tartandó árverés utján fognak haszonbérbe adatni, ugymint:

1ször Négyszer évenként tartandó országos vásári jövedelem.

2szor Mészárszék hozzá tartozó alkalmas épülettel, melly áll három szobából 's pinczéből, 10 darab marhára való istállóból, 's egy vágó hidból, ezen kivül tartozik ezen mészárszéki jövedelemhez 30 hold szántó föld, és négy kasza alja rét.

3szor Nagy vendégfogadó szabad bor- 's pálinka-mérési jussal. — Ezen épületben találtatik 10 szoba, konyha, 24 lóra istálló, egy nagy pajta a' beszállók számára, mintegy 150 lóra való készülettel ellátva. Egyébbiránt ehez tartozik még félesztendei bormérési jus a' város korcsmájában, valamint szinte a' határszélen az országutban egy korcsma, melly áll 4 szobából, egy konyha 's kamarából, egy szinből 's istállóból, mellyben mintegy 60 ló elfér. Ehez tartozik még 30 hold legelő, fél telek szántó föld 's 3 kaszás rét.

4szer Kalmár bolt hozzá tartozó lakással, melly áll két szobából 's konyhából, 's ehez tartozik a' sóárulás jusa is.

A' kibérleni szándékozók jelentsék magokat a' fentirt napon és helyen, vagy ha kéz alatt akarnák kivenni, más időben is a' fent tisztelt Gróf urnak emlitett pesti házában lakó megbizottjánál, 1000 pengő forint bánatbér letétele mellett. Költ Pesten, febr. 1sőjén 1837. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, febr. 4kén: 5 pctes statuskötelez. $105\frac{5}{32}$; 3 pctes $75\frac{9}{16}$; 1820diki statns kölcs. 225; 1834diki $571\frac{7}{8}$; $2\frac{1}{2}$ pctes Bécs városi bankóköt. 66; bankrészvény $1368\frac{1}{2}$.

Gabonaár: Pest, febr. 7kén, váltógarasban: rozs $53\frac{1}{4}$—$50\frac{7}{8}$; zab 38—$34\frac{2}{3}$.

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

13. szám. Pesten szombaton Kisasszonyhó' 12kén 1837

Magyarország és Erdély (kinevezések; az ágost. vall. ker. gyülése Pozsonyban; Schams Ferencz venyige-iskolája; m. tudós társasági jelentés; 'sat.) Ausztria (császárné Ő Felsége lábbadozása.) Nagybritannia (követválasztások; Green úr léghajózása; a' Spectator czikkelye a' hannoverai ügyben, egyvelgek.) Francziaország (sovány juliusi ünnep; Mercenaro levele; asszonyi hűség; egyvelgek.) Persia. Németország (a' badeni országgyűlés' bezárása; 'sat.) Amerika. Olaszország. Portugallia (contrarevolutioi hirek; 'sat.) Spanyolország (hadi tudósítások; Ripoll feladja magát; új cortes összehívása; Espartero es Oraa Cantavieját ostromolják; 'sat.) Kereskedesi tudósítások.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. 's apost. kir. Felsége Dobra Ábrahám temes fábriczi plebánus, Erdélyi János belényesi gymn. igazgató, Szilágyi Simeon pocsaji, Alexi János váradolaszi, és Aaron Tódor galsai plebánus urakat a' nagyváradi görög szert. káptalan tiszteletbeli kanonokaivá nevezni kegyelmesen méltóztatott. Hirnök.

A' nagym. erdélyi u. Kanczelláriánál f. aug. 3dikán Bogya György k. lajstromozó valóságos udv. feltevővé; Laskay Károly udv. írnok, lajstromozóvá; Török János járulnok udv. irnokká, Felső-Csernátoni Bod Péter gyakornok pedig udv. járulnokká neveztettek.

A' nagyméltt. m. kir. udv. Kamara Karloviczra vám- és 30adhívatali perceptorrá Pestuka Jánost nevezte.

Kolozsvártt aug. 3. Austriai kir. főherczeg estei Ferdinand kir. fensége Szebenből jöttében tegnap d. u. 4 órakor e' városba megérkezvén, b. Józsika János úr ő excjánál ebédelt; ezután az újból épült katonai lakházat meglátogatá, annak minden részeit gondos figyelemmel megvizsgálva, az egésszel való különös megelégedését kijelentette; innen a' piaczi cath. nagy templom mellett épülő toronyhoz ment, 's örömmel szemlélte a' munka czélirányos előmentit. Estve az egész város ki volt világítva, 's az itteni ezred muzsika kara gyönyörködtette a' néptömeget. Ő kir. Fensége még azon estve 11 óra előtt tovább folytatta Bécs felé való útját. — Ő Fenségének Pesten keresztül utaztát már jelentettük.

Ő cs. kir. felsége, tekintetbe vevén, mi szerint Schams Ferencz három év óta Buda határin fenálló egyetemi magyar venyige-iskolája igen hasznos következményű bortermesztésünkre 's azzali gazdálkodásunkra, 1837től kezdve e' hazai intézet gyarapitására évenként 100 pgő frt rendelt kifizettetni a' ráczkevi cs. kir. nemzetségi uradalom jövedelmiből, azon meghagyással, hogy a' mezei gazdálkodás ez ága iránti jobb 's alaposabb nézetek 's utmutatások terjesztésire, a' ráczkevi uradalom minden községe számára Schams Ferencz szerkesztése alatt egyenlő példányszámban magyarul és németül megjelenő „Magyarország bortermesztését 's borkészítését tárgyazó folyóirás"ból, két példány vásároltassék, 's igy a' köznép is tudhassa: mikép keljen ez ipar- 's élelemágmüvelést rendszeresen 's jobban gyümölcsözőleg űzni. E' gyönyörü példa hihetőleg minden bortermesztő uradalmat, hely 's vidéket hasonló tételre buzdítand országunk szerte.

A' m. tudós társaság, jul. 17. 24. és aug. 3d. tartott kisgyűléseiben többféle belső dolgai' megvitatásával, a' Tájszótár' folytatólagos átnézésével, 's beküldött kéziratok' ügyével foglalkozott. Névszerint: egy orvosi 's egy drámai munka vizsgálat alá bocsátatott; két más, a' birálók' előadására nyomtatástól elmozdítatott; ellenben Shakespeare' Romeo és Juliája, angolból Náray Antal által fordítva, Balogh Pál r. t. és Schedel Ferencz titoknok' ajánlásokra, a' Külföldi Játékszín' XVIIIdik kötetébe felvételre; — Gegő Elek lev. tag' moldvai utazása pedig, Jankovich Miklós tiszt. és Kállay Ferencz rendes tagok' előadásokra külön és soron kívül nyomatásra ajánltattak a' nagygyűlésnek. — A' könyvtár' számára beküldött ajándékok: 1. A' gazdasági egyesülettől, a' Gazdasági Tudósítások 1ső füzete (Buda, 1837.) 2. Az Athenaeum' kiadóitól az Athenaeum' és Figyelmező' első félévi kötetei. 3. Bitnicz Lajostól: A' magyar nyelvtudomány' két kötete (Pest, 1837.) 4. Kopeczky Ferencztől: a' világ' közönséges historiája' 2d. kötete (Pest, 1837.) 5. Peregriny Elektől: Életből szedett képek (Pozson, 1837.) 6. Kucsera Lőrincztől, értekezés a' rövid utú visszatételről; 's 7. Kapy István sárosmegyei főjegyzőtől: Sárosy Gyula' „nyelvészke" czímü grammatikája (Kassa, 1837.)

Pozsonyban folyó évi julius' 25d. és következő napjain tartatott t. Kubinyi Gáspár úr' elnöksége alatt számos egyházi 's világi küldöttek' jelenlétében, az ágostai vallástételt követők' egyházi kerületi gyülése. Ennek kezdetén t. Róth Mihály úr, pozsonyi polgármesterré 's helybeli és esperesti felügyelővé lett kineveztetése' következtében, főjegyzői hivataláról lemondván, erre köz megegyezéssel t. Andreánszky Antal t. n. Liptó várme-

gyei táblabíró úr neveztetett-ki. E' gyűlés alatt több helybeli egyházi 's oskolai tárgyak vétettek tanácskozás alá, mellyeknek elhatározása után a' consistoriumoknak szabályos rendezése jött szóba. Ez iránt a' Pozsony, Mosony, Nyitra, Liptó 's Turócz vmegyei esperestségek' küldöttjei észrevételeiket (reflexio) irásban benyutjván, több vitatások' végeztével az elnök úr oda nyilatkozott, hogy mivel e' tárgy az országgyűléstől várhatja általános eldöntését 's megerősítését, ezt hát arra halasztani, egyszersmind addig is, mig ez beállana, az e' tárgyban kinevezett küldöttség' munkálatit előbb ugyan mélt. báró Prónay Sándor úr, az ágostai vallástételt követők' főfelügyelője' f. e. jun. 20káról költ rendelő levele' következtében, a' f. e. september' 2kán Pesten tartandó főconsistorium' tanácskozásn alá bocsátatni 's onnan ugyanezt a' nm. m. k. Helytartó-tanács' kegyes szine elébe terjesztetni jónak látná, — mellyen az egész gyűlés megnyugodván, a' többször tisztelt elnök úr személyes érdemei által díszesített 's mindenek' általános megclégedésével viselt felügyelői hivataláról, mind az egyházi mind a' világi rendek' mély fájdalmára, lemondott. Hirn.

Nógrádból. A' nógrádi ágost. hitv. esperesség mult h. 17kén 23. szavazattal Kubinyi Ágoston urat, Nógrád főbiztosát, választotta esperességi főfelügyelőjeül.

Klaszy Venczel úr, pesti szabó mester a' „nemzetiségről" értekező könyvecskének ama 180 példányából, mellyeket taval a' pesti magyar szinház javára ajándékozván, pesti könyváros Eggenberger urnak eladás végett általadott, a' még el nem kelt könyveknek árát 24 krról 20 pengő krra szállítá-le, részint, hogy a' kevesebb tehetségűek is megszerezhessék, részint hogy a' nevezett intézet jövedelmének forrása ez által is megkönnyittetve szaporíttassék. Jegyzésre méltó, hogy az emlitett diszes magyar öltözeteknek rézre metszett és festett hat rajza is találkozik, mellyek már magukban is kétszerte többet érnek az egy huszasnál.

Pest. A' „gazdasági egyesület" gyapjuraktárába julius 23tól aug. 7ig, Gosztonyi Lajos, Bukowszky Ferdinand, Brunszvik Ferencz gr., Andrássy György gróf, özvegy Csáky István grnő, Mattolay Gábor, Festetics Vincze gr., Darás Pál, 's Barkóczy János gr., összesen 343,632 font gyapjút küldöttek, mellyből jul. 19től mostig 86,032 font kelt el. — Zimonyi kereskedési tudósitások szerint, a' szerb kormány igen czélszerű rendeléseket tőn a' határszéleken kereskedésünk előmozdítására, melly nagy kiterjedést nyerend, ha a' szerb vesztegllőházak jól megalapulván, a' miéink feleslegesekké válandnak.

Pest. Minél gyakrabban szorul valaki bérkocsira, annál érdekesebb tudnia a' pesti bérkocsikárszabályzatát. A' város erdejéig, hová az év' szebb részeiben legnagyobb divatja van a' kocsizásnak, teszen a' vitelbér 1 fr. 30 kr. vczéd; a' rumbachi vasfördőbe ugyanennyit; Budára a' rudas fördőbe 1 f. 15 kr.; a' császárfördőig 1 f. 30 kr.; — ide a' társaságkocsin most már igen olcsón, 10 pengő krért mehetni; Ó Budára 2 f. 30 kr.; egész napra a' két főváros vonalin belül 8 fr.; fél napra 4 fr.; lóversenyre 3 f. 30 kr. 'sat.) Mind ezekben a' várás és visszajövetel nem foglaltatik. A' várjpénz teszen egy órára 40 kr.; de már á' 2dik 's 3dik órára is egyenként csak 30 kr. A' visszahozatali-bér a' várakozásnak illető jutalmazása mellett felét teszi a' vitelbérnek. Estve és éjjel kétszeres bér fizettetik.

AUSZTRIA.

Ischl, aug. 5d. Császárné Ő Felsége' lábbadozási állapotja olly megnyugtató, hogy aug. 5diktől kezdve semmi orvosi jelentések sem adatnak-ki.

NAGYBRITANNIA.

A' radicalis Spectator így védelmezi a' hannoverai nyilt-levelet: Az elhunyt király által 1833ban jóváhagyott alkotványnak Cumberland hg. ellenmodott, 's neki, mint érett koru és a' thrónhoz legközelebb álló férfinak, volt is joga szóllani. E' felett a' boldogult király Hannoverában a' familia uradalmait civillistaért engedte-át, mit nem csak Cumberland hg. hanem Sussex hg. is ellenzett. Hannovera és Anglia törvényei szerint az uralkodó fejedelemnek nincs hatalma familiáját vagy örököseit illyesmire kötelezni. Miután a' megholt király Károly braunschweigi hget az örökségből kirekesztette, ennek minden maradékait önkényt 's törvénytelenül megfosztotta a' thróntól, melly rendszabály ellen a' familiának minden tagjai, Vilmos hgen kívül, felszólaltak, 's eddig még a' német szövetség által sem ismertetett-el. A' hannoverai országgyűlés 10 shilling napi díjt rendelt a' követeknek, miért az országgyűlés néha egy esztendeig is eltartott. Egyébiránt el kell várni következéseit a' hannoverai király lépésének, mielőtt róla itélet mondatnék. — A' Courier egy czikkelyben állítja, hogy Sussex hg. Cumberland hgnek a' hannoverai uradalmak elidegenítése eránti ellenmondását nem írta-alá, hanem a' IV. Vilmos által jóváhagyott alkotványt igenis aláírta. — A' különféle szinü hírlapok átaljában sokat beszélnek a' hannoverai nyiltlevélről, 's egy választás sem múlik-el, hogy a' jeleltek a' Cumberland-párttól ne ijesztenék a' választókat. A' M. Chronicle szerint a' toryk csak azt sajnálják, hogy a' hannoverai király a' választások végét be nem várta.

Leiningen hg. (Kent hgné fija első férjétől) nejével 's Erneszt Eduard hggel Londonból jul. 24kén Doverbe utazott, onnan a' szárazföldre hajózandó. Holstein-Glücksburg Keresztély hg. Blome báró dán követ kíséretében jul. 22kén udvarlott a' királynénál, 's thrónraléptéhez szerencsét kivánt fejedelme nevében. Orlow gr. jul. 24kén Londonderry marquis által pompásan megvendégeltetvén, jul. 25kén elhajózott Hamburg felé.

A' királyné Sussex hget a' k. testőri pattantyússág főkapitányává nevezte, mi tábornoksággal egyenlő rang, 's eddig a' király vagy a' thrónhoz legközelebb álló személy által viseltetett. Ebben a' whigek új jelét látják a' pártjok eránti kedvezésnek. — A' tory lapok igen boszonkodnak, hogy a' worcesteri tory püspök helyett a' norwichi whig püspök neveztetett a' királyné kabineti titoknokává. — Jul. 24kén meghalálozott Dr. Edward Grey herefordi whig püspök, Grey lordnak testvére.

Alsó Canadában; mióta a' kormánynak 's parlamentnek az ottani törvényhatóság követeléseit megtagadó határozata tudva van, igen növekszik a' forrás. Gosford l. főkormányzó fenyegető proclamatiót bocsáta-ki, melly Berthierben szétszaggattaték. Felső Canada törvényhozó gyűlése megnyittatott; a' kormányzó beszédében csak arra inté a' tagokat, hogy az egyesült statusok és alsó Canada példáját ne kövessék, 's a' bankok készpénz fizetése által a' köz hitelt tartsák-fen.

Greenwich W. Attwood toryt és Barnard reformert választotta követeinek; Napier admiral megbukott, 's a' ministerium itt is egy szózatot vesztett-el. Palmerston l. Tivertonban, Spring-Rice Cambridgeben, sir J. C. Hobhouse Nottinghamban újra megválasztattak. — A' liverpooli választás alkalmával jul. 24kén ördögi gonoszság követtetett-el. Egy gyermeknek t. i. valaki veres szalagot adott, mit ő gyermeki örömmel nyakába kötött. Apja, a' radicalis jelelteknek vakbuzgó párthíve, meglátván nyakában Sandon szalagját, borzasztó káromlások között kirántá kését, 's gyermeke nyakát elmetszette. Az ember fogságra vitetett, a' gyermek sebje összevarratott, de nehezen fog életben maradni.

Dr. Lushington, Tower Hamlet követe, választóihoz tartott beszédekor azt nyilatkoztatá, hogy az új parlamentban mindenek előtt szükséges leend kérdést tenni az iránt, valyon a' királyt nem kelle Anglia thrónörökségéből kizárni. Erre a' Standard így szól: Hannovera királya önmagára 's barátaira nézve köteles Dr. Lushingtont becsületsértő kifakadásiért feleletre vonni. A' tudós doctor felségbántással vádolja Ő Felségét. Dr. Lushington készakarva hazudott e' vád kimondásakor. Hannovera királya mindig kimélte a' gúnyolókat, mi neki is barátainak is ártalmára volt. E' kiméletet azonban olly publicisták iránt gyakorlá, kiknek beszédeit hirtelenkedésnek tulajdonította, vagy olly alacsony teremtmények iránt, kiknek szegénységén szánakozott. De Dr. Lushingtonnal másképen áll a' dolog. Neki volt ideje megfontolni a' rágalmat, 's mint jól fizetett jurista, szegénységgel nem mentheti magát. Ismét mondjuk tehát: a' hannoverai királytól ön charaktere és vele együtt felségbántással vádolt barátainak (az orangistáknak) bátorsága kivánja, hogy e' rágalmazót szigoru számadásra vonja. — Dr. Lushington, mond a' M. Post, nyúl szívü ember, 's becses személyét veszélyre ki nem teszi, mégis vegyes népgyűlés előtt olly kérdést feszeget, melly polgárháborúra vezet. Az új parlamentben, ugy mond a' vitéz doctor, kérdést kell tenni az iránt, valyon az örökségi rendet nem kelle változtatni. Minthogy parlamenti helyéről biztosítva van, felszóllítjuk őt, önmaga hozza-elő e' kérdést. Ettől, úgy hisszük őrizkedni fog, 's ha a' nép szerencsétlenségére hozzá hasonló árulókból szerkeztetnék-össze az alsó ház 's e' kérdést tanácskozásba venné, ez eránti határozatát érdemlett megvetéssel fogadná a' nemzet. — Seymour l. a' kincstár lordbiztosa Totneszben, Labouchere úr pénzmester Tauntonban, W. Russell l. (Bedford hg. unokája) Tavistockban, ismét elválasztattak. Ellice urat, Grey l. sógrát, mielőtt Coventryban elválasztaték, este két gyilkos megrohanta, 's a' dőfést kísérője hárítá-el karjával. Az egyik gyilkos elfogatott. — A' választások nem kis befolyással vannak a' statusjövedelmekre és iparra. A' posta legalább is 100 ezer ft. stgel többet hoz-be. A' könyvnyomtatók is nagy hasznot látnak a' sok felirás és meghívó jegy nyomtatásából. De még a' sebészeknek is jó keresetet ad a' választásokban összetört fejek' 's tagok' gyógyítása.

A' Standard szerint hírlelik, hogy a' parlament összegyülése után 12 új pair és 4 hg. fogna neveztetni. — A' M. Herald illy megjegyzést teszen a' k. familiáról: A' királyné igen jól játszik zongorán, 's e' mellett kellemes szava van. Kent hgné ügyes hangmüvészné. IV. György violoncellót játszék, 's szép alhangon énekelt. Cambridge hg. jelesen játszik hegedűn; Augusta hgasszony több hangműveket szerzett; Adelheide királyné igen ismeri a' hangászatot. — Maltában jun. 21kétől 28ig 279 cholerabeteg közül 222 holt-meg. Jul. 4keig ismét 306 cholera-eset jött-elő. — Konstantinápolból írják a' M. Chroniclének, hogy Vixen hajót az oroszok' hadi hajóvá változtatták. — A' Bethovennek Bonnban állítandó emlékre jul. 26kán adott hangverseny

)(

mind hangászati, mind jövedelmi tekintetben roszszul ütött-ki.

Durham városban is igen tüzes volt a' választási vita. A' reformerek minden erejöket összeszedték, 's reményök annál nagyobb volt, mivel maga Durham l. is, ki ott nagy befolyással bír, most itthon van. Mindazáltal a' poll az eddigi követeknek, u. m. Trever torynak, és Harland whignek elválasztásával végződött, noha Durham l. levelében a' város képviselőségének meg nem osztását ajánlotta.

J. Planta urat, kinek neve az orangista egyesület eránti parlamenti nyomozáskor sokszor említeték, a' hannoverai király a' Guelph-rendel ajándékozta-meg, mire a' whig-radicalis lapok némi észrevételeket tettek; Planta úr azonban IV. Vilmos titoknokának egy levelével bizonyítja, hogy Erneszt király csak elhunyt báttyának kívánságát teljesíté.

FRANCZIAORSZÁG.

A' juliusi ünnep második napja nem volt fényesebb az elsőnél. Az egyházak, mellyekben gyász istentiszteletek tartattak, ezelőtt gazdagon valának ékesítve, de az ékesítmény évről évre egyszerűbbé, ez idén pedig egészen fénytelenné lőn. Csak a' Louvre sírjainál látszottak díszitmények, 's mindenik sírnál egy nemzeti őr állott. Az ifjak, karjokon fekete fátyollal, 's némellyek zsebökben beszédekkel, csapatonként jártak az utczákon, 's foglalatoskodtatták a' felvigyázó rendőrséget. A' nép csendesen viselte magát. A' Journal des Débats örül e' csendes ünnepnek. „Nem kell, ugy mond, a' juliusi revolutiót következéseitől elválasztani, különben nagysága félre ismertetik. Mi lenne három napi buzgalom olly gyulékony nép életében, mint a' mienk, ha Francziaország, a' revolutiót megtévén, annak egész terjedelmét ki nem számította, 's határait szorosan ki nem tűzte volna? Hogy ezt valaki felfoghassa, nem csak hősi kezdetét kell tekintenie, hanem az alkotványi thrón és monarchiai alkotvány gyors felállását, a' polgároknak csodálatos szerkezését nemzeti őrökké, az ország belső bátorságának és külső függetlenségének megőrzése végett, a' népnek tiszteletét a' köz hatalmak iránt, kivéve az egyet, melly a' köz szabadságokkal megférhetlennek nyilatkozék, a' gyöngéd félénkséget a' szerzett jogok és magányos érdekek előtt, Európa békéjének fentartását, és a' nyomós ellenszegülést az anarchia merészletei ellen. A' juliusi revelutio a' szabadságot védelmezte, 's a' rendet visszaállította, a' ministerek rendeleteit széttépte, 's életöket megoltalmazta, egy despotai statuscsínyt semmivé tőn 's a' juniusi és aprilisi lázadásokat elnyomta, minden szenvedélyeknek gátat vetett, a' féktelenséget gátolta, büntette és megkegyelmezett neki. E' czímzetekkel üli a' juliusi revolutio hetedik évi ünnepét!"

Bonaparte Lajos hg. megjelenése nagy mozgásba hozá a' franczia határszéli rendőrséget, 's az utazók szorosan megvizsgáltatnak.

A' tudományok akademiájának jul. 17ki ülésében Geoffroy Saint-Hilaire úr egy levelet olvasott-fel Mercenaro úrtól, ki azon csudálkozik, hogy némelly természetvizsgálók most is tagadják majmok létezését a' gibraltari sziklákon, holott ő a' keleti részen tizenkettőnként látta a' majmokat játszani, 's az Alamedán sétáltakor sokszor kéntelen volt elrejtezni a' majmok által rá dobált kövek előtt. Egy altiszt állítása szerint éjjel egészen az ágyutelepek alá mennek a' majmok, 's őket meglőni vagy riasztani nem szabad.

Paris fenyítő törvényszéke előtt közelebb egy, részint furcsa, részint érzékenyítő vallatás történt. Az elnök tudakozá Mezerayné asszonyt: Sokszor megverte-e önt a' férje? Mezerayné: Istenem, elnök úr, hiszen én erről soha senki előtt sem panaszkodtam. Elnök: Tudom, de a' szomszédok boszankodtak az ön férjének viseletén, 's a' királyi ügyvédnél panaszt tettek. Mezerayné: A' szomszédok roszul cselekedtek, én legjobb egyetértésben élek férjemmel. Elnök: E' becsületére válik önnek; de most törvényszék előtt áll, 's igazat kell mondania. Mezerayné sírva: Igazat fogok szólani. Elnök: Régi szokása e' már férjének önt verni? Mezerayné: 1814 óta. De ezt jó neven kell venni tőle; mert ez azon bánattól van, melly rajta erőt vett, mióta a' császár nem vala császár. Szegény férjem igen szerette császárját. Addig soha egy újjal sem bántott. De mióta a' császár nincs, ivásnak adta magát, 's elkezdett verni. Elnök: Ugy látszik, hogy önnel igen is gorombául bánt. Mezerayné élénken: Óh éppen nem, elnök úr; bizonysága ennek az, hogy igen jól érzem magamat; ő semmimet sem törte-el. Elnök a' vádlotthoz: Mezeray, hallja-e, milly buzgón igyekszik felesége önt kimenteni. Ön igen megérdemli a' büntetést. Mezeray: Nem az én hibám, miért mozdították-el császáromat? Elnök: E' nem ok felesége verésére. Mezeray: Erősebb az nálamnál; ha császáromra gondolok, a' vér fejembe szökik, 's ütnöm kell. Elnök: Hát gyakran gondolkozik-e róla? Mezeray: Minden nap. Mezerayné: Ne hidje elnök úr, csak dicsekszik. Mezeray: Kérdezze az úr feleségemet, nem szűntem-e meg a' veréstől, mihelyt a' császár visszatért. Mezerayné: Az igaz; mart. 20kától fogva igen jó volt, még aprilis és május hónapokban is, csak junius vége felé kezdette-el ismét. Mezeray: Waterloo után, a' világos. Az öreg katona három hónapi fogságra itéltetett, 's az elnök emlékezteté az asszonyt, hogy

ha férje még ezután is fogná verni, elválhatik tőle. Óh nem, elnök úr, válaszolá az asszony, igen köszönöm, de nem cselekszem. Ő gyermekeim apja, 's örömest szenvedek tőle. Ha a' szomszédok nem szólnak, én sohase panaszkodtam volna. Szegény férjem!

Jul. 29kén reggeli 6 órakor ágyudurrogások hirdeték a' népünnepet; de a' boltok még délben is nyitva, 's a' munkások dologban voltak. A' Temps oda céloz, hogy jövendőben egy napi ünnep is elég lenne, csak hogy ez határozottan e' végre rendeltetnék, 's más ünnepek által ne gátoltatnék-meg, mint most is a' szemle azért maradtel, mivel a' nemzeti őrség nem rég volt összegyűlve a' király előtt; egyébiránt is sok emberek vannak, kik e' polgári ünnepet utálták 's lassanként eltöröltetni kivánnák.

Loiret eskütt széke jul. 24kén a' megszökött politikai vétkeseket kizárta az amnestiából. Pontfarcy gr. Berry hgnének Vendéeban kalandoztakor legmunkásabb pártosa, öt évi önkéntes száműzetés után megjelent a' törvényszék előtt, 's ámbár ügyvéde az amnestiára hivatkozott, 's a' főügyvéd csak egy évi fogságot követelt, miután a' jury őt vétkesnek nyilatkoztatá, a' törvényszék 5 évi fogságra itélte. — Marseilleből több franczia orvosok készülnek Palermóba.

Napoleon kisöccse ellen, ugy látszik, lépések tétettek a' schweizi országgyülésnél. Eleinte a' Journal de Paris csak reményét nyilvánítá az iránt, hogy Schweiz nem engedendi a' herczeget ott tartózkodni. A' Paix pedig most már azt jelenti hogy a' hg. kiutasítása forma szerint kivántatott. Ezt ugyan a' Courrier français nem hiszi Molé úrról, mert ez Schweiczot megsértené. Bonaparte Lajos Thurgau cantonnak polgára, 's pattantyús tiszt a' szövetség szolgálatában. Schweiztól polgára számüzését kivánni, éppen annyi volna, mint azt kivánni, hogy nemzet lenni szünjék-meg. A' Temps igy szól: Némelly emberek a' juliusi dynastia ellenségének tekintik a' herczeget, pedig e' nem igaz; ő le van kötelezve e' dynastia iránt; ő nem ezt, hanem Franczia országot sértette-meg. Straszburgban nem thurgaui polgár czimzetével lépett-fel. Valóban okosabb 's illőbb lett volna hibáját nyilván elismernie 's a' következéseknek engednie.

A' megyei választások kezdetével Montalivet úr egy jun. 22ki körlevélben felszóllitá a' főispányokat, tennének tudósitást a' megyei tanácsnokok politikai charakteréről, mi végre illy formulárét külde nekik: 1) A' kormányrendszer barátai; 2) mérséklett demokratiai oppositio; 3) kivált demokratiai oppositio; 4) mérséklett legitimista oppositio; 5) kivált legitimista oppositio. Némelly hirlapok ebből nagy lármát ütöttek, miért a' Journal de Débats közli a' körlevelet a' megjegyzéssel, hogy Montalivet úrnak értesitetnie kellett a' választandó mairekről 's társaikról, mielőtt névjegyzékőket a' király elibe terjesztette volna.

Az algiri Moniteur jul. 21kén egy jul. 16ki csatáról tudósit, miként Duvivier ezredes 600 gyaloggal 120 lovassal, a' guelmai tábortól két órányira, merészen támadt-meg 5000 ellenséget; de tőle bekerittetvén, 's körülte mindent lángba borítva látván, szép rendel visszavonult Guelmába; vesztesége 4 holt és 64 sebesült. Ez alatt a' barátságos törzsökök háznépőket, csordájikat és sátraikat bátorságba helyezék. Az arabokat Achmetnek Boazis nevü tiszte vezérlé, 's tetemes veszteséget szenvedett. — Ramier gőzhajó jul. 22ki tudósitásokat hozott Toulonba.. A' tlemeceni őrsereg Oranba érkezett, 's innen Bonába küldetett. Oran vásárán minden bőséggel volt. Némelly törzsökök eleinte nem kedvelték a' szerződést, de később megnyugodtak benne. Abd-el-Kader Mascarából Tlemecenbe ment. Blidát még nem foglalták-el a' francziák, Algir tartományba várván az emirt, a' szerződés teljesitéséről személyesen gondoskodandót.

Joinville hg. jul. 30kán utazott-el Toulonba, mint hadnagy Casy kapitány alatt a' 100 ágyús Hercules hajón tengerre szállandó. A' hg. csak 20 éves, még is már a' negyedik utazást teszi; mostani czélja Amerika. Hercules, az egész déli hajóseregtől kisértetve, először Gibraltárba evez, 's onnan csak Favorite korvettet viszi magával. Maderát, Teneriffát, Senegált, Santiago de Prayát, Rio Janeirót, Bahiát, Cayennet, Martiniquet, Guadeloupet, Jamaicát és Cubát látogatja-meg a' herczeg, 's Chesapeak-öbölből az egyesült statusok belsejébe is kiránduland. Utazása 8—10 hónapig fog tartani.

Sebastiani gr. követ az angol udvarnál, Parisba érkezett. — Pontfarcy gr. a' cassatioszékre hivatkozott. Ügyét Berryer úr viendi; 's mivel Dupin úr az amnestiát igen szabadelműleg magyarazá, reménli a' Gazette de France, hogy Berryer urat gyámolitani fogja, 's igy az ő fényes talentomának jó hatása leend. — A' cassatioszék jul. 15kén határozá, hogy a' kik nem gyalázatos büntetéssel járó gonoszságról vádoltatnak, kezességre szabadon bocsátatásukat kérhetik. A' Constitutionnel szerint a' tulieriák kertjében reggelenként sok apró centimek találtatnak, egyik oldalon Bordeaux hg. arczképével 's e' körirással: „V. Henrik, francziák királya;" másik oldalon pedig borostyán-koszorú e' szavakkal: 1833 sept. 29ke. (A' hg. teljes korának ideje.)

PERSIA.

A' Times levelezője Konstantinápolból így ír: A' persa schah, legujabb tudósítások szerint, Heratba indult, 's szándéka, Teheránba addig vissza nem térni, mig e' tartományt meg nem hódította, 's Khorassant, hol most a' legnagyobb anarchia uralkodik, le nem csendesítette. Az orosz követ, mondják, császára részéről segítséget igért neki. Aleppói levelek szerint Damascusban kiütött a' cholera.

NÉMETORSZÁG.

A' lipcsei könyvnyomtató czéh Tauchnitz és Hackh urakat küldi, mint követeket, Mainzba Guttenberg ünnepére. A' könyvárusok is küldenek követeket; sőt több könyvárusok és nyomtatók magok is szándékoznak Mainzba utazni.

Göttinga jul. 28kán. Az egyetem ma délután tartott egyházában gyász istentisztelet IV. Vilmosért. A' fekete 's fehér szőnyeggel bevont karzaton két cziprus között állt a' szónokszék. Hátul a' boldogultnak csillagkoszorúval kerített neve alatt egy tábla volt ez egyszerü felirással: „Regem Rectorem suum sibi ereptum luget Georgia Augusta.“ K. O. Müller udvari tanácsnok latin nyelven tartott beszédet az elhunytnak charakteréről, 's megemlíté az ő különös vonzalmát e' város és egyetem iránt. A' tanítók mind, tanulók is igen nagy számmal voltak jelen.

Polignac hg. Egloffsheimban mulat Regensburg mellett, 's közelebb Münchenbe fog költözni Rechberg gr. palotájába.

Tübingában jul. 30kán halálozott-meg Münch, theologia tanítója, dekán és városi pap, 62dik évében.

Karlsruhe aug. 1jén. Nagyhg. ő k. magassága ma rekeszté-be az országgyűlést különösen nyájas beszéddel, melly sorra előszámolá a' jelen országgyűlés által elintézett fontos tárgyakat. Ezek között leginkább figyelmet érdemelnek: egy középponti büntető intézet 's a' nyomozás alatt levő foglyok fogházainak építésére 's bővítésére, tébolyodottak házának czélszerü építésére, folyamok szabályzására, utakra, vámépületekre, az akademia épületének bevégzésére 's műdarabok vásárlására, a' katonatisztek zsoldjának 's nyugpénzének nevelésére szavazott tetemes summák. Mindezekért szíves köszönetet mondván a' nagyhg. így nyilatkozék: „Bízzanak bennem az urak ezután is, tiszteljék a' jogot, vegyék illő tekintetbe a' fenálló viszonyokat, így mind inkább megerősítendik alkotványunkat, mellynek hű megőrzése és pontos teljesítése életem legfontosabb feladatai közé tartozik.“

AMERIKA.

Az egyesült statusok kormánya visszaadatá a' Natchez hadi hajó által nem rég elfogott mexicói brigget, valamint a' mexicóiak által elfogott amerikai hajók 's utazók is szabadon bocsátattak. Ujyorkban jun. 29kén tartott gyűlésben már Webster Dánielnek jövendőbeli praesidenssé választásán tanakodtak. Floridában az indusok csakugyan háborúhoz készülnek.

Új-yorki jul. 8ki tudósítások szerint a' kereskedés régi élénkségét visszanyerni látszék. A' politikai versengést újra elkezdték a' hírlapok, 's a' mostani és kilépett praesidens mellett és ellen élénken folytatják. Majusban már 4,863,964 dollár jövedelme volt a' kincstárnak, kiadása pedig csak 2,727,177. Északi Karolinában Warringtonban jul. 29kén halálozott-meg a' 83 évü Macon Nathanael, a' képviselő háznak később a' senatusnak érdemes tagja, Jeffersonnak és Madisonnak lelki barátja.

OLASZORSZÁG.

Nápoly jul. 25kén. A' holtak száma naponként már csak 120—150re megyen; de Nico, Massa, Meta és Sorrento szemközt fekvő helyeken még nem igen jól van az egészségi állapot. A' siciliai esetekről hallgat a' kormány, 's a' közönség annál többet beszél 's annál több ál híreket kőlt róluk. Palermóban, magányos levelek szerint, utolsó vonaglásiban van a' nyavalya. A' nyár még eddig igen mérséklett volt.

PORTUGALLIA.

Lissabon jul. 15kén. Tegnapelőtt Oportóból telegraph által üzenteték a' kormánynak, hogy Villa da Barca őrserege 's lakosai az 1826ki chartát kiáltották-ki; a' Bragából oda küldött seregek egyesültek a' felzendűltekkel, 's visszatérvén Bragába, ott is a' chartát kiáltották-ki, miért Oportóból egy seregcsapat indítatott-el Braga felé. E' tudósítás következésében a' kormány több személyeket elfogatott. Tegnap semmit sem jelentvén a' telegraph, ugy hiszik, hogy a' zendülés Oportóban is kiütött. A' cortes a' személyes biztosítványokat az egész országban felfüggeszteni határozá bizonytalan ideig, a' sajtószabadságot egy hónapig, napi lapok nyomatását további parancsig. Mi tehát ismét visszaestünk D. Miguel önkényü korába; minden ki van téve ellensége üldözéseinek. Ha kit személyes ellensége bevádol, tüstént katonák küldetnek érette, 's illy módon legnagyobb boszantások követtetnek-el a' házaknál. Terceira hget is keresték palotájában; Pinto Magelhaes néhai ministert pedig be is fogták; a' többi czélba vett főszemélyek bujkálnak. Sa da Bandeira 800 emberrel készült Oportóba.

Londoni lapok is valósítják a' Portugalból közlött eseteket, 's a' cortes határozatát a' személyes biztosítványok és hírlapok megszüntetése iránt.

Braga 's Oportón kívül Chavesben, 's Tras-os-Montes tartománynak több helyein is kikiáltatott. D. Pedro chartája. Leiria b. (Vasconcellos generál) corteskövet a' zendülőkhöz csatlakozott, 's a' hadsereghez proclamatiót intézett.

Lissabonból jul. 23ki tudósításokat közlenek a' londoni lapok. A' bragai 's barcai zendülők megszaladtak a' híven maradt seregcsapatok előtt. Sa da Bandeira 500 katonával evezett-el Oportóba, hol jul. 23kig nem igen kiáltatott-ki D. Pedro chartája. Lissabonban Dr. Suxónál megtaláltatott az összeesküdtek névjegyzéke, mire sokan befogattak; Saldanha marquis az angol követség palotájában kereste menedékét. Jul. 19kén hírlelek Lissabonban, hogy Oportóból a' zendülők ellen nyomult Almangum báró seregével együtt a' zendülőkhöz csatlakozott. E' revolutiónak főjei Leiria, Setubal 's Casilhas báró és Sespa Pinto ezredes. Pearl angol hajó Caxias előtt vete horgonyt, szükség esetében Braganza hgnét oltalmazandó. Oportóban az angolok is hajót kértek védelmökre.

A' Times jul. 28ki második kiadásában ismét e' tudósításokat írja Portugalból: A' cortes 500 ezer ft. stg. költsön vételére is meghatalmazá a' kormányt. Sa da Bandeirával jul. 15kén Jose da Silva Passos úr is elment Oportóba, mint annak újonnan nevezett polgári kormányzója. Jul. 16kán telegraph által üzenteték, hogy a' villa novai és bragai zendülők megfutamlottak az Oportóból ellenök nyomult seregcsapatok előtt. Jul. 17ki telegraphi jelentés szerint a' 4ik hadosztály parancsnoka jul. 16ka éjjelén Bragába érkezett, 's haladék nélkül űzte a' lázadókat, nehogy magokat Valença várba vehessék. Geras de Lima visconde Viana őrségét nem bírhatá engedelmességre. A' miguelisták örülnek az alkotványiak viszálkodásán, de még semmi mozgást nem tettek; éppen Remechido büntetlen folytatja dulásait Algarbiában. — Az angol Courier jul. 23ki tudósításokat kapott Lissabonból, hol különbözőképen vélekedtek D. Pedro chartájának kikiáltásáról, mi egyébiránt valószinűnek tartaték, ámbár a' mostani ministerium alkalmasint megmarad. — A' M. Post szerint még jul. 24kén sem állítatott-vissza a' csendesség, noha a' ministerium lehetőségig igyekszik rajta; a' királyné jul. 21kén költ proclamatiójában egyetértésre szóllitá a' portugáliakat, mint egyetlen eszközre, melly a' nemzetet a' fenyegető veszélytől megmentheti. — A' M. Herald beszéli, miként a' Tajo partjára őrök állíttattak olly parancsal, hogy kiszálni senkit se engedjenek. E' rendelet az angol hajósereg legénységére is kiterjesztetvén, sir W. Gage aladmiral az angol consul által ellene mondatott, 's az angol katonaságra nézve visszavétetett a' rendelet. Dias d' Oliveira ministeri elnök az angol követhez folyamodott tanácsért; ellenben Soares Caldeira, a' rendőrség fője, gőgösen nyilatkoztatá neki, hogy ha a' britt hajósereg most is beavatkoznék, mint máskor, ő nem fog jót állni az angolokat érhető következésekért. — A' True Sun írja, hogy a' felzendült seregeket csak altisztek vezérlik, nem pedig Leiria báró, ki okosabbnak vélé hátravonulni, 's szövevényének következéseit párthívei nyakába hárítani.

SPANYOLORSZÁG.

D. Carlos, mint a' Messager jul. 29kén írja, az Ebrón átkelt új sereg elibe siet, de a' folyamtól mintegy 25 órányira 's vele párhuzamosan folytatja utját, ugy látszik Daroca és Calatayud felé, 's Madrid és Saragossa között ezért szakadt félbe a' közlekedés. Határszéli tudósítások szerint azonban D. Carlos mozgásainak egyetlen czélja Madrid. De Espartero és Oraa mindenütt nyomban űzik őt. Espartero jul. 19kén Cuencából Torresbe ment. Más részről Meer báró szándékaiban gátoltatik Barcelona lakosai által, hova be nem bocsátaték.

Madrid jul. 22kén. Oraa generál a' hadministerhez intézett levelében azt kivánta, hogy Espartero és Buerens seregi Teruel felé mennének. Azonban Luchana gr. titkon a' fővárosba érkezett, 's a' kormány által korlátlan hatalommal neveztetett fővezérré, hogy a' praetendenst szünetlen üldözze 's verje-meg. E' szerint Oraa, Buerens és Meer báró neki engedelmeskedni tartoznak, 's így visszaállítatik a' hadi munkálatok egysége, minek hijánya eddig nagy hasznára volt a' carlistáknak. Espartero és Buerens jul. 19kén Villarban állapodott-meg, mivel az ellenség Cantavieja felé vonult. Itt már azt hírlelik, hogy a' praetendens ismét Cataloniában kereste menedékét. Örül minden, 's az elfojtott félelem kitört a' carlismusról gyanús személyek ellen. A' nemzeti őrök meghatalmozás nélkül fogdossák-el az utczákon a' nekik nem tetsző személyeket. Tegnapelőtt portugáli hírnök ment erre das Antas báró főszállása felé; Oportóban felzendültek D. Pedro chartája mellett. Az angol követ ma délután mutatá-be a' regens királynénak új megbizó levelét. A' cortes tegnapelőtt vitatta Nuñez úrnak az iránti indítványát, hogy a' ministerium vonassék kérdőre, miért halasztotta-el a' külföldi adósság kamatjainak fizetését? Calatrava úr e' tárgyban így nyilatkozék: „Csudálom, hogy egy spanyol követ ennyire védelmezi az idegenek érdekét, meg nem gondolván, hogy a' honi status-szolgák és hitelezők majd éhen halnak. Én ezennel az egész világ előtt nyilatkoztatom, hogy míg minister leszek, a' külföldi hitelezőknek egy fillért sem fogok fizetni, míg a' belföldiek mind ki nem elégítetnek.

(zajos tetszés, követek 's hallgatók kiáltozák: úgy kell lenni!) Mi több, egy külföldi statushitelezőnek sem fizetek, míg a' polgárháboru véget nem ér! Sőt sem külföldi, sem belföldi statushitelező sem kap csak egy fillért is, mig a' polgárháboru be nem végeztetik!" Ennek ugyan örülhetnek a' külföldi hitelezők. Nuñez úr indítványa félrevettetett.

Bordeaux jul. 29kén. D. Carlos kevés számu seregcsapattal Cantaviejába érkezett. Seregei Camarillas vidékén állottak. Espartero Sta. Eulaliában, Oraa Morában volt, Buerens Teruel felé fordult. Estellában 400 carlista érkezett, kik a' jul. 21ki csatakor megsebesítettek.

Madrid jul. 23kán. Egy ma kihirdetett k. végzet nov. 19kére hívja-össze az új alkotvány szerinti cortest két kamarába. A' választások, az új választástörvény szerint sept. 22kén fognak elkezdetni. A' carlista összeesküvés, miből olly nagy lármát ütöttek, három dámából, 9 szerzetesből, egy ügyészből, egy káplánból és egy ajtónállóból állott, 's ezek akarták a' statust felforgatni. Oraa generált nem győzik eléggé magasztalni a' hírlapok. Spanyolország többsége most már csak guerillerónak tekinti a' praetendenst, ki annyi merészséggel 's éles látással sem bír, mint Gomez. Miképpen reménlheti D. Carlos, hogy Madrid vagy más főváros kapuit megnyissa előtte, mikor csak Vinaroz, Castellon 's más hasonló helyekbe sem vala egész haderejével képes bemehetni. Más részről szégyen a' madridi kormánynak, hogy Palillost szeme előtt engedi dulni, 's a' gyors szekereket felégetni. Az öreg Castaños general beteg.

Bayonneből jul. 27kén ellenkező híreket írnak Zariategui carlista osztályának mozgásairól. Egyik hír szerint kéntelen volt ezen osztály, Escalerával kemény csatát állván-ki, a' baski tartományokba visszatérni; másik szerint a' christinók 's portugálok sükeretlen támadták-meg a' carlista hadvonalt, 's Zariategui hadi tudósításaiban mindig győztesnek vallja magát.

A' Messager folyvást állítja, hogy D. Carlosnak nincs gondolatában az Ebrón átmenetel, hanem csak az új expeditióval egyesülés. A' Journal des Débats megjegyzi, hogy Madridban, jul. 22kén tudták-meg az északi Portugalban támadt zendülést a' hírrel együtt, miként a' portugáli segédsereg visszahívatott. Perpignani tudósítás szerint Ripoll jul. 27kén feladta magát; őrserege fegyvereit lerakván, Olotba küldetett. Urbistondo Cabalerias bandájának egy részét a' városban hagyván San Juan de las Abadessas felé fordult.

Parisba aug. 1sőjéről következő telegrafi üzenet érkezett: Bayonne, jul. 31d. D. Carlos ismét Cantaviejába ment, hol betegen fekszik. Seregei, valamint az aragoniai és valenciai csapatok egyesültek ott. Espartero és Oraa oda fordultak és Cantavieját ostromolni akarják.

Madridban jul. 24kén, a' királyné névnapján hirdettettek-ki a' választás, amnestia és zár megszüntetése eránti törvények. — Saragossai jul. 26ki levél szerint a' praetendens jul. 22kén Cantaviejába érkezett. Komor búba merültnek látszik, 's mióta a' lakosok érzelmét kalandozásában kiesmerte, felébredt csalódásából. Oraa jul. 22kén Morában, Espartero Santa Eulaliában, Buerens Blancasban állott. D. Carlosra nézve nagy csapás volt azon sardini hajó elfogása, melly neki fegyvereket hozott.

Telegraphi üzenetek. Narbonne jul. 31dikén Meer báró jul. 29dikén Olotból 6—7000 emberrel San Juan és Campredon segítségére menvén, Capsocosta mellett megtámadtatott a' lázadóktól; a' csata eredményét nem tudni. Ripoll őrseregéből jul. 29kén 180 Puycerdába érkezett lefegyverezve, 150 pedig Francziaországba szaladt. — Bayonne jul. 31kén. Santanderből jul. 27kén írja a' franczia consul, hogy Castor, használván Escalera távollétét, ki Castiliában űzi a' carlistákat, e' város felé nyomul 3000 emberrel, kik közűl 1000 ember már a' Torango völgyet elfoglalta.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK. Marseille, jul. 21dikén. Nagy csendesség a' gyarmati árúkban. Kávé 's czukor e' héten szinte semmi se adatott-el; pamutból 3000 csomónál több. Olajbogyó olaj dugaszban árultatik.

Lyon, jul. 26kán. Némi csendesség állott-elő a' selyem árulásában. Jul. 22kén 725re szaporodott a' próbául adott csomók száma. Valami kevéssel minden czikkek ára leszállott, a' finom tramesekén kívül, mellyek, ritkaságuknál fogva, most is nagy áron kelnek.

Brüssel, jul. 23kán. A' régi bank meghatalmazást kért, 's vizsgálat után megis nyerte azt. Az ez eránti k. határozatból kitetszik, hogy a' bank az előbbi kormány által 21,090,000 hollandi forint kibocsátására hatalmaztatott-meg, de ebből csak 20,815,375 ft. volt forgásban. Az új bankjegyek ezeket pótolandják-ki, 's mennyiségök már nem hollandi forintok, hanem belga francok szerint szabatik-meg. Jun. 20kán a' régi bankjegyekből még csak 827,218 ft. volt forgásban.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvác sy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

Áltnézése a' folyó eszt. januári időjárásnak.

(A' budai k. csillagvizsgáló intézet' időjárási napkönyve szerint.)

magossága	a' légmérőnek				a' hévmérőnek			
legnagyobb . . .	27 h.	10v.	,010	(9kén)	+	3°	,0	(8kán)
közép	27.	5	,107		+	1	,880	
legkissebb . . .	27.	0	,334	(14kén)	+	10	,8	(2kán)

Legnagyobb különbség a' légnyomásban: 9''' ,676; a' mérsékletben: 13° ,8.

Az elmult hónap' időjárása két bélyeget viselt, mellyek, épen nem örömünkre, igen tartósak és állandók valának, értem: *a' ködöket* és *fellegeket*. Amazok 26 napokon (köztük 18 *közvetetlen egymásután következett)* valának szemlélhetők; 's emezek 18 *napon egészen elfedték az eget*, s' köztük 14 *vala szakadatlanul borult.* Ezen gyakori köd, 's a' számos borult egű napok olly bélyeget nyomtak e' hónapra, melly különben csak Novemberben tapasztaltatik, 's a' hónapnak novemberreli hasonlatosságát időjárási tekintetben, még inkább nevelé az általában lágy 's kevés változás után ismét szelidebbé vált mérséklet, mellynek lehet tulajdonítni hogy e' hónap' folytában olly gyakran lucskositá utczáinkat 's utainkat sár és viz. — *Rendkivüli jeleneteket* nem tapasztalék; *esőzött* 3 *napon*, *havazott* 4, *szélvész* 2, *kemény szél fútt* 3 *napon*. *Uralkodó szél* vala az északi, 's mellette az északnyugoti és déli. Dr. *Albert Ferencz* s. k.

Jelentés
a' Tudományos Gyüjteménynek
1837-dik évi folytatásáról.

Ezen legrégibb tudományos Journálunk (a' 21dik eszt. folyamat) a' jövő 1837dik évben is, nagyságát és elrendeltetését, mint eddig, meg fogja tartani a' vele járó Koszorúval együtt.

Előfizetési ára postán 18. for. V.Czéd.; helyben 14. for. V.Czéd. Előfizethetni a' Cs. kir. Posta Hivataloknál és az alúlirttak könyvnyomtató-Intézetében. Pesten, Januar. 1837.

Trattner és Károlyi.

(3) Néhai *Beregszászi Pálnak*, a' napkeleti nyelvek' nagy búvárjának's első nyelvtudósunknak következő két nevezetes munkája:

Über die Aehnlichkeit der hungarischen Sprache mit den morgenländischen, nebst einer Entwickelung der Natur, und mancher bishero unbekannten Eigenschaften derselben. Leipzig 1796. (214 *lap negyedrétben.) és*

Első félesztendő. 1837.

Versuch einer magyarischen Sprachlehre, mit einiger Hinsicht auf die türkische und andere morgenländischen Sprachen. Erlangen 1797. (288 *lap nyolczadrétben.)*

Megszerezhetők a' *Hazai 's Külföldi Tudósítások' szerkesztő hivatalánál* zöldkert (Kohlbacher) utczában 498. szám alatt. Az elsőnek ára 1 forint 24 kr. az utóbbinak 1 for. pengő pénzben.

Jelentés.

Miután az országgyűlési nyomtatványok egészen befejezve a' sajtót elhagyták, az illető s' t. czímü előfizető urak minden tisztelettel megkérettetnek, hogy végső íveiket ott, hova rendelték, által venni ne terheltessenek; kik pedig semmi rendelést nem tettek, vagy Posonból magoktól a' könyvnyomtatóktól, vagy Pestről Füskuti Landerer Lajos' könyvnyomtató-intézetéből azokat elvitethetik, hova is e' végre elegendő példányok szállíttatak. — Mivel pedig a' naplókönyvi maradékon fölül is még fizetés járand (t. i. az említett naplókönyv' XIV-dik előfizetéséből viszsza járandó maradékra, kik azt befizették — 1 for. 40 kr. pp ; különben az irások' VIII-ik előfizetésére még 2 for. 40 kr. pp.) — erről szóló számadás 's fölvilágosító nyugtatvány is ki fog szolgáltatni.

Egész példányoknak ára:

A' jegyzőkönyv, XIV. kötet. 55 for. 6 kr pp.
Az országgyül. irások, VII. kötet. (az utolsó két részre osztatik) - 34 for. 40 kr. pp.

---

(2) Tudományos-jelentés. Alólirott a' titt. Közönségnek ezennel tudtára adom, hogy a' mult esztendei Aug. hónapban az Értesitőben hirdetett *Honi Magyar Törvény könyvem* még e' folyó hónapban a' sajtót elhagyja; azért figyelmeztetem a' titt. előfizető urakat, hogy példányaik' általvételére következő Józsefi pesti vásár alkalmával rendeléseiket megtegyék. — Egyszersmind jelentem, hogy az előfizetést, vagy az aláírást is a' mondott vásárig, az az Martius 20káig a' hirdetett 32 garas ezüst előfizetési árron még elfogadom — azután pedig bolti ára 2 for. p. p. fog emeltetni. Pesten, febr. 7kén 1837.

Acsádi Acsády Sándor,
hites ügyvéd.
Lakása kerepesi ut, Benitzky ház. (2)

---

(1) Czukor-répa-mag eladás. Hogy mindazoknak szolgálhassak, kik jövendőben maguk szándékoznak czukrot készíteni, külföldről legnagyobb 's czukkorral legteljesebb fajta répa-magokat hozattam, 's itt magam is a' legkülönösb jóságu magokat termesztettem. Kaphatni ezen magokat a' házi répa-czukor készítés gyakorlati tanitó intézetében Pesten Leopold-városban 311 sz.a. az új-épülettel átellenben.

Linberger J. G. (3)

---

(1) Juhbélyeg, angol juhnyiró ollók 's más egyébb vásszer készitmények jelentése. Azon köztetszés, mellyet az alulirt, az általa föltalált juhbélyegekre nézve nyert, azon ujabbi jelentésre ösztönzi őt, hogy nála mindegyre találtatnak illy nemü kész, és tetszés szerint kiválaszthatandó bélyegek, 's hogy az illyeseket megrendelőknek, bármi nemü formában is, gyorsan és jól elég tétetik azoknak megkészitése által. Hasonlóképen ajánlkozik, ló- és szarvasmarha-bélyegek készítése tekintetéből is pontos szolgálatjával. Találtatnak az alulirtnál végre még külön nemü villánygépelyek (Electrisirmaschinen) 's a' champagner butelliákhoz masina; ugy szinte minden nemü angol juhnyiró ollók. Az alulirt egyszersmind azt is kéntelen tisztelt vevőjinek jelenteni, hogy miután neve alatt sok ál-mívek készítettek, saját készítményei jövendőben az ő tulajdon bélyegével lesznek megjegyezve. Költ Pesten, Januariusban 1837.

Heisz Lőrincz,
polgári vasszer-készitő mester, uri utcza, báró Brudern házban. (3)

---

(1) Haszonbérlési-hirdetmény. E' folyó 1837. esztendei februarius 18-kán szabadalmas Szent-Endre mezővárosban két mészárszék hozzá tartozó kaszállókkal, f. e. martius 25-dik napjától kezdve három egymásután következő esztendőre a' legtöbbet igérőnek árverés utján haszonbérbe ki fog adatni.

Kollarovits B. főbiró. (2)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

Jan. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
28án Miskolcz	90–85	70–65	55–50	50–45	30–25	80–72	210–200
27én N.Becskerek	90–75	65–55	—	50	42–40	75–70	—
27én Arad	91	70	70	60	58	80	—
28án Baja	80–67	60–50	50	50	33	80	—
28án Pécs	80–70	55	50	55	40	75	—
23án Szeged	90–85	70	65	55	50	90–85	110–100
Febr. 1én Mosony	105–72	60–50	50–47	45–40	37–32	90–77	—

Febr 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
3án Új-Becse	95–80	75–70	—	55	45	—	—
3án Arad	90	68	67	55	51	80	—
4én Szeged	90–83	75–70	70	60	50	90	110–100
4én Fejérvár	80–70	65–56	50–48	48–44	34–31	80–78	—
4én Komárom	72–71	—	48–46	45–44	—	81–81	—
Pest febr. 10én	106–86	66	53–48	56–50	40–36	86–73	70

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

14. szám. Pesten szerdán Kisasszonyhó' 16kán 1837

Magyarország és Erdély (kinevezések; győri tudósítások; zágrábi hírek; meteor-kő; esztergomi levél; fens. Nádorünk meglátogatja a' pesti zsinagogát; 'sat.) Nagybritannia (új választások; a' királyné; 'sat.) Franczia-ország (a' korona herczeg utazása; marseillei levél; 'sat.) Portugallia (lissaboni levelek; 'sat.) Olaszország (a' sicíliai esetek' némelly részletei; 'sat.) Németország (Pius hg halála; hannoverai hírek; 'sat.) Amerika. Spanyolország (hadi üzenetek; D. Carlos Cantavieja körül; 'sat.) Kereskedési tudósítás.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. 's apost. kir. Felsége apr. 4d. és jun. 13d. legfelsőbb határozati által főtiszt. Rudolf Vincze urat, a' veres-csillag-keresztes lovag-rend' tagját Budai sz. Zsigmond' prépostjává 's egyszersmind budai k. várbeli plebánussá, továbbá Vaskai sz. Márton apátjává nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. Felsége jun. 13d. legfensőbb határozatában Kovács Mihály Német-Porubai birót szalagon függő ezüst polg. érdempénzzel megajándékozni kegyelmesen méltóztatott.

A' nagym. m. k. udv. Kamara, a' megürült halmágyi k. sóperceptori hivatalra eddig ellenőrködő Turkovics István mázsamestert; ennek helyébe Braun Erneszt ottani k. mázsamestert; ez által üresen maradt mázsamesteri hivatalra ugyanott szolgáló Rézy Vilmos sómázsálót; továbbá ennek helyébe a' Bánfy Hunyad k. fiók sóhivatala' pajtaőrét Feigel Alajost; ennek helyébe pedig Ulfert Antalt, a' munkácsi sóhivatalnál fizetéstelen gyakornokot, hasonlókép a' Tárkányon megürült ellenőrködő sómázsamesteri hivatalra Römisch Ferencz ottani mázsamestert; ennek helyébe Rainisch József nyugalmazott alhadnagyot és a' pesti sóhivatalnál ingyen szolgáló gyakornokot nevezte-ki.

Estei Ferdinand főhg. ő fensége Brecht András urat „Sonnenblumen" czímü költeményének benyujtott egy példányáért kegyesen megajándékozni méltóztatott.

Ő cs. k. Fensége a' nádorné méltóztatott mult pénteken estvéli hét óra után a' pesti Izraeliták zsinagogájában az isteni tiszteleten megjelenni. A' lépcsőnél válogatott küldöttség fogadá Ő cs. k. Fenségét 's vezeté-fel a' fényesen kivilágított zsinagogába, mellynek felső jobb oldali részén veres bársony baldachin 's karszékek valának elkészítve a' fenséges kegyes vendég' számára. Szép 's mesterséges kar-ének kezdé az isteni tiszteletet 's kíséré annak minden szertartásait; mellyeknek folytában az ismeretes jeles szónok, az új szertartásu rabbinus, ájtatos könyörgést bocsáta-fel Jehovához Ő cs. kir. Felsége, az egész fels. uralkodó ház' a' fens. Nádor, a' kegyes fenséges Nádorné' életükért. Az isteni tisztelet' végzetével a' rabbinus hálaadó érzékeny beszéddel magasztalá Ő cs. k. Fensége kegyes leereszkedését e' minden izraelita' szívében örök emlékezetű napon; mire Ő cs. k. Fensége jótékonyságának itt is újabb jeleit hagyván, az említett csínos küldöttség által kocsijáig vezettetett.

Győrből. Jun. 29kén volt szerencsénk mélt. Sztankovics János püspök urat, Bécsbe új megtiszteltetési helyére utazta közben kebelünkbe fogadni; kit már elébb, midőn váczi nagyprépostá neveztetnék, egykori kanonok társai és tisztelői magyar búcsuversezettel üdvözlének. Most főtiszt. Tóth József kanonok és városi plebánus úr saját szállásán gyönyörű hangversennyel tisztelé a' kedves vendéget, ki maga is nem csak kedvelője, de értője és jeles gyakorlója is a' szivet és lelket ragadó muzsikának. Ezt barátsággal füszerezett ozsonna követé; majd kivilágítás felirásokkal tiszteletére udv. tanácsos 's püspök ő mlgának, ki másnap tőlünk érzékeny búcsuvételek között Bécsnek folytatá útját. — Mélt. Juranics Antal k. tanácsos 's szeretett püspökünk végezvén itt az áldozó papokká lett nevendék papok körül főpapi tisztét, püspöki megyéjének Tatai kerületébe ment, hol jul. 31dikétől aug. 4dikéig nagy számu sokaságnak adta-fel a' Bérmálás' szentségét, 's híveitől mindenütt lelkesedéssel 's a' legnagyobb tisztelet' jeleivel fogadtatott. — Akademiánkban a' lefolyt osk. 2dik félévi próbatételek jun. 21dikétől szakadatlanul a' mult hónak 28dikáig tartattak, mellyeken tanulmányi főigazgató ő nagyságán kívül, nagyontiszt. Kucsera Marián buzgó aligazgató is folyvást jelen volt. A' köz vizsgálatok után akademiánkban jul. 16dikán, a' gymnasiumban pedig aug. 2dikán zengedezé szokott buzgósággal a' „Téged Isten dicsérünk"-et főtiszt. Dresmiczer József főigazgató ő nga. Nem lehet egy úttal hallgatással elmellőznünk e' jeles miveltségü egyházi férfiunak ama nagylelkü adakozását, melly szerént több mint 50 ezer frtot adott-ki már egyházakra, paplakok 's oskolákra 's más kegyes, és jótékony czélokra Pápóczi prépostságában. A' gymnasiumi „Te Deum" után Kratky Donát úr, gymnasiumi igazgató czélszerü beszédben inté az ifjuságot a' további szorgalmatos tanulásra 's jó erkölcsökre. Majd az illető oskolai tanitványok által vers és prózai beszéd mondatván, fel-

olvastatott a' tanulási 's erkölcsi osztályozás; miután a' nagys. főigazgató megdícsérte a' jeles tanulókat, a' korhelyeknek pedig más élet-nemet javasolt. Az egész szertartását igen gazdag ebéd követé a' Sz. Benedek rendü pap uraknál, hová a' főtiszt. nagyprépost, főigazgató, helybeli ezredi tisztikar és minden nagyobb és kisebb oskolai professor urak hívatalosak valának. A' fényes lakománál víg és számos poharak ürültek Ő csász. k. Felségöknek, és a' fels. ausztriai Ház' minden tagjainak jóllétökért, az igen szeretett és tisztelt főapátért 's több jelen volt igen érdemes vendegékért. — A' rajz- és nemzeti oskolákban aug. 7dikén olvastatott-fel az osztályozás, mit nt. Kratky Donát úr által jutalom-osztás követett. — A' k. gymnasiumbeli 1ső humanitási oskola hála-érzések között ünneplé jul. 14dikét, mint nagyon tisztelt professorának Hidegheti Bonaventurának névnapját. Az oskolában oltár állítatott, melly fénylően ki volt világítva, czélszerű felirásokkal; magyar és latin nyelven beszédek tartattak a' tanítványok által, kiknek dicséretére szolgál, hogy ez alkalommal is igyekeztek a' soha meg nem fizethető tanítói fáradozás iránt hálájokat nyilvánítani.

Győr, august. 10d. Mult jul. 13dikán az itteni szegény-'s árva-intézetben küldöttségi ülés tartatott; melly alkalommal 5 árva vétetett-fel az árva-nevelő házba, 5 pedig mesterségre adatott. Ugyan ekkor vezettetett-be, mint a' szegényi intézetnek pénztárnoka Pasperger Antal úr, pesti születésü, de most már városunk' egyik munkás' mívelt férfia, 's a' „Megváltóhoz" czímzett patikának tulajdonosa; ki az említett tisztséget csupán emberbaráti indulatból, fizetés nélkül szíveskedett felvállalni. Ugyanez napon jeles polgártársunk Landler János úr mindnyájunk fájdalmára le akart mondani a' szegény gyermekekre ügyelői tisztségéről, mellyet több évektül köz megelégedésre, dicsérettel fizetés nélkül viselt; de főtiszt. Tóth József kanonok, tek. Stephanics József polgármester és az egész küldöttség által kéretve, továbbra is megtartotta azt. Ez intézet' szerkezetét és jelességét még a' mult félévben már megismertettük olvasóinkkal.

Esztergomi kanonok, főtiszt. Bekker János úr, ámbár nem tagja az esztergomi casinónak, ezen köz hasznu intézetnek több hasznos könyvet ajándékozott 's így tettel bizonyítá, hogy a' magyar casinók' nemes czélját előitélet nélkül tudja méltányolni. —

Méltóságos Tinniai püspök 's esztergomi kanonok, Jordánszky Elek úr, nevezetes római utazásáról környülményes naplókönyvet irt latin nyelven; mellyből kitetszik, milly figyelemmel vizsgálta Olaszország' 's kivált Róma városának nevezetességeit. E' naplókönyvből némelyeket már a' pozsonyi méhkasban (Alveare) a' tudós világgal közlött 's kétségkívül még többet is fog közleni.

Zágráb. Báró Bedekovich Lajos főipán 's hétszemélyes táblai bíró ő excja a' Horvátország és Karniolia közötti határbiztossági munkálat' folytatására, több biztossági tag urakkal együtt f. aug. 5dikén ide érkezett. — Folyó aug. 3dikán tétetett le az itteni czél-lövész társaság' épületének talpköve Slavetichi gróf Orsich György, mint a' lövész társaság' ezredese, és főlövészmester Kann Ferencz zágrábi polgár és kereskedő urak által.

Főtiszt. Stefanics Farkas szombathelyi kanonok, sz. széki 's több megyei bíró alig töltve-be kanonokságának 8dik hónapját, jobb életre költözött.

F. évi julius hónap' végével tek. n. Trencsén vmegyében kebelezett Budetin' környékén egy levegői kő esett-le, mellyet tek. Lottner plebánus úr a' helységbe hozott, hol most is vagyon. E' követ megmérvén úgy találtam: hogy legnagyobb hosza 9″ 8‴ bécsi mértékben, legnagyobb szélessége 9″ 2‴, legnagyobb vastagsága 5″ 6‴, tömöttsége 80″ köböt (cubic) tesz és 19 bécsi font nehézségü. Formája oda mutat, hogy valamelly nagyobb gömbölyü test' törteleke, mellynek átmérőjét, a' kő' felső részét alakító ívet megmérvén, 20″ 6‴nak találtam. Mi a' kő' minemüségét illeti, az szembetünőleg valóságos gránit, mivel puszta szemmel is ki lehet rajta venni a' közönséges sötét hamuszinü kovacsot (Feldspath), a' fejér és mézszinü bányavirágot, melly utolsó legtöbb a' kőben; láthatni még, de már csak fegyveres szemmel 's így nagyító üvegen, egy aranyszinü 's tőhegy nagyságú csillámot (Glimmer.) Az egész kő be vagyon burkolva egy tiszta fekete kéregbe (crusta), melly azonban nem mindenütt egyforma; mert a' kő' gömbölyü és felső részén olly sima és tiszta, hogy hig tömegbőli eredete kétségtelen, mit még jobban mutatnak azon benyomások, mellyek különféle formában rajta találtatnak 's mellyek olly simán könnyeden csak puha testben történhettek; — a' kő alsó részén talált kéreg pedig nem olly tiszta feketeségü és sima, hanem világosabb, holott még mindig feketének mondathatik, — köleses, ikrás (granulata) és töredékeny, le is omolható, a' mint le is omlott némelly helyen a' kő' esése' alkalmával. Ezen fekete kéreg üvegen át szemléltetvén mutatja azon részeket, mellyekből a' kő áll, 's aczéllal tüzet is adott. Midőn a' helyet, hova a' kő esett, megvizsgáltuk, úgy találtuk, hogy a' kő tiszta agyagföldbe (argilla limus) 2′ 6″ mélységre esett; de esése nem volt függőleges, ha-

nem 50º alatt délfél-keletről éjszakfél-nyugot felé; 's a' lég a' már kalászban álló buzavetést 3' 6'' környire lenyomta. Hirn. C. K.

A' Gazdasági-Egyesület f. h. 31dik napjára közgyűlést határozott, mellyre figyelmeztetve a' részes tagoknak szíves megjelenésök tisztelettel ujonan kéretik. Költ Pesten, augustus' 15kén 1837.

Kacskovics Lajos s. k. titoknok.

Pest. Az egyesületi gyajuraktárból eladatott közelébb Kovács Miklós úrnak 1845 font gyapja.

Tek. Pest vmegyének katonai biztosa Pajor Antal úr a' pesti magyar szinházra, mint a' szinészeti küldöttség' számadási jelentéséből látható 500 vczfrtot (nem ezeret) ajándékozott. (Igazításul ezt jun. 21diki hírlapunkhoz.)

A' Nagy-Küküllő mellől jul. 24kén. Környékünkben e' hónap csak nem szakadatlanul esőzésekkel telék, mi miatt minden mezei dologgal nagyon hátramaradtunk. Folyónk már több ízben csapott-ki árkából, 's áradása által a' partjain fekvő szántóföldek és szénarétek termékein iszonyu és ez idén visszapótolhatatlan károkat okozott. E' hónap 21kén egy rémítő felhőszakadás a' Fejér Nyikó nevü patak mellékét önté-el, 's Siményfalvának haza indított barom csordáját csaknem egészben elsepré; eddig elé 63 darab találtatott-meg az iszapba fulva. Nagy Galambfalván ugyan ez napon a' határról befolyó patak ötven darab juhot sodort-el, 's a' Küküllő olly áradással öntött-ki, hogy a' partja melletti domborodáson elvonuló országúton a' lovak nyergéig felért. 24kén Szász-Kézd, Zoltán, Héjasfalva 's Fejéregyháza határain 's erdőségeiben lezuhant fellegszakadási zápor olly iszonyu vízözönt áraszta, mi miatt a' máskor száraz medrü patakocskák is rémítő pusztítást okoztak, a' nagyobb patakok pedig fatörzsökökkel, ágakkal 's kövekkel vegyült vadhullámaikkal minden gátakat, hidakat, 's partjaik melletti épületeket 's kerteléseket elragadoztak, 's Fejéregyházán egy csekély patak olly sebes árral rohant a' falunak, hogy két erős ökröt 's egy izmos testü bivalat lábáról lecsapva sodort-el.

NAGYBRITANNIA.

A' Globe szerint Anglia és Wales városaiban 's helységeiben 193 szabadelmü és 148 tory tag választatott-el; a' grófságokban jul. 31ig csak 10 reformer, tory pedig 16 választatott. Irlandból még egy választás sincs tudva; Skócziából 18, ebből 17 reformerre esett. Mint a' M. Chonicle számítja Angliában 35 helyet nyert a' ministeri párt a' torytól, 31et elvesztett, és így tiszta nyeresége 4. Ha a' grófságok választásaiban a' toryk részén leend a' többség, mi nagyon hihető, úgy e' párt hírlapjai ismét azt fogják állítani, hogy a' tisztán angol törvényhozás egészen tory, 's a' szabadelmü párt csak a' skót és irlandi tagoknak köszönheti a' többséget. Skócziában sokkal nagyobb súlyu a' reformszellem. Edinburgh és Glasgow példája után Perth, St. Andrew-burghs és Aberdeen reformereket választottak. Dr. Bowringot Kilmarnockban mindazáltal kiütötte tory versenytársa Colquhoun. York grófság nyugoti kerületében, Huddersfieldben, a' tory-radicalis Oastlert eltolta helyéről Stansfield ministeri jelelt. E' választás nagy zavarral, sőt verekedéssel ment végbe; a' pórnép a' rendőrök közül sokat megsebesített; a' lázadási végzet kihirdettetett 's katonaságnak kellett segítségre jőni. A' Spectator a' reformerek veszteségét, nevezetesen Hullban és Liverpoolban, egyedül a' nyilványos szavazásnak tulajdonítja, egyébiránt örül, hogy Angliában a' választások kedvezőbben nem ütöttek-ki a' whigministeriumra nézve, midőn a' szinte radicalis Examiner élénken pártját fogja a' ministeriumnak, 's a' szabadelmüeket elinti a' viszálkodástól. Most már Middlesex grófság választásán függnek a' közönség szemei, hol jul. 31kén neveztettek-ki a' jeleltek, a' szabadelmüek részéről G. Byng úr whig, ki 1790 óta viseli képét e' grófságnak, és a' radicalis Hume József; a' conservativek részéről Wood Tamás és H. Pownall uu. Mind a' két fél jeleltjei előadák hitvallásukat; Hume úr nevezetesen tántorithatlan, 25 év óta edzett radicalis reformernek nyilatkoztatá magát, ki már akkor küzdött a' nép ügyeért, mikor ellenfele Wood úr még bugyogóban járt. Beszédének főtárgya a' hannoverai nyilt-levél és Cumberland hg. volt, kinek képe megmetélve a' szószék előtt álla. Beszédét iszonyu rivaj, miákolás, fütyülés szakasztá-félbe több ízben. Kézfelemeléskor a' sheriffek Wood és Pownall uu. részén mondák lenni a' többséget, a' toryk dörgő tetszésére. Byng és Hume uu. pollt kivántak, melly aug. 3 's 4kén vala megtörténendő.

Cambridge választásánál közbejött zavargásokról irja a' Standard, hogy poll végeztével a' hír, miként a' conservativek ügyöket elvesztek valami hatvan választó miatt, kik adott szavukat feledvén, félelemből vagy nagyobb nyereség reményéből, Spring-Rice ministerre és a' statusgazdaság radicalis tanítójára, Prime úrra szavaztak, — temérdek népet csődített a' piaczra. A' mayor és jeleltek eltávoztával Maberley pap beszédet tartott a' szegénységi törvény ellen; a' rendőrség lázadástól félvén, hallgatást parancsolt a' papnak, ki e' parancsnak nem engedelmeskedvén, elfogatott. Earnshaw lelki pásztor a' csoportok közé tolakodott, a' népet lecsendesítendő, de a' rendőrség őt is befogta. Erre a' néptömeg a' rendőrség épületének ablakait beverte, gáz-lámpáit összetörte. Earnshaw úr ezelőtt már szabadon bocsátaték az alkanczellár felszólallására.

)(

A' mayor egy más tisztviselővel a' rendőrség házánál felolvasván a' lázadási végzetet, a' sokaság nagyobb része eloszlott; de a' rendőrség, megtámadtatástól félvén, Maberley urat erősebb fogházba vitette, hanem az ottani felügyelő, elfogató parancs előmutatása nélkül nem akarta átvenni. Ezt látván a' nép, a' rendőrségre rohant, Maberley urat kiszabadította, diadallal a' szószékre vitte, 's ott félbeszakadt beszédét kihallgatta.

A' királynét, mond az Atlas, közönségesen hasonlónak találják az elhunyt Charlotte hgasszonyhoz (Leopold király első nejéhez, az angol nép kedvenczéhez, Byron „szigetek szőke hajfürtü lányához"), de arczvonalai még sokkal finomabbak, 's testalkatja kellemesebb. A' királyné már Durham grófnét is udvari dámájává, Ilchester grófot, Lansdowne marquisné testvérét, a' testőrség kapitányává, sir Frederic Stirint, Mulgrave l. udvarából, felszolgáló kamarás úrfivá nevezte, 's így az egész k. udvari kar whigekből van szerkesztve.

Az Observer mondja, hogy mivel már Hannovera királya minden tekintetben független hatalom, ezután angol követ is fog udvarához küldetni.

Midőn egy schweizi lap Bonaparte Lajos hgnek Laussanneba érkeztét jelenti, ugyanakkor írja a' Courier, hogy ő Londonból Richmondba utazott, 's egy Themse melletti szép mezei házban fog lakni, míg útleveleket kapván, haldokló annnyának látogatására Schweizba mehet.

A' city lordmayora jul. 31kén a' tiszthatósággal együtt Buckingham-palotába ment, a' testület nevében a' királynét, régi szokás szerint, ünnepélyes lakomára meghivandó, mellynek napját Ő Felsége maga határozza-meg, 's most nov. 9két tűzte-ki. Ezután London hollandi és franczia protestans gyülekezeteinek üdvezlő felirásait fogadá-el. Nehány követek királyi ebédre hivattak-meg.

A' 193 reformer és 148 tory követhez, kik Anglia és Wales városaiban 's helységeiben választattak, jő ismét az angol grófságokból 14 reformer 's 23 tory, Skócziából 19 reformer 1 tory, e' szerint a' reformerek száma 226, a' toryké 172. Skócziában Inverneszben Roderich Macleod reformer legyőzte a' tory Mackenziet. A' skót grófságokban kedvezők a' reform-ügy kinézetei, de nem az angol grófságokban. Nord-Lancashire grófság ismét elválasztotta Stanley lordot és társát J. W. Patten urat; Nord-Stropshire két conservativet, Nord-Hampshire és Worcestershire toryt 's reformert, Herefordshire 2 conservativet egy reformert választott. Nord-Staffordshireben is Buller és Moseley uu. pollkor messzemaradtak versenytársuktól Baring úrtól. Egy hirlap írja, hogy a' whig-radicalisok kétségbeesésig dolgoztak Buller úr részére. Stafford börtönében több mint 20 rendzavaró ül, kik 2000 ft. stgen felül tettek kárt, Shelton temetőjében a' sírköveket összetörvén, 's a' lovas yeomanryt ezek darabjaival hajigálván. Még keményebben folyt a' választási vita Yorkshire nyugoti részében, hol jul. 31kén a' szabadelmüek részéről Morpeth l. Irland főtitoknoka és sir G. Strickland, a' conservativekéről Wortley úr jeleltettek-ki. Morpeth lordnak a' szószéken tartott beszéde közben összekoczódott Morpeth l. sárga pártja ellenfelének kék pártjával; eleinte csak vékony pálczákkal osztogattattak az ütlegek, de később fagallyak, zászlónyelek is forogtak kézben, 's itt ott betört fejek, véres arczulatok tűntek-elő. A' kékek egy szűk utczába szorittattak, de onnan görcsökkel 's bunkósokkal, csata-rendben visszatérvén, a' sárgákat nagyobb számuk mellett is megszalaszták, 's a' piaczot a' mezőtől elválasztó 8—10 lábnyi kőfalról leugratták, mi közben sok megsebesült. A' mezőn újra összeszedvén magokat a' sárgák, visszarohantak ellenségeikre, 's elfoglalták előbbi helyeiket; a' szószékre kőzápor hullott, 's további vérontás gátlása tekintetéből a' fősheriff azonnal jelenté, hogy a' kézfelemelés elmarad, 's a' jeleltek által kivánt poll aug. 3kán fog történni. Ezzel eloszlottak a' szószéktől. — D. W. Harvey úr is személyével fizetett Southwarkban választási diadalmaért. A' mint t. i. a' szószékre akart lépni elválasztását megköszönendő, ollyat ütöttek lábára, hogy ezóta gyámol nélkül szobáján sem mehet keresztül. — A' M. Herald említi hogy a' lengyelek sajnálkozó levelet intéztek az Arundelben megbukott Dudley Stuart lordhoz, kiben legbuzgóbb parlamenti barátjokat vesztették-el. — A' korona és horgony vendéglőben jul. 31kén nagy gyűlést tartottak Middlesex szabadelmü választóji W. Russell l. elnöksége alatt, 's egyező akarattal elhatározák Byng és Hume uu. gyámolitását. Hume úr panaszlá, hogy némelly választók szavazni nem akarnak; holott a' választási jog szent jog, 's a' ki a' mostani krisisben valamellyik pártal nem tart, nem becsületes ember. A' szeretetre méltó királyné szabadelmü attyának nyomdokát követi, 's ha mégis ösztönre volna szüksége, annya tudja, mit kíván a' nép eránti kötelesség (tetszés.) Továbbá azt is panaszlá, hogy a' toryk hajósokat és vasúti munkásokat fogadtak az ő lelármázására. Más részről a' toryk sem igen bíznak győzedelemhez e' grófságban. A' Standard attól fél, hogy némelly választók, noha szavazatukat a' conservativeknek igérték oda, vagy éppen nem, vagy pedig a' másik fél mellett fognak szavazni. — O' Connell Kildare választójit levélben inté, hogy E. Ruthven úrra (O' Connell elhunyt társának fijára) ne szavazzanak, mert ő nem érdemli bizodalmukat; egyszersmind

Ruthven urat, ha önként vissza nem lép, a' politikai kézmíves egyesületből kizárással fenyegeté. Clanricarde l. a' felső házban eddig buzgó barátja a' minister eknek, Galwayban két torynak elválasztását szándékozik gyámolítani, hogy a' ministereken, egy kérelmének megtagadásaért boszúját töltse.

A' Globe szerint aug. 2kaig 233 reformer 183 tory követ választatott. Bedfordshireben Ch. I. Fox Russell l. (Bedford hg. fija 's J. Russell l. fél testvére) és a' conservativ Alford lord; északi Northumberlandban Howick l. hadminister (Grey l. legidősb fija) 's Ossulton l. tory; nyugoti Gloucestershireben G. Berkeley reformer és B. Hale tory; keleti Surreyben Alsager és Kemble toryk; nyugoti Sussexben Surrey l. (Norfolk hg. legidősbb fija) és J. G. Lennor l. (Richmond hg. öccse) reformerek, választattak-el. A' Standard így kiált-fel: „Dicsően folynak a' grófsági választások. Diadalmunk keleti Surreyben oszlatja Middlesex miatti aggodalmunkat, de azért még is félünk.“ A' Courier kötelességök teljesítésére szóllítja a' szabadelmü választókat, nehogy St. Petersburg és Hannovera palotájiban örömünneppel üljék a' toryk győzedelmét. — A' dublini egyetem részéről jul. 31kén Th. Lefroy és Fr. Shaw jeleltettek-ki, a' reformpárt Dr. Stockot állítá ellenökbe. A' két első bódító tetszés-rivajjal, a' reformer; „nem kell pápa, sem egyesület, sem Stock!“ kiáltozással fogadtatott. Dr. Sablier, theologia tanítója, akarta a' reformert ajánlani, de sem ő, sem Dr. Stock nem juthatott szóhoz, ámbár Lefroy és Shaw un. is kérték kihallgatásukat. Maccan úr, a' reformer pártolója, végre így szólt: „Választó urak! ha valaki még eddig nem tudná, mi legyen a' tulságos torysmus, megtanulhatja az itt történő szép illetlenségből. Akarjátok-e tudni, mi alacsonyította-le a' protestans statusegyházat? én megmondom nektek: tulságos torysmustok (iszonyu lárma; a' szónok eltűnik). Butt professor kérdezé Dr. Stockot, a' dublini választáskor O' Connell mellett fog-e szavazni? „Igenis, válaszolá Stock, O' Connell és Hutt urakra fogok szavazni.“ A' szabadelmű jelelt, tizenkét kéz is alig emeltetvén-fel mellette, tanácsosbnak látta a' pollról lemondani. — A' True Sun mondja, hogy ha csak fele volna is annak igaz, mit a' Norwich Mercury beszél e' grófságban elkövetett megvesztegetéseikről a' toryknak, kik 700 szózatot, némellyiket 50—200 ft. stgen, vásárlottak, ugy Newgateban nincs olly megitélt tolvaj, ki rosszabb erkölcsi piszokkal lépne a' királyné színe elibe, mint az igen nemes Douro marquis (Wellington hg. fija) és az érdemes R. C. Scarlett.

A' Gazette proclamatiót közöl a' kir. czímer változtatásáról, Hannoverának a' britt birodalomtól történt elválása következésében. — Cambridge hgnek, Németországból visszatérése után, Hill l. helyett a' britt hadsereg főparancsnokává neveztetése, a' tory lapok szerint is meg fog valósulni.

FRANCZIAORSZÁG.

A' k. familia jul. 31kén St. Cloudba, Orleans hg. hgné és özvegy Mecklenburg hgné gőzhajón Rouenba utaztak, hol megérkezésök után mindjárt a' főispányi palotában a' tiszthatóság udvarlását, ebéd után pedig a' dámákat fogadják-el; más nap nemzeti őrség szemléje, a' szegények között alamizsna osztogatás, este bál leend. A' királyt csak Montalivet úr kiséré a' ministerek közül. Martin úr Legrand és David urakkal tudományos utazást teszen Angliában, 's a' vasutakat és a' kereskedés, ipar 's földmívelés különböző ágait szándékozik ott és visszatértekor Belgiumban megszemlélni.

Bernard generál azzal látszik keresni az udvar kegyét, hogy a' koronahg. befolyását a' hadi kormányzásban igen pártolja. Hogy Orleans hg a' hadsereg fővezérévé neveztetnék, idő előtti hír ugyan, de azért minden előléptetésnek 's pártfogásnak ő a' forrása, 's a' hadminister maga utasítja hozzá a' folyamodókat. E' mellett a' hg. körül levő tisztekre panasz van. A' Nouvelle Minerve többek között ez anekdotát beszéli: A' vitéz D. generál meglátogatta a' hget, 's míg bebocsátatásra várakoznék a' teremben, egyik segéd lerajzolta őt, 's eltávozta után e' torzképpel a' hget mulattatá. „Óh, igen derék! minő pohos! Mit mond hozzá generál?“ — „Én azt mondom hg. viszonzá a' veteran, hogy ha D. generál egy kicsit öreg, hgséged segédei igen ifjak. IV. Henrik udvarnokai rosszul járának, ha neki Sully torzképét mutatták volna.“

Sphinx gőzhajó jul. 27kén indult-el Toulonból Algirba 100 katonával és a' főkormányzónak szóló fontos sürgönyökkel. Styx gőzhajó jul. 23ki tudósításokat hoza Bonából, mellyek szerint Achmed bey három nap óta pusztítja 's égeti a' barátságos törzsökök földjét. Trezel generál Bonából az egész őrsereggel kündult ellene. Achmed bey Guelma és Drean között áll; a' vele menni kész arabokat elviszi, a' többieknek fejeit leütteti; a' siránkozó asszonyok, gyermekek csapatonként jőnek a' franczíákhoz. Illy vakmerők még nem voltak az arabok. Constantinében sok a' fogoly és szökevény, kik szükség esetében szolgálatra fordítatnak. Három bey összeegyezett Constantine, Eugia és Oran között egy város építésére, melly Bodunagat-el-Babbet, azaz kabailok városa nevet nyerend, kormányzása demokratai leend, 's a' kuluglik által fog védelmeztetni. A' franczíáknak azzal akarják lehet-

lenné tenni a' háborút, hogy előttük mindent felégetnek.

A' Charte említi, hogy Genua egészségi hatósága, a' Leonidas hajón történt esetek hírére, kikötőjét bezárta a' Marseilleből evező hajók előtt, de a' franczia consul által felvilágosítatván, ellenzés nélkül bebocsátá a' marseillei hajókat. — A' Journal de l' Indre a' fővárosi hírlapok ellenére állítja, hogy Talleyrand hg. sohase volt egészségesebb mint most.

A' paris-st-germaini vasuton jul. 30kán tétetett a' második utazás, a' pénzügyi minister, Decazes hg. és mintegy 100 személy által. St. Germainig, többszöri megállás mellett, 35 perczig, vissza 29ig tartott a' menetel. Ezen út 18 hónap alatt készült-el, 18 ezer metre hosszaságu, a' közönséges országút pedig 52 ezer metrenyi. Áruszállításra igen alkalmas leend e' vasut; Pecqtől gőzhajókon vitetnek az utazók Rouenba 's Havreba, 's így három órával rövidül az utazás. A' falusi lakosok nagy részvétet nyilvánítottak ez út eránt, 's bámulták a' gőznek előttük ismeretlen erejét.

Orleans hg. 's hgné utazását mintegy hivatalos bemutatásnak tekinthetni a' tartományi lakosok előtt. Rouenban a' maire proclamatióval jelenté a' fenséges pár jövetelét. Elbeuf tiszthatósága 15 ezer francot szánt ünnepélyes fogadására. Yvetot 's Havre szinte ünnepélyeket adnak. Dieppe maire 8000 francon készítetett ebédet. A' hg. 's hgné Eu várban ismét összejövend a' k. familiával, 's a' hg néhány nap mulva a' campiègnei táborba fog menni. — Marseille egészségi hatósága jul. 28kán jelenté, hogy Leonidas hajón egy személy újra meghalt pestisben; ezóta a' hajó naponként füstöltetik, 's a' rajta lévők fris fehér ruhákat kapnak.

Napoleon Lajos hg. felléptén Schweizban, ki Angliából ugyan még ki sem mozdult, most már nem aggódik a' Temps. „Halljuk, ugy mond, hogy a' straszburgi merészlet meggondolatlan szerzője egy követtől sem kapott útlevelet. Ha az ifju hg. ál név alatt merészlene fogadott honába visszatérni annyához, kit sohase kellett volna elhagynia, a' kormány e' miatt, úgy hisszük, nem fog nyugtalankodni. Legjobb leszen egyik szemét befognia." Ezt talán St. Leu hgnének reménynélküli állapotja eszközlé, ki betegsége miatt már nem is járhat.

Paris városa Pere Lachaise temetőben több nevezetes személyek sírköveit megújítatja, mint La Fontaineét, Molièreét, Heloise és Abeilardét. E' temető egész augustusban reggeli 5 órától esteli 7 óráig nyitva áll.

Orleans hg. 's hgné a' Seine két partján mindenütt nagy pompával fogadtatik. Üdvezlő beszédek tartatnak, virágok hintetnek, 's a' nemzeti őrök kiállítatnak. De nem csak fényes ebédeket láthatni, mond a' Moniteur, hanem üdvezlő papokat 's felékesített oltárokat is. Mantes székesegyházában a' pap egy dűlő félben lévő toronyra figyelmezteté a' hget, 's annak, mint szent Lajos ájtatos annya emlékének fentartását ajánlá neki. Varnon Notre-Dame egyházában is a' papság fogadá ő k. magasságukat. — Normandia lakosai, így szól a' Temps, buzgalmukban felülmulják a' hivatalos elfogadás előkészületeit. Nem csuda, hogy a' juliusi thrón örökösét illy ünnepéllyel fogadják a' mostani intézetekhez híven ragaszkodó megyék; ezt a' hgnek kitünő személyes tulajdonságai is igazolják; de még inkább kimagyarázhatni az örvendezést annak meggondolásából, hogy a' hg. a' mostani nemzedék között nevekedett-fel, 's egészen századához tartozik. Jó gondolat vala őt illy közvetlen érintkezésbe hozni a' néppel, mellyen majd uralkodni fog. Mindazáltal kivántuk volna, hogy kirándulása tulságos költségeket ne okozzon a' városoknak. Tapasztalás mutatja, hogy a' városi tanácsnokok szükséges dolgokban igen kímélve bánnak a' köz pénzekkel, ott pedig hol magas személyeknek udvarolhatnak, pazarlásig költenek.

Jul. 31kén k. rendelet adatott-ki a' nemzeti őrségek tisztjeinek választása iránt, kivéve azon megyéket, hol a' tisztek ez idén már megválasztattak. A' választásoknak oct. 1ig véghez kell menni. — Némelly lapok Mackau vagy Arnons Dussaussis admiral parancsi alatt hadi expeditiót hírlelnek, melly Boyer praesidenst az 1825. szerződés teljesítésére fogná emlékeztetni. — A' Courrier français szerint a' király 100 ezer f. holtiglani jövedelmet rendelt Lipano grófnénak, a' de l' Elysee palota és villiersi uradalmak eránti követeléseit pedig a' kamarák elibe terjesztetni igéré. Egyébiránt Nápoly néhai királynéja Neuillyben barátságosan fogadtaték.

Marseille julius' 31dikén. A' juliusi revolutio ünnepének érdeke a' hetedik évben már annyira megcsökkent, hogy hét év már nem igen leend szükséges ezen ünnepnek kitörlésére a' kaléndariomból. Itt ez idén az egész ünnep csak egy napra szorítatott. Reggel halotti mise tartatott Mozart requiemével; este három színü ballon bocsátaték-fel, melly bengáli tüzet szórt, utoljára pedig szikraként aludt-el a' felhők között. Az egész ünnep ennyiből állott. Egy elméncz e' közben megjegyzé: Voilà, Juillet qui s' envole. A' szomszéd megyékben is idő és pénz hasonló gazdálkodásával ment véghez az ünnep. Miután a' marseillei hajók, az itteni lazarethban előjött pestis-esetek miatt, Cività-vecchiából és Nápolyból kiútasítattak, a' posta-igazgatás jelenté, hogy a' k. gőzhajók az.

említett helyekre leveleket nem fognak vinni. Ha e' rendszabálynak sükere nem leend, keményebb visszatorlásokhoz fog nyúlni Francziaország.

Orleans hg. 's hgné utazásáról ismét igy ír a' Moniteur: Mindazokat, kiknek szerencséjök lőn a' fenséges utasokkoz közeledni, meghatá a' hgné nemes tulajdonsága és jósága, a' tisztviselőket 's kézmíveseket meglepé az ügyes mód, miként a' hg. az ő személyes érdekeikről beszélt. Rouenig mindenütt kitűnteté magát a' papság őszinte nyilatkozásai és vonzalma által azon politikai elvekhez, mellyeknek képét viselik ő k. magasságuk. Croi hg. bibornok érsek is közötte volt az udvarlóknak. A' nemzeti őrség szemléje sohase volt fényesebb 's élénkebb. — Hogy a' maire, Barbet úr, üdvezlő beszédébe panaszt szőtt a' kézművek fenakadásáról, nem igen tetszik, mert a' Moniteur ezt elhallgatja, a' Temps pedig igy szól róla: A' mairet dícsérni kell ezen őszinteségért. A' hg. erről nem tehet, az alkotvány rende szerint; de ha utazik, hadd tapasztalja az igazságot; ha pedig az igazság kínosan esik neki, tegye azt hasznos studium anyagjává.

PORTUGALLIA.

A' Diario és Nacional kormányi lapok, (mellyeknél több most nem is jelen-meg) állítják, hogy a' Don Pedro chartája melletti merészlet Barcában és Estremozban megbukott. Ellenben a' chartisták ama chartának, mellyhez ők ragaszkodnak, Castello Branco, Santarem és más helyeken is történt kikiáltását erősítik. Alemtejóban Cacilhas báró vezérli a' mozgást; Figuerado ezredes pedig, Evora parancsnoka, a' mostani rend fentartása mellett nyilatkozék. A' hivatalos Diario egy czikkelyben felszólítá a' portugálokat az angolok és más idegenek ellen, mivel a' zendülést ezek aranya támasztá; de a' kormány e' czikkelynek ellenmondott.

OLASZORSZÁG.

Nápoly jul. 27kén. Siciliából, ugy látszik, nyugtatóbb tudósításokat vett a' kormány. Az oda rendelt seregek azonban mind elmentek, kivéve azokat, mellyek a' királyt oda kísérendők valának, ki e' szándékáról egyébiránt lemondott. A' seregcsapatoknak e' mozgása most is titok, 's Palermóból jul. 24kéről érkezett levelek sem világositják fel. Egy oda küldött tiszt beszéli, hogy a' seregcsapatoknak mind kiszálláskor, mind közel a' városhoz csatázniok kellett, 's egyik helység igen makacsul védelmezte magát. Egyébiránt Palermo már csendes, 's az egészségi hatóság végzete szerint a' Nápolyból menő hajók is bebocsátatnak a' kikötőbe. Messinában határtalan félelem uralkodik. Palermóban épen olly iszonyúan dult e' nyavalya, mint a' pestis. A' holt testek napokig hevertek az utczákon, némellyek pedig kéntelenek voltak házokban vagy boltokban tartogatni halottjaikat. — A' Diario di Roma jul. 16diki levele szerint Palermóban e' nagy szerencsétlenség között folyvást fentartatott a' köz csendesség. A' katonaság mindjárt a' nyavalya kezdetekor megkettőzteté a' városban őrpontjait, 's ámbár a' seregcsapat maga is elég lett volna a' rend fentartására, még is Nápolyból erősítések küldettek.

Siècle franczia lap igy ír Palermóból: Az alkirály halálának híre hivatalosan nincs valósitva, de Siciliában a' 17 év előtt történt revolutióhoz hasonlót várhatni. Két nápolyi hadi hajó puskalövésekkel fogadtatott, 's legénységéből sok megöletett 's megsebesítetett. St. Rosalia zászlóját „el az idegenekkel, szabad legyen Sicilia!" kiáltozással hordozták az utczákon. A' falusi lakosok a' városba nyomultak, 's innen keletkezett a' hír, hogy a' várost rablók foglalták-el. Syracusában lázadási biztosság alakult. Messinában beszélik, hogy némelly belső kerületekben alkotvány kiáltatott-ki, 's a' főnemesség és a' hajdani siciliai parlament tagjai igazgatják a' mozgást. Hajókat és seregcsapatokat küldött a' nápolyi kormány, de a' ministerek átlátják, hogy e' haderő igen gyenge, ha a' siciliabeliek vezért akarnak adni magoknak. A' békétlenség sokkal régibb, mint sem nehány zászlóally elég lehetne.

NÉMETORSZÁG.

Würtembergi királyné Ő Felsége Carlsbadból jul. 31kén kivánt egészségben visszaérkezett Stuttgartba, aug. 2kán pedig Katalin és Augusta hgasszonyokkal Friedrichshafenbe utazott, a' nyárnak egy részét ott töltendő.

Dresdából aug. 3káról igy ír a' lipcsei újság: Laibachból érkezett levelek szerint király Ő Felségének visszatérése valamivel későbbre marad. Az ottani hegyek között meghűtvén magát Ő Felsége — mit, orvosi jelentések szerint, egy kis változó láz is követett, melly azonban nem igen fog sokáig tartani mert a' javulás már is előre halad — kéntelen volt Laibachban maradni. Ámbár a' tudósítások aggodalomra okot nem adhatnak, mindazáltal királyné Ő Felsége is, miután Dr. Carus udvari orvos már előre elment, ma délben Ischl felé utnak indult felséges férjéhez.

Bayreuthban aug. 3kán húnyt-el Pius bajor hg 51ik évében. A' boldogult bajor k. generálhelytartó, egy gyalog ezred tulajdonosa és a' felső mainai kerület honvédeinek parancsnoka volt. Neje, Aremberg Amalia hgasszony, 1823ban hólt-meg, 's ettől született egyetlen fiján és ennek gyermekein kívül, e' hgi ágból csak Erzsébet hgasszony, Berthier marsal, wagrami és neufchateli hg. özvegye él.

Hannoverai király 's királyné Ő Felségök aug. 2dikán indultak-el Herrenhausenből Carlsbadba, Bussche generálné, Malortie kisasszony, Linsingen főudvarmester, Malortie kamarás, Ompteda kapitány, Schele tanácsnok 'stb. kíséretében.

Kasselből jul. 31kén hannoverai jul. 29ki magános tudósítások után írják, hogy a' biztosság, melly a' statusalaptörvény kötelező vagy nem kötelező ereje eránti kérdésre feleletet adandó vala, véleményének kimondása után eloszlatott. Miképen fejtette-meg a' biztosság e' kérdést, nem tudni, mert titokban tartása igértetett; azonban gyanítják, hogy a' biztosság többsége az alkotvány mellett nyilatkozott. De még ezzel nincs vége a' dolognak, 's más tanakodások is fognak történni.

Müncheni aug. 4ki levél szerint a' pénz-congressus határozatait Bajorország, Würtemberg, Baden, Hessen-Darmstadt és Frankfurt kormányai jóváhagyták. E' szabályzatnál fogva az 1 ft. 30 xros pénzdarabok a' déli német statusokban egyenlően fognak veretni, 's egy márka finom ezüst 24 ft. 30 xral számítatni, 1/10 rézzel vegyítve.

AMERIKA.

Buenos-ayresi maj. 14ki tudósítások szerint keleti Bandában ismét lázadás akart kiütni, miről a' kormány körlevélben tudósítá a' megyei nemzeti őrségek vezéreit.

SPANYOLORSZÁG.

Madrid jul. 25kén. A' királyné tegnap, neve napján, elfogadá a' diplomatai test udvarlását. Weisweiler úrnak is, a' Rothschild ház ügyvivőjének, szerencséje volt Ő Felségéhez bebocsátatnia. Most mély búban látszik lenni a' regensné. Palotájának falain túl nem terjed látköre, 's ez idén még Aranjuezbe vagy la Granjába sem mehetett. Lissaboni tudósítások igen szomorúnak festik az ottani udvar állapotját. Dona Máriával csaknem statusfogolyként bánnak a' ministerek. A' befogottak száma 50—60ra megyen. Saldanha, ugy hiszik Santaremben áll egy pattantyús zászlóallyal, Joao Nepomuceno pedig Torreban az 5ik lovas ezreddel, mellyet a' nemzeti őrség parancsnoka rendre akarván téríteni, majd agyon vagdaltatott a' katonáktól. Minho tartományban Louis de Rego és Serpa Pinto vezérlik a' zendülőket. A' kormány ugyancsak keményen beszél Sardinia ellen. A' Gaceta egy k. parancsot közöl a' tengeri ministerhez, miként a' sardini hajók előtt Spanyolországnak valamennyi kikötői bezáratnak, kivéve azon kereskedő hajókat, mellyek 1838 jan. 1ig tengertúli országokból spanyolokat illető árúkkal eveznének spanyol kikötőkbe; a' sardini consulok hivatalos foglalatosságai megszüntetnek, 's ők magok, minden sardini alattvalókkal együtt, a' közönséges törvények alá vettetnek, 's az idegenek előjogát nem követelhetik. E' parancsra okot a' szolgáltatott, mivel a' sardini kormány is jul. 1jén a' mívelt nemzetek szokásaival ellenkezőleg, törvénytelenül, 's előrebocsátott nyilatkozás nélkül, minden spanyol hajókat kitiltott kikötőjiből, consulaival Spanyolországban félbehagyatá hivatalos foglalatosságaikat, 's e' rendeletet csak jul. 2kán szóval közölteté a' genuai spanyol consullal.

Bordeauxból aug. 1jén saragossai jul. 29ki levél után jelenték, hogy D. Carlos egész hadseregével az Ebro 's Cenia felé mozdult, 's Oraa szinte egész haderejével utána nyomul. — Bayonnei aug. 1sői tudósítás szerint Castor 2400 emberrel Santander tartományba ütött; Santanderből seregcsapatok küldettek szemmel tartására; S. Sebastianból négy zászlóally váratik. Pamplonából is írják jul. 27kén, hogy Zariategui 7 zászlóallyal 's két századdal átkelt az Ebrón, hihetőleg olly czéllal, hogy a' D. Carlost űző seregnek egy részét e' vidékre csalja. Alcala és Escalera generálok utána mennek.

Teruelből jul. 25kén írják, hogy D. Carlos serege Cantaviejában 's vitlékén nagy szükséget lát, 's csak a' kertek és mezők rablásából él. D. Carlos Cantaviejából 4 ágyút vitetett a' mosgueruelai hadvonalra, mi oda mutat, hogy utat akar magának nyitni; de a' carlisták be vannak kerítve, 's eleségért majd ki kell mozdulniok jó álláspotjaikból. Oraa Castellon felé, Espartero kelet és dél felé zárja-el utjokat, Buerens pedig kész rajtok ütni, ha Caspe vagy Cariña felé az Ebróhoz vonulnának.

Narbonnei aug. 2diki telegraphi üzenet szerint Meer báró 900 emberrel Campredonba érkezett. Urbistondo jul. 31kén Ribas vidékén állott. A' praetendens jul. 19kén a' navarriakkal és Cabrerával Rubielosban volt. Jul. 22kén még számos bandák csapongtak Valencia körül.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁS. Rheinhessen, jul. 28dikán. Mainzban naponként élénkebb kereskedést kezdnek űzni a' vasut-részvényekkel, nem csak honiakkal, hanem külföldiekkel is. E' miatt azonban a' többi kereskedés szenvedni látszik.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

Trattner és Károlyi Könyvnyomtató-Intézetében
most hagyta el a' sajtót

a' Fö Méltóságú Magyar Királyi Kuria'

Törvénykezési Mester szavait egybefoglaló Deák-Magyar

Törvénykezési Szótár.

Ára kötetlen, boríték nélkül 20 kr. pengő pénz.

Jelentés
a' Tudományos Gyüjteménynek
1837-dik évi folytatásáról.

Ezen legrégibb tudományos Journálunk (a' 21dik eszt. folyamat) a' jövő 1837dik évben is, nagyságát és elrendeltetését, mint eddig, meg fogja tartani a' vele járó Koszorúval együtt. Előfizetési ára postán 18. for. V.Czéd.; helyben 14. for. V.Czéd. Előfizethetni a' Cs. kir. Posta Hivataloknál és az alúlirttak könyvnyomtató-Intézetében. Pesten, Januar. 1837.

Trattner és Károlyi.

---

(1) A' Nagy-Váradon, Várad-Velenczén és Várad-Váralján múlt évi junius' havában pusztított rémítő tűzvész által másfél milliónyi kárt vallottak' némi részbeni könnyitése végett, a' megyei Szépnem mintegy száz darabból álló ékmunkát ada át az alulirt Biztosságnak, hogy azt sors által kijátszatván, a' begyülendő pénz ama' szerencsétlenek' javára fordíttassék. Melly nemes ajánlatnak a' kitűzött czélhoz segitésére ezennel minden emberbarátot felszólítván, következőket teszi közhirré a' Biztosság.

1) A' sorsok' száma ötezer, nyerő pedig annyi lesz, mennyire a' munkák' száma a' huzás' napjáig szaporodni fog. 2) A' huzás történik jövő Martius' 27-dik napján Várad-Olasziban, a' bihari Casino teremében. 3) Egy sorsnak ára 20 kr. pp. 4) Sorsok találhatók *Temesváron* első alispán Dessewffy Antal, *Gyulán* főjegyző Novák Antal, *Aradon* főszolgabiró Török Gábor, *Budán* helytartósági Protocollista Jakab István, *Pesten* Robicsek és Valero, *Kassán* hit - ügyvéd Kovacsóczy Mihály, *Debreczenben* Szőllőssy János, *Kolosvárott* Barra Gábor, *Nagy Váradon* Angyalfy András, *Várad-Olasziban* Keszthelyi József uraknál. Költ V. Olasziban Jan. 26. 1837.

Bihar Vármegyének a' tűz által károsultak segéllésében munkálódó Biztossága. (3)

Első félesztendő. 1837.

---

(1) **Intés.** Értésemre esvén, hogy némelly tübingeni magárulók járnak hazánk szerte, kik magokat embereimnek nevezik, 's különféle növénymagokat árulgatnak olly állitással, mintha saját magkereskedésemből küldözném azokat szerte: hogy e' visszaélést gátoljam tisztelettel figyelmeztetem az érdemes közönséget, hogy én azon emberekkel semmi összeköttésben nem állok, és hasonló megárulgatást senkire sem biztam. Pesten 1837. febr. 10kén.

Muszely Károly,
gazdasági és műkertész. (1)

---

(1) Csokoládé-hirdetés.

A' cs. kir. priv St Veiti masina Csokoládé-gyár raktára Pesten a' József piaczán, Sztirberny János Ferenczuél, tisztelettel jelenti meg érkezését fris, és nagy mennyiségben, az efféle, min-

denhonnan nagyon keresett masina Csokoládéból, és egyszersmind a' tisztelt vévőknek tudtukra adja, hogy valamint vásár által, úgy azon kivül is, mindenkor fris és jól szerkezett mennyiséggel szolgálni igyekezend.

A' fentemlitett, Sztirberny János Ferencz nagykereskedésében találtatnak azon kivül, a' legjobb nemü Champagner borok is a' legillendőbb áron. (3)

---

(1) Hirdetmény. A' nagyméltóságú magyar királyi udvari Kamara' rendelése következésében közhirré tétetik, hogy folyó esztendőben februarius 27-kén szokott reggeli órákban az Ó-Budai kir. kam praefectusi hivatal irószobájában tartandó nyilvános árverés utján az alább megnevezett királyi haszonvételek 1837. esztendei Május 1sőtől kezdve számitandó egymásutáni három esztendőre bérbe adatni fognak; nevezetesen:

a) Az uradalmi koresma „Maria Eichl" helyén Budakesz közelében, hozzá tartozó lakással.

b) Az uradalmi korcsma Kiss-Ingi pusztán Ó-Buda közelében a' Sz. Endrei ut mellett, hozzá tartozó $3\frac{1}{8}$ holdnyi szántó földdel.

c) Két kőbánya Budakesz helysége határában.

d) Az uradalmi kőbánya Békásmegyer helysége határában a' szőllő-hegyek felett.

e) A' 2-dik szám alatti uradalmi kőbánya Nagy Maross határában a' Zebegenyi uton fölül az úgy nevezett Bachgründl völgyben.

f) A' 3-dik szám alatti kőbánya szinte Nagy-Maross helysége határában az úgy nevezett Bachgründl völgyben

g) A' Dunai halászat Ó-Budától kezdve Monostorig.

h) A' Dunai halászat Tóthfalútól kezdve Bogdányig.

Melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel 's megkivántatni szokott egyébnémükkel ellátva megjelenni ezennel hivatalosok. A' bérleti föltételeket előbb is megtudhatni a' fentnevezett hivatal iroszobájában. Költ Budán, febr. 8án 1837. (3)

---

(3) Mészárszék haszonbérlése. Tettes Tolna vármegyében a' nmtgos báró Sina György ur uradalma Simontornya mezővárosában a' mészárszék hozzá tartozó épületekkel, több holdakból álló szántóföld, rét és legelővel együtt, haszonbérbe sz. György naptól 1837dik esztendőtől kezdve három egymásután következő évre február' 18dikán szokott reggeli órákban, a' tiszttartóság Canczelláriájában tartandó árverés utján kiadatni fog. — A' kivenni szándékozók a' fenirt napra illendő bánatpénzzel ellátva meghivattatnak. (3)

---

(2) Ház-eladás. Budán a' vizi-városban, a' vár alatt az ugy nevezett uj-utczában 718. szám alatt fekvő *Vojtsek* ház, hozzá tartozó kerttel, melly különös két kuttal van ellátva, folyó esztendő februarius hónap' 25kén az idevaló Földbirói hivatalnál a' birtokosnak saját kivánságára közönséges árverés utján fog eladatni. A' szorosabb feltételekről a' meghatalmazott a' várban uri-utcza 28. szám alatti házban az 1sö emeletben a' bástya felől tudósitást adand. (3)

Jelentés.

Miután az országgyűlési nyomtatványok egészen befejezve a' sajtót elhagyták, az illető s' t. czimü előfizető urak minden tisztelettel megkérettetnek, hogy végső iveiket ott, hova rendelték, által venni ne terheltessenek; kik pedig semmi rendelést nem tettek, vagy Posonból magoktól a' könyvnyomtatóktól, vagy Pestről Füskuti Landerer Lajos' könyvnyomtató-intézetéből azokat elvitethetik, hova is e' végre elegendő példányok szállittak. — Mivel pedig a' naplókönyvi maradékon fölül is még fizetés járand (t. i. az említett naplókönyv' XIV-dik előfizetéséből viszsza járandó maradékra, kik azt befizették — 1 for. 40 kr. pp; különben az irások' VIII-ik előfizetésére még 2 for. 40 kr. pp.) — erről szóló számadó 's fölvilágositó nyugtatvány is ki fog szolgáltatni.

Egész példányoknak árai:

A' jegyzőkönyv, XIV. kötet. 55 for. 6 kr. pp.
Az országgyül. irások, VII. kötet. (az utolsó két részre osztatik) - 34 for. 40 kr. pp.

---

(2) Haszonbérlési-hirdetmény. E' folyó 1837. esztendei februarius 18-kán szabadalmas Szent-Endre mezővárosban két mészárszék hozzá tartozó kaszállókkal, f. e. martius 25-dik napjától kezdve három egymásután következő esztendőre a' legtöbbet igérőnek árverés utján haszonbérbe ki fog adatni.

Kollarovits B. főbiró. (2)

Gabonaár: Pest, febr. 14én, váltogarasban: Tisztabuza 110—100; kétszeres $66\frac{2}{3}$; rozs $53\frac{1}{3}$—$49\frac{1}{3}$; árpa $58\frac{2}{3}$; zab $38\frac{2}{3}$—$34\frac{2}{3}$; kukoricza 90—$73\frac{1}{3}$.

Dunavizállás: febr. 5kén: 5′ 0″ 9‴ — 6kán: 5′ 3″ 9‴ — 7kén: 5′ 0″ 9‴ — 8kán: 5′ 0″ 6‴ — 9kén: 4′ 6″ 6‴ — 10kén: 3′ 9″ 6‴ — 11kén: 3′ 3″ 6‴

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

15. szám. Pesten szombaton Kisasszonyhó' 19kén 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; Báró Barkóczy László püspök úr beiktatása; főispányi iktatás Tolnában; pesti születtek' 's házasodtak' száma juliusban; ungvári, szegedi 's debreczeni vásárok; a' pesti m. színház olajkivilágítással aug. 22dikén nyittatik-ki; erdélyi hírek; 'sat.) Nagybritannia (újabb választások; O'Connell viszálkodása Ruthvennel; Burdett beszéde; O'Connell meg választatik; Hume megbukik; udvarlás a' királynénál; 'sat.) Francziaország (a' korona hg. utazása; lyoni levél; 'sat.) Amerika. Portugallia (zendülések D. Pedro chartája mellett; 'sat.) Törökország. Spanyolország (madridi levelek; telegraphi üzenetek; cortes-határozatok egyházi ügyekben; 'sat.) Kereskedési tudósítások.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. k. Felsége a' pesti kir. táblánál megüresült közbirói tisztségekre Justh Ferencz k. tanácsos 's dunamelléki ker. táblabiró, és Noszlopy Ignácz dunántuli ker. tábl. közbiró urakat méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő cs. k. Felsége a' felső-bányai hutamesteri hivatalra Saicz Károlyt kapniki hutamestert, ennek helyébe pedig Schönherr Antalt, ferneczi hutaellenőrt; nem különben a' felsőbányai főhutamesteri szolgálatra Lazartovich Adolfot, maluzsinai irnokot 's bányász-törvényszéki helyettes jegyzőt; továbbá a' zsarnoviczi faszállítási tisztségre Kaschiar Lőrinczet, új-bányai erdészt; 's az újbányai hegy-kamarai erdészetre Szribély Józsefet, eddigi erdész-gyakornokot méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

A' nm. m. kir. udv. Kamara a' Körmöczön megüresült k. bányász-kamarai seborvosi hivatalra Taiber Károlyt, sebészet' mesterét 's szülésségitőt, nevezte-ki.

A' nm. m. k. udv. Kanczelláriánál f. e. aug. 10kén Berniczei Kmoskó László úr kebelbeli fogalmazónak neveztetett-ki.

Székesfejérvárott f. hónap' 15dikén ritka fényü pompával iktattatott Méltós. Szalai Báró Barkóczy László úr megyés püspöki hivatalába. A' püspöki lakból a' nagyszámu papság díszes sorai között tartott a' fényes menet a' székesegyházba; a' honnét lelkes 's velős beszédek' tartása, 's a' beiktatási szertartás' pontos 's ünnepies teljesítése után hasonló renddel tért-vissza új fő papunk püspöki lakába. A' fényes beiktatási szertartás reggeli 10 órától délutáni 2 óráig tartott; midőn mintegy 600 személyre négy helyen terített asztaloknál igen gazdag, fényes 's magyar szívességgel fűszerezett vendégség adatott, mellynél a' szokott nemzeti, sűrü pezsgő pohár-köszöntések vidámon folytak; a' helybeli ezredi hangász-kar pedig kellemes muzsikával gyönyörködteté a' vígkedvü vendégeket. Estve 's egész éjen fényesen volt kivilágítva a' város. Megjelentek ez ünnepies szertartáson a' szomszéd és több távolabbi megyék', 's káptalanok küldöttségein, a' nagy számmal egybegyült megyei papságon kívül névszerént az egyházi rendből: nagyméltóságú nyitrai megyés püspök Vurum József ő excja, ki már f. e. aug. 6d. teljesíté a' most beiktatott méltós. püspök úr felszentelését; mélt. Ocskay Antal úr, baczi püspök 's helytartói tanácsos; mélt. Tresztyánszky Imre, pharosi püspök 's septemvir; a' világi rendből: Gróf Cziráky Antal, országbíró, aranygyapjas vitéz 'sat. ő excja; Báró Eötvös Ignácz tárnokmester ő excája; Ürményi Ferencz ő excja; mltgos Marich Dávid István tornai főispán; nagys. Végh Ignácz itélőmester urak.

Szegszárdon, f. h. 8án galanthai Eszterházy Károly gr., Fraknó örököse, 'sat. 's Tolna megye főispánja, fényes ünnepéllyel főispáni székébe iktattaték. 7ikén Somsich Pongrácz k. személynök 's iktató biztos vezérlete alatt fényes küldöttség járult Tolna m. városba a' főispán urhoz, 's onnan vele Szegszárd felé azonnal megindultak. A' szegzárdi vámhidnál más diszes küldöttség fogadá az érkezőket, és számos banderialis öltözetü nemesség, megyei lovas hajduk, szegzárdi egyenruhás polgárság, földmüvelők lovas csapatja, hangászok 'sat. kiséretében, taraczkrobaj közt, több e' czélra felállított diadalíven át, a' megyeházba vezeté, hol a' harmadik Tolna megyei küldöttség fogadá őket. Ezután a' hat szomszéd 's Pozsony és Nyitra megye küldöttségit elfogadván, fényes készületü lóra ült a' főispán gróf, 's az összegyült nemesi, polgári 's pór lovasság felett szemlét tarta, mit este a' mváros egy részének kivilágitása, fényes tűzjáték 's egyébb mulattató látványok követének. 8án reggel ünnepélyes isteni tisztelet után szokott szertartással végezteték a' megyeház nagy teremében a' beiktatás, mit e' czélra emelt roppant levélszínben pompás lakoma követett 900 személyre; más helyeken pedig, mint a' Jelenkor írja, még mintegy 2 ezer ember részesült bő vendégségben, valamint szinte a' pórságra is vala gond, melly kedvére lakmározott a' főispán úr bőkezüségibül. Az este adott diszes tánczvigalomban 1200 személynél több részesült; kik közt Apponyi Antal

gr. franczíaországi követünk is szemlélhető vala. Nevezetessé tevé az ünnepélyt még azon különös körülmény, hogy épen e' napon telt éve a' tiszl. főispán e' megye főispánhelyettesi szolgálatának. J.

Magyar tudós társaság. Legközelebb megjelent a' m. t. t. költségével Warga János prof. 's academiai l. t. Vezérkönyvének az elemi nevelés és tanításra, első kötete: Az elemi nevelés' alapvonatjai. E' munka egyike azon 11 pályairatnak, mik a' Puchói Marczibányi Lajos táblabíró által kitett két rendbeli (20 és 10 arany) jutalomra küldettek-be a' magyar academiához; mely jutalmakat ez, a' maga részéről, a' helybenhagyandó és kiadandó munkák' ívszámához mérséklendő tiszteletdíjjal nevelni határozott. A' jutalomtevő olly vezérkönyvet kivánt, melly a' népoktatóknak 's tanulóknak szükséges ismereteket legkielégítőbben összefoglalja, 's mint illyen Edvi Illés Pálnak már eddig a' közönség' kezei közt levő „Első oktatásra szolgáló kézikönyve" nyert elsőséget. Azonban szívesen hajlottak a' birálók a' második jutalmat az illy jelmondatúnak oda ítélni: A' tudományos emberfő' mennyisége a' nemzet' igazi hatalma. G. Széchenyi Ist.; — mint a' melly két részre osztván tárgyát, az elsőben a' nevelés- és tanítás-tudományt adjaelő, annak legújabb állapotja szerint, teljes rendszerben, tömötten, 's állandó tekintettel a' gyakorlatra: a' másodikban pedig az elemi tanítványnak szükséges ismereteket elég teljesen összefoglalja. Voltak ugyan a' birálóknak a' szerző' elvont 's nem eléggé népszerű előadására észrevételeik; mindazáltal az academia tekintetbe vévén egyfelől a' munka' alaposságát és tudománybecsét; másfelől azt, hogy az Edvi Illés' kézikönyvével a' köznép' szükségeinek úgy is meg van fele've; ez pedig felsőbb nevelésre és tanításra szolgálhat, tanítónak és tanulónak, vezérfonalúl; 's általában, hogy ugyanazon tárgynak több oldali felvétele és előterjesztése, kivált az olly fontosé, millyen a' hazai ifjúság' nevelése, nem lehet nem hasznos: jónak itélte a' jelen munkát is a' közönségnek általadni. E' kötet, melly egy, magában álló, külön munkát képez, Pestalozzi' egység- és részletszámtábláival, 's öt fali olvasó táblával együtt 50 kr. cp. Azonban az utóbbiak, különösben az elemi oskolák' számára illy czímmel: „Fali ABC és olvasó táblák prof. Warga Jánostól" külön is árultatnak; példánya 20 krjával cp. Pesten, augustus' 11. 1837.

D. Schedel Ferencz, titoknok.

Magyar tud. társaság. Hrabovszky Dávid úr Kassán, két kötetben legujabban megjelent „Utazási rajzai"ból a' m. academiai pénzalap' némi nemű nevelésére húsz példányt küldött a' titoknokhoz. A' két kötet' ára együtt 2 ft. 20 kr. cp. 's találtatik Pesten Eggenberger József academiai könyvárosnál. Pest, augustus' 18. 1837.

D. Schedel Ferencz, titoknok.

A' magyar tudós társaság' augustus' 7. és 10d. tartott kisgyűléseiben folytatólag a' Tájszótár' vizsgálatával, 's nyomtatás végett beküldött kéziratok' ügyével foglalkozott. Az utóbbiak közül egy philosophiai 's két drámai munka a' megbizott vizsgálók' tudósításai' következésében nyomtatástól elmozdítatott; ellenben Euripides' Iphigeniájának Guzmics Izidor r. tag által készült fordítása, Schedius Lajos t. és Kölcsey Ferencz r. tagok' előadására, a' „Görög classicusok" czímű gyűjteménybe felvétel végett ajánltatott a' naggyűlésnek. — A' könyvtár' részére a' következő irók, következő munkáikat küldék-be: 1. Schams Ferencz, a' Magyarország' bortermesztését és borkészitését tárgyazó folyóirása' 2d. füzetét (Pest, 1837.) 2. Pólya József l. t. Observationes de herpete (Pest, 1837.) 3. Gévay Antal l. t. A' gyarmati és szőnyi békekötések' czikkelyei deákul, magyarúl és törökül (Bécs, 1837. 2 füz.) 4. Takács Éva, munkái' két kötetét (Buda, 1829.) — A' kézirattárt Szidor Antal kassai kir. prof. néhai Mindszenty Dániel' igen bő népdalgyűjteményével nevelte.

Pesten mult julius hónapban született 117 fiu- és 143 leány gyermek; házasságra lépett 45 pár.

Karczag testvérek, pesti kalap-árus kalmárok, aug. 11dikén igen kedves és haszonvehető ajándékkal szaporíták pesti magyar szinházunk öltözeti tárát. A' szép ajándék tárgyai ezek: 3 darab arany paszomántos három szegletű kalap, 1 hasonló ezüsttel, 1 hasonló fekete, 2 darab gömbölyű kalap ezüsttel 's arannyal, 12 különféle kalpag 's kucsma, 4 darab fejér és sárga vitézkötés, 9 kócsagtoll, 46 rózsa, 4 nyakkötő, 1 fekete chapeaubas kalap, 15 különféle sipka, 10 fekete 's fejér kalap, 3 szalmakalap, 3 házi sipka ellenző nélkül, összesen 114 darab. E' szép ajándék, mellynek tárgyai mind igen jó állapotban vannak, 's viseltetlenek voltak, legalább is 400 forintra becsültetik. — Ohajtható, vajha mások is hasonló nemű számos adakozásokkal bizonyítanák-be hazafiságukat uj intézetünk iránt, melly az illyeseket igen jól használhatja. Honm. Pesten az uj magyar színházban 22kén lesz az első előadás.

Drázsna jul. 27d. (Nagy-Oláhországban.) Nálunk, 's úgy szólván egész Oláhországban harmadfél hónapok óta csak nem mindennap szakad az eső, 's közben közben még galamb tojásnyi nagyságú jéggel is vegyült, úgy hogy temérdek károkat tevé, de ez utolsó csapást a' lélek fájdalmas

érzésivel kell panaszolnunk. Ugyanis julius 11kén (ó szerint) éjjel mindenkit csendes álmából a' zuhogó zápor kőlte-fel; a' homályban feljött nap, a' záport semmit sem szünteté, sőt délutáni 4 órakor még nevekedvén, mintha az elementumok özönébe akart volna mindeneket taszítani szaggatván a' roppant kárpátusi kőszirt darabokat. — Felvirrad 12kére, de a' semmit sem csendesült zuhogó zápor, egy valóságos napfogyatkozást, az itélet utolsó napjával ábrázolá a' szünteleni menydörgések és villám csapások gyújtásaival. Egy szóval, felleg szakadásnak lehete inkább nevezni, de hogy 48 órákat folytonoson tartson hallatlan! Mint mondják a' 80 és 90 éves öregek is illy záporra soha sem emlékeznek itten. A' roppant Kárpátusokat csak két ezer lépésnyiről sem lehete látni, 's ennek szirtjairól rohanó tajtékzó hullámok borzasztó zuhogással jöttek. — Még 11kén délben már számtalan fellegekig emelkedő fenyőket gyökerestől lehete a' hullámok között hömpölyögni látni, estve felé pedig epületi fákat, fedelezeteket, és az élés kamarákból vagy pinczékből kiragadott hordókat 'sat. A' romboló árvíz erőszakának csak e' kerületben temérdek malmok, 's mintegy 60 házak lakosaikkal és szarvasmarháik nagyobb részével 'sat. levének áldozatjává. — 12dikén déli 1 és 2 óra között vala a' legrettentőbb. Siralmas vala ekkor hallani a' szörnyű habok között egy egy épületi gerendához, vagy más darab fához ragaszkodott embertársunk segedelemért kiáltozását — fájdalmas ugyanazon szerencsétleneknek házokat minden legkissebb vagyonocskáikkal együtt a' hullámok között hánykodni látni. A' habok közé temettetett szerencsétlenek számát még eddig nem lehet tudni, 's a' roppant kárt, mellynek felszámítására idő kell, még kevésbbé. A' legsulyosabb csapás a' szlanyiki úton vala: ugyanis ezen só bányától, mintegy 64, sóval megterhelt szekereket épen egy szorosban találá a' veszély; az emberek közül egyetlen egy mentheté-meg éltét, egy a' víz által rohanólag hozott gerendára, 's arról uszása után egy élőfára kapaszkodása által, a' többiek marhástól együtt oda vesztek, 's még eddig halva sem találtattak-meg. Csupán ezen egy szerencsétlenség által több mint 100 ember és mintegy 460 darab szarmasmarha lett a' habok martalékjává. A' rettenetes záporszakadás csak estve 9 és 10 óra között szűnék-meg: 13ikán a' vizek kezdének ugyan apadni, de csak 15kén lehete járható igen is nagy vigyázattal az az előtt legcsekélyebb patakocska is. Minden útak fel vagynak szaggatva, sőt némelly helyt mély sánczá változva. A' térhelyeken az aratási bővreményeket, az eliszapolás tökéletesen semmivé tevé, ezt a' széna gyűjteményre is kell érteni. — A' törökországi dögvész (pestis) dühöngése tekintetéből, az oláhországi határ őrök újból megkettőztettek, mellynek következéséül e' haza nyúgott is a' dögvész félelmétől.

Segesvárról, jul. 26káról egyik levelezőnk irja, hogy az essőömlése, mellyek a' tavasz óta ott is szinte mindennapiak, a' mezei munkát gátolva 's a' gazdag aratással kecsegtető gabonaföldeket elborítva, roppant áradást okoztak. Szorongva 's rémüléssel látták a' víz dühének két oldalról kitett város lakosai, miként tornyosulnak-fel láthatárokon a' sötét fellegek, de sokáig csak a' rossz útakra lehetett panaszok, valamint még a' Küküllő dagályára, melly a' malomgátat elszaggatá. De 23kán egy felhőszakadás következék, melly a' Segesvártt átfolyó 's itt a' Küküllőbe ömlő segesdi patakot annyira megárasztotta, hogy a' főútczák 's a' piacz egy része vízözönben fekvének, 's a' házak 's udvaroknak', mellyeket 23 évek óta csak fenyegetett az említett patak, de mostanig nem illethetett, egészen aláásott. A' szerencsétlen lakosok alig láthaták-el ezen éji pusztitás szörnyű nyomait, midőn 24kére kelve a' patak újra feldúzzadott. Estvéli 9 órakor alig szállott viszont árkába, midőn egy délkeleti irányban jött fergeteg a' láthatárt viszont elsötétité 's olly roppant mennyiségü vizet áraszta, hogy a' mult áradást 14 hüvelykkel multa felül. A' pusztítást mit ezen vizek okoztak, lehetetlen leirni. Köz hídakat, épületeket, házakat ragadott magával az ár, kerteket sepertel 'sat. Szóval iszonyu veszteségeket okozott mind a' közönségnek, mind egyeseknek, de a' mellyeket pénzül tudni még nem lehet. A' még most is háborgó fellegek kétségbe ejtik az időnek egy korai feltisztulásáról keletkezhető reményeinket.

Az ungvári Jakab-vásáron kelt a' faggyu mázsája 46 for; sárga viaszé 170 for; finom dohányé 36—50 for. — A' szegedi vásáron (aug. 1.) kelt a' nemesített gyapjú mázsája 85 for; középszerűé 75 for; egy pár hizott ökör kelt 180 for; egy akó bor 15 for; szilva pálinka 26 for; 'sat. mind váltóban. — A' debreczeni augustusi vásár általányosan silány vala.

NAGYBRITANNIA.

A' Globe aug. 3kán 241re számitja a' reformer követeket, a' torykat 209re; van közöttük az angol grófságokból 28 reformer 56 tory, Skócziából 20 reformer 3 tory, Irlandból 2 tory. A' nagyobb grófságok többnyire torykat, némellyek torykat 's reformereket választottak, csupán déli Durhamshire választott két reformert. Cutlar Fergusson Kirkcudbrigt skót grófságban, Chandos marquis, a' földmivelés nagy pártfogója, Buckinghamshireben újra megválasztattak. Hume úrnak

)(

Middlesexben aug. 3kán még legkevesebb szózata volt. Dublin részéről jul. 31kén, az egyetemi választással egyszerre, történt a' kinevezés. Korán reggel már népcsoportok várakoztak a' Court-house körül. 10 óra felé érkezett-meg O'Connell és Hutt nagy tetszés jelei között, utánok a' conservativ Hamilton és West pártjoktól szinte zajosan fogadtatva. O'Connell egy padról felkiált: „No, ifjak, hangoztassuk az irlandi kiáltást: Hurrah a' királynéért!" 's mind a' két párt vetélkedni látszék, mellyik tudja érzelmeit hangosabban kifejezni. Hamilton urat maga a' lordmayor ajánlá, Moore úr támogatta az ajánlást, nagy dícséretekkel szólván a' conservativ elvekről 's Hamilton úrról. Hamilton 's West uu. előadák politikai hitvallásukat. O'Connell úr felelt nekik, kifejtvén ismert nézeteit, 's Russell l. levelét Mulgrave lordhoz, mellyben a' királyné az ő irlandi kormányzását jóváhagyja, felolvasván, e' kérdéssel fordult hozzájok: „Készek vagytok-e e' fontos pontban királyné Ő Felségével egyezőleg cselekedni? gyámolítandjátok-e Mulgrave l. kormányzását? Ha igennel feleltek, én társammal együtt azonnal visszalépek." Hamilton úr: „Nem, mi nem fogjuk gyámolítani." O' Connell: „No ez legalább őszintén van mondva; de hát törvényszerüségtek hol van? Nem támadtok-e fel nyilván a' királyné és kormánya ellen? Imént a' királynénak éljent kiáltottatok, mert ki nem kerülhettétek. Igy tehát diadalmaskodtam rajtatok: az éljen kiáltást én csikartam-ki belőletek." Kézfelemeléskor a' sheriff O'Connell és Hutt uu. részére jelentette-ki a' többséget; a' poll más nap kezdődött-el. E' választási foglalatosság zavar nélkül ment véghez, éppen Moore úr beszéde közben támadt mozgás a' karzaton, hol valaki gyilkot rántott-elő; mire „ki a' hannoveriakkal!" kiáltozás harsogott, 's az ember elfogatott. A' Standard beszéli, hogy West úr a' vádtól mentegetvén magát, mintha katholikus bérlőjivel keményen bánt volna, említé, miként O'Connell neki testi rútságot lobbanta szemére; pedig ha O'Connell úrnak tetszenék parókáját levenni, 's a' nép előtt úgy megjelenni, akkor majd akárki megitélhetné, mellyikök szebb férfi. Majd levette O' Connell úr parókáját, 's természeti mezítlenségében álla — úgy hogy egy szál hajacska sem volt fején. Ennek leírhatlan hatása volt; O'Connell arczán tréfa-szeszély sugárzott, 's az egész gyülekezet feledkezni látszék a' választási vitáról.

Irlandban igen feltünt O'Connell viszálkodása az ifju Ruthvennel. Kildare választójihoz írt levelében mondja O'Connel, hogy neki, Irland újászületéséért 40 év óta küzdőnek, atyai kötelessége a' hűtlenséget és csalást, hol csak találja, mindenek szeme előtt felfedni, 's vigyázni, hogy az irlandi nép bizodalmával senki vissza ne éljen. Ez a' Ruthven radicalismust színlel, de titkon az orangistákhoz pártolt 's ellensége a' népnek. Attya eránti tekintetből kímélte őt, titkon felszóllítá a' követség hajhászásáról lemondani, sőt gyarmati hivatalt is igyekezett neki szerezni, mert itthon rút tettei elronták helyzetét, de a' kormány hallani sem akar róla. Most tehát kéntelen megszólalni, 's O'Lerwall és Archbold urakat ajánlja jelelteknek. Ruthven azonban nem mondott-le szándékáról, kinek vétke, a' Standard szerint, csak az, hogy Kildare dolgozó osztálya közötti befolyásával kérkedvén, O'Connellben féltékenységet ébresztett-fel.

Londoni aug. 4diki tudósítások szerint mind Hume úrnak Middlesexben, mind Hutton és O' Connell uraknak Dublinban igen vékony reménységök vala az elválasztatáshoz. Dr. Stock, a' dublini egyetem részéről fellépett szabadelmü jelelt, annak megtudására: a' főegyházi egyetemben mennyire terjedhetett a' reformszellem, pollt kivánt, 's a' szózatok így állottak: Shaw 754, Lefroy 731, Stock 143. Nort-Wilts grófságban Devizesben aug. 3kán történt-meg a' kijelelés. Sir J. C. Hobhouse minister maga is oda utazott Methuen és Long ministeri jelelteket sir Fr. Burdett ellen gyámolitandó. A' város igen forrott, 's a' kereskedők boltjaikat bezárták. Nem is ok nélkül aggódtak; mert Burdettnek többnyire lovas és markos yeomenekből áll pártja a' szószékhez érkezvén, ellenfelét már ott találta; azonnal heves csata támadt közöttük; 's Burdett lovasai elverték a' szószéktől Long és Methuen gyalogjait; de a' győzedelem nem tartott sokáig; a' gyalogság nehány pillanat mulva visszatért, 's a' lovasokat botokkal 's kövekkel kénszerité hátrálni. Burdett kék zászlóji széttépettek, a' zászlónyelek pedig a' lovasok hátaira hányattak. Miután nehány fej megvéreztetett, lecsilapodtak a' bajnokok. Sir Francis Burdett kinyilatkoztatá, hogy ő most is a' régi Burdett, a' reform és szabadság védője, 's egyszersmind a' statusegyház és alkotvány fentartója. Angliának, ugy mond, az irlandi papok, az O'Connell Daniel által izgatott 's fizetett, vakbuzgó, tudatlan irlandi pápisták ellen kell magát védelmezni. Nem fogtok, ugy hiszem, követeket küldeni a' parlamentba olly ministerium gyámolitására, melly nem szégyelli létezését O'Connellnek köszönni (tetszés, nem kell pápa! kiáltozás.) Én nem akarok más ember vallása ellen kiáltozni; mert mindegyik hitvalláson vannak őszinte férfiak, de nekem csak az angol egyház tetszik, mellyet úgy tekintek, mint (e' szóra nagy ropogással leomlott a' szószék, de sir Francis a' körülte állók által felemeltetvén, folytatá beszédét.) Le-

dólhet a' szószék, de alkotványunk állani fog. Én nem gyámolíthatok olly kormányt, mellynek létezése az említett természet elleni egyesületen alapúl. Mégis ez emberek magokat a' királyné barátjának, a' ministerium ellenzőjit pedig ellenségének nevezni nem szégyellik. (az ellenpárt felkiált: „az is vagytok ti!" tetszés.) Ha siratott honfiúi királyunk meg nem hal, e' ministerium két hétig sem maradhatott volna kormányon. Csak egy törvénytervet sem vala képes kivinni. Oktalanság arról fecsegni, hogy a' jelen ministereket a' királyné választotta; sőt én és a' velem egy gondolkozásuak akarjuk olly helyzetbe tenni a' királynét, mellyben szabadon választhasson. Uraim, én az vagyok, a' ki voltam (tetszés, piszegés; valaki felkiált: ki fordította-meg kabátját?) Az egyesült királyság protestans intézeteit védelmezem. Igazságot akarok Irlandnak szolgáltatni, szintugy mint O'Connell úr, 's az igazság súlyát legelőször is O'Connell Daniellel kivánnám éreztetni. — Kézfelemeléskor a' szabadelmüek részén volt a' többség; Burdett úr pollt kivánt, melly aug. 7kére határoztatott. Shelbourne l. Methuen úr barátja, este a' városból elkocsiztakor Burdett emberei által tetemesen megsebesítetett. — Keleti Cumberlandban is aug. 3kán történt a' kijelelés, 's a' többség a' ministeri jeleltek részén látszék lenni. Skócziában Dundeeban Parnell úr (Grey alatt hadminister) nagy többséggel választatott-meg. Edinburg grófságban is kedvező kinézetei voltak Gibson Craig reformernek. — Cumberlandban Workingtonban jul. 29kén a' tenger Curwen úr kőszénbányájit elöntötte, 's 25 munkást és két gyermeket is oda ölt.

FRANCZIAORSZÁG.

Ferand nevü piemonti szökevény, ki a' juniusi és aprilisi lázadásokban is részt vett, azt nyilatkoztatván, hogy Fieschi és Alibaud gyávák voltak, ő majd jobban fog találni, — befogatott. Augustus' 2dikán összecsődült a' nép, 's ismét sokan befogattak. Parisból rendőrség küldetett Havreba. — Franczia hírlapok szerint Brohowski Hermann gr. belga katonatiszt, Brüsselből jul. 31kén Madridba utazott-el, hol egy lovas ezredet fog alkotni, mellynek tisztjei belgák és lengyel menekvők lesznek.

A' király, királyné, hgasszonyok, Nemours és Aumale hgek 's Montalivet gr. aug. 3kán Eube érkeztek. A' Moniteur igen ragyogó színekkel festi ezen utazást is. Az egész úton mindenütt három színü zászlókkal voltak a' házak ékesítve, este pedig kivilágítva; a' nép tömegestül tódult a' király kocsijához, Beaumont, Beauvais, Grandvilliers nemzeti őrsége fegyverben állott, 's örömrivaját egyesíte a' lakosokéval. Az érdekes Aumale városon, mellynek nevét viseli egyik fija a' királynak, gyalog ment keresztül Ő Felsége. Eu vára előtt találá a' helybeli hatóságon kívül Dieppe és Abbeville küldötteit, kiknek üdvözlésére elragadó hatásu beszéddel válaszolt.

Orleans hg. 's hgné Havreből aug. 5kén Fécampba utaztak. Elindulások előtti nap Lyon városa nevü új-yorki postahajón sétautat tettek a' révtorokban; az amerikai hajós nép ünnepélyes tengeri köszöntéssel, a' havrei nemzeti őrség hangászkara a' marseillaise zengésével üdvezlé ő magasságukat. A' katholikus népségnek egy része semmiképp nem nyughatik-meg abban, hogy a' legkeresztyénebb királyoknak utódja lutheranát vett feleségül.

A' Havreban elfogott Ferand nevü piemonti szökevény Parisba vitetett. — Morillo spanyol generál Bareges fördőjében meghalálozott. — A' Lissabon előtt horgonyzó franczia hajó-osztály Orleans hg. házasságát jul. 7kén ágyulövésekkel ünneplé, 's az angol és portugáli hadi hajók is részt vettek e' szerencsés eseményben. — Havreba a' közelebbi három hónap alatt 6 millio 23 ezer franc kész pénz jött az egyesült statusokból. — A' Quotidienne szerint Lajos Filep Lipano grófnénak a' 100 ezer francot nem holtiglani jövedelemként adta, hanem átaljában fizettette neuillyi bútoraiért. — A' franczia térítők nagy munkásságot fejtenek-ki. Bordeauxból jul. 5kén négy Jézus társaságabeli szerzetes indultel Pondicherybe, egy pedig Calcuttába. Marseilleből is aug. 1jén több térítő készült gőzhajón Smirnába, Syriába és Konstantinápolba.

Lyon aug. 5kén. Fesch bibornok jeles képgyűjteményéből 39 darabot küldött ide, a' szegény munkások javára eladandókat. Két gyilkosság, melly itt egy héten fényes nappal követtetett-el, több öngyilkosságok, és nehány megitélt asszonyok, kik sok szegény lányt fajtalanságra csábitottak, mély erkölcsi allyasodást, sőt nyomoruságot is bizonyítnak. A' kamarák 12½ millio francot szavaztak a' Saone hajózásának könnyítésére; ebből 2 millio már a' kereskedési minister rendelkezése alá adatott, 's a' hidak és utak főbiztossága Landrécourtig hagyá jóvá a' csatorna-tervet. Igy a' Saone hajózása idővel Felső-Marne határaig, 's a' Maasal összekapcsoltatván, az északi és közép tengerig terjedhet. A' Saone főpontja Franciaország belső hajózásának, és így méltán megérdemlé a' kamarák gondoskodását.

AMERIKA.

Floridában az indus háboru ismét élénk aggodalmat ébreszte-fel. Némelly indus fők Monroe tó mellett hadi tanácsot tartván, a' Jessup generállal kötött egyezésért halálra ítélték Micanopy főt, kit az indusok azonnal felkonczoltak, 's társait is mél-

tatlanoknak nyilatkoztaták parancsnokság viselésére. Közönségesen hiszik a' háborúnak ismèti kiütését. Nehány pamut-ültetvényeket 's gabona-mezőket újra feldúltak az indusok. — A' Texas ellen összegyűjtött sereg eloszlatik, 's egy része Mexicoba menend a' praesidens testőrségéhez, ki zendüléstől fél mindig. Texas lakosai sebesen haladnak elő a' mívészetben, kormányzásban, 's mívelődésben. A' Mexico elleni háborúban 183⅝ban elesett honfiak maradékai, ha feleségesek 5581, ha nőtlenek 2436 acre földel jutalmaztatnak-meg.

PORTUGALLIA.

Jul. 24ki tudósítás szerint Lissabon csendesen volt, de még ekkor is történtek egyes befogatások. Leiria úr, a' zendülés vezére, 400 emberrel Valença várba zárkozott, hol 1400 embertől ostromoltatik. A' ministeri lapok hallgatnak a' tartományok érzelméről, pedig több helyen felzendültek a' charta mellett, 's Santaremban a' polgári kormányzó is megöletett. A' királyné nem akarta a' ministereknek egy kemény hangu proclamatióját aláirni. Ő Felsége nem sokára lebetegszik. — A' Globe jul. 25ki tudósításokat közöl Portugálból. Lissabonban a' katonai zendülésnek baj nélküli elnyomását hivék; de oportói levelek másként vélekednek. A' zendülők Valençába vonultak, 's Sa da Bandeira ellenök készült; a' déli részen Castello Brancóba gyűjték erejöket. Portugal többi része nem részesült a' mozgásban.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstaatinápolból jul. 12kéről irja a' Times, hogy a' cserkesz partokon Pschatban várat építettek az oroszok, egyszersmind kiszállásukkor három ponton támadták-meg a' cserkeszeket, kik makacs elszántsággal harczoltak, és Tschapsiknál meg is győzték az oroszokat. Egy hírnök, ki Trapezuntba ment, a' cserkeszeket Anglia közbejárásának kérésére birandó, czélt nem érve tért-vissza. Said bey Wassaff effendi helyett a' sultan titkos irnokává neveztetett. A' cs. haremből négy asszony, keresztyénekkel volt tiltott társalkodásuk miatt, a' bosporusba fojtatott.

SPANYOLORSZÁG.

A' legújabb angol hírlapok spanyolországi levelezéseik, mint a' burkus statusujság megjegyzi, nem igen kedvezőleg rajzolják D. Carlos hadseregének erkölcsiségét. A' Times levelezője is megvallja, hogy az Ebrón átkeltekor egészen elfajult, fenyiték 's eleség hijánya miatt bátorságát elveszté. A' M. Chronicle levelezője mondja, hogy ha D. Carlos útjáról semmi tudósítás nem jőne is, a' feldult mezők 's leégett faluk eléggé mutatnák az ő utját. Vádolni csak a' christino vezérek árulását 's henyeségét lehet, nem pedig a' nép szellemét, melly egész Arragoniában 's Cataloniában a' királyné ügyét pártolja, de D. Carlos testvéreit 's rokonait erőszakosan elvonczolván magával, hallgatni kéntelen.

Bordeauxból aug. 2károl e' telegraphi üzenet érkezett Parisba: A' praetendens Cenia felé kezdett utjából ismét visszatért Daroca felé, 's mint Saragossából jul. 30kán irják, Guesa és Monforte vidékén állott.

A' Gazette de France Cantaviejából vett levele szerint D. Carlos hihetőleg az Ebro felé fordul and Zariategui és Guergue elibe. A' Quotidienne mondja, hogy egy osztály Cenia 's Castellon felé Valenciába fog indulni, hogy Oraa és Espartero figyelmét oda vonja, 's ez alatt D. Carlos többi seregével Soriába nyomul, Zariateguival egyesülendő, vagy pedig egyenesen Madridra rohanandó.

Bayonne aug. 3kán. D. Carlosnak egy seregcsapatja, 's mint mondják ő maga is, a' Saragossától 16 órányira fekvő Munierában állott. Zariategui és Guergue Soria felé nyomul. — Bordeaux aug. 3kán. Némelly Huesca vidékén megjelent bandák gyanították, hogy D. Carlos talán Daroczának vette utját; de Saragossában jul. 30kán kihirdetett tudósítás szerint ő még julius 28kán is Cantaviejában volt. És így Cenia felé fordulása hibásan jelentetett.

Madrid jul. 26kán. A' christino generálok mozgásaiban ismét nincs egyetértés és elszántság. De miként is lehetne tőlük buzgalmat kivánni olly kormány ügyeért, melly a' főparancsnokságot egy franczia marsalnak akarta át adni? Mert Calatrava úr meghatalmazása nélkül Campuzano úr bizonyosan nem alkudozott Clauzel marsallal. És mire mehetnek a' generálok seregeikkel, ha némelly ministerek biztosokat küldenek, a' katonákat tisztjeik ellen fellázítani. Az Eco del Commercio egy idő óta árulással, rablással 'stb. vádolja a' generálokat. A' híres Aviraneta, kit Mendizabal úr több küldeményekre használt, utóljára pedig számüzetett, nem rég ismét Madridba jött, a' minister hivatalában sokszor megfordult, 's tetemes summa pénzt és útlevelet kapott Bayonneba. S. Sebastianon 's Hernanin keresztülutaztakor a' katonák között nyomtatott lapokat osztott-ki, mellyekben állítaték, hogy a' ministerium bőven gondoskodott a' katonák szükségeiről, de a' generálok magoknak tartották-meg a' pénzt. Ezután mindjárt kiütött a' zendülés a' seregcsapatok között. Lluchana gróf (Espartero) a' ministeri lapok rágalmaira egy levelet intézett valamennyi hirlapokhoz, mellyben kinyilatkoztatá, hogy honaért egészségét, vagyonát, 's most már hírét is feláldozza, a' polgárháboru bevégzése utánra halasztván az ellenei vádak megczá-

folását. A' cortes most vitatja a' biztossági tudósítást a' papság új intézetéről. A' ministerium mindent elkövet, hogy hatalmát korlátlanná tehesse; közelebb Toledo és Madrid tartományi választotságai által felirást nyujtatott-be a' corteshez a' sajtószabadság eltörlése és a' mérséklett gondolkozásuak üldözése iránt; a' felirás a' hadi biztossághoz utasítatott. De egy idegen diplomata kinyilatkoztatá a' ministereknek, hogy ha illy rendszabályokhoz nyúlnak, semmi különbség nem leend közöttük és a' praetendens között. — Jul. 29kén ismét így írnak Madridból: Naponként jőnek tudósítások a' hadseregtől, de a' kormány semmit sem bocsát közre. Guergue jul. 22kén 4 zászlóallyal, 100 lóval és a' castiliai juntával kelt-át az Ebrón Cillaperlatánál; Iciónál jul. 24kén ismét 8—10 carlista zászlóally és 3 század lépett-át a' folyamon. Alcala brigadás jul. 24kén 5000 gyaloggal 's 200 lovassal, valamint Escalera generál is Logroñóból utánok nyomultak. Estremadurában is kezdik már a' postát elfogdosni, 's a' regensné ezredéből 20 legényt Miravete hídjánál agyon lőttek a' lázadók. Azon hírre, hogy a' spanyol kormány Clauzel marsalt a' franczia kormánytól kérte volna, a' jul. 27ki Gaceta így nyilatkozik: „Meg vagyunk hatalmazva egy-átaljában hamisnak nyilatkoztatni azt, hogy Ő Felsége kormánya vagy valamellyik ügyvivője valaha az említett kérelmet, vagy ahoz hasonlót tett volna.“ E' szerint vagy Campuzano úr lépett-fel nagy buzgalommal Clauzel marsal ügyében, vagy Calatrava úr mondott ismét ellen diplomata barátjának, mint mikor azt nyilatkoztatá, hogy a' külföldi hitelezőknek semmit sem fizet a' polgárháboru bevégzése előtt, holott Campuzano úr a' kamatoknak határozott időnkénti kifizetését jelentette. — A' spanyol tiszthatóság Minho tartomány szélére nemzeti őröket állítatott, hogy a' Valençába zárkozott portugáli zendülők számára eleséget vinni ne engednének. D. Pedro chartája Elvasban is kikiáltatott, 's az ottani parancsnok general Badajozba érkezett; Albuquerquebe is több portugáli menekvők jöttek. Lissaboni jul. 24ki hírlapok már csaknem elnyomottnak tartják a' cartista visszatorlást.

Telegraphi üzenetek. Narbonne aug. 4dikén. Valenciában folyvást dúlnak a' carlista bandák. Jul. 26kán Villafrancában (Cantaviejától két órányira) volt a' praetendens, hadserege pedig Yglesuelában, Aresben és Castelfortban tanyázott. — Bordeaux aug. 4kén. Alcañiz kormányzójának Saragossában jul. 31kén kihirdetett jelentése szerint a' praetendens mégis Cantavieja vidékén tartózkodik. Espartero jul. 29kén Camarillasba szándékozott. Az Ebrón átkelt carlista sereg jul. 27kén Cavarrubiasban és Betuertában, Alcala generál Lermában állott. — Perpignan aug. 3kán. Parstors generál, Catalonia másod parancsnoka, Barcelonában proclamatio által jelenté egy junta felállítását, melly az adóról rendelkezni, és kényszerített kölcsönt fog kivetni. Meer báró jul. 26kán Campredonból Olotba ment.

Madrid, jul. 29dikén. A' spanyol és sardini kormány között fenforgó viszálkodás sok dolgot ad az itteni angol követségnek; mert a' spanyol kormány szeretné a' kereskedést folytatni Sardiniával, 's erre az angol közbejárást használja; egy angol hírnök ma is kemény jegyzéket viszen e' tárgy iránt Parisba, de kérdés, a' turini udvar, és többi olasz hatalmak, fognak-e hallgatni Palmerston l. tanácsára vagy is fenyegetésére. Calatrava úrnak főpanasza az, hogy a' turini udvar Letamendi urat Genuában spanyol consulnak elismerni nem akarta; ezen Letamendit Gibraltarból, hol szinte spanyol consul volt, Villiers úr előterjesztésére Martinez de la Rosa, akkori minister, visszahívta. — A' spanyol kormány egy más olasz hatalmat is felingerel, mellynek papi fegyverei erősebbek világi fegyvereinél. Regens királyné Ő Felsége jóváhagyta a' tized és szerzetek eltörlése eránti, és a' papság jószágait nemzeti tulajdonná nyilatkoztató törvényeket. A' papság eddig a' hívők kegyes alapítmányaiból élt, most pedig várnia kell, valyon az ő szükségeit egyenes adó által képes leend-e fedezni a' status. Miután a' klastromok, egyházi edények, papi jószágok elvétettek, 's a' tized eltöröltetett, a' spanyol egyháznak ős épülete is le fog rontatni, a' szent széknek concordatumokon alapuló jogai letiportatnak, 's egyházi dolgok elitélése, mi az egyház főjét illetné, világiakra bizatik. A' papság reformja iránt nevezett biztosság javaslá, hogy patronatusi joga egyedül a' koronának legyen (eddig a' pápa 72 papsággal rendelkezett), a' nunciatura törvényszéke, papi lovagrendek, keresztbullák biztossága 'stb. minden ünnepek, hatot kivéve, töröltessenek-el, a' félsziget a' polgári tartományok szerint 47 püspökségre osztassék, a' primasság Toledóból Madridba vitessék-át, 5 új püspökség állítassék-fel, 18 régi szüntessék-meg, 's mindenik püspökségben egy főkáptalan hagyassék-fen; az érsekeknek 24 ezer franc, a' püspököknek 16 ezer, a' legalsóbb rendű papoknak 660, a' felsőbb rendüeknek pedig 2000 fr. fizettessék. E' javaslatokat jul. 26kán 110 szózattal 17 ellen fogadtael a' cortes. — Jul. 30ki levél szerint jul. 29dikén határozá a' cortes, hogy az üres egyházakat a' canonok 's törvények által kitűzött idő alatt lelkipásztorokkal lássa-el a' kormány, mit ha a' környülletek nem engednének, minden eszközöket megpróbáljon e' határozat teljesítésére. Ez annyit

teszen, hogy a' kinevezett püspököket, ha a' pápa meg nem erősítené, e' megerősítés nélkül is iktattassa-be. De mellyik püspök fog példát adni az egyház főjétől elszakadásra? Spanyolországban most 32 üres püspökség van, mellyek a' pápától meg nem erősített püspökök által igazgattatnak. Ezen újításokat leginkább pártolja négy pap-követ, u. m. Martinez Valasco, kijelelt jaeni püspök, Venegas granadai kanonok, Gil Orduña tortosai kanonok, és Garcia Blanco Sevillában a' k. kápolna káplánja.

A' Journal des Débats bayonnei levelezője jul. 28kán így ír: E' városban tagadják a' carlisták, hogy a' praetendens annyit vesztett volna a' chivai csatakor, mennyit hírlelnek. Azonban ő kéntelen volt sietve, 's egy csaknem puszta vidéken keresztül, oda visszatérni, honnan kiindult; állásának erkölcsi hasznát tehát elvesztette. A' lakosoktól nem gyámolíttatott, sőt Valencia parasztjai elmaradozott katonájit megöldösték, mint a' manchabeliek Gomez visszavonultakor. E' két expeditio igen hasonlít egymáshoz, 's hihetőleg a' második is úgy fog végződni, mint az első. A' királyné generálai is sok hibát ejtettek, 's kevés összehangzás volt munkálataikban. Ha D. Carlos az Ebrón átkelte után kevesbé kételkedék a' nemzet sympathiáján, Madridra rohanhatott volna, mielőtt Oraa elszórt seregcsapatait összegyűjtheté, 's midőn Espartero még az éjszaki seregnél volt. Nem foghatni-meg, D. Carlosnak az Ebrón átköltözése után, Buerens miért nem ment egyenesen Oraához, 's vele 20 ezernyi embert gyűjthetvén-össze, a' castelloni síkon miért nem támadta-meg D. Carlost, kinek csak 15 ezer gyalogja 's alig 1000 lovasa volt; e' sereg Valenciánál már 4 ezerrel kevesebb volt, ezóta pedig a' szökdösések 's csata által szinte annyival fogyott-meg. D. Carlos most Cantaviejában, egy rég kizsarlott vidék közepén, az Ebrótól jövő seregcsapatokra várakozik, mellyek nehezen fognak vele egyesűlhetni. Valamelly tengerparti helyen akarta volna magát megfészkelni a' praetendens 's a' közép tengerről fegyverekkel és hadi szerekkel ellátni; de legyőzhetlen akadályokra talált; Cataloniában kevés az eleség, a' navarriakat és catalánokat egyetértésében tartani lehetlen, angol hajók fenyegetőznek a' vizeken, 's ezen oknál fogva elhatározá az Ebrón átköltözni; de a' jobb parton sem boldogulhatott, mert az ostrom alá fogott városok makacsul védelmezték magokat. Cantaviejában nem fognak élhetni seregei, 's az alkotványiak, ha elszánva látnak a' dologhoz, képesek lesznek őt onnan kiverni. Az Ebro felső vidékén Escalera, pénz és eleség hijánya miatt, nehány napig nem mozdulhatott; a' hadi szükségek csak 24 órára sem valának fedezve. E' környületek között Escalera, mint elszánt férfi, Pamplonába hivá a' navarrai juntát, 's kinyilatkoztatá, hogy 25 ezer piasterre van szüksége, 's ha e' summát a' junta meg nem adná, ő maga elfogja venni, a' junta tagjait pedig felakasztatja. Illy kérésre a' kivánt summa alkalmasint előteremtetik, 's a' sereg meg lesz nyugtatva. Így állnak a' dolgok Spanyolországban. A' carlisták nem titkolják elcsüggedésöket; egészen mást vártak D. Carlos expeditiójától, ki Olaszországba 's nehány északi udvaroknak megüzené, hogy végre már Madridba megyen, és útjában semmi sem tartóztathatja-fen; de az esetek nem felelték-meg e' szép igéreteknek.

Madrid jul. 30kán. A' statuspénztár orvosolhatlan pénzhijányban sínlik. Espartero pattantyúsága Guadalaxarában hagyatott, mivel nem volt pénz a' szükséges dolgok mngszerzésére. Espartero hadminister, de Seoane generál is társul van hozzá adva. A' seregek főparancsnoksága Oraára bízatott.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK. Lyon aug. 4kén. Beaucaire vásárán sok áru elkelt, és jobb áron, mint a' kereskedés mostani állapotjában reményleni lehetett. Gyapju 6000 csomó volt, 's a' franczia gyapju 10—13 pctel kelt olcsóbban, mint 1836ban. A' közelebbi kamarák által határozott Epinal és St. Leger közötti vasut igen felemelte Benin, St. Leger és Anzin kőszénbányájinak becsét. A' rhonei gőzhajózási társaság kéntelen volt munkálatát félbehagyni, mert az Angliában megrendelt gépelyek, munkások hijánya miatt el nem készülhetnek.

Hamburg aug. 4 's 5kén. Lipcséből hír jött három kereskedő ház megbukásáról, 's kettő csakugyan kéntelen volt a' fizetést elhalasztani, de hitelezőjik várakozást igértek, 's az egyik már elkezdett fizetni; a' harmadik is nagy szorultságban volt, mégis talált eszközt kimenekvésére. — Grönlandból e' napokban 3 hajó érkezett kutyákkal; az amerikaiak sok halzsírt hoznak, mellynek ára, valamint a' kenderé és repcze-olajé is megcsökkent. A' gabona és gyapju ára valami kevéssel feljebb ment.

St. Petersburg, jul. 29kén. Azon rendelet, miként a' gyapju és teveszőr-fonal behozatala a' gyárak számára 1838 apr. 7keig felényi vám mellett engedtetett-meg, 1840. apr. 7ig terjeszteték-ki.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 *szám alatt.*

Heckenast Gusztáv

honi és külföldi könyvkereskedésében

(Pest, váczi utcza 39. szám)

ujonnan megjelent és találtatik:

T H A L I A

eredeti

Szin-Müvek Gyüjteménye,

Kovács Pál

által.

Harmadik kötet.

12rét. Győrött, 1837 csinos boritékban 1 for. 20 kr. peng. pénz.

Tartalom:

Éva asszony unokája. Vigjaték 3 felvonásban.
Nók köztársasága. Bohózat 3 felvonásban
Az elbűvőltek. Vigjáték 2 felvonásban.
Legjobb orvos a' házasság. Vigjáték 1 felvonásban. (2)

Heckenast Gusztáv

könyvkereskedésében megjelent:

T H E M I S.

Értekezések a' Jog' körében,

szerkeszti

Szalay László,

hites ügyvéd 's magyar tudós társasági l. tag.

Első füzet.

Ára, csinos boritékba kötve 1 for. pengő pénz.

A' törvénytudomány szakadatlan haladása, 's minden oldalu kifejtődése kivánatossá tették, hogy köztünk is megindittassék egy gyüjtemény, melly annak jelen állapotát szemmel tartva, azt irányában és eredményeiben időszakonként, megismertesse az olvasó közönséggel. — Midőn az első füzet megjelenéséről a' tudomány hívei és kedvellői ezzel értesittetnek a' közhasznu vállalat pártfogásukba ajánltatik. Pesten, aug. 17kén 1837.

Szalay László. (2)

Hirdetés.

Jelentetik illendő tisztelettel az érdemes közönségnek, hogy már a' Polgári Élethez való Lexicon' első darabja Debreczenben kijött; 's példázati, — mig összeséggel való megvevőjök akad — két két pengő forinton leendő oszlatgatás végett, résszeránt ott helyben,

Második félesztendő. 1837.

Orvos Doctor és Physicus Tekintetes Zilahy Sámuel urnál tevődtek le, résszerint ide Székelyhidra vagynak Patikárius Penkert Mihály úrhoz szállittatva. Költ Székelyhidon, május 3kán 1837. T. N. Bihar Vármegye Rendes Physicusa Dr. *Gombos Dániel.* (3)

---

(1) Pakfong-hirdetmény. A' cs. kir. priv. **Pakfong érczművek'** rakhelye Bécsben (untere Breunerstrasse Nro 1133) ajánlja a' főnemességnek, 's a' tisztelt közönségnek kézműveit. Pesti vásárok alatt sátora van a' bécsi útczában az új piaczon, hol portékáit igen illendően szabott áron ezüst pénzben árulja.

Az igazi pakfong hasonló a' 12 latos ezüsthöz, a' hamis ellenben feketés és vereses sárga lesz 's könnyen törik. Különösen figyelmezni kell ezen bélyegre: **Pakfong-Frank,** mellyet rajta világosan láthatni. Egészen újonnan találtatnak: fogorvosok számára műszerek, fogkefék, valamint ruhakefék, zsebbelifésük; új szabadalamas levél mellett árult asztali eszközök, minden figyelemre méltók tartósságukra nézve; kávémasinák, mellyekben a' kávé 5 percz alatt megfő; fördőmasinák orosz mód szerint, mellyek igen czélirányosak és kivált úton nagyon használhatók, készületük igen egyszerü, 's a' legszükebb helyen alkalmazható, árok 40 for. p. p. kardok a' cs k. tiszti kar' számára, valamint dobos- és kapus-pálczák' 's formaruha-gombok; kardok uraságok számára, fejéren és megaranyozva, 's a' legujabb izlés szerint: vadászkések 's más vadászati eszközök, asztali gyertyatartók, mindenféle neműek 's igen olcsók, gyújtó és füstölő masinák, argant és függő lámpák, rajzoló eszközök, mindenféle egyházi készületek, egész asztali service, minden lehető toillette-tárgyak, játszó, és úti képórák.

Rendelni lehet előre ló és nyeregszerszámokat, kengyeleket Pesten Oláh úrnál az uri útczán báró Brudern házban; Budán, a' Rácz városban Dischler György urnál a' főutczában.

Állandó megbizott (commissions) raktára van:

hol mindenféle rendelményeket elfogadnak, és az igazi pakfongról jótállanak, Pesten Jungh Keresztély polg. úrnál, a' serviták piaczán; Erdélyben, Szebenben Thiering L; Kanizsán Rossenfeld Jakab; Pozsonyban Szeleczky L. uraknál.

Ó, eltört pakfongnak fontja 2 fr. pp. megvétetik. *Frank Ferencz* (2)

---

(1) Áverési hirdetmény. Kecskeméten folyó eszt. september 11dikén tartandó árverésen a' helybeli 8 mészárszékek, serház hozzá tartozó malommal, 50 hold monostori földdel, piaczi és vásári jövedelmek; nem különben a' városnak külső korcsmái és vendégfogadói, nevezetesen: a' mesterházi, Szent Lőrinczi és monostori vendégfogadók, a' zöld erdei, czethali, szentkirályi, szikrai, ágasegyházi korcsmák, mindegyik a' hozzá tartozó földdel együtt, e' folyó esztendei november 1sö napjától kezdve, 6 esztendőre haszonbérbe fognak adattatni, mellyre a' bérleni kivánók illő bánatpénzzel felkészülve meghivattatnak, az izraeliták azonban ezen haszonbérlésekre nem bocsájtatnak. A' kiadás-feltételeit addig is helyben a' második birói hivatalnál megtudhatni. (3)

---

(2) Kerestetik egy jó erkölcsü ifju, kinek kedve volna a' vas-kereskedést tanulni, a' ki németül és magyarul beszélni, irni, olvasni, számolni meglehetősen tudna; illendő föltétel 's kezesség mellett mint gyakorló (prakticáns) felveendő, a' föltételt megtudhatni bérmentett levél által, vagy személyesen értekezhetni *Szigly Ferencz* polgári vas-árusnál Budán a' várban, az *arany szántó-vasnál.* (2)

---

(4) Kos-eladás. Jövő pesti *János Fejv.* vásár alkalmával a' méltóságos gróf Hunyady József juhnyájából prima electa 's superelecta hágókosok üllői utczában köz telken szabad kézből eladandók lesznek. (4)

---

(3) Nagy és főrakhelye a' Templomi ékességeknek. Pesten a' váczi utczában az Amornál 26dik szám alatt *Fries Antal* 's társasága cs. kir. priv. selyem-szövet gyárának rakhelyén készen találtatnak nagyobb mennyiségben több száz darab templomi ékességek' fajai, u. m. Pluvialék, Dalmatikák és Kásulák, akár egész, akár fél, vagy közönséges ékességekkel gazdagitva; ezen kivül, minden lehető Reverenda materiák, u. m. Schvamilionok, Gros de Naples, Brünelek, Scottok, 3 Drátok, 'stb. egész és fél gazdagon virágokkal himezve templomi materiák, igaz festékü, és közönséges Damaszt Zászlókra, finom festékü Karmazsin, 's Ibolya Gros de Naples és Moir, Quadrátok, Kapucziumok, Kamaurák és Övek, mellyeket a' főtiszt. Papságnak a' legillendőbb gyári áron alázatosan ajánlanak *Fries Antal és társa.* (3)

(1) Árverési hirdetmény. A' nagyméltóságu királyi magyar udvari Kamara' rendeléséből közhirül adatik, hogy szabad kir. Debreczen városa alább következő saját haszonvételei e' folyó 1837. esztendő november 1ső napjától kezdve három egymásután következő esztendőre bérbe kiadandók lesznek, ugymint:

Neve a' bérbe adandó haszonvételnek	kikiáltandó ára	megkivántató bánatpénz
	pengő pénzben	
	for.	for. | kr.
Szikgáti cserép-vetés - - -	830	83 | —
Belső koscher bormérés - -	61	6 | 6
Fejér ló vendégfogadó - - -	1352	135 | 12
Bika vendégfogadó - - - -	1225	122 | 30
Látó teleki vendégfagadó - -	762	76 | 12
Piaczi jövedelem - - - -	6932	693 | 12
1ső számu bolt - - - - -	84	8 | 24
2dik számu bolt - - - - -	64	6 | 24
3dik számu bolt - - - - -	61	6 | 6
4dik számu holt - - - - -	63	6 | 18
5dik számu bolt - - - - -	57	5 | 42
6dik számu bolt - - - - -	57	5 | 42
Bárányi mészárszék - - - -	60	6 | —
Hatvan utczai mészárszék - -	128	12 | 48
Péterfia utczai mészárszék - -	133	13 | 18
Csapó utczai mészárszék - -	140	14 | —
Czegléd utczai mészárszék - -	142	14 | 12
Varga utczai mészárszék - -	115	11 | 30
Várad utczai mészárszék - -	78	7 | 48
Mester utczai mészárszék - -	65	6 | 30
Bégányi mészárszék - - - -	83	8 | 13
Mester utczai kapu előtt lévő mészárszék - - - - - -	103	10 | 18
Hatvan utczai csapszék - - -	202	20 | 12
Mester utczai csapszék - - -	280	28 | —
Péterfia utczai csapszék - - -	301	30 | 6
Csapó utczai csapszék - - -	141	14 | 6
Novella utczai csapszék - - -	162	16 | 12
Mongó utczai csapszék - - -	303	30 | 18
Szent Annai csapszék - - -	170	17 | —
Várad utczai csapszék - - -	150	15 | —
Miklós utczai csapszék - - -	201	20 | 6
Szeles utczai csapszék - - -	1071	107 | 6
Nádas utczai csapszék - - -	425	42 | 30
Külső barom-vásári hátulsó pincze - - - - - - - - -	103	10 | 18
Külső vásári deszkás csapszék -	442	44 | 12
Külső barom-vásári első kőpincze	107	10 | 42
Külső vásári második nádas csapszék - - - - - - - - -	411	41 | 6
Szarvas csapszék - - - - -	330	33 | —
Nyulas csapszék - - - - -	486	48 | 36
Epres-kerti csapszék - - -	535	53 | 30
Bárányi csapszék - - - - -	402	40 | 12
Bégányi csapszék - - - - -	230	23 | —

A' nyilvános árverés folyó eszt. september 11dik napján a' városházában a' szokott reggeli órákban fog tartatni, hol is a' feltételek láthatók, melly napra 's kótyavetyére minden, a' kinek kedve 's erzsényi engedik, megjelenhetik.

Költ Budán, augustus 12kén 1837. (3)

Folyó évi October' 21-dikén

megmásolhatatlanul végre fog hajtatni

a' 847 és 849 szám alatti Bécsi 2 házak' sorshúzása.

mellynél

minden nyereség kész pénzben áll and,

minden nyeréseket kivéve a' közönséges sorsokkal.

Az első főnyertes kapja a' 847 szám alatti pompás házat,

mellyért váltságul ajánltatik **200,000** for. v. cz.;

a' második főnyertes a' 849 szám alatti szép házat,

vagy váltságul **50,000** for. v. cz.

)(0)(

A' többi nagy és számos nyereség, mind kész pénzben

25,000, 12,500, 6,500, 5,000, 4,000, 3,000, 2,500, 2,250, 2,000, 1,750, 1,500, 1,000, 500, 'stb. és

4,000 darab arany,

teszen a' kész pénzbeli váltság-summával együtt

507,500 for. v. cz. vagy **203,000** for. pengő pénzben.

A' veres ingyen-nyerő sorsok, valamint a' sárga jutalom-sorsok külön nyerendnek, kizárva minden közönséges sorsokkali nyerteseket,

165,000 forintot v. cz.

A' következőkből kitetszik, hogy az eladó sorsok' száma öszvesen csak 132,000 darabot tesz.

Hogy azon 507,500 forintnyi nyereségek, mellyek e' lotteriában foglaltatnak, mindnyáján kész pénzben állanak, 's abban semmi névszerinti becsü sorsok nem kináltatnak.

Hogy 40 eladó sorsok' vételénél, 8 veres ingyen-nyerő- és egy sárga jutalom-sorsot kap az ember, melly utóbbinak legalább 2 darab aranyat kell nyernie.

Hogy ezen sárga jutalom-sorsok, valamint a' veres ingyen-nyerő sorsok is, mellyek minden fő- és mellék-nyerésekre is játszanak, különösen 165,000 forintot nyernek, mellyek közt egy 25,000 forintot nyerő, ki ezenkivül még 500 sárga jutalom-sorsot kap, mellyeknek legalább 1000 darab aranyat kell nyerniek; 's hogy az e' szerint 500 sorsával még minden fő- és mellék-nyerésekre is játszik.

Egy sorsnak árra 12½ for. v. cz.

Coith Dl. fia és társ.
Singerstrasse 894 sz. saját hazában.

Sorsokat vehetni **Pesten Liedemann J. S. Fridrik** nagykereskedő' irószobájában és **Liedemann B. Ferencz** rőfös kereskedésében, „a' szép magyarnéhoz."

Valaki venni óhajtana

1000—2000 darab 2—3 esztendös

nemesitett anyajuhokat

ha nem nagy finomságuakat is, de jó fajtából, és hogy azokat augustus' végén vagy septemberi' elején általvehetné.

Kinek illyen eladó anyabirkái vannak, méltóztassék ez iránt alulirtat értesiteni.

Liedemann J. S. Fridrik,
pesti nagykereskedő, a' három korona utczában, saját házában. (6)

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

Aug. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
3án Unghvár	86–82	80–76	70–66	48–46	38–34	86–80	—
4én Új-Becse	40–35	30	—	25	30	—	—
5én Arad	72	52	52	21	38	—	—
5én Pécs	70	55	50	30	30	—	40
8án Debreczen	70–60	50–30	30	30–20	—	—	80–70
10én Mosony	104–80	55–47	50–45	35–29	28–20	60–55	—
11én Arad	72	53	50	21	24	58	—
11én N. Becskerek	50–35	30–20	—	25–20	20	45	—
12én Komárom	66–54	50–45	36–32	30–27	—	—	—
12én Szeged	60–55	40–35	—	30–25	30–25	60	55
Pest aug. 18án	76–58	50–43	40–33	24–20	20–16	—	—

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

16. szám. Pesten szerdán Kisasszonyhó' 23kán 1837.

Magyarország és Erdely (kinevezések: Sz. István ünnepe; Sz. Istváni törvényszakasz' kezdete; a' pesti magyar szinház' kinyitása; hirek Bad-Emsből; fens. Nádornénk' annya Budára érkezik; tűz: 'sat.) Nagybritannia (új választások; 'sat.) Franciaország (részletek Orleans hg utazásáról; algiri hirek; 'sat.) Olaszország (cholera-hirek; 'sat.) Németország (Pyrker ő excjának utazása; münchení 's hannoverai hirek; 'sat.) Portugallia (lissaboni levelek; 'sat.) Törökország. Spanyolország (hadi tudósítások; D. Carlos mozdulati a' fővárosban semmi aggodalmat nem gerjesztenek; 'sat.) Kereskedési hirek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. k. Felsége jun. 6d. legfensőbb határozatában Kelemen János kir. ügyész urat az alországbíróvá nevezett Niczky János úr helyébe a' pesti kir. táblánál érseki táblabíróvá nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. Felsége 1836. sept. 9d. legfensőbb határozat által akkori alezredes most főszállásmester-kari ezredes Maretich Erneszt urat katonai érdemeiért magyar nemességgel, később pedig ugyan őt Eduard cs. k. kapitány fiával együtt magyar bárósággal díj elengedés mellett jutalmazni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. apostoli Felsége az eszéki főpostahivatalnál megürült ellenőri tisztségre Czeltner Józsefet, a' varasdi főpostahivatal' tisztjét, méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő cs. k. apost Felsége Ischlből aug. 6án költ kegyelmes határozata által Bennerberg Mihályt, a' brassói szász kerületnek királybiráját 1000 frt., Capésius Fridrik Györgyöt, a' nagysinki széknek királybiráját pedig 600 forint előbbi fizetésök' meghagyása mellett, nyugalmazni méltóztatott.

Ő cs. 's apost. kir. Felsége folyó esztendei jul. 15kén költ legfelsőbb határozata által, tettes tudós Schmidt György urat, a' m. kir. tudományos egyetemnél a' gyakorlati földmérés, és vizépités nyilvános tanitóját, és a' bölcselkedési kar proseniorát, minden eddig volt (a' szabad szállást kivéve) jövedelmeinek meghagyásával, érdemlett nyugalomba tenni kegyelmesen méltóztatván; az eképen megüresült gyakorlati földmérési, és vizépitési tanitó székre a' concursus, ugyan legfelsőbb helyen folyó esztendei november 16kára határoztatott.

Bad-Emsből kedvező hirek érkeztek Nádor ő fenségének egészségi állapotjáról. Hermine főhgasszony nehány nap betegeskedék, de már javul egészsége 's ereje növekszik. — Würtembergi Henriette hgasszony Ő k. Fensége, Nádornénk Ő Fenségének annya f. aug. 18dikán délutáni 2 óra tájban Budára érkezett 's a' k. várkastélyba szállott.

Buda és Pest. Illő nemzeti fénnyel ünnepelték-meg e' két főváros minden osztályu lakosai f. aug. 20dikát, mint Sz. István első keresztény Királyunk' dicső emlékezeti napját. Virradtakor mindjárt a' két főváros minden tornyaiból harangzugások jelenték a' nap' örömét; majd a' temérdek buzgó nép 's a' két főváros minden czéhei szép rendü menettel a' budai várba gyülekeztek-fel. Itt a' szent ereklye, első apostoli Királyunk' jobb keze, Méltóságos Ocskay Antal baczi püspök 's m. k. helytartói tanácsnok úrnak vezetése alatt pompás rendű menettel a' Zsigmond kápolnából a' főegyházba vitetett; hol most tisztelt püspök úr ő mlga szívreható buzgósággal mutatá-be a' fényes szertartásu hála-áldozatot a' minden királyok hatalmas Királyának azon számtalan jókért, mellyekre e' napon minden, keresztény religiojához, felkent királyához, 800 's több eszt. alkotmánnyal dicsekvő Hazájához hív magyar elfogódva emlékezik. Főtiszt. Bekker János esztergomi kanonok úr tiszta magyarsággal készített egyházi beszédben emlegeté Sz. István Királyunk' felejthetlen érdemeit. Német nyelven Spécz János Pest-városi káplán úr predikált. Ezeknek végével a' szent ereklye a' fentemlitetthez hasonló pompáju menettel vitetett-vissza szokott helyére. Nemzeti ünnepünk' fényét a' temérdek számmal összegyülekezett két fővárosi népségen kívül főkép nevelték: a' főtiszt. egyházi rend; a' nagym. Helytartóság', kir. Kamara', Hétszemélyesfőtörvényszék' 's kir. tábla' tagjai; tek. Pest vmegye', szabad kir. Pest és Buda városok' tisztviselői; a' katonai tiszti kar, és a' kir. tudom. Egyetem' tanácsa, mindegyik az ünnep' fényéhez illő pompa-öltözetben jelenve-meg. A' formaruhás polg. és sorkatonaság tisztelkedő lövéseket tőn, 's az ünnepi szertartás bevégeztét a' vár' bástyáiról 54 ágyu-dörgés hirdeté. Délben több fő helyeken gazdag 's fényes ebédek adattak; mellyeknél fels. Királyunkért 's az egész uralkodó házért 'sat. számos víg pohár köszöntések történtek. — Más nap, aug. 21dikén a' fömélt k. udv. törvényszékek' tagjai reggeli tizedfél órakor elsőben a' Sz. Ferencz

rendü Szerzet' templomában Veni Sancten jelenfek-meg; innét szokott teremeikbe gyülvén-fel, Sz. István törvényfolyamati első ülésöket tartották.

A' pesti magyar színház f. aug. 22dikén nyittatott-meg két fővárosunk' köz- 's valódi örömére. Előjátékul a' Vörösmartytól ez ünnepiségre készített „ÁRPÁD ÉBREDÉSE" adatott. Ezt követé „Belizár" öt felvonásu szomorujáték. Elhallgatva e' szinmüvek' miképeni adatását, mellőzve az örömtapsokat és tetszés-jeleket, mellyek a' megnyitási ünnep' alkalmával olly szívrehatólag nyilatkoztak, nem említve, hogy a' színház tömöttsége már több nézni vágyót be nem fogadhatott; azt mégis meg kell említenünk: hogy FÖLDVÁRY GÁBOR alispán úr' neve kitörülhetlen betükkel fog örökre fényleni nemzetiségünk' évkönyveiben 's míg magyar él, áldani fogja ŐT, kinek hazafi buzgósága 's csüggedetlen munkássága hozá létre magyar színházunkat.

A' pesti m. színház öltözeti tárának Duschel József úr, pesti kalapárus, közelebbi napokban három veres kalpagot, 9 mázos kardszíjat, 4 polgári csákót, hat fehér kalapot, és 3 halcsont kalapot volt szives ajándékozni.

Sári helységben e' folyó hónak 15kén több ezer hiveknek áhitatosságai között ment véghez az e' helyben sok kereszténvi különösen papi erényekkel ékeskedő, 76 esztendős, köz szeretetet, tiszteletet nyert 's 50 hivatali éveket leélt tisztelendő Iványi János plebánus úrnak, valóban arany és öröm napja vagy jubilaeuma. Melly áhitatos, 's egyszersmind külső örömökkel is diszesített ünnepélyben, legkisebb számot vévén-fel, 100 uri barátai, 's mind egyig tisztelői az erényes papnak részt vettek, és a' több mintegy 300, magyar szivességgel és bőséggel ellátott úri vendégeknek ölelései között poharak emeltettek a' többiket elhallgatván, nagy-méltóságú megyés püspök gróf Nádasdy Ferencz, e' vallásos szertartást nagy lelküleg előmozdító; méltóságos báró Laffert pártfogói hatalommal biró egész' nemzetsége; ts Földváry Gábor úr, ns Pest vármegye szeretve tisztelt 2dik alispánja, ki a' magyar nemzeti színházat buzgósága által létre hozta, hosszas és boldog életekért. Végre egy nevendék nemes ifju, (Halász József) egy köz tapsot nyert, és a' Sion másodszori felszentelt öreg szolgájának szivét 's lelkét emelő versezetet monda-el.

Sz. Földvár, aug. 1sőjén. Ma nyere itt új életet egy magyar olvasó Egyesület az Aranyos Marosba szakadása rokon partjai mellett. Mint a' két különböző eredetü, de a' köz ipar segítésére egymást testvéresen ölelő honi folyók; úgy egyesülének ők a' három egymással határos törvényhatóságok rokon érzetü fijai az ébrülő nemzeti szellem magvait egy más közt kicsiráztandók, 's az egyes lelki munkásságot közre fejtendők. A' tájékon nem levén egy népes, kivált több részvényeseket magában foglaló város, alap rendszabályul állitatott-meg, hogy köz költségen a' jelesb m. könyvek megszereztessenek, 's olvasás végett minden részvényes taggal közöltetvén a' köz könyvtárba épen és tisztán visszaszolgáltassanak. Nagy, vagy egész gyülés évenkint kétszer, tavasszal és ősszel tartandó, mellyben tapasztalás tanította javítások elintéztetnek, számadás, könyv és pénztár állapotja vizsgáltatnak; ez alatt is az egyesületet illő dolgokat 5 tagból álló igazgatóság folytatandja, de a' mellyben minden részvényesnek szabad tanácskozása van. Ezen egyesületnek czélja, a' két testvér haza szent forrásai által a' magános, és köz mivelődést táplálni. Vég czélja pedig az, hogy akármikor is léteczni megszünik, minden könyveivel, 's szerzett hasznaival egy nagyobb erkölcsi folyó árkába szakadjon. Az elszort szellemi erő csak látatlan parti virágokat nevel, az egyesült pedig áldásos gyümölcsöket tenyésztet.

Ó Tordán, aug. 13ikán. Ma adá az o tordai unitaria ekklézsia leányoskola tanitója, Aradi Sámuel, Tordán létező minden vallásu, nyelvü, 's nemzetü nevendék leányokból álló 85 tanitványaival, az unitarium templomban egy évi fáradhatatlan szorgalma próbáját, nagy sokasággal összegyült hallgatók előtt, a' betüzés- szótaglás- olvasás- szt. historia- vallás- szám- 'sat. tudományokból, mindeneknek teljes megelégedésekig, nevezetesen az irás- és éneklés mesterségéből, 's valódilag megbizonyitá, hogy közérdekü szent kötelességét jó lelki esmérettel, tiszta örömmel, 's nagy sükerrel teljesíti az emberiség hasznára. — A' reménytele keblü szülék, 's minden hallgatók elégülten tértek vissza kedveseikkel a' szent teremből, hálás köszönetet, 's áldást mondván a' közhasznu derék tanítóra.

Folyó aug. 21d. délután Pesten a' Duna felső részén, a' deszkások között tüz támadván, hat ház és temérdek deszka, épületi fa lett hamuvá. A' kár sok ezerekre megy és sulyosan érte kivált azokat, kik ottani lakjaikat nem tüz-kármentesiték.

September hónapban következők a' gőzhajók' indulás- napjai: Nádor 42 lóerejü indul Bécsből Posonba és Pestre sept. 5. 12. 19. 's 26kán; Posonbul Pestre sept. 6. 13. 20. 's 27dikén; Pestről Posonba és Bécsbe sept. 1. 8. 15. 22. 's 29dikén. Árpád 80 lóerejü indul Bécsből Posonba és Pestre sept. 3. 10. 17. 's 24dikén; Posonbul Pestre sept. 4. 11. 18. 's 25dikén; Pestről Posonba és Bécsbe

sept. 6. 13. 20. 's 27kén. Zrinyi 80 lóerejü indul Pestről Zemlinbe és Drenkovára sept. 14 's 28kán; Zemlinből Pestre sept. 7 's 21dikén; Drenkovárol Zemlinbe sept. 5 's 19dikén. I. Ferencz 60 lóerejü indul Pestről Zemlinbe és Drenkovára sept. 7 's 21dikén; Zemlinből Pestre sept. 14 's 28kán; Drenkováról Zemlinbe sept. 12 's 26dikán. Argo 50 lóerejü indul Skela-Cladováról Galaczra sept. 13 's 28kán; Galaczról Skela-Cladovára sept. 4 's 19kén. Maria Dorothea 70 lóerejü indul Galaczról Konstantinápolba sept. 4 's 18dikán; Konstantinápolból Galaczra sept. 13 's 27dikén. I. Ferdinand 100 lóerejü indul Konstantinápolból Trebisondba sept. 1. 15 's 29dikén.

Pécsett a' pünkösti barom-vásár igen csekély volt. A' közép-finom gyapju mázsája 45—70 for.; magyar gyapjué 40—50 frton kelt. — Komáromban a' májusi vásáron egy pár hízott ökör 300 frton kelt.

Kolozsvártt aug. 6, 7 és 8dik napjain az országos lóvásár elég elevenséggel és sükerrel folyt. Sok szép lovak valának a' vásárra kiállitva, úgy nyereg alá, mint kényelmes úri, városi 's utazó szekerekbe illők; vásárlók is felesen jelentek-meg; több lovak jó áron adattak-el.

NAGYBRITANNIA.

Aug. 3kán udvarlás volt a' királynénál. Esterházy hg. rövid időre elbúcsúzott; Pozzo di Borgo gr. és a' bajor, spanyol, sardini követek bemutaták új megbizó levelöket; Fagel, Bülow és Blome bárók búcsút vettek; a' würtembergi követ levelet nyújtott-be fejedelme részéről. Disbrowe úr, Haagába nevezett új követ, Palmerston l. által bemutattatván, Ő Felségének kezet csókolt.

Middlesex grófságban aug. 4kén délután 4 órakor így végződött a' poll: Wood (tory) 4620; Byng (reformer) 4788; Pownall (tory) 4321; Hume (reformer) 4351. „Hume ist out — Hume kinn maradt! kiált a' Standard. Örülj Anglia keresztyén népe, 's tiszteld Middlesex nemes választójit: Hume ott kinn van! Conservativ tisztelet Byng úr csudálatra méltó magános charaktere iránt, conservativ ragaszkodás a' régi barátsághoz 's összeköttetésekhez — ennek köszönheti Byng úr elválasztatását." A' Times nem kevesbé örvend, 's Hume urat tudatlansággal, az angol nép érdekének 's charakterének nem ismerésével, az isteni gondviselés tagadásával 's többekkel, vádolja, piszkolja rágalmazza. Wood úr egy granátos zászlóally kapitánya, Wood ezredes fija, 's Londonderry marquis kisöccse. A' M. Chronicle így szól: „Nem titkoljuk fájdalmunkat azon, hogy egy öreg 's érdemes statusférfi legyőzetett egy ifju által, kinek érdemei Middlesex választójit előtt egészen ismeretlenek. Hume úr azonban ezt nyilatkoztatá: „Middlesexben megbuktam, de a' toryk rosszul számoltak. Bizonyosokká teszem őket, hogy tőlem meg nem szabadulnak." Mi csak a' gondolattal vigasztaljuk magunkat, hogy a' reformerek győztek volna Middlesexben, ha a' szózatok után nagyobb gondal jártak volna. Egyébiránt a' ministerek előbbi többsége nem fog annyival szaporodni, mint ohajtottuk, mindazáltal Skóczia és Irland eléggé kipótlandja veszteségöket az angol grófságokban. A' toryk gátolhatják a' ministereket, de a' hatalomtól most is csak olly távol vannak, mint máskor." — A' Globe szerint aug. 5keig 259 reformer és 229 tory volt elválasztva. O' Connell Dublinban elválasztatott, de társa, Hutton úr, megbukott, Hamilton úr egy szózattal többet kapván nála. Kilkenny is elválasztá O' Connellt, 's e' helyet ő majd valamellyik párthívének engedi-át. Az O' Connell és Ruthven közötti viszálkodásnak aligha rosz következése nem leend; ugyan is Ruthven Kildare választójihoz irt levelében O' Connellt választási megvesztegetéssel vádolja, magát tántoríthatlan radicalisnak 's repealernek nyilatkoztatja, 's vétke csak az, hogy a' whig-aristokratiának magát eladni nem engedé. Most már Kildare szabadelmü pártja sem Ruthvenhez sem az O' Connelltől ajánlottakhoz nem bízik. Edinburg grófság eddigi tory követjét a' miministeri jelelt legyőzte. A' tory párt annyira el van telve reménnyel, hogy Abercrombie helyett szónoknak sir E. Sugdent készül javaslani. Felesleges említenünk, hogy az újabbi választások is többnyire zavargással mentek véghez, kivált nyugoti Yorkshireben, hol a' tory jeleltnek, Wortley úrnak, élete is veszélyben forgott, 's csak Morpeth lordnak és Strickland úrnak köszönheté megszabadultát; ezen kívül sok ember halálosan megveretett. Északi Wiltshirebe, hol Burdett úrnak nem sok reménysége van, a' toryk egész sereg öklözőket 's birkozókat vittek Londonból, kik buzkósokkal rohantak az ellenpártra. Dublinban, a' köz várakozás ellenére, igen csendesen történt-meg a' választás.

Lyndhurst l. elutazott a' continensre, 's a' Globe azt mondá, hogy meghitt barátjához, a' hannoverai királyhoz lopódzott el; pedig Parisba ment, lakodalmát tartani. — Trinidad szigeten jul. 18kán 300 néger katona, kik nem rég egy rabszolgahajóról szabadittattak-ki, fellázadt, 's tisztjeit agyon akarta lövöldözni, de a' többi katonaság, néhányat lelővén közülök, elfogta őket.

Hume úr, mint említettük, azt nyilatkoztatá, hogy ámbár Middlesexben megbukott, a' toryk még sem menekedtek-meg tőle. Némellyek azt hiszik, hogy majd Tennyson d' Eynsourt úr, Lan-

)(

beth egyik követe, engedi át neki helyét, 's ő maga pairré neveztetik; mások szerint pedig Irlandra függeszté szemeit Hume úr. A' Courier megjegyzi, hogy Hume úr megbukását a' londoni city gazdag földbirtokosai okozták. „Egy ministeri lap, mond az Atlas, midón a' választások London kerületeiben reformerekre estek, így kiáltott-fel: az ország szíve egészséges! Ennek valóban örülhetni; de hogy e' kifejezést Londonra nézve nem lehet olly értelemben venni, mint Parisra nézve, mutatják az angol választások. A' mostani választásoknál történt erőszakoskodásokhoz hasonlókat nem mutathat-elő parlamentünk története. Néhol 50 ezer ember volt vérengző verekedésben; sok helyen az emberek élete semmibe sem vétetett. Amerika választó népéről megvetve szóllunk, mintha mi volnánk a' legmíveltebbek, az amerikaiak pedig a' világon legdurvábbak. Illy jelenetek nem könnyen czáfolható erősségeket szolgáltatnak a' választási jog kiterjesztése ellen. A' nép maga késlelteti azon javításokat, mellyeket az igazság és az ország előhaladó értelmessége egyaránt kíván.“ Hume úr is megtámadtatott a' szószékről leléptekor, hanem a' rá mért ütés egyik kísérőjére esett. Newryben (Irlandban) a' házakból lövöldöztek-ki, 's sok ember veszélyes sebet kapott. — A' radicalis Spectator kiméletlenül oszlatja-el a' ministerek csalatkozásait. „Már, ugy mond, szinte 500 követ választatott-meg, 's a' szabadelmüek többsége csak egy szózat. Melbourne parlamentében erősebbek lesznek a' toryk, mint voltak a' Peelében. Ez szomoru eredménye az udvari híres whig diadalnak.!“ — A' Standard így szól: Franczia szomszédinkat rendkívül érdeklik választásaink, miuek oka fontosabb, mint talán gondolnák. Angliában a' fentartó elvek győzedelme biztosítja egyedül Lajos Filep thrónjának 's az 1830ki alkotványnak fenállását és Europa békéjét. — Sierra Leoneben jun. 30diki tudósítások szerint, iszonyúan pusztít a' sárga láz, mintegy 40 ezer ember feküdt benne, sok európai elhalt, 's az ottani partoknál szállongó angol hajókon is nagy halandóság uralkodik.

A' parlamenti valasztások állása aug. 7kén, a' Globe szerint: 284 reformer, 252 tory; a' Courier szerint 268 reformer, 259 tory. Morpeth l. és sir G. Strickland nyugoti Yorkshireben újra megválasztattak. Skóczia képviselőségén annyi változás történt, hogy a' szabadelmüek Edinburg- és Noxburgshireben nyertek, Haddington- és Perthshireben vesztettek. A' dublini választásra nézve igazításul szükség említeni, hogy a' poll aug. 5kén végződött, 's O'Connell és társa, Hutton úr, öszvesen 108 szótőbbséggel választatott-el. A' poll vége felé történt zavargások miatt kéntelen voltak a' sheriffek fegyveres erőt hívni segítségül. E' választás, mond a' Standard, természetesen nem állhat-meg. Mult alkalomkor O' Connell és Ruthven 5—600 szótöbbséggel választatott-meg, mégis kiüttetett helyéből; a' mostani csekély többség sincs erősebb állásu anyagból. — Kylkennyeben O' Connell mellett Hume és Ewart urak jöttek javaslatba, 's poll kivántatott részökre. Egy ottani hírlap ebben fortélyt lát a' dolog eldöntésének addig halasztására, míg a' dublini és middlesexi választás eredménye tudva leend. O' Connell, mint mondják, tudni fogja Kilkenny képviselőségét barátjának, Humenak megszerezni. Hume úr Stirling skót grófság részéről meghivatott jeleltnek, de a' whig Dalmeny l. eránti tekintetből nem fogadta-el a' meghivást. A' M. Post Dublinból aug. 2káról írja, hogy Waterford marquis a' waterfordi sheriffet, a' választási parancsal együtt, elsikkasztotta. Egy meleg nap sétálás közben a' marquis egy pohár champagneira hívta a' fő sheriffet, ki a' meghivást elfogadá, 's elébb a' postán érkezett leveleit, közöttük a' választás eránti parancsot is, magához vevén, a' marquis hajójára ment. Ezóta a' sheriffről, a' marquisról 's hajójáról semmit sem hallani. A' marquis Norvégiába készült, 's a' hajózók felől aligha nem Skagerrack rideg partjairól jövend az első tudósítás. Waterford lakosai most már nem tudják, mit cselekedjenek a' követek választására nézve. (Mult parlamentben két reformer viselte Waterford képét.) — A' Standard így szól: Társunk, a' M. Chronicle, ma (aug. 7kén) hallgat a' választásokról, 's hallgatása kimondhatlan fájdalmat fejez-ki. Roebuck, Wason, Ewart, Dr. Bowring 'stb. megbukása előre is mutatá, hogy a' radicalis párt nem annyira félelmes, mint elhitetni akarták, de az adag, mellyet Hume úr Middlesexben kapott, egészen fényre hozá e' nyomoru párt utálatos charakterét. Hume megbukása Angliában a' revolutio halotti harangját kondította-meg. Melbourne l. már nem fenyegetőzhetik az ország csendességének veszélyeztetésével, ha az előhaladó párt követelései nem teljesitetnek. Megmutatta az ország, hogy önmaga gondoskodik csendességéről. A' fővárosnak megrohanással kivívott kerületein kívül, hol a' választóknak fele sem juthatott pollhoz, Angliában 's Walesban tetemes többséget sehol se nyertek a' ministerek; a' conservativek szózatai pedig 20 ezerrel szaporodtak.

Aug. 8kán, a' Courier szerint, így állottak a' választások: 275 reformer, 266 tory. Sir J. Graham, Grey alatt admiralság első lordja, most pedig a' whig-kormánynak nagy ellensége, keleti Cumberland grófságban nehezen fogott elválasztatni; de sir Fr. Burdett elválasztatása északi Wilt-

shireben majd nem bizonyos. A' Sun mondja, hogy Hume úr azon jövendölését, miként a' toryk tőle meg nem menekszenek, már valósította, mert Kilkennyben csakugyan elválasztatott; de egy más hírlap ezt tévedésnek állítja, minthogy Kilkennyben Ewart úrnak elsősége van Hume úr előtt. Anglia és Wales grófságaiban, a' True Sun kifejezése szerint, nagy dulás történt, 135 tag között 112 tory van; ellenben Skóciában 44 között 36 reformer. Az Irlandi választásokról megjegyzi a' Globe: Dublinon kívül Belfast is, (mihez kevés reménységünk volt) lerázta nyakáról tory követeit, Emerson Tennent és Dunbar urakat, 's Gibson szabadelvü ügyészt és Belfast lordot, a' kormány hű gyámolát, választotta-el. Carlow város is jó példát adott az e' nevű grófságnak, a' ministeri Maule urat választván Bruen helyére. Irlandban összvesen 6 új tagot, és így 12 szózatot nyertünk. — A' M. Chronicle e' figyelemre méltó czikkelyt közli: „A' legnépesebb városok többsége, mellyek a' nemzet erejét képezik, a' ministerium részén van; mégis azt mondja a' Times, hogy Melbourne l. nem fogja magát fentarthatni. Mi pedig válaszoljuk a' Timesnek, hogy Melbourne l. fentartja magát, mert minden esetre nagyobb többséggel fog rendelkezhetni, mint az utóbbi parlamentban. Minthogy többségök nem igen nagy leend, az előterjesztendő rendszabályok körül, 's az ügyek igazgatásában annál előrevigyázóbbak lesznek. Más részről a' conservativek, nem akarva is erősebbé tették a' ministeriumot. Az utóbbi parlamentkor nagy akadály volt a' ministerekre nézve az előhaladó párt tulságos véleményei. Mostani választáskor pedig a' toryk leginkább az illy vélemények szónokai ellen törtek, mintegy azt bizonyítandók, hogy a' tulságos vélemények népszerűtlenekké lettek. Ennélfogva nehány kivált radikalis kiüttetett helyéből, 's az elválasztottak között sok derék férfi igen csekély többséget nyert. Ennek hatását könnyen beláthatni. A' ministerek nagyobb szabadsággal mehetnek utjokon, 's a' követek házában ritkán fognak a' toryk azzal kérkedhetni, hogy a' ministerek egyedül nekik köszönhetik a' radikalisok feletti győzödelmöket. A' ministereknek nincs mást tenniök, mint ösvényökön nyugodtan és szilárdul járniok, minden pártfeles oppositiót megvetve, 's egyedül a' nemzet jó érzelmeiben bízva." — A' Courier állítása szerint O' Connell elválasztatása Dublinban ártott a' ministereknek, mivel e' miatt Angliában nem csak egy választást vesztettek-el. — A' belfasti választáskor, midőn Belfast l. a' börse teremében beszédet akart mondani, leszakadt a' padlat, 's a' lord, vagy két század magával, az alsó emeletre esett. Két férfi meghalt, sok megsebesült.

FRANCZIAORSZÁG.

Montpensier és Aumale hgeken, kik tanulás végett Parisban maradtak, és Joinville hgen kívül, ki Toulonba utazott, aug. 7kén az egész k. familia Eube volt, melly Lajos Filepnek kedves mulató helye. Innen ki fog sétálni a' vidékre, 's a' tengeren is sétautazást teend. Nagy ünnepélyekről itt szó sincs, nehány polgári 's katonai tisztviselőknek mégis ebédet szándékozik adni a' király.

Orleans hg. utazásáról még ezeket közli a' Moniteur: Rouenban Barbet úrnál ettek ő k. magasságuk, 's a' koronahg. kellemes vidorsággal viselte magát, együtt ivott vendéglőjével: „Az úr egészségére, úgy mond, viszonlátásra! mert én az urat látni fogom ismét. A' kereskedésnek és iparnak e' hona igen érdekes előttem. Igérem az úrnak, hogy ismét látjuk egymást." Barbet úr virágokat, czukormíveket 's roueni készítményeket nyújtatott-át a' hgnének lányok által, kik dicsekedve mondák, hogy a' hgné úgy bánt velök, mint testvéreivel. Havreban a' gőzhajón 200 amerikai matróz háromszoros hurra! kiáltással fogadá a' fenséges párt; a' franczia, amerikai és mecklenburgi lobogók ki voltak tűzve, 's az utolsó háromszor bocsátatott-le, 's emeltetett-fel. A' hg. a' kapitánynak 500 francot adott, a' legénység között kiosztandót. Grasville-l' Heureben két új út Ferdinand és Helena útjának kereszteltetett. Caudebecben Dutuit úr három árboczos hajót eresztetett tengerre, 's e' hajó Orleans hgnének neveztetett.

A' kormány Algirban az arabokat a' franciákkal egyenlőkké akarja tenni; a' 71 évü Mustapha-Ben-Ismaelt, ki Oran vidékén nagy befolyással bir, a' franczia hadsereg tábornokává nevezte. — Marseilleből orvosi szerek küldettek Siciliába az alkirály kérésére. — Neuillyt szép új épületekkel díszesiteté a' király. — Afrikai levelek szerint Bernelle generál, Trezel generál parancsából, Guelmától 5 órányira nyomult a' constantinei úton, mi az Achmet bey elleni táborás meghatározására mutat. — Lyndhurst l. Parisban, az angol követség kápolnájában, Luscombe angol püspök által eskettetett-meg Lewis Goldschmidthnek, Napoleon kabinetje titkos története', és Franciaország statisticája' híres szerzőjének lányával.

Orleans hg. aug. 6kán este érkezett-meg Eube; a' k. familia a' palota előtti téren várakozott rá, 's fehér öltözetü lányok virágbokrétát nyújtottak-át neki. Az udvar egy hét múlva tér-vissza a' tuileriákba Orleans hgné névnapjára, melly aug. 18kán esik. — Joinville hg. aug. 4kén evezett-el Toulonból a' Herculesen. — A' seinei főispánynak a' kereskedési törvényszék bírájinak választásakor tett előadása szerint Paris népessége a' mult év végén

909,126 lélekből állott. A' közelebbi három hónap alatt 913,692 fr. ment többre a' fogyasztás, mint 1836nak ugyanazon hónapjaiban. 1836ban 350 ház bukott-meg.

Politika hijányában, a' Moniteur, aug. 10kén, laistromát közli az üdvezléseknek, mellyeket a' király Dieppeben a' főispányoktól és mairektől fogadott-el. A' Constitutionnel Eu várának szépségeit csudálja, melly most egész Európában leggazdagabb arczkép-gyűjteménnyel bír. A' Temps örül, hogy egyik dolgozó társát a' Monthyon féle jutalomban részeltette az akademia, melly az erény-jutalmat Mathieu Martinel úrnak itélte, a' mars-mezei szomoru esetkor nyujtott segedelmeért. Minthogy a' kormány most egy juliusi árvát sem házasított-ki, a' polgárok pénzt raktak-össze a' 4ik ezred dobosa lányának számára, ki a' juliusi revolutiókor formaruhában legelőször verte-meg a' dobot. A' Gazette de France D. Carlos szállásáról leveleket nem kap, de Catalonia függetlenségi mozgalmaitól igen sokat remél.

A' kamara eloszlatása el van határozva, a' J. de Paris szerint az által, hogy a' kabinetben Montalivet úr Molé gr. részére állott. A' Temps ez esetre új pairek kinevezését jelenti, mivel a' pairkamarában nehány tag halálával esett hézagokat betölteni szükség. E' kamarának úgy sincs szabadelvü eleme, 's ezt legjobban megadhatja a' jelen ministerium, melly idegen a' visszatorló eszméktől. Az ellenzéknek mindig nagy befolyása van a' többségre, ha munkásságát néha gátolja is, de folyamát mérsékli, 's ollykor magával ragadja. — Molé gr. a' tengeri ministerrel augustus 10kén Eube készült a' királyhoz, talán az eloszlatás eránti rendeletért.

OLASZORSZÁG.

Livornóba jul. 28ka reggelén érkezett egy hajó Trapaniból számos betegekkel, melly Civitàvecchiában akart kikötni, de onnan elutasíttatott, 's egész Livornóig kísértetett. Civitàvecchiában nem fogadták-el a' Marseilleből, Genuából, Nápolból és Siciliából jött dolgokat. Livornóban, mint Genuában is, Franeziaországra nézve 14 napi veszteglés határoztatott. Palermóban szűnik a' cholera.

Palermo jul. 28kán. Soha és sehol se tett a' cholera olly dulást, mint itt; mintegy 25 ezer embert, és így a' népesség felét elragadta. De kihinné, hogy e' siralmas inség közepette még emberi képzeletet haladó szörnyüségek is követtettek-el. A' pórnép Afrika legvadabb lakosait felülmulni igyekezett: igenis, legyen feljegyezve a' történetek évkönyveiben, hogy a' 19ik században egy európai statusban emberhust ettek. A' gyermekek elevenen felnyársaltattak 's megsüttettek; asszonyok és lányok emlőji lemetszetvén, kutyáknak vettettek! Hála a' gondviselésnek és Nápolból küldött seregcsapatoknak, a' vihar már eloszlott 's csendességben vagyunk. Az öldöklő bárdot az igazság pallosa váltá-fel, mellytől sok fej érdemlett jutalmát veszi.

Messinát, jul. 31ki tudósítás szerint, a' palermói esetek híre, noha még a' cholera nem mutatkozott benne, legnagyobb rémülésbe ejté. Syracusában már kiütött e' veszélyes nyavalya; a' nép ott is lerázta bilincseit, 's a' tiszthatóságot utjából elmozdítván, és a' seregcsapatokat kivervén, az erősségeket elfoglalta; a' kikötőbe csak Maltából jövő hajók bocsátatnak, mi különféle gyanításokra ad alkalmat.

Nápolból aug. 3kán írják, hogy a' kormány a' második schweizer ezredet is kikészülni parancsolá, de rendeltetése helye nincs tudva. A' choleráról itt már szó sincs, hanem Romában és Genuában kiütött a' nyavalya, 's attól tarthatni, hogy az egészségi hatóság ismét vesztéglést rendelend az északi szomszédok ellen. Palermo, aug. 2ki jelentés szerint, csendesen volt, 's naponként csak 10—15 személy halt-meg benne.

Romában, aug. 5ki levél szerint, még nem tudják van-e cholera vagy sincs, mert az orvosok nem egyezhetnek-meg felette, 's a' kormány a' többség szavát követve, egészségesnek nyilatkoztatja a' várost; mindazáltal a' pápa parancsából több nagy épületek kórházakká fordíttattak. Valamennyi tisztviselőknek, világiaknak szintugy mint egyháziaknak, orvosoknak, sebészeknek 's patikárosoknak, hívataluk elvesztése alatt megtiltatott a' városból kitakarodás. A' pórnép itt sem hiszi a' cholerát, hanem azt, hogy őt méreggel akarják megétetni.

NÉMETORSZÁG.

München aug. 9kén. Felső-Eőri Pyrker László patriarcha 's egri érsek, a' Tunisias és Szent Hajdan Gyöngyeinek magasztalt szerzője, ma este érkezett ide, váratva számos tisztelőjitől, kik minden országban nagy számmal vannak. E' vendég, mint halljuk, még fördót használni, azután pedig Velenczébe utazni szándékozik.

Dresda, aug. 3kán. Humboldt Sándor, ki nehány nap itt mulatott, Göttingába fog menni a' Georgia Augusta jubiläumára, 's addig az ottani könyvtárban különféle vizsgálatokat teend. Felső-Eőri Pyrker, velenczei patriarcha, egri érsek 's magasztalt költő is itt volt nehány nap. A' teremek, hol a' müvészeti tárgyak állítatnak-ki, mult vasárnap nyittattak-meg a' közönség előtt.

Münchenből aug. 11kén írják, hogy a' görög kormány ugyan most még semmi törvényt nem

bocsát-ki a' Görögországban megtelepedni kivánókra nézve, mindazáltal már földeket kedvező feltételek alatt osztott-ki különféle megtelepedőknek, 's német és görög katonák gyarmatokat kezdettek alapítani. Kézmivesek, ha megtelepedésre egy kis segedelmök van, könnyen boldogulhatnak, a' kik pedig hasznos kézmíveket visznek az országba, gyakran gyámolítást is kapnak a' kormánytól. Egyébiránt a' müncheni görög követség utasítást kapott a' Görögországban megtelepedni szándékozók iránt.

Hannovera aug. 7kén. Király Ő Felsége elfogadta Cambridge hgnek a' nemes ajánlatát, miként Hannoverában tartózkodása alatt gyűjtött becses könyvtára ideiglen a' királyi könyvtárral egyesítessék olly feltétellel, hogy ott külön osztályban legyen 's ő hgségének tulajdona maradjon. E' rendeletnél fogva a' hg. által nagy költséggel szerzett 's igen ritka kéziratok tudományos használatra ezután is nyitva leendenek.

München aug. 13kán. A' koronahg. Norderney fördőjéből e' hónap végén váratik-vissza. Leuchtenberg Miksa hg. egy lovas ezred tulajdonosává neveztetett, 's Paumgarten k. segéddel Oroszországba szándékozik menni a' nagy táborlatra. Leuchtenberg hgné familiájával együtt Kreuth fördőjébe utazott.

Hannoverában Offenbachban egy álpénz-verő banda fedeztetett-fel, melly azonban, mint a' hannoverai ujság írja, álpénzeket nem verethetett, mivel eszközei még készen sem valának.

Humboldt Sándor báró a' burkus statusujságba felszóllítást iktatott az iránt, hogy miután ezelőtt egy évvel 1836 aug. 10—18ka között teendő magnesi vizsgálatok eránti felszólitásának kedvező eredménye lett, most ismét Parrot dorpati tanítónak kivánságára aug. 9től 31ig tétetnének hasonló magnesi vizsgálatok.

Dresdából aug. 4kén így írnak: Laibachból aug. 4kéről jött tudósítások szerint király Ő Felségének gyógyulása biztosan de lassan halad-elő, 's teljes felgyógyulása erejének visszatérésétől függ. Alvása 's étvágya mindig javul. Aug. 3kán már kikocsizott Ő Felsége, mi aug. 4kén ismételtetni fogott. Az orvos reméllí, hogy aug. 7 vagy 8dikán már utnak indulhat. — Capacci, pápai alstatustitoknok, tegnapelőtt innen Berlinbe utazott.

Nehány nap óta Berlinben mulat Dr. Barry, Edinburghban az orvosi társaság elnöke, 's titoknoka a' Sussex hg. pártfogása alatt létező egyesületnek, melly Wellington hg. Brougham, Lyndhurst l. O' Connell és más jeles férfiakból áll, oktató felvilágosítások terjesztése végett a' halálos büntetésnek törvény általi korlátozására. Az egyesület e' czélra már két becses könyvet adott-ki, mellyek szerint Angliában a' lopás 's egyébb vétkek, mellyekre tíz év előtt még halál mondatott, igen megritkultak. Dr. Barry a' burkus büntető törvénykezésről is felvilágosító tudósításokat akar szerezni, miben Kamptz minister által különösen gyámolítatik.

PORTUGALLIA.

Lissaboni jul. 21 's 22ki levelekben ezeket olvashatni: A' ministerek már nehányszor sürgették a' királynét felszóllítás kibocsátására az iránt, hogy a' nép mondaná-ki érzelmét a' mostani krisisről; de a' királyné azt nyilatkoztatá, hogy miután a' biztosítványok eltöröltettek, az emberek bezáratnak, 's kemény rendszabályok tétetnek, felesleges volna a' felszóllítás, 's ha ezt még tovább is sürgetnék, kivánsága csak az leend: hogy a' pártok béküljenek-meg. A' chamorrók sugdossák, hogy a' királyné angol hajóra fogna menni 's a' chartát kikiáltandja, minek alaposan ellenmondhatni. A' királyné 's férje egy párthoz sem áll, 's angol hajóra annál kevesbé megyen, mivel lebetegedése közelget; egyébiránt is minden lépésére vigyáznak, 's elhajózását meggátolnák. Jul. 15kén Lissabon kapuji bezáratván, a' királyné férjével ki akart kocsizni; de mivel kocsi-színe a' kapun kívül van, a' kocsis 's cselédek ki nem bocsátattak a' kocsikért. Ezt az udvari marsal megpanaszlá a' belső ministernek, ki azonnal útlevelet küldött nem csak a' királyné és herczeg, hanem a' császárné és D. Isabel Maria infantin udvara részére is, valami nagy szivességet vélvén ezzel mutatni. Egy országban sem történt még az, hogy a' fejedelem kéntelen lett volna ministerétől kérni útlevelet lakó városából kikocsizhatásra. — A' hírlapok állítják, hogy a' lázadás mindenütt el van nyomva; ellenben a' titkos összeesküdtek hírnökei jul. 21kén a' hírt hozták, miként Gil Guedes seregcsapatjával Estremosból Castello Brancóba, Schwalbach generál pedig Vizeuból Tras os Montesbe ment, ott seregét szaporítandó. Az oportói újság szerint Luis do Rego generál Tras os Montesben egy rongyos gyülevészekből álló guerilla banda vezérlését vette-át, de azt ismét odahagyá, miután megtudta, hogy a' nemzet e' revolutiót gyűlöli. Leiria báró Valençában ostromoltatik. Sa da Bandeira és Jose Passos megérkeztek Oportóba; a' seregcsapat Penichében szállítatott-ki, hol sokan elszökdöstek belőle, 's 20 legény a' fővárosban fogatott-el. Az összeesküvők terve szerint a' seregcsatoknak először Minhóban és Oportóban kellett volna fellázadni (mi Oportóban még eddig nem történt), azután Alemtejóban, úgy Beirában, 's végre Tras os Montesben. Ez már résszerint végrehajtatott, de semmi összefüggés sincs az egész terv-

ben, 's ha a' kormány több sereggel rendelkezhetnék, a' merészletnek meg kellene buknia, de a' haderő keves levén, mindig terjed a' lázadás, nem ugyan az ügy eránti vonzalomból, hanem inkább zavar és anarchia eránti hajlandóságból, mert itt törvény nélküliség eleme azon számosaknak, kiknek nincs mit elveszteniök.

A' Sun lissaboni jul. 25ki levelei szerint a' kormány egészen elnyomta a' katonai zendülést; ellenben a' M. Chronicle jul. 28ki tudósítások után állítja, hogy a' D. Pedro chartája melleti mozgás naponként terjed.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápoli jul. 26ki levél szerint a' török asszonyok viseletére nézve egy érdekes rendelet bocsátatott-ki, mellynek veleje ez: Fő helyen észrevétetett, hogy az asszonyok a' nyilványos sétatéreken sokáig mulatnak, 's csak estei könyörgés ideje után, sőt később mennek haza, a' férfiakkal együtt ülnek, 's szolgálatukban ugynevezett harem-arabadschikat (harem-kocsisokat) tartanak, kik a' rajaknak tiltott módon öltözködnek. E' rút visszaéléseket eltörleni szükség; ezután tehát kiki becsületes módon sétáljon, az asszonyok a' sétányokon férfiakkal vegyest ne járjanak, napszálat előtt legalább másfél órával haza menjenek, 's becsületes embereket, nem holmi arabadschikat tartsanak szolgálatukban. Továbbá tapasztaltatott, hogy az asszonyokkal kerülhetlen közlekedésben levő szövet, posztó, 's más kereskedők, patikárosok, fijaikat 's más feszt, kalpagot viselő ficzkókat tartanak legényekként boltjaikban, 's az asszonyok ezekkel beszélnek, sőt a' boltok megett levő raktárakba 's lakszobákba is bemennek és ott vásárlanak, végül hogy az asszonyok még Pera 's Galata kávéházait is meglátogatni és azokban fagylaltat enni merészlenek. A' kereskedők tehát a' fenérintett ifjakat, akár örmények, görögök, katholikukos, zsidók, vagy akármiféle nemzetbeliek legyenek, eltávolítsák, ha boltos legényekre mégis szükségök van, becsületeseket és önmaguknál idősbeket fogadjanak; az asszonyok a' boltok belsejébe vagy lakszobákba ne menjenek, hanem csak kívülről beszéljenek, a' patikákba se lépjenek, hanem a' receptet benyujtván, az orvosságot kinn vegyékel, és kávéházban többé egy asszony se találtassék. Ő magassága e' rendeletet közrebocsátani parancsolá, hogy kiki hozzá szabja magát, 's az ellene cselekvők szigorúan megbüntettessenek.

SPANYOLORSZÁG.

Teruelből jul. 28kán írják, hogy a' praetendens nem mozdul-ki álláspontjaiból. A' fáradatlan Cabrera apró bandákkal raboltatja a' vidéket, mellyek jul. 27kén is 9000 juhot hajtottak-el, mi a' királyné seregére nézve nagy veszteség. Espartero Calamucheban, Buerens Montalbanban, Oraa Rubielosban áll, 's Esparteróval együvé csak úgy munkálhat, ha ez Camarillasig előre nyomul. — Parisba Bordeauxból aug. 5kéről jött telegraphi üzenet szerint Llangostera carlista vezér jul. 29dikén két zászlóallyal 's 5 ágyúval az Ebro felé fordult Mora irányában, 's úgy hiszik, D. Carlos ott szándékozik a' folyamon átkelni. Lluchana gr. (Espartero) Almodovar gr. helyett hadministerré neveztetett.

Bordeauxból aug. 7kén költ telegraphi üzenet szerint D. Carlos aug. 1jén Villarluengóban, la Canádaban és Tronchonban állott, Espartero jul. 31kén Yglesuelába érkezett. A' Castiliába nyomult carlista sereg jul. 29kén Cavarrubia és Aranda között volt. Alcala és Escalera generálok mozgásairól semmit sem tudni. — Bayonne aug. 7kén. Saragossai aug. 4ki tudósítások szerint D. Carlos és az infant (?) Yglesuela de Cidben, a' hadsereg dereka pedig mégis Cantaviejában állott. Tristany az Ebro felé vonult Chertához; ámbár nem hiszik, hogy D. Carlos visszatértét Cataloniába szándékoznék fedezni. Guergue jul. 30kán Zariateguit 10 ezer emberrel Lermában hagyá, 's maga visszatért Navarrába, hol ismét új expeditiót fog kikészíteni.

Bayonne aug. 5kén. A' hadi hírek olly ellenkezők, hogy azt sem tudhatni belőlük hol van D. Carlos, kelet felé folytatja-e utját, vagy Cantaviejában várja Guergué és Zariategui 6—7000 emberét. S. Sebastianban és los Passagesban a' christinóknak még 9000 emberök van, négy zászlóally Escalerához ment, kinek serege számosabb a' carlistákénál. Ha nyugot felé szándéka nyomulni a' praetendensnek, ott mindenik város feltartóztatja őt, e' felett Espartero, Oraa és Buerens mindenütt sarkában lesznek. Oranga Peñacerradát ostromolja. Pamplona őrségéből a' carlista expeditio ellen Escalerával elment 2000 ember visszatért.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁS. Stuttgart aug. 4kén. Aug. 22től 24keig tartandó harmadik posztó-vásárunk igen fogja éleszteni a' honi posztó-gyártást. Egyszersmind a' gyárnokoknak jó alkalmat adand gyapju szerzésére; mert e' vásárra tetemes mennyiségü gyapju fog szállítatni, 's részint posztóért elcseréltetni.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

Megjelent

's Eggenberger József és Heckenast Gusztáv pesti könyvárusoknál, 's általuk minden honi könyvkereskedőnél megszerezhető:

Honi Törvénytudomány.

Első osztály:

Polgári magánjog.

Az 1836diki országos végzeménybeli változtatások szerint irta *Kunoss Endre*, kir. tábl. h. ügyész. 's t. n. Vas vármegye táblabirája. Első kötet. Boritéktalan 48 kr.; füzve 54 kr.; kemény boritékba kötve *egy* frt ezüst. (3)

Heckenast Gusztáv

honi és külföldi könyvkereskedésében

(Pest, váczi utcza 39. szám)

ujonnan megjelent és találtatik:

T H A L I A

credeti

Szin-Müvek Gyüjteménye,

K o v á c s P á l

által.

Harmadik kötet.

12rét. Győrött, 1837 csinos boritékban 1 for. 20 kr. peng. pénz.

T a r t a l o m:

Éva asszony unokája. Vigjaték 3 felvonásban.
Nők köztársasága. Bohózat 3 felvonásban
Az elbűvőltek. Vigjáték 2 felvonásban.
Legjobb orvos a' házasság. Vigjáték 1 felvonásban. (2)

Heckenast Gusztáv

könyvkereskedésében megjelent:

T H E M I S.

Értekezések a' Jog' körében,

szerkeszti

S z a l a y L á s z l ó,

hites ügyvéd 's magyar tudós társasági l. tag.

Első füzet.

Ára, csinos boritékba kötve 1 for. pengő pénz.

Második fileszlendő. 1837.

)(0)(

A' törvénytudomány szakadatlan haladása, 's minden oldalu kifejtődése kivánatossá tették, hogy köztünk is megindittassék egy gyűjtemény, melly annak jelen állapotát szemmel tartva, azt irányában és eredményeiben időszakonként, megismertesse az olvasó közönséggel. — Midőn az első füzet megjelenéséről a' tudomány hívei és kedvellői ezzel értesittetnek a' közhasznu vállalat pártfogásukba ajánltatik. Pesten, aug. 17kén 1837.

Szalay László. (2)

---

(1) A' ki a' mult pénteken august 18kán délután a' Franciscanus atyák' terén egy kis fekete kemény táblájú franczia imádságos könyvet talált egy nyugtatóval 60 p. forintról és két 10 frtos banknótával: jelencse magát a' városházán a' fiscalatusban. Egyenes szivüsége nem marad jualmatlanul. (1)

Literatura.

Előfizetési jelentés a' Honi czímerlapra.

Haladni a' korral, a' nemzeti ipar, 's mivelődést tehetség szerint elősegitni, minden igaz jó polgárnak kötelessége. Ez irányból indulvaki, bátorkodik alább nevezett, *Honi czímerlap* czim alatt sajtó alá bocsátandó munkájára előfizetést hirdetni. E' mütárgy 3 láb magas, 's 3½ láb széles finom velinen Magyar-, Horvát- és Tótország nemes megyéinek, Jász és Két Kún kerületeknek, a' szabad hat hajduvárosnak, nem különben az 1836dik év 21dik törvény-czikk tartalma szerint magyar honhoz csatolt Kraszna, Közép Szolnok, Zaránd megyék 's Kővár vidékének még ez ideig sehol ki nem adatott czimereit, 's pecsétjeit kép alakban, szorgalom és pontossággal készülve valódi czimertudományi szineikkel, mint azok az eredeti oklevelekben láthatók' adja elő. A' kép közepén jobról Árpád dédösünk szemlélhető, 's dicsőségesen uralkodó 5dik Ferdinand mélyen tisztelt felséges cs. és királyunk.

Tettes ns Pest megye t. t. Karai és Rendei a' folyó évi Szent Iván hava 6kán tartatott közgyülésökben, e' munkát hathatós pártolásukkal támogatni, 's nemzeti ösztönömet kegyeskedtek elősegitni.

A' nagyméltóságu magyar királyi helytartó Tanács pedig folyó évi Szent Jakab hava 11kén 21,699dik szám alatt költ kegyes rendelésénél fogva, méltóztatott a' munkát jóvá hagyni, 's annak leedzetésit megengedni. — Ezeknél fogva azon alapos reménnyel kecsegteti magát alábbirt, hogy érdekes nemzeti munkáját számos hazafi pártolandja. Előfizetést elfogadnak:

Pesten: T. Pajor Titus úr, t. n. Pest megye hites atjegyzője.

A' Hazai 's Külföldi Tudósitások hivatala, zöld-kert utcza 498dik szám alatt, t. Kultsárné asszonyság házában

A' Regélő és Honművész szépművészeti folyóiratok hivatala; al Duna sor Kropf házban 114dik szám alatt.

T. Borsos Márton ur, az „Ismértető" szerkesztője, magyar és hatvani utcza szegletén, fekete elefánt czimü bolt felett 2dik emeletben.

Eggenberger József és ifjabb Kilian György könyváros urak.

Budán: T. Jakab István ur, bölcselkedési tanár, hites jogvéd, m. tudós társasági levelező tag, több ns megye táblabirája, 's a' m. k. helytartó tanácsnál jegyzőkönyvi iktató.

A' budapesti német hirlap hivatala.

Nógrád vármegyében: t. Jeszeniczei Jankovich Antal ur, t. n. Nógrád vármegye első alispánya.

Egerben: t. Fenyvesi Ferencz ur, hites jogvéd.

Debreczenben: t. Simonfi ur, városi tanácsnok.

Szegeden: t. Wöber György ur városi tanácsnok.

Károlyvárott: t. Klobutsavits Károly ur, polgármester.

Kőszegen: t. Nagy Károly ur, t. biró és Kapitány.

Sopronban: t. Martiny Fridrik ur, sz. k. Sopron városának helyettes kapitánya.

Győrben: t. Raba István ur, városi tanácsnok, 's több nemes megye táblabirája.

Székesfejérvárott: Raidl Alois ur, könyvkötő és könyváros.

Veszprémben: t. Halász Ignácz ur, t. Veszprém megye hites mérnöke.

Posonban: a' Hirnök czimü uj hirlap tulajdonosa.

Ára ezen érdekes münek 5 for. pendő pénz, azon megjegyzéssel, ha a' mü meg nem jelenne, pénzét minden t. előfizető ur visszakapja.

Költ Pesten, aug. 18kán 1837.

Lencsó M. J.
a' honi Czimerlap kiadója.
Lakása József városban, naputcza 83dik szám alatt. (1)

(1) Árverési hirdetmény. Pomázon, néhai Fáy Rudolf ur' és Vattay Kristina asszony' örököseinek házoknál, e' folyó esztendei september hónap 10kén, délután 3 órakor árvarés fog tartatni, mellyen mintegy 220, nagy részben tenyészésre akalmatos darabból álló juhnyáj, nehány szarvasmarha, mintegy 8 mázsa gyapjú, takarmány, 's házi és gazdasági szerek a' legtöbbet igérőknek, azonnal fizetendő készpénzért elfognak adattatni. (3)

Hirdetés.

Jelentetik illendő tisztelettel az érdemes közönségnek, hogy már a' Polgári Élethez való Lexicon' első darabja Debreczenben kijött; 's példázati, — mig öszveséggel való megvevőjök akad — két két pengő forinton leendő oszlatgatás végett, résszerént ott helyben, Orvos Doctor és Physicus Tekintetes Zilahy Sámuel urnál tevődtek le, résszerint ide Székelyhidra vagynak Patikárius Penkert Mihály úrhoz szállittatva. Költ Székelyhidon, május 3kán 1837. T. N. Bihar Vármegye Rendes Physicusa Dr. *Gombos Dániel.* (3)

---

(1) Árverési hirdetmény. T. n. Heves vgyében Gyöngyöshöz egyfertály órányira, Gyöngyös Halásziban, egy több szobákkal, és egyéb alkalmatosságokkal ellátott pálinka és serfőző ház tágas udvarral, 's ötvendarab marhára való istállóval és szabad főzes és korcsmálás jussával, — nemkülönben ugyanazon határban lévő ravaszparti korcsma, jó kuttal, és allással, a' hozzá tartózó kerttel és kaszállóval, — szinte szabad bormési jussal e' folyó eszt. september 11kén azaz tizenegyedikén délelőtt 9 órakor helyben Halásziban árverés utján a' többet igérőnek három esztendőre árendába fognak bocsájtatni, mellyre a' kibérleni kivánók ezennel meghivattatnak. — Addig is az árendális feltételekről helyben *Hutkay József* számtartó urnál, Pesten pedig *Bényey László* ügyész urnál (:zsibárós utcza 407 sz.) bővebben értekezhetni — (3)

---

(1) Árverési hirdetés. A' nagyméltóságu keresztszegi gróf *Csáky* familiához tartozó és tettes Bihár vármegyében kebelezett *kővaghi helység*, hozzá való urbéri hasznokkal, majorsági földekkel, szőlővel és mindennemü királyi haszonvételekkel; valamint fundus instructussal együtt: melly hasznoknak mennyiségét vagy helyben, vagy pedig Nagyváradon tek. *Kurányi György* fiscalis urnál bővebben megtudhatni.

Ugy szintén Kis-ujfalui puszta, mellynek kitérjedése mintegy 900, részint szántó-földeket, részint kászálókat s legelőt magában foglaló, holdat tészen; folyó esztendei october 24kén Nagyváradon tek. *Kurány György* fiscalis ur lakásán tartandó közárverés utján, az 1838dik esztendei Szent-György hava' 24dik napjától kezdve, három egymást követő esztendőre haszonbérbe ki-fog adatni.

A' haszonbéri feltételek valamint Pesten tekintetes *Ladomérszky Imre* ügyigazgató urnál, úgy szintén Nagyváradon a' fennemlitett *Kurány György* fiscalis urnál is megtekinthetők. (5)

---

(2) Áverési hirdetmény. Kecskeméten folyó eszt. september 11dikén tartandó árverésen a' helybeli 8 mészárszékek, serház hozzá tartozó malommal, 50 hold monostori földdel, piaczi és vásári jövedelmek; nem különben a' városnak külső korcsmái és vendégfogadói, nevezetesen: a' mesterházi, Szent Lőrinczi és monostori vendégfogadók, a' zöld erdei, czethali, szentkirályi, szikrai, ágasegyházi korcsmák, mindegyik a' hozzá tartozó földdel együtt, e' folyó esztendei november 1ső napjától kezdve, 6 esztendőre haszonbérbe fognak adattatni, mellyre a' bérleni kivánók illő bánatpénzzel felkészülve meghivattatnak, az izraeliták azonban ezen haszonbérlésekre nem bocsájtatnak. A' kiadás feltételeit addig is helyben a' második birói hivatalnál megtudhatni (3)

---

(3) Hirdetmény. A' nagyméltóságu magy. kir. udv. Kamara' rendeléséből az Ó budai koronai uradalom részéről közhirré tétetik, hogy a' jövő augustus hónap 26kán Budaeörs nevezetü koronai helységben Buda mellett 250 darab valóságos spanyol eredetü harmadfél esztendős hágó-kosok, a' szokott reggeli és délutáni órákban a' helybéli juhakolban árverés utján, a' többet igérőknek készpénzbeli fizetésért el fognak adattatni. (3)

---

(3) Hirdetmény. Nemes szabad királyi Szabadka városában igen alkalmas helyen fekvő és jó materialékból épült Vinkle Andrásnak kebelbeli polgárnak és serfőzőnek tulajdonához tartozó egy emeletü uj ház, melly több

szobákból, egy tánczteremből, és kávéház szobából áll, és igy vendégfogadónak alkalmaztatható, azonkivül két istállóval, és tágos udvarral ellátva vagyon, és a' melly törvényesen 28000 frtra v. cz. becsültetett. Folyó september 5kén mint az eránt biróilag kitűzött határnapon vagy szabad kézből vagy az eránt kijelelt határnapon tartandó árverés uton a' legtöbbet igérőnek elfog adatni, a' megvenni kivánók tehát ezen határnapra meghivatnak. (3)

(2) Árverési hirdetmény. A' nagyméltóságu királyi magyar udvari Kamara' rendeléséből közhirül adatik, hogy szabad kir. Debreczen városa alább következő saját haszonvételei e' folyó 1837. esztendő november 1ső napjától kezdve három egymásután következő esztendőre bérbe kiadandók lesznek, ugymint:

Neve a' bérbe adandó haszonvételnek	kikiáltandó ára	megkivántató bánatpénz
	pengő pénzben	
	for.	for. kr.
Szikgáti cserép-vetés	830	83 —
Belső koscher bormérés	61	6 6
Fejér ló vendégfogadó	1352	135 12
Bika vendégfogadó	1225	122 30
Látó teleki vendégfagadó	767	76 12
Piaczi jövedelem	6932	693 12
1ső számu bolt	81	8 24
2dik számu bolt	64	6 24
3dik számu bolt	61	6 6
4dik számu bolt	63	6 18
5dik számu bolt	57	5 42
6dik számu bolt	57	5 42
Bárányi mészárszék	60	6 —
Hatvan utczai mészárszék	128	12 48
Péterfia utczai mészárszék	133	13 18
Csapó utczai mészárszék	140	14 —
Czegléd utczai mészárszék	112	11 12
Varga utczai mészárszék	115	11 30
Várad utczai mészárszék	78	7 48
Mester utczai mészárszék	65	6 30
Bégányi mészárszék	83	8 13
Mester utczai kapu előtt lévő mészárszek	103	10 18
Hatvan utczai csapszék	202	20 12
Mester utczai csapszék	280	28 —
Péterfia utczai csapszék	301	30 6
Csapó utczai csapszék	141	14 6
Novella utczai csapszék	162	16 12
Mongó utczai csapszék	303	30 18
Szent Annai csapszék	170	17 —
Várad utczai csapszék	150	15 —
Miklós utczai csapszék	201	20 6
Szeles utczai csapszék	1071	107 6
Nádas utczai csapszék	425	42 30
Külső barom-vásári hátulsó pincze	103	10 18
Külső vásári deszkás csapszék	442	44 12
Külső barom-vásári első kőpincze	107	10 42
Külső vásári második nádas csapszék	411	41 6
Szarvas csapszék	330	33 —
Nyulas csapszék	486	48 36
Epres-kerti csapszék	535	53 30
Bárányi csapszék	402	40 12
Bégányi csapszék	230	23 —

A' nyilvános árverés folyó esz'. september 11dik napján a' városházában a' szokott reggeli órákban fog tartatni, hol is a' feltételek láthatók, melly napra 's kötyavetyére minden, a' kinek kedve 's erzsényi engedik, megjelenhetik. Költ Budán, augustus 12kén 1837. (3)

(2) Árverési hirdetés. A' nemes Jász-Kun kerületek birtokában lévő, és Kis-Kun Halas és Majsa városok vidékén fekvő, mintegy 40 0 hold kiterjedésü *mérges-puszta*, a' folyó év' october 16kán Kis-Kun Félegyháza közelében eső *pákai majorban*, közárverés utján az 1838dik esztendő Szent György hava 24kétől kezdve, 3 egymást követő esztendőre haszonbérbe ki fog adatni; melly helyre és időre a' haszonbérleni szándékozók ezennel meghivatnak. A' haszonbéri feltételek addig is valamint *Jász-Berényben* a' kerületek jegyzői hivatalánál, úgy *Kisújszálláson* és *Félegyházán* kerületi kapitány uraknál megtekinthetők. (3)

Gabonaár: Pesten, aug. 22kén, váltógarasban: Tisztabuza 76⅔—56⅔; kétszeres 51⅓—46⅔; rozs 38⅔—33⅓; árpa 25⅓—18⅔; zab 18⅔—16; kukoricza 53⅓.

Dunavizállás: aug. 13kán: 8′ 3″ 0‴ — 14kén: 8′ 0″ 6‴ — 15kén: 7′ 10″ 0‴ — 16kán: 7′ 7″ 9‴ — 17kén: 7′ 6″ 6‴ — 18kán: 7′ 5″ 9‴ — 19kén: 7′ 5″ 0‴ — 20kán: 7′ 3″ 0‴ — 21kén: 7′ 2″ 6‴ — 22kén: 7′ 4″ 6‴ — 23kán: 7′ 6″ 0‴

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

17. szám. Pesten szombaton Kisasszonyhó' 26kán 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; magyar tudos társasági jelentés; válasz a' drámai ügybeni figyelmeztetésre; felszólítás a' Pesten állítandó árvaház' ügyében; angol utas' története; 'sat.) Ausztria (császárné Ő Felsége' felgyógyultának ünnepélye; 'sat.) Nagybritannia (új választások; a' würtembergi király Londonban; 'sat.) Francziaország (k. familia Eubeń; Mole gr. életrajza; 'sat.) Amerika. Olaszország. Oroszország. Portugallia (lissaboni levelek; 'sat.) Görögország (Porosban megszünt a' pestis; 'sat.) Spanyolország (hadi tudósítások; madridi levelek; Madrid a' carlisták' közeledtére ostrom-állapotba tétetik; 'sat.) Kereskedési hirek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

A' nm. m. k. udvari Kamara Josefi Ignácot, ungvári kir. sómázsamestert, ugyanazon hivatalba Miskolczra saját folyamodása' következtében általtette; ennek helyébe Andrássy Károlyt, nádszeghi k. sómázsálót; az utólsónak hivatalába pedig Bögchold Fülepet, a' komáromi k. só-hivatalnál fizetés nélkül szolgált gyakornokot nevezte-ki.

A' nm. m. kir. udvari Kamara Veidl Károlyt újmezei (Neufeld) harminczadost fölöstöni (Fürstenfeld) harminczados ellenőrré, ennek helyébe pedig Vinkovich Lajost fölöstöni ellenőrt tette.

Budán folyó aug. 24dikén fényes pompával tartá a' gróf Ceccopieri nevét viselő cs. k. gyalog ezred két zászlóinak felszentelését. 1814től fogva t. i. a' nevezett ezred' felállítatásának idejétől az elsőben kapott zászlók elavulván; Maria Ludovica Ő cs. Felsége, Parma, Piacenza 's Guastalla hgnéje, és Maria Erzsébet főhgasszony, Rajner cs. kir. főhg, lombard-velenczei alkirály Ő Fenségének hitvese igen drága készületü, pompás új zászlókkal méltóztattak most megajándékozni e' gyalog ezredet. Fenséges személyeiket ez ünnep alkalmával viselék gróf Széchenyi Istvánné, és Lederer bárónő excellentiája. Az úgy nevezett generál-réten több ezerre menő sorkatonaság dísz rendben állottki 's az ezred papja egy pompás készületü táborí szónok-székből szívre ható beszédet tartott olasz nyelven az ünnepileg kiállított katonasághoz. Ezután Méltóságos Ocskay Antal baczi püspök 's m. k. helytartósági tanácsos úr fényes szertartásu nagy misét mondott keresztényi buzgósággal; mellynek valamint az egész szertartásnak is folytában sürü ágyu-dörgések hirdeték az ezred' ünnepélyes örömét. Nagy mise után teljesíté tisztelt püspök úr ő mlga a' felszentelési szertartást, 's ekkor a' zászló-rudba szögek a' mélt. püspök, az ezredes, és jelen volt fő vendégek által verettek. Ez után az illető vitézek új zászlóik alatt Király 's Haza iránt fenhangon hűséget esküdvén, méltóságos gróf Nobili ezredes úr lelkes beszéddel buzdítá őket, hogy e' zászlók alatt legyenek készek akármelly pillanatban utolsó cseppvéröket is feláldozni Hazáért 's Királyért. A' fényes szertartás reggeli 8 órától, déli 12 óráig nyult. Délben tisztelt ezredes úr szíves ebéddel fogadá katonai 's jelesb rangu világi vendégeit; 's itt sem maradtakel a' szokott víg pohár köszöntések.

Fiume, aug. 16d. Sietek Önnel közölni egy sajnos esetet, melly tegnapelőtt óta városunkban majdnem minden nyelvet foglalatoskodtat, 's mellynek körülményeit tegnap hitelesen érthetém. Egy angol ugyanis, mintegy 13 évű fiával utazván, Lockve és Merzljavodicza között, mintegy négy mértföldnyire Fiumétól a' Ludovicca-uton, Zágráb vmegye' hegyi járásában, kevésbe mult, hogy durva magaviseletének 's hatalmaskodásának áldozatává nem lőn f. h. 13kán. Skradra érkezvén ugyanis angolunk, midőn kocsit 's lovat tüstént nem kapa, ütlegekkel fizette-meg az ottani állomási hajdunak 's későcskén jövő kocsisának a' borravalót, 's még maga a' falu' birája sem maradt egészen ment az illy nemü kelletlen fizetéstől. Lockvére jutván, itt kocsisa közlé a' helybeli állomási hajduval a' skradi történetet; ez tehát hamar kocsi 's lovak után látott, 's előállítván azokat, midőn a' kocsis' késlekedéséért bocsánatot kérne, őt nem értő utasunktól mellére irányzott ököldöfésekkel fogadtatott. Megindulván onnan, kocsisát, kinek szerencsétlenségére gyengébb lovai valának, untalan sürgeté gyorsabb haladásra, 's mivel magát szóval kocsisa' nyelvén ki nem fejezheté, szándékát „marsch, marsch!" 's hátlökésekkel tevé megfoghatóvá. A' kocsis, ki tajtékzásig meghajtá lovait, egy szemközt jövő ismerősével közölvén helyzetét, ohajtását jelenté kifáradt 's izzadt lovai' kipihentetésére. A' suhancz zablán fogván a' lovakat, megállítá az utazót, 's anya- (horvát) nyelvén kezdé annak értésére adni, hogy a' lovaknak pihenésre van szükségök; de ez őt nem értvén, a' kocsiról leugrott 's ütlegekkel felelt a' lovakat feltartóztatott suhancznak, ki után, midőn futásnak eredve lármát ütne, angolunk pisztolyt süte, de nem talált, 's felpattanva aztán a' kocsisülésbe, maga hajtá tovább a' lovakat. De nem messze ha-

Második Félesztendő.

ladhatott, mert a' megfutamlott suhancz és kocsis kiabálásukkal embereket csődítének össze. Megjelent többek közt a' helység' birája is, kit, midőn a' bőszült angolhoz, azt lecsillapítandó, közelítne, ennek fia szinte pisztolydurrantással köszönte. Erre 's a' kardvillogtatásra, mellyel magát védelmezé, a' felingerűlt parasztcsoport kőesővel rohanta-meg az utazó angolt, ki is, midőn ezen zápor előtt hátrálna, egy kőben megbotolván hanyatt esett, 's fejére, a' már több sebekkel borítottra, egy újjabbat 's hatalmasbat kapott. Itt elnyomatván a' sokaságtól, kezei békóba szorítattak, hogy igy a' közel lakó járásbeli főszolgabiróhoz küldessék. De ez szerencséjére 14én Lockvébe érkezvén, őt a' fiumei brittanniai alconsul' közbenjárására, ki a' dologról értesítetvén szinte hétfőn korán reggel egy sebésszel Lockvébe rándula, szabadon bocsátatá. Jelenleg fiával együtt, ki egészen sértetlen maradt, Fiumében tartózkodik, 's kevés napok alatt sebeiből, reméljük, teljesen felgyógyuland. Ha ezen angol úr, kit charakterére nézve papnak mondanak, utazását kiadandja, benne honunkról kétségkivűl egy igen érdekes czikkely fog helyt foglalni, melly felőlünk ismét szomorú fogalmat nyujtand a' külföldnek, de valljon idegen utazók, kik igy viselnék magokat Francziaországban vagy Angliában, várhatnának e' gyengédebb bánásmódot? Tudjuk, hogy több évek előtt fiumei ifju Angliában utaztakor egy asszonyra irányzott oldaldöfésért 50 ft. sterl. birságra itéltetett. Ezen idegen ur' müveltsége 's béketürése felől azonban, a' mondottak után minden esetre szomorú képzetünk lehet, minthogy ő a' skradi 's lockvei ütlegeket 's két-izbeni pisztoly-kisütést önmaga sem tagadá az említett főszolgabiró előtt, kinek rövid szóbeli vallatása után itt az egész eset közöltetik, 's kinek ritka embersége és igazság szeretete a' dolog' valódi igylétéről kezeskedik. A' dolgot nehezitő körülmény az vala, hogy ezen idegen úr, tulajdon kocsija nem lévén, állomásról állomásra parasztkocsin utazott, 's azért az együgyű parasztoktól, kik, mint tudjuk, a' külső színre olly sokat hajtanak, inkább másnak, 's nevezetesen kémnek, mintsem úrnak tartatott; azon felül a' nyelvet sem tudván, ütlegekkel akarta magát érthetövé tenni, tán mert valamelly külföldinek utazásában olvasta szegényke, hogy Magyarországban minden paraszt rabszolga, kit, mint a' jamaikai feketéket, ütlegekkel kell szolgálatra hevítni!? Mi felette sajnáljuk, hogy a' dolog igy történt, 's ohajtanók azt meg nem történtté tenni; de mivel ez hatalmunkban nincsen, szeretnők legalább a' kü földdel is úgy tudatni, mint az valóbban történt, nehogy az egésznek terhe ismét szegény honunkra nehezkedjék. Császár Ferencz. H.

A' szerkesztőséggel következő két czikkely közöltetett, kiadás végett:

Az 1837iki Drámabirósághoz. — Elég ideje levén a' drámabiróságnak vidéki tagjaitól is választ kapni, azon figyelmeztetésre 's tulajdonképi fölszólításra, mellyet „több igazságbarát" aláirással f. h. 6kán intéztünk hozzá, ismétlőleg fölszóllítjuk, hogy az iránt valljon az akademiai tagtársa Horváth Cyrill által önkezüleg leirt Kuthen-t a' szerző tulajdon kéziratának ismeri-e, 's tőle e' darabra vonatkozólag irt levelet kapott-e, 's még egy pár darabnak iróját — a' közhir szerint — tudja-e? hírlapjaink' valamellyikének legközelebbi számában őszinten nyilatkozzék; magárul igy a' vétkességi gyanút elhárítandó, melly őt, további hallgatása' esetében, mulhatlanul bélyegezni fogja. Egyszersmind újolag 's oklevélszerűleg tanusítható alapos okbul figyelmeztetjük a' közelebbi tudós társasági nagy gyűlést, hogy a' jutalom-kéziratokkal beküldeni szokott pecsétes levelkékrül szóló rendszabályt, a' jelen évbeliekre is kiterjedőleg, ollyképen módosítani méltóztassék, hogy azok ne tüstént égettessenekel a' szokott módon; hanem csak bizonyos idő mulva, melly közben az azokbul visszakivántakat a' titoknok úgy, mint azok neki kezében jutottak, visszaadni köteleztessék. — Pest, nyárutó 18dikán 1837.

Munkácsy János.
Stancsics Mihály.
Kunoss Endre.
Kovasóczy Mihály.
Frankenburg Adolf.

Felszólítás az 1837diki Drámabiróság' vádlóihoz. — Afféle felszólítást és vallatást, milliyen a' Rajzolatok' 11ik számában és most itt megjelent, nem tartanánk válaszra méltónak 's az igazság' mind elhallgatott, mind megnevezett barátait ollyan férfiaknak, hogy akármi tetteinkért is nekik számadással tartozzunk; azonban mivel kétszeri felszólítások a' m. academiai drámabiráló küldöttséget akarja gyanúval illetni, felelet gyanánt felszólítjuk őket, hogy ajánlkozásukhoz képest eredeti és csalhatatlan okleveleikkel minden tétovázás nélkül előállani ne késsenek; különben, mint véleményzavarókat 's rágalomköltőket, általadjuk őket a' közönség' itéletének. Pest, aug. 18kán 1837.

A' m. academiai drámabiráló küldöttség' helybeli tagjai:

Schedius Lajos m. k.
Fáy András m. k.
Bajza József m. k.
Vörösmarty Mihál m. k.

A' magyar tudós társaság' költségén megjelent: 1) Fabini János' tanítmánya a' Szembetegségekről. A' második javított kiadás után fordította Vajnócz János. Budán, a' m. kir. egyetem' betűivel. n. 8. rétben VI és 332 lap; színes borítékba kötve 1 ft. 36 kr. cp. — 2) Eredeti játékszín. Kiadja a' m. t. t. Vld. köt. Ekebontó Borbála, Szomorújáték 4 felv. Irta Tóth Lőrincz m. t. t. l. tag. Budán, a' m. kir. egyetem' betűivel, n. 12rétben 130 lap, színes borítéka kötve 36 kr. cp. Kaphatók, a' társaság' minden egyébb czikkelyeivel, Eggenberger József academiai könyvárosnál, 's általa minden hiteles könyvkereskedőnél az országban. Pesten, augustus' 26. 1837.

D. Schedel Ferencz, titoknok.

Felszólítás egy árvaháznak önkéntes adakozások általi felállítására szabad kir. Pest városában.

Fenséges császári királyi Főherczegségének az ország' Nádorának szeretett hazánk iránti halhatatlan érdemei, és különösen azon atyai gondoskodás és szeretet, mellyben Ő cs. kir. Fensége ezen várost kegyelmesen részelteté, azon szünteleni törekvés ennek virágzását minden tekintetben elősegélleni, ezt a' javitások', a' szépítés', szóval a' haladás' pályáján vezetni, egy olly törekvés, melly még az ország' legfontosabb dolgaival foglalkozás' közepette is, mint valami kedvencz-szenvedély meg nem szűnt: ezen város' lakosainak szíveikben szeretet teljes ragaszkodást és háládatosságot szülének, melly Ő cs. k. Fenségének közelebbi szerencsés felgyógyulásakor e' város' minden lakosiban a' legőszintébb örömek által nyilvánítá magát. Hogy e' közérzést méltóképen kifejezhessék, 's benne minden háladatos lakos tehetségéhez képest részeltethessék, az alúlirt Tanács és a' választott Polgárság egy árvaháznak önkéntes adakozások általi létrehozatalát vállalták magokra, melly „Josephinum" név alatt az itteni lakosok' ügyefogyott mind két nembeli 's akármelly vallásu árva gyermekeiknek gondviselésére 's nevelésére legyen szentelve. Illy jótékony intézet, melly az elhagyatott, gyámoltalan teremtményeket elromlástól megőrzi és őket a' társaságnak hasznos tagjaivá képezi, ha a' szívből szeretett Nádornak magas és érdemteljes nevét homlokzatán viselné: az ezen város' lakosainak Ő cs. kir. Fensége iránti legmélyebb tiszteletét legillőbben adná-át az utókornak, és mint háládatosság' maradandó emléke a' mostan élőknek legnagyobb becsületére válnék. Az alulirt Tanácsnak és a' választott Polgárságnak szerencséjök van e' szerént, e' város' minden lakosait tetszésök szerénti adakozásokra meghívni, és a' részvevők' neveit, hogy azok annak idejében közhirül tétethessenek, az e' czélra elömutatandó könyvbe pontosan beiratni kérik. A' Közönség ezen intézetnek tervéről és elrendeléséről annak idejében közelebbről tudósítatni, úgy szinte az adakozásoknak mire lett fordításáról nyilvános számadás fog tétetni. Az alulirt Tanács a' választott Polgársággal együtt erős meggyőződésben van a' felől, hogy a' háládatosságnak ezen kijelentett érzeményei olly hathatósak lesznek, hogy nem csak vállalatjok sikerülend, hanem magokat is nem sokára olly állapotban szemlélendhetik, hogy a' tisztelt részvevőknek a' tárgy' szerencsés foganatáról örvendetes tudósítást fognak adhatni. Költ Pesten, julius' hava 29kén 1837.

Szab. k. Pest városának Tanácsa, és választott Polgársága.

Pesten a' Terézia-városban lévő két kis gyermek-óvó intézetnek van mindöszve 215 növendéke. 1832 máj. 1sőjétől 1837 febr. 12dikéig ment az intézet' jövedelme 5481 for. 52$^{2}/_{10}$ kr. pengőben; a' kiadás tett 5332 for. 48 kr.; maradt a' pénztárban, 149 for. 52$^{2}/_{10}$ kr. Az intézet fő védasszonya Maria Dorothea fens. Nádornénk; főfelügyelője Seeber Károly polgármester úr. — A' pesti vakok' intézete növendékeinek nyilvános próbatétele, f. aug. 26d. délelőtt a' vármegye háza' nagy termében köz megelégedésre tartatott. — Az ismertető azon szomoru tudósítást írja, hogy NMihály' vidékén vakon születnek a' csecsemők, több felserdültek pedig 's házas személyek is — mi okból? nem tudni — elvesztik szemök világát. Ugyanazon vidéken a' csibék és libák vakon bujnak-ki tojásaikból. — Tegnapelőtti éjen Pesten, a' Ferencz városban ismét tüz támadt; de hirtelen kapatván, csak egy ház hamvadt-el.

Brassó. Gonosztévő gyujtogás következésében jul. 31kén Krizba helységben 180 gazdáknak, ezek közt a' papnak is minden takarmányaik, csűreik, istállójik hamuvá égtek.

AUSZTRIA.

Hannoverai király 's királyné Ő Felségök aug. 5kén Karlsbadba érkeztek, ott legfeljebb három hétig mulatandók. A' Karlsbadban 's vidékén lévő diplomaták engedelmet nyertek az Ő Felségöknél udvarolhatásra.

Ischlből aug. 17kén költ tudósítások szerint, császárné Ő Felsége már több ízben kikocsizott, 's felgyógyulásának örömére jul. 15kén az egy házban Te Deum tartatott, este pedig Ő Felségök ablakai alatt, pompás világítmány fényénél, a' jelesb dalművekből dalok, és ezen alkalomra készült versek zengedeztettek. Aug. 16kán Estei Miksa hg. ő k. magassága császár Ő Felségét a' gmundner tó mellett fekvő Ebenzweierbe hívta-meg, hova Ő Felsége, Ferencz Károly főhg. 's ennek neje Sófia hgasszony és legidősb fija Károly, 's Lajos főhg.

)(

ő es. magasságuk kíséretében ment-el. Ebenseeben Miksa hg. a' helybeli papság, oskolai ifjúság és temérdek számu nép fogadá Ő Felségét. A' badeni özvegy nagyhgné, Wasa hg. neje, 's Maria hgasszony is Ebenseeben valának, Miksa hgtől hasonlag ebédre hívatva. A' só-főzés intézetét megszemlélvén Ő Felsége, a' többi fenséges vendégekkel együtt csónakba ült, hangászkaroktól kísértetve, 's ágyudurrogások között a' tulsó partra evezett. Traunkirchennél a' papság, tanulóság és örvendő népsokaság állott a' parton, a' harangok meghúzattak, 's egy fehér öltözetü lány csónakon üdvezlő versezettel evezett Ő Felségéhez. Ebenzweierben is nagy volt a' nép öröme felséges uralkodójának láthatásán. Asztal felett Miksa hg. áldomást ürített császár Ő Felsége és az egész cs. familia jóléteért. Ebéd után paraszt lakadalom volt; az új párt Ő Felsége maga elébe bocsátá, 's kegyesen szólott vele. A' lakodalmas nép két sátor alatt tánczolt, 's császár Ő Felsége és a' többi fenséges vendégek az erkelyről nézték a' vigalmat. Este felé császár Ő Felsége, a' cs. familiával, Kolowrat gr. statusministertől kísértetve, visszatért Ischlbe. Ferencz Károly és Lajos főhgek Ebenseeben maradtak, más nap zerge-vadászatra menendők.

NAGYBRITANNIA.

Egy választási ügyvivő, Lewesben egy választót 15 ft stgel. megvesztegetvén, 500 ft. stgre itéltetett, e' kívül még választási jogát is elveszti, és községi hivatalt sem viselhet. — Aug. 6kán halálozott-meg St. Albans hgné, ki egy postamesterből lett színház-igazgatónak lánya, 's darab ideig színésznő levén, házassága egykor sok beszédre adott alkalmat.

A' Globe szerint aug. 9kén 305 reformer és 268 tory követ volt elválasztva; más számitás szerint pedig 294 reformer, 281 tory. Nort-Wiltshireben sir. Fr. Burdett választatott-el, Long reformerrel; keleti Cumberlandban sir J. Graham kimaradt, mit a' Times az új szegénységi törvény pártolásának tulajdonít. Északi Derbyshire G. Cavendish és W. Evans reformereket választotta-el. Waterfordban is a' reformerek győztek, és igy a' hír, hogy Waterford l. a' sheriffet a' választási parancsal együtt elsikkasztotta volna, csak tréfa volt. Az ifju Ruthven heves levele O' Connell ellen nagy benyomást tőn Kildareban, 's itt nem a' legjobban állnak dolgai. Corkban is vérengző jelenetek 's verekedések történtek a' jeleltek kinevezésekor. Egy dublini hírlap panaszolja, hogy az egyetemi követ választásakor igen illetlenül viselte magát a' tanulóság, Mulgrave lordot 's Ő Felsége ministereit nyilván, az egyetemi fők hallattára, kicsúfolta, kik tetszésökkel még élesztgették e' törvényszerü mutatkozásokat. Nort-Wiltsen kívül még nyugoti Surreyben, északi Northamptonban és Huntingdonshireben is egy-egy szózatot vesztettek a' reformerek. A' tory sajtó szinte tombol örömében. A' Standard egyenesen Melbourne l. visszalépését várja, ki, e' hírlap szerint, igy nyilatkozott volna: „Nem akarok pártomnak kárt tenni azzal, hogy a' hívatalt, mellyre általa emeltetém, éppen választás alatt hagyjam-el; de arra semmise fog engem bírni, hogy a' kormányt, az angol nép kimondott véleményének ellenére, csak egy kétes, 's nagy részint O' Connell szerzette többség segedelmével vezessem. Mult parlamentben egészen más volt helyzetem; az utolsó alsó házat nem én, hanem sir R. Peel hívta-össze. Ez emelt engem kormányra britt és irlandi tetemes többséggel, 's illy környületek között nem vala jogom e' többség összeállását aggodalmasan vizsgálni. De most a' britt képviselők többségének daczára, 's csupán O' Connell által küldendő irlandi tagok többségének segedelmével vinni a' kormányt annyi volna, mint a' britt birodalmat a' veszélyes irlandi párt alá vetni, mellytől mindig zaklattatám, 's az alája vettetést többé nem szenvedem. Azért is elbocsáttatásomat be fogom adni." A' ministeri lapok semmit sem válaszolnak e' czikkelyre, melly egyébiránt a' M. Chroniclének feljebb (l. 16 sz.) közlött nyilatkozásával ellenkezik. A' TrueSun azonban illy észrevételeket teszen: E' nyilatkozás (t. i. a' M. Chronicleé) a' ministerek mostani állásáról és jövendő politikájáról olly hamis és szemtelen, hogy ha elébb jelen-meg 's hitelre talál, a' választásokra igen káros befolyása lett volna. E' czikkely a' kormánynak, csekély többségét a' rendszabályok mérséklése által javasolja nevelni. Ha Melbourne l. és társai e' sugallatra hallgatnak, úgy sorsuk nem sokára el leszen döntve. — Hume úr aug. 7kén a' middlesexi választási szavazat kihirdetésekor, megbukását a' ministereknek a' toryk eránti csúszó-mászó viseletének tulajdonítá.

Carlisle gr. Morpeth l. attya, igen beteg, 's a' lord nem sokára a' felső házba fog lépni. — A' királyné Munster grófot, IV. Vilmos természeti fiját, megerősítette Windsor-vár felügyelőségében. — Chesney ezredes, az eufratesi vállalat igazgatója, visszaérkezett Angliába. — A' spanyol kormány eltörlötte az 1830 jul. 13kán költ k. rendeletet, melly által a' Gibraltarból jövő angol hajókra kivételi vám rovatott; egyszersmind azt is meg engedte, hogy az angol kőszén, britt hajók számára, vám nélkül vitethessék Barcelonába, Alicanteba, Cadixba és Coruñába. — Midőn Wetheral ezredes közelebb Ports-mouthban az angol segédsereg hátralévő zsoldját akarta volna kifizetni, a' katonaság

egy része felzendült, 's a' spanyol ügyvivő, ki a' pénzt oda vitte, azonnal visszatért a' városba, 's 2300 katona fizetetlen maradt. — Új déli Wales és Van-Diemensland gyarmatok főkormányzójává sir G. Gipps neveztetett. — Nottinghamban T. Greensmith, ki szegénységtől 's ezzel járó gyalázattól féltében négy gyermekét meggyilkolta, akasztó-fára itéltetett, Yorkban pedig az esküttek W. Marshallt, ki egy fiját és lányát hasonló okból ölte-meg, mint őrjültet, nem találták vétkesnek. Greensmith is hihetőleg őrjültek házába fog záratni.

Aug. 10kén az elválasztott reformer követek száma 307, a' toryké 299 volt. O' Connell aug. 7kén köszönte-meg Dublinban maga és Hutton úr elválasztatását, élénk beszéddel, melly a' királynéért hármas hurrahval kezdődött 's végződött. Kildare grófság választóji meghatározták Ruthven úr elválasztatásának ellenzését, mivel ő renegat, az orangisták zsoldos ügyvivője, 's a' haza attyát (O' Connellt) hazugnak, zsarnoknak és gyilkosnak merte kiáltani. Hume úr Kilkennyben csakugyan elválasztatott. — A' Courier és M. Chronicle költött mesének vallják a' Standard azon állítását, hogy Melbourne l. hívatalából kilépni szándékoznék. — A' würtembergi király Teck gr. név alatt aug. 9kén Londonba érkezett; Pozzo di Borgo gr. pedig Parisba utazott, honnan valamelly németországi fördőbe fog menni. — Paisley városban, Skóczia Renfrew nevü grófságában 14 ezer takács hever munkátlan. E' szükölködők választványát Melbourne l. aug. 9kén igen nyájasan fogadta; a' királyné 200, az első minister 100 ft. stget adott gyámolításukra. — Canadai jul. 13kaig terjedő hírlapok szerint Montrealban egy igen népes conservativ gyülés nyomós határozatokat tőn a' parlament utolsó ülésekor elfogadott rendszabályok gyámolítására.

Királyné Ő Felsége aug. 11kén este Buckingham-palotában megvendégelte würtembergi király Ő Felségét. Többek között jelen valának Sussex hg. Sófia hgasszony, Wellington hg., Sutherland hg. és hgné, Melbourne, Palmerston, Glenelg, és Spring-Rice ministerek. Aug. 12kén Palmerston lordot látogatta-meg a' király a' külső ministeriumban. A' M. Post szerint Ő Felsége meghivatik a' september 10kén kezdendő cheshirei lóversenyre.

Esterházy herczeg cs. kir. ausztriai követ, Doverből aug. 12kén ágyúdörgés között hajózott-el Calaisba. — Nemours hg. aug. 12ke reggelén Brightonba érkezett az ottani lóversenyre, melly most igen rosszul ütött-ki.

FRANCZIAORSZÁG.

A' kamara eloszlatása eránti rende'et, minnémelly lapok írják, Eu várában már készen vo't 's a' választások sept. 1—10 napjaira vannak ki, tűzve. A' ministerium, a' Temps szerint, az új kamarát nem a' septemberi törvények szellemében kivánná választatni. — Orleans hg. 's hgné utazása nem kevés költséget okozott a' községeknek; de ő k. magasságuk is Louvres, Elbeuf, Rouen, Havre, Dieppe 's több városokban jótékony czélokra 's szükölködők gyámolítására, közel 15 ezer francot osztottak-ki. — A' király az amnestiát közelebb Moreau és Bernouilly vendéei lakosokra is kiterjesztette, kik 1832ben makaccságból halálra itéltettek. — Spanyolországban az algiri seregnél szolgált nehány tisztek, rangjok meghagyása mellett, franczia ezredek között osztattak-el. — Normandiában minap két község protestans hitvallásra tért-át, 's Siouville nevü helység is e' példát készül követni. — Louis de Tremoille hg. az aacheni fördőben meghalálozott, 's benne kialszik a' jeles familia, melly a' monarchiával egy idejü, a' franczia 's más dynastiákkal és Europa legkitünőbb házaival rokonságban állott.

A' k. familia St. Cloudba csak aug. 21kén váratik-vissza Euből, hol igen jól mulatja magát. A' király nagynemü házi gazdát mutat, rendesen 60 személy ül a' k. asztalnál. Orleans hg. 's hgné minden alkalomkor bizonyítják a' nemzetnek, hogy a' kiházasításukra adott tetemes summát a' thrón fényének és ipar érdekeinek gyarapitására fordítják. Orleans hgné 3000 francnyi elefántcsont árút vásárlott, a' körülte lévő személyek között kiosztandót. Dupont Delporte főispányt, a' partoknál volt hajózás emlékezetére, egy csínos elefant-csont hajócskával, Lamarre generált Napoleon mellképével ajándékozta-meg.

Marseille aug. 7dikén. Tegnap itt 15 cholera-eset jött-elő, 's ma még többtől félhetni. A' kiköltözés már elkezdődött. A' hőség kiállhatlan.

A' parisi érsek 9 napi könyörgést rendelt azért, hogy az ég Romát és a' Krisztus helytartóját ez idén is óvja-meg a' cholerától.

A' király Euben leginkább arczképtárával foglalatoskodott, megrendeléseket tőn a' hézagok kipótlására, 's nehány képet a' palais-royalból oda vitetett. A' hajdani Eu grófok sírboltját is kijavítatta. Nemours hg. Rumigny generállal 's többekkel kirándulást tőn Angliába. A' királyné aug. 16kán visszaváraték Parisba, mert jelen akar lenni a' jutalom-osztáskor azon collegiumban, hol fijai, Aumale és Montpensier hgek, tanulásukat folytatják; egy része a' k. familiának egyenesen Compiègnebe menend.

Univers religieux című idószaki irat szerint Franczia-országban visszaállítatott a' Benedek-rendü szerzet, 's Solesmes klastroma pápai bulla által abbasságra emeltetvén, főjévé Gueranger neveztetett, 's jul. 30kán Romában be is iktatott.

A' compiègnei főtiszti kar tisztjei már parancsot kaptak az elutazás iránt. — A' Moniteur írja, hogy marseillei lapok nem említik, hogy e' városban cholera-esetek jöttek volna elő, mi e' szerint csupa költemény leend. — Az 1836ki összeírottakból 310,572 újoncz állítatott-ki a' hadsereghez, a' tartalék-sereghez pedig 198 ezer. — Az újra felállítandó idegen sereg összeszerkesztése Renaud kapitányra bizatott. — Algirban jul. 31kén hír szárnyalt, hogy béke köttetett a' constantinei beyvel, ki magát franczia alattvalónak ismeri, évenként adót fizet, Constantine falain mindegyik évben kétszer tüzetik-ki a' franczia zászló, 's Franczia-ország darab földet nyer e' tartományból. Dacouedic brigg Toulonból aug. 11kén Lissabonba indult, hihetőleg kormányi levelekkel. — A' civilliste felügyelője a' király meghagyásából St. Germain l' Auxerrois egyházának egy szép és gazdag ékességet ajándékozott.

AMERIKA.

A' Timesnek Buenos-ayresből maj. 22kén költ tudósításai szerint, a' külső ügyek ministere, Santacruz generálnak, a' peru-boliviai szövetséges status főjének Buenos-ayres eránti viseletéről, 's általa e' statuson ejtett sérelmekről jelentést bocsáta közre, egy nyilatkozással együtt, miként Santacruznak háboru üzentetik, 's vele addig béke nem köttetik, mig Perut oda nem hagyja, 's az argentini status az ő dölyfös czélzatai ellen biztosítva nem leend.

OLASZORSZÁG.

Nápolyban aug. 4kén, napszálat után egy órával, igen szép északi fény vala látható, melly jó félóráig tartott. — Aug. 3ka éjjelén a' Nápolyban 's vidékén fekvő ezredek között egy, kormány elleni összeesküvés fedeztetett-fel, minek következésében sok altiszt, többnyire Siciliából való, elfogatott, kik, nem tudni honnan, bőven kaptak pénzt. A' cholera szűnik, de az inség határtalan, mit csak az elzárási rendszernek tulajdoníthatni. — St. Remói aug. 4ki levél szerint Genua partjain rémítőbb dulást teszen a' cholera, mint a' pestis, annyira hogy a' rendőrség a' róla beszélést is megtiltotta.

OROSZROSZÁG.

A' thrónörökös nagyhg. ki junius végén még Asia pusztáin volt, jul. 23kán Kalugába érkezett, 's megjelent a' tiszteletére adott fényes bálban; jul. 24kén a' papság, tisztviselők, nemesség és kereskedőség udvarlásának elfogadása után, megszemlélte a' köz 's katonai intézeteket; jul. 25kén folytatá utját Smolensk felé, 's Wjasmának az 1812ki hadi esetekről nevezetes vidékét, más nap a' Ljubin melletti csatamezőt tekinté körül. Smolenskben jul. 27két szinte köz intézetek és a' város védbástyájinak szemlélésére fordította, mellyek ellen a' francziák fő megtámadásai intéztettek. Jul. 28kán Krasznijba rándult-ki, meglátni az 1812ki hadi álláspontokat. Smolenskben mulatása alatt estenként pompásan kivilágitatott a' város.

PORTUGALLIA.

Lissabonban jul. 26kán hírlelék, hogy a' charta Elvasban kikiáltatott, de mivel a' seregcsapatok nem mindnyájan nyilatkoztak mellette, a' zendülők Graça várba vonultak. Angol hírlapok szerint Lissabonba jul. 20kán üzente volna Elvas kormányzója, hogy ott semmi lázadás nem történt.

A' M. Chronicle lissaboni levelezője jul. 28kán írja, hogy a' charta melletti mozgás korán sem nyomatott-el, sőt naponként tovább terjed; de a' despota bánásu ministerek elzárván a' tudósitások utjait, tudatlanságban tartják, sőt az esetek folyamára nézve megcsalják a' közönséget. Ha a' zendülés egészen elnyomaték, mi szükség volna mégis fentartani az alkotvány elleni rendszabályokat, mellyek feltünő összeütközésben vannak azok tulságos szabadelmü nézeteikkel, kik által elővétettek. D. Pedro chartája ugyan nem eléggé szabadelmü olly férfiaknak, kik a' habeas-corpus-törvényt ellenséges mozgásnak puszta hírére is felfüggesztik, 's a' köz hírlapokat, két nyomoru, hazug lapon kívül, elnyomják. És ezek aztán, a' szabadság barátai, kik annyi sympathiára találnak a' franczia republicanusoknál, és a' mi sajtónknak egy kis tudatlan részénél is, melly Anglia demokratai érzelmeit akarná előképezni. Valyon a' franczia sajtónak egy érdemes hírlapja mit akar azzal, hogy egyik hírlapunkból átveszi lissaboni követünk viseletinek rút elferditéseit? A' Journal des Débats maga sem hiszi azt, a' mit elterjeszteni segít, hogy t. i. Howard de Walden l. a' pártvitákban részt venne. Az angol követ csak azért támadtatik-meg, hogy a' figyelem Bois le Comte viseletétől elvonassék, mi talán legjobb sőt egyetlen eszköze a' védelmezésnek. — Jul. 27kén. Castello Branco, alsó Beira fővárosa, mégis a' chartisták kezében van, és seregcsapatok nem is küldetnek ellenök. Santarem miatt is igen fél a' kormány. Santarem erős vár, de kérdés, bizhatni-e a' benne lévő seregcsapatokhoz. A' Diario do Governo jul. 25kén jelenté, hogy a' Santarem melletti telegraph a' chartisták kezében van, 's a' charta Torres Novasban is, Santaremhez közel, kikiáltatott. Dias d' Oliveira úr a' cortesben mondá, hogy e' két helyen csak 128

gyalog és 60 lovas katona zendült-fel, miből a' kormány organumai győzedelmet kürtöltek-ki. E' mozgás talán elnyomathatnék, de a' rendes seregekre támaszkodni igen kétes, a' nemzeti őrség pedig nehezen viselné a' polgárháboru terheit, kivált ha honától távolabb küldetnek, azt tudva, hogy nem a' miguelisták, hanem éppen azon seregcsapatok ellen kell harczolnia, mellyekkel együtt vitt a' királynéért 's chartáért. Mult éjjel a' még itt volt rendes seregcsapatok is eltávoztak, nem tudni hova. A' főváros védvonalain mérnökök s munkások dolgoznak; mindazáltal csatára nem fog kerülni a' dolog, akár elnyomassék a' mozgás, akár sem, melly ha az egész országban elterjed, úgy a' nép kéntelen leend összebékülni, 's csendesen intéztetik-el minden. Örülni fognak a' ministerek a' club dictaturájától megszabadultokon, 's végül majd egy erős kormány állíttatik-elő, melly nélkül az ország mostani rongált állapotján nem segíthetni. — Jul. 28kán. Ma reggel hírlelik, hogy a' charta Abrantesben is kikiáltatott, Santerembe pedig erősítésül olly seregcsapatokat kérnek, mellyekhez bízni lehessen; a' pattantyúsok onnan meg akartak szökni, a' város kapuji zárvák; sőt Lucotte ezredes, a' mérnökök fője, már barricadák hányásáról is gondolkozott. Lissabon csendes, talán nem is fog mozgolódni, hanem az országban történendő változást csendesen fogadandja-el. Oportói tudósítások szerint Setubal báró a' charta mellé nyilatkozni készült. Oportóban erős a' chartista párt, de nem eléggé elszánt. Sa visconde Vaanába ment a' valençai országuton; Oportóban igen rosszul fogadtatott.

A' M. Chronicle feljebb az angol sajtónak egy részére utalván, érté a' True Sunnak egy czikkelyét, melly Howard de Walden lordot azzal vádolja, hogy ha e' mostani katonai zendülést egyenesen nem élesztette is, de viselete Portugalban mindig oda mutatott, hogy kormánya D. Pedro chartájának visszaállítását kivánná; és így az angol kormány részéről legokosabb volna e' követet, ki az udvari párthoz ragaszkodván, 's az alkotványt ellenezvén, szabadelmü portugáli ministerium bizodalmát sohase nyerheti-meg, visszahívni. Palmerston lord szemére rosz szándéku terveket lobbant, állítván, hogy az ő szövevényei miatt van a' félsziget háborúban; a' mostani revolutio azért támadt, mert a' hadsereg idegen arannyal vesztegettetett-meg, 's Lissabonban a' bőszült nép ismét halált kiabál az angolokra.

Angol lapok lissaboni jul. 31ki tudósításaik szerint a' charta melletti felkelés szerencsés előlépéseket teszen. A' M. Post levelezője írja, hogy Castello Branco felköltjei Abrantes városát elfoglalták; Santarem elpártolását, és a' chartának némelly tartományi fővárosokban történt kikiáltását is hirlelik. Saldanha marquis Lissabont fenyegeti, mellynek hadvonalai védelmi állapotba tétettek. Pereira és d' Oliveira uu. beadták lemondásukat, mivel társaik a' chartát kikiáltatni nem engedték. A' cortes elhatározá választvány által értesíteni a' királynét arról, hogy a' mult évi septemberi revolutiót minden esetre gyámolítja: a' választványt nem akarta bebocsátani a' királyné, de Diaz d' Oliveira úr sürgette a' bebocsátatást, 's igen hevesen viselte magát. A' zendülőknek már a' kapuk előtt állását hirlelték, dobot vertek, 's az őrök megkettőztettek.

Lissabon jul. 26kán. A' ministerek gyűlést tartottak a' fenbuzgó követekkel, kik új ministerumot kivánnának, Passos és Sa da Bandeira alatt felállítani, mert a' mostanit igen gyöngének tartják; ügyöket csak vérrel vélik megmenthetni, 's némellyek az nyilatkoztaták, hogy ha a' kormány vagy húsz chamorrót agyon nem lövet, közönséges vérontás fog történni a' városban. De ki ezen embereket ismeri, tudja, hogy mindez üres fecsegés. A' hadi biztosság közre bocsátá számadásait 1836 jul. 1től 1837 jun. 30kaig, melly szerint a' kiadás 1251 conto; de ennyi a' hadseregre, melly 12 ezer embernél 's 2000 lónál nem több, nehezen költtetett, 's illy számadás mellett a' katonák elsoványodnak, a' biztosok pedig meghíznak. A' Periodico dos Pobres szerkesztője elfogatott, Cintrába is seregcsapat küldetett Saldanha elfogására, ki a' revolutiót vezérli, noha még semmit sem cselekedett. Ezen elfogatások hihetőleg a' fenbuzgók gyülésében határoztattak-el, valamint az is, hogy Lissabon hadvonalai, bástyáji megerősítessenek, és nemzeti őrökkel rakassanak-meg. Különös változása a' dolgoknak! Ma négy éve adatott először parancs Lissabon megerősítése iránt D. Miguel megtámadása ellen, 's ifju, vén, gazdag és szegény önként sietett a' munkára, 's maga D. Pedro mentelő példával a' sáncz-ásásban. Most azok ellen akarják magokat besánczolni, kik e' sáneczokat ásták, 's bennök véröket ontották Lissabon megtartásáért.

A' Times lissaboni levelezőjének jul. 31ki tudósítása szerint a' ministerek jul. 28kán beadták lemondásukat, de csak Diaz d' Oliveira ministeri elnöké, és a' belső ministeré fogadtatott-el. Joao d' Oliveira úr pénzügyi, Bobeda visconde hadi 's tengeri minister, még maradtak. Belső ministernek Julio da Silva Sanches, külsőnek Garret úr van kijelelve. Bomfim báró, a' déli részeken levő seregcsapatok parancsnoka ellen gyanu van, hogy a' carlistákkal tart, 's elfogatása iránt parancs adatott-ki. Santaremi telegraphi üzenet szerint a' lázadók elszéledtek.

Lissaboni levelek szerint a' lebetegedéshez közelgető királynét a' közelebbi esetek, nevezetesen pedig a' ministerek lemondásának benyújtása, annyira elbágyasztották, hogy 12 orvos hívatott hozzá tanácskozásra. Ha Ő Felsége még rosszabbul lenne, az esetre regensség felállításáról van szó.

GÖRÖGORSZÁG.

Athenei jul. 19ki tudósítások szerint Porosban egészen megszűnt a' pestis, mellynek Dr. Rothlauf is áldozatjává lőn. Pisa báró 's generál-őrnagy jul. 17kén temettetett-el. E' derék férfi Nápolyban született 1772ben, 15ik évében Parisban katonává lett, 's Napoleon alatt sok csatában vitézül harczolt. A' jenai ütközet után, sebekkel rakva, Nápolyba vonult, de politikai ügyekbe avatkozása miatt kéntelen volt Spanyolországba menni, hol 1822ben elfogatott; esztendő mulva kiszökvén fogságából, Anglián keresztül 1825ben Görögországba vette magát, hol számos csatában, különösen pedig az Akropolis ostromakor, kitüntette magát. Kapodistrias őt generállá 's Rumelia hadi biztosává, Otto király pedig, rangjának meghagyásával, Athene parancsnokává nevezte.

SPANYOLORSZÁG.

Bayonne aug. 3kán. Ha Guergue és Zariategui val egyesülhet D. Carlos, úgy nem igen fog visszatérésről gondolkozni, 's a' christino generálok őt, mint eddig, csak kísérgetni fogják. Valencia sánczain négy b szögezett ágyút találtak, miért nehány pattantyús tiszt befogatott. Cabrera egy pillanatra sem távozik D. Carlostól.

Madrid aug. 1jén. A' ministerium mindig mélyebben bonyolodik a' szövevényekbe, mellyekkel a' köz boszankodást kikerűlhetni véli. Luchana gr. mint mérséklett gondolkozásu férfi, rég gyanus volt előtte, 's őt a' hadseregtől, melly kezében veszélyes eszközzé válhata, el kelle mozditania. Almodovar tehát beadta lemondását, 's a' regensné jul. 29kén Luchana grófot nevezte hadministerré, bizonyos ideig még a' főparancsnokságot is nála hagyván. De nagyon kétes, hajlandó leend-e Luchana gr. Mendizaballal és Ferrer barátaival egy padon ülni, ki egykor a' cortesben fejét kérte Esparterónak, azért hogy ő nehány chapelgorrit egyházrablásért agyon lövetett. Most D. Pedro Chalon altitoknok igazgatja a' hadministeriumot. Luchana előtt intő példákként állanak Valdes és Rodil generálok, kik egyszerre hadministerséget és főparancsnokságot viseltek, 's gyalázatos véget értek. Tegnapelőtt este a' regensné szemlét akart tartani az őrsereg és nemzeti őrség felett. Délutáni 5 órakor, a' legnagyobb hőségben, 12 ezer katona állott-ki a' Pradón; Ő Felsége 8 órakor sem jelenvén-meg, békétlenség jelei mutatkoztak, mire a' segédek végig lovagolván a' sorok előtt, a' kapitányok által hivatalosan hirdették a' hírt, miként a' praetendens Cantaviejánál tetemesen megveretett. Ezután a' regensné is megjelent lányaival, a' megcsalt nemzeti őrség örömében újongatott, 's csak szemle után, 10 óra felé, tudta-meg megcsalatását. Ma reggel azzal mentegetőzött a' Gaceta, hogy ama győzedelem hírét egy posta-kocsis Saragossában hallotta. Ugyane' postakocsis hozá a' kormánynak a' tudósitást, hogy a' praetendens egész seregével Calatayud vidékén van, 's a' királyné seregei eleség hijánya miatt nem mozdulhatnak. Igaz-e ez vagy sem, nem tudhatni, mert az ellenkező hirek zavarából kigázolni teljes lehetlenség. A' minap erre utazott portugáli hírnök das Antas bárónak olly parancsot vitt kormányától, hogy a' portugáli határokhoz közelebb vonuljon Salamanca tartományba, de a' spanyol kormány ebben nehezen fog megegyezni.

Parisba aug. 11kén illy üzenetek érkeztek: Bordeaux, aug. 10kén. A' praetendens Villafrancának vette utját. Jul. 31kén Espartero és Oraa is e' város felé fordultak. A' 4000 gyalogból 's 200 lovasból álló castiliai expeditio aug. 1jén Peñafielben volt, 's Segovia tartomány felé utazott. Két zászlóally a' burgosi hegyben és Soriában maradt. — Bayonne aug. 10kén. Az expeditio Segoviába érkezett; a' várnak 2—300 embernyi őrsége feladta magát. (Segovia St. Ilderfonso mellett van, Madridtól nem egészen egy napi járásra. Villafranca Cantaviejától keletre fekszik a' tengerpart felé.)

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK. Tyrolban Voralberg, mellynek 12 év előtt még egy pár szövő székénél, 2—3 fonó 's festő intézeténél több nem volt, jelenleg 60 ezer orsóval, számtalan szövő székekkel, különféle nyomtató intézetekkel, derék papiros-gyárral bir, 's egy év mulva még több illy intézetek fognak létre jőni. Mindezeket Golzner, Ganehl, Lang, Schindle, Escher, Kennedy jeles gyárnokok létesíték.

A' st. petersburgi kereskedési újság aug. 2kán jelenti, hogy az északamerikai statusok és Anglia kereskedési krisise miatt, a' vas, kender, vászon, len és más czikkek kivitele tetemesen fogyott. A' bevitelben kevés a' különbség, sőt selyem-pamutárúk és champagnei nagyobb mennyiségben vitetett-be.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

Megjelent

's Eggenberger József és Heckenast Gusztáv pesti könyvárusoknál, 's általuk minden honi könyvkereskedőnél megszerezhető:

Honi Törvénytudomány.

Első osztály:

Polgári magánjog.

Az 1836diki országos végzeménybeli változtatások szerint irta *Kunóss Endre*, kir. tábl. h. ügyész, 's t. n. Vas vármegye táblabirája. Első kötet. Boritéktalan 48 kr.; füzve 54 kr.; kemény boritékba kötve *egy* frt ezüst. (3)

Valaki venni óhajtana

1000—2000 darab 2—3 esztendös

nemesitett anyajuhokat

ha nem nagy finomságuakat is, de jó fajtából, és hogy azokat augustus' végén vagy september' elején általvehetné.

Kinek illyen eladó anyabirkái vannak, méltóztassék ez iránt alulirtat értesiteni.

Liedemann J. S. Fridrik,
pesti nagykereskedő, a' három korona
utczában, saját házában. (6)

Könyv-Jelentés.

A' Magyarok' eredeti lakhelyének nyomozására idegen Uger, Uhre, Ugrus, Ungarus 's t. eff. nevezeteiknek okát tudnunk szükség volt; e' hiányt is igyekezett kielégiteni ezen munkájával: „De peregrinis Magyarorum Nominibus, avitarum Sedium indiciis" Pestini 1837. 8. Majori; hat és $\frac{1}{4}$ ivnyi árra 20 kr. ezüstben.

Fejér György m. k. (3)

(1) T Pest vármegyében Adácsi *Gremsperger* árendális pusztáján, Kun-Szent-Miklóssal határos, vagyon 3000 ürü eladó, és helyben mindenkor megvehető. (3)

(1) Hirdetés. A' nagyméltóságu magyar kir udvari Kamara' rendeléséből közhirül adatik, hogy folyó eszt. augustus 31dikén, a' szokott reggeli órákon, az Ó-budai kir. kamarai praefectoratus' irószobájában, következő királyi haszonvételek, mellyeknek jelen haszonbérlési ideje folyó eszt. october végén telik-ki, nyilvános árverés utján, három egymásután következő esztendőre, a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fognak adatni, u. m.

a.) A' földesuri vendégfogadó és mészárszék *Békás-Megyeren* a' hozzá tartozó $26\frac{5}{8}$ hold szántóföldel.

b.) A' földesuri vendégfogadó és mészárszék *Nagy Maroson* a' hozzá tartozó földekkel, $9\frac{1}{2}$ mérős szántófölddel és egy kaszállóval.

c.) A' földesuri serfőző és pálinka-égető ház *Nagy-Maroson* kaszállóval együtt.

d.) A' földesuri kőbánya *Villám*-hegyen, Vissegrád mellett, a' Duna-parton.

e.) A' földesuri ugynevezett Mártony gyümölcskert a' lepenzbachi völgyben Visegrádhoz közel.

f.) A' földesuri dézma présház *Budakeszen* a' hozzá tartozó 9 mérő alá való szántóföldel.

g.) A' földesuri szárazmalom *Tökön*, a' hozzá tartozó $8\frac{1}{8}$ hold szántófölddel.

Második félesztendő. 1837.

A' haszonbérleni kivánók ne terheltessenek a' fent nevezett napon és helyen, a' szükséges bánatpénzzel és más megkivántatókkal ellátva, megjelenni. A' haszonbérlés' feltételeit előbb is meg lehet tekinteni az emlitett praefectoratus' irószobájában. Az árverés' végével semmi ajánlatok többé el nem fogadtatnak. (2)

---

(1) Hirdetmény. A' pesti királyi Egyetemhez tartozó Földvár mezővárosában, az uradalom részéről közhirré tétetik, hogy a' folyó eszt. september 11kén délelőtt az épület fakereskedés jog a' Duna partján a' legtöbbet igérőnek 3 egymásután következő esztendőre, folyó eszt. november hónap' első napjától kezdve az uradalmi kanczelláriában árverés utján haszonbérbe adatni fog, a' kibérleni kivánók 12 for. p. bánatpénzzel a' fent kitett napon és helyen megjelenni igyekezzenek. Költ Duna-Földváron, augustus hónap 19kén 1837. (3)

---

(2) Árverési hirdetmény. Pomázon, néhai Fáy Rudolf ur' és Vattay Kristina asszony' örököseinek házoknál, e' folyó esztendei september hónap 10kén, délután 3 órakor árvarés fog tartatni, mellyen mintegy 220, nagy részben tenyészésre akalmatos darabból álló juhnyáj, nehány szarvasmarha, mintegy 8 mázsa gyapjú, takarmány, 's házi és gazdasági szerek a' legtöbbet igérőknek, azonnal fizetendő készpénzért elfognak adattatni. (3)

---

(2) Árverési hirdetmény. T. n. Heves vgyében Gyöngyöshöz egyfertály órányira, Gyöngyös Halásziban, egy több szobákkal, és egyéb alkalmatosságokkal ellátott pálinka és serfőző ház tágas udvarral, 's ötvendarab marhára való istállóval és szabad főzes és korcsmálás jussával, — nemkülönben ugyanazon határban lévő ravaszparti korcsma, jó kuttal, és állással, a' hozzá tartózó kerttel és kaszállóval, — szinte szabad bormési jussal e' folyó eszt. september 11kén azaz tizenegyedikén délelőtt 9 órakor helyben Halásziban árverés utján a' többet igérőnek három esztendőre árendába fognak bocsájtatni, mellyre a' kibérleni kivánók ezennel meghivattatnak. — Addig is az árendális feltételekről helyben *Hutkay József* számtartó urnál, Pesten pedig *Bényey László* ügyész urnál (:zsibárós utcza 407 sz.) bővebben értekezhetni — (3)

---

(3) Averési hirdetmény. Kecskeméten folyó eszt. september 11dikén tartandó árverésen a' helybeli 8 mészárszékek, serház hozzá tartozó malommal, 50 hold monostori földdel, piaczi és vásári jövedelmek; nem különben a' városnak külső korcsmái és vendégfogadói, nevezetesen: a' mesterházi, Szent Lőrinczi és monostori vendégfogadók, a' zöld erdei, czethali, szentkirályi, szikrai, ágasegyházi korcsmák, mindegyik a' hozzá tartozó földdel együtt, e' folyó esztendei november 1sö napjától kezdve, 6 esztendőre haszonbérbe fognak adattatni, mellyre a' bérleni kivánók illő bánatpénzzel felkészülve meghivattatnak, az izraeliták azonban ezen haszonbérlésekre nem bocsájtatnak. A' kiadás feltételeit addig is helyben a' második birói hivatalnál megtudhatni. (3)

---

(2) Hirdetmény. A' nagyméltóságu királyi magyar udvari Kamara' rendeléséből közhirül adatik: hogy szabad kir. bánya Ujbánya városa saját sörháza e' folyó 1837dik esztendő november 1sö nepjától kezdve *tizenkét* egymásután következő esztendőre bérbe ki fog adatni. Kiknek tehát a' kibérléshez kedvük lenne, az e' folyó esztendő augustus 31kén a' fennevezett városban tartandó nyilvános árveréshez szükséges bánatpénzzel — melly 70 pengő forintokra határoztatik — felkészülve, ezennel meghivatnak. Költ Budán, augustus 14kén 1837. (3)

---

(2) Pakfong-hirdetmény. A' cs. kir. priv. **Pakfong érczművek'** rakhelye Bécsben (untere Breunerstrasse Nro 1133) ajánlja a' főnemességnek, 's a' tisztelt közönségnek kézműveit. Pesti vásárok alatt sátora van a' bécsi útczában az új piaczon, hol portékáit igen illendően szabott áron ezüst pénzben árulja.

Az igazi pakfong hasonló a' 12 latos ezüsthöz, a' hamis ellenben feketés és vereses sárga lesz 's könnyen törik. Különösen figyelmezni kell ezen bélyegre: **Pakfong-Frank**, mellyet rajta világosan láthatni. Egészen újonnan találtatnak: fogorvosok számára műszerek, fogkefék, valamint ruhakefék, zsebbelifésük; új szabadalamas levél mellett árult asztali eszközök, minden figyelemre méltók tartósságukra nézve; kávémasinák, mellyekben a' kávé 5 percz alatt megfő; fördőmasinák orosz mód szerint, mellyek igen czélirányosak és kivált úton nagyon használhatók, készületük igen egyszerü, 's a' legszükebb helyen alkalmazható, árok

40 for. p. p. kardok a' cs k. tiszti kar' számára, valamint dobos- és kapus-pálczák 's formaruha-gombok; kardok uraságok számára, fejérre és megaranyozva, 's a' legujabb izlés szerint; vadászkések 's más vadászati eszközök, asztali gyertyatartók, mindenféle nemüek 's igen olcsók, gyujtó és füstölő masinák, argant és függő lámpák, rajzoló eszközök, mindenféle egyházi készületek, egész asztali service, minden lehető toillette-tárgyak, játszó, és úti képórák.

Rendelni lehet előre ló és nyeregszerszámokat, kengyeleket Pesten Oláh úrnál az uri útczán báró Brudern házban; Budán, a' Rácz városban Dischler György urnál a' főutczában.

Állandó megbizott (commissions) raktára van:

hol mindenféle rendelményeket elfogadnak, és az igazi pakfongról jótállanak, Pesten Jungh Keresztély polg. úrnál, a' serviták piaczán; Erdélyben, Szebenben Thiering L; Kanizsán Rosenfeld Jakab; Pozsonyban Szeleczky L. uraknál.

Ó, eltört pakfongnak fontja 2 fr. pp. megvétetik. *Frank Ferencz* (2)

Folyó évi October' 21-dikén

megmásolhatatlanul végre fog hajtatni

a' 847 és 849 szám alatti Bécsi 2 házak' sorshúzása,

mellynél

minden nyereség kész pénzben áll and,

minden nyeréseket kivéve a' közönséges sorsokkal.

Az első főnyertes kapja a' 847 szám alatti pompás házat,

mellyért váltságul **200,000** for. v. cz.;

a' második főnyertes a' 849 szám alatti szép házat,

vagy váltságul **50,000** for. v. cz.

A' többi nagy és számos nyereség, mind kész pénzben

25,000, 12,500, 6,500, 5,000, 4,000, 3,000, 2,500, 2,250, 2,000, 1,750, 1,500, 1,000, 500, 'stb. és

4,000 darab arany,

teszen a' kész pénzbeli váltság-summával együtt

507,500 for. v. cz. vagy **203,000** for. pengő pénzben.

A' veres ingyen-nyerő sorsok, valamint a' sárga jutalom-sorsok külön nyerendnek, kizárva minden közönséges sorsokkali nyerteseket,

165,000 forintot v. cz.

A' következőkből kitetszik, hogy az eladó sorsok' száma öszvesen csak 132,000 darabot tesz.

Hogy azon 507,500 forintnyi nyereségek, mellyek e' lotteriában foglaltatnak, mindnyáján kész pénzben állanak, 's abban semmi névszerinti becsü sorsok nem kináltatnak.

Hogy 40 eladó sorsok' vételénél, 8 veres ingyen-nyerő- és egy sárga jutalom-sorsot kap az ember, melly utóbbinak legalább 2 darab aranyat kell nyernie.

Hogy ezen sárga jutalom-sorsok, valamint a' veres ingyen-nyerő sorsok is, mellyek minden fő- és mellék-nyerésekre is játszanak, különösen 165,000 forintot nyernek, mellyek közt egy 25,000 forintot nyerő, ki ezenkivül még 500 sárga jutalom-sorsot kap, mellyek

nek legalább 1000 darab aranyat kell nyerniek; 's hogy az e' szerint 500 sorsával még minden fő- és mellék-nyerésekre is játszik.

Egy sorsnak árra 12½ for. v. cz.

Coith Dl. fia és társ.
Singerstrasse 894 sz. saját hazában.

Sorsokat vehetni **Pesten Liedemann J. S. Fridrik** nagykereskedő' irószobájában és **Liedemann B. Ferencz** rófös kereskedésében, „a' szép magyarnéhoz."

(3) Árverési hirdetmény.

A' nagyméltóságu királyi magyar udvari Kamara' rendeléséből közhirül adatik, hogy szabad kir. Debreczen városa alább következő saját haszonvételei e' folyó 1837. esztendő november 1sö napjától kezdve három egymásután következő esztendőre bérbe kiadandók lesznek, ugymint:

Neve a' bérbe adandó haszonvételnek	kikiáltandó ára	megkivántató bánatpénz
	pengő pénzben	
	for.	for. | kr.
Szikgáti cserép-vetés	830	83 | —
Belső koscher bormérés	61	6 | 6
Fejér ló vendégfogadó	1352	135 | 12
Bika vendégfogadó	1225	122 | 30
Látó teleki vendégfagadó	762	76 | 12
Piaczi jövedelem	6932	693 | 12
1sö számu bolt	84	8 | 24
2dik számu bolt	64	6 | 24
3dik számu bolt	61	6 | 6
4dik számu holt	63	6 | 18
5dik számu bolt	57	5 | 42
6dik számu bolt	57	5 | 42
Bárányi mészárszék	60	6 | —
Hatvan utczai mészárszék	128	12 | 48
Péterfia utczai mészárszék	133	13 | 18
Csapó utczai mészárszék	140	14 | —
Czegléd utczai mészárszék	142	14 | 12
Varga utczai mészárszék	115	11 | 30
Várad utczai mészárszék	78	7 | 18
Mester utczai mészárszék	65	6 | 30
Bégányi mészárszék	83	8 | 13
Mester utczai kapu előtt lévő mészárszék	103	10 | 18
Hatvan utczai csapszék	202	20 | 12
Mester utczai csapszék	280	28 | —
Péterfia utczai csapszék	301	30 | 6
Csapó utczai csapszék	141	14 | 6
Novella utczai csapszék	162	16 | 12
Mongó utczai csapszék	303	30 | 18
Szent Annai csapszék	170	17 | —
Várad utczai csapszék	150	15 | —
Miklós utczai csapszék	201	20 | 6
Szeles utczai csapszék	1071	107 | 6
Nádas utczai csapszék	425	42 | 30
Külső barom-vásári hátulsó pincze	103	10 | 18
Külső vásári deszkás csapszék	442	44 | 12
Külső barom-vásári első kőpincze	107	10 | 42
Külső vásári második nádas csapszék	411	41 | 6
Szarvas csapszék	330	33 | —
Nyulas csapszék	486	48 | 36
Epres-kerti csapszék	535	53 | 30
Bárányi csapszék	402	40 | 12
Bégányi csapszék	230	23 | —

A' nyilvános árverés folyó eszt. september 11dik napján a' városházában a' szokott reggeli órákban fog tartatni, hol is a' feltételek láthatók, melly napra 's kótyavetyére minden, a' kinek kedve 's erzsényi engedik, megjelenhetik.

Költ Budán, augustus 12kén 1837. (3)

Pénzfolyamat: Bécs, aug. 23kán: 5 pctes statuskötelez. 105 7/16; 3 pctes 77½; 1821diki status köles. 143⅛; 2½ pctes bécsvárosi bankóköt. 66⅛; bankrészvény 1377½.

Dunavizállás: aug. 24kén: 7' 4" 6''' — 25kén: 7' 1' 0''' — 26kán: 6' 11" 6'''

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

Aug. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
16én Pécs	70-60	60-55	50-45	30	30	—	—
12én Baja	57-44	40-30	30	19	40	54	—
15én Debreczen	70-50	50-30	30-25	28-25	30-25	—	60-50
14én N.Becskerek	50-40	30	—	15	15	55	—
10én Mosony	98-60	46-40	44-33	36-27	28-22	62-50	—
17én Losonez	90-80	—	50-45	35-30	28-25	—	—
19én Szeged	50-40	35	—	25	25	60	60
19én Komárom	66-50	54-35	30	32-27	25-24	—	—
Pest aug. 25én	77-56	50-46	37-33	25-20	18-16	53	—

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

18. szám. Pesten szerdán Kisasszonyhó' 30kán 1837.

Magyarország és Erdely (kinevezések; fens. Nádornénk meglátogatja a' pesti orthopaedi intézetet; fiumei kereskedés; Clair Ignácz intézete; somogyi lóverseny; gazdasági egyesület; 'sat.) Nagybritannia (követválasztások; egyvelgek.) Francziaország. Németország (Diseövet' indítványa; Guttenberg ünnepe Mainzban; 'sat.) Oroszország. Olaszország. Görögország Törökország. Portugallia (a' contrarevolutio' előlépése; Saldanha; 'sat.) Spanyolország (j. des Débats czikkelye; telegrafi üzenetek; 'sat.) Kereskedési hírek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. k. apostoli Felsége b. Mednyánszky Alajos királyi tanácsos és udvari referendarius urnak a' n. m. k. udvari Kamara' alelnökségére lett előléptetése' következtében, a' főméltóságú m. k. u. Cancelláriánál megürült udvari tanácsosságra 's referendariusi hivatalra gróf Nádasdy Ferenczet, a' nm. m. k. helytartó Tanács' tanácsosát, méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

A' nm. m. k. u. Kamara, Nikolássy Károlynak, a' szomolnoki k. főhivatalbeli irnoknak, harmadik irnokságra lett előléptetése után, helyébe negyedik irnokká Farkas Pált az újbányai k. helyettes bányatörvényszék' eddigi irnokát nevezte-ki.

Pest. Maria Dorothea főhgasszony Nádornénk Ő Fensége Thurn és Taxis grófné ő excjának kíséretében folyó aug. 25dikén délelőtti 10 órakor a' pesti orthopaedi gyógyintézetet látogatásával szerencséltetni méltóztatván, ott az intézet igazgatója Dr. Schöpf úr, ennek hitvese és az összes személyzet által a' legnagyobb tisztelet' jeleivel ünnepélyesen fogadtatott. Miután ő cs. k. fenségének az intézeti személyzet bemutattaték, anyai részvéttel tudakozódott egyenként mindenik ápolás alatti növendék' sorsa felől, 's szíves örömét nyilvánítá szorgos megtekintés után az Ő Fenségének bemutatott néhány meggyógyult tagok felett. Ezután méltóztatott ő fensége az intézeti nő-betegek' lakását, az orthopaedi ágyakat és készületeket megtekinteni; majd $^5/_4$ óráig a' kertben, szabad ég alatt, és a' téli teremben az orthopaedi test-gyakorlásoknál legnagyobb meglepetéssel mulatott; végre meglátogatá az intézeti erőművész műhelyét és orthopaedi eszközök' gyüjteményét. Ő Fensége minden tárgy és környülmény felől szorgosan kérdezősködött 's mély belátással kivánt mindenről felvilágosítást; miután pedig fens. elégültét 's meglepetését több izben, és az egésznek sebes haladását legkegyesb szavakkal nyilvánította, 's az intézet' emlékkönyvét fens. névbetűivel megtisztelte volna, két órai mulatás után hagyá-el Ő Fensége e' magos jelenlétével szerencsésített gyógyintézetet.

Folyó hónap' 27kén délutáni $5^1/_2$ órakor tartattak ismét a' Clair Ignácz úr' testgyakorló és vívó intézetebéli férfi nevendékek' nyilvános mutatványi Pesten a' Király utczában az 585 szám alatti Puphka házban. Meg előzte ezeket két csinos leánykától „a' testgyakorlatnak a' nőnemre is nagy hasznú befolyásáról" jeles hangejtéssel szavalt beszéd, melly köz tetszéssel fogadtatott a' nem számos de válogatott úri vendégektől. — Mindenkit bámulásra ragadt a' többnyire 8—10 éves nevendékek' ügyessége, mellyel a' testnek hajlékonyságot, erőt 's az izmoknak rugékonyságot 's élénkséget szerző gyakorlatokat végrehajták. Mi e' köz hasznú jeles intézetet a' szülék' 's előljárók' figyelmébe, mind a' két nemen lévő gyermekekre nézve, újonnan ajánljuk.

Pozsony. F. évi augustus hónap' 20kán, mint nemzetünk' dicső ünnepén, városunkban a' szent ferenczek' templomában az isteni szolgálat, nevezetesen a' szent miseáldozat' bémutatása alatt gyakoroltatni szokott buzgó éneklések, a' naponként szaporodó magyar hiveknek lelkivigasztalásukra ismét magyarúl kezdettek mondatni, mellyek már több évektől, az éneklők' fogyatkozása miatt, római nyelven énekeltettek. — Jegyzésre méltó, hogy városunkban csak ezen egy templom az, mellyben az említett buzgó szerzetnek ideérkezte óta (1225) mindeddig szakadatlanul magyar nyelven szoktak minden ünnep és vasárnapokon katholikus egyházi beszédek tartatni. Alv.

A' magyar tengermellék' főbb szabad kikötőiben, ugymint: Fiume, Bucarri és Portoréban lefolyt julius hónapban a' kereskedési mozgás ekképen mutatkozott: a' tengeren behozott árúknak' összes értéke tett 168435 fr. pp., a' kivitteké pedig 279379 fr.; miután, a' behozott árúk' értékét a' kivittekéből levonván, a' kereskedési mérleg részünkre 110944 ftban volt tettleges, 's ez mindennemü fa-, különösen hordódongák' 's rongyok' kiviteléből származott.

N. Szeben augustus 14. A' közelebbi éjjel kemény égi háboru közt leesett fellegszakadás Kereszténysziget egy részét vízzel elborította, a' kár mit okozott igen nagy, 's a' bécsi főposta úton való járhatás kevés ideig meggátoltatott. Ezen zivatar kö-

Második Félesztendő.

vetkezésében itten is a' Szebon folyó kiöntött, de nevezetes kárt nem okozott. Sieb. B.

Mihályfáról (Zala vegyéből) írják, hogy ott julius 19kén éjjel 2 fert. 11kor egy tüzes oszlop huzódott-át nagy morajjal és sústorgással az égen nyugottról keletnek a' csab-Rendeki, és Sümegh közti hegy felett 's azontul nem messze a' Bakonyban kettős durranással elpattant. Az egész láthatárt olly világossággal töltötte-el, hogy olvasni lehetett nála. E' rendkivüli tünemény alkalmával a' macskákat és kutyákat a' padlásokon 's utczákon futkozni 's nyávogni látták; durranási egymást érők és tompák voltak, hasonlítván a' legerősb ágyudurranáshoz; úgy hogy a' föld is megrázódott; az ablakok Sümegen 's Mihályfán is majd nem leszakad va zörögtek; a' szétpattanásra legott világitni is megszünt. Hasonlított ez azon tüneményhez, mellyet idei január' 5dikén ugyan Mihályfán Stayer felé láttak.

Körmendről aug. 25dikéről írják, hogy ott a' főmélt. hg. Batthyány Fülöp úr' nevezetes kertjében egy mintegy 80 évet ért aloe agave americana több mint ezer tökéletes bimbóival teljes virágzásához közelítő legyen.

A' „Gazdasági Egyesület" gyapjuraktárába aug. 18tól 24ig Szirmay szül. Szulyovszky Teréz, Boronkay Béla, Szirmay Tamás, Nákó Sándor gr., Wladár Ádám, Draskóczy Sámuel, 's Ujházy László, összesen 374,262 font gyapjut szállíttattak; mellyből ugyanazon időhatár alatt 92,917 font kelt-el.

A' Somogyban tartatott lóverseny alkalmával a' 112 aranyot érő serleget gr. Festetics Gejza tulaidon lován négy vetélkedő ellen nyerte-el.

NAGYBRITANNIA.

Ruthven elállott Kildare követségének vadászásától, 's az O' Connell ajánlotta O' Ferrall és Archibold megválasztatott. Hume úr elválasztatása Kilkennyben ellenzés nélkül történt-meg, 's a' toryk e' miatti mérgöket rágalmakban öntik-ki; a' Dublin Ev. Mail például Kilkennyt kicsapottak kórházának nevezi. — Dr. Musgrave, Dr. Greynek utódja a' herefordi püspökségben, cambridgei szabó fija, 's alapos classica miveltséggel bír. — A' Spanyolországból visszajött katonák, mintegy 2700-an, Portsmouthban és Portseában, hol zsoldjokra várakoznak, igen alkalmatlan vendégek; százanként hevernek az utczákon, czivakodnak, verekednek, saját tisztjeik élete is veszélyben forog, a' hajó fizető mesterének, ha pénzt viszen a' hajóra, mindig őrizetet kell maga mellé vennie; 15 már fogva ül rablás miatt.

Würtembergi király Ő Felsége aug. 14dikén Mandelslohe gróffal és Spitzenberg báróval, a' kézmüi kerületekbe utazott, 's aug. 19dikén váratik vissza.

A' parlamenti választások aug. 14dikén így állottak: 329 reformer, 306 tory. — Galway városban, Blake serfőző, szolgájival beverette a' szabadelmüek ablakait, miből verekedés kerekedvén, Kerwan tisztviselő a' rendőrséget kiállítá, 's a' nélkül hogy a' lázadási törvényt felolvasta volna, a' népcsoportra tüzeltetett; kettő tüstént meghalt, sok veszélyesen megsebesítetett. A' halott-néző jury szánt szándékos gyilkosnak itélé Kerwant. — Midőn O' Connell Corkban egyik szabadelvü jelelt-re szavazott volna, illy tartalmu irott ellenmondás adaték-be: „O' Connell Daniel elvesztette szavazati jogát, mert mult évben alamizsnát fogadott-el maga és familiája részére." Ezen nagy volt a' kaczaj, de az assessor meg nem állhatónak itélé az ellenmondást, mert Irlandban még nincs törvény a' szegénység iránt. — A' John Bull undorodással beszéli, hogy O' Connell és Hutton uu. Dublinban elválasztatásuk napján a' lordhelytartóhoz hivattak ebédre.

Henry Lytton Bulwer úr, Marylebone viszszalépett követe (testvére a' novella-irónak) Urquhart úr helyett a' konstantinápoli követség titoknokává neveztetett. Az Observer igen sajnálja Ponsonby l. és Urquhart úr viszálkodását, kiknek együttmunkálásától mind keleten, mint Angliában kedvező eredmények várattak. — Azon Dresdából Londonba küldött leveleket, mellyek, hír szerint, Lajos Filep elleni összeesküvést foglalának magukban, miután a' rendőri hivatalban, az iró nevének elhagyásával, nyilván felolvastattak, a' külső ügyek statustitoknoka visszaadatá Gruan úrnak, kihez irva valának, 's Naundorffot, ki XVI. Lajos fijának adja-ki magát, illető familiai dolgoknál egyéb nem sült-ki belőlük.

A' Globe e'képen számítja az aug. 15keig végh-ez ment angol és skót választásokat: angol grófságok 50 reformer, 109 tory; angol városok 190 reformer 151 tory; skót grófságok 12 reformer, 18 tory; skót városok 22 reformer, 1 tory; e' szerint az angol és skót képviselőségben 4 szótöbbségök van a' toryknak; de az irlandi választások 26 szótöbbséget adnak a' reformereknek. A' Courier 333 reformert, 306 toryt számit. Sharman Crawford, Dundalknak tulságos radicalis követe, most egészen elvonta magát a' választási vitától, nyilván kijelentvén, hogy O' Connell befolyása sokkal nagyobb, mint sem ő valahol elválasztatását remélhetné. A' Globe állítása szerint a' toryk csupán Norfolk választására 100 ezer ft. stget költöttek.

Reschid bey török követ, egyik titoknokával és Ő Felsége keleti tolmácsával, körutazást teszen

Angliában, Walesban, Irlandban és Skócziában. Albans hgné Misz Angela Burdettet, sir Fr. Burdett 26 évü lányát nevezte egyetemi örökösévé; az örökség 1,800,000 ft. stgre számittatik, 's misz Angela Burdett, mint a' Standard mondja, most alkalmasint leggazdagabb nő Europában.

Bonaparte Napoleon Lajos hg. a' Globe szerint, Londonból jul. 30kán titkon hajózott-el Rotterdamba. A' hg. szabadelmü, nemes és szeretetre méltó charaktere, 's alapos tudományi müveltsége nagy mértékben megnyerte a' magasb állásu személyek jó akaratját. — A. Fitzclarence lordnak megengedte Ő Felsége, hogy az elhunyt király által neki, mint kamarásnak, kimutatott házat tovább is lakhassa. — Dr. Bowringot, finn versezeteknek angol nyelvre fordításáért, tiszteletbeli tagjává nevezte a' helsingforsi tudós társaság. — William Fletcher, Byron lordnak sok évi hü szolgája, ki őt mindenütt kisérte, 's életét is az ő karjai között végzé Missolunghiban, most legnagyobb szegénységben él Londonban, 's gyámolitására aláirás nyittatott.

FRANCZIAORSZÁG.

Pozzo di Borgo gr. Londonból Parisba érkezett. — A' Temps, az új Dictionnaire de Conversationból Molé grófnak ily életrajzát közli: Molé gr. 57 évü férfi, arczának kinyomása szelid és komoly, szine bárna, haja fekete 's már őszbe vegyült, homloka széles és gondolatokkal gazdag, növése magas, egyenes és igen gyöngéd. Külseje finom világférfit, és nem monarchiai méltóságot árul-el. Társalkodását a' könnyüdség, mély és tiszta értelem, és gazdag ismeretek, kellemessé teszik. Sok anekdotát tud, 's azokat historiai hűséggel, élénkséggel adja-elő. Örömest beszél a' császárról, 's ha e' tárgyat ajkaira veszi, melegség és megindulás ömlik-el beszédén, mint Talleyrand hgén. Molé úr kitünő férfi, 's rangját annál inkább megérdemli, mivel arról egészen feledkezni látszik. — A' franczia kormány New-Fundland zátonyait, a' tőkehalak főtanyáját, Lavaud hajókapitány által vizsgáltatja, 's az oceani hajózás e' fontos részének térképe közelebb meg fog jelenni.

A' National, a' Murat özvegyének nyugpénze eránti különböző előadásokat úgy igazitja-el, hogy a' 100 ezer fr. nyugpénzt holtiglan fogja húzni Lipano grófné, és az nem egyszer 's utolszor fizettetik-le neki; fijai azonban később csak egy részt kapnak belőle. Ez ügyet a' statustanács rostáltameg 's határozta-el, de az egyezés még a' kamarák elibe terjesztetik megerősités végett.

A' király aug. 19kén váratott-vissza Parisba. Nemours hg. aug. 12kén jött-vissza Brightonból. Orleans hg. aug. 13kán szemlét tartott a' seregcsapatok felett. — A' Moniteur szerint a' király 's k. familia aug. 15kén indult-el Euből, 's aug. 16dika reggelén St. Cloudba érkezvén Ő Felségök, délben megjelentek az oskolai jutalmak kiosztásán. Hét év óta, mond a' Journal des Débats, legelőször most jelenhetett-meg a' király az egyetem gyülésében. Eu várban meghallván, hogy két fijának jutalom itélteték, sietteté elutazását, melly különben még a' hét végéig haladt volna. A' király véletlen megjelenése a' Sorbonne falai között összegyült ifjuságot élénk 's zajos buzgalomra gyulasztá, melly még harsányabban mutatkozék, midőn a' király után, a' királyné, Orleans hg. hgné, 's az egész k. familia belépett.

Toulonból aug. 12kéről irja a' Messager, hogy Gallois ellenadmiral, a' levantei hajóosztály vezére, olly parancsot kapott, hogy két liniahajóval készen legyen az elindulásra, mit nem csupán Ribaudy hajókapitány halálának, ki Levanteban Triton hajót kormányozá, hanem inkább az aegyptusi alkirály mozgásairól jött hírnek tulajdoníthatni.

Egy hírlap szerint Thiers úr Florenzából Schweizon és déli Franczia országon keresztül a' Pyrenäusokhoz utazand, hol neje fördőt fog használni.

A' király aug. 9kén, thrónraléptének évnapján, Duval Sándor és Bouilly dráma-irókat, 's Meyerbeer híres hangmüvészt a' becsületrend tisztjeivé nevezte. — A' hadminister Toulonban hadi törvényszéket állita-fel Bertrand kapitánynak, egy főtiszt eránti engedetlenségeért, megitélésére. — Thiers úr aug. 17 's 18ka közötti éjjel Parisba érkezett. — D. Carlos ügyének előhaladása óta hallgatnak a' minister lapok a' kamara eloszlatásáról. Hir szerint, közeleobi ministeri tanácsban bizonytalan időre halasztaték-el az eloszlatás.

Aug. 18kán költ k. rendelet szerint a' kereskedés és köz munkák ministeriumát, melly jul. 31ki rendelet által ideiglen Molé úrra volt bizva, ismét Martin (du Nord) úr vette-át, ki rövid utazásából Angliából gazdag tapasztalással tért-vissza az angol ipar, utak, 's kivált a' vasutak javithatása tárgyában. — A' Moniteur barátsági, kereskedési és hajózási egyezést közöl, melly Franeziaország és Bolivia között 1834 dec. 9kén köttetett. — Europe czimü legitimista lap e' czikkelyért: „Francziaország állása a' többi hatalmak ellenében," lefoglaltatott.

NÉMETORSZÁG.

Mainzban aug. 14kén temérdek népsokaság, 's több mint 10 ezer idegen, örvendetes részvéttel ünneplé Guttenberg rég ohajtott ünnepét. A' vendégek, megérkeztökkor, muzsikával 's ágyudörgésekkel és sok ezereknek örömrivajával fogad-

)(

tattak, mi az elfogadottakra szintugy mint elfogadókra leirhatlan benyomást tőn. Az ünnep intézése száz ifjura volt bízva az ünnepi biztosság főigazgatása alatt. A' piacz, mellyen Guttenberg szobra áll, 's ez alkalomra egy nagy félkör készíteték, éjjel zöldágakkal, virágfüzérekkel ékesítetett-fel; ott valának, elmésen rendezve azon városok nemzeti zászlóji 's czímerei is, mellyek Guttenberg müvészetének kifejlesztésében jeles typographiai mívek kiadása által feltüntek, illy rendel: Bécs, Oldenburg, London, Buda, Göttinga, m. Frankfurt, Brüssel, Paris, Wittenberg, Roma, Bamberg, Germersheim, Mainz, Eltville, Köln, Straszburg, Basel, Lipcse, Utrecht, Heidelberg, München, Praga, Stuttgart, Dessau, Boroszló. Reggeli 8 órakor a' városi tanács, a' Guttenberg 's ünnepi biztosságok elfogadák Német- és Franczia ország városainak küldötteit, kik könyvnyomtatási remekművekkel jelentek-meg. A' városháztól a' könyvnyomtatók, betü-öntők és könyvárúsok testületei, a' városi hatósággal, törvényszék tagjaival és sok tudós vendégekkel együtt, a' főegyházba mentek, hol a' püspök ünnepies istentiszteletet tartott; ennek végével, katonaság rendsorai között vonult a' menet Guttenberg piaczára; a' még lepel fedte szobor előtt egy új sajtó állítaték-fel, 's Guttenberg legrégibb nyomtatott míve is, a' város könyvtárából, bársony párnán oda tétetett-le. Ezzel megzendült a' Tedeum 500 férfi és 650 gyermek ajkának hangjain, két egész hangászkar fúvó szereinek zenéjitől kísértetve. Leírhatlan volt e' hang-özönnek hatása, mit a' közben dörgött ágyulövések 's dobrobogások megrázóvá tevének. Majd szószékre lépett Dr. Pittschaft, a' Guttenberg-biztosság elnöke, 's megható nyelven rajzolá az emlék történetét, biráló tekinteteket vetett a' sajtó mostani állására, megemlíté az ügy előmozdítóit, kiknek nevei jegyző-könyvbe irvák, magasztalá Thorwaldsen nemes lelkét, 's az emléket Mainz hatóságának védelmében ajánlá. Ekkor a' lepel ketté nyilva omlott-le a' pyramisról, a' szobor egész dicsőségében tünt-elő, és zajos éljen kiáltások 's muzsika-zengések harsogtak a' levegőben. Nack úr, a' beteges polgármester helyett rövid 's nyomós beszéddel átvevé az emléket Mainz város nevében. Most a' könyvnyomtatáshoz szükséges eszközök tétettek mozgásba; rögtön betük öntettek, kiszedettek, elrakattak, kinyomattak, 's a' jelenlevők között elosztattak. Végül C. M. Weber öröm-ouverture mesterileg játszatott-el. Vilmos burkus k. hg. a' szövetségi vár kormányzója, Károly hesseni hg. és Cambridge hg. is részt vettek ez ünnepélyben.

A' lipceci újság szerint Szászország rendeinek második kamarájában aug. 15kén Dieskau követ az iránt tőn indítványt, hogy a' kamara nyilatkoztatná-ki egyetértését a' badeni népkamarának Hannovera ügye eránti határozatával, 's azon reményét, hogy a' kormány a' szövetségi gyülésben követe által ama határozat szerint fog munkálni. Ezen indítványt 49 követ pártolá, 's heves vita kerekedett felette. Lindenau minister állítá, hogy míg ez ügyet magok a' hannoveriak nem terjesztik a' szövetségi gyülés elibe, addig egy statusnak sincs joga bele avatkozni; de ha ez ügy, mint sérelem, a' szövetségi gyülés elibe jövend, akkor a' kormány nem mulasztja-el követének olly utasítást adni, millyet Németország, 's különösen Hannovera alkotványi viszonyai kivánnak. A' kamara mindazáltal 63 szózattal elfogadta az indítványt. Az első kamarában is Dr. Crusius hasonló indítványt tőn, miként t. i. iktatnék jegyző könyvbe a' kivánság, hogy a' kormány szövetségi követe által igyekezzék Hannoverában az alkotványi elvet fentartatni; de ez indítvány vitatása titkos ülésre halasztaték, előbb a' kormány is közölvén róla maga nézeteit.

Guttenberg-ünnepéhez pótlékul még ezeket közöljük: Délutáni 2 órakor a' pompásan felkészitett casino-teremben mintegy 300 személy vendégeltetett-meg, 's Guttenberg árnyékáért, Hessen nagyhgének, a' német szövetség protectorainak, az ausztriai császár, burkus király, Thorwaldsen 'stb. egészségeért áldomások üríttettek. Este a' színházban Dr. Giesebrechtnek „Guttenberg" czímü versezetét 600 dalnok jelesen zengé-el. Aug. 15ke reggelén a' könyvárusok, könyvnyomtatók, betüöntők a' casino-teremben a' könyvnyomtatás terjesztésének 's tökéletesítésének módjairól tanácskoztak, 's egyezőleg határozák, hogy ezután minden ötödik évben János napkor Mainzban gyülést tartsanak. Délután nagy népünnepély 's hajósok versenye volt a' Rajnán, hol Wilmos burkus k. hg. és Károly hesseni hg. is jelen valának, egy a' kölni burkus k. gőzhajózás igazgatósága által e' végre ajánlott új gőzhajón, 's a' jutalmak is ezen osztattak-ki. Este fényes bál adatott a' színházban. Aug. 16dika reggelén nagy számmal összegyültek a' tudósak, könyvárusok és nyomtatók, a' könyvnyomtatás feltalálása százados ünnepének tartása felett tanácskozandók. Pittschaft úr, mint elnök, azt javaslá: tétetnék-ki jutalom egy olly iratra, melly czáfolhatlan történeti okokkal határozza-meg a' nyomtatás feltalálásának idejét, 's a' jutalom oda itélése a' berlini 's müncheni egyetemekre és a' göttingai tudós társaságra bizatnék; de mivel ezen időszakra nézve a' tudós világ nem ért egyet, az határoztatott, hogy e' kérdés eldöntése a' literariai polemikának hagyatván, most csak egy év tüzessék-ki az ünnepnek századonként egész Németországban

leendő tartására. Ennek következésében 1840 jun. 24ke tüzetett-ki a' százados ünnep határnapjaul, de úgy hogy az helyhez kötve ne legyen, hanem az egész mivelt világon mindenütt egyszerre tartathassék.

Berlinből aug. 12kén írják, hogy egy messze elágazott nagy rabló bandának fője, Lőwenthal nevü zsidó, végre befogatván, ajánlatot tőn az iránt, hogy ha büntetése elengedtetnék, zsivány társait, az orgazdákkal együtt felfedezendi. Megigértetett a' büntetés elengedése, de olly feltétellel, hogy semmit se titkoljon-el, 's az ő utasításai után számos tolvaj társai kézre kerültek; ezek, eddig kémjeik által a' befogatást mindig kitudván kerülni, most árulást sejdítettek, 's egyik eltalálván azt, micsoda feltétellel kapott Lőwenthal kegyelmet, bebizonyítá, hogy Lőwenthal azon lopásokat, mellyekben rokonai részesültek, eltitkolta. Ezzel az igéret elenyészett, 's Lőwenthal húsz évi fogságra itélteték. A' per folyamatából, mellynek irományai már 2000 darabra szaporodtak, kisült, hogy még egy poseni város polgármestere is az orgazdák közé tartozék, ki tíz évi fogságra van kárhoztatva.

Leuchtenberg Miksa hg. Münchenből aug. 21kén utazott-el Odessába az orosz lovasság ottani nagy táborlatára, 's onnan Konstantinápolba és Görögországba fog menni.

Göttingából aug. 18kán írják, hogy király Ő Felsége az egyetem iránt már kegyét nyilvánítá az által, hogy annak rectorságát, elődinek példája szerint elvállalni méltóztatott. — IV. Vilmos királyért jul. 28kán tartott az egyetem istentiszteletet (mint már 13 sz. l. említettük). Ez alkalommal Müller udvari tanácsnok jeles latin beszédében azon eszmét fejtegeté, mellyet a' romaiak a' vir bonus kifejezéssel kapcsoltak-össze. Életének rövid átnézetével előtűnteté, miként az elhunyt, charakterét korának minden szakaszaiban, ifjuságakor tengeri szolgálatban, férfi korában magános és nyilvános viszonyok között, 's végre a' thrónon is, valamennyi pártok itélete szerint, fentartotta. A' mély csendel hallgatott beszéd egyszerü igazsága által meginditó vala, 's érezteté a' veszteség nagyságát.

Dresdába aug. 12ki levelek érkeztek Laibachból, mellyek szerint a' király egészsége már annyira javult, hogy gyalog is kisétálhatott Ő Felsége; elutazása aug. 13kára határoztaték, 's aug. 24kén Pillnitzbe fog érkezni.

OROSZORSZÁG.

A' hitel-intézetek tanácsa St. Petersburgban aug. 4kén tartá évi gyülését. Cancrin gr. pénzügyi minister megnyitó beszédében közölvén valamennyi hitel-intézet átnézetét, többek között mondá, hogy meggondolva a' kereskedés mostani krisisének sokakra nézve veszélyes hatását, minek az orosz magányos hitelre alig volt valami befolyása, lehetlen arról meg nem győződni, hogy az orosz pénzügyi 's kereskedési viszonyok szilárd alapon nyugszanak. — Constantin nagyhg. 's nagyadmiral jul. 25kén két hadi hajóval Nevalba érkezett, más nap pedig visszaevezett Kronstadtba.

OLASZORSZÁG.

Palermóban, mint aug. 10dikén írják, már megszünt a' cholera, de a' sziget belsejében rémitően dúl, 's ott még a' népzavargások sem csilapodtak-le. Az egészségi tiszthatóság kitiltotta a' genuai hajókat, mivel Genuában nehány cholera-eset jöttelő, a' Nápolyból jövőket pedig bebocsátja, ámbár ott sokkal nagyobb mértékben uralkodik a' nyavalya. — Nápolynak Vicaria nevü fogházában aug. 11ke éjjelén fellázadtak a' foglyok; a' lázadás ugyan tüstént elnyomaték, de 10 a' legnagyobb bűnösök közül, kik már több ízben voltak halálra itélve, (a' mostani király alatt, egy katonán kívül, még senki se büntettetett halállal) elillantott.

GÖRÖGORSZÁG.

Athene aug. 2kán. Rabaudy úr, a' levantei franczia hajósereg parancsnoka jul. 20kán temettetett-el Psyttaka szigeten, az ausztriai, orosz, görög hajó-tisztek, franczia követség és az Athenében tartózkodó francziák jelenlétében. A' triesti Lloyd János főhg. nevét viselő gőzhajója jul. 29kén a' Pyräusban kötött-ki; rajta volt Kapodistrias Agoston, de ki nem szállott, hanem még az nap este folytatta utját Odessa felé; ez egyszerü esetből a' politikusok nagy dolgokat következtetnek. Osteni Prokesch úr, ausztriai követ, készületeket teszen János főhg. elfogadására, ki septemberben váratik ide Odessából. A' klephtek ismét vakmerőködnek; közelebb is egy a' városon kívül magányosan fekvő házat támadtak-meg éjjel. Az új egyetemnek két tanítója, nem várhatván a' tanítás idejét, beadta lemondását.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápoli hírek szerint a' kapudan basa, ki minap 14 hajóval evezett a' közép tengerre, titkos utasításokat vitt, Candia előtt felnyitandókat, az iránt, hogy Tunisba menjen, 's intézeteket tegyen, mellyek a' portának most és jövendőre, erős álláspontot biztosítsanak Afrika partjain. Azt is írják Konstantinápolból, hogy a' cserkeszekhez küldött angol bujtogatók ott rosszul fogadtattak, 's egy tiszt csak futással mentheté-meg életét; minél fogva hiszik, hogy az oroszokat nem igen gyülölik a' cserkeszek, 's inkább hajlanak hozzájok mint más idegen néphez.

PORTUGALLIA.

Jul. 28kán nagy mozgásban volt Lissabon nemzeti őrsége, 's a' tengeri zászlóally és pattantyús-ság lefegyverzését hirlelék. Esteli 11 órakor dobszó lármázta-fel az egész várost, de a' rend nem háborítatott-meg. Beszélik, hogy a' nemzeti őrség fenbuzgó tisztjei gyülést tartván, a' foglyokat meggyilkolni határozák, 's ez oktalan cselekedet gátlására doboltatott-össze a' nemzeti őrség, mellynek nagyobb része mindazáltal otthon maradt. A' nép e' zavarok között egykedvüleg viseli magát, 's a' revolutio fegyvercsattanás nélkül fog elmulni. Híre szárnyal annak is, hogy a' zendülők Santaremba nyomultak, 's a' tengeri zászlóallynak egy része oda küldetik. A' cortes jul. 28ki ülésében biztosság neveztetett a' chartista katona-zendülés okának és annak kitudására: idegen befolyásnak mennyire lehetett része e' zendülésben?

Lissaboni aug. 2ki levél szerint Pimentel alezredes, a' herczeg segédje, kit egy, ez előtt az ő ezredében szolgált katona fogott-el, még is Belem tornyában ült, 's maga a' királyné sem vala képes az ő szabadon bocsátatását kieszközölni. Castro Pereira és Diaz d' Oliveira uu. helyett Manoel Passos és Julius Sanchos uu. lépnek a' ministeriumba. A' portugáli seregcsapat Spanyolországból aug. 5kén vagy 6kán váratott-vissza. E' seregcsapat nagyobb része a' chartához ragaszkodik, 's kétség kívül ez fogja a' dolgot eldönteni. Saldanha marquis 30 lovaggal Coimbrának vette utját, ott Schwalbach generállal egyesülendő. Lissabonban egy titkos biztosság fizeti pénzel a' chamorrókat. Santaremba, telegraphi üzenet szerint, folyvást mennek szökevények a' felzendültektől, 's panaszkodnak elcsábitatásukról.

A' Times Lissabonból aug. 8káról e' tudósításokat irja: Saldanha marquis Castello Branco vidékén egyesült Schwalbach (Setubal b.) generállal de katonájinak nagyobb része megszökött. Bomfim b. parancsot kapott Saldanha megtámadása iránt. A' kormány jelentése szerint Saldanha Spanyolország felé utazik. Sa da Bandeira most is Valençát ostromolja. Oportóban még sem kiáltatott-ki a' charta. A' királyné lebetegedése aug. 20kán váraték; a' városi hatóság három napi kivilágítást rendelt a' thrón-örökös születésének ünnepélyére. — A' True Sun tudósítása szerint az alkotványiak 2200 embert küldöttek Saldanha ellen, ki Castello Branco vidékén állott, 's hihetőleg Spanyolországban keresend menedéket, a' hozzá csatlakozott tisztekkel együtt. Egyébiránt a' két párt között még csata nem történt.

Aug. 2kán, mint az angol Courier levelezője irja, a' királyné annyira felgyógyult gyöngélkedéséből, hogy a' cortes felirását elfogadhatá, 's arra igy válaszolt: „Követ urak! Igen méltó az alkotványi corteshez a' nyilatkozás, mellyet az urak ma tevének előttem, 's én nagy örömmel hallék. Én bízom a' portugáli nemzethez, 's ennek is biznia kell bennem. Munkáljanak az urak a' reform ügyeért tovább is olly okosan, mint munkálni kezdettek, és a' mint a' nemzet kivánja. Kormányom sulyos és nyomós rendszabályai eléggé mutatják az uraknak, hogy a' képviseleti testülettel egyetértésben vagyok. Igen hiszem, hogy a' csend rövid időn visszaállítatik. Az urak ki fogják egészíteni alapegyezésünket. Ezt végrehajtatni 's tiszteletben tartatni, az én kötelességem, 's nincs erő, melly a' királynénak 's nemzetnek e' felbonthatlan egyesítése ellen valamit tehetne.“ E' válasz igen megnyugtatta a' cortest. — Saldanha marquis Cintrából eltávozta előtt jul. 27kén, a' portugálokhoz proclamatiót bocsátott, mellynek tartalma ez: Nehány elfajult emberek, zabolátlan gőgtől csábítatva, megsemmítették a' chartát, a' jólét és szabadság zálogát; a' királynét a' monarchia alaptörvényének eltörlésére csábították, ijesztés és csalárdság által lerontották a' fenséges szabadító művét, melly annyi fáradságba 's áldozatba került. Ennek anarchia, féktelenség, zavar lőn következése, a' status segédforrásai kiapadtak, a' fizetések elmaradtak, a' hadscreg zsoldot nem kapott, sőt még ki is gúnyoltatott. De felszólalt a' köz boszankodás e' gyalázatos tett ellen; Leiria báró Minho tartományban jul. 12kén kikiáltotta a' chartát, e' példát több katonatisztek követték, 's a' Monarchia alaptörvénye ki van kiáltva a' városokban, helységekben és falukbau, a' kormány ellenállásának daczára. Ő (Saldanha) tehát e' harcztól idegen nem maradhat, kardot ránt az elvekért, mellyekhez egész éltében hű volt, 's elutazik, fegyvertársait és a' portugáli népet e' dicső csatában gyámolítandó, az egész portugáli népet felszóllítván példájának követésére, 's a' charta zászlója alá sereglésre; a' hozzá csatlakozandó seregcsapatok semmiben sem látandnak szükséget, mert e' czélra őt érdemes polgárok ellátták a' megkivántató eszközökkel.

Portugal ügyeiről igen ellenkezők az angol lapok tudósításai; egyik Saldanhát párthíveitől elhagyottnak állítja, másik szándéka sikerültét bizonyosnak tekinti. A' Nacional ingerli a' népet az angolok ellen Portugal ügyeibe avatkozásukért, 's inti őket, hagynának-fel szövevényeikkel, mert ezek könnyen kicsapongásokra vezethetnek, mit aztán önmagoknak tulajdonítsanak. Egy hírt is említ a' Nacional, miként a' felzendült katonák között angol sovereignek osztattak-ki. — A' M. Post szerint

három hét alatt 800 személyt fogatott-be a' portugáli ministerium.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur aug. 13kán illy telegraphi üzenetet hoz: Bayonne aug. 12kén. Aug. 6kán költ k. végzet által ostromállapotba tétetett Madrid a' pártosok közelgése miatt, kik Segoviát és annak várát elfoglalták, de a' főváros felé tovább nem nyomultak, 's az itt uralkodó csend nem igen fog megzavartatni. A' cortes tegnapi ülésében élénken szóllongatták a' ministeriumot, mindazáltal egy ellene irányzott indítvány 76 szózattal 53 ellen félre vettetett. Hogy a' kabinetben változás történend, valószinűnek tartatik.

A' carlisták ügye, mond a' Journal des Débats, nem éppen olly rosszul áll, mint látszott. A' királyné generálainak nem kellett volna időt engedni az ellenségnek pihenésre, 's a' főgenerál nem eléggé sietett a' praetendenst Cantaviejától elvágni. Oraa és Espartero ugyan már egyesültek, előcsapatjaik Mosqueruelában és Fortanetében, Cantaviejától négy órányira, a' carlista sziklafészektől jövő szoros utak nyilásinál igen jó helyeken, állanak; de D. Carlos és Cabrera még erősebben besánczolták magokat a' különben is járhatlan vidéken, 's őket megtámadni nem is akarják, hanem csak szemmel tartani; ezt elzárásnak sem mondhatni, mert seregcsapataik faluról falura járnak eleségért. Villareal a' két navarrai expeditiót, 5—6000 embert, a' Duerónál egyesíté, 's út közben számos bandákkal és önkéntesekkel szaporítván, Segoviába vezette, melly igen fontos város; sőt, mint beszélik, a' ministeri elnöknél 30 ezer alafát merészlett megrendelni. Espartero kéntelen leend seregének egy részét Villareal ellen küldeni, 's ekkor D. Carlos és Cabrera szabadabban mozoghat. A' praetendes tehát, bal esetei mellett is, erős pontra jutott, a' háborút a' pyrenäusi zurdokokból Spanyolország szivébe vitte-át, 's szerencse leend, ha a' lázadók Guipuzcoába visszaverethetnek. Navarrában, noha 15—20 ezer ember kitakarodott belőle, most is fenáll a' lázadás, és az alkotványi seregcsapatok egy lábnyi földet sem nyertek.

Telegraphi üzenetek. Bayonne aug. 11dikén. Zariategui aug. 1jén átkelt a' Duerón, 2kán Segovia felé nyomult, hova aug. 3kán seregcsapatok küldettek Madridból. Vigo és Alcala generálok aug. 1jén Valladolidban voltak. Escalera generál Mirandában van az Ebrónál. — Bayonne aug. 12dikén. Elio aug. 3kán 5000 emberrel 's 220 lóval Segoviába nyomult, 's onnan St. Ildefonso és Escurial felé vette utját. D. Carlos Cantavieja vidékén van. Espartero aug. 6kán Darocába érkezett seregcsapataival.

A' Moniteurben illy telegraphi üzenetek jelentek-meg: „Bayonne aug. 14kén. A' franczia követ a' külső ügyek ministeréhez. Madrid aug. 11kén. Az ostromállapot mégis tart. Tegnap a' fővároshoz 5½ órányira közeledett a' carlista banda, melly Segoviát elfoglalá. A' nemzeti őrség fegyvert fogott. Ma reggel már eltünt az ellenség. Espartero holnap 10—12 ezer emberrel a' főváros vidékén leend, melly egyébiránt csendes." — Bayonne aug. 15kén. Saragossából írják, hogy Espartero Darocából 9—12 zászlóallyal Madrid felé, Buerens Teruel felé indult, Oraa Valencia vidékén van, minthogy a' pártosok seregének dereka is oda fordult. Aug. 11kén a' carlisták három órányira voltak Madridtól. Espartero aug. 12kén 10 ezer emberrel Guadalaxarába érkezett. — Narbonne aug. 15kén. Oraa visszatért Valenciába, 's innen aug. 9kén Chivába indult, ott megtámadandó Sanzt és Talladát, kik Huertára 's Castellonra adót vetettek; de e' bandák őt be nem várván, Segorbe felé fordult, hogy utjokat álja, és zsákmányukkal a' praetendenshez ne bocsássa. A' carlisták aug. 4kén az Ebro jobb partján Tortosa és a' tenger közötti közlekedést ketté vágták; Lacava várat elfoglalták 's Morát ostromolták. Ayerbe, kivel Meer báró egyesülni szándékozék, szemközt álla velök. — Bordeaux aug. 15kén. Saragossából ma érkezett levelek nem szóllanak a' praetendensről. Espartero szükséges intézeteket tevén ellene a' munkálatok folytatására, nehány zászlóallyal Madrid felé indult. Aspiroz generál osztálya Guadarramában Vigo osztályával egyesülvén, Segovia felé nyomult. — Bordeaux aug. 16kán. A' carlista sereg, melly a' fővároshoz 3 órányira közeledett, aug. 12kén Fonda de la Trinidadba vonult. Vigo, egy osztállyal erősítetvén, e' nap las Novasban állapodott-meg, 's fedezé a' guadarramai és escuriali országutat. Espartero előcsapatja aug. 12kén este Madridba érkezett, hol a' nemzeti őrségben nagy buzgalom uralkodik, 's mind kész vala az ellenség ellen nyomulni, mit Espartero megérkezte szükségtelenné tőn. Az ellenség keményen fog üldöztetni. A' praetendens Chivában volt; Oraa, Buerens osztályával együtt, ellene nyomult. — Bayonne aug. 16kán. Madridból aug. 12kén jelentik: Ma reggel, Vigo osztályának a' carlista előcsapattal Torrelodonesnél (Madridtól 5 órányira) történt csatája miatt lárma támadt, de semmi szomoru következése nem lőn. Az ellenség tegnapi állását oda hagyá. Espartero ma reggel megérkezett; seregének dereka pedig ma este Alcala de Henaresben leend. Madrid csendes; a' nemzeti őrségben nagy buzgalom mutatkozik."

Uj Castilia fökapitánya aug. 6kán proclamatio által értesité a' fővárost 's őrsereget 5000 pártosnak Segoviába nyomultáról, egyszersmind arról is biztositván a' lakosokat, hogy a' kormány megtette a' szükséges rendszabályokat a' pártosok elenyésztésére, ha Uj Castilia határára lépni merészlenének.

A' Moniteur aug. 14ki telegraphi üzenetet hoz, miként Madridból aug. 7kén jelentik, hogy az ellenség Segoviát odahagyá, 's a' főváros sorsán semmit sem aggódnak. Llangostera Morát az Ebro mellett megtámadta, de aug. 5ke éjjelén, egy Cataloniából jött seregcsapat előtt a' folyam bal partjára vonult. A' praetendens aug. 4kén Mirambelben, Oraa Morellában, Espartero Torre de los Negrosban állott. — Narbonnei aug. 14ki üzenet szerint a' barcelonai juntának a' 28—40 éves férfiak felfegyverzése eránti határozata ellenzésre talált, mert Lerida, Girona 's Tarragona juntáji a' középponti juntát elismerni nem akarják.

Madrid aug. 12kén Ha annál egyéb nem történne, mit a' cortes és ministerium teszen, ugy a' carlisták már Madridban volnának; de szerencsére a' városi hatóság, polgárok és nemzeti őrség buzgalma is segíti a' kormányt. A' nemzeti őrség szívesen teljesíti a' rendkivüli szolgálatot, 's e' felett tisztes kereskedők 900 ezer reált költsönöztek kamat nélkül a' kincstárnak. A' kilépett 's fél zsoldon levő tisztek egy seregcsapat alkotására ajálkoztak, 's már 3000 önkéntes jelentette magát. Puig Samper brigadás osztálya szekereken vitetett Moneola halmaira. Mendez Vigo osztálya a' Prado felé vonult; a' carlista csapat de la Rosas faluban állott, mellyet a' ministeriumhoz 2 órakor érkezett üzenet szerint, Vigo és Samper elfoglaltak. Később ismét jelenteték, hogy az ellenség Buitrago felé fordult. Luchana gróf 6 órakor érkezett-meg, 's a' hadministerium palotája előtt szállott-le lováról, hol a' ministerek épen tanácsot tartottak; 7 órakor a' főgenerál lovassága is megérkezett. Az ellenség, mint hírlelik, Guadarramába igyekszik, hol gazdag segédforrásokat találand; Segoviában bőszülten dult 's rablott a' székes-egyházat sem kiméive. E' város parancsnoka méltatlan vádoltaték azzal, hogy a' várost nem védelmezte, mert nem védelmezhette; ugyanis a' váron rés, embere pedig csak 400 volt, mégis, miután a' külvárosokat már elfoglalta az ellenség, még nehány óráig harczolt, 's csak esteli 11 órakor adta-fel a' várat olly feltétellel, hogy a' tisztek kardjaikkal, a' katonák fegyver nélkül, a' katona nevendékek fegyverrel 's dobszóval mehessenek-ki. — Tegnap délután las Rosasnál (Madridtól 2 órányira) csata történt, 's esteli 8 órakor 40—50 sebesült hozatott a' városba. A' nemzeti őrség egész éjjel fegyverben állott. Luchana gr. nem a' hadministerium, hanem Osuña hg. palotájába szállott, melly környületnek különféle jelentések tulajdonítatnak, minthogy e' palotát egy év előtt még felgyújtani akarták a' honfiak. A' mérséklett párt Olozaga urat kivánná új ministerium főjévé tenni. Luchana 11 gyalog zászlóallya aug. 13kán váraték; a' vele jött tisztek panaszkodnak a' ministerium ellen, hogy a' hadsereget eleség, ruházat, pénz nélkül hagyja, és ellenkező parancsokat küldöz. Bucrens aug. 8kán Darocából Teruel felé vonult Oraához. A' praetendens Chivában egyesült Sanzal és Forcadellel, velök Madrid ellen nyomulandó. A' franczia követ tegnapelőtt udvarlott a' regens királynénál, 's nejét is bemutatta.

Marseilleből aug. 17kén költ üzenet szerint Valencia őrseregét Sanz csapatjának megjelenése aug. 6kán fegyverre riasztá, mit Oraa Castellonban meghallván, Chiva felé nyomult, hol őt Sanz, Forcadell és Tallada osztályai várták. D. Carlos Villareálban volt.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK.

Uj-yorkban, jul. 17ki tudósítások szerint, sokkal javult a' pénzvásár; kész pénzt ismét könnyen kaphatni; a' tőkepénzeseknél sok kész pénz fekszik, a' bizodalom növekszik. Az aratás mindenütt jó.

Mainz mellett közelebb gőzmalom épitetett, mellyben nem csak igen jó, sokáig tartható, 's megromlás félelme nélkül akárhová szállitható liszt, hanem mindenféle olaj is készittetik. A' kormány szép kedvezéseket bizonyitott e' hasznos vállalat létesitőji iránt.

Hamburg, aug. 11kén. A' St. Petersburg és Lübeck között járó gőzhajók folyvást sok utazót és árút visznek 's hoznak, és mivel a' bér nagy, igen jól kamatoz e' vállalat, mellynek részvényei 300 rubelről már 610re hágtak-fel.

Braunschweig aug. 16dikán. Vásárunk igen élénk, kivált bőrben; a' posztó, kevés híján, mind eladatott; az angol pamut-árúk annál hamarébb elkeltek, minél olcsóbbak valának; a' nürnbergi árúknak nem volt olly kelete, mert Amerikába kevesebb vitetett; ellenben a' gyémántok, több közelgető koronázás miatt, sokkal jobban fizettettek, mint máskor.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

Megjelent

's Eggenberger József és Heckenast Gusztáv pesti könyvárusoknál, 's általuk minden honi könyvkereskedőnél megszerezhető:

Honi Törvénytudomány.

Első osztály:

Polgári magánjog.

Az 1836diki országos végzeménybeli változtatások szerint irta *Kunoss Endre*, kir. tábl. h. ügyész. 's t. n. Vas vármegye táblabirája. Első kötet. Boritéktalan 48 kr.; füzve 54 kr.; kemény boritékba kötve *egy* frt ezüst. (3)

Könyv-Jelentés.

A' Magyarok' eredeti lakhelyének nyomozására idegen Uger, Uhre, Ugrus, Ungarus 's t. eff. nevezeteiknek okát tudnunk szükség volt; e' hiányt is igyekezett kielégíteni ezen munkájával: „De peregrinis Magyarorum Nominibus, avitarum Sedium indiciis." Pestini 1837. 8. Majori; hat és $\frac{1}{4}$ ivnyi árra 20 kr. ezüstben.

Fejér György m. k. (3)

(1) Hivatal keresés. Egy bizonyos 28 éves férfiu, ki magyar, német, tót és deák nyelven beszél, 's ki már több esztendeig testvéreivel birt osztatlan ősi birtokjokban a' gazdaságot folytatta, melly most közöttük felosztatván, czélirányosbnak látván gazdasági tisztséget válalni. Értekezni lehet iránta 's feltételeket is közölve bérmentett levelek által a' Hazai 's Külföldi Tudósítások kiadó hivatalánál, vagy a' Tudakozó-Intézet hivatalánál Pesten. (2)

(1) Jószág-bérlés. 1ször ns Szabolcs vgyében Nagy-Kálló mellett fekvő Kállai- és Császár-szállásoknak azon része, melly néhai mélt. k. Kamarás N.Kállói Kállay Péter urat illette, 's 4451 holdat tészen, minden rajta fekvő gazdaságbeli épületekkel együtt; hasonlóképpen:

2szor N.Kálló szomszédságában fekvő Oros helységének része, melly néhai N.K. Kállay Aloyz úr által használtatott, 's majorsági szántóföldekben és rétekben 760 holdat tesz, a' rajta lévő gazdasági épületekkel együtt, f. esztendei Sz. Mihály naptól kezdve 6 esztendőre fognak árendába bocsájtatni.

Második félesztendő. 1837.

Az árverés N.Kálló m.városában f. e. sept. 18kán a' tiszttartó házánál fog tartatni, a' hol a' feltételeket is láthatni. (3)

(1) Hirdetmény. A' fő mélt. m. k. udv. kanczelláriának f. évi majus 5kén költ kir. Rendeleténél fogva köz hirré tétetik, hogy a' mlgos Keresztszeghi és Adorjáni gr. Csáky Sándor úr zár alatt lévő javaihoz tartozó és t. n. Zabolcs megyében kebelezett Ó Fejértói egész uradalom az ottan találtató uradalmi épületekkel, gazdasági eszközökkel, szarvas marhákkal, sertésekkel, juhokkal és mindennemü haszonvételekkel, mint szinte a' Bihar megyében kebelezett Margithai másik uradalomnak eddig házi gazdálkodás alatt volt minden részei, f. esztend. october 9kén sz. kir. Debreczen városban a' t. tiszántuli kerületi királyi Tábla házánál délelőtt 9 órakor, mindenik uradalomra nézve külön tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe ki fognak adatni, még pedig az Ó Fejértói uradalom ugyan jövő 1838 jan. 1ső napjától számitandó 6 évre, a' Margithai másik uradalom részei pedig épen azon időtül kezdendő 4 esztendőre.

Summás állománya a' bérbeadandó javaknak, nevezetesen:

a) Az Ó Fejértói uradalomban. Majorsági szántóföldek a' Pócsi járásban mintegy 355½ h.; a' Darnkúti járásban mintegy 371½; Lencsedi, Ligethi és Korhányi nevet viselő irtásföldek, mintegy 177 együtt mintegy 2704½ hold; majorsági kaszáló mintegy 443 embervágó, jobbágysággal közös legelő, mintegy 437 hold az erdő, mellynek kimutatandó része legelőnek használ-

tathatik; vágásokra lévén felosztva, minden évben vágás alá jön 65 hold; szőlőföld mintegy 194⅞ hold; nádló-rét mintegy 280 hold; — fél telkes jobbágy 73, zsellér 75. Az Ó Fejértói korcsmáltatásért, 's ahoz kapcsolt jogokért fizetnek a' mostani haszonbérlők 1770 vfrtot, — a' száraz malmokért 90 köböl gabonát, a' magyi korcsmáltatásért, vizi és száraz malmokért 260 vfrkat. Lábas jószágok, birka, juh mintegy 2000 darab, jármos ökör 34; gulyabeli szarvasmarha 80, fejér bagoner sertés 300, fekete mangolicza-sertés ismét 300 darab.

b) A' Margithai uradalomban. Az udvarbirói és kertész házak, alkalmas lakszobákkal, istállókkal, kertekkel és üvegházzal; pintérház műhellyel színnel és egy nagy kőpinczével; — major, szükséges lakhelyekkel, két rendbeli nagy istállóval és a' csürös kertben lévő csürrel; kondás ház, e'hez szükséges istállókkal. Két juhász ház, három nagy juh akollal és egy fészerrel; — patika és kovács házak, majorsági szőlők és pedig kalvaria nevü két szüretelő színnel, sajtókkal, mintegy 300 kapás, a' Rózsa nevü szüretelő színnel és sajtókkal, mintegy 150 kapás. Majorsági szántóföld 255 hold, kaszáló mintegy 689¾ hold. A' házi gazdálkodás használata alatt lévő legeltetés joga. Az erdő, mellynek kimutatandó része legelőnek használtathatik, vágásokra lévén felosztva, minden évben vágás alá jön 32 hold, mellyből az uradalom némelly részeit jelenleg bérbe tartó Mayer Mózses Izraelita uradalmi felügyelés alatt, és maga költségén 's maga részére kivágat 400 öl tüzi fát, a' mi ezen felül marad az is a' jelen bérlethez tartozik. — Jobbágyság. — Margithán vagyon 614 ház 20¾ telknyi urbéri földdel, mellyek után 1079 marhás és ide véve a' lakók szolgálatját is összesen 11,498 gyalognapot szolgálnak; az urbéri földektől pedig kilenczed dézmát adnak. A' Genyítei és Lűki jobbágyok pedig évenként 1566 gyalog napi szolgálatot tesznek, de ezek dézmát nem adnak. Kész pénzbeli jövedelem évenként mintegy 2750 vfrkat. Lábas jószágok: pepinerbirka 258, selymes 2080, — jármos ökör 8, igás ló 5, szamár 4 darab; gazdasági eszközök, ugymint szekerek, ekék, hordók, kádak's a't. — mellyek az annak idején készitendő számbavételi jegyzékben, bővebben foglaltatni fognak. A' kibérlés többi feltételeiről a' netalán tudni kivánók az alulirott által értesülhetnek. — Mind azok tehát, kiknek az itt megirt tárgyak iránt haszonbérlői szerződésre lépni kedvök leend és arra megkivántató értékbeli birásokat bebizonyitandják, az emlitett napi és helyi árverésekre 1000 pengő frt bánatpénz letétele mellett ezennel meghivatnak.

Költ Debreczenben, junius 27-én 1837.

Nyüttra-Ivánkai Vitéz György,
mint legfelsőbb helyen kinevezett Zárnok. (3)

---

(1) Hirdetmény. A' n.mélt. m. kir. udv. Kamarának rendelése következésében közhirré tétetik, hogy a' Nagy-Váradi kir. sóháznál e' f. évi sept. 25ik napján a' megégett odavaló sóházhoz tartozandó épületek ujonnan való felépitése végett az ár leszálitandó kotyavetye a' kőmives és ács munkák iránt tartatni fog, az érintett felépités egészen, vagy részenként a' legkevesebbet kérőnek (felsőbb hely által jová hagyandó kötelező levél mellett) által adatni fog.

Ezen árejtésen részt venni szándékozó kőmívesek és ácsok elegendő, az árejtés előtt lefizetendő 10 percentumi bánat pénzzel ellátva a' fent emlitett napon reggeli 9 órakor a' Nagy-Váradi sóházi irószobában megjelenni, vagy a' helyekbe álitandó embereiket elegendő bánat pénzzel, és törvényes hatalommal ellátva küldeni, hivatalosak.

Az épitő planumokat és költségek számolást, ugy mind a' bérleti feltételeket az érintett sóhivatalnál megtudhatni. Budán, aug 26. 1837

---

(2) T. Pest vármegyében Adácsi *Gremsperger* árendális pusztáján, Kun-Szent-Miklóssal határos, vagyon 3000 ürü eladó, és helyben mindenkor megvehető. (3)

---

(2) Hirdetés. A' nagyméltóságu magyar kir udvari Kamara' rendeléséből közhirül adatik, hogy folyó eszt. augustus 31dikén, a' szokott reggeli órákon, az Ó-budai kir. kamarai praefectoratus' irószobájában, következő királyi haszonvételek, mellyeknek jelen haszonbérlési ideje folyó eszt. october végén telik-ki, nyilvános árverés utján, három egymásután következő esztendőre, a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe fognak adatni, u. m.

a.) A' földesuri vendégfogadó és mészárszék *Békás-Megyeren* a' hozzá tartozó 26⅝ hold szántófölddel.

b.) A' földesuri vendégfogadó és mészárszék *Nagy-Maroson* a' hozzá tartozó földekkel, 9½ mérős szántófölddel és egy kaszállóval.

c.) A' földesuri serfőző és pálinka-égető ház *Nagy-Maroson* kaszállóval együtt.

d.) A' földesuri kőbánya *Villám*-hegyen, Vissegrád mellett, a' Duna-parton.

e.) A' földesuri ugynevezett Mártony gyümölcskert a' lepenzbachi völgyben Visegrádhoz közel.

f.) A' földesuri dézma présház *Budakeszen* a' hozzá tartozó 9 mérő alá való szántóföldel.

g.) A' földesuri szárazmalom *Tökön*, a' hozzá tartozó $8\frac{1}{8}$ hold szántóföldel.

A' haszonbérleni kivánók ne terheltessenek a' fent nevezett napon és helyen, a' szükséges bánatpénzzel és mas megkivántatókkal ellátva, megjelenni. A' haszonbérlés' feltételeit előbb is meg lehet tekinteni az emlitett praefectoratus' irószobájában. Az árverés' végével semmi ajánlatok többé el nem fogadtatnak. (2)

---

(2) Hirdetmény. A' pesti királyi Egyetemhez tartozó Földvár mezővárosában, az uradalom részéről közhirré tétetik, hogy a' folyó eszt. september 11kén délelőtt az épület fakereskedés jog a' Duna partján a' legtöbbet igérőnek 3 egymásután következő esztendőre, folyó eszt. november hónap' első napjától kezdve az uradalmi kanczelláriában árverés utján haszonbérbe adatni fog, a' kibérleni kivánók 12 for. p. bánatpénzzel a' fent kitett napon és helyen megjelenni igyekezzenek. Költ Duna-Földváron, augustus hónap 19kén 1837. (3)

---

(3) Árverési hirdetmény. Pomázon, néhai Fáy Rudolf ur' és Vattay Kristina asszony' örököseinek házoknál, e' folyó esztendei september hónap 10kén, délután 3 órakor árvarés fog tartatni, mellyen mintegy 220, nagy részben tenyészésre akalmatos darabból álló juhnyáj, nehány szarvasmarha, mintegy 8 mázsa gyapjú, takarmány, 's házi és gazdasági szerek a' legtöbbet igérőknek, azonnal fizetendő készpénzért elfognak adattatni. (3)

---

(3) Arverési hirdetmény. T. n. Heves vgyében Gyöngyöshöz egyfertály órányira, Gyöngyös Halásziban, egy több szobákkal, és egyéb alkalmatosságokkal ellátott pálinka és serfőző ház tágas udvarral, 's ötvendarab marhára való istállóval és szabad főzes és korcsmálás jussával, — nemkülönben ugyanazon határban lévő ravaszparti korcsma, jó kuttal, és allással, a' hozzá tartózó kerttel és kaszállóval, — szinte szabad bormési jussal e' folyó eszt. september 11kén azaz tizenegyedikén délelőtt 9 órakor helyben Halásziban árverés utján a' többet igérőnek három esztendőre árendába fognak bocsájtatni, mellyre a' kibérleni kivánók ezennel meghivattatnak. — Addig is az árendális feltételekről helyben *Huthay József* számtartó urnál, Pesten pedig *Bényey László* ügyész urnál (:zsibárós utcza 407 sz.) bővebben értekezhetni. — (3)

---

(3) Hirdetmény. A' nagyméltóságu királyi magyar udvari Kamara' rendeléséből közhirül adatik: hogy szabad kir. bánya Ujbánya városa saját sörháza e' folyó 1837dik esztendő november 1ső nepjától kezdve *tizenkét* egymásután következő esztendőre bérbe ki fog adatni. Kiknek tehát a' kibérléshez kedvük lenne, az e' folyó esztendő augustus 31kén a' fennevezett városban tartandó nyilvános árveréshez szükséges bánatpénzzel — melly 70 pengő forintokra határoztatik — felkészülve, ezennel meghivatnak. Költ Budán, augustus 14kén 1837. (3)

---

(3) Árverési hirdetés. A' nemes Jász-Kun kerületek birtokában lévő, és Kis-Kun Halas és Majsa városok vidékén fekvő, mintegy 4000 hold kiterjedésü *mérges-puszta*, a' folyó év' october 16kán Kis-Kun Félegyháza közelében eső *pákai majorban*, közárverés utján az 1838dik esztendő Szent György hava 24kétől kezdve, 3 egymást követő esztendőre haszonbérbe ki fog adatni; melly helyre és időre a' haszonbérleni szándékozók ezennel meghivatnak. A' haszonbéri feltételek addig is valamint *Jasz-Berényben* a' kerületek jegyzői hivatalánál, úgy *Kisújszálláson* és *Félegyházán* kerületi kapitány uraknál megtekinthetők. (3)

Hirdetés.

Jelentetik illendő tisztelettel az érdemes közönségnek, hogy már a' Polgári Élethez való Lexicon' első darabja Debreczenben kijött; 's példázati, — mig öszveséggel való megvevőjök akad — két két pengő forinton leendő oszlatgatás végett, résszerént ott helyben, Orvos Doctor és Physicus Tekintetes Zilahy Sámuel urnál tevődtek le, résszerint ide Székelyhidra vagynak Patikárius Penkert Mihály úrhoz szállittatva. Költ Székelyhidon, május 3kán 1837.

T. N. Bihar Vármegye
Rendes Physicusa
Dr. *Gombos Dániel.* (3)

)(o)(

Folyó évi October' 21-dikén

megmásolhatatlanul végre fog hajtatni

a' 847 és 849 szám alatti Bécsi 2 házak' sorshúzása.

mellynél

minden nyereség kész pénzben áll and,

minden nyeréseket kivéve a' közönséges sorsokkal.

Az első főnyertes kapja a' 847 szám alatti pompás házat,

mellyért váltságul ajánltatik **200,000** for. v. cz.;

a' második főnyertes a' 849 szám alatti szép házat,

vagy váltságul **50,000** for. v. cz.

A' többi nagy és számos nyereség, mind kész pénzben

25,000, 12,500, 6,500, 5,000, 4,000, 3,000, 2,500, 2,250, 2,000, 1,750, 1,500, 1,000, 500, 'stb. és

4,000 darab arany,

teszen a' kész pénzbeli váltság-summával együtt

507,500 for. v. cz. vagy ***203,000*** for. pengő pénzben.

A' veres ingyen-nyerő sorsok, valamint a' sárga jutalom-sorsok külön nyerendnek, kizárva minden közönséges sorsokkali nyerteseket,

165,000 forintot v. cz.

A' következőkből kitetszik, hogy az eladó sorsok' száma öszvesen csak 132,000 darabot tesz.

Hogy azon 507,500 forintnyi nyereségek, mellyek e' lotteriában foglaltatnak, mindnyáján kész pénzben állanak, 's abban semmi névszerinti becsü sorsok nem kináltatnak.

Hogy 40 eladó sorsok' vételénél, 8 veres ingyen-nyerő- és egy sárga jutalom-sorsot kap az ember, melly utóbbinak legalább 2 darab aranyat kell nyernie.

Hogy ezen sárga jutalom-sorsok, valamint a' veres ingyen-nyerő sorsok is, mellyek minden fő- és mellék-nyerésekre is játszanak, különösen 165,000 forintot nyernek, mellyek közt egy 25,000 forintot nyerő, ki ezenkivül még 500 sárga jutalom-sorsot kap, mellyeknek legalább 1000 darab aranyat kell nyerniek; 's hogy az e' szerint 500 sorsával még minden fő- és mellék-nyerésekre is játszik.

Egy sorsnak árra 12½ for. v. cz.

Coith Dl. fia és társ.

Singerstrasse 894 sz. saját házában.

Sorsokat vehetni **Pesten Liedemann J. S. Fridrik** nagykereskedő' irószobájában és **Liedemann B. Ferencz** rőfös kereskedésében, „a' szép magyarnéhoz."

Pénzfolyamat: Bécs, aug. 26kán: 4 pctes statuskötelez. $100\frac{1}{8}$; 3 pctes $77\frac{5}{8}$; 1834diki status kölcs. $581\frac{7}{8}$; $2\frac{1}{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. $66\frac{1}{8}$;

Dunavizállás: aug. 27kén: 6' 8" 3''' — 28kán: 6' 9" 0''' — 29kén: 7' 0" 9''' — 30kán: 7' 1" 0'''.

Gabonaár: Pesten, aug. 28 és 29kén, váltógarasban: Tisztabuza 80—60; kétszeres $50\frac{2}{3}$—$46\frac{2}{3}$; rozs $36\frac{2}{3}$—$33\frac{1}{3}$; árpa $25\frac{1}{8}$—$21\frac{7}{8}$; zab $18\frac{2}{3}$—16; kukoricza $56\frac{2}{3}$.

Budai lotteria: aug. 26kán: 26. 21. 23. 28. 58.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

19. szám. Pesten szombaton Szent Mihályhó' 2kán 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; téti superint. gyűlés; magyar t. társasági jelentések; Károly főherczeg irata Pusztay Sándorhoz; gyöngyösi levél; K. K. Majsa szabad várossá lőn; Mezzofante megtébolyodott; új casino; 'sat.) Nagybritannia (anekdoták a' királynéról; gőzhajói szerencsétlenség; 'sat.) Franczia-ország (belső ministeri rendelet a' menekvők iránt; 'sat.) Németország (münchenі levél; 'sat.) Oroszország. Aegyptus. Törökország. Portugallia (Leiria és Saldanha D. Pedro chartája mellett; literatura; 'sat.) Spanyolország (heves cortes-ülés; telegrafi üzenetek; angol segítség; 'sat.) Kereskedési hírek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. k. apost. Felsége f. e. aug. 12kén a' szepesi káptalanban megüresült kanonokságra Kolbay Józsefet, a' hittudomány' tanítóját, — ugyszinte f. e. aug. 18kán a' nyitrai káptalanban megürült tiszteletbeli kanonokságokra Tordy Istvánt, Bittsa mezőváros' plebánosát, és Sztarek Lajost, a' zolnai árvák' intézete' igazgatóját kegyelmesen ki nevezni;

Lettlinger Antalt pedig, Ferdinand főherczeg' lovas ezredebeli századost, czímeres nemességgel, a' szokott díj' elengedése mellett, f. e. aug. 14kén kegyelmesen megajándékozni méltóztatott.

Győrből. Mélt. Juranics Antal megyés püspökünk 's kir. tanácsnok mult augustus 26dikán rövid betegeskedése után forró epelázban meghalálozott.

Magyar tudós társaság' kisgyűlése aug. 14. I. Bárány Ágoston l. t. a' nagy szótár' készületei' számára a' magyar és török nyelvekben előforduló rokon hangú és jelentésü szavak' gyűjteményét küldé-be. II. Egy a' Tudománytár' számára beadott törvénytudományi értekezés vizsgálat alá bocsátatott. III. Schedel Ferencz titoknok és Pólya József l. tag' előadásokra Cuvier' állatországa 2dik szakasza Vajda Péter által fordítva; úgy dr. Vállas Antal' kézirata: Felsőbb egyenletek egy ismeretlennel, Győry Sándor r. és Vásárhelyi Pál. l. tagok' javaló véleményökre ajánltatott nyomtatásra a' nagy gyűlésnek. IV. Egy arithmeticai munkáról nem egyezvén-meg a' bírálók' véleményei, az egy harmadik vizsgálónak jadatott-ki; egy szépliteraturai munka pedig a' véleményadók' egyértelmű itélete' következésében nyomtatástól elmozdítatott.

Aug. 28d. tartott kisgyűlésében a' társaság a' megkoszorúzandó pályairatok' ügyével foglalkozott. Ugyan ekkor I. Egy törvénytudományi értekezés az illető biráló' előadásához képest el nem fogadtatván szerzőjének visszaadatott. II. Szász Károly r. t. által gyűjtött törvény-tudományi műszavak az illető szerkesztőnek adattak-át a' társaság' törvénytud. műszótárába sorozás végett. III. A' könyvtár' számára következő ajándékokat adott-be a' titoknok: a) Egy pillanat a' dézsmákra, Hollók Imre által, Rozsnyón 1837. b) Parthenon, IIdik kötet, Ormós Lászlótól, Sáros-Patak 1837. Slavoniáról, mint Magyarországnak alkotmányos részéről, Podhradczky Józseftől; Buda 1837, és ugyanattól Romanorum principum effigies a Joanne Hutichio confecta, aucta et castigata opera Joannis Sambuci. d) Haiszler György' orvosi munkája, IIIdik darab, Veszprém 1837. Kolosváry Sándor t. tagtól. IV. A' pénzgyűjteményt Ruchietl Miklós hat darab régi pénzzel nevelte.

Aug. 29kén a' társaság a' közhasznú tudományos könyvtár' ügyében tanácskozott. Ugyan ekkor a' Tudománytár' számára két philosophiai értekezés, külön nyomtatásul pedig egy természettudományi, egy drámai, 's egy hadtudományi kézirat nyujtatván-be, azok szokott mód szerint birálat alá bocsátattak.

Aug. 30kán a' játékszíni küldöttség' jelentése terjesztetett-elő annak a' mult academiai évbeli munkálkodásairól; 's némelly előkészületek a' nagy gyülésre fejeztettek-be. A' könyvtár' számára Edvi Illés Pál l. t. „Gyónók' katekizmusa" czímű legújabb munkáját (Pest, 1837.) nyujtotta-be.

A' m. tud. társaság' játékszíni küldöttsége munkálatairól negyedik értesítés. — A' küldöttségnek Róthkrepf Gábor l. t'. jegyzősége mellett folyó évi februar' 20kától fogva mostanig tartott hat ülésében a' következő színmunkákat fogadta-el: 1ör A' király Ludason, ered. vígját. 5 felv. Gaaltól. 2or Fiatal házasok, ered. vígját. 3 felv. Csató Páltól. 3or Monaldeschi, szomorúját. 3 felv. Dumastól, ford. Havi. 4er Gyámság, vígját. 2 f. Gerle és Horn után Ecsedi Gyula. Az elfogadottak közül eddig kettő fordult-meg a' színpadon. — Ismételtetik, hogy mind ezen, mind a' régebben hirdetett színművek leiratás végett bármelly színész társaságnak kiadatnak a' m. tud. társaság' levéltárából.

Pesten, a' kisgyűlésből, aug. 30d. 1837.

D. Schedel Ferencz,
titoknok.

Folyó augustus hónap' 15. 16. 17dik napjain tartotta a' dunántúli evang. superintendentia kerü-

leti nagy gyülésének nyilvános üléseit Téthen, Győr vmegyében. A' gyülés maga, mind külső alakja, mind ügyeinek elintézése tekintetében a' járt úton maradván, nyilvános figyelemre nem számolhat; de köz figyelmet érdemel annak megnyitása, melly minden zajos előkészületek nélkül is, szokott egyszerüsége mellett, egyedül a' nemesebb emberi érzelmek' önkéntes és tiszta kiömledeztetése 's a' szelid erény 's magát fitogtatni nem akaró érdemnek megtisztelése által igazi ünnepiességet nyert. Hogy szeretve tisztelt fő pásztorunk, tudományosságáról, munkásságáról, vallásos buzgóságáról, egyeneslelküségéről és szelidségéről honunkban és külföldön ismeretes Kis Jánosunk, kit 1812 esztendőben Győr városában a' kerületi gyülésnek közbizodalma superintendensnek választott, 's kinek egyházi kormánya alatt azóta 25 év folyt-le, most érte-el főpapi tisztviselésének negyedszázadát: azt előre senki sem hirdette-ki, 's az örömünnepnek megtartására senki sem szólítatott-fel; sőt úgy látszott, mintha sokan ez érdekes körülményt szinte titkolni szerették volna azért, hogy majd egyszerre váratlanul pendítvén-meg a' tárgyat, a' meglepetésnek édes örömét a' készületlen sokasággal annál inkább érezttessék. Azonban épen ez szerezte a' legemelőbb látványt, mert azok lepettek-meg leginkább, kik másokat kivántak meglepni. Noha az idei elkésett aratási takarulás' sürgetései miatt a' mezei gazdálkodással foglalkozóknak tetemes áldazatjokba került a' megjelenés, még is közelről és távolról nagy számmal sereglettek-össze a' világi 's egyházi férfiaknak rendjei, kimutatandók, hogy emlékeztetés nélkül is tudva van kerületünk' megyéiben mindenütt a' szerény érdemet méltánylani tudók előtt, millyen adót kelljen megvinni azoknak, kik a' közjónak előmozdításában bebizonyított hűségökért semmi más jutalomra nem számolnak a' nemesebb érzésüek' figyelménél! 's mint már a' csupa megjelenés ez alkalmatlan időpontban beszédes jele lehetett a' tisztelkedés' kivánságának, úgy vetélkedtek még is mindnyájan még nyilvánvalóbbá tenni azt, hogy legnagyobb szégyenöknek tartanák, ha ők hallgatván, a' köveknek kellene megszólalni helyettök. Valóban pompás lőn a' közgyülés' első napján a' téthi evangelikusok' egyszerü temploma, hol az ülések mintegy az Istenségnek szeme előtt tartattak; mert azon ékességgel díszeskedett, melly minden egyháznak legfőbb ékessége, t. i. telve volt buzgó hivekkel, kik ohajtva várták, hogy valaki élő szavakat adjon szívök' élénk érzelmeinek. A' mi csakugyan szép ünnepéllyel meg is történt. Elsőben a' kerületi gyülést kebelébe fogadott moson-győri esperestség üdvözlötte a' szeretett főpásztort, mint becses vendégét, méltányolván 25 év óta annak érdemeit, kiválasztott szónoka tiszt. Perlaky Dávid enese-bezi predikátor, kerületi egyházi jegyző és táblabíró által, ki a' szent székről jeles egyházi beszédében és (Óvárott Czéh Sándor' műhelyében nyomtatott) verseiben feladásának dícséretesen megfelelt. Azután a' kerületi főinspector, a' hétszemélyes főtörvényszék' közbírája mélt. Matkovich István úr, rövid de velős beszédében ékesenszóló tolmácsa lett mind a' maga, mind az egész superintendentia' érzéseinek, kijelentvén imádó hódolatját a' mindeneket kormányzó Istennek, mély tiszteletét az alattvalóit vallásbeli válogatás nélkül atyaiképen védő apostoli Fejedelemnek, és szívbeli részvételét a' negyedszázados örömünnepet ért superintendensnek, kinek eddigi fáradozásait megköszönvén, neki mint egyházi kormánytársának segédkezeket igérvén, mind magát, mind az egész superintendentiát kegyes buzgóságába továbbra is ajánlotta. Végre a' többször tisztelt superintendens mélyen megilletődve, és minden jelenvalókat mélyen megilletve magasztalta az isteni gondviselésnek iránta mind személyében, mind házi körülményeiben, mind külső polgári, mind egyházi hivatalos viszonyaiban kimutatott irgalmasságát, 's egyedül annak tulajdonította minden érdemeit; mire harsogó „éljen" kiáltások között a' szinte ellágyult szivek ismét felemelkedtek! Az ezeket jelentő szerette volna, ha ezen gyülésen mindazok, kik korunk' szellemét részvétlenséggel, a' lárma nélkül gyakorlott erények iránt hidegséggel szeretik vádolni, jelen lettek volna; vádjok' élénk megczáfolását szemlélendők! Oh csak legyenek nagylelküek, kik az emberiség' szolgálatjában sok év' leforgása alatt sem lankadnak-el, mindenkor lesznek jólelküek is, kik azoknak az illő tiszteletet megadni el nem mulasztandják. H.

Kis Kún Majsa közönsége mult hó' 28dikán tartotta több évi azon törekedésének ünnepét, hogy helységét szabados várossá tehetné. Dicsően uralkodó királyunk közelébb méltóztatván az említett helyet városokat illető szabadsággal felruházni, a' fent kitett napon kis-kun-kerületi kapitány t. Szabó József úr a' leendő vásár-álláson nagyszámu minden rangu vendégek előtt felolvastatá városunk' szabad-levelét. Ezután a' kedves nap' örömére egy felemelt helyre alkalmazott 12 akós hordóból bor özönlött a' köznép számára; mit lóversenyzés, 's fenyőfa mászás követett kitett jutalom-pénzek mellett. Délben a' város egy alkalmas deszka-sátorban 200 személyt vendégelt-meg gazdagon. Ebéd alatt gyönyörű hangászat mulattatá a' vendégeket. Ő cs. kir. Felségének 's az egész ausztriai Háznak tartós jólléte 's virágzásaért ágyudörgések között többszöri pezsgő-pohár-köszöntések történtek. Est-

ve a' helybeli tanuló ifjúság egy színmű előadásával kedveskedett. Ezt tánczmulatság követé.

Gyöngyös aug. 21d. Kitünteté városunk' casino-egyesülete, országunk alapitója sz. István király napján, gróf Széchenyi István eránti buzgó háláját 's tisztelkedését, a' midőn az érdemekkel telyesnek mellképe az olvasó szobába számos „éljen!" kiáltások között behelyheztetett. Ez alkalommal tánczmulatság is tartatott, melly az uralkodó hőség daczára is kielégitőleg vigalmas vala, 's nem kis jövedelmet hozott-be.

Tek. Pusztay Sándor úr, pozsonyi ügyvéd, jeles latin költeményeért „Soteria Serenissimi Caesareo Regii Haereditarii Principis Josephi, Archiducis Austriae et Regni Hungariae Palatini auspicatissima" (lásd a' Hasznos Mulatságok 49dik számát) Ő cs. kir. Magasságától, Károly, osztriai Főherczegtől, e' tartalmu megdicsérő levelet kapta:

„Egregie Domine! Gaudium patriae ex felici recuperatione sanitatis Archiducis Josephi, Regni Hungariae Palatini, fratris mei perdilecti, versibus sermone vere romano concinnatis expressum esse, ansamque carminibus adeo dignam dignum sui obtinuisse vatem, ex paginis mihi oblatis ita amoenum mihi est videre, ut non possim Eidem debitas hisce non referre grates. In Arce Weilburg ad Thermas Badenses die 12 Jun. 1837. Carolus mpr."

Nassiczban Casino létesült, 's már is igen számos minden rendü tagot számlál. Az épülethez kivántatott szereket Pejacsevich Ferdinand gr. vala szíves saját költségein kiállíttatni. Évenként minden részes tag 6 p. fr. tartozik fizetni.

Mezzofante híres nyelvtudós, 's magyar tud. társ. l. tag jelenleg a' nápolyi őrültek' házában tartózkodik. Tébolysága igen nagy szellemi erőködés' következménye; 's most már élő képe a' bábeli nyelvzavarnak, mert a' 32 nyelvet, mellyeket nem csak értett, hanem rajtok folyvást irt 's beszélt is, most öszvevissza beszéli úgy, hogy ez állapotjában tisztán senki sem értheti. J. r.

Budán Kramer József úr, orvosaink' veteránja, ki 1835ben orvos-doctorságának 50dik évére a' pesti k. Egyetem' orvosi karától másodszor nyert orvosi diplomát, mult aug. 24dikén meghalálozott.

Zágrábban ez idei István-vásár silányul ütöttki. A' hazai termékek keltek ugyan, de igen csekély áron.

A' pesti egyesületi gyapjuraktárba aug. 25d. érkezett gr. Barkóczy Jánostól 1380 font bárány-gyapju.

Pest. aug. 31d. A' most lefolyt János-fővételi vásár a' hazai termékekre nézve átaljában élénk volt; különösen gyapju sok eladatott. A' kézmű-vásár nagyban szintén jó volt; kicsinyben pedig középszerű. Lásd bővebben mai Hirdetéseinket.

NAGYBRITANNIA.

Londoni lapok már több vonatokat közlöttek a' királyné szilárd akaratjáról. A' Standard közelebb ismét beszéli, hogy Ő Felsége minap a' nemzeti galleriát akarván megnézni, várakoznia kellett egy felszolgáló dáma után, 's annak megjelentekor az órára tekintve megjegyzé, hogy a' kitűzött időn túl már hét perez mult-el, 's a' körülte szolgálók ezután, reménli, pontosak lendenek. A' dáma ezen annyira zavarba jött, hogy shawlját fonákul veté nyakába, mire őt a' királyné mosolyogva 's illy szókkal figyelmezteté: „Lassan lassan majd jobban megismerjük kötelességeinket." Máskor ismét szinházba akart menni, hol Don Juan vala előadandó, de kocsiból kiléptekor hallá, hogy egyik énekesnének gyöngélkedése miatt Rossini Gazza Ladrája fog adatni. A' királyné előszóllítatá az igazgatót, 's élénk szemre hányásokkal mondá neki, hogy Don Juant, nem pedig a' Gazza Ladrát akarta hallgatni, 's azonnal visszahajtatott palotájába. — Egy hírlapban bizonyos történetbuvár megjegyzi, hogy a' királyné előtt csak egy Victoria nevü fejedelemné uralkodott, t. i. a' nyugoti romai birodalmon a' „mater castrorum-nak" nevezett Victoria Augusta, ki Mariust és Tetricust császárokká tevé, 's álta'ok sokáig igazgatta a' birodalmat. — Az eddigi választásokhoz jő ismét Queens-Countyból egy reformer, egy tory, Wexford grófságból két reformer; a' reformerek száma tehát 337, a' toryké 308. — Hír szerint Durham l. Glenelg l. helyett gyarmatok statustitoknoka fogna lenni, mi nem igen hihető.

A' spanyol követ palotáját rendőrséggel őrizteti a' britt segédsereg katonáji ellen, kik Londonba tódulnak gyámolitásért; a' lordmayor is, kihez szinte sokan csődültek, megparancsolá, hogy egyet se bocsássanak hozzá, mert ő nem segithet rajtok.

A' londoni 's gravesendi gőzhajót aug. 16kán szerencsétlenség érte. Alsó részében valamelly munkás vigyázatlansága által tűz ütött-ki, melly mégis jókor észrevétetett, 's a' 150 utas, egy német papiros-speculanson kivül, ki a' vízbe ugrott, mind megszabadult.

A' britt segédsereg maradványai Portsmouthból, úti költséggel ellátva, haza felé indultak, hanem az edinburghi országúton közülök 450 legény bolyong pénz, ing, csizma nélkül, mezítlenségöket veres kabátjoknak 's szürke nadráguknak rongyaival fedezik, 's a' kik munkát nem találtak, kéntelenek koldulni. Greenockban is áll egy hajó illy 300 szerencsétlennel, 's a' tiszthatóság nem en-

)(

gedi őket partra szállítani. S. Sebastianból sem igen kedvező híreket írnak aug. 10dikén a' segédsereg maradványáról, mellyet, pénz szűke miatt még sem állíthatott-össze O' Connell generál, ki Madridba ment pénzt kérni; vagy ha nem kap, lemondani. Evans eltávozása óta e' katonák csak Hernani, Irun és Oyarzun erősítésén dolgoztak.

Staffordshire lóversenyekor aug. 15kén, Hanley nevü fanaticus keresztyén felekezet, a' versenyúthoz gyülekezett, 's azt énekelve körüljárván, átkot mondott ez istentelen gyönyörködésre. Este e' vakbuzgó emberek a' nézők helyei elébe állottak, 's őket helyeikre nem bocsátották; a' nézők ezen megboszankodván, a' fanaticusoknak rohantak, kik szünetlen énekelve két óráig álltak-ellen a' megtámadásnak, 's csak akkor vonultak hátra, miután nehánynak feje betöretett.

Bonay uralkodója, a' vérengző vad Manilla Pappel nem rég meghalálozott. Midőn a' nyavalya utól érte, melly életének csakhamar véget vetett, előhívatá egyik fő emberét, ki az angol kereskedők előtt Jack Tillie név alatt vala ismeretes, 's azzal vádolván, hogy őt méreggel étette-meg, fejét leüttette. Ezután maga is maghalt, 's az ország egy nap két legiszonyubb szörnyetegtől szabadult-meg. Manilla hidegvérű gyilkolásain magok a' vadak is elborzadtak. Landert, a' Nigeren tett utolsó utazásakor, Jack Tillie lőtte agyon.

FRANCZIAORSZÁG.

A' belső minister aug. 10kén értesité a' főispányokat, hogy az idegen menekvők gyámolítása e' folyó 's a' jövő évben egy tized résszel kevesbitetik, 's a' többi években lassanként fogyasztatik, miért a' menekvők élelmöknek munka által keresésére utasíttatnak. — Havre tengeröblében egy caïmant (krokodill neme) fogtak, melly 1½ év előtt egy Martiniqueből jött hajóról eset a' tengerbe, 's ezóta 2½ lábnyit nőtt.

A' hadminister egy tisztet sem enged többé a' spanyol királyné szolgálatába lépni, mivel sok hajdani testőr ezen engedelmet csak azért kérte, hogy akadály nélkül mehessen D. Carlos táborába.

NÉMETORSZÁG.

München aug. 17kén. A' bajorországi könyörülő apáczák fejedelem-asszonya ezelőtt nehány nappal jött-vissza utazásából, mellyet a' gyontató atyával 's három apáczával, a' szerzet ügyeiben, Straszburgba, anyaházába tőn. A' főváros nemes hatósága egy, a' közelebbi posta-állomásra küldött választvány által fogadá őt, 's ezzel ismét szép bizonyságát adá e' tisztes és jótékony szerzet eránti becsületére váló tiszteletének és hálájának.

Lipcse egyetemét váratlan 's fájdalmas veszteség érte Dr. Haase V. András a' therapia rendes tanitójának 's több tudós társaságok tagjának aug. 19kén történt halálával. Az elhunyt, mint orvos, tanító, könyvíró, akademiai tag, az egyetemnek többszöri rectora, az orvosi kar decánja 's az igazgatási választvány tagja, tiszteletre méltó emlékezetet hagy maga után.

OROSZORSZÁG.

A' thrónörökös nagyhg. aug. 4kén Moskauba érkezett; Marojaroslawetz városban megszemlélte az 1812ki esetekről nevezetes helyeket, Tarutino faluban a' pompás emléket, mellyet Rumanzow gr. egy ágyutelepen állítatott, a' házat, mellyben Napoleon hált; Borodino faluban meglátogatá az ottani csatakor elesett Tutschkow generál özvegyét, 's megjelent a' Borodino mezején elesett vitézek emlékezetére tartott gyász istentiszteleten. —

Jun. 30kán cs. ukas bocsátatott az igazgató tanácshoz, miként a' városi 's falusi községek a' vétkes életü 's jobbíthatlan polgárokat 's parasztokat a' kerületi hatóság kezébe adhatják, melly azokat vagy hadi szolgálatra adja, vagy ha erre alkalmatlanok, Siberiába küldi, de a' fijukat öt, a' lányokat pedig tiz éves korokig nem választhatják-el tőlük, ez éveken felül levő gyermekek pedig csak ugy küldethetnek-el szüleikkel, ha nekik tetszik, a' megházasodott fiak 's férjhez ment lányok, semmi esetben nem bocsátatnak-el velök.

St. Petersburg, aug. 11kén. A' testőrség tábori gyakorlatai Krasnoe-Selo mellett, hol 60 ezer ember volt együtt, már elvégződtek. Egy hídmina fellobbantásakor majd szerencsétlenség érte a' császárt, 's mellette egy katona megholt és több megsebesült a' vigyázatlan felgyújtás miatt. Ő Felsége e' napokban utazik-el déli Oroszországba, honnan november vagy december hóban jövendvissza, minthogy Georgiát is meglátogatni szándékozik. Mörner gr. svéd generál, királyától egy levelet, az uj amerikai követ pedig megbizó levelét nyujtá-be a' császárnak. Junius hónapban Bajorországból egy kincsásó jött ide, felkeresendő azon nehány milliónyi hadi pénztárt, mellyet a' francziák az utolsó háborúkor bizonyos helyen elrejtettek volna; de kutatásai sikeretlenek valának, 's úgy tért-vissza honába, a' mint jött. Schilling b. statustanácsnok e' napokban halálozott-meg; e' jeles miveltségü férfi sok tibeti és chinai ritkaságokat hagy maga után, mellyeket Chinában utaztakor gyüjtött.

AEGYPTUS.

Az angol Courier Alexandriából jul. 26káról e' tudósításokat közli: A' kereskedési ügyek mégis rosz lábon állanak, 's a' bizodalmatlanság növek-

szik. A' basát azonban, mint mondani szokták, nem soká hagyja-el a' szerencse, 's midőn jövedelmeit csökkenéssel fenyegeté a' kereskedési krisis, éppen akkor érkezett bizonyos hír arról, hogy a' szolgálatába fogadott német bányászok Kordofanban a' peruinál gazdagabb arany-eret fedeztek-fel, mi azonnal megüzentetett neki Candiába, hol most tartózkodik. Legérdekesebb történet most Waghorn úrnak visszatérte azon hírrel, miként az angol kormány elhatározá, hogy minden más terveket mellőzve, a' veres tengeren állít-fel gőzhajói közlekedést Indiával, 's Waghorn úrra és Campbell ezredesre bízta a' vállalathoz szükséges intézetek megtételét.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolból aug. 9kéről ezeket írják: Roussin admiral visszaérkezett Francziaországból, Eyragues úrnak nem kis örömére, mert a' vámár és más fontos dolgok igen szükségessé teszik a' követ jelenlétét. Most már az egész diplomatai kar együtt van. A' porta megengedte, hogy a' francziák Törökországba gabonát hozhassanak 's vihessenek-ki. A' gabona-kereskedésnek nagyobb kiterjedés is adatnék, de Francziaországon kívül más országok ezt valami nagy becsűnek nem tartják 's nem is kérik. Másként van a' dolog a' vám-ár egyenlővé tételében; ez mindegyik nemzetet érdekli, melly Törökországgal legkisebb érintkezésben van, 's egy kormány sem mulasztja-el iránta a' portával értekezni. Némelly angol kereskedő házak itt vasutat szándékoznak épitetni, 's a' divan elibe terveket terjesztettek. Ezekre nem egyhamar várhatnak határozatot, 's az illy vállalat, a' csekély kereskedés mellett, nem is nagy hasznot igér; de mivel a' sultan nagy barátja az ujításnak, teljes hatalmánál fogva a' szükséges földeket vasut épitésre kijeleltetheti, 's a' munkát gyorsan elvégeztetheti, és így megeshetik, hogy e' közlekedési mód, hasznossága feltünvén, itt hamarébb lábra kaphat és elterjedhet, mint más akárhol. A' nagy admiral expeditioja köz beszéd tárgyává lőn, és sok gyanitásokra ad alkalmat. Ugy hiszik, hogy a' porta őt a' tunisi bey ellen küldte, mi ellenkezésben lenni látszik Francziaország eránti hajlandóságával, 's aligha ez is úgy nem jár, mint az első expeditio. De e' nézetet nem osztják a' franczia követségnél, 's Marseillebe hírnök küldetett. Görögországból írják, hogy az angolok szünetlen ármánykodnak, Rudhardt úr pedig egész erejével dolgozik ellenök, 's igyekszik Görögországot minden idegen befolyástól megóvni, mi az ő helyzetét veszélyezteti, noha ő legjobb szándékkal ment Görögországba, 's reményt ada a' felől, hogy e' szenvedélyektől izgatott országban a' rendet 's bizodalmat helyreálláitani képes leend.

PORTUGALLIA.

Lissabon aug. 5kén. Hivatalos tudósítások az egész országból csendességet jelentenek, de magános hírek szerint Leiria báró Valençában vitézül oltalmazza magát, serege naponként szaporodik, a' nemzeti őrök pedig, kik őt d' Almargem báró alatt ostromolják, egymás után haza szökdösnek. Más részről Saldanha Thomar vidékén több több embert gyűjt-össze, 's Coimbra ellen készül; hadi parancsot bocsáta-ki, mellyben magát a' királyné hadserege főgenerálának nevezi, a' katonákat részére állani szóllítja-fel, agyon lövetéssel fenyegetvén azokat, kik ellene fegyvert fognak. Hírlelék, hogy a' charta Oportóban aug. 2kán kikiáltatott volna, de ezt aug. 3ki telegraphi üzenetek nem említik, sőt a' várost csendesnek mondják. Az mindazáltal bizonyos, hogy a' revolutio előre halad Leiria és Saldanha alatt, kik nem olly férfiak, hogy elkezdett munkájokat könnyedén félbe-hagynák; sok generál és ezredes csatlakozék hozzájok, pénzel bőven el vannak látva, a' sereg nagyobb része ugyan nem állott pártjokra, de ellenök fegyvert fogni nem akar, 's így vállalatuknak előbb utóbb sikerűlnie kell. E' miatt a' Nacional félni 's aggódni látszik, 's egyik számában igen magasztalja pártját, hosszasan előbeszéli a' septemberi revolutio szűlte jókat, hogy a' néppel elhitesse, miként azok, kik most a' kormányra törekszenek, az országot szerencsétlenségbe döntendik. Macario do Castro követ a' Periodico dos Pobres kiadójához írt levelében helytelennek tartja Schwalbach generál, most Setubal bárónak elmozdítását a' 2ik hadosztály parancsnokságától; mert ő köszönetre méltó szolgálatot tőn a' septemberi revolutiónak, 's mint derék katona, a' szó legszorosb értelmében, csak a' tetlegi kormánynak szokott engedelmeskenni, de miután az ál hatalomtól eltaszíták, ezzel kötelessége alul feloldatván, azon részre állott, melly neki igazságosabbnak látszik. Ő nagy befolyással bír a' katonáknál, 's a' zendülőkhöz pártolása ezer emberrel érfel. — Goblet generál, belga követ, familiájával együtt Lissabonba érkezett.

Lissabon aug. 6kán. A' hadministerium névjegyzékét közli azon tiszteknek, kik Lissabonban elfogatandók valának, de meg nem találtathattak, 's parancsolja, hogy engedelem nélkül eltávozottakként tekintessenek, és zsoldjuk ki ne fizettessék. Ez igen szelid bánásmód, mert engedelem nélkül eltávozni, 's felszóllításra meg nem jelenni, világos megszökés; de az uralkodó pártok, minthogy jó lélekisméretök soha sincs, kímélve szoktak bánni, hogy ha a' koczka fordul, a' kölcsön visszaadassék. A' Diario több más rendeleteket is közöl fensőbb tisztek iránt, kik ezredek vagy erősségek

parancsnokságától elmozdítatnak, mivel bizodalom nincs hozzájok. Más részről a' kormány legcsekélyebb szolgálatát is jutalmazza azoknak, kik a' zendülők ellen nyilatkoznak. Katonák altisztekké, allisztek tisztekké tétetnek, minél engedetlenebbek valának saját tisztjeik iránt, azon ürügy alatt, hogy ezek chamorrók. Mit várhatni még illyhadseregtől? Legnagyobb önkény uralkodik minden ágában az igazgatásnak, kiki ön tetszése szerint csetekszik, 's azt hiszi, hogy mindenhez joga van. Braga kerület adószedője példaul jelenti, hogy ő, mivel a' 16ik gyalog zászlóally, míg e' városban feküdt, magát igen jól viselte, 's kész volt mindjárt a' zendülők ellen indulni, bizonyos kereskedőtől pénzt vett-fel, saját erszénye üres levén, 's a' derék zászlóallynak egy hónapi zsoldot fizetett-ki. Az adószedő ez önhatalmu tettért dorgálás helyett hosszu dicséretet kapott. A' herczeg elfogott segédjét, kevésbe mult, hogy meg nem gyilkolta a' nemzeti őrség 19ik zászlóallya, melly ez alkalommal a' herczeg iránt is igen tiszteletlenül nyilatkozék. A' segéd ön bátorságaért vitetett Belem tornyába, honnan nehány nap mulva szabadon bocsátatván, hogy a' boszantásokat és életveszélyt kikerülje, azonnal egy franczia fregátra ment. St. Leger gr. a' herczeg másik segédje, az elsőnek elfogatását gátolni akarván, legnagyobb gorombaságokkal illettetett, 's mint külföldi örülhetett, hogy egyéb nem történt rajta. Illy környületek között kételkedhetik-e valaki, hogy a' cortes felirására nem erővel csikartatott-ki a' királyné válasza, miként a' cortest felszóllítja, hogy haladjon tovább is a' reform utján, midőn az alaptörvény mivét mielébb levégeztetni reméli, 's azt a' közötte és nemzet közötti egyetértés feloldhatlan kapcsának akarja tekinteni? De ugyancsak haszmára is fordítja e' helyeket a' Nacional, 's erősen kapaszkodik hozzájok, mint hajótörést szenvedő egy darab libegő fához. Időszaki politikai lapok közül, a' Periodico dos Pobres, Nacional és oportói Vedetán kívül, egynek se szabad megjelenni, 's nehány tudományi hírlapot kivéve, mellyeknek szinte különös engedelmet kelle kieszközleniök, a' többi mind eltiltatott. Ennél fogva a' tudományos jelentések is, mellyekből nehány még a' tilalom előtt jelent-meg, igen sóványak, 's csupán e' következő számokat találni bennök: „1. Manual encyclopedico para ouzo das escollas d' instrucçao primaria (480 reis), egy igen felületes munka, tulajdonkép pedig csak encyclopädiai lajstrom. 2. A' Constitucçao espanhola 1837ről, portugáli nyelvre fordítva. 3. Resumo da historia de Portugal até a morte de D. Pedro (100 reis); ez is csak lajstroma a' portugáli történet nevezetesb eseményeinek. 4. Fenis, napi lap, első szám. 5. Theodoro ou os Peruvianos, novella Pigault-Lebruntől, portugáli nyelvre fordítva (120 reis.) 6. Almanak da cidade do Oporto (480 reis.) 7. O Cartista, napi lap első szám (20 reis.) 8. Epicedio a' morte de Telles Jordao (40 reis), silány elménczség.

SPANYOLORSZÁG.

Madridból aug. 11dikén így írnak: A' cortes tegnapelőtti ülésé levoná a' leplet, melly eddig sok fontos viszonyokat eltakart. Most már hivatalosan tudva van, minő szabadságban él regens királyné Ő Felsége, 's csudálhatni az őt környező ministerek magas érzetét, hódolatát 's egyenességét. Ez alkalommal egész Europát érdeklő tárgyak jövén szóba, azokat úgy közöljük, mint a' Gacetában hivatalosan kinyomattak. Calatrava úr, Arguelles úrnak azon állítását, mintha a' regens királyné camarilla által igazgattatnék, megczáfolandó, így szóllott: „Mióta minister vagyok, a' kormánynak valamennyi tettében megegyezett Ő Felsége; és ha ollykor vonakodott is, elég vala azt mondanom, hogy ennek így kell lenni, 's példátlan készséggel hajlott szavamra. Ő Felsége rám bizá, sőt parancsolá egész Europa előtt kinyilatkoztatnom, hogy semmi más befolyást nem ismer, más tanácsot nem követ, mint feleletes ministereiét. Mind azt, mi ennek ellenére felhozathatnék, átalában álnak nyilatkoztatom. Arguelles úr ezt nem fogja rosz neven venni. A' hon ellenségei azt akarnák elhitetni, hogy Ő Felsége mult évi augustusban la Granjában katonai zendülés által kénszeríteték elfogadni az 1812ki constitutiót. Ez rút hazugság. Mi történt la Granjában, kiki tudja; de ez eset előtt már jóval kivánta Ő Felsége ön meggyőződéséből, és nem egy harmadiknak tanácsa által vezettetve, az 1812ki constitutio visszaállítását. (Kár, hogy e' környületet elébb nem közlé a' ministeri elnök!) A' regensné körében ugyan vannak talán ármánykodók, de ő maga sokkal fentebb körben van, mint sem a' szövevényekben részt venne.“ Az igazságminister: „Egy év óta vagyok minister, 's meg kell vallanom, hogy Ő Felsége minden javaslataimban halogatás nélkül megegyezett, 's többször hallám szájából, hogy ha helyzete a' kormányon gátlaná a' nemzet felségi folyamatát szabadságainak megerősítésében, ezen esetre kész beadni elbocsátatását.“ Arguelles úr ezután két óráig tartott beszédében állítá, hogy a' ministereknek nincs joguk valamelly követnek a' cortesben felállított nézeteit megitélni, mindazáltal örül az adott felvilágításokon. „Regensné Ő Felségének czélzatai, ugy mond, a' legjobbak, de emberiség feletti szilárdság kiváltságát nem nyerte az égtől, hogy minden befolyásnak ellenszegűlhetne, és én tapasztalásból tudom,

hogy többször kéntelen volt engedni e' befolyásoknak, mellyek még most is léteznek. De az én tegnapelőtti czélzásim csak a' multat érinték, 's nem a' jelen ministereket. Calatrava úr ma meggyőzött minket a' felől, hogy a' királyné mindent önként, örömest és saját megnyugtatására cselekedett. Bár minden generálaink, tiszthatóságink, az Ő Felségénél megbízott, vagy általa barátságos hatalmakhoz küldött diplomaták meggyőződnének erről; én kivánom, hogy ők e' nyilatkozást hallják, 's magokat hozzá alkalmazzák; különben alapjaiban rontanák-le a' monarchiai elvet, mellyet mindnyájan elismertünk" (nagy tetszés.) Továbbá kifejté az eseteket, mellyek Isturizt 1836 majusában kormányra emelék, 's azt vitatá, hogy a' királynénak a' ministerek jelenléte nélkül senkit, különösen idegen követet elfogadnia nem szabad, és hogy még a' familia leveleknek is a' statusminister kezén kell keresztülmenni, mielőtt a' királynéhoz jutnának. Sevillában 1823ban a' király rá állott volna arra, hogy a' cortest önként kövesse Cadixba, ha őt erről egy idegen ügyvivő (sir William A' Court) le nem veré. „Én tisztelem, így végzé beszédét, a' generálokat, de nem hizelgek nekik. Meggondolhatnák ők, hogy II. Isabella ügye elválhatlan a' szabadságtól, mert ha csakugyan absolutismusnak kell lenni, úgy inkább választom D. Carlost, mint Isabellát, mert amannak maga nemében vannak némelly elsőbségei; ő olly koru despota, mellyben az ember mentt a' szenvedélyektől, maradéka bizonyos, 's olly nézeteket vall, mellyek a' nemzet nagy részét meghatották, 's e' részből sokan a' kitünő osztályhoz tartoznak; könnyen lerántaná ő a' koronát egy hat évü gyermek homlokáról, ha ennek absolutismusnál egyébb gyámola nem volna. Ballesteros, Labisbal, Morillo elveszték borostyánukat, mert idegen igéreteknek hittek; vajha generálaink most elővigyázóbbak lennének." — Ezen állításoknak magyarázatra nincs szükségök; csak az utolsó év történeteinek kell más fordulatot adni, mivel már tudjuk, hogy Garcia altiszt és az általa vezérlett revolutio nem volt egyéb képzelet szüleményénél. — A' franczia követ tegnapelőtt hírnököt kapott Parisból, 's azonnal a' királyné udvarlására ment, ma pedig hírnököt küld Parisba.

Perpignanból aug. 17kéről üzenteték Parisba, hogy Valenciában aug. 12kén azt hitték, hogy a' praetendens Mirambelből aug. 10kén Segovia bevételének hírére Madrid ellen nyomult. Oraa Segorbeből aug. 11kén Teruelbe indult. Valencia kórházában 1200 katona fekszik a' királyné seregéből. Bordeauxi aug. 18ki üzenet szerint a' praetendens aug. 11kén Alhambrában, 12kén Sillában volt, közel az albarracini erdőhöz. Oraa Xericában állott.

A' közép tenger hosszában is olly segéd munkálatot kezdettek az angolok, mint J. Hay l. alatt a' cantabriai partoknál. Sir R. Stopford admiral jul. 10kén Princesz Charlotte 104 ágyus hajóval Port Mahonba érkezett, hol fő álláspontja leend. Megüzené a' britt consulnak Barcelonába, hogy az ottani kikötőbe érkezett Princesz Charlotte és Vanguard hajókon levő 1500 emberrel rendelkezhetik a' királyné kormánya. Az ajánlat azonnal elfogadtaték, 's a' Vanguard Villanuevába (melly a' tenger hosszában Barcelonától Tarragona felé nyuló országuton fekszik) küldetett, mivel e' helyet Tristany fenyegeté bandájával. Tristany erre Siljasba vonult (ugyanazon úton Barcelonához közelebb.) Childers angol brigg tüstént oda evezett 300 emberrel, kik 2 pattantyús csapattal és 3 csapat barcelonai nemzeti katonával, visszaverték a' velök makacsul szembe szált ellenséget.

Madrid aug. 13kán. A' főváros folyvást hadi tekintetü. A' hatóság névjegyzékeit készíti a' honfiaknak, kik önkénti szolgálatra ajánlkoznak, utánozva a' nemzeti katonaság buzgalmát, mellynek érdemét rendkívüli köszönetmondással ismerte-el a' regens királyné. Espartero gyalogsága éppen most jő-be, a' nép buzgalmas kiáltozása között, a' vár felé vonul, 's ott Ő Felsége előtt lépdel-el. A' general, kit a' nép szabadítóként köszönt, 's ő Felsége nagy kitüntetéssel fogadott, midőn a' ministeri elnök bemutatá, már ráállt a' hadministerium elfogadására. Mendez Vigo és Puig Samper mintegy 5 ezer emberrel keményen zaklatják az ellenséget. Ha Espartero velök egyesül, akkor 16 ezer emberrel leend dolgok a' carlistáknak, kik Segoviába vonták magukat.

Narbonnei aug. 20ki üzenet szerint a' praetendens Alhambra felé nyomult Madrid ellen; Oraa Rubielos de Morában 's Teruelben tartózkodott, 's meg nem gátolhatá, hogy Sanz és Tallada temérdek zsákmányukkal a' praetendenshez ne esatlakozzanak. Meer báró Barcelonában a' középponti junta felállítását jóvá hagyta; a' 18—40 évü nőtlen 's özvegy férfiak felfegyverzése elhalasztatott.

Legujabb. Calatrava ministeriuma beadta lemondását; 's aug. 18diki kir. határozat által következő ministerium neveztetett: Espartero minisieri elnök; Bardaxi külső-; Vadillo belső-; Salvato igazság; Pio Pita Pizarro pénzügy,- San Miguel gral ideigleni tengerügy,- D. Pedro Chacon ideigleni hadminister. — Segoviát oda hagyták a' carlisták. Madrid csendes.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK.

Sttugart aug. 20kán. Posztó-vásárunkra már-

is sok vevő jött; posztóban 's gyapju-árúkban lesz válogatniok, eddig 14 ezer darab van bejelentve; gyapju is érkezett vagy 1200 mázsa, többnyire külföldről, 's posztóért fog elcseréltetni.

Lafitte hitelbankja julius végén csakugyan létre jött, még pedig a' legmerészebb várakozást is haladó sikerrel. Lafitte 50 millio alaptőkét akart aláiratni, 's két hét alatt 65 millio volt aláírva; ő maga 7½ millióval lépett-be. E' bank Parisnak valamennyi kereskedő házát rövid időn annyira érdekébe vonandja, hogy a' parisi követek egészen az ő befolyása alatt fognak választatni. Lafitte bankja igen nagy hasznára leend a' franczia kereskedésnek először az által, hogy 25 francos jegyeket ad-ki, holott a' franczia banknak legkisebb jegye 500 francos; másodszor hogy minden nemü depositumra költsönöz pénzt.

Szászországban 1836 végén 16 különféle részvényes társaság létezett 9 millio 548 ezer tallér tőkepénzel; folyó évben egy gépelyes szövő intézet 200 ezer tallérral, és a' lipcse-dresdai vasut 30 ezer részvénnyel 's 3 millio tallérral járult hozzájok, 's a' részvényes tőke 12 millio 148 ezer tallért teszen. — A' Lipcse 's Althen közötti vasuton aug. 18ig öszvesen 58,930 személy jött 's ment.

Bécs aug. 10kán. Éppen most érkezett tudósítás, miként Pamonia gőzhajó szerencsésen keresztülment a' vas kapun, ezen ezred év óta félelmes és meghódíthatlan Duna téren, mellynek sziklájin, zuhatagain és sebes árjain a' mai kor tudománya 's energiája diadalmaskodott. Feszülten váratik, valyon fog-e sikerülni a' kremsi híd alatti elhajózás. A' dunai gőzhajózási társaság a' császár által nevezett duna-szabályzási biztosság elibe terjeszté nehézségeit a' kremsi híd-építés iránt. Ez idén szó sem lehet a' Regensburgig járásról. Ferdinand császár éjszaki vasutján 10 ezer ember dolgozik. Bécsből 7, a' középen pedig 3 mértföldnyi tér egészen elkészült, és így Brünnig még csak két mértföld van csinálatlan.

A' Times egyik kereskedési czikkelyében ezt olvashatni: Pamut-fonal alkalmasint nagy mennyiségben fog kivitetni, kivált Német- és Oroszországokba, hol a' kereskedés csak honi készitmények belső forgásában áll, 's az egyesült statusok pénzkrisise által kevéssé rendítetett-meg. De a' pamutszövetek kivitele nem leend kedvező, mert Amerikába, hol e' szövetek leginkább vásároltattak, a' mostani környületek között, kevés vagy semmi sem küldethetik, valamint Németországba sem a' német vám-egyesület miatt; de a' pamutfonalra mind Német- mind Oroszország szaporodó kartongyárainak folyvást szüksége leend. Mig az amerikaiak honi gyárműveikkel Délamerika vásárain a' brittekkel concurrálnak, az alatt Oroszország Moskau és Tula kerületeiből mult év végén sok pamutszövet szállítaték Konstantinápolba 's olly jól kelt, hogy illy árúkat már Persiába is szándékoznak küldeni. A' tulai vas is kedvet talált Konstantinápolban.

Ulmban a' répaczukor-gyár a' készített czukor nagy részét megtisztázta 's kereskedésbe tette. A' czukor szépen megjegedett, 's külsejére és ízére nézve semmivel sem alább való az indiai czukornál, minél fogva igen kapós, 's némellyek hinni sem akarják, hogy indiai czukor nem vólna hozzá vegyítve. Mások répa-ízeért ellenzik e' czukrot, mit nem másnak, mint az ő csalódásuknak tulajdoníthatni, mert ők mint tiszta répaczukrot ettek indiai helyett, 's viszont tiszta indiaiban répa-ízt képzeltek érezni. Egyébiránt Ulmban a' répaczukor-készítésnek franczia módját jobbnak tartják a' Schuzenbach féle módnál.

Rheingauból aug. 17kén írják, hogy a' szőllő, a' kedvező időjárásban, igen szépen mutatkozik, 's már is három héttel elébb van, mint tavaly volt ez idő tájban; az idei bor az 1835 és 1836kit mind mennyiségre mind minőségre haladni fogja. A' többi termékek is olly jók, hogy jobbat kivánni sem lehet.

Norris úr Philadelphiában, gőzszekerének jelentett javitásait próbautazások által hitelesen bebizonyította. Philadelphia mellett t. i. a' columbiai görbe 's 1—100 emelkedésü vasuton egy óra alatt 3300 mázsa teherrel 7—9 angol mértföldet haladt. Annak megmutatására, hogy a' gépelynek a' felfelé menetelkor mutatkozott ereje nem az első meglódítástól van, Norris úr megállította a' szekeret, 's újra hasonló sebességgel indította-el. Ez a' baltimorei gépellyel együtt igen nagy fontosságu dolog, mert most már a' halmok sem gátolhatják a' gőzgépely alkalmazását, 's vasut építése, hegyes vidékeken sokkal kevesebbe fog kerülni. A' lipcse-dresdai vasut-társaság egy baltimorei gépelyt már megrendelt, sőt Norris úr javításairól értesítetvén, remélhetni, hogy ő nála is teend megrendelést. Minő javításait várhatni jövendőben a' vasutaknak, csak onnan is láthatni, hogy a' közelebbi hat hónap alatt Angliában, Éjszakamerikában, Franczia- és Németországokban illy féle javításokra 53 szabadalom-levél kéretett-ki.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

20. szám. Pesten szerdán Szent Mihályhó' 6kán 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; tüzveszély; somogyi lóverseny; 'sat.) Nagybritannia (John Sunday' beszélgetése l. Glenelggel; a' követ-választás végbe-megy; a' kiralyné első látogatása Windsorban; canadai hírek; 'sat.) Francziaország (a' Moniteur felvilágositása egy újabb befogatás' ügyében; afrikai hírek; 'sat. Amerika. Olaszország (cholera Romában; 'sat.) Hollandia. Németország. Keletindia. Spanyolország (telegrafi üzenetek; a' hivatalos carlistai újság a' spanyol öröködesi jogról; az új ministerek' charakteristikája; 'sat.) Kereskedési hírek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. k. Felsége f. évi jul. 15dikéről költ legfelsőbb határozatában a' zágrábi kir. akademiánál Susich László halála által megüresült történettudományi oktatószékre Quatternik József urat, eddig az ottani gymnasiumban grammatikai osko-lák' professorát méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő cs. k. Felsége aug. 5diki legfelsőbb határozata által pesti hadőrségi főorvos Schenk Ferenczнek Pozsonyba áttétetése által megüresült helyre az 5d. sz. dragonyos ezred' orvosát Frank Jánost; továbbá a' Czikárt Ferencz katonai főorvos nyugalmazása által Komáromban megüresült kat. főorvosi tisztségre Boross Károlyt, az első székely-határőrgyalog-ezred' orvosát méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

A' nm. m. k. udv. Kamara a' Malyeaveczben megürült harminczados hivatalra Fillitich Lukácsot, krapinai harminczadost, ennek helyébe Adelsfeld Lajost, orechoviczai ellenőrködő hivatali irnokot és az orechoviczai ellenőrködő hivatali irnokságra Seitz Vinczét, bregannei utlevél-kiadót, nevezte-ki.

A' nagym. m. k. udv. Kamara Carlopagora só-és 30adhivatali perceptorrá ottani ellenőr Ségher Vinczét; Károlyvárosra 30adhivatali ellenőrré pettani 30adosi ellenőr Steffula Jánost; Buccariba só-és 30adhivat. ellenőrré sz. kozmai 30ados Kossovich Károlyt; végre Häusler András farkasligeti 30adkerülőt Neudorfra; xuppanyei 30ad kerülő Pintér Antalt pedig Tiszkováczra 30adhivat. útlevél-vizsgálókká nevezte.

A' n. szebeni rom. catholicus plebánusi hivatal és fogarasi egyházi kerület esperestsége, melly főtiszt. Jakóbi Ferencz úrnak idei mart. 27ikén történt meghalálozásával üresség-be jött, a' közelebb mult julius 19dikén betöltetett, 's arra, a' nagymélt. erdélyi r. cath. püspök cs. tusnádi Kovács Miklós úr ő excja által ajánlott három érdemes személyek közül, a' hazai fels. kir. kormányszék az emlitett szt. ekklézsiára nézve birt patronatusi jusánál fogva, főtiszt. Schlauf Ignácz urat, a' tisztelt püspök úr ő excja érdemes titoknokát méltóztatott kinevezni.

A' kisdedóvó intézeteket Magyarországban terjesztő Egyesület' 1837diki évkönyve" (választottsági határozatból kiadta Kacskovics Lajos, egyesületi titoknok, nyomatta Trattner-Károlyi) ekép adja-elő az említett intézeti pénztár' 1836ki állapotját: Bevétel 1632 for. pengőben; kiadás 63 f. 49 kr.; kamatra adott tőkék: alapitvány-tőke száztol hatos 506 for.; ideiglenes tőke 500 for.; pénztár maradék 1837re 562 for. 19 kr.

„Maria Anna" ujonnan épitett pompás gőzhajó, melly a' Bécs és Linz közötti hajózásra van szánva, folyó sept. 7dikén indul először Pestről Bécs felé.

Béla, augustus 26. A' gyakori tüzveszélyek, mellyek Leibicz szepesi várost érik, lakosit végin-séggel fenyegetik. Alig épülhete-fel e' városnak egyik, mult évben villám által elhamvasztott negyede, 's már tegnap délután megint az éjszaki szél erős fúvása közben egy varga' vigyázatlan tüzelése által támadt tüz mind a' három templomot, kórházat, tornyot, tanácsházat, iskolát, paplakokat 's a' város' nagyobb részét hamuba dönté. A' csűrök takarmányostul elégtek, 's több ember is e' rettenetes tüzveszélynek áldozatja lőn. A' szorongó szegénységben csüggedezőket e' szerencsétlen körülmények közt a' XVI. város' kölcsönös tüzkármentési intézete valamennyire segítheti ugyan, de e' segedelmet annyi inség mellett nem is fogják érezhetni.

Tek. Pest vmegye közelébb tartott közgyülésében a' marhahús fontjának árát Buda és Pest városokra nézve az eddigi 13 krban meghagyta.

SOMOGYI LÓVERSENY. Aug. 15kén délután két órakor volt az első lóverseny illy rend-del: 1. első versenye az adózóknak 60 és 20 pfrtra 2. ang. m. f. indultak többen: Berta Sámuel aszalói adózónak 6. e. pej kanczája Rózsa első nyertes, Biró Sándor ugyan aszalói adózónak 6 e. pej. kanczája Abler második nyertes. — 2. 60 ar. díj 1½ ang. mf. ism. 3e. 90,—4e. 110,—5e. 115,—6e. és id. 119 ft. k. 2 fonttal kevesebb; id. lovak 5

fonttal több teherrel. — a) Csapody Pál úrnak 3e. f. v. sz. m. Milord apj. Y Election, any. Miss, 3. 2. b) Czindery László úrnak 4e. f. v. sp. k. Babiecka, ap. Murphy, an. Csinos 2. — visszahuzatott. 3) Festetics Mihály grófnak Estrella 3e. f. v. sp. kan. ap. Murphy; any. Helena 1. és így nyertes — első izben 5. másod izben 3′ 50″ — 3. Ötödik versenye az adózóknak 25 és 15 pfrtra 1½ ang. mf. Biró Sándor aszalói adózónak fenirt k. első nyertes. — Szakács Gergely jákói adózónak Barna nevü paripája másod nyertes. — 5. Külön verseny 10 ar. tét. fuss v. fizess 2 ang. mf. a) Dőry Imre úrnak Rózsina nevü f. v. sp. k. ap. Murphy, any. Rózsa 125 fonttal lovagolta báró Venkheim Victor 's nyertes lőn. b) Festetics Gejza grófnak 3e. f. v. p. k. Piczike ellen; ap. Murphy; any. Mary, mellyet tulajdonosa lovaglott. — 5 30.″ — 6) külön verseny 25 ar. tét. fele bánat 1½ ang. mértföldet 90 fonttal. c) Csapody Pál úrnak 3e. f. v. s. l. Marbuck ap. Murphy, any. Marbeck első és így nyertes 3′ 30.″ b) Czindery László úrnak f. v. p. k. Marianne ap. Murphy an. Csinos. — külön verseny 25 ar. fuss v. fizess 2 ang. m. ont. Angol lovasok: a) Czindery László 4e. sp. k. Babiecka b) Festetics Miklós g. ak 4e. p. k. Rebecca, derék futás, a' biró kéte. k jelenté azt, minthogy mindketten olly egyszerre értek a' nyerőponthoz, hogy különséget köztük nem tehetett; a' tulajdonosak új futásban egyeztek-meg, okkor Rebecca győzött 5′ 20.″ 8) külön fogadás 5 ar. 1½ ang. mf. a) Venkheim Victor bárónak id. f. v. sz. p. Zack nyertes lőn, lovagolta tulajdonosa 3′ 32.″ b) Festetics Miklós gróf 4e. sp. m. Rummelpuff ap. Murphy an. Queen. — Lovaglotta Festetics Gejza gróf. — 9) Külön fogadás 10 ar. 1½ ang. mf. Festetics Miklós gróf lovaglotta utolsó nevü pej kanczáját 's nyertes lőn 5′ 23″ Illés Ferencz úr ellen, ki ugyan Festetics grófnak Gustus nevü kanczáját lovaglotta. —

Augustus 16kán délután 2 órakor volt a' 2dik verseny um: 1) második versenye az adózóknak 1½ ang. m. 50 és 25 p. for. jutal. Szabó József eddei adózónak Fecske nevü 9e. k. első nyertes; Magyar János gamási adózónak Csillag nevü 6e. p. 2ik nyertes. 2) Ötven ar. díj minden nemteli v. lóra, bárki tulajdona 1½ ang. mf. teher mint a' 60 ar. díjnál: — a) Csapody Pál úrnak s. k. Marbeck első és így nyertes, 4′ — b) Festetics Miklós grófnak p. k. Rebecca ellen. 3) Czindery díj 10 ar. 1½ mf. árendások, cselédek 'sat. számokra, indultak többen, Vörös János Eszterházy hgnek füredi csőszе lőn nyertes, 4e. fekete kanczáján 4′ — 4) külön verseny 20 ar. fuss v. fizess 1½ ang. mf. magyar lovasok a) Czindery László úrnak 3e. f. v. p. k. Marianne v. h. 's így b) Festetics Miklós grófnak 3e. s. p. k. Estrella maga járta körül a' pályát. 5) Külön verseny 10 ar. tét. fuss v. fizess 90 font, magyar lovasok, teher különség nélkül: — a) Csapody Pál úrnak 4e. sz. k. Bogánes kitört b) Czindery László úrnak 3e. p. k. Nyalka. 2ik — c) Festetics Miklós grófnak 4e. p. k. Utolsó lőn nyertes 3′ 40″ alatt. — 6) Külön verseny 10 ar. tét. fele bánat 1½ ang. mf. 90 font. a) Csapody Pál úrnak sz. m. Mylord. 1ső 3′ 38.″ b) Festetics Miklós gróf p. k. Piczike 2ik — c) Czindery László úrnak sz. k. Mocskos. 3ik.

7. Főispáni díj 50 és 30 pengő ftra szegényebb sorsu curialis nemesek számára adta Mérey Sándor úr somogyi főispán. Indultak hárman, kik közt Szita Ferencz osztopányi nemes sárga k. első — Király Lajos nemes-dédi curialista fekete k. másod nyertes lőn. — 8) Tréfa futás apróbb (pony) paripákon indultak hatan u. m. Festetics Diénes, — gr. Festetics Gejza — gr. Festetics Miklós. — gr. Keglevics Gejza — Somssich Pál — és báró Venkheim Victor. — Kik közt Festetics Miklós gróf első és Somssich Pál úr másod-nyertes. — 4′ —

Augustus 17kén délután 2 órakor volt a' 3ik verseny: u. m. 1) Harmadik versenye az adózóknak, 40 és 20 pengő ftra 1½ ang. mf. indultak többen, kik közt Nagy József m. egresi adózónak 8 esz. sárga k. első nyertes; — Pettendi Ferencz hetesi adózónak egér k. másod nyertes lőn. — 1) Festetics Gejza díj 50 ar. 1½ ang. mf. f. v. lovak szokott, t. vérek 10 fonttal több teherrel: a) Dőry Imre úrnak 4e. sp. k. Rosina lett nyertes. — 4′ — b) Venkheim Victor bárónak id. sz. p. Jack lovasát levetette. 3) negyedik versenye az adózóknak. 30 és 15 pengő ftra, indultak többen, kik közt Kiss Samu csoknyai adózónak 8e. p. p. Tatár első nyertes. — Bognár István m. egresi adózónak 8e. b. p. Bogár másodnyertes lőn. 4) 40 ar. díj minden Somogyban nemzett sem t. v. apától sem t. v. anyától közvetlen nem származott lovakra. — a) Festetics Miklós grófnak 4e. p. k. Utolsó 1ső 3′ 40″ b) Somssich Lőrinez úrnak nem idom. s. k. Buczkó 2ik derék futás. — 5) A' Somogyi asszonyságok pályadíja állt ez uttal egy 112 ar. érő serlegből. 1½ ang. mf. 3e. 105. 4e. 135 — 5e. 140 6e. és id. 144 ft., k. 2 fonttal kevesebb teherrel; — úr lovasok. — Csapody Pál úrnak 3e. s. k. Marbeck, lovaglotta gróf Batthyányi István a' kiszabottnál 17 fonttal több teherrel. — 2ik Ugyanannak 3e. sz. m. Mylord lovaglotta B. Venkheim Victor 8 fonttal több teherrel, 3ik Czindery László úrnak 4e. sp. k. Babiecka lovaglotta báró Venkheim László. 4dik Festetics Miklós grófnak 3e. sp. k. Estrella, lovaglotta gr. Festetics

Gejza első 's így nyertes 3′ 40″ Ugyanannak 4e. p. k. Rebecca, lovaglotta gr. Alberti; 5ik Zichy János úrnak 3e. s. k. Election, lovaglotta gr. Kinsky — kitört. — 6) külön fogadás 10 aranyban fuss v. fizess 1½ ang. m. a) Festetics Miklós grófnak 4e. p. k. Utolsó nyertes; b) Szegedy Sándor úrnak 5e. sz. k. Szőllő kitört. 7) 30 ar. díj ¾ ang. mf. feltételek mint a' 60 ar. díjnál. a) Csapody Pál úrnak 3e. s. k. Marbeck 1ső és így nyertes 3′ 10″ — b) Festetics Miklós grófnak 4e. sp. m. Rumelpuff, 2ik. — 9) Befejező, gr. Festetics Miklós egy igen szép habpipát adott, mellyért versenyt futhatott minden paripa, melly idomítva nem volt, uraktól lovagolva. — ¾ ang. mtf. indultak gróf Keglevics Gejza, gr. Lamberg Rudolf és Somssich Lőrincz, kik közt gr. Keglevics Gejza Czindery László úrnak Daczos nevü sp. paripáját lovagolván lőn nyeres. 4′ — 8) Ponyfutás, úr lovasok, ¾ ang. mf. 10 ar. mellyet gróf Festetics Miklós adott; — indultak gr. Alberti Fridrich (első és így nyertes lőn Rózsi nevü p. k.) gr. Batthyányi István 2ik, — gr. Festetics Gejza (kitört) gr. Keglevics Gejza 3ik. —

A' forró hőség, és föllegként szálló por, elég kellemetlenségek voltak, mellyek vendégeinket elijeszthették vala, mégis igen szép számmal dicsekhettünk; egyedül az elkésett mezei munkákkal foglalatos köznépből jelentek ez idén kevesebben meg, tanuságul, miként a' tavasz és ősz szolgálhatnak egünk alatt illyesmire legalkalmasabban.

NAGYBRITANNIA.

Schawendaee, felső Canadában a' chippeway indus törzsök fője, másként John Sunday (vasárnap) minthogy keresztény térítővé lett, aug. 16kán Glenelg lordal a' külső ministeriumban azon elvnek elismerése iránt értekezett, hogy az amerikai indusok az ottani földnek eredeti tulajdonosai. Minthogy, úgy mond, a' térítők nagy indus községeket keresztény hitre térítettek 's földmívelésre bírtak, kívánni lehet, hogy az indusok, kik kápolnát, oskolát építettek, 's földeket mívelnek, azon felső Canadában is bevett gyakorlat alá ne vettetnének, miként ők földjeiktől távol eső vadonba szorítatnak, 's így a' nyáj elválasztatik a' pásztortól, ki az erdő fijait kereszténységre terité. A' M. Chronicle ennél fogva reméli, hogy Canadában az indusok állapotjának megvizsgálása el fog rendeltetni; de a' nagy indus községek keresztény hitre térésében kételkedik.

A' királyné aug. 22kkén teendi első látogatását Windsor-várban, hol fényes készületek tétetnek elfogadására. Virágokból diadal-ív fog felállítatni a' vár bemenetelénél, 's 40 lány, fehér öltözetben 's fehér rózsákkal koszorúzva, kosarakból virágokat hintend a' királyné elibe, egy pedig beszéddel üdvezlendi Ő Felségét. A' menet két sor asztal között vonuland-el, hol 4000 szegény vendégeltetik-meg. — Az udvarnál még egy tiszteletdáma hivatala volt üres, 's ez Spencer (Althorp) l. testvérére bizatott.

A' parlamenti választások egészen bevégződtek. 658 a' követek összes száma; ebből 316 reformer; 312 tory, 's így a' ministeri többség 34. A' Globe 38ra; a' tory-lapok pedig csak 24re számítják a' ministeri többséget.

A' würtembergi király Liverpoolból aug. 19kén Londonba érkezett, 's mielébb visszakészül Haagába. A' belgák királya 's királynéja sept. 2ig Windsorvárba váratik; Ostendébe kormányi gőzhajó küldetett, melly Ő Felségöket átszállítandja.

Canadából jul. 22ki hirlapok írják, hogy az alkotványi elvek mellett visszatorlás mutatkozik, 's Papineau pártjától sokan elpártolnak. Némelly bankok a' kész pénz fizetésnek megszűntetését határozák, de a' felső canadai bank folyvást kész pénzel fizet. Új-yorki lapok Canadában zavargásokat hirleltek, nevezetesen hogy St. Marie partján csata is történt volna; de ez nem vala egyébb választási vitánál, mit a' polgári hatóság baj nélkül lecsilapított. Halifaxból a' 83ik számu ezred Quebeckbe küldetett.

A' királyné aug. 22kén tevé Windsorban első látogatását. Az oda vezető utat reggeltől fogva különféle kocsik 's szekerek hosszu sora boritá. Kensingtonban, honnan Ő Felsége kiindult, két pompás diadal-ív emelteték; az egész tanulóság kiállítatott, 's Ő Felségét versekkel, a' számtalan nép pedig harsogó éljen kiáltozással üdvezlé. Windsorban valamennyi erkely 's ablak, lobogókkal, tarka kendőkkel 's virágfüzérekkel volt ékesítve, a' Themse-hidnál és a' Long Walk sétánynál virágból diadal-ívek állottak, a' sétány hosszában 72 asztalnál 4000 szegény lakomázott; oldalt a' kocsik három sorban nyultak egy angol mértföldnyire, a' lovagokon 's gyalogokon kívül, kik az első daczára is temérdek számmal gyültek-össze. A' királyné, annyával, és Lady F. Hastings 's lady C. Copley tiszteletdámákkal ült egy kocsiban; közeledtekor rakéta röppent-fel, 's fél perczenként egy egy ágyulövés dörgött. A' szegények asztalainál le fogott volna szálni Ő Felsége, de az esső miatt kocsijában maradt, mellynek fedele lebocsátatott, 's egy inas esernyőt tartva fölé, csendesen, nyájas hajlongásokkal 's mélyen megilletődve haladt, ezer meg ezer hurrah kiáltozáz között, a' vár felé, hol a' lord-kamarás és lord-steward által fogadtaték. Később Grahamné asszony leve-

)(

gőbe emelkedék léghajón; este az egész város kivilágíttatott.

Az Observer írja, hogy Lyndhurst l. második nejének, kivel minap Parisban kelt-össze, az attya zsidó, neje pedig katholica vallásu. A' Times viszont állítja, hogy Lyndhurst l. neje nem katholica, 's attya nem zsidó. A' True Sun megjegyzi, hogy Lyndhurst lordné nem az Anti-Gallican czímű munka irójának, hanem azon Goldschmithnek lánya, ki sokáig a' Rothschild ház meghitt levelezője volt. Ez is tévedés, ugy mond a' Courier, mert Lyndhurst lordné, az Anti-Gallican irójának lánya.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Moniteur aug. 22kén írja, hogy közelebb a' király kikocsiztakor, midőn már a' néző sokaság oszlani kezdett, egy varga-legény pisztolyt ejtett-le kabátja alul, 's a' rendőrség által azonnal a' főispányi hivatalba vitetvén, kihallgattatott; de vallomásaiból az jött-ki, hogy a' pisztolyt éppen akkor kapta osztály-részben egy közelebb megholt rokona után, 's Ő Felsége mellett csak történetből ment-el. E' nyilatkozás a' tüsténti nyomozás által valósítatván, 's a' pisztoly megtöltve sem levén, a' befogott személy szabadon bocsátaték. — St. Etienne várost a' hosszas esőzés aug. 14kén árvízzel borítá-el, 's a' hullámok között sok ember elveszett. — A' National megjegyzi, hogy a' parisi nemzeti őrség nyolcz zászlóallyának e' napokban választott parancsnokai közűl hét az oppositióhoz tartozik.

A' Moniteur algérien aug. 12kén ezt írja: Egy idő óta igen fontos férfi tartózkodik Algir vidékén, t. i. Abd-el-Kader ben Dschelani, Irak Arabiban egy kitünő familiának fője, bagdadi lakos, 's az ottani kalifák utódja. A' vidékbeli arabok mind ajándékokkal látogatják-meg őt, ki teljes türedelmet hirdet. A' ki, ugy mond, azt hiszi, hogy a' Koran a' keresztények üldözését parancsolja, roszszul érti e' könyvet; ez inkább azt tanítja, hogy Mohammed és Jézus vallásai rokonok, 's mind a' kettőnek vallóji egyenlően kegyelmet találnak Isten előtt.

Vincennesben aug. 21kén egy töltés-tár valamellyik munkás vigyázatlanságából meggyuladván légbe repült, de egy ember sem vesztette-el életét. — Couchotban aug. 15kén megülték Napoleon ünnepét; a' három színü zászló kitűzetett, 's a' császár mellképe virágokkal koszorúztatott.

Orleans hg. 's hgné Mecklenburg hgnével aug. 26kán utazott-el Campiègnebe. A' király 's királyné csak sept. 20ka körül fog nehány nap ott mulatni, 's ez alatt a' király katonai ünnepélyeket adand. Vendégek számosan hívattak; Orleans hg. Guizot urat is meghivta. A' király Compiègneben képtárat állítand-fel, melly azon személyek arczképeit foglalja magába, kik Compiègnet nevezetessé tették.

Donnadieu kapitányt, a' törvényszék aug. 23kán, míg felebbvitel utján itélet mondatnék rá, 5000 fr. cautio mellett szabadon bocsátá. — Toulonból aug. 19kéről írja a' Gazette, hogy Gallois ellenadmiral hajóseregével a' spanyol tengerpartokhoz evezett, 's még nehány gőzhajó is fog utána menni.

AMERIKA.

Buenos-ayresi maj. 27ki lapok hadüzenést, a' háboru okait előadó hosszu nyilatkozással együtt, közlenek Peru ellen, melly most Santacruz generál védelme alatt van, ki Boliviának is praesidense. Ezelőtt már Chili is háborút üzent Perunak, 's így kettő áll kettő ellen, t. i. Chili és Buenos-ayres Peru és Bolivia ellen. E' szerint Délamerikának valamennyi szabad statusai háborúba vannak keveredve, keleti Bandát és Columbiát kivéve, melly Ecuador, Új Granada és Venezuela statusokra oszlik; Ecuador is nehezen kerüli-el a' háborúi vihart. Keleti Banda is fegyverben áll önmaga ellen. Fructuoso Riveira generál, e' respublicának egykori praesidense, ki csak nehány hónapja bukott-meg a' kormány elleni lázadásában, Brasilia határszélein újra sereget gyűjtött, 's Montevideo főváros ellen készül.

A' Texas ellen összegyűjtött mexicói sereg főparancsnoksága, Bravo generál lemondván róla, Filisola generálra bizatott, mi a' texasiakra nézve kedvező változás. Iturbide londoni ügyvivővé neveztetett. — A' liverpooli Albion Buenos-ayresből jul. 1sői tudósítások után írja, hogy a' szövetséges hadsereg főparancsnokává Heredia generál neveztetett. A' Peru elleni hadüzenés körlevéiben közöltetett Amerika és Europa kormányaival. Valparasiói levél szerint a' chiliek az egész tengerpartot elfoglalták, Blanco Escalada de Ciceron admiral alatt erős hajóseregök van, Santacruznak pedig egy pár hajójánál több nincs, de szárazi hadserege annál erősebb. A' chilii seregcsapatok, mintegy 4000 ember, Quillotánál gyűltek-össze; Ecuador statusból még 4000 fog hozzájok csatlakozni. Limában legmagasb fokra hágott a' békétlenség, 's a' házak lázító iratokkal vannak elborítva. Keleti Bandában már elnyomatott a' kormány elleni zendülés; D. Fructuoso Ribera, a' zendülés fője, Brasiliába szaladt.

OLASZORSZÁG.

Nápolyban már csak 7—8 cholera-eset jött-elő a' közelebbi napokban, 's a' veszteglés, a' tartományokra nézve, két hétre szállítatott-le. Tripo-

lisban, jul. 14ki levelek szerint, alább hagyott dühével a' pestis, de még egészen nem szűntmeg. Maltában most is 60—70 ember hal-meg naponként.

Roma aug. 17kén. A' város kivilágításának és bünbánati járadalmaknak megszüntével a' cholera terjedni kezdett; tegnapelőtt 15, tegnap 14 személy halt-meg benne. A' kormány ugyan hallgat, 's a' nyavalya jelen nem létét szánt szándékkal hírlelik, nehogy a' nép fellázadjon; de ennek vége leend, mihelyt a' várt seregcsapatok megérkeznek. Előre lehetett attól félni, hogy a' megmérgezés híre az alsó néposztály között elterjedvén, rosz következést szűlend, mi a' kivilágítás első estéjén csakugyan megtörtént. Egy angol ugyanis Montamara piaczon több asszonyok mellett egy szép gyermeket látott állani, 's bájos arczvonalai által vonzatva, valamit akart neki adni; de az asszonyok: öljétek-meg a' mérgezőt! kiáltással, dühös hyánaként rohantak rá. Az angol nem szaladhatott-el, mert a' férfiak gyilkokat döftek mellébe, 's a' kő-záportól földre veretett. Az asszonyok már szalmát hoztak, a' félholtat megégetendők; szerencsére mégis a' rendőrség megszabadítá őt 's egy kórházba vitte, de felgyógyulásához kevés remény van.

Nápolyba aug. 17kén ágyudörgések között érkezett-meg királyné Ő Felségének testvére, Károly ausztriai főhg. idősb fija, 's azonnal folytatá utját Castellamare felé, hol most a' királyi pár mulat. A' nápolyi hírlap egy hosszu czikkelyt közöl a' Farón túl és Abruzzókban történt revolutiói esetekről, egyszersmind a' rend visszaállítását is jelentvén. Egyébiránt ez nem politikai czélu revolutio, hanem csak pórnépi lázadás volt a' törvényes rend ellen, 's a' magános gyűlölség borzasztó kegyetlenséggel tört-ki benne.

Roma aug. 22kén. A' cholera már az egész városban elterjedt, 's a' lakosok minden osztályaiból sokan lesznek áldozataivá. Egyébiránt csend uralkodik, méregkeverést már senkise hiszen, a' szinházak és más nyilvános mulató helyek eltiltva nincsenek, 's miután az első rémület elmult, számosan látogatják-meg e' helyeket.

HOLLANDIA.

Fridrik királyi hg. 's admiral aug. 21ke körül a' Schelde melléki erősségeket szemlélgette. Scheveningen fördőjibe még most is gyülekeznek külföldi, többnyire orosz és német vendégek. Amersfortban egy 16 éves ifjunak kegyetlenséggel vádolt gyámja ellen vizsgálat rendeltetett. Borzasztó hírek szárnyalnak e' gyám tetteiről, 's a' felbőszült nép egy asszonyal, ki az ifjun elkövetett gonoszságokban részesnek jelelteték, az utczán gorombául bánt. — Egy amsterdami hajfodrász hajnyirésre egy „Salon musical du bon ton propagateur des modes-t" egy kisebb teremet pedig a' vendéghaj-kedvelők részére nyitott-meg.

NÉMETORSZÁG.

Göttinga aug. 18kán. Nagy készületek tétetnek mindenütt a' százados ünnephez. Az egyetem új épülete is egész dicsőségében áll már; IV. Vilmos szobrának alapja is emelkedik, mellynek építése azon nap kezdetett-el, mellyen a' király meghalt. A' város környéke is nagy változást szenvedett; a' hajdan kopár Hainbergen egy hely sincs, melly nem míveltetnék, 's mellyen élőfák nem növekednek; a' város falait kerítő régi tavak nagy részint kiszárittattak, 's park-nemü térré változtattak. Előre halad a' város, 's az egyetem százados ünnepének nagy befolyása van szépítésére. Most mindig 's mindenütt ez ünnepről beszélnek. Az akademiai ifjuság is mozgolódik; 40 tanulóból álló biztosság jegyzi-fel azok neveit, kik az ünnepbeli részvételre ajánlkoznak.

KELETINDIA.

Bombayi tudósítások szerint a' zendülők Surate várost (Guzerate tartományban) apr. 25dikén felgyújtottak, 's 25,000 ház égett-le benne. Bombay, 's e' helytartóságnak valamennyi tartományai igen háborgó állapotban voltak. Bombayi apr. 15ki lapok is érintik ez eseteket, a' mennyiben onnan négy hajó seregcsapatokkal 's hadi szerekkel evezett-el Mangaloreba, a' Punahban állott ezredek pedig Bombayba rendeltettek. Az 5 ezernyi hadsereget Wilshire generál vezérlendi; a' fegyveres zendülők száma 30 ezerre megyen.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur Bordeauxból aug. 21ki telegraphi üzenetet közöl, miként Új Castilia ostromállapotját a' királyné aug. 15ki végzete által megszünteté. Vigo még két órányira volt Segoviától, 's az ellenséget Villacastinból kiszorította. Teruel kormányzójának tudósítása szerint a' praetendens aug. 12kén Camarillásban, bandáji pedig Alfambrában voltak.

Barcelona kikötőjében aug. 15kén hat angol hajó horgonyzott 2642 kiszállítható katonával és 364 ágyúval. A' Villanueva segítségére küldött hajók az Ebro torkolatjáuál fognak állani. — Bayonneból aug. 21kén költ telegraphi üzenet szerint Espartero seregének nagyobb része Madridból aug. 16kán Segoviába ment. D. Carlos aug. 14kén Alfambrában állott, 's a' bandavezéreket magához gyűjteni szándékozék, velök Cuenca ellen nyomulandó. — Bordeauxból aug. 22kén jelenték, hogy Zariategui egész seregével visszavonult Segoviába.

Vigo aug. 15kén Abadest szállotta-meg, 's Segovia ellen készült. A' praetendens aug. 16kán seregcsapataival Camarillas vidékén tanyázott; Oraa Perolesbe, Buerens Visiedóba ment.

Az oñatei Gaceta official jul. 11kén egy czikkelyben történeti 's publicistai tekintetben így elmélkedék a' spanyol öröködési kérdésről: Cumberland hgnek Hannovera thrónjára lépte egyszerü észrevételre késztet minket, melly könnyen alkalmazható mostani háborúnk viszonyaira. Hannovera 1714 óta egyesítve volt Nagybritanniával, 's most elszakad tőle, mert Hannovera alaptörvényei nem ismerik-el a' nők örökösödését. Angliának ez eránti megegyezése igazságos 's dicséretet érdemel. Hannovera lakosait erőtetni nem akarják, 's nem kivánják tőlük, hogy Victoria hgasszonynak hódoljanak, mi az okossággal és igazsággal igen megegyezik. De Spanyolország alaptörvényei is tiltják a' nők thrónöröklését, míg a' mellék-ágakban férfi örökösök vannak, miért akarják tehát egy ifju hgasszony uralkodását 's egy kiskorusági kormány szomoru következéseit ránk tolni? V. Filep, Spanyolországban a' Bourbon dynastiának alapitója, miután a' vérengző öröködési háborút leharczolta, a' franczia korona eránti igényeiről lemondván, hogy az új monarchiát szilárd alapokra állítsa, megerősíté az öröködés eránt a' régi spanyol törvényekből 's ősi szokásokból fenmaradt határozatokat. A' statustanács és Castilia tanácsának végzete szerint, a' cortes is hasonló kérelmet nyilvánítván, a' férfiak öröklési rende állapítatott-meg, 's hirdettetett-ki alaptörvényként. Az is rendeltetett, hogy ezen öröklési rend örök időkre megtartassék, 's a' királyok végrendeleti vagy életkori intézkedéseik, 's Orleans hg. Dona Anna Mauricia infantin unokája eránti kedvezések, megsemmítettek, a' mennyiben az érintett törvénnyel ellenkeznének. E' törvény az utrechti egyezésen alapult, mellynek alkalmával Filep a' franczia, Orleans és Berry hgek pedik a' spanyol koronáról lemondtak, Ausztria az öröklésből kizáratott, a' Savoya ház benne részesítetett, 's Nagybritannia öröklési rende elismertetett. Talán azt mondja valaki, hogy Hannoverában a' nők fenálló törvény által záratnak-el a' thróntól, de V. Filep öröklési törvénye Spanyolországban IV. Károly által eltöröltetett, 's VII. Ferdinand attyának határozatát kihirdette. Az ifju hgasszony védelmezői e' nevetséges okoskodással éltek, melly azonban alfeltételen épül. IV. Károly nem törlötte-el V. Filep törvényét. 1789ben ugyan összehivatott a' cortes, részt veendő Campomanesnek az öröklési rend változtatása eránti tréfájában. De az összehivó levél csak az asturiai hg. eránti eskü letételéről szól; már pedig az ország törvényei szerint az összehivó levélben minden tanácskozás alá jövendő pontokat fel kell jegyezni, hogy a' városok és helységek ahozképest adhassanak utasítást követeknek, különben mind az, mit a' cortes határozna, semmi és alaptörvénynek nem tekintethetik. Igaz hogy IV. Károly a' Campomanes által feltett 's a' követek által aláírt kérelmet, (mire ezeknek joguk nem volt), kihallgatta, de csak azt mondta rá, hogy majd határozatot teend iránta, 's negyven év óta senkise szólott ez ügyről. Hol akarat nincs, nincs ott határozat, sem törvény; IV. Károly nem akart és semmit sem határozott a' cortes kérelmének meghallása után, és így nem vala törvény, hanem csak törvényjavaslat. E' felett e' törvény ki sem hirdettetett, már pedig azt a' gyermek is tudja, hogy a' kihirdetés lényegesen megkivántatik a' törvényre. De még azzal se messze mennek Isabella védelmezői, ha azt megengedjük is, hogy IV. Károly 1789ben akaratját kijelentette, 's ez kihirdettetett; mert ugyancsak IV. Károly 1805 jun. 2kán ünnepélyesen kihirdetteté a' Novissima RecopilacionT, ebben pedig a' thrónörökléről csak azon rendeletek foglaltatnak, mellyeket V. Filep kiadott, és így e' törvénykönyv eltörlötte az 1789ki törvényt. VII. Ferdinandnak 1832 martiusában kihirdetett pragmaticája egészen semmi, mert ez csak egyszerü ismétlése az 1789ki törvénynek, melly elejitől fogva semmi volt. Megczáfolhatlan igazság az, hogy valamelly rendeletnek ismétlése több törvény-erővel nem bírhat, mint maga a' rendelet. Tévelygés volna azt hinni, hogy IV. Károlynak és VII. Ferdinandnak önmagokra nézve joguk volt V. Filepnek öröklési alaptörvényét megváltoztatni. V. Filep az új dynastiának fője 's alapitója levén, megvethette annak alapjait, utódjai pedig annál kevesbé változtathatták azokat, mivel V. Filepnek az öröklés eránti fontos törvénye ünnepélyes európai egyezésen épült, 's ugy szolván egy része az egyetemes europai statusjognak, mit IV. Károly vagy VII. Ferdinand puszta akaratja nem változtathat. Végül törvénynek visszaható ereje nem lehet, ezen elvet a' világ minden törvénytudósai elismerték. V. D. Carlosnak mindjárt születésekor tagadhatlan joga volt a' koronához, és ha IV. Károly 's VII. Ferdinand a' férfi öröklés törvényét el akarák is törleni, ennek D. Carlosra nézve semmi ereje nem lett volna. Mindezekből világosan kijő, hogy Spanyolországban V. Filep öröködési törvénye most is erőben áll, és valamint Hannoverában az öröködési törvény fentartatott, 's Cumberland hg. thrónra lépett, éppen így kellene V. Károlyra nézve is cselekedni, nem kellene a' spanyolokat törvényök elleni tetre 's olly fejedelemné elismerésére

kénszerítni, kit a' törvény és nemzet akaratja elzárt a' thróntól.

A' Journal des Débats szerint a' ministerium azért változtatott-meg, mivel Espartero tisztjei a' ministerek elbocsátását kivánták. Volt is oka a' hadseregnek idegenkedni a' ministeriumtól, mert se ruhát, se pénzt nem kapott. Calatrava úr polgári dictatorságot gyakorlott, mellynek a' nemzeti törvényhozás, sőt a' regens királyné is engedelmeskedék, de a' háborúra legkevesbé sem hatott, pedig a' háború az egyetlen életkérdés. A' katonai revolutio veszélyét ismeri a' Journal des Débats 's fél tőle, de azt sem állítja, hogy a' ministerium lebuktatásával az ország meg lenne szabadítva. Bardaxi úr külső minister, mint diplomata, minister 's Isla de Leonban a' regensség tagja, nagy szolgálatokat tőn a' függetlenségi háborúkor; Londonon kívül Europának minden fővárosaiban viselte képét Spanyolországnak, 's mindenütt tiszteltetik. A' constitutio korában, mint külső minister egy mérséklett férfiakból álló kabinetben, hasztalan igyekezett ellenállni a' fenbuzgó pártnak, 's az udvart megbékítni a' constitutióval. Az új ministeriumnak tehát Bardaxi és Espartero adand szint; az elsővel Isturiz, Martinez de la Rosa és más mérséklett férfiak értelmében történt revolutio; a' másik pedig, ha nagyobb befolyást nem enged is a' hadseregnek, de több gondot fordítat rá a' kormánnyal, 's tartósb munkásságra ösztönzi. Bardaxi a' procerek kamarájának is tagja volt. Vadillo, cadixi ügyész, 1820 óta a' cortesben ült, egy ideig a' tengeri ministerséget viselte, kiköltözött, 's csak VII. Ferdinand halála után tért-vissza. Salvato, barcelonai ügyész, 1822 óta corteskövet, kiköltözött, 's utóbb királyi ügyvéddé lőn. Pio Pita Pizarro urat az oppositio nem rég túrta-ki a' belső ministerségből. Evaristo San Miguel, 1823ban mint külső minister közre bocsátá a' nagy hatalmak elleni esmeretes jegyzéket, Ferdinand haláláig külföldön élt, mult ősszel, mint arragoni főkapitány, fője volt a' saragossai revolutiónak, 's Cantavieját vissza foglalta a' lázadóktól. — A' Temps visszatorlást lát a' ministeri változásban. Espartero vonzalma, a' királyné iránt, kétséget nem szenved, de lassusága a' háboru folytatásában, oda mutat, hogy bizonyos politikai utat nem tud választani. — A' Gazette de France legjobb reményben van D. Carlos ügyére nézve. Szerinte e' változás csak Esparterót ruházza-fel katonai dictatorsággal; állandóságot kiván neki, mert D. Carlosnak most már csak egy ellenséget, egy politikai főt kell legyőznie, 's azt hiszi, hogy már ideje volna az összegyezésnek.

Bordeauxi aug. 23ki üzenet szerint Espartero aug. 18kán Torrelodonesben volt, Vigo a' carlistákat űzte, kik Segoviából Soria felé nyomultak. A' praetendens augustus 13kán Camarilasban, Oraa és Buerens Ceraleóban és Visiedóban állottak.

Madrid aug. 19kén. A' mai Gacetának toldaléka két k. végzetet hoz a' kabinet eloszlatásáról és az új ministerek kinevezéséről. Az előbbi ministerek és hadsereg közötti viszálkodások nem tegnap kezdődtek; mellőzve a' mezítlenséget, mellyben a' hadsereg hagyaték, Espartero leginkább azon boszankodott, hogy katonáinak tett igéretei legkisebb tekintetbe sem vétettek. Segovia bevételének hírére mindenütt e' szózat hangzék: Madridba; Esparterónak ez iránt parancsa nem volt, de azt képzelheté, hogy az ott uralkodó rémülésben szabadítóként fogadtatik. Már a' főváros kapuja előtt volt, 's a' ministerium még ekkor is gátolni akarta utját; Seoane generált küldvén hozzá egyezkedni. De a' hadsereg nem szalasztá-el a' jó alkalmat, megmutatni a' madridiaknak 's királynénak, miként gondoskodnak róla, — hadd piruljanak-el a' hon védőjinek rongyain. Espartero bement. Kevésbe mult, hogy Mendizabal őt ismét ki nem tolta, azt javasolván, hogy a' ministerium beadja lemondását, de Lluchana bilbaói borostyánához tűzzön még egy új borostyánt Segovia megszabadításával. A' generál, nem nagy politicus levén, már szinte hajlott az üres szavakra, midőn tisztjei, nevezetesen van Halen osztályából 65, felirást készítettek a' regensnéhez, választást engedvén neki az ő lemondásuk, vagy a' ministerek elbocsátása között. Van Halen, Ribero, Espartero hasztalan igyekeztek őket leverni e' szándékról; de midőn a' ministerium a' vétkesek megbüntetését kivánta tőle, saját lemondását nyújtotta-be. Ezen alternativában meg kellett történni a' ministeri változásnak. Most már első kérdés az, mi fog ebből következni? A' Castellano szerint ezt szerencsének tarthatja a' nemzet. A' korona új tanácsnokai nem pártfők, hanem összevegyült ministeriumot alkotnak, melly a' szabadelmü vélemény különböző árnyéklatait képezi. Igy egyik párt sem diadalmaskodik, 's egyik sem tarthatja magát meggyőzöttnek. A' jelszó most már e' legyen: takarékosság, igazság és a' polgárháboru elfojtása. Calatravának 's társainak összeköttetése a' revolutiói juntákkal némi aggodalmat látszik ébreszteni. Hír szerint mindenfelé körlevelek küldettek, 's Saragossában új junta szerkeztetett. A' kormány talán először is a' cortest oszlatja-el. Hivatalosan is jelentetik már a' Barcelona és Gibraltar között szállongó angol hajósereg megerősítése.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK.

St. Petersburg aug. 2kán. A' pawlowski vasuton, Gerstner úr igazgatása alatt, naponként 1700 's 1800 munkás és 300 ló dolgozik. E' vállalatnak tavalyi ősz óta három mozgonya van, közelebb ismét három váratik Angliából, mellyek azonnal a' vasutra alkalmaztatnak; ezeken kívül van 59 szekere, mellyek egyszerre 2500 személyt visznek. Mult évben 38 hajó jött Angliából és Belgiumból, talp-vasakkal, gépelyekkel 's egyéb szükségesekkel, mellyek vám nélkül bocsátattak-be; ez idén is hat hajó érkezett már. Eddig 3,392,989 rubelre 's 28 kopekre megyen a' költség. Nehány hét mulva, tartós száraz idő mellett, az egész vasut elkészülend.

St. Andrew posta-hajó Uj-yorkból 300 ezer dollár kész pénzt hozott Angliába. Az amerikai egyesületben folyvást beszéltek a' kész pénzel fizetésnek isméti elkezdéséről; de addig még jó darab idő fog elmulni, míg az ottani bankok elég erőseknek érzendik magokat e' próbatételre.

Magdeburgban aug. 15kén bocsátatott vízre nagy pompával az ottani gőzhajózási társaság által épitetett „Burkusországi koronahg." nevü első gőzhajó. A' társaság olly hajót szándékozék épitetni, melly mélyen ne süllyedne vízbe, 's a' csekély mélységü Elbén bátran járhatna. Röntgen úr, Hamburgból, e' nehézséget elhárítá, a' hajó 450 mázsa teherrel csak 16 hüvelyknyire süllyed vizbe, 's igy a' várakozásnak megfelelvén, a' gőzhajózási vállalatnak, melly Hamburgig szándékozik rendes és biztos közlekedési utat nyitni, kedvező sükert igér. A' társaság már több hajó épitése iránt is rendelést tőn..

Rio Janeiróban kellemetlen benyomást tőn a' hír, miként Portugallia afrikai birtokaiban megtiltotta a' rabszolgakereskedést; mert az ottani lakosokat eddig igen gazdagitá a' feketék belopása, más részről e' tilalom igen felrugtatandja a' feketék árát, pedig munkára alkalmast most sem kaphatni 1000 burkus talléron alul; ezek szomoru viszonyok azokra nézve, kik a' feketék szolgálatát el nem kerülhetik. Egy angol társaság Rio Janeiro és Bahia között gőzhajói összeköttetést szándékozik létesitni.

Liverpool és Manchester között a' vasut mentében hajózható csatornát készülnek ásatni. A' Limerick, Clare és Kilrush között járó gőzhajókon megpróbálták a' tőzeget használni tüzelésre.

Különös, mond egy franczia lap, hogy Parisban még is tart a' kereskedési krisis, holott Angliában 's Amerikában már ismét egész erővel üzetik a' kereskedés. Máskor ez idő tájon Parisba sok megbizott érkezett, most alig egy nehány, 's a' hitel ezektől is megtagadtatott.

Karlsruhe aug. 19kén. A' Mannheimtól Baselig épitendő vasut terve elébe nagy akadály gördült az által, hogy Straszburgtól is Mülhausen felé Baselig vasutat szándékoznak épiteni; e' vállalat iránt Straszburgban nagy buzgalom mutatkozik, a' terv még e' télen a' franczia kamarák elibe terjesztetik, 's ott jóvá hagyatván, jövő tavaszon elkezdetik az épités, 's a' vasut előbb készen leend, mint gondolnák, Badennek nem kis kárára. A' würtembergi 's frankfurti répaczukorkészitő társaságok részvényei igen kapósak Badenben, 's nagy részint ott vásároltattak-meg. A' répaczukorgyártásban legnagyobb előmenetelt teszen a' hesseni társaság. A' badeni társaság is igen munkás, 's rövid időn tetemes czukor-mennyiséget teend kereskedésbe.

Bécs aug. 22kén. Pannonia gőzhajó, melly eddig a' Duna törökországi partjainál járt, miután a' gőzhajózási társaság annak visszahivását, a' Törökországban uralkodó pestis miatt elhatározá, aug. 7kén indult-el a' veszélyes vas kapu felé, 's más nap szerencsésen kivergődött a' Kazan és Islas melletti sziklák közül; aug. 12kén Semlinbe érkezett, 's ott aug. 25kéig vesztegelvén, ekkor folytatá utját Pest felé. Ezen gőzhajó evezett-fel legelőször a' félelmes vas kapun, 's utja élénk részvétet vont magára. Egy szemtanu tudósitása szerint Islasnál borzasztó volt látni az elem tusáját e' hajóval, melly rettenthetlen elővigyázattal kormányoztatván, diadalmasan jött-ki a' veszélyek közül. — Maria Anna gőzhajó, melly Bécs és Linz között fog járni, a' jövő hónap első felében teendi próba-utját. (l. Magyarország alatt.) Hogy az itteni gőzhajók a' bajor-würtembergi társaság hajójival összeköttetésbe jöhessenek, az utban álló hidak a' Duna-gőzhajózási társaság' költségén fognak megnyittatni. Itt az aratás igen jól ütött-ki, minden termék bőven fizet, sőt a' szőllőtők is, ámbár a' tavaszi hidegek miatt igen elmaradtak, még, jő szüretet igérnek, annyival inkább mivel négy hét óta folyvást kedvező idő járt rájok. A' főváros egészségi állapotja nyugtató. Konstantinápolból jelentik, hogy a' pestis ismét terjedni kezdett; a' kereskedési krisis még is tart, 's nehány bukás ujra jött-elő.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' utczája 612 szám alatt.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvkereskedőnél (váczi utcza 39. szám) találtatik:

Stephani Boleman

RHETORICA

ex indole sermonis explicata

atque ita

a Logica et Syntaxi

probe separata,

poeticae vero reconciliata.

8. maj. Pestini 1836. Füzve 1 forint pengő pénz.

☞ **Figyeltetés.** Elkésvén első előfizetési jelentésünkkel, értesítjük a' nagyérdemű közönséget, hogy most az egyszer egy évnegyedre is elfogadjuk az előfizetést első octoberig, helyben 2 forinttal postán pedig 2 forint 24 kr. pengőben. Azoknak pedig, kik egész félévre előfizetnek, még elejétől fogva szolgálhatunk nehány példánnyal. *A' Hirnök szerkesztősége.*

(1) **Könyv-jelentés.** *Új-könyv. Szlavoniáról, mint Magyarországnak alkatmányos részéről* értekezik Podhradczky József, a' nagym. m. k. udv. Kincstár számvevő-hivatalának tiszte, t. ns Trencsin vármegyének táblabirája, 's a' m. t. társaságnak levelező taga. Budán nyomtattatott Gyurián és Bagó' betüivel 1837. — Ezen igen érdekes, 's történettudományi belátással készült munka megszerezhető Pesten minden könyvárosnál. Ára 40 kr. p p. (3)

(1) **Gazdasági-jelentés.** Gazdasághoz, czukor-gyártáshoz és pálinka ágetéshez az alúlirtnál e' következő műszerek készen kaphatók: 1-szőr egy lóval, 2 szor 2 emberrel, 3-szor 1 emberrel forgatható kissebb nagyobb széna vagy szalmavágók, fa vagy vas-kerekekkel; többféle krumpli, répa és tökvágók 5, 7 és 9 vasu ekék, szólnoki és tolnai eke, stájer vas eke, egy ujonnan kigondolt 4 kerekü és 3 közönséges vassal szántó eke, mellyel 2 marha és egy ember 2 közönséges eke helyett szánt, és tartani nem kell; repcze és lóher vető, kukoricza vető, kukoriczát és krumplit kapá ló vagy feltöltő ekék, rét gyalúk, kerti út nyeső, többféle szóró és szelelő vagy állító rosták, 2 emberrel forgatható lisztelő malom, só malom, szőllő malom, czukorgyártáshoz répa reszelő, mellyel 2 ember napjába 35 és 40 mázsa répát, czéklát vagy krumplit is reszelhet, hozzá való sajtó, mellyel egy ember minden zsák nélkül dolgozhat, pálinka főzéshez ujonnan kigondolt kukoriczát és más mindenféle gabonát daráló, egy emberrel forgatható krumpli törő, mellyel más pálinkának való gyümölcsöt is törni lehet. Az ezeket készítőnek lakása és árúhelye vagyon Pesten az országúton a' muzeumnak átellenében 676. szám alatt.

Szijj Sámuel,
polgári erőmüvész. (1)

(1) **Árverés Lichnovskyféle selyem-juhokra.** Sajó-Vámosi uradalom részéről közhirül adatik, hogy f. e. Szent-Mihály hava 21kén délelőtt, t ns Abauj vármegyében kebelezett *Encs* helységben, *Forró* mellett, nyilvános árverés útján, készpénz fizetés mellett, eladóvá fog tétetni, még tenyésztetésre alkalmatos mintegy 300 anyabirka; 80 jerke és 80 ürü-tokló; 50 kétesztendős ürü, és mintegy

300 idei bárány. Azenkivül ugyan ott 100 darab többnyire egy esztendős hágókos, megszabott áron, szabad kézből lesz megszerezhető. S.Vámoson, august. 21kén 1837. (3)

---

(1) Királyi haszonvételek bérlése. A' méltóságos Keseleökői Majthényi nemzetség részéről ezennel közhirül tétetik, hogy f. eszt. oct. 1ső napján Vörösváron tartandó árverés útján a' következendő királyi haszonvételek fognak az 1838dik eszt apr. 24től számitva, 3 esztendőre haszonbérbe bocsájtatni:

1-szőr A' Vörösvári bolt az ahoz tartozó lakással.

2-szor Az ugyan ottani mészárszék lakással és a' hozzá tartozó 9 hold szántóföldel.

3-szor A' szükséges épületekkel ellátott úgy nevezett zsidóvendéglő.

4-szer A' Budai országútban fekvő úgy nevezett szarvas vendégfogadó, hozzá tartozó szántóföldekkel.

5-ször Solmár helységben való bormérési jus.

A' bérleni szándékozók tehát elégséges vagyonaikról szólló hites bizonyságaikkal és szükséges bánatpénzzel ellátva a' fennirt napon és helyen megjelenni ezennel hivatalosak (3)

---

(1) Uradalom haszonbérbe adása. Tettes ns Bars vmegyében kebelezett *Aranyos-Maróti* uradalom, a' mellyhez *Aranyos-Marót* mezőváros, *Hizér*, *Kelecsény*, *Csarád*, *Szent-Márton*, *Hecse*, *Nagy-Kozmál*, *Kis-Kozmál*, *Velsics* helységek és *Olihó* puszta, tartozók, egészen vagy két darabban 1837dik esztendei october 6kán reggeli 9 órakor Aranyos-Marót mezővárosban lévő uraság kastélyjában tartandó árverés útján a' legtöbbet igérőnek 1838dik esztendei januarius 1ső napjától kezdve 6, vagy több egymásutáni évre haszonbérbe fogadatni. Az uradalom öszveirását és az árverési feltételeket, a' fennkitett Aranyos-Maróti mezőváros uraság kastélyjában lévő házi gondviselőnél átnézhetni. — A' bérleni szándékozók 5200 forintnyi bánatpénzzel ellátva a' kitüzött határnapra és helyre ezennel meghivatnak (3)

---

(1) Hirdetmény. A' nagyméltóságú magyar kir. udv. Kamara' rendelése következésében közhirré tétetik, hogy az Ungvári kir. kam. uradalomhoz tartozó következő haszonvételek, u. m az úgy nevezett veres korcsma, Ungvár városa mellet, és a' Hosszúmezői korcsma, továbbá az Ó-Kemenczei és Kis-Beneznai malom, végre a' fejér hajó czimü Ungvári vendégfogadó épületében lévő 4dik szám alatti bolt f. e. september 6kán az Ungvári kir. kam. praefectusi hivatal' irószobájában tartandó nyilvános árverés utján, ugyan f. e. november 1ső napjától kezdve számitandó egymásutáni három esztendőre a' legtöbbet igérőknek bérbe adatni fognak; melly árverésre a' bérleni szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel olly hozzátétellel hivatalosok, hogy a' fenn-érdeklett malmok bérleti árverésében Israeliták részt nem vehetnek, 's hogy az emlitett kir. kam. uradalom részére nem kedvezően teendő ajánlatok esetében ugyan azon uradalom az illető haszonvételek bérlet dejét csak egy esztendőre terjesztetni engedendi, 's hogy végre a' nyilvános árverés után semminemü ajánlat nem fogattatik el. (1)

---

(1) Hirdetés. A' nmltgú magy. kir. udv. Kincstári Tanácsnak költ Intézete következésében közhirré bocsájtatik, hogy a' Tiszán inneni koronai szabados kerületben fekvő Mátonyosi $60\frac{294}{200}$ külső, Szentai $\frac{1}{2}\frac{100}{00}$ belső, és $66\frac{144}{200}$ külső, Adai $\frac{1}{2}\frac{302}{200}$ belső, Ó-Becsei $4\frac{369}{200}$ belső, és $150\frac{752}{200}$ külső, nem külömben Szent Tamási $\frac{11}{2}\frac{00}{200}$ belső és $78\frac{77}{200}$ külső holdakbúl álló kir. fiscalisi telkek, e' f. eszt. sept. 25dik napján, az Ó-Becsei kincstári tiszttartóságnál tartandó árverés útján a' folyó évi sz. Andráshó' 1től fogva 6 esztendőre kibéreltetnek.

Az ebben résztvenni kivánók a' fennkitett helyen, és napon végrehajtandó árveréshez elegendő bánatpénzzel ellátva, olly hozzáadással meghivatnak, hogy az ebbéli árverési feltételek az emlitett tiszttartóságnál előleg is közöltethetnek. (3)

---

(2) Hizott ürük árverése. Főméltgú Gyaraki herczeg Grassalkovich uradalmai kormányszéke hivatala által ezennel közhirré tétetik: hogy e' f. h. 14kén Pest vármegyében Kakucson 1500 darab jól meghizott ürük szokott reggeli órákban a' többet igérőknek készpénz lefizetése mellett elfognak adatni. A' venni kivánók ezennel illően meghivatnak.

---

(2) Eladó anya birka. 600 nemesitett, és tenyésztésre alkalmas anya-birka eladó Halomegyházi pusztán Pesten alúl másfél órányira a' Debreczeni ország utban Vecsés helység mellett, és helyben a' tulajdonossal áruk iránt értekezhetni. (3)

(3) Jószág-bérlés. 1ször ns Szabolcs vgyében Nagy-Kálló mellett fekvő Kállai- és Császár-szállásoknak azon része, melly néhai mélt. k. Kamarás N.Kállói Kállay Péter urat illette, 's 4451 holdat tészen, minden rajta fekvő gazdaságbeli épületekkel együtt; hasonlóképpen:

2szor N.Kálló szomszédságában fekvő Oros helységének része, melly néhai N.K. Kállay Aloyz úr által használtatott, 's majorsági szántóföldekben és rétekben 760 holdat tesz, a' rajta lévő gazdasági épületekkel együtt, f. esztendei Sz. Mihály naptól kezdve 6 esztendőre fognak árendába bocsájtatni.

Az árverés N.Kálló m.városában f. e. sept. 18kán a' tiszttartó házánál fog tartatni, a' hol a' feltételeket is láthatni. (3)

---

(2) Hirdetmény. A' fő mélt. m. k. udv. kanczelláriának f. évi majus 5kén költ kir. Rendeleténél fogva köz hirré tétetik, hogy a' mlgos Keresztszeghi és Adorjáni gr. Csáky Sándor úr zár alatt lévő javaihoz tartozó és t. n. Zabolcs megyében kebelezett Ó Fejértói egész uradalom az ottan találtató uradalmi épületekkel, gazdasági eszközökkel, szarvas marhákkal, sertésekkel, juhokkal és mindennemü haszonvételekkel, mint szinte a' Bihar megyében kebelezett Margithai másik uradalomnak eddig házi gazdálkodás alatt volt minden részei, f. esztend. october 9kén sz kir. Debreczen városban a' t. tiszántuli kerületi királyi Tábla házánál délelőtt 9 órakor, mindenik uradalomra nézve külön tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe ki fognak adatni, még pedig az Ó Fejértói uradalom ugyan jövő 1838 jan. 1ső napjától számitandó 6 évre, a' Margithai másik uradalom részei pedig épen azon időtül kezdendő 4 esztendőre.

Summás állománya a' bérbeadandó javaknak, nevezetesen:

a) Az Ó Fejértói uradalomban. Majorsági szántóföldek a' Pócsi járásban mintegy 355½ h.; a' Darnkúti járásban mintegy 371½; Lencsedi, Ligethi és Korhányi nevet viselő irtásföldek, mintegy 1771 együtt mintegy 2704½ hold; majorsági kaszáló mintegy 443 embervágó, jobbágysággal közös legelő, mintegy 437 hold az erdő, mellynek kimutatandó része legelőnek használtathatik; vágásokra lévén felosztva, minden évben vágás alá jön 65 hold; szőlőföld mintegy 194⅞ hold; nádió-rét mintegy 280 hold; — fel telkes jobbágy 73, zsellér 75. Az Ó Fejértói korcsmáltatásért, 's ahoz kapcsolt jogokért fizetnek a' mostani haszonbérlők 1770 vfrtot, — a' száraz malmokért 90 köböl gabonát, a' magyi korcsmáltatásért, vizi és száraz malmokért 260 vfrkat. Lábas jószágok, birka, juh mintegy 2000 darab, jarmos ökör 34; gulyabeli szarvasmarha 80, fejér bagoner sertés 300, fekéte mangolicza-sertés ismét 300 darab.

b) A' Margithai uradalomban. Az udvarbirói és kertész házak, alkalmas lakszobákkal, istállókkal, kertekkel és üvegházzal; pintérház műhellyel színnel és egy nagy kőpinczével; — major, szükséges lakhelyekkel, két rendbeli nagy istállóval és a' csürös kertben lévő csürrel; kondás ház, ehez szükséges istállókkal. Két juhász ház, három nagy juh akollal és egy fészerrel; — patika és kovács házak, majorsági szőlők és pedig kalvaria nevü két szüretelő színnel, sajtókkal, mintegy 300 kapás, a' Rózsa nevü szüretelő színnel és sajtókkal, mintegy 150 kapás. Majorsági szántóföld 255 hold, kaszáló mintegy 689¾ hold. A' házi gazdálkodás használata alatt lévő legeltetés joga. Az erdő, mellynek kimutatandó része legelőnek használtathatik, vágásokra lévén felosztva, minden évben vágás alá jön 32 hold, mellyből az uradalom némelly részeit jelenleg bérbe tartó Mayer Mózses Izraelita uradalmi felügyelés alatt, és maga költségén 's maga részére kivágat 400 öl tüzi fát, a' mi ezen felül marad az is a' jelen bérlethez tartozik. — Jobbágyság. — Margithán vagyon 614 ház 20¾ teleknyi urbéri földdel, mellyek után 1079 marhás és ide véve a' lakók szolgálatját is összesen 11,498 gyalognapot szolgálnak; az urbéri földektől pedig kilenczed dézmát adnak. A' Genyitei és Lúki jobbágyok pedig évenként 1566 gyalog napi szolgálatot tesznek, de ezek dézmát nem adnak. Kész pénzbeli jövedelem évenként mintegy 2750 vfrkat. Lábas jószágok: pepinerbirka 258, selymes 2080, — jármos ökör 8, igás ló 5, szamár 4 darab; gazdasági eszközök, ugymint szekerek, ekék, hordók, kádak 's a't. — mellyek az annak idején készitendő számbavételi jegyzékben, bővebben foglaltatni fognak. A' kibérlés többi feltételeiről a' netalán tudni kivánók az alúlirott által értesülhetnek. — Mind azok tehát, kiknek az itt megirt tárgyak iránt haszonbérlői szerződésre lépni kedvök leend és arra megkivántató értékbeli birásokat bebizonyitandják, az emlitett napi és helyi árverésekre 1000 pengő frt bánatpénz letétele mellett ezennel meghivatnak.

Költ Debreczenben, junius 27-én 1837.

Nyittra-Ivánkai Vitéz György,
mint legfelsőbb helyen kinevezett Zárnok. (3)

)(0)(

Folyó évi October' 21-dikén

megmásolhatatlanul végre fog hajtatni

a' 847 és 849 szám alatti Bécsi 2 házak' sorshúzása.

mellynél

minden nyereség kész pénzben áll and,

minden nyeréseket kivéve a' közönséges sorsokkal.

Az első főnyertes kapja a' 847 szám alatti pompás házat,

mellyért váltságul ajánltatik **200,000** for. v. cz.;

a' második főnyertes a' 849 szám alatti szép házat,

vagy váltságul **50,000** for. v. cz.

A' többi nagy és számos nyereség, mind kész pénzben

25,000, 12,500, 6,500, 5,000, 4,000, 3,000, 2,500, 2,250, 2,000, 1,750, 1,500, 1,000, 500, 'stb. és

4,000 darab arany,

teszen a' kész pénzbeli váltság-summával együtt

507,500 for. v. cz. vagy **203,000** for. pengő pénzben.

A' veres ingyen-nyerő sorsok, valamint a' sárga jutalom-sorsok külön nyerendnek, kizárva minden közönséges sorsokkali nyerteseket,

165,000 forintot v. cz.

A' következőkből kitetszik, hogy az eladó sorsok' száma öszvesen csak 132,000 darabot tesz.

Hogy azon 507,500 forintnyi nyereségek, mellyek e' lotteriában foglaltatnak, mindnyáján kész pénzben állanak, 's abban semmi névszerinti becsü sorsok nem kináltatnak.

Hogy 40 eladó sorsok' vételénél, 8 veres ingyen-nyerő- és egy sárga jutalom-sorsot kap az ember, melly utóbbinak legalább 2 darab aranyat kell nyernie.

Hogy ezen sárga jutalom-sorsok, valamint a' veres ingyen-nyerő sorsok is, mellyek minden fő- és mellék-nyerésekre is játszanak, különösen 165,000 forintot nyernek, mellyek közt egy 25,000 forintot nyerő, ki ezenkivül még 500 sárga jutalom-sorsot kap, mellyeknek legalább 1000 darab aranyat kell nyerniek; 's hogy az e' szerint 500 sorsával még minden fő- és mellék-nyerésekre is játszik.

Egy sorsnak árra 12½ for. v. cz.

Coith Dl. fia és társ.

Singerstrasse 894 sz. saját hazában.

Sorsokat vehetni **Pesten Liedemann J. S. Fridrik** nagykereskedő' irószobájában és **Liedemann B. Ferencz** rőfös kereskedésében, „a' szép magyarnéhoz."

Pénzfolyamat: Bécs, sept. 2kén: 5 pctes statuskötelez. $105\frac{1}{4}$; 4 pctes stat.köt. $100\frac{1}{16}$; 3 pctes stat.köt. $78\frac{5}{16}$ | 1820ki stat.kötelez. 230; $2\frac{1}{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. bankrészvény $1379\frac{7}{10}$.

Gabonaár: Pesten, sept. 5kén, váltógarasban: Tiszta-buza 80—60; kétszeres $53\frac{1}{3}$—50; rozs 38—$36\frac{2}{3}$; | árpa $26\frac{2}{3}$—21; zab $18\frac{2}{3}$—16.

Dunavizállás: sept. 3kán: 6′ 1″ 6‴ — 4kén: 6′ 4″ 3‴ — 5kén: 6′ 11″ 3‴ — 6kán: 7′ 4″ 0‴.

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

21. Szám. Pesten szombaton Szent Mihályhó' 9kén 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; szász király Ő Felsége hazánkat meglátogatni szándékozik; Juranics püspök' temetése; Jezerniczky Mihály szerencsétlen halála; bányászati közlemények; pesti gyapjuraktár; 'sat.) Nagybritannia (Peel és Court; Themse-tunnel; 'sat.) Franczianország (vasut; Lajos-kereszt; Harispe gral; cholera; 'sat.) Amerika. Olaszország. Oroszország. Portugallia (új ministerium; 'sat.) Németország. Hollandia (belga hollandi ügy; 'sat.) Spanyolország (Escalera generál katonái által megöletik; hadi üzenetek; madridi levelek; 'sat.) Kereskedési hírek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. k. apostoli Felsége az erdélyi k. udv. Kanczellária' elnökét, báró Miske József urat, statusministerré kinevezni; báró Bruckenthal József tartományi főbiztos, és Béldi István kormányszéki tanácsos urakat pedig nyugalmazni, az elsőbbet ausztriai csász. Leopold-rend' közép, az utóbbit ugyanazon rend' kis keresztjével kegyelmesen megajándékozni; nem különben a' statusok' választása következtében Kornis János grófot, az erdélyi kormányszék' alelnökét, kormányzóvá; Nopcsa Eleket, a' rendek' elnökét, erdélyi k. udv. főkanczellárrá; gróf Rhédey Ádámot, a' k. tábla elnökét, kincstárnokká nevezni; gróf Lázár Lászlót, eddig tartományi kanczellárt, e' hivatalban megerősíteni, továbbá Bedeus Józsefet, az erdélyi u. kanczellária tanácsosát, tartományi főbiztossá, Augusztinovics Pál kormányszéki tanácsost pedig, a' számvevő-hivatal elnökévé kinevezni; Gál Lászlót, Szentgyörgyi Imrét, Conrád Andrást, eddigi kormányszéki tanácsosokat, tisztségökben megerősíteni, végre báró Bruckenthal József és gróf Mikó Imre udvari titoknokokat, ugyszinte báró Kemény Ferenczet, nem különben Papp Sámuel és Lészai Lajos kormányszéki titoknokokat, valóságos kormányszéki tanácsosokká kinevezni, 's Donáth Eleket, a' statusok' választása' következtében, ideigleni országbírói hivatalában megerősíteni méltóztatott.

Ő cs. kir. Felsége aug. 10d. legfelsőbb határozatában a' Győrffy József úrnak nyugalmazása által megüresült kassai kam. igazgató-tisztségre m. k. udv. kam. tanácsosi ranggal és czímmel Ungvármegye' volt alispányát Petrovay István urat méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő Felségének, a' szász királynak, ki, mint tudva van, Carinthiában hirtelen betegségbe esett, de már meggyógyulva Százországba visszatért, szándéka volt Magyarországot is, nevezetesen pedig annak éjszaki részét 's bányáit, 's kiváltképen füvészi, ásványi és bányászi tekintetben meglátogatni (a' király jeles botanicus, mineralogus és bányászértő) megvizsgálni. Ezen szándékát egy honi tudósunkkal, kivel tudós dolgokban levelezni méltóztatik, közlötte, 's neki több kérdéseket tett Magyarország felől, mellyekből az tetszik ki, hogy Ő Felsége édes Hazánkat jól ismeri, saját tapasztalásból még jobban ismerni vágy. Csak 12 napig volt szándéka éjszaki Magyarországban mulatni. Ezen Magyarországi utazásból ugyan semmi sem lett, de a' német példabeszéd azt mondja: Aufgeschoben ist nicht aufgehoben (a' mi elmult, nem marad-el). Talán jövő évben lessz szerencsénk, Ő Felségét, a' Szász királyt honunkban látni.

— y.

Győrből Mélt. Juranics Antal elhunyt püspökünk, kir. tanácsos, Vecse-szék főispánya és collatora 1825. aug. 30d. iktattatott e' megyében főpapi hivatalába; 's 12 év' lefolyta után ugyan e' napon tétetek örök nyugalomra. Fényes volt beiktatása, de fényes halotti pompája is a' már jobb életre költözöttnek; ki tatai kerületéből haza tértével csak hamar betegségbe esvén, mult aug. 26d. a' halotti szentségek felvétele után, a' főtiszt. káptalan jelenlétében délutáni 1 órakor áldozott, 's szelíd lelkét, életének 70dik évében csendesen kiadta. A' temetés' említett napján reggeli 9 órakor veszprémi püspök Kopácsy József úr ő excja számos és igen fényes segéd szolgálattal a' 200nál nagyobb számmal jelen volt papságtól kísértetve a' székes egyházból a' püspöki kastélyba ment, hol a' püspöki kápolnában 3 nap pompás gyász-alkotmányon kiterítve volt holt testet megszentelé, melly innét fekete takaróju hat ló általvont gyászkocsin a' belső városon keresztül minden tornyokbeli harangzúgások között a' székes-egyházba vitetvén, ott örök nyugvó helyére tétetett. Ezt követék a' requiem és szokott megszentelések A' pompás halotti menetet ünnepélyesíték: veszprémi püspök ő excján kívül főtiszt. Villax Ferdinand, Zirczi praelatus, 's főtiszt. Gyöngyössy Pál csornai prépost, Sibrik Ferencz csatári apát és Frankl Márton ráthoti prépost urak; főtiszt. Juranics László pécsi kanonok úr, az elhunyt püspöknek idősb testvére, több kanonok 's plébánus urak, sz. Benedek rendü szerzetesek, carmeliták mind a' két

evang. és görög nem egyesült vallásu papok, megyei és városi tisztviselőség, az itteni k. akademia professorai, nemesek és tisztesb ranguak, a' díszes öltözetü polgári katonaság vezéreikkel, a' püspöki uradalmi tisztség, vecsei nemesség 's az elhunytnak sok jobbágyai, közöttök a' szigeti izraelita község is, 's e' városból és vidékéről minden rangu számos sokaság. Az elhunytnak pompás halotti szertartása october 13dikán fog tartatni. Buzgó volt minden hivatalos foglalatosságiban, nyájas, nyiltszivü, a' szegények' felsegítésére kész. Több egyházakat 's oskolákat ujonnan építtete, 15 szegény tanulót püspöki lakában táplált 's a' győri szegények' intézetének 800 forintot adakozott évenként. Mélyen fájlalják elhunytát tentisztelt testvére, a' főtiszt. káptalan, és az egész egyházi megye, ismerősi, baráti és minden jók; áldják emlékezetét a' szegények, árvák 's jobbágyai, szolgái, kikkel jót tenni élte legszerencsésebb órái közé tartozott. Néhai püspök ő mltgának rövid életrajzát imitt közöljük:

Juranics Antal született 1768 máj. 26d. Kaposvárott Somogy vmegyében ama derék szigeti hős' jeles ivadékából. Az alsóbb oktatást születési helyén, majd Keszthelyen és Pécsett nyeré; a' filozofiát Pozsonyban tanulá. A' növendék papság közé Pécsett felvétetvén, Pozsonyban a' középponti nevelő intézetben végzé kitünő előmenetellel theologiai pályáját. Visszatérvén megyéjébe, Battaszéken és Pécsett két évig viselt káplányságot; gróf Eszterházy Pál püspök' udvarába hivatván, két esztendeig vala titoknok Szányi Ferencz nagyprépost és káptalani főhelytartó mellett, ki később rozsnyói püspökké nevezteték. Kilencz évig Hosszu-Hetényben, majd 1806ban pécsi kanonokká neveztetvén, e' székesegyházban 8 esztendeig folytatott kitünő buzgósággal plebanusságot. 1811ben akkori pécsi püspök Király József által püspöki helytartóvá választatván, e' hivatalt 11 évig vitte, mindég híven. 1822ben helytartói tanácsossá nevezé a' királyi Felség; melly tisztében a' papság és egész ország jogait és érdekeit szivén viselé. — 1825ben jött mint püspök a' győri egyh. megye' kormányzására, mellyet 12 évek alatt sok érdemekkel tetézve viselt.

Rozsomolnok, augustus' 25. Gyakran látjuk a' privát-életben, hogy sok földbirtokos legszebb jószágát egészen müveletlenül hagyja, és szorgalmát sokkal csekélyebb és kevésbé érdekes dologra fordítja! — Ugyanaz történik gyakran az országtudományban; 's méltán véljük nemzetünkről is a' bányászatra nézve ezt állíthatni, még pedig eleitől fogva; mivel a' bányászatot, holott ez a' világnak leggazdagabb 's legérdekesb jövedelemforrásaihoz tartozik, idegen gyarmatosokra, főkép a' szorgalmas szászokra bizá. De habár megfogható is, hogy Scythia' ivadéki, kik rónaságaikat 's pusztáikat annyira szeretik, hogy már egy tág völgy is szorongatja keblöket, nem birathattak reá, hogy a' fris levegő' szivásáról lemondván, éltöket sötét, nyirkos, egészségtelen földalatti üregekben töltsék: mégis csakugyan megfoghatatlan a' nemzet' müvelt, törvényhozó osztályának azon csekély részvétele, mellyet e' nemzeti kincsnek szentel, 's azon hanyagság, mellyel bányamüvelő polgártársai iránt szükségeikben és bajaikban viseltetik. Uj korszak kezdődik a' bányászatra, valamint mindazon iparágakra nézve, mellyekben vegytan (chemia) 's erőmütudomány (mechanica) játszanak szerepet; a' legkedvezőbb körülmények jőnek-össze. Lobkovitz Auguszt Longin herczeg' kineveztetése által az összes pénzügy és bányászság olly igazgatót nyert, ki ez időpontot használni tudandja; ki a' fejdelem' és bányászati közönség' bizodalmát egyenlően nagy mértékben birja; erdőpolgári rézkohok' (Kupferhütte) létesülte, majd minden ércz' árának felrugtatása 's azon kilátás, hogy Miksa király' elavult bányász-törvénye helyett nem sokára új törvénykönyvet nyerendünk, gyönyörű reményeket nyujtanak a' lehanyatlott bányászat' felvirágzására. Már ezelőtt 200 évvel egy Lobkovicz nagy érdemeket szerzett magának a' magyarországi bányászság körül, miért is honosítást (indigenatus) nyert. Minden arra mutat, hogy őt unokája sokkal felülmulandja, kinek a' bányászati segédtudományok' minden ágaira kiterjedő alapos ismereteit csak ritka szerénysége haladhatja felül. A' férfikor' teljes erejében, munkához edződve, egyszerű de méltóságos magaviselettel, szilárd de nem makacs charakterrel birva mintegy arra születettnek látszik, hogy az ország' bányászatát soha el nem ért fényfokra emelje. Nem akarván idegen szemekkel látni, idegen fülekkel hallani, egyoldalu értesítésekre egyoldalu rendszabályokat elővenni, egy vizsga-utat tőn Magyarországba, 's legelőbb is Nyitrán keresztül Selmeczre, hol mindent szemügyre vőn 's az ülésben az elnökséget vivé, innen Beszterczebányán 's Ujbányán keresztül Tiszolczra ment, hol gróf Nyáry szomolnoki főügyelő és Stökl törvénykezési előadó urak által fogadtaték; augustus' 20dikán Pelsőczön keresztül, hol a' városi tanács és vármegye' rendei fogadák, aztán Rozsnyón, hol a' püspök üdvözlé, Hoszurétre érkezett, gróf Andrásy Györgynél (ki most a' felső-magyarországi erdőpolgárság' képviselője) vevén éji szállást, 's más nap a' házi gazda', gróf Andrásy Károly' és mások' kíséretében a' szépen kivilágított és hangászkarokkal tölt híres aggteleki barlangba ment, egy uttal

gróf Andrásy György' dernői vashámorát és Krasznahorka várát is meglátogatá, mellyből a' 3—400 éves ágyuk a' legfelségesb viszhanggal dörgék leüdvözlésöket; a' körösleg fekvő magas havasok pedig örömtüzzel valának megvilágítva. Augustus' 22kén az ugynevezett Ökörhegyen keresztül lovagolt a' herczeg Szomolnokba, hol még az nap megnézte az amalgamázást, a' kohokat, az új főügyelő (gróf Nyáry) által behozott ujdon épült nagy és a' legkésőbb unokákra számított kavics-kimosást 's Pribila főbányaigazgatótól tetemesen javitott czementeket. Noha a' hg minden szertartás' elmellőzését kikérte, a' bányásznép még sem tartóztathatá magát sem itt sem Selmeczen, hogy első estve héver-menetet igen szép néma-ábrázolatokkal (tableaux), másodikán pedig az ülőn álló kalapács körül hévertánczot ne járna. 23kán kilencz olvasztó-huta és a' bánya-üregek megjárattak. 24kén Göllniczet látogatták-meg, hol ezernél több erdőpolgári héverek tisztelkedtek. Azután a' híres László fiókbánya-csatornába leereszkedtek és a' Phönix hutát meglátogatták, hol hat roppant rézkemencze az egész vidéket füsttel borítja, melly büdös ugyan, de nyereséges. Lucri bonus odor. Az erdőpolgárság bőven tisztelkedék diadalkapukkal, kivilágításokkal, átlátszó képekkel, felirásokkal, héver, díszmenetekkel stb. Az egészet két pompás lakoma rekeszté-be, melly alkalommal a' herczeg által felköszöntött áldomások mindenkit még inkább meggyőztek a' felől, mennyire szivén fekszik a' herczeg elnöknek a' bányászat' felsegélése. — Minden csak valamennyire nevezetes kincstári 's erdőpolgári bányák' meglátogatása után Szomolnokon keresztül Aranyicskára kocsiztak, hol a' gyönyörű dárdafényes (antimonialis) ezüst-érczek a' status' gazdagságát nevelik. Ott még vasárnap mulatand a' herczeg 's azután Kassát látogatja-meg, 28kán Eperjesre ér, a' sóvári sófőzést megszemlélendi, Sáros-Patakra menend, onnan pedig Mármarosba, Erdélybe 's a' Bánságba, mindenütt megvizsgálandó osztályzata' tárgyait. Végre itt még megjegyzem, hogy 1804ben a' szomolnoki járás esztendőnként 15—16,000 mázsa rezet adott, azután évenként hanyatlott egész 8—9000 mázsáig. 1823 óta növekedik ismét a' mennyiség 's jelenleg megint 25,000 mázsához közelít. De 100,000 mázsa is állítathatnék-elő, ha kedvezőbb körülmények megengednék az érczek' kimeríthetetlen sokaságának haszonra-fordítását. Hirnök.

A' gazdasági tudósítások' 1só füzete, mellynek ára közönséges példányonként 40 kr., velin papiroson 50 kr. ezüstben, ezentúl nem csak alulirottnál, hanem Pesten Eggenberger József 's egyébb. könyvárusnál is, a' vidékeken pedig szinte mind azon hiteles könyvárusoknál találtatik, kik Eggenberger úrral kereskedési viszonyban állanak. Azon tisztelt hazafiak, kik e' részben a' közügynek elősegitő fáradozásaikat szentelni készek, méltóztassanak szándékokról alulirottat akar levélben, akar megbizottjok által értesiteni. Pesten September' 5kén 1837.

Kacskovics Lajos gazd.
egyesületi titoknok (lakása Zöldfa utcza 373).

A' „Gazdasági Egyesület" gyapjuraktárába m. h. 25től 29ig Csáky Károly gr., Kenéz Mihály, Izdenczy József b., 's Péterffy Ferencz uraktól összesen 393,163 font gyapju érkezett, mellyből összesen ugyanazon időhatár közt 129,690 font kelt-el.

B. Gyarmat aug. 29kén. A' nógr. ág. hitv. esperestség ma tartotta itt választott felügyelője' Kubinyi Ágoston ur' hivatalába diszes beiktatását. Magyar istentisztelettel kezdeték az ünnepély Kithka János legéndi hitszónoklatával; 's Walentinyi János főesperes magyarul üdvözlé 's iktatá-be a' választottat, 's magyarul tette-le a' hitet 's magyar beszéddel foglalá-el székét a' beiktatott.

Pest sept. 4kén. A' pesti ágost. hitvallásu gymnasiumnál Fábri Pál tizenkét évig dicséretesen 's megelégülésre folytatott tanitópályájáról lemondván, mult aug. 20án tartott egyetemi gyülésben rectorrá 's költészi és szónoklati tanitóvá szótöbbség által Taubner Károly ur választatott, ki folyó hónap' 9kén iktatott hivatalába.

Balassa-Gyarmat: F. e. aug. 20kán Nógrád megye RRdei a' következő napon tartandó közgyülésre összejövén, egyik köz tiszteletü szolgabirájok jezerniczei Jezerniczky Mihály 20kán esti 7 órakor az Ipolyban több ismerőscivel fürödvén, egy örvénytül elkapatott, 's társai 's majd ugy szólván a' fél város segitsége által sem huzathatott ki elébb a' sötét mélység gyomrából, mint éjfélutáni 1 órakor. 'S igy 6 óráig levén a' viz alatt, a' megye közönsége, édes anyja 's 5 élő testvérei szomorúságára 's fájdalmokra, az egészség 's testi szépség teljes fényében diszlő férfiu, virágzó életének 27ik évében élni megszünt. Harmad napra, az az aug. 22ikén Balassa-Gyarmathoz szomszéd Szügy helységében az ágostai hitvallásuak szertartása szerint, illő fénnyel a' helybeli nemzetségi sirboltba takarittatott-el, melly alkalommal két velős 's igen szivreható magyar beszéd tartaték. J..r.

Pesten a' mult augustus hónapban született 132 fiu,- és 120 leány-gyermek; házasságra lépett 53 pár.

NAGYBRITANNIA.

A' Standard szerint hirlelik, hogy Orleans hg. még e' nyáron nejével együtt látogatására lenne a'

)(

királynénak. — London községi tanácsa e' napokban a' királyné tiszteletére nov. 9kén adandó ünnepies lakoma előkészületeiről, 's közöttük a' kényes kérdésről tanácskozott, a' Guildhalle nagy teremében kell-e karzatokat felállítatni. Utolszor 1814ben a' szövetséges hatalmaknak adott a' city illyes lakomát (IV. Vilmosnak nem engedték-meg tory ministerei a' city meghivását elfogadni) 's akkor karzatok is voltak a' teremben; de e' példa utánzása ellen az a' kifogás tétetett, hogy a' karzatok igen megszűkítenék a' teremet, a' jegyek kiosztása kellemetlenségekkel lenne összekötve, 's ha nézők is bocsátatnának-be, úgy jőne-ki, mintha Ő Felségét mutogatnák. Ezen okoknál fogva, 66 szózattal 62 ellen meghatároztatott, hogy karzatok nem csináltatnak, 's a' ministerek és követek nejei sem hivatnak-meg.

Sir R. Peel tamworthi beszédében állítá, hogy kisöccsének A'Courtnak elválasztását se befolyásával se vagyonával nem gyámolította. Townsend kapitány pedig meghazudtolta ezen ünnepélyes állitást. Napfénynél világosabb, mondá egy lakomakor, hogy sir R. Peel titokban mindent elkövetett A' Court kapitány elválasztatásaért 's az ő megbuktatásaért.

A' Themse-tunnelbe aug. 23kán ismét berontott a' víz, mikor a' munkások mind benne dolgoztak; szerencsére még is egy sem halt oda, az okozott kár sem igen nagy. Brunel úr előre számolt ez esetre, 's azt nyilatkoztatá, hogy a' tunnel második felében (a' vízmeder középpontján túl már 150 lábnyi kőfal van készen) még egyszer legalább meglátogattatik a' Themsetől. A' Courier egy különös felfedezést említ, miként e' tunnelben a' munkások tűz- és víz-veszélynek vannak kitéve. A' folyam lecsapása ugyanis rosz gázt fejt-ki, 's mult hónapban egykor szünetlen szivárgott-be a' víz-anyaggáz, 's nehány percz mulva meggyúlt; néha több munkások égtek, 's e' gáz gőzölgése igen ártott egészségöknek. — A' Themsén aug. 23kán egy lőporral rakott hajó levegőbe repült, egy kereskedő brigg pedig mellette elsüllyedt. Az eldurranás éppen égi háborúkor történt, 's úgy hiszik villany gyújtotta-meg a' lőport. — Wolwich királyi fegyvertárában 24 ezer ágyu és mintegy három millio ágyugolyó 's bomba van, ámbár a' 22 évi béke alatt több ezer ágyu eladatott belőle, 's ez még csak kis része a' britt nemzet hatalmas segédforrásának. — B. Stephens úr „a' baski tartományok" czímü könyvében mondja, hogy a' spanyol polgárháboru kezdete óta a' két részről 70 ezer esett-el; a' carlista seregben alig találni 40 éves férfit, a' nagyobb rész 17—25 évü.

A' Scotsman jelenti, hogy Edinburg Hume Józsefet, a' szigorú takarékosság mellett buzgó népbarátot, a' szabad elvekhez hű ragaszkodás által szerzett érdemének elismeréseül, polgári joggal ajándékozta-meg. — Durham grófságban aug. 23kán az uralkodó királynéhoz üdvezlő, az özvegy királynéhoz sajnálkozó felirás határoztaték. Régi szokás szerint Londonderry marquisnak, mint legkitünőbb személynek kellett volna felirási javaslatot tenni, de ő nem hívatott-meg, 's Durham l. szóllítaték-fel javaslat-tételre. Durham l. azonban meghívatá a' marquist, 's sajnálkozék a' történt hibán, de a' marquis viszonzá, hogy örömest engedi-át neki az elnökséget, mivel Oroszországban utaztakor személyesen meggyőződött arról, hogy a' gróf St. Petersburgban Anglia javára 's dicsőségére viselte a' követségi hivatalt. E' hizelgések után Durham gr. felirást javasla, 's Londonderry marquis pártolta azt. Mind a' két lord, a' reformer, ki még nem rég radicalisnak tartaték, és a' tulságos tory, vetélkedve fejezé-ki az ifju fejedelemné eránti hű hódolatát.

Egy „London a' mint van" czímü könyv szerint a' főváros alsó osztályai száz év előtt sokkal jobban szerettek inni, mint most. 1736ban ugyanis 15,839re ment a' kávé, ser 's pálinka-házak száma, lakos 630 ezer volt, kik évenként 7 millio gallon pálinkát fogyasztottak-el. 1835ben 1,776,500 lakos és csak 5000 vendéglő volt, a' pálinka-házak száma kilenczszerte kevesbedett.

Cantonból mart. 25ki tudósításokat ír a' Globe. A' cantoni alkirály megirá a' hong-kereskedőknek, hogy Elliot angol kapitány bebocsátatik Cantonba, az angol kereskedők 's hajósok ügyeinek elintézése végett. A' mákony-kereskedés ujra megindult, miután a' vám-mandarinok és kereskedők egyezésre léptek e' czikktől fizetendő nagyobb adó iránt. A' thee-kereskedés hallgat. — Sir Howard Douglas, a' jóniai szigetek lord-főbiztosa, mindig nagyobb kedvet talál népszerüségével. A' gyülés közelebb egy törvényt fogadott-el, miként a' választók szaporítatnak. Mult évben is hasznos törvények létesültek, mocsarak kiszárítása, földmívelési biztosság kinevezése és bank felállítása iránt.

A' Times Montrealból 's Quebecből jul. 23ki hírlapokat közöl, mellyek szerint az északamerikai lapok által alsó Canadában hírlelt zavargások nem egyebek valának, egy lakomakor Papineau pártja által tartott beszédeknél. Quebec kormánya szigorú rendszabályokhoz nyult, több személyeket elfogatott, 's mint lázitókat perbe idéztetett. Montrealba folyvást gyűl a' katonaság az őrsereg erősítésére. — Új Braunschweig törvényhozó

gyülése elfogadá a' gyarmati ministeriumnak azon javaslatát, miként e' sziget koronai jövedelmei átengedtetnek, olly feltétellel, hogy a' polgári kormányzás költségeiről ezután maga gondoskodjék.

A' würtembergi király aug. 30kán fog visszatérni statusaiba. Ő Felségének ez második látogatása volt Angliában, 's vele igen megelégültnek nyilatkozék. — Philippsthal hg. aug. 24kén elhajózott Antwerpbe. — Ramsgateban készületek tétetnek a' belgák királyának 's királynéjának elfogadásához.

FRANCZIAORSZÁG.

Paris közönsége aug. 26kán utazott legelőször a' vasuton. Néző annyi csődült-össze, hogy sokan el is ájultak a' szorongásban. Rothschild úr is majd agyon nyomatott. Egy jegyért némellyek 60 francot is fizettek. — Lajos keresztjének visszaállításáról ismét beszélnek. — Harispe generált a' spanyol határszélen szemlélődő franczia sereg parancsnoksában, a' Siècle szerint, Bugeaud generál váltandja fel. — Roux híres tanító, 's Hotel Dieu első seborvosa, útban van, Bécs, Lipcse, Berlin 's Frankfurt felé. — Louis báró aug. 25kén Paris melletti falusi lakában meghalálozott. — Marseilleben rémítőleg elhatalmazott a' cholera; aug. 20kán 50, 21kén 52 ember halt-meg benne.

Bonából aug. 23kán írják, hogy az alkudozás Achmet beyvel félbeszakadt 's háboru üzentetett neki. Bona vidékén csend uralkodik, az arabok nagy számmal járnak a' vásárra.

Aug. 27kén írja a' Journal du Commerce, hogy a' Constantine elleni expeditio meg van határozva. Ugyanakkor, midőn Damrémont generál ezen expeditióra meghatalmaztaték, Gallois és Lalande admirálokhoz is parancs küldetett, hogy hajóseregökkel Tunist ostromzár alá vegyék, mert bizonyos hír szerint a' Konstantinápolból Constantine segítségére küldött seregcsapatok ott fognának szárazra szállítatni. — Abd-el-Kader könnyelmü 's rosz szívü öccsét, ki Medeahban sok igaztalanságot követett-el, 's Blida lakosaival azt hiteté-el, hogy e' város az emirnek jutott, elmozdítá Medeah beységétől, 's El Barkanit tette helyére, ki az igazgatásban jobb és igazságosabb.

Guizot úr, mond a' Courrier, hasztalan igyekezett a' kamara eloszlatását elhalasztatni; mert a' ministeri tanács meghatározta e' rendszabályt, 's az illető rendelet september első napjain meg fog jelenni a' Moniteurben. — Hayti respublikával némi viszálkodások forognak-fen, 's a' Temps azt nyilatkoztatja, hogy Haytit kötelességének teljesítésére szorítani legjobb eszköz volna, ha Mackau admiral hajóseregével a' respublica kikötőjit ostrom alá venné, 's nehány bambát repítetne beléjök.

Bonából aug. 22kéről így írnak: A' bőszke Achmet Damrémont generált sokáig várakoztatja felelet után, 's némelly scheikek olly hírt beszélnek, miként a' bey a' vele tartó fők előtt azt nyilatkoztatta volna, hogy a' francziák feltételeit időnyerés végett elfogadja, de mihelyt seregeik visszsza indulnak Francziaországba, azt cselekszi, a' mi neki tetszik; e' tanácsot parisi kémje, Hamdan-ben-Othman-Khodscha nevü mór, adta, olly reménységgel, hogy a' kamarák jövő évben nem igen fognak ismét 14 milliót szavazni táborozásra. A' dreani táborba jövő arabok is csak Achmet nagy hadi készületeiről beszélnek, ki a' budschiai kabylokat és saharai beduinokat Constantine vidékére gyűjti. Bujtogatóji 's nehány felbérlett marabut az Atlas völgyeiben szent háborút hirdetnek. Zsoldosokat ugyan talál Achmet, de lelkesedést hasztalan igyekszik gyulasztani; legfeljebb nehány vakbuzgó, a' keresztények elleni gyűlölségből, kel-fel mellette; az ő török származása 's kegyetlen uralkodása sok törzsök főjét elidegenítette tőle, kik öt év óta szünetlen unszolják a' francziákat a' Constantine elleni háborúra. Damrémont generál igen hibázott, hogy Achmettel alkudozásba ereszkedett; mert ez által Francziaország párthívei elrémítettek, kik Achmetet ugyan gyűlölik, de haderejétől 's boszszujától rettegnek. Constantine vidékén kedvező érzelem mutatkozik Francziaország iránt, minthogy az ottani lakosok földet mivelvén, állandó honhoz vannak kötve, mi szellemöknek békés irányt ad. Constantine tartomány azé, ki a' törzsököket anarchiától és ellenség dulásától megvédeni képes; a' lakosoknak mindegy, akár Francziaország, akár Achmet bey vigye a' rendőrséget, mert ők csak békét és védelmet kivánnak.

Esnaudesban (alsó Charente megyében) nem rég egy három fontos meteorkő esett-le, 's a' parasztok, kik azt felvették, villanyos csapást érzettek. A' kő, leestekor széthasadt, 's darabjai Bordeaux természettörténeti tárába küldettek.

A' cassatioszék Donnadieu generálnak kérelmét a' parisi k. törvényszék itéletének megsemmítése iránt, melly őt a' régi Európáról és korunk királyairól 's népeiről írt könyveért két évi fogságra 's 5000 fr. birságra itélte, visszautasítá.

AMERIKA.

A' seminola indusokkal még véget sem ért a' háboru, 's az egyesült statusok, mint Uj-yorkból aug. 1jén írják, ismét új háborúba keverednek a' többi indusokkal, kik 1822ben kötött és tavaly megujított egyezésnél fogva a' Mississippiig terjedő földet az egyesült statusoknak engedték, olly feltétellel, hogy azért évenként bizonyos summa pénz, dohány, só 'stb. adassanak nekik. A' kitűzött ha-

tárnapra 400 indus megjelent Rocky-Islandban, az egyezéskor igért dolgokat átveendő, de ott semmit, 's a' kormány részéről még ügyvivőt sem találván, nagy haragra lobbant. Az ellenségeskedés, mondják, már el is kezdődött. — Uj-yorkban egy német reformált egyházban jul. 24kén két vetélkedő pap, 's ezek párthivei között, verekedés támadt a' szónokszék miatt, mellyet hol az egyik, hol a' másik fél foglalt-el. A' csata botokkal 's bunkósokkal folytattaték, míg nem lárma-harangra a' szivattyúk odavitettek, 's a' csatázók tüze víz-sugarakkal eloltatott. A' rendőrség végre mind a' két pártot kiutasítá az egyházból. — St Lousi tudósítások szerint a' nyugoti statusokban igen szaporodnak a' német lakosok; a' német classicus irók nagyon kapósak, sőt az 1838ki zsebkönyvek iránt is tétettek megrendelések, St. Louisban pedig közelébb német könyvkereskedés fog felállítatni.

A' True Sun Rio-Janeiróból jul. 4ki híreket közöl, mellyek szerint Brasilia csendes, 's olly intézetek tétettek, hogy a' rabszolgákat, mielőtt a' tiszthatóság által kihallgattatnának, megkorbácsolni nem szabad. A' pénzügyi ministernek a' kamarák elibe terjesztett jelentésében az 183⅝ki jövedelmek 13,663,289 tallérra, a' kiadások 13,622,000 tallérra számitattak, — A' Times Buenos-ayresből maj. 11kén költ levelek után írja, hogy Blanco admiral tetemes hajósereggel szállong Peru partjainál, 's Valparasióból, Blanco generál és Necochea ezredes alatt, hadsereg készül Peruba nyomulni, Flores generál alatt 4000 columbiai katonától gyámolítatva. Santacruz generál martius közepén Boliviának La Paz tartományában volt, attól félvén, nehogy az argentini respublica ez oldalról üssön-be. Ha Ecuador status is háborút üzent Santacrúznak, úgy az ő helyzete igen bajos és kétséges.

OLASZORSZÁG.

Messinai aug. 14ki levél szerint a' cholera Syrakusban mégis erősen dúl, 's megszűnte előtt Caretto general sem akar oda menni, ki seregével most Cataniában áll. Messinában beszélik, hogy a' hadi törvényszék több főtisztet halálra itélt 's agyon lövetett. Az egészségi hatóság, Palermo példája után, a' hajókat kitiltá a' kikötőből, mi az inséget neveli, 's itt is igen félnek a' szűkölködő nép dühétől. — Maltából aug. 16kán írják, hogy ott a' cholera már csaknem egészen megszünt.

Nápoly aug. 19kén. Fridrik ausztriai főhg. a' királyné testvére, Chiatamone k. palotába szállott, 's rövid mulatás után folytatandja utját a' középtengeren, mivel e' hg. tengeri szolgálatra szánta magát. Egy Livornóból érkezett kereskedő hajó, ámbár a' nyavalya ott is újra mutatkozik, szabadon bebocsátaték, 's nagyon kivánatos volna, ha a' kormányok egyszer már átlátnák, hogy a' vesztegléses és elzárások semmit sem használnak.

OROSZORSZÁG.

Császár 's császárné Ő Felségök aug. 12dikén hagyák oda Zarskoje-Selot. A' császár este utnak indult a' déli tartományok felé; a' császárné pedig reggel Moskauba utazott, onnan a' déli tartományokba menendő.

PORTUGALLIA.

Lissaboni aug. 9diki levél szerint a' revolutio igen lassan fejlik-ki. Saldanha nagy óvakodással munkálódik 's csak annyit tudni róla, hogy Schwalbachal egyesült. A' népség egyik pártal sem tart, a' harczoló felek száma csekély, 's így a' vita eldöntése még sokáig haladhat. Abrantesből aug. 7kén telegraph által üzentetett, hogy a' zendülők Castello Brancóból eltakarodtak. — Oportóból aug. 13kán írja egy angol kereskedő, hogy a' kormány Oportót ostromállapotba tette, a' hírlapokat, egyen kívül, eltiltotta, 's ezen egyben azállíttatik, hogy az angol kormány pártolja a' constitutio elleni lázadást, és hogy Saldanha Angliából 6000 ft. stget kapott, mi az Oportóban tartózkodó angolokat igen elrémítette.

A' constitutio ellenségei, ugy mond a' Sun, a' palotában vannak; a' királyné hozzájok szít, 's csak az ő terhessége tartóztatá férjét a' zendülés vezérlésétől. Az udvarral egyetértőleg munkál a' békétlen nemesség is, melly a' charta diadalmában a' pairkamara visszaállítását látja. A' franczia követ sem henyélt, ámbár a' portugálok Howard de Walden lordnak tulajdonítnak minden szerencsétlenséget, melly tulajdonkép St. Priest grófot terheli. — A' M. Post levelezője aug. 12kén közli az újonnan alkotott ministeriumot. Visconde Sa da Bandeira ministeri elnökké 's tengeri ministerré, Julio Gormes de Silen Sanches igazsági, J. A. de Campos belső ministerré neveztetett; Castro Terceira, J. Oliveira, Visconde Boveda és Perano uu. megmaradtak hivatalukban. Saldanha Coimbrából Oportó felé nyomult, melly, ugy hiszik, megnyitja előtte kapujit, miért Lissabonból gőzhajón 200 katona küldetett Oportóba. Soares Luna ezredes Valença elibe küldetett Sa da Bandeirát felváltani, kinek seregei a' carlistákkal egyetértésben vannak. Almeidában kikiáltatott a' charta. — A' Times lissaboni aug. 12ki levele szerint Saldanha aug. 10kén 400 lovassal 's 300 gyaloggal érkezett Coimbrába, 's ott Setubal báróval egyesült; aug. 11kén pedig sietve nyomult Oportó felé, hova Lissabonból tüstént egy gőzhajó indult-el 260 katonával Luna ezredes parancsi alatt. Sa da Bandeira, a' Va-

lençát ostromló seregcsapatok parancsnokságát Almargen bárónak adván-át, visszatért Oportóba, hol jelenléte sokkal szükségesebb. Oportóban sok gyanús személy elfogatott, 's hadi hajón Lissabonba küldetett.

Lissabonból aug. 14kén ezeket írják: Az oportói posta nem érkezett-meg, mivel az országut Saldanha birtokában van, kit Coimbra igen jól fogadott, 's az egész vidék a' charta mellé állott. Saldanha több felszóllítást bocsáta-ki, serege 500 lovasra és 800 gyalogra szaporodott, 's hogy annál sebesebben nyomulhasson Oportó felé, katonáit öszvérekre, szamarakra és lovakra ültette. Schwalbach 150 emberrel elvált tőle 's egyenesen Lamegóba ment. Thomárból aug. 12kén költ telegraphi üzenet szerint pedig Saldanhának alig van 200 lovasa, gyalogsága is kevés; Coimbrában ugyan nem szegültek ellene, de barátságosan sem fogadták. Ha csak fele igaz is annak, mit Oporto érzelméről mondanak, úgy Saldanha ellenállás nélkül bebocsátatik oda, 's ekkor a' chamorrók sorsa el leszen döntve.

NÉMETORSZÁG.

Münchenben a' tudományok akademiája aug. 25kén nyilvános ülést tartott király Ő Felsége születés- és név-napjának ünneplésére. Ottingen-Wallerstein hg. statusministeren és Wallerstein Károly hgen kívül sok jeles idegenek, mint Dietrichstein Móricz gr. cs. k. titkos tanácsnok Bécsből, számos tanácsnokok és országgyülési követek jelentek-meg ez ünnepélyen. Schelling titkos tanácsnok 's akademiai elnök helyett Dr. Döllinger titoknok nyitá-meg az ülést, a' tudományos nyomozatok mostani állapotját érintő beszéddel. Dr. Lamont a' ködfoltokról, Dr. Fuchs a' föld theoriájiról olvasott értekezést. Végül felolvastattak az akademiának újonnan választott, 's megerősítés végett Ő Felsége elibe terjesztett levelező tagjai.

Wiesbadenben a' nassaui régiség- és történetnyomozó egyesület aug. 24én ülte alapítatásának 15-dik évnapját. Habel, egyesületi titoknok, megnyitó beszédében előadá az egyesület sikeres fáradozásait, literariai kapcsolatait, és a' számos szerzeményeket, mellyekkel a' régiség museuma ez évben gazdagítatott. Müller professor a' tudományos egyesületek hasznairól értekezett. Bornhorst úr a' Wiesbaden mellett történt kiásásokról tőn tudósítást. Új igazgatóság választása után, vidám lakoma rekeszté-be az ünnepélyt.

HOLLANDIA.

A' hollandi lapok is szóba hozák már a' belga-hollandi ügyet. A' Journal de la Hayeban egy czikkely jelent-meg a' Belgiumot illető papirosok átnézetéről, 's az Arnheimi Courant ugy vélekedik, hogy az említett lap ezen átnézetet nem közlötte volna a' külső minister tudta nélkül, egyszersmind azt nyilatkoztatja, hogy Francziaország és Anglia nem hajlandó Belgium és Hollandia egyesítését eszközleni. Az Onpartiydige mondja, hogy Hollandiának és Belgiumnak csak az időtől és történetektől kell várnia ügye elintézését, ámbár ezzel nem elégszik-meg, mert nem lát olly eseteket, mellyek kedvező befolyással lehetnének a' hollandi-belga ügyre. Háborút, mitől a' kabinetek félnek, távolról sem vár, a' toryk diadalom-rivaját, franczia ellenrevolutiót, a' hannoverai király rendszabályát figyelemre sem méltatja. Holland semmi jót sem remélhet az időtől. A' belgák inkább várhatnak; mert ők vasutakat, csatornákat épitnek, míg Holland az ő adósságaikat fizeti, 's erejét vesztegeti a' hadi állapot fentartására. A' kormány ugyan nem gondolkozik Belgium visszakapcsolásáról, 's kész volna Belgiummal egyezkedni; de a' király semmire sem akar addig hajlani, míg kárpótlást nem kap, 's e' miatt szunnyad a' hollandi-belga ügy.

Haagábban aug. 24kén rendkívüli pompával ülték-meg a' király 65ik születésnapját. Javai legujabb hírlapok szerint Fridrik hg. a' thrónörökös ifjabb fija, mart. 6kán megérkezett Makassarba, annak köz intézeteit megszemlélte, meglátogatta Goa fejedelmét is, ki mart. 10kén, országnagyaival együtt viszonzá a' látogatást.

A' király születésnapja nem csak Haagában hanem más helyeken is szíves örvendezéssel ünnepeltetett; de Amsterdamban be kellett fogatni néhány rendzavarót, kik az emberek közé tűzmíveket szórván, sokaknak ruhájit megégették. Constant Rebecque generálhelytartót 's a' tábor tiszti karának főjét, nyugalomra bocsátá a' király.

SPANYOLORSZÁG.

Madridi aug. 19ki levél szerint Mendizabal lebuktatását a' katonai párton kívül a' carbonarik is elősegítették, de ezek egészen más eredményt vártak, mint az 1812ki férfiak elleni visszatorlást. Az új kormany, úgy látszik, eme feladatokat tüzé maga elibe: összebékülés a' mérséklett pártal, közelebbi összebarátkozás Francziaországgal, 's költsön eránti egyezés. A' mérsékletteknek szintugy mint a' tulságos szabadelmüeknek csak egyre levén szükségök, meglehet hogy fegyvernyugvást kötnek, míg költsön által pénz szereztetik.

A' Moniteur illy telegraphi üzeneteket hoz: Bayonne aug. 25kén. Madridból aug. 21kén jelentik, hogy a' ministerium még nincs összeszerkesztve; csak hárman vállalták-fel a' ministeri hivatalt. Nagy pezsgés uralkodik, de zavar nélkül. Esparteró mégis Torrelodonesben van. A' 65 tiszt, kiket

elfogatott, elillant. Zariategui, mint beszélik, visszamegyen az Ebrón. Escalera hadserege Mirandában 's Vittoriában fellázadt; Escalera megöletett katonájitól, azért hogy a' carlisták után Segoviába menni nem akart. Oyarzunban is felzendültek a' chapelgorrik hátralevő zsoldjokért; de aug. 23kán lecsilapitattak. Pamplonából aug. 24kén 130 legény a' segédseregtől, fegyverestől együtt Franciaországba szökött-át. — Bordeaux aug. 25kén. Castilia, a' Duero folyamig, megszabadult a' carlistáktól, kik e' folyamon Arandánál átköltöztek. Vigo aug. 18kán Segoviába ment, de az ellenséget utól nem érhette, melly igen sietteté utját, hihetőleg hogy Soria hegyeibe juthasson. — A' Journal des Débats Escalera mentésére említi, hogy e' generált, kire az éjszaki tartományok főparancsnoksága Espartero eltávozása után bizatott, szemrehányás nem érheti, ha ő azt gondolá, hogy a' kormány olly fontos helyet, mint Segovia, őrsereg nélkül nem hagyand. Urangát Peñacerrada ostromának félbehagyására kénszerítni, közelebbi kötelessége volt neki. Ő tehát a' vak bőszültségnek, a' Spanyolországot emésztő anarchiának, nevezetesen a' kormány hibájinak 's a' katonák inségének lőn áldozatává, kik meghallván, hogy az ellenség a' fővárost fenyegeti, szerencsétlen generálukat, mint árulót, felkonczolták. Illy gonoszságok, hadi buzgalom leple alatt elkövetve, nem biztosítják a' győzedelmet, melly féktelen seregcsapatokkal nem jár. De hogy a' fenyiték fentartassék, nem kellene a' katonáktól megvonni a' szükségeseket, táplálni, ruházni és fizetni kellene őket. D. Carlosra nézve említetik, hogy ő utját Castilia felé abba hagyá, 's Teruel és Albaracin hegyei között tartózkodik a' valenciai és arragoni bandákkal együtt. De e' középpontról Castilia, alsó Arragonia, Valencia vagy Cuenca felé nyomulhat. Oraa és Buerens szemmel tartják őt, de meg nem támadják.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK.

Mannheim kereskedése, mint augustus 18kán írják, a' német vámegyesület miatt igen megcsökkent.

Stuttgartnak aug. 24kén végződött posztóvásárán mind adók mind vevők külföldről is számosan jelentek-meg, 's az árú kétannyi volt, mint a' tavalyi vásáron. Az ár egy kevéssé leszállott, az eladók mindazáltal meg valának elégedve a' bevett pénzel; az árúknak fele elkelt, legkapósabb volt a' posztó. A' kül- 's belföldről hozott gyapju nagy részint posztóért cseréltetett-be. Posztón kívül bútorra való szövetek, flanellek, gyapju terítők 's más durvább szövetek is voltak eladásra kitéve.

Hamburgba aug. 24kén Cardiffból két hajó érkezett vasakkal a' berlini-potsdami vasut számára. Az áru-kereskedésben csekély az élénkség; a' répamag ára mindig feljebb megyen.

Magdeburgi aug. 20ki levél szerint a' Magdeburg-Köthen-Halle-Lipcsei vasut-társaság igazgatósága közgyülést hirdetett a' részvényeseknek, hogy elikbe terjessze a' kérdést, elfogadják-e előre a' status által teendő feltételeket. Ha ez megtörténend, ugy engedelem adatik az épitésre.

Havre aug. 24kén. Északamerikából a' közelebbi postahajóval jött tudósítások mutatják, hogy itt nem csalatkoztak azok, kik az egyesült statusok krisisében csak egy hamar elmuló szerencsétlenséget láttak, mellynek a' reformokon 's javitásokon kívül egyéb nyomai nem maradnak. Kész pénzel ugyan még nem fizetnek az amerikai bankok, de egy pár hónap mulva elkezdik a' fizetést, mit a' pénz-árnak leszállásából és a' portékák árának emelkedéséből méltán következtethetni. Hogy a' pénz már szaporodni kezd, bizonyítja az, hogy északamerikai hajók sok pénzt vittek Europa kikötőjibe; nevezetesen Baltimore hajó Havre részére 150 ezer dollárt hozott. Az amerikai bankok eddig akárkinek hitelt adtak, ki papirost vagy váltót mutatott-be nekik, de ezután biztosítás nélkül nem fognak hitelt adni. Az amerikai kereskedőségnek azon vallomása, hogy a' bankreform szükséges, politikai tekintetben is fontos, mert oda mutat, hogy Jackson látta a' bajt, ha nem a' legjobb eszközt vette is elő annak elháritására. Minden esetre helytelenül tulajdonitatnék egyedül neki a' krisis, midőn a' bankok most elismerik a' reform szükségét.

Trebisond kereskedése, a' franczia consul tudósítása szerint, igen gyarapodik. 1836ban 44 millio francnyi áru vitetett kikötőjébe, a' kivitel pedig 42 millio francra ment. A' bevitel főczikkei posztó 's más szövetek, a' kivitelé persa selyem, dohány, galles és szőnyegek. Ez év elején Tauris tele volt európai árúkkal, mellyek, Kurdistan és déli Persia lecsendesítetvén, mind elfogytak, 's Persiából ismét sok kereskedő érkezett Trebisondba, 's raktáraikat újra megtölték. A' persa király egy angolt 25 ezer fegyver vásárlásával bizott-meg, mellyek selyemmel valának kifizetendők. Trebisond és Konstantinápol között Crescent angol gőzhajó tartá-fen a' közlekedést; de most már egy angol és egy ausztriai gőzhajó is jár ott, 's az útbér jóval alább szállott.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi Urak' útczája 612 szám alatt.

Papiros iránti figyelmeztetés. *Alúlirtak ajánlják újonnan ellátott raktárukat mindenféle nagyságú igazi hollandi és angol rajzoló, regal és velin papirosokkal, úgyszinte* pfantzi papirossal *általrajzolásra mérnökök számára; valamint mindennemű rajzoló plajbásszal, igen finom ch. tussal a' legillendőbb árrokon.*

Pesten, sept. 1837.

Blana és Dona,

a' kis híd útczában „a' papiros malom" czímnél.

☞ **Figyeltetés:** Elkésvén előfizetési jelentésünkkel, értesítjük a' nagyérdemű közönséget, hogy most az egyszer évnegyedre is elfogadjuk az előfizetést, f. e. october' elejétől kezdve december' utóljáig, helyben 2 forinttal, postán 2 forint 24 kr. pengő pénzben; azoknak pedig, kik félévre előfizetnek, még elejétől kezdve szolgálhatunk nehány példánnyal. *A' Hirnök szerkesztősége.*

Heckenast Gusztáv

pesti könyvkereskedőnél (váczi utcza 39. szám) találtatik:

Stephani Boleman

RHETORICA

ex indole sermonis explicata

atque ita

a Logica et Syntaxi

probe separata,

poeticae vero reconciliata.

8. maj. Pestini 1836. Füzve 1 forint pengő pénz.

(2) Könyv-jelentés. *Új-könyv. Szlavoniáról, mint Magyarországnak alkatmányos részéről* értekezik Podhradczky József, a' nagym. m. k. udv. Kincstár számvevő-hivatalának tiszte, t. ns Trencsin vármegyének táblabirája, 's a' m. t. társaságnak levelező taga. Budán nyomtattatott Gyurián és Bagó' betüivel 1837. — Ezen igen érdekes, 's történettudományi belátással készült munka megszerezhető Pesten minden könyvárosnál. Ára 40 kr. p p. (3)

(1) Birka eladás. Tekintetes nemes Heves vármegyében helyheztetett, *Tisza-Bura Második félesztendő.* 1837. helységében vagyon tettes ns Sárközy Gedeonné asszonyságnál ötszáz darab birka, részint fejős, részint bárány, részint ürü nyáj eladó. A' venni szándékozók magokat jelenthetik a' fennevezett helyen. (3)

(1) Árverés. Folyó esztendei septemberi' 28dik napján Mező-Túr mezővárosában m Kállay család részéről árverés útján fognak haszonbérbe adatni:

1-szór a' Kállay részen lévő korcsmáltatás Sz Mihály naptól kezdve 3 esztendőre.

2-szor az ugy nevezett Szonda- és Sz Miklószugi puszták 1838ki januarius 1sö napjától

kezdve szinte három esztendőre. Az árverés Mező-Túron a' tiszttartói háznál fog tartatni. (3)

---

(2) Árverés Lichnovskyféle selyem-juhokra.

Sajó-Vámosi uradalom részéről közhirül adatik, hogy f. e. Szent-Mihály hava 21kén délelőtt, t ns Abauj vármegyében kebelezett *Encs* helységben, *Forró* mellett, nyilvános árverés útján, kénszpénz fizetés mellett, eladóvá fog tétetni, még tenyésztetésre alkalmatos mintegy 300 anyabirka; 80 jerke és 80 ürü-tokló; 50 kétesztendős ürü, és mintegy 300 idei bárány. Azonkivül ugyan ott 100 darab többnyire egy esztendős hágókos, megszabott áron, szabad kézből lesz megszerezhető. S.Vámoson, august. 21kén 1837. (3)

---

(2) Királyi haszonvételek bérlése.

A' méltóságos Keseleökői Majthényi nemzetség részéről ezennel közhirül tétetik, hogy f. eszt. oct. 1ső napján Vörösváron tartandó árverés útján a' következendő királyi haszonvételek fognak az 1838dik eszt apr. 24től számitva, 3 esztendőre haszonbérbe bocsájtatni:

1-ször A' Vörösvári bolt az ahoz tartozó lakással.

2-szor Az ugyan ottani mészárszék lakással és a' hozzá tartozó 9 hold szántófölddel.

3-szor A' szükséges épületekkel ellátott úgy nevezett zsidóvendéglő.

4-szer A' Budai országútban fekvő úgy nevezett szarvas vendégfogadó, hozzá tartozó szántóföldekkel.

5-ször Solmár helységben való bormérési jus.

A' bérleni szándékozók tehát elégséges vagyonaikról szólló hites bizonyságaikkal és szükséges bánatpénzzel ellátva a' fennirt napon és helyen megjelenni ezennel hivatalosak (3)

---

(2) Uradalom haszonbérbe adása.

Tettes ns Bars vmegyében kebelezett *Aranyos-Maróti* uradalom, a' mellyhez *Aranyos-Marót* mezőváros, *Hizér*, *Kelecsény*, *Csarád*, *Szent-Márton*, *Hecse*, *Nagy-Kozmál*, *Kis-Kozmál*, *Velsics* helységek és *Olihó* puszta, tartozók, egészen vagy két darabban 1837dik esztendei october 6kán reggeli 9 órakor Aranyos-Marót mezővárosban lévő uraság kastélyjában tartandó árverés útján a' legtöbbet igérőnek 1838dik esztendei januarius 1ső napjától kezdve 6, vagy több egymásutáni évre haszonbérbe fogadatni. Az uradalom öszveirását és az árverési feltételeket, a' fennkitett Aranyos-Maróti mezőváros uraság kastélyjában lévő házi gondviselőnél átnézhetni. — A' bérleni szándékozók 5200 forintnyi bánatpénzzel ellátva a' kitüzött határnapra és helyre ezennel meghivatnak (3)

---

(2) Hirdetés.

A' nmltgú magy. kir. udv. Kincstári Tanácsnak költ Intézete következésében közhirré bocsájtatik, hogy a' Tiszán inneni koronai szabados kerületben fekvő Mátonyosi $60\frac{294}{200}$ külső, Szentai $\frac{1100}{200}$ belső, és $66\frac{1400}{200}$ külső, Adai $\frac{1302}{200}$ belső, Ó-Becsei $4\frac{369}{200}$ belső, és $150\frac{1752}{200}$ külső, nem külömben Szent Tamási $\frac{1100}{200}$ belső és $78\frac{77}{200}$ külső holdakból álló kir. fiscalisi telkek, e' f. eszt. sept. 25dik napján, az Ó-Becsei kincstári tiszttartóságnál tartandó árverés útján a' folyó évi sz. Andráshó' 1től fogva 6 esztendőre kibéreltetnek.

Az ebben résztvenni kivánók a' fennkitett helyen, és napon végrehajtandó árveréshez elegendő bánatpénzzel ellátva, olly hozzáadással meghivatnak, hogy az ebbéli árverési feltételek az emlitett tiszttartóságnál előleg is közöltethetnek. (3)

---

(3) Hizott ürük árverése.

Főméltgú Gyaraki herczeg Grassalkovich uradalmai kormányszéke hivatala által ezennel közhirré tétetik: hogy e' f. h. 14kén Pest vármegyében Kakucson 1500 darab jól meghizott ürük szokott reggeli órákban a' többet igérőnek készpénz lefizetése mellett elfognak adatni. A' venni kivánók ezennel illően meghivatnak.

---

(3) Eladó anya birka.

600 nemesitett, es tenyésztésre alkalmas anya-birka eladó Halomegyházi pusztán Pesten alúl másfél órányira a' Debreczeni ország utban Vecsés helység mellett, és helyben a' tulajdonossal áruk iránt értekezhetni. (3)

---

(3) Hirdetmény.

A' fő mélt. m. k. udv. kanczelláriának f. évi majus 5kén költ kir. Rendeleténél fogva köz hirré tétetik, hogy a' mlgos Keresztszeghi és Adorjáni gr Csáky Sándor úr zár alatt lévő javaihoz tartozó és t. n. Zabolcs megyében kebelezett Ó Fejértói egész uradalom az ottan találtató uradalmi épületekkel, gazdasági eszközökkel, szarvas marhákkal, sertésekkel, juhokkal és mindennemü haszonvételekkel, mint szinte a' Bihar megyében kebelezett Margithai másik uradalomnak eddig házi

gazdálkodás alatt volt minden részei, f. esztend. october 9kén sz. kir. Debreczen városban a' t. tiszántuli kerületi királyi Tábla házánál délelőtt 9 órakor, mindenik uradalomra nézve külön tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe ki fognak adatni, még pedig az Ó Fejértói uradalom ugyan jövő 1838 jan. 1só napjától számitandó 6 évre, a' Margithai másik uradalom részei pedig épen azon időtül kezdendő 4 esztendőre.

Summás állománya a' bérbeadandó javaknak, nevezetesen:

a) Az Ó Fejértói uradalomban. Majorsági szántóföldek a' Pócsi járásban mintegy 355½ h.; a' Darnkúti járásban mintegy 371½; Lencsedi, Ligethi és Korhányi nevet viselő irtásföldek, mintegy 1771 együtt mintegy 2704½ hold; majorsági kaszáló mintegy 443 embervágó, jobbágysággal közös legelő, mintegy 437 hold az erdő, mellynek kimutatandó része legelőnek használtathatik; vágásokra lévén felosztva, minden évben vágás alá jön 65 hold; szőlőföld mintegy 191⅞ hold; nádló-rét mintegy 280 hold; — fél telkes jobbágy 73, zsellér 75. Az Ó Fejértói korcsmáltatásért, 's ahoz kapcsolt jogokért fizetnek a' mostani haszonbérlők 1770 vfrtot, — a' száraz malmokért 90 köböl gabonát, a' magyi korcsmáltatásért, vizi és száraz malmokért 260 vfrkat. Lábas jószágok, birka, juh mintegy 2000 darab, jármos ökör 34; gulyabeli szarvasmarha 80, fejér bagoner sertés 300, fekete mangolicza-sertés ismét 300 darab.

b) A' Margithai uradalomban. Az udvarbirói és kertész házak, alkalmas lakszobákkal, istállókkal, kertekkel és üvegházzal; pintérház műhellyel színnel és egy nagy kőpinczével; — major, szükséges lakhelyekkel, két rendbeli nagy istállóval és a' csürös kertben lévő csürrel; kondás ház, ehez szükséges istállókkal. Két juhász ház, három nagy juh akollal és egy fészerrel; — patika és kovács házak, majorsági szőlők és pedig kalvaria nevü két szüretelő színnel, sajtókkal, mintegy 300 kapás, a' Rózsa nevü szüretelő színnel és sajtókkal, mintegy 150 kapás. Majorsági szántóföld 255 hold, kaszáló mintegy 689¾ hold. A' házi gazdálkodás használata alatt lévő legeltetés joga. Az erdő, mellynek kimutatandó része legelőnek használtathatik, vágásokra lévén felosztva, minden évben vágás alá jön 32 hold, mellyből az uradalom némelly részeit jelenleg bérbe tartó Mayer Mózses Izraelita uradalmi felügyelés alatt, és maga költségén 's maga részére kivágat 400 öl tüzi fát, a' mi ezen felül marad az is a' jelen bérlethez tartozik. — Jobbágyság. — Margithán vagyon 614 ház 20¾ teleknyi urbéri földdel, mellyek után 1079 marhás és ide véve a' lakók szolgálatját is összesen 11,498 gyalognapot szolgálnak; az urbéri földektől pedig kilenczed dézmát adnak. A' Genyítei és Lűki jobbágyok pedig évenként 1566 gyalog napi szolgálatot tesznek, de ezek dézmát nem adnak. Kész pénzbeli jövedelem évenként mintegy 2750 vfrkat. Lábas jószágok: pepinerbirka 258, selymes 2080, — jármos ökör 8, igás ló 5, szamár 4 darab; gazdasági eszközök, ugymint szekerek, ekék, hordók, kádak 's a' t. — mellyek az annak idején készitendő számbavételi jegyzékben, bővebben foglaltatni fognak. A' kibérlés többi feltételeiről a' netalán tudni kivánók az alúlirott által értesülhetnek. — Mind azok tehát, kiknek az itt megirt tárgyak iránt haszonbérlői szerződésre lépni kedvök leend és arra megkivántató értékbeli birásokat bebizonyitandják, az emlitett napi és helyi árverésekre 1000 pengő frt bánatpénz letétele mellett ezennel meghivatnak.

Költ Debreczenben, junius 27-én 1837.

Nyittra-Ivánkai Vitéz György,
mint legfelsőbb helyen kinevezett Zárnok. (3)

---

(2) Hirdetmény. A' nmlgú kir. udv. m. Kamara' rendeléséből ezennel közhirré tétetik, hogy f. évi sept. 21dik napján ts ns Borsod vgyében kebelezett Diós-Győri uradalmi erdőkben termett idei makk és gubics, a' Miskolczi uradalmi praefectusi háznál reggeli órákban tartandó közönséges árverés útján a' többet igérőknek elfogadatni.

Melly helyre, és időre a' venni szándékozók szükséges készpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. (3)

---

(2) Hivatal keresés. Egy bizonyos 28 éves férfiu, ki magyar, német, tót és deák nyelven beszél, 's ki már több esztendeig testvéreivel birt osztatlan ősi birtokjokban a' gazdaságot folytatta, melly most közöttük felosztatván, czélirányosbnak látván gazdasági tisztséget válalni. Értekezni lehet iránta 's feltételeket is közölve bérmentett levelek által a' Hazai 's Külföldi Tudósítások kiadó hivatalánál, vagy a' Tudakozó-Intézet hivatalánál Pesten. (2)

)(0)(

Folyó évi October' 21-dikén

megmásolhatatlanul végre fog hajtatni

a' 847 és 849 szám alatti Bécsi 2 házak' sorshúzása.

mellynél

minden nyereség kész pénzben áll and,

minden nyeréseket kivéve a' közönséges sorsokkal.

Az első főnyertes kapja a' 847 szám alatti pompás házat,

mellyért váltságul ajánltatik **200,000** for. v. cz.;

a' második főnyertes a' 849 szám alatti szép házat,

vagy váltságul **50,000** for. v. cz.

A' többi nagy és számos nyereség, mind kész pénzben

25,000, 12,500, 6,500, 5,000, 4,000, 3,000, 2,500, 2,250, 2,000, 1,750, 1,500, 1,000, 500, 'stb. és

4,000 darab arany,

teszen a' kész pénzbeli váltság-summával együtt

507,500 for. v. cz. vagy **203,000** for. pengő pénzben.

A' veres ingyen-nyerő sorsok, valamint a' sárga jutalom-sorsok külön nyerendnek, kizárva minden közönséges sorsokkali nyerteseket,

165,000 forintot v. cz.

A' következőkből kitetszik, hogy az eladó sorsok' száma öszvesen csak 132,000 darabot tesz.

Hogy azon 507,500 forintnyi nyereségek, mellyek e' lotteriában foglaltatnak, mindnyáján kész pénzben állanak, 's abban semmi névszerinti becsü sorsok nem kináltatnak.

Hogy 40 eladó sorsok' vételénél, 8 veres ingyen-nyerő- és egy sárga jutalom-sorsot kap az ember, melly utóbbinak legalább 2 darab aranyat kell nyernie.

Hogy ezen sárga jutalom-sorsok, valamint a' veres ingyen-nyerő sorsok is, mellyek minden fő- és mellék-nyerésekre is játszanak, különösen 165,000 forintot nyernek, mellyek közt egy 25,000 forintot nyerő, ki ezenkivül még 500 sárga jutalom-sorsot kap, mellyeknek legalább 1000 darab aranyat kell nyerniek; 's hogy az e' szerint 500 sorsával még minden fő- és mellék-nyerésekre is játszik.

Egy sorsnak árra 12½ for. v. cz.

Coith Dl. fia és társ.

Singerstrasse 894 sz. saját házában.

Sorsokat vehetni **Pesten Liedemann J. S. Fridrik** nagykereskedő' irószobájában és **Liedemann B. Ferencz** rőfös kereskedésében, „a' szép magyarnéhoz."

Gabonaár: Pesten, sept. 7kén, váltógarasban: Tisztabuza 80—60; kétszeres $50\frac{2}{5}$—$46\frac{2}{5}$; rozs $37\frac{1}{5}$—$33\frac{1}{5}$; árpa $26\frac{2}{5}$—$21\frac{1}{5}$; zab $18\frac{2}{5}$—16.

Pénzfolyamat: Bécs, sept. 5kén: 5 pctes statusköteles. $105\frac{15}{16}$; 4 pctes stat.köt. $100\frac{1}{3}$; 3 pctes stat.köt $79\frac{5}{8}$; 1831iki stat.kötelez. $581\frac{7}{8}$; $2\frac{1}{2}$ pctes bécsvárosi bankóköt. 66 $\frac{5}{32}$; bankrészvény $1382\frac{3}{4}$.

Dunavizállás: sept. 7kén: 7' 6" 6"' — 8kán: 7' 5" 9"' — 9kén: 8' 1" 0"' —

Bu a lotteria sept. 6kan: 57 36 17. 41. 74.
Bécsi lotteria sept. 6kán: 26. 66. 81. 56. 78.

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

22. szám. Pesten szerdán Szent Mihályhó' 13kán 1837.

Magyarország és Erdély (a' magyar tudós társaság' hatodik közülése; pénztári állapotja; m. akademiai jutalom-kérdések 1838ra; magyar borismertető egyesület; magyar gyapju vásár; szécsenyi levél; Csáthi Szabó János és Almásy Károly meghalnak; halmágyi vásár; szegedi levél; 'sat.) Ausztria. Nagybritannia (würtembergi, 's belga királyok Londonban; bőv aratás; 'sat.) Franciaország (hirek az afrikai táborküldés felől; Donnadieu; 'sat.) Amerika. Lengyelország. Svéczia. Németország. Portugallia. Törökország. Spanyolország (Gonzalez belső minister; a' pamplonai zendülésben Sarsfield gral és Mendivil ezredes megöletnek; 'sat.) Kereskedési hirek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Pest. A' magyar tud. társaság f. sept. 10kén tartotta ns Pest vmegye' nagyobb teremében hatodik közülését. Gróf Teleki József úr, elnök ő excja délelőtti 10½ órakor, köztetszést nyert beszéddel megnyitván az ülést, a' titoknok előadá a' társaságnak 1836 nov. 21diketől fogva e' folyó 1837beli sept. 9dikéig folytatott munkálódásait. Ezután Balásházy János rendes tag a' vizek' szabályozásáról földmívelési tekintetben, értekezést; Perger János rendes tag Georch Illés tiszt. tag felett emlékbeszédet; P. Gegő Elek lev. tag a' moldvai magyar telepekről; Czuczor Gergely rendes tag Zrednai Vitéz János életrajzából töredékeket olvastak-fel, mindnyájan a' hallgatóknak éljenei által tiszteltetve-meg. A' továbbá felolvasott jelentések szerént az 1836diki 200 darab arany jutalmat nyerték Kazinczy Ferencz eredeti munkái. Dicsérettel említtettek: Czuczor' versei; Fényes Elek' statistikája; Gaal' Szirmay Ilonája; Győry mathesise; Józsika Miklós báró' regényei; Kerekes' nyelvtudományi értekezései; Szlemenics' fenyítő törvénye. A' történetirási osztálynak 1834ben másodszor kitett jutalom kérdésére bejött négy felelet közül Hetényi János ekeli református predikátoré nyerte-el a' 100 arany jutalmat. E' tudós hazánkfia már tavaly is 100 aranyal jutalmaztatott filozofiai értekezéseért. Az 1835ben kitett történetirási kérdésre bejött 8 felelet közül Kossovics Károly Nyitra vmegyei aljegyzőé találtatott legjobbnak 's nyeré a' 100 arany jutalmat. Az 1837diki drámai jutalomra beküldött 13 szomorujáték közül egy sem találtatott száz aranyra méltónak; az „Anyátlan" czímü, — Tóth Lőrincztől, — tisztelet-díj mellett fog kinyomatni. A' most lefolyt 8dik nagy gyülés által kitett nyelvtudományi és philosophiai jutalom kérdések alább olvashatók. Végre elnök ő excja, sokszoros éljenekkel tiszteltetve, rövid, velős beszéddel az ülést berekeszté.

A' magyar tudós társaság által kitett jutalomkérdések 1837ben:

Nyelvtudományi: Mellyek a' két hazában és hajdani magyar tartományokban részint fenlevő, részint régi emlékekben találtató, azon magyar hangzatú helyirási (topographiai) és család-nevek, mellyeknek eredeti jelentését bizonyossággal, vagy legalább hihetőséggel meghatározhatni? **Jutalma 100 darab arany.**

Philosophiai: Nyomoztassék ki a' pantheismus természete, eredete, szülő okaival 's elágazásaival együtt; 's adassék-elő, millyen befolyása volt a' régi, közép, és újabbkori philosophiai rendszerekre? **Jutalma 100 darab arany.**

Mindenik osztálybeli pályairások' beküldésének változhatatlan határnapja, mellyen túl semmi felelet el nem fogadható: martius' 24d. 1839, midőn azt, irója' nevét rejtő pecsétes levélre hivatkozó jeligével, a' titoknok veszi által. A' beküldött másolat, melly ki nem adatás' esetében is az academia' levéltárában marad, a' nélkül, hogy a' szerző a' munka' sajátsági jogát elvesztené, idegen kézzel és tisztán irva, lapozva, kötve küldessék. Ha a' jeligés levél' felbontása után kitetszenék, hogy a' munka saját kezo' irása a' szerzőnek, ez a' jutalomtól elesik. A' 100 arany jutalmon kivül, másod, sőt harmad karbelinek találandó felelet is kiadathatik, évenként' szabandó tiszteletdíj mellett. Pesten, a' 6dik közülésből, septemberr' 10. 1837.

D. Schedel Ferencz, titoknok.

A' m. n. tud. academiai főpénztár' állapotja 1836 végén. I. Bevétel. 1835diki pénztári maradvány dec. fogytán 6,960 for. 56⁷/₂₀ kr.; lefizetett alapitványok 's adományokból 5,140 fr.; alapitványi kamatokból 's évenkénti holtig ajánlatokból 15,388 fr.; hitelezvényi kamatokból 2,757 f. 45 kr.; az összes bevétel: 30,246 fr. 41⁷/₂₀. 1836ban ezen és mult évekről fizetetlen maradt. Alapitványi kamat 4,360 fr.; hitelezvényi kamat 1,753 fr. 12 kr.; holtig-ajánlat 1,550 fr.; az összes maradék tartozás 7,663 fr.; 12 kr. II. Kiadás. Hitelezések 6,260 for.; titoknok', helybeli 's vidéki rendes tagok', tisztviselők', másolók és szolgák' díjaira 8,984 fr. 27 kr.; fizetetlen vidéki rendes tagok' nagy gyülés kori napdíjaira 's utazási költségeire 649 fr. 24 kr.; könyvek' kiadására a' mellékpénz-

tárnak fizettetett 2,000 fr.; hivatalos nyomtatásokra, oklevélkészületi, könyvárosi 's kötési költségekre 544 fr. 33 kr.; butorozásra 317 fr. 16 kr.; házbérre 900 fr.; irományszerekre, világításra és fára 370 fr. 54 kr.; jutalmazásokra 2,021 fr.; játékszinre 489 fr.; posta és elegy apró költségekre 296 fr. 12 kr.; az egész évi költség 22,772 fr. 46 kr.; 's így kivonván a' 30,246 fr. 41 7/20 kr. bevételből a' 22,772 fr. 46 kr. kiadást; marad a' főpénztárban 1837re 7473 f. 55 7/20 kr. pengőben.

A' m. n. tud. academiai mellék-pénztár' állapotja 1836 végén. A' mellék-pénztár' bevétele 1836ban: 1835diki pénztár-maradvány 3,157 for. 14 kr.; az alaprajz szerint évenként nyomtatásra rendelt 2,000 f.; kölcsönvétel a' főpénztártól 1,800 fr.; eladott könyvek' árából 4,429 fr. 18 kr.; összes bevétel 11,386 for. 32 kr.; kiadási összeség nyomtatásra 's ezzel rokon neműekre, 's tartozás visszafizetésére 10,206 fr. 56 3/20 kr.; ezt levonván marad 1837re 1,179 fr. 35 17/20 kr. Az Igazgatóságnak Pesten, septemberʼ 4d. 1837. tartott üléséből. Gr. Teleki József, elölülő. Dr. Schedel Ferencz, titoknok.

Szeged sept. 9kén 1837. Midőn a' nemzeti műveltség eszközei több oldalról olly hathatósan gyámoltatnak, lehetetlen, hogy az alföldet ismerő örömmel ne emlékezzék Szegedről, melly a' tudományok iránt mutatott ritka nagylelkűsége által méltó hálára gerjeszti az országot. Ugyan is azon kívül, hogy iskolákat alapítva számos ifjat emel-ki a' homály boldogtalanító állapotjából, iparkodik egyszersmind a' tudományok foganatját czélirányos segedelmek által megkedveltetni, 's életre hatóbbá tenni. E' dicső czéltól buzdítva szerzi-meg a' természettudományhoz szükséges műszereket, mellyek a' hon 's külföld legügyesbb mestereitől készíttettek, 's mindenkép alkalmatosak arra, hogy az újabb időkben felfedezett tüneményeket kívántan felvilágosítsák. A' már eddig birt illy nemű műszerek, a' legközelebb érkezettekkel együtt, olly kitetsző számuak, hogy a' kebelében lévő természettudományi Museum egyike azoknak, mellyek e' hazában méltó figyelmet érdemelnek. Nyilvános köszönet e' köz boldogságra törekedő nagylelkű buzgásért.

Szécsenyből (Vas vmegye.) E' f. hó' 4dikén ülte helységünk az itt újra épült cath. egyháznak a' mult hó' legutolsó napján egész csendel véghez ment felszenteltetése ünnepét. E' díszes, 's jól talált egyszerűségével szinte bájoló egyház tek. Ebergényi és Alsó Telekesi Ebergényi Ben. úrnak köszönni létét. Jeles a' nagy oltár 's a' Nagy B. Asszony menybe menetelét ábrázoló oltárkép, melly Posonyban lakos b. Litgendorf ügyes ecsetével rajzolva a' remek művek közé méltán számíthatik. A' szónokszék közepén aranyozott koszorú alatt függő táblácskán Szent Jakabnak ama' szavai olvashatók: „Legyetek az igének cselekedői" — különben ez is egyszerű. A' kis oltár pedig a' nagytúl balra a' jövő éven Szent István, magyar király képével, melly bécsi rajzoló, Fischer Ignácz úr által fog készittetni, okvetetlen létre jutand. Az építési több ezerekre menő költségekben a' fennemlített urasággal osztozott unokaöccse Victor is; a' kézi és fuvari munkát pedig a' Szécsenyi és Bárdosi község ingyen tette; a' buzgóság és a' szíves készség, mellyet az egész építés alatt mutattak, szép erkölcsi bélyegek, mellyek őket dicséretre érdemesítik.

Méltóztatott Ő Felsége folyó év februárius 1ső napján költ 's innepélyesen kiadott kiváltság (privilegiális) levele által nemes Zaránd vmegyében kebelezett, 's a' mélt. Bethleni gróf Bethlen család által birató N. Halmágy helységét, a' mezővárosok sorába felemelve, 4, — jelesen virág vasárnapja után való nap, Péter és Pál, — Kisasszony és Sz. Borbála napjain tartandó országos vásárokkal megajándékozni, — olly kijelentéssel: hogy ha az említett vásár napok innepnapokra esnének, azok a' következendő napokra tétessenek által.

A' magyar Borismertető Egyesület folyó hónap 2kán tartott közgyülésében következő t. cz. bortermesztő urak választattak-el tagokul: Baldacci Antal b. rézhegyi, 's visontai, saári 's mátrai; Sárközy Kázmér fejérmegyei másod alispán, bakator 's érmelléki, Szalay Antal egri polgár 's haszonbérlő, egri borokra jelentve. Ujonnan emlékezetbe hozatik az Egyesület', f. e. mart. hónapjában a' honi hirlapokhan közhirré tett azon határozata; mellynél fogva az egyesületbe tagul belépni kivánó bortermesztő a'beli szándékát vagy a' bejelentendő promontoriumi birtokát közelebbrül ismerő egyik egyesületi tag, vagy pedig hiteles oklevél mellett beküldendő mustrabor által, a' közgyülésnek jelenteni ne terheltessék. — Az Egyesület' legközelebbi közgyülése jövő pesti Leopoldi vásárkor fog tartatni. — Továbbá, minthogy az Egyesület' kitűzött fő czélja lenne, hazánk jó minemüségü borait a' bel-'s külfölddel megismertetni, 's a' magyar borok' némileg elvesztett hitelét helyre állítni: annálfogva kérettetnek az Egyesület' t. cz. tagjai, hogy ezen kitüzött czélnak megfelelőleg csak ollyas borokat küldjenek az egyesületi közpinczébe, mellyek az Egyesület' hitelét, hírét 's nevét nevelik 's öregbítik: mindenekfelett pedig az Egyesület által különös figyelem ajánltatik a' csemegeborok kezelése 's beküldésére nézve. Költ Pesten 1837ik évi september 2kán tar-

tott Magyar Borismertető Egyesület' közgyűléséből.

Szekrényessy József, jegyző.

Miskolczon elhunyt Zsadányi és Török Szent Miklósi Almásy Károly úr, több t. n. vmegye' tbírája, t. n. Heves vmegye' főjegyzője f. 1837. Sz. Mihály havának 9dikén; 13 napig tartott inhidegelésben, szép reményü életének 28dik esztendejében. Gyászolják az elhunytat Moysfalvi Gyurcsányi Mária, özvegye, Mária és Helena kisded leányaival együtt; rokoni, baráti 's ismerősei. Hideg tetemei folyó hó' 11dikén Gyöngyösön a' nemzetségi sirboltba takaríttattak-el. Béke hamvaira!

Csáthról (Borsod vmegyéb.) Mult aug. 10dikén gyakori szélütések után örök életre szenderült itt testvéreinek, számos barátjainak 's ismerőseinek mély bánatjokra Csáthi Szabó János úr, fizetéssel nyugalmazott cs. kir. főstrázsamester. Hideg tetemei ugyanazon hó' 13kán halotti beszéd 's harmoniás éneklés közben, katonai pompával, azon most Kövesden szállásoló huszár századnak, mellynek másfél évvel ezelőtt még első kapitányja vala, tisztelkedése mellett az itteni temetőbe takaríttattak-el. Az elhunyt született Csáthon 1774d. eszt. nemes és birtokos szüléktől. Az 1797diki nemesi felkeléskor altisztségeket viselt; majd annak eloszlásával a' császár nevét viselő huszár ezredben főhadnagyi ranggal szolgált darabig; innét, gyengélkedő egészsége miatt nyugalomra lépett. Kevés pihenése után azonban a' borsodi ns könnyü seregcsapat' kapitányának választatott, hol szintén híven szolgálta Hazáját 's jó Királyát. A' felkelő ns seregből a' Ferdinánd-huszárokhoz tétetett-által 2d. kapitánynak; melly dicső, vitéz magyar ezredben több ideig mint százados kapitány is szolgált. Elgyengülte miatt végre, 30 esztendőt haladott katonai pályája után két és fél esztendővel ez előtt a' Haza' attya által főőrmesteri (májori) ranggal nyugalomra bocsáttatott. Azóta csendesen tölté napjait közöttünk, míg nem a' halál eloltá becses életét, mellyet az álgyuk golyói 's kartácsok megkíméljének. Nyugodjanak békével a' magyar vitéznek hamvai!

A' pesti magyar színház' javára Schmid kőmetczői intézetében tek. Földváry Gábor alispány úr' hazafiságának tiszteletére egy igen csinos nyomatásu magyar versezet jelent-meg. Árra 10 kr. p.p.

Tierney Clark híres angol hídépítő b. Sina által hívatva Pestre érkezett 's a' Duna medre' vizsgálatát, annak kitanulása végett: hol és mikép volna lehető az álló híd' építése, elkezdette.

Brassó: Augustus 23kán a' néhai nagyméltóságu hg Bránkován úr kegyes hagyományából, minden nemzet, vagy vallásra való tekintet nélkül az erd. görög biró Czervenvodály D. István úr által sok törökbúza liszt osztatott-ki. Erd. H.

Gerzon Antalnak hasonló tisztségbe Bustyánházára történt áttétele által a' Bocskói k. sószállítási irnoki hivatal megüresült.

Fiume, augusztus' 31. Ő cs. kir. ap. Felsége a' martinschizzai veszteglő-intézetben némelly eddig hibázó épületek' kiépítésére 's az ottani csatorna' kitisztítására (melly a' napkeleti gyapju' mosására szolgáland) a' szükséges költségeket kegyelmesen megrendelvén, — ezen intézet, melly alkalmas helyzetére, kiterjedési nagyságára 's az épületek' mind külső szépségére és méregyenére (symmetria), mind pedig csinos és kényelmes belső rendezetére nézve, az illynemű legnevezetesebbek' 's legczélirányosabbak' sorába tartozik, már most tökéletes létre fog jutni. Hirnök.

Tek. ns Vas vmegyéből az itt következő érdekes közleményt vettük: Nemes városi Tanács! Hazánk' sinlődő kereskedése 's termesztményeinknek bizonytalan és gyakorta egykét vidékben tartózkodó kereskedőknek kényétől függő ára azon szomorú helyzetbe tette országunkat, hogy mind kereskedésünk' jobb lábra állíthatása, mind pedig termesztményeinknek, leginkább pedig hazánkban jó előmenetellel 's már most nagyobb mennyiségben tenyészett gyapju' árának biztosítása iránt gondoskodnunk kelletik. Egy illy módnak gondolók a' többek közt lenni azt is, ha a' dunántúli vidékünkben, (a' mint ez sok külső tartományokban nagy haszonnal történik) a' gyapjura nézve bizonyos helyen 's időben közönséges gyapjuvásárok köz egyetértéssel meghatároztatnának, a' hová mind a' magányosok magok tenyésztett gyapjaikat el szállíthatnák, mind pedig a' kereskedők nagyobb számmal ottan megjelenve, tetszésök szerint a' gyapjut első kézből válogatva megszerezhetnék 's így azon hasznok, mellyeket a' részes kereskedők magoknak összeszereznek, egyenesen a' tenyésztőkre háramolhassanak. Mindenek előtt tehát egy illy helynek 's a' vásárok' tartása idejének közakarattal 's egyetértéssel meghatározása szükséges lévén, a' nemes városi tanácsot, kit hazánk' virágzására szinte törekedni tudunk, ezennel hivatalosan kérjük, hogy részéről egy választmányt, melly a' részünkről e' végett már kiküldött Zalabéri Horváth János, Pallini Inkey János cs. kir. aranykulcsosok, Hertelendy Károly, Oszterhueber József, Hertelendy György táblabíráinkkal egész vidékünk' majdnem közép pontján 's általunk javallatba tett Pápa mezővárosban a' f. eszt. Szent-Mihályhó' 1sö napján összejövén, ott mind az illyes gyapjuvásárok' helye, mind kivántató egyéb hasz-

)(

nos intézkedéseknek közi egyetértéssel megállapítása felett tanácskoznék, kinevezvén, 's ebbeli felszólításunkra tett határozatáról, 's az elfogadás' esetében e' közös választmány' javallatára később teendő intézkedéseiről bennünket tudósítani szíveskedjék. Többire maradván. Költ Zala-Egerszegen 1837 eszt. pünkösdhó' 29d. 's több utána következett napokon folytatva tartatott közgyülésünkből, a' nemes városi tanácsnak, készjóakarói Zala vmegyének közönsége, psent. 10. Julii 1837. Nr. 468. Szabad kir. ns Kőszeg városa' tanácsának. T. ns Zala vmegyének levele' következésében a' gyapjuvásárok és raktárhelyek' érdemében kidolgozott véleményes utasítást a' kiküldött tanácsbeliek a' ns tanácsnak bővebb birálása és további rendelkezés végett bemutatták aug. 25kén 1837. — T. ns Zala vmegye' közönségének e' folyó évi pünkösdhó 29kéről ezen szabad kir. Kőszeg városa' nemes Tanácsához intézett felette becses levelében lett abbeli szíves felszóllításának következésében, hogy a' dunántúli vidékünken felállítandó bizonyos gyapjuvásárok' legczélirányosbb létesíthetése, valamint is azok' helyének 's idejének meghatározása iránt Pápa mezővárosában a' folyó 1837ik évi sept. 1ső napján tartandó tanácskozáshoz, ezen szab. kir. város is választmánya által járulna, az e' végett kiküldött tanácsos uraknak adandó utasítás. Miután a' fentisztelt megye' értekezésének következésében ezen buzgó hazafiui igyekezet főczélul oda törekednék, hogy hazánkban tenyésztett gyapjura nézve bizonyos helyen 's időn közönséges vásárok határoztatnának, kiküldött urak a' t. gyülekezetnek ezen szab. kir. várost, mint e' végre legczélirányosb helyet ajánlani azon tekintetből minden igyekezettel iparkodjanak, mivel az ausztriai birodalom' legfőbb kereskedő utja Bécsbe, Gréczbe, Zágrábba 's Olaszországba városunkon keresztül vezetvén, mind ez, mind a' többi ide vezető mellékmindösszesen 6 utak olly karban állanak, hogy nem csak a' hazai tenyésztők gyapjujokat könnyen azokon ide szállíthatnák, hanem a' vevők is távolabb vidékről kényelmesen 's bátran megjelenhetnének 's meg is jelennének, minthogy számos külföldi kereskedők, kik mélyebbi utazásoktól előítéletek miatt tartanak, kereskedésök' üzhetése végett gyakorta márig is városunkba (Bécsnek csak egy napi távolléte' tekintetéből is) megfordulnak, 's akkoron az általok keresett áru' itteni feltalálása' esetében még számosabban megjelenvén, ezen külföldi vevők' nevezetes szaporodására bizton számot tartani lehetne; — bizonyossá tehetvén a' t. gyülekezetet kiküldött tanácsos urak az iránt, hogy valamint ezen szab. kir. város utjainak jó karban leendő tartását a' közjó' tekintetéből is mindenkor főbb kötelességének ismérte, ugy jövendőben is ezen javallatba tett hazafiui igyekezet sikeresítésekor költségei 's fáradozásai részéről mulni nem fognak. Méltó tekintetet érdemel továbbá az is, hogy városunk' kebelében több mind tüzi mind vizi veszedelemtől mentes helyek a' szükségkép kivántató raktárok' felállítására találtatnak, mellyek részint polgáraink által e' czélra tüstént alkalmatosokká tétethetnének, részint ebbeli kereskedéssel foglalatoskodóknak kijeleltetvén, czélukra annál inkább jutalmasan fordíthathatnának, mivel határunkban mindennemű építő-anyagok létezvén, ezeknek olcsó ára, valamint az építési költségek' csekélysége is sokkal jobban szembetünő, mint-sem ebből eredő elkerülhetetlen hasznos következésekről kételkedni lehetne; — sőt hazánkban sinlődő kereskedésünk' virágzóbb lábra leendő segélése végett kiküldött tanácsos urak ezen sz. kir. város' abbeli szándékát is kijelentsék, hogy ez kész, saját 's legbátorságosabb helyen készen álló tág raktárát addig is miglen több illyetén czélra szánt raktárok felállíttatnának, a' városi jogok' épségökben leendő fentartása mellett, átengedni. Ide járul még az is, hogy a' sz. kir. városok mind a' köz boldogítás, mind egyes lakosok' polgári szerencséjök' elérésének legsikeresb eszközéül a' kereskedést tapasztalván, ezen királyi város is ebbeli közjótékony czélhoz ez úton jutni mindenkor törekedvén, a' kereskedés különféle ágainak kebelében leendő gyakorolhatását elősegíteni igyekezett, 's ennélfogva ehez szükséges több előkészületek, mellyek másutt még csak újonnan alkotandók volnának, itten már létezvén, — ezen czélba vett kereskedés' gyökeresítésére 's bővebb kiterjesztésére tüstént sikeres eszközül szolgálhatnának. — Nem csekély figyelmet érdemel továbbá mind városunkban, mind ehez szomszéd több helységekben létező számos posztó-készítők' ipara által gyapjas készítményeikben bemutatott szorgalmuk, melly szerint ámbátor a' finom gyapju tájékunkon sokkal nagyobb mértékben találtatnék 's felmunkáltatnék, mégis ebbeli közép gyapjuból való készítményeikre hiteles mutatók szerint 6—7000 mázsánál évenként több kivántatik; — 's ekképen ezen termesztmény' tenyésztői városunkban előre látható könnyü 's gyors eladathatására minden aggodalom nélkül számot tarthatnak. Városunkban találtató jól elrendelkezett 10 vendégfogadók, az utazók 's itten tartózkodók' szükségeit 's kényelmöket márig biztosítván, az e' tárgyban netalántán több 's nagyobb kivánatinak megfelelhetése iránt a' helybeli törvényhatóságnak köteles gondja szünni nem fog. — Többnyire kiküldött tanácsos urak a' t. gyülekezetnek ezen sz. kir. város' abbeli nézetét is eleibe terjesszék, hogy nagyobb 's

állandósb biztosítást minden kereskedői társaság általában, 's annak egyes tagjai, egy illy állandós, a' kereskedést boldogságának fő kutfejéül tekintő testülettől reménylhetvén, — az 183⅞ik 18dik törv. czik. által rendelt vásári bíróságnak a' törvény értelmében leendő gyakorlása mind törvényes rendelkezése, mind naponként úgy is együttülő állandós bíróságtól haladék' nélkül méltán várható igazság gyors kiszolgáltatása tekintetéből, kötelességének ebbeli pontos eljárásában akadályra nem találand; — városunknak végtére természetes 's kellemetes fekte, 's gyárok' alapítására elkerülhetetlen szükséges folyó itteni Gyöngyös vize, azon már létező egy posztógyár' folyvásti munkálódásával kitüntetett szerencsés előmenetele — egy mintegy 60—70 mázsáig való város' tulajdon hív mázsája 's egyébb a' kereskedés üzhetésére szükséges eszközök; Ausztriának legfőbb kereskedő Bécs, valamint is Sopron 's Grécz városainak felette közel városunkhoz való fekte, onnét ide vezető jó utak, azon létező jó elrendelkezett vendégfogadók, — de városunkban is a' személy 's vagyon bátorsága iránt fenálló foganatos intézetek: ezen czélba vett gyapjuvásárnak városunk' kebelében leendő tartására nem csekély indítványul szolgálhatnak. A' mi ezen vásárok' tartásának idejét illeti, kiküldött tanácsos urak oda nyilatkoztassák ezen szabad királyi város' ohajtását, hogy ez olly időben, mellyben vagy Pesten, vagy Bécsben a' nevezetesb gyapjuvásárok tartatnak, ne essék. Minekutána pedig ebbeli vásárok' mi módra leendő szerkeztethetése 's belső rendelkezése iránti szükséges terv' megállapitása érdemében az előre nem látható körülmények által sokszor váratlan okozott akadályok miatt minden előfordulandókra nézvest eleve utasítást adni nem lehetne: kiküldött tanácsos uraknak e' részben ismert jártosságukra 's a' közjó előmozdítására kész igyekezetökkel több izben már tanusított iparukra bizatik, hogy hazánkban létesülendő ezen kereskedő-ág' forró szívvel ohajtott mentül előbbi sikeresítésére fáradhatatlan igyekezetöket fordítván, hazánk' közjavának e' tárgyu előmozdításában ezen sz. kir. város érdekével párosítva, e' nagy czél a' t. gyülekezet egyetértésével való elérhetéséhez hazafiui buzgó iparral járulni törekedjenek. — A' kiküldöttek' nevei: Ertl János és Nagy Károly, tanácsbelieк. Hirnök.

AUSZTRIA.

Bécs, september' 6. September' 3án Ischlből költ tudósítások' következtében ő Felsége a' császár 's császárné, Lajos főhg 's Kolowrath statusminister' kíséretében f. h. 2kán Aussén keresztül Maria-Czellbe elutaztak. Lajos és Estei Ferdinand főherczegek september' 4kén Ischlből ide megérkeztek. Ferdinand kir. főhg Ischlből lett visszautazása' alkalmával Miksa főhg testvérével Linzbe utazott, ott az erősségi tornyokat szemügyre vendő.

Bécs, augustus' 24. Miksa főhg az 1210dik óta Bécsben fenálló és dicső Leopold által behozott német rend' főmestere, Siléziába utazott, a' rend' számára ott újdon-vett jószágokat megszemlélendő. Egyszersmind vitéz-ütés is fog ottan történni; mivel e' rend' esküji nem szüntek-meg, és a' novitiatusra már felvett kijeleltek, a' beavatottaknak pedig felvétele a' rendbe, valamint a' főhivatalokban (commende, commendite) előlépte még fennáll. Egyszersmind kötelezik a' mindenkori főmestert ugyanazon viszonyok, mellyek őt különben a' nagykáptalanhoz kötelezék, még jelenleg is a' császárhoz, mint családfőnökhez és kormányzóhoz. Hirn.

NAGYBRITANNIA.

A' belgák királya 's királynéja Ramsgateban aug. 28kán délután 6 órakor szállott-ki az összecsődült nép éljen kiáltásai 's ágyudurrogások között. Este a' belga követ is megérkezett; Wellington hg. is átment Walmer-Castleből egy választvánnyal, melly e' város részéről üdvezlő felirást nyujtott-be Ő Felségöknek, kik más nap Windsorba szándékoztak. Sófia hgasszony is tüstént meglátogatta királyi rokonait. — Liechtenstein Károly hg., mint ausztriai császár Ő Felségének követe, Angliába érkezett, Victoria királynénak thrónraléptéhez szerencsét kivánandó. — Durham l. beteges, 's orvosai tanácsából, Olasz vagy Franciaország melegebb éghajlata alá fog utazni.

A' würtembergi király aug. 27kén meglátogatta királyné Ő Felségét Windsor-várban. Lilford l. a' királyné kamarása, négy lovu kocsival ment volt Ramsgateba Leopold királyt elfogadni.

A' Themse-tunnelen esett lyuk aug. 26kán már betömetett, 's a' vizet gőzgépelyekkel merengették-ki belőle. — Az idei aratás egész Angliában, sőt Skóczia felső vidékein is, igen bő volt. — Bombayból maj. 27kéig terjedő tudósítások megczáfolják a' Surate város megégéséről szárnyalt hirt. Atalante gőzhajó Malabar partjaihoz küldetett, némi zavargásokat lecsilapitani, de már visszatért Bombayba. A' kereskedés még is lassu, kész pénz nincs. — A' jó reményfoki gyarmatban a' rabló hottentottákkal egyesült kafferek berontásától féltek. — A' hattyú-folyam melletti gyarmatban, Australiában, igen kedvezően ütött-ki az aratás; az élelemszerek ára leszállott; a' lakosok részvényes társaságot alkottak czethalászatra.

FRANCZIAORSZÁG.

Aug. 30kán írják a' parisi hirlapok, hogy Orleans hg. visszatért Compiègneből 's haladék nélkül Afrikába menend, a' hadsereget Constantine ellen vezérlendő; a' compiègnei tábor eloszlatik, 's a' hg. sept. 4kén már utnak indul. Toulonba is parancs küldetett az ott tanyázó ezredeknek mielőbbi átszállítása iránt.

A' megyei tanácskozások nyilvánosságának ez idén is ellenmondott a' ministerium, egy, a' főispányokhoz intézett 's általuk a' gyülésekkel közlendő körlevélben. Sok megye élénken szóllalt-fel e' körlevél elolvasásakor, 's a' nyilvánosság ennek daczára is meghatároztatott.

Ferrand nevü olasz, ki Havreban, mint a' király élete ellen összeesküdt személy fogaték-el, szabadon bocátatott olly feltétellel, hogy az országból kitakarodjék.

A' legitimista lapok, sőt a' Courrier 's National is neheztelnek a' kiméletlen bánásmódért, miként Donnadieu generál, miután felhivatkozását a' cassatioszék elutasitá, tüstént fogságba vitetett.

AMERIKA.

Mexico kormánya igazságosnak ismérte az északamerikai kereskedők kárpotlás-követelését, kiknek hajóji egy mexicói kikötőben lefoglaltattak, egyszersmind sajnálkozását jelentvén ezen általa jóvá nem hagyott tetten. Az egyesült statusok kormánya ezzel teljesen megelégedett, 's így a' viszálkodás le van csilapítva.

A' britt követ jelenté Palmerston lordnak, hogy Brasiliában, portugáli lobogó alatt, sok rabszolgahajó készítétik-ki, 's e' rút kereskedést egy társaság gőzhajókkal szándékozik üzni, mellyek a' brit kalózokat könnyebben kikerülhetik. A' társaság tagjai portugálok, 's részint franczíák.

LENGYELORSZÁG.

Varsóban a' görög-orosz székes-egyházat, Szent Háromság egyháza névvel, julius 30kán szentelte-fel a' varsói püspök, a' királyi helytartó, generálság és kormányi tiszthatóságok jelenlétében.

SVÉCZIA.

A' koronahg. három hónapi távollét után, aug. 20kán visszaérkezett Stockholmba. A' tartományok lakosai szeretet és hódolat szóló bizonyságival fogadák a' herczeget mindenütt, 's a' főváros népe öröm-kiáltozással kiséré a' várba, a' királyi familia örvendező körébe. Augusztus 21kén, a' koronahgné névnapján, nagy ebédet adott a' király a' várban, 's a' szegények között tetemes summa pénzt, a' szegények gyermekei között pedig 4 száz pár csizmát és harisnyát osztatott-el.

NÉMETORSZÁG.

Göttinga egyetemének sept. 17, 18 's 19k. napján tartandó százados ünnepe iránt aug. 21kén jelent-meg a' programma és meghivás mindazokhoz, kik ezen egyetemnek és a' tudományoknak barátai.

Schleswig és Holstein hgségek örökségi joga eránt kérdés forog-fen a' daniai közönség előtt, minthogy az uralkodó familiának azon hge, kitől férfi örököst várhatni, több évi házasság után sem örvendhet férfi magzatnak. Ha a' holsteini háznak most Dania thrónján ülő férfi ága kihalna, akkor a' jőne kérdésbe, valyon Dania koronájával együtt Schleswig és Holstein hgségek is egészen Louisa Charlotta daniai hgasszonyra, Wilmos hessen-kasseli landgróf nejére, 's gyermekeire szálland-e, vagy pedig e' hgségek egy része a' Sonderburg-Augustenburg házat, mint mellék férfi ágat illetendi-e? Kielben közelebb egy, az Augustenburg háznak kedvező irat jelent-meg. E' kérdés eldöntésére nagy befolyással leendenek a' bécsi congressus és német szövetség végzetén alapult statusjogi viszonyok, 's ezzel a' nemzet jóléte is szoros kapcsolatban áll. Daniában az ujabb esetek közül egy sem tartaték olly szerencsésnek, mint az, melly 64 év előtt Schleswig és Holstein hgségeket egyesité. Schleswig-Holstein lakosai épen nem ohajtják az eldarabolást.

Würtembergi király Ő Felsége september 1jén Hamburgba érkezett, hol Tiel burkus generál által fogadtaték, ki Ő Felségét Berlinbe kisérendi.

PORTUGALLIA.

Egy Lissabonból aug. 20kán britt postahajón indult utas beszéli, hogy az említett nap reggelén erősen doboltak a' főváros utczájin, 's élénk mozgásban volt minden, mert Saldanhát e' nap vagy a' közelebbi éjjel várták a' fővároshoz. A' megelőzött éjjel a' Lissabon körülti telegraphi pontokon rakéták eregettettek-fel. Terceira hg. Lissabon kereskedőjitől 5000 ft. stget kapott a' chartisták gyámolitására.

Angol lapok aug. 21ki tudósításokat közlenek Lissabonból. Terceira hg. Serra de Pilar, Monte Pedral, Cazal, Loureiro bárókkal, Azevedo generállal, Pinto de Saavedra ezredessel, Magalhaes úrral, és még valami 500 nagy befolyásu férfival, oda hagyá Lissabont; a' királyi istállóból, hihetőleg Ferdinand hg. jóváhagyásával, 40 lovat elvitt, Saldanha főszállására ment, 's ott a' charta mellé nyilatkozott. Eltávozása előtt a' királynéval 's férjével zárt ajtók megett tanácskozék, miből gyanithatni, hogy Ő Felsége is egyetért a' zendülők ter-

veivel. Az új ministerium már lemondott hivatalárol. Saldanha és Terceira aug. 18kán Rio Majorban állott tetemes haderővel, 's a' főváros megtámadásához készült. Saldanha Coimbrából kiindulván, Pombalban állapodott-meg, hol serege nemzeti őrökkel 's önkéntesekkel annyira megszaporodott, hogy Bomfim báró alkotványi seregcsapatjának közelgését bizonyos győzedelem reményével várhatá-be; mert a' bárónak 500 gyalogjánál, 150 lovassánál és 5 ágyújánál több nem volt, Saldanha parancsi alatt pedig 1300 gyalog és 670 lovas állott. Külföldről tetemes summa pénzt is kapott Saldanha, 's utjában mindent elfoglalt, mire szüksége volt. — Terceira elutazásának környületei gyanút támasztottak Ferdinand hg. ellen, mintha a' lázadástól ő sem volna idegen, minél fogva a' ministerek aug. 19kén nálla udvaroltak, 's lemondásukat a' kérelemmel adták-be, hogy nyilatkozásukat a' királynéval közölvén, Ő Felsége véleményét más nap délben adja értésökre. 45 corteskövet perbe készül idéztetni a' ministereket, ha e' szándékot csakugyan kivinnék. Lionel Tavares az aug. 19diki cortesülésben felszólítást javasolt készíteni a' portugáli nemzethez, 's e' tárgy megvitatása Garret, Ribeira b. Sobroso és Lionel Tavares urakra bízatott. Garet úr az egész nép felfegyverzését szükségesnek nyilatkoztatá. A' kormány Lissabon kerületének nemzeti őrségét Reguengo visconde, az első hadosztály parancsnoka alá vetette, vagy is a' rendes seregekkel egyesítette. Tajo hadi brigg éppen Necessidades palota előtt, hol most a' királyné lakik, vetett horgonyt, Ő Felségének elhajózását és az ellenségnek itteni átmenetelét gátlandó. Oportóval, szárazon, félbe szakadt az összeköttetés; Terceira gőzhajó, melly onnan a' felesleges seregcsapatokat szállítá-vissza Lissabonba, nehány levelet is hozott, mellyek szerint Oporto védelmi állapotba tétetett 's a' lakosok a' dolgok mostani rendéhez ragaszkodnak. Ezzel egészen ellenkezik a' körülmény, hogy a' gazdagabb lakosok Saldanhának 20 ezer ft. stget küldtek. A' fővárosból éjjel nappal szökdösnek a' katonák. A' kormány Villaba, Francába, Valladasba és Santarembe 500 katonát 's 12 ágyút szállítatott a' Tajón; az utolsó helyet különösen, még barricadákkal is erősíteti. Lissabon vidékén a' seregcsapatoknak 's polgári hatóságoknak megparancsoltatott, hogy az ellenség közelgésekor a' főváros hadvonalaihoz gyülekezzenek. — Terceira hg. elillanásáról tudósítván a' cortest a' ministerek, egyszersmind azt nyilatkoztaták, hogy a' zendülők ügye rosszul áll, 's a' herczeg és Saldanha marquis, mint foglyok, megjelenni szándékoznak. Más részről azonban lemondásukat beadták a' királynénak, ki annak elfogadását férjére bízván, ő k. magassága jelenté nekik, hogy miután magukat, mint revolutio ministerei, Ő Felsége nyakára tolták, tetszésök szerint elmehetnek, vagy maradhatnak, mert Ő Felsége régen a' revolutiói párt foglyának tartja magát. Sa da Bandeira visconde tapasztalván, hogy katonáji Leiria bárónhoz szándékoznak átszökni Valençába, távolabb vonult e' várostól, mintegy 100 legény mind e' mellett is elillant. St. Julian vár őrségének nagyobb része is Bellasba szökött Terceira hghez, 's kevésbe mult, hogy ez alkalommal az ott fogva tartott 400 spanyol carlista is ki nem menekedett; ennek következésében Perez de Castro, spanyol követ, hajóra kivánná őket szállítatni, 's annak is ellenmondott, hogy a' Lissabonban tartózkodó gallicziaiak sánczásásra fordítatnak. A' Nacional folyvást vádolja a' britt kormányt a' zendülők titkos gyámolításával. J. G. Lima úr a' londoni udvarhoz követté neveztetett.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápol aug. 2kán. Mehemed Alinak egy követe érkezett ide fontos levelekkel. Az aegyptusi alkirály, előre feltevén, hogy Achmet beyhez küldött követségének kedvező sikere nem leend, Syriában hadi készületeket tétet. Az europai diplomaták fontosnak tekintik Mehemed Ali kalandozását, mert őt egy orosz, angol és franczia hadi hajó kiséri mindenütt. A' taurusi hadsereg seraskiere, Hafiz basa, Konstantinápolba hívatott, melly környületnek szinte nagy fontosság tulajdonítatik. A' porta szemmeltartó sereget állít a' görög határszélekre, honnan a' görög bandák sokszor beütöttek a' török birtokokba, 's közelebb 30 szállító hajó induland a' volói öbölbe. A' szigetes tengeren igen megszaporodtak a' tengeri rablók, 's több török hajót megrohantak. A' kereskedés állapotja még is igen szomoru. Persiából írják, hogy a' kormány visszaveendi az europai árúk bevitele ellen kiadott tilalmat. Az oroszok Tschapschuknál tetemesen megverettek a' cserkeszektől, 's kéntelen voltak 26 ágyút az ellenség kezében hagyni.

SPANYOLORSZAG.

Madrid aug. 26kán. Espartero mégis Madrid vidékén tartózkodik seregcsapataival; Madrid egészen csendes. Gonzales követ belső ministerré neveztetvén, a' kabinet ki van egészítve. A' practendensről semmi újat nem hallani. Pamplonában zendülés ütött-ki; Sarsfield generál és Mendivil ezredes megölettek. A' fellegvár a' zendülők hatalmában van.

A' cortes aug. 18ki ülésében némelly követeknek az iránti javaslata olvastatott-fel, hogy a' katona-tisztek fellázadása tekintetéből a' ministerek jelen-

enek-meg, 's ez esetről értesítsék a' cortest. Madoz úr heves beszéddel pártolá az inditványt. „Inkább V. Károly tízszer diadalmaskodjék, úgy mond, mind azt megengedjem, hogy a' szabadság katonai lázadás által tétessék semmivé.“ San Miguel és Infanten urak ellenszegültek az inditványnak, mivel a' cortesben katonai tárgyakról tanácskozni veszedelmes volna. Erre Seoane generál állott-fel, 's egy, egész Európára nézve nevezetes beszédet mondott, mellynek tartalma ez: „Én e' háboruban mindent feláldoztam, egyedül becsületemet mentettem-meg, 's ezt fen akarom tartani. Katonai lázadás következésében lettem Uj Castilia főkapitányává. Gyűlölök mindenféle revolutiót, különösen a' katonait. Ha szabadságot, ha kormányt akarunk, úgy a' katonának süket és vak automatnak kell lennie. A' la granjai gyalázatos katonai zendülés következésében lettem Uj Castilia főkapitányává, ez alól tehát ki kell menteni magamat. Ama mozgásban egy tiszt sem részesült, 's róla semmit sem tudott; a' körültem levőket, a' legtüzesebbeket is, mind kitudakoztam felőle. Egy sergent volt legmagasb rangu a' zendülők között. Ágyban valék éppen, mikor a' la granjai esetről tudósítattam, 's azonnal így kiálték-fel: II. Isabella ügye elveszett! Főkapitánnyá azért neveztettem, hogy a' rendet és fenyitéket visszaállítanám. Miképen sikerült ez nekem, tudja a' főváros. Ki gyámolította a' katonák féktelenségét? A' tisztek! Miért? Mert Madridból kimenni nem akartak, hogy a' háboru bajait 's veszélyeit elkerüljék. Ez a' valódi ok. Gyakran látták e' tisztek, főkapitányuk miként szegező mellét a' lázongó katonák ellen; csak egy jellel, csak egy szóval sem voltak segítségére. A' tisztek valának az igazi vétkesek, fülénk hallgatásuk által. (Egy tiszt-követ dühösen kivánta a' szót.) Felelni fogok, folytatá Seoane; tizenegyszer fogtak rám puskát, a' nélkül hogy csak egy tiszt is segítségemre lett volna. A' gyalázatos utálatra méltó la granjai esetkor, midőn a' thron lábbal tiportatott, 's egy dámát egy féktelen katonaság megpiszkolt, csak egy tiszt sem ránta kardot, egy formaruha sem piroslott vértől, egy dámának védelmezésében; nem csak a' katona Kötelessége, de még a' castiliai lovag érzete is elfeledteték (kimondhatlan tetszés minden részről.) Ha vezéröket megölték volna (czélzás Quesadára), mindent elfeledtnék, de egy dámát, egy királynét meggyalázva látni, a' nélkül hogy csak egy tiszt is meghalna!! És én erre hallgassak? Akkor ajánlkozám egy zászlóallyal la Granjába menni, a' katonákat mind lekaszaboltatni, 's a' királynét megmenteni; de ezt nem engedték-meg nekem. Most már a' fenforgó kérdésre térek-át. Mivel tudtam, hogy némelly tisztek Madridba szándékoznak jőni, 's itt maradni, intettem a' kormányt, 's Lachara generálnak is irtam felőle; a' kormány parancsokat küldött neki, én pedig magam elibe lovaglék, őt arra vendő, hogy a' seregcsapatokat ne Madridba, hanem egyenesen az ellenség ellen vezesse. (*folyt. köv.*)

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK.

Nápolyban az olajnak csekély ára van, de az olaj-aratás szűken ütvén-ki, bizonyosan felkágand az ár, annál is inkább, mivel az olajbirtokosok a' mostani áron nem akarják adni portékájokat.

Lipcsében a' részvény-speculatio két házat fizetéseinek megszüntetésére kénszerített. E' példa a' hitelt ugyan még meg nem csökkenté, hanem azokat, kik könnyedén akarnának meggazdagodni, nagyobb óvakodásra inti. Szászországba, mint hírlelik, a' burkus pénzláb fog bevitetni. — A' Lipcse 's Altben közötti vasuton aug. 20—21ig 4755 személy jött 's ment.

M. Frankfurtnak aug. 30kán kezdendő vásárára sok kereskedők, áruk 's külföldi vásárlók érkeztek, 's a' pipacsinálók kéz alatt már is jó foglalatosságot úznek; a' kereskedők mindazáltal nem sokat remélnek e' vásártól, mert véleményök szerint ez idén nyereséges kereskedésről szó sem lehet, annyival is inkább, mivel az egészségre nézve ártalmas idő jár, 's északi Németországban a' cholera terjedésétől félnek, melly, mint beszélik, már Lipcsében is kiütött.

Bécs, aug. 28kán. Lilienbrunni Adler Károly, a' cs. k. épitészeti igazgatóság felügyelője, minthogy a' Bécs és Linz közötti gőzhajózás nem sokára megindulandt, e' fo'yamtért pontosan felmérte, 's aczélba kimetszette; e' metszemény közelebb Rohrman és Schweigerd udvari könyvárusoknál jelenend-meg, 's a' kiadó felfelé Regensburgig, lefelé Pestig szándékozik folytatni vállalatát.

Oroszországban rég óta foglalatoskodnak kőszén felfedezésével, mellynek először Nagy Péter korában találtattak nyomai. Hogy a' Donez partjainál kőszén létezik, be van bizonyítva. Közelebb Demidoff úr egy társaságot küldött déli Oroszországba kőszenet és vasat keresni. E' társaságot Lalanne francziai mérnök vezérli; vele vannak Huot, Dr. Léveillé, Rousseau, Raffel, vicomte Duponceau, és Saison uu. kik természeti 's geographiai vizsgálatokat teendenek. A' társaság Odessából aug. 10kén indult-el Nagy Péter gőzhajón.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi, Urak' útczája 612 szám alatt.

☞ **Figyeltetés.** Elkésvén előfizetési jelentésünkkel, értesítjük a' nagyérdemű közönséget, hogy most az egyszer évnegyedre is elfogadjuk az előfizetést, f. e. october' elejétől kezdve december' utóljáig, helyben 2 forinttal, postán 2 forint 24 kr. pengő pénzben; azoknak pedig, kik félévre előfizetnek, még elejétől kezdve szolgálhatunk nehány példánnyal. *A' Hirnök szerkesztősége.*

Papiros iránti figyelmeztetés. *Alúlirtak ajánlják újonnan ellátott raktárukat mindenféle nagyságú igazi hollandi és angol rajzoló, regal és velin papirosokkal, úgyszinte* pfantzi papirossal *általrajzolásra mérnökök számára; valamint mindennemű rajzoló plajbásszal, igen finom ch. tussal a' legillendőbb árrokon.*

Pesten, sept. 1837.

Blana és Dona,
a' kis híd útczában „a' papiros malom" czímnél.

Harmadik hirdetmény.

A' szikföldekről *irt theoretico-praktikus gazdasági könyvemre kevés előfizetők találkozván, az* ki nem adathatik. *Több száz forintokra menő előkészületi költségemet pedig — ha bár nem örömest is, kordozni akarván; minden bejött pénzt, igyekezetem pártfogóinak visszabocsátok. Kik tehát a' mondott előfizetési díjt Eggenberger urnál tették le, ezennel kérettetnek, hogy ott pénzök visszavevése iránt rendelkezni méltóztassanak. Kik nálam fizettek, azoknak pénzök' kézhez juttatásáról magam fogok első alkalmakkal gondoskodni.*

Sept. 8. 1837. Dr Balogh József m. k.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvkereskedőnél (váczi utcza 39. szám) találtatik:

Stephani Bolcman

RHETORICA

ex indole sermonis explicata

atque ita

a Logica et Syntaxi

probe separata,

poeticae vero reconciliata.

8. maj. Pestini 1836. Füzve 1 forint pengő pénz.

Második félesztendő. 1837.

(1) Haszonbérlési-hirdetmény. Ecséden, Hatvan mellett, Fáy Ignáczнak birtok-része, melly szántóföldben, rétben, szőllőben, kenderföldben, erdőn és legelőn kivül, mintegy 152 holdat teszen; három félhelyes jobbággyal, tizenegy zsellérrel, és regale beneficiumokkal együtt, hat esztendei haszonbérbe kiadandó. E' végett az árverés e' folyó esztendei september hónap 21dik napján fog, helyben Ecséden tartatni. (3)

(2) Birka eladás. Tekintetes nemes Heves vármegyében helyheztetett, *Tisza-Bura* helységében vagyon tettes ns Sárközy Gedeonné asszonyságnál ötszáz darab birka, részint fejős, részint bárány, részint ürü nyáj eladó. A' venni szándékozók magokat jelenthetik a' fennevezett helyen. (3)

(2) Árverés. Folyó esztendei septemberi' 28dik napján Mező-Túr mezővárosában m Kállay család részéről árverés útján fognak haszonbérbe adatni:

1-szőr a' Kállay részen lévő korcsmáltatás Sz. Mihály naptól kezdve 3 esztendőre.

2-szor az ugy nevezett Szonda- és Sz. Miklószugi puszták 1838ki januarius 1só napjától kezdve szinte három esztendőre. Az árverés Mező-Túron a' tiszttartói háznál fog tartatni. (3)

(3) Árverés Lichnovskyféle selyem-juhokra. Sajó-Vámosi uradalom részéről közhirül adatik, hogy f. e. Szent-Mihály hava 21kén délelőtt, t. ns Abauj vármegyében kebelezett *Encs* helységben, *Forró* mellett, nyilvános árverés útján, kénszpénz fizetés mellett, eladóvá fog tétetni, még tenyésztetésre alkalmatos mintegy 300 anyabirka; 80 jerke és 80 ürü-tokló; 50 kétesztendős ürü, és mintegy 300 idei bárány. Azonkivül ugyan ott 100 darab többnyire egy esztendős hágókos, megszabott áron, szabad kézből lesz megszerezhető. S.Vámoson, august. 21kén 1837. (3)

(3) Hirdetés. A' nmltgú magy. kir. udv. Kincstári Tanácsnak költ Intézete következésében közhirré bocsájtatik, hogy a' Tiszán inneni koronai szabados kerületben fekvő Mátonyosi $60\frac{294}{2200}$ külső, Szentai $\frac{1100}{2}$ belső, és $66\frac{1440}{2200}$ külső, Adai $\frac{1302}{2200}$ belső, Ó-Becsei $4\frac{369}{2200}$ belső, és $150\frac{1752}{2200}$ külső, nem külömben Szent Tamási $\frac{1100}{2200}$ belső és $78\frac{77}{2200}$ külső holdakbúl álló kir. fiscalisi telkek, e' f. eszt. sept. 25dik napján, az Ó-Becsei kincstári tiszttartóságnál tartandó árverés útján a' folyó évi sz. Andráshó' 1től fogva 6 esztendőre kibéreltetnek.

Az ebben résztvenni kivánók a' fennkitett helyen, és napon végrehajtandó árveréshez elegendő bánatpénzzel ellátva, olly hozzáadással meghivatnak, hogy az ebbéli árverési feltételek az emlitett tiszttartóságnál előleg is közöltethetnek. (3)

(2) Árverési hirdetés. A' nagyméltóságu keresztszegi gróf *Csáky* familiához tartozó és tettes Bihár vármegyében kebelezett *kóvághi helység*, hozzá való urbéri hasznokkal, majorsági földekkel, szőllővel és mindennemü királyi haszonvételekkel; valamint fundus instructussal együtt: melly hasznoknak mennyiségét vagy helyben, vagy pedig Nagyváradon tek. *Kurányi György* fiscalis urnál bővebben megtudhatni.

Ugy szintén Kis-ujfalui puszta, mellynek kitérjedése mintegy 900, részint szántó-földeket, részint kászálókat's legelőt magában foglaló, holdat tészen; folyó esztendei october 24kén Nagyváradon tek. *Kurányic György* fiscalis ur lakásán tartandó közárverés utján, az 1838dik esztendei Szent-György hava' 24dik napjától kezdve, három egymást követő esztendőre haszonbérbe ki-fog adatni.

A' haszonbéri feltételek valamint Pesten tekintetes *Ladomérszky Imre* ügyigazgató urnál, úgy szintén Nagyváradon a' fennemlitett *Kurányic György* fiscalis urnál is megtekinthetők. (5)

(3) Hirdetmény. A' nmlgú kir. udv. m. Kamara' rendeléséből ezennel közhirré tétetik, hogy f. évi sept. 21dik napján ts ns Borsodvgyében kebelezett Diós-Győri uradalmi erdőkben termett idei makk és gubics, a' Miskolczi uradalmi praefectusi háznál reggeli órákban tartandó közönséges árverés útján a' többet igérőknek elfogadatni.

Melly helyre, és időre a' venni szándékozók szükséges készpénzzel ellátva, ezennel meghivatnak. (3)

Pénzfolyamat: Bécs. sept. 9kén: 5 pctes statusköteles. $105\frac{1}{4}$; 4 pctes stat.köt. $100\frac{5}{16}$; 3 pctes stat.köt. $79\frac{1}{2}$.

Gabonaár: Pesten, sept. 12kén, váltógarasban: Tisztabuza $66\frac{2}{4}$—60; kétszeres $53\frac{1}{2}$; rozs $38\frac{2}{4}$—$31\frac{2}{4}$; árpa $26\frac{2}{4}$—$25\frac{1}{2}$; zab $18\frac{2}{4}$—16; köles 40.

Dunavizállás: sept. 10kén: 9' 11'' 0''' — 11kén: 10' 7'' 9''' — 12kén: 10' 9'' 0''' — 13kán: 10' 8'' 0'''.

HAZAI 's KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

23. szám. Pesten szombaton Szent Mihályhó' 16kán 1837

Magyarország és Erdély (kinevezések; kisded-óvó-intézet; rákosi táborlat; lévai tűz; s. újhelyi kórház' gyarapulása; 'sat.) Ausztria (pristeni emlék; hadi előléptetések.) Nagybritannia (gyanitások a' belga király' londoni látogatásáról; anekdoták; a' királyné asszonyi udvarkara; Ruthven és O' Connell; hg. Liechtenstein Londonban; 'sat.) Franczia-ország (Louis báró meghal; Decazes; Jules Guerin szép jutalom-dija; 'sat.) Amerika Portugallia (Saldanha proclamatioja; 'sat.) Oroszország. Spanyolország (titkos cortesülések; Bueren' megveretése; 'sat.) Kereskedési hirek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. k. apost. Felsége folyó sept. 2ki legfensőbb határozata által Bessenyői Beőthy Sándor urat a' nm. m. k. udv. Kamara' tanácsosát 's k. ügyek' igazgatóját, a' m. k. udv. Kanczelláriánál megüresült valóságos tanácsosi 's referendáriusi hivatalra; nemkülönben

A' szathmári káptalanban Schlachta Márton éneklő kanonokot olvasóvá; Linczy József őrkanonokot éneklővé; Bodó Mihály székesegyházi esperest őr-kanonokká; Obermayer András iskolás kanonokot székes-egyházi esperessé; 's az ekkép megüresült (iskolás) kanonokságra Lázár János bélteki plebánost; Koczó Pált pedig a' szathmári püspöki lyceumban szentirás-tudomány' tanitóját ugocsai esperessé; ugyszinte

A' győri székesegyházi káptalanban Sütő József székesegyházi esperest őr-kanonokká; Hohenegger Lőrincz soproni esperest szent-alberti préposttá; hasonlólag

A' váczi székesegyházi káptalanban Toppler György éneklő kanonokot olvasóvá; Balogh Istvánt székesegyházi esperest éneklővé; Cseh Andrást székesegyházi esperessé; Seress Pált pesti esperessé; egyszersmind most érintett Seress Pált 's Medgyessy János püspöki titoknokot és Szarvas Ferencz nagy-kátai plebánost püspök-asztali kanonokokká; Mericzay Antal holdmező-vásárhelyi plebánost jánosi (joanneus); végre Katona János bujaki plebánost tiszteletbeli kanonokokká nevezni méltóztatott.

Brassó sz. k. városa' 's kerülete' változó hivatalaira f. e. aprilis' 8kán történt választás' alkalmával, szótöbbséggel Trauschenfels György városi 's kerületi fő, Wenczel József pedig kerületi bíráknak, Tartler Lukács kerületi albírónak, Graf József város-kapitánynak vagyis rend- 's bátorság-igazgatónak, 's végre Barbenius György népszószólónak; ugyszinte Nagy István Szepsi Sz. György városa' közönségének szótöbbségével főbírónak választatván, legfensőbb helyen is hivatalukban megerősíttettek. Hirn.

A' nagym. m. k. udv. Kamara a' temesi kam. igazgatóságnál megüresült jegyzői tisztségekre Sz. Leányi Jánost, a' máramarosi k. kam. igazgatóság' iktatóját és Rácz Mihályt a' köz. udv. Kamaránál fizetéses feltevői gyakornokot nevezte.

Pest. Honunkban az első kisded-óvó intézetet Brunswick Teréz grófné fáradatlan buzgalmánál fogva, nehány emberbarát segélyével Budán 1828ban létesité. Az illy intézetek honi két fővárosinkban kevés idő alatt szaporodtak, sőt a' hazában is elhintve megfogant az üdves mag, jelesen Pozsonyban, Beszterczebányán, Nagyszombaton, Szekszárdon, Belaczon 's egyebütt. A' pesti intézetek egy ideig a' budaiakkal egy ügyelés alatt voltak, 's miután ezeket a' budai asszonyegyesület vevé gondja alá, magokra maradtak. Közűlök a' Leopold-városi azon tetemes adományokon felül, mellyekkel azt özv. gr. Brunswick Józsefné nagylelkűen ellátta, közadakozásnak köszönvén létesültét, helybeli plebánus Simonesich úr' ügyelése alá került. A' Terézia-városinak ügyét lelkes hazafisággal pesti választott polgár Gömöry Károly úr fogá-fel, 's magát ezen intézetet olly virágzásra segité, hogy annak számára gyarapodott-pénzalapján immár saját házat is szerezhete. A' belvárosit, melly 1831-dik évben Brunswick Teréz grófné által alapitatott 's később Szentkirályi Móricz Pest-vmegyei főjegyző úrnak köszöné fenmaradását, nehány adakozó emberbarát tartja-fen mai napiglan. (l. a' kisded-óvó intézeteket Magyarországban terjesztő Egyesület' 1837diki Évkönyvét.) Ez utól említett intézet f. sept. 13dikán adá próba-mutatványát Seeber Károly polgármester 's Leopold-rend vitézének, valamint számos egyházi és világi úri vendégek' asszonyságok', szüléknek megjelentében. Ez intézet a' Rácz utczában mélt. Bornemisza septemvir úr' házában egy igen jeles tanító alatt áll-fen; kinek fáradatlan szorgalma, ügyessége és türedelme a' 3—6. éves növendékek körül becsülni 's bámulni méltó. Az intézetnek több mint 100 fiu- és leány-növendéke van, kik a' legkönnyebb, mulattató úton, sikerrel vezettetnek az Isten' esméretére, betüzésre, különféle isméretekre, testi gyakorlásokra szoktatnak, valamint rendre és engedelmességre

is; szóval testileg és erkölcsileg fejlődnek. A' próbamutatványt most is mint tavaly a' kis Gebhardt Feri nyitá-meg egy köszöntő beszédecskével, mellyet ő bátran, érthetően, 's jelesen szavalt-el, 's mellyel az összegyült közönséget üdvözlé. A' próbatételt szintén köszönő beszéd zárá. Tisztelt polgármester úr a' kisded növendékeknek különféle gyermeki ajándékokat volt szíves kiosztani. A' szülék örömmel, megelégedve hagyák-el ez üdvös intézetet; melly vajha jövedelmi tekintetben a' többi pestiekkel minél elébb egy karba helyeztetnék!!

Pesten folyó sept. 14dikén örök nyugalomra költözött Tek. Klobusiczi Klobusiczky Károly úr, a' főmélt. Hétszemélyes-tábla' nyugalmazott iktatója 's t. n. Máramaros vmegye' táblabírája, sorvasztó lázban, életének 61dik évében. Hideg tetemei más nap délutáni 5 órakor a' közönséges temetőbe szép számu közönség' kíséretében takaríttattak-el. Nyugodjanak békével porai!

Rákosi táborlat. Sept. 24kén 9½ órakor a' szász vasasok és János-dragonyosok, 10 órakor Nostitz könnyű lovagjai, Károly-uhlánok, két gyalog és két lovas ágyútelep mennek táborba. 25kén a' két gyalog dandár az új utasítás szerint hadművészeti gyakorlatot fog tüzelve tartani, és pedig először Schmeling, másodszor Hrabovszky vezér őrnagyé. A' lovasságnak szűnnapja lesz. 26kán reggeli 8 órakor lesz első lovas forgása mindkét dandárnak a' kőbányai szőlők megett. 27kén reggeli 7, ¾ 8 és ¾ 9 órakor Rothkirch, Ceccopieri és Don Miguel ezredeiknek hadmüvészeti gyakorlata tüzben. Délutáni 5 órakor a' négy lovas ezred árok- és korlát-ugrásban gyakorolja magát. 28kán reggeli 7 órakor első táborfogás Soroksár felé. 29én reggeli 8 órakor mind két dandárnak lovasforgása a' pesti kőbányai szőlők megett. Délután 5 órakor Rothkirch 3 zászlóalja sáncz-támadást és védést gyakorol. Sept. 30dikán és october 1jén 2dik táborfogás reggeli 10 órakor Buda-Eörsnél. E' hadi forgás alkalmával tanyázás is lesz. A' fő hadi szállás Buda-Eörs és Kis Torbágy. 2kán délutáni 4 órakor Rosenbaum granátos zászlóalja, 's Este és Benczur zászlóaljaknak mutatványa tüzben. 5½ órakor Károly főhg uhlánjai dsidák, kardok és pisztolyokkal tartanak forgásokat és gyakorlatokat. 3dikán hadművészeti mutatványa a' két lovas dandárnak reggeli 8 órakor. Délutáni 5 órakor Hrabovszky dandárja a' két táborsánczot megtámadja és védi. 4dikén reggeli 8 órakor mind a' négy dandárnak nagy szemleforgása lesz tüz között. 5kén reggeli 7 órakor a' négy lovas ezrednek egyes mutatványa. 6kán reggeli 8 órakor harmadik lovasforgás a' kőbányai szőlők megett. 7kén vizsgálódás. 8dikán Nagy egyházi dísz minden sereg 's ágyútelep jelenlétében; melly után a' tábor szétoszlik. Honm.

Folyó évi augustus' 19kén reggeli 9½ óratájban, Léva városának egyik tömött házu utczájában szerencsétlenül kiütvén a' tüz, nem csak a' városnak munkás lakosi, hanem a' szombati nagyobb héti vásárra jött vidékiek is, nem kis rémülésbe merültek. Sietett mindenki dobszóra, és harangok' kongatására a' tüz felé, segítség' vagy nézés' kedveért. Mig én a' vár' falai közül leggyorsabb léptekkel a' tüzi színhelyre érheték, szerencsére a' tüzfecskendők és vizes lajtok ott voltak; de már ekkor e' keskeny utczában felülről 5, alulról pedig 3 ház lángba borulva lévén, a' különben is e' hónapot bélyegző melegség, 's a' tűzi elemek' mérge miatt, alig vala ember képes, legszívesb akaratja mellett is, a' felebaráti szeretetnek dicső példáját követni! Mind e' mellett is találkoztak sokan, kik életök' veszélyeztetésével tettek a' mit tehettek, háztetőket és kerítő sövényeket előre bontottak, a' tüznek tovább-harapódzását, a' mennyire lehete, korlátozandók, mignem végre csakugyan 11 óra körül a' tüz' ereje elnyomatván, számtalan embernek, minden legkisebb szikra' eloltása késő estig gondot és munkát adott. Szomorú volt látni, mikép a' házak' és istállók' tetején lévő széna, bükköny 'stb., némellyiknek pedig még udvarán lévő szalmás elesége is, a' tüznek martalékává lettek; mit midőn bánatos szivvel néznék, mélyen érzém, hogy a' hasznos törvények' megvetése által milly iszonyú bajt hoz néha a' sors' balkeze az ember' nyakára! de reményleni kezdém, hogy ezen emberek, sőt ezek' szomorú példája után mások is, jövendőben a' parancsolatok' daczára nem, hanem e' részben a' vármegye és városi tanács által kimutatott úton örömest járandnak és szalmás eleségeiket a' házhoz nem hordják. A' tüz alatt és után százféle volt a' gyanu annak eredése felől, mignem másnap egy, valamellyik gazdánál szolgálatban lévő 13 éves leánykát befogtak; ez azonnal megvallotta nem csak az elveszett 200 forint' elorozását, hanem a' szomszéd háznak felgyujtását is, mellyet, senki a' háznál honn nem lévén, kétszer próbálameg, harmadszor pedig a' gonosz szellemnek már ellent nem állhata. Farkas Remete Pál a' Hirnökben.

Auguszt' 31kén tartatott Sátoralja-Ujhelyen, a' casinoi teremben, fényes tánczmulatság, a' kórház tőkéjének gyarapítása javára. Belépti díj egy pengő forint, 's az ezen mulatsággal összekötött sorsjátékos sorsjegyek egy egy pengő húszas. Nyerő tárgyakkal a' környék asszonyságai ajándékozák-meg a' játékot 's illy tárgy több hetvennél gyüjtetett-össze, részint a' tisztelt hölgyek saját kézimunkáik, részint más ékítvények. Sorsjegy közel

12 százhoz adatott-el; a' húzás a' szünórában tartatott: a' hely díszesen vala elrendezve, 's jó világítással ellátva. Bunkó bandája derekasan játszá a' legvigabb keringőket. Nemzeti tánczban is három pár követé egymást, 's új meg új ügyességgel lepémeg a' nézőket. Jobbára magyar szó hangzott nem csak a' férfiak de a' szépek ajkaikról is. Még reggeli öt óra után sem távozának mindnyájan a' mulatók 's itt igen élénk vala a' társalkodás. A' megjelent vendégek száma ötszázhoz közel ütött, 's Zemplén 's a' szomszéd megyéknek számos nagy rangu személyeivel díszelgett. A' megye alispánja, több herczegek és grófok díszesíték a' társaságot jelenlétökkel. Többek' vallomása szerint ennél fényesebb bált Ujhely még alig látott. Kivánjuk szívünkből, hogy minél inkább gyarapodjék évenkint ezen a' szenvedő emberiség javára czélzó intézet. Rajz.

AUSZTRIA.

A' hadseregnél következő változások történtek: Pleiszei Berger János báró, tábornoki helytartó, 's Tyrolban hadi parancsnok, temesvári várparancsnokká; Leiningen-Westerburg Ágoston gr. tábornoki helytartó, 's Laibachban hadi parancsnok, Tyrolba hadi parancsnokká; Koudelka József b. tábornoki helytartó, Laibachba hadi parancsnokká neveztettek; Ceccopieri Ferdinand gr. tábornoki helytartó, Söldenhofen 23d. számu megürült gyalog ezredének tulajdonosává lőn. Előléptettek: Hrabovai Hrabovszky János b. generál-őrnagy tábornoki helytartóvá; Maros Némethi és Nádaskai gróf Gyulay Ferencz, Waldensteini Baumann János, Sterpin János (ki a' Modenai udvarnál van hivatalban) ezredesek, generál-őrnagyokká; Walper Mátyás, Reiche Vilmos al-ezredesek, ezredesekké; Fichtenstammi Kempen József őrnagy, al-ezredessé; Tham József, Heldenbaueri Haradauer Károly, Tempis Lajos, Arster Ferencz kapitányok, őrnagyokká; Ramberg György számfeletti ezredes, Polombini b. 36. számu gyalog ezredének parancsnokává; Braunhofi Braunhofer János őrnagy, Negroni granátos zászlóallyának, Hübsch József őrnagy pedig Wengersky granátos zászlóallyának parancsnokivá tétettek. Nyugalmaztattak: Haering Venczel báró és Adelsbachi Grimmer Vincze generál-őrnagyok tábornoki-helytartó rangal; Klein Károly, Sivkovich József, Habianecz Lukács, Reya Vincze, Rasko Mihály, Zoczek Károly, és Sambson Antal kapitányok őrnagyi rangal; Helbich Fridrik alkapitány őrnagyi rangal 's kapitányi fizetéssel. Löwenwaldi De Best Szanyiszló nyugalmazott ezredes, az Erzsébet-Terézia-alapítványnál megürült helyet nyerte. Lemondott a' szolgálatról Mihaldi b. Splényi Mihály kapitány őrnagyi rangal. Külföldi rendeket, 's azok elfogadására és hordozhatására legfelsőbb engedelmet nyertek: Odelga József altábornok Lucca hgség St. György első osztályu katonai rendjét; Mensdorff-Pouilly Sándor és Arthur grófok 's kapitányok a' herczegi Szász-Erneszt házi rend kiskeresztjét; Minarelli József kapitány, Piller István főhadnagy és Móraus Károly alhadnagy Lucca hgség St. György másod osztályu katonai rendjét.

Pristen falu mellett a' Culmnál 1813ban elesett oroszok emlékezetére Ferdinand császár által épitetett emlék, mellynek talpköve 1835. sept. 29kén, a' nagy hatalmaknak Töplitzben létökkor, tétetett-le, közelebb mult aug. 29kén takartatott-ki nagy ünnepéllyel, katonaság üdvezlő lövései 's ágyudörgések között. Ezen emlék egy Bresciában nehány év előtt talált régi remek-mű mintájára készült, pyramis féle alapon, négy oroszlántól, mint a' vitézség és állhatatosság jelképeitől körülvéve, 's a' három nagy hatalom szövetségére mutató allegoriákkal ékesítve. Homlokoldalán latin felirások állanak.

Ő cs. k. Felségök sept. 10dikén kivánt egészségben Schönbrunnba visszaérkeztek.

NAGYBRITANNIA.

A' királyné aug. 25kén Windsorból Kent hgnével a' bájos vidékü Virginia tóhoz lovaglott. A' királyné igen szép és bátor lovaglóné. Windsor-várat egészen IV. György terve szerint parancsolá Ő Felsége elkésziteni. — Peyton kapitány Woodstock követségi helyét sir J. Grahamnak szándékozik átengedni. — Roebuck úr Bath radicalisaihoz irt levelében örömét fejezé-ki azon, hogy a' whigek a' parlamenti választáskor megbuktak.

Ruthven úr nem várta-be, hogy O' Connell javaslatára kizárassék a' dublini kézműves egyesületből, hanem önkéntes kiléptét maga jelenté-meg levél által, mellyben O' Connellt hazugnak, zsarnoknak, a' Milton elvesztett paradicsomában előforduló lucifer példányak, (ki inkább akart pokolban uralkodni, mint az égben szolgálni) nevezé. — Guinnesz serfőző Dublinban a' reformügytől elpártolván, a' szabadelműek által olly gyűlöletessé tétetett, hogy serét nem csak Dublinban nem iszszák, de a' szekeresek még falura sem akarják vinni.

A' belgák királya 's királynéja tíz napig szándékozik Angliában mulatni. E' látogatásról különféle gyanitásai vannak a' sajtónak, az uralkodó vélemény ugyan csak az, hogy a' királyné jövendőbeli férjének választására czéloz a' látogatás. A' Times azonban, a' házassági pontot mellőzve, egy fortéllyal 's Leopold király jeles tulajdoninak dícsérésével összeszőtt czikkelyében azt mondja, hogy

)(

Leopold király, ha királyi kishugát arra intendi, hogy kizárólag egyik pártra se támaszkodjék, mind a' királynénak, mind Angliának hasznos szolgálatot teend Leopold király Ramsgateban, midőn az ő tiszteletteljes de buzgalom nélküli fogadtatása mellett, Wellington hg. jelenlétének meghallásakor zajos öröm-rivajra fakadt a' temérdek sokaság, meggyőződhetett arról, hogy most a' magas conservativ érzet Anglia minden részében büszkén emelkedik-fel. — A' toryk átaljában Wellington hg. által reméllenek a' k. palotába juthatni. A' M. Herald nevezetesen beszéli, hogy a' királyné hadi sereinére akart menni lóháton, minek Melbourne l. ellenszegülvén, Ő Felsége olly feltétellel fogadá el tanácsát, ha Wellington hg. is jóváhagyja azt. A' hg. megtudakoztatván, Melbourne l. véleménye mellett nyilatkozék, 's a' szemle elmaradt. Ha e' dologban tanácsot kértek Wellington hgtől, mond e' lap, másban is kérhetnek még. — A' ministeri lapok megvető gúnnyal szóllanak a' Times nyilatkozásáról, miként Leopold király Victoria királynét torysmusra fogná téríteni.

Liechtenstein Károly hg. Melbourne és Palmerston lordoktól kisértetve, Windsorban aug. 30kán udvarlott Ő Felségénél. E' hg. testvére Liechtenstein uralkodó hgének Alajosnak, ki nehány év előtt látogatta-meg Angliát, özvegy Esterházy Mária hgnének pedig kisöccse.

A' belgák királya 's királynéja már Windsorban van, hol királyné Ő Felsége aug. 30ka estéjén nagy vendégséget készült adni fenséges rokonainak. A' királyné, mond a' Courier, igen jól néz-ki, Leopold király komoly, mint mindig. Látogatásuk czélja, a' kiráyné megházasítása. Az özvegy királynét is készülnek meglátogatni Bushy-parkban.

Királyné Ő Felsége asszonyi udvarkarát így jegyzi-fel a' hivatalos Gazette: „Ruhatár-felügyelőné (mistress of the robes) Sutherland hgné; első kamarai dáma (principal Lady of the bedchamber) Lansdowne marquisné; kamarás dámák: Tavistock marquisné, Charlemont, Mulgrave grófnék, Lady Portman, Lady Lyttleton, Lady Barham, Durham grófné; tiszteletbeli kisasszonyok (maids of honnour): Harriett Pitt, Margaret Dillon, Caroline Cocks, misz Cavendish, Mathilde Paget, misz Murray, misz Lister, misz Spring-Rice; kamarai asszonyok (Bedchamberwomen): Lady Caroline Barrington, Lady Harriett Clive, Lady Charlotte Copley, Forbes viscountné, Mrs. Brand, Lady Gardner, Mrs. G. Campbell, és Misz Davys — kivétel nélkül mind whigek.

Északamerikából ismét sok kiköltözött irlandiak visszatértek honukba; mert Uj-yorkban most mindegyik bevándorlótól fejpénzt követelnek, 's a' kereskedési krisis miatt semmi foglalatosságot nem találtak. — Mustapha Reschid Bey Effendi török követ jelenleg Dublinban van, hol tiszteletére a' lordhelytartó august. 24kén nagy hadi szemlét tartott.

Pembroke parlamenti választásáról illy anekdotát beszélnek a' hírlapok: A' mint Blacas úr, whig jelelt, a' szószékre fellépett, egy káposztatorzsa röpült szeme közé. „Jól van, mondá meg nem háborodva, e' torzsa szolgáljon nekem bevezetésül! Angolok! meg akarnak minket vakítani, de illy torzsák nem vakíthatják-meg jelelteteket a' veszélyekkor, mellyeket ragadozó farkasok között várhatunk magunkra; üssék-ki bár egy, két, vagy három szememet, annál világosabban fogok látni, így kiáltván-fel: királyné és reform örökké!" E' szavak között nyers burgonya puffant arczára. „O' Connell hazája, kiáltá Blacas úr, mind örökké e' sótlan eleségre leszel-e kárhoztatva, mellyel egy szabadelmű jeleltet akarnak lealázni?" Most egy nagy veres répa majd hogy be nem horpasztá orrát, 's hirtelen ismét egy csomó lágy turó egész száját 's orrát tapasztá-be, 's Blacas úr közel volt a' megfuláshoz; de a' turót visszadobá azon helyre, honnan jött, 's arczát megtörölvén, nagy élénkséggel így szólt: „Szájamat akarnátok tehát bezárni; szavam felbosszant titeket, úgy-e? Angol nép ezt jegyezd-meg! Ellenségeid azt akarják, hogy az ő jeleltjöket válaszd-el, de ne hallgass rájok. Káposzta-torzsa, burgonya, répa és sajt meg ne tántorítson érzelmeidben, hanem engem tisztelj-meg választásoddal!" És e' jelelt meg is választatott.

FRANCZIAORSZÁG.

Louis báró, ki a' császárság alatt fontos hivatalokat viselt, a' restauratio korában a' szabadelmü oppositióhoz tartozott, 's a' juliusi revolutiókor legbajosabb foglalatosságokat vállalt magára, meghalálozott. — Decazes hg. ablaka alatt, Bordeauxban aug. 22kén charivarit csináltak, 's még az a' szerencsétlenség is esett rajta, hogy a' megyei tanács elnökségéből, mellyet több ízben viselt, az aug. 24ki választáskor kimaradt. — Donnadieu general, a' cassatioszék visszavetvén folyamodását, elfogatott, 's St. Pelagieba vitetett. — Gazette és la France legitimista lapok írják, hogy Londonban most egy nevezetes per készül, melly a' királynét valamennyi gyémántjainak elvesztésével fenyegeti. A' hannoverai király ugyanis a' korona gyéméntjait, mint familiai jószágokat, visszakivánja, azon oknál fogva, mivel azok I. György által vitettek Angliába, 's a' koronával együtt csak a' férfi ágat illetik.

Nemours hget Vallée gr. és Fleury b. generálhelytartók kísérendik Afrikába. — Arago és Odilon-Barrot uu. most Baden-Badenben mulatnak.

A' Journal des Débats is meghatározottnak írja a' Constantine elleni táborozást. A' kormány Achmet beyvel örömest egyességre lépett volna, annyival is inkább, mivel az utóbbi táborozás rosz kimenetele, mit egyedül az éghajlati viszonyoknak tulajdoníthatni, Francziaország becsületét nem sértette, és mivel így teljesítette volna a' kamarának a' táborozás megszüntetése eránti kívánságát. Achmet bey eleinte hajlott is a' kormány feltételeire; megismerte Francziaország felségét, megigérte az adót, 's arra is rá állt, hogy a' franczia seregek, a' mig csak tetszik, Guelmában maradhassanak; de az egyezés aláírásakor megváltoztatta szándékát, Guelmából tüstönti kitakarodását kívánván a' franczia seregeknek. Most már a' kormány, javaslatai visszavettetvén, olly eszközökkel folytatandja a' háborút, mellyek annak sikerét biztosítják. Achmet beyt hihetőleg a' Konstantinápolból Tunisba indult török hajósereg bátorította-fel; de a' kormány Gallois és Lalande admirálok hajóseregét olly utasítással küldötte-el Toulonból, hogy a' török hajósereget, ha másképen nem lehetne, erővel is visszatérésre kénszerítsék. — A' Constantine ellen nyomulandó tábor főparancsnoka Damrémont generál leend; Vallée generál a' pattantyússágot, Fleury generál a' genie-kart vezérlendi; Lamy és Caraman generálok pedig alattuk szolgálandnak.

AMERIKA.

Uj-yorki jul. 23ki tudósítás szerint az indus háboru csakugyan kiütött újra, 's az indusok ellen már seregcsapatok küldettek. Texas csendes, 's az elnök, Houston generál, septemberig eloszlatta a' hadsereget. — Brasilia, mint Rio-Janeiróból irják, egy tágas csatatérhez hasonlít, mellyen két hatalmas ellenfél, a' végrehajtó 's törvényhozó hatalom, vagy is a' kormány és kamarák, küzdenek a' thrónért vagy az ország meghódításáért. A' viszálkodás egy felirásból vette eredetét, melly, a' kormány állítása szerint, a' regens feleletlenségének biztosítványait megsértette, azt nyilatkoztatván a' kamara, hogy illy hitel-vesztett ministeriumot nem fog gyámolítani. Erre a' ministerium elbocsátatott, de az oppositio még merészebbé lőn, 's a' regens fenhangu, szokatlan és helyzetéhez illetlen választ adott a' kamara felirására, mi ujabb tárgyat szolgáltatott a' viszálkodásra, 's az új ministerium tagjai kemény megtámadásoknak 's gúnynak vannak kitéve a' kamarában.

PORTUGALLIA.

Saldanha marquis ismét egy proclamatiót bocsátott a' portugáli néphez és hadsereghez olly nyilatkozással, hogy kardját addig hüvelyébe nem teszi, mig a' charta az ország fővárosában kikiáltva nem leszen; a' ki a' rebelliseknek segítségére van, azt ellenség gyanánt tekinti, 's hivatalától mefosztja, a' ki pedig az ő katonájára kardot ránt, azt mulhatlanul agyon löveti, nem sokára Lissabon keritése előtt leend, megszabadítandó a' királynét, ki saját palotájában fogolyként tartatik, 's a' hont az erőszak uralkodásától.

Aug. 20kán szokatlan mozgásban valának Lissabon nemzeti őrei. A' főparancsnok magához hivatá a' zászlóallyak vezéreit, hogy kimutassa mindenkinek a' helyet, mellyet az ellenség közelgésekor elfoglalandó leszen. Ebből azt vélvén a' zászlóallyak vezérei, hogy csapatjaikat össze kell gyűjteniök, csakhamar minden lábon volt. A' nemzeti katonák minden bérkocsit elfoglaltak, némellyek pedig inasokkal vitették magok után fegyvereiket, mert a' nap széditő forrósággal sütött. Az utak a' város kapuji előtt mély árkokkal vágattak-át, mellyeken szükségben segitő hidak vannak a' közlekedés fentartására, megettök pedig védfalak 's ezeken ágyúk állanak. Nehány száz matróz is kiszállítatott a' hadi hajókról 's felfegyverkeztetett, kik igen veszélyes emberek, kivált ha bort isznak, 's magános boszúra különösen hajlandók. A' cortes vasárnap is együtt ült; a' mérséklett pártnak nagy munkába került a' fen buzgó pártot zaboláznia, mégis kivitte a' cortesben a' törvényt, miként a' királyné gyermek-ágyban fekvése alatt, azon okleveleket, mellyeknek k. aláírásra van szükségök, csak Don Fernando hg. jelenlétében láthatják-el a' ministerek a' kir. névvonással. Alig lehete várni, hogy a' bizodalmatlan szabadelmüek csak illy tekintettel is legyenek a' herczeg iránt, midőn eleinte köz nyilatkozványban akarták őt azzal vádolni, hogy egyetért a' zendülőkkel.

Angol lapok lissaboni aug, 23ki tudósitásaik szerint a' portugáli zavarok vérontás nélkül már nehezen érnek véget. A' carlisták vezérei meghatározták Lissabon megtámadását, miben a' fővárosban levő barátaik által gyámolitatni fognak. Hírlelik, hogy Ferdinand hg. Saldanha táborába ment volna, de onnan tüstént visszatérend; a' királyné, a' mozgás kiütésekor, Hastings angol hajóra szándékozik menni férjével együtt; Palmella hg. Francziaországból visszatért Terceira hghez. Saldanha azt nyilatkoztatá, hogy fegyverét le nem teszi, míg a' nemzeti őröket le nem alázta 's le nem fegyverzette. Hastings, Malabar és Minden angol hajók készen állanak a' városban lakó angolok védelmezésére. Az utczafalakon illy utálatos kiragasztmány vala olvasható: „Honfiak! Jól megjegyezzétek az idegenek lakait! Tűzzel jeleljétek-ki azokat, 's holt testeikből csináljatok barricadákat várostok megrohanásakor!“ — Terceira hg. is Quelezből aug. 18kán proclamatiót bocsáta-ki, miként az ország

szerencsétlen helyzete, a' királyné 's alkotványi charta iránt letett esküje, a' gonosz szándékuak zsarnoklása a' nemzet felett, a' rend felforgatása, a' septemberi hitszegők által okozott inség, az ugy nevezett congressus ostoba, dühös rendszabályai, a' thrónnak meggyaláztatása, őt is kénszeríték fegyvert fogni, a' hadseregen ejtett gyalázat pedig bosszuszomjra gyulasztá. Czélja a' chartát visszaállítani, rend, béke, honszeretet 's bizodalom kormányát létesíteni; minél fogva minden lakost és katonát felszóllít a' királyné 's charta védelmezésére, és a' szabadságnak kimentésére a' despotismus hálójiból.

OROSZORSZÁG.

St. Petersburgi aug. 23ki tudósitások szerint császár Ő Felsége Dünaburgba, a' császárné aug. 15kén Moskauba érkezett. Helena nagyhgné, Mihály nagyhg. Bernhard 's Vilmos szász-weimari, és Fridrik würtembergi hgek Wosnesenskbe utaztak. August és Adalbert burkus hgek Varsó felé vették utjokat. — Kapodistrias Ágoston gr. három török tiszttel, Konstantinápolból aug. 16kán, Alexandra császárné gőzhajón, Odessába érkezett.

SPANYOLORSZÁG.

(Seoane gral beszédének folyt.) Lluchana generál, kinek saját tervei valának, 's hinni nem akarta, hogy tisztjei csak Madrid gyönyöreire vágyakoznának, a' kormányt megnyugtatni igyekezett. De ő keserűen megcsalatott. Katonai lázongás van napi renden, de ha 60 tiszt jancsárokként lép-fel 's ezt mondja: mi nem megyünk az ellenség ellen, ha csak a' ministerium le nem bukik, — úgy vége a' thrónnak, vége a' cortesnek 's nemzetnek, ha törvényt 60 tiszt ír elibe, kik saját nevöket is alig tudják leírni. Mondták, hogy Lluchana generál be volt avatva a' ministerium lebuktatásának tervébe. Mielőtt elment, engem magához hívata 's tudakoza, szeretik-e a' ministeriumot vagy sem? Én azt feleltem neki, hogy illy kérdést nem kellene tennie; de minthogy már bele bocsátkozott, becsületét egyedül úgy mentheti-meg, ha tüsténi lóra ül, a' táborba megyen, a' seregcsapatokat összegyűjti, 's a' legelsőt, ki száját feltátja, tüsténi agyon löveti. Lluchana gr. meggyőződött tanácsom helyességéről, 's a' táborba ment; de nem volt elég elszántsága azon tiszteket tizedelni, formaruhájokat letépni, 's őket meglánczolva Madrid utczájin végig hurczoltatni (harsogó tetszés.) Én igazat szólok, 's meghalhatok, tudom, de hogy 60 tiszt írjon a' nemzet elibe törvényt, nem szenvedem. Még a' katonák sem engedelmeskedtek nekik; ezek megindultak, 's azt nyilatkoztaták, hogy az ellenséget tisztek nélkül is megverik. A' ministerek, az én barátaim, tudom el fognak távozni; de míg az ellenség a' főváros kapuja előtt állott, félénkség lett volna hivatalukat elhagyni. A' királyné cselekedeteiben sohase volt olly szabad, mint most. Ezt ismétlem azon nyomorultaknak, kik félénkségök leplezésére állítják, hogy a' királyné ministerei által fogva tartatik. Lluchana generálnak is megmondtam ezt, 's tanácslám, politikába ne avatkoznék. Nem tudom, követte-e tanácsomat; minden esetre késő követte, mert a' leggyalázatosabb dolog megtörtént. Ama tisztek utálatosbak a' jancsároknál; nekik sem tervök, sem vezérök; csak félénkségöket akarják palástolni, hogy az ellenség ellen ne menjenek. Ugyanezt mondtam három zászlóallynak is, mellyek szinte nem akartak menni; de megértettek engem 's elhallgattak." E' váratlan felvilágításoknak leírhatlan benyomása volt, 's Arguelles, Sancho, Heros és más védelmezői a' la granjai lázadásnak, mintegy kővé válva ültek, 's talán azt hivék, hogy a' meggyilkolt Quesadának lelke szólt Seoane ajkairól. Az indítvány visszavétetvén, egy más javaslat olvastaték-fel, miként a' cortes Ő Felségéhez felirást intézne, 's abban jelentené-ki neheztelését az Ő Felsége alkotványi hatóságának szabad gyakorlása ellen tett merészletért, és mindenkori készségét a' korona gyámolítására. Olozaga úr pártolta e' javaslatot, melly a' jelen volt 134 követ által egyezőleg elfogadtatván, biztosság neveztetett a' felirás elkészítésére. Egy év óta a' cortesben most szólalt-meg először az igazság, 's a' követek, tetszésök nyilvánításával, önmagokra mondtak büntető ítéletet. Meg kellett ismerniök, hogy a' tavalyi revolutio áruláson 's félénkségen alapult; ezt egy becsületes férfi szemökbe mondta, 's tetszéssel hallák őt, nem azért, mintha magokat szégyellenék, hanem félénkségből, mert féltek tőle.

Madrid utczájin aug. 20kán illy kiáltozások harsogtak: Le a' ministerekkel, a' hadi szolgákkal, a' hátra menőkkel! le a' franczia követtel! Senkise zabolázta a' lármázókat, sőt az asszonyok még lovalták. Nemzeti őrség 's tiszthatóságok egyaránt ellenzik az új ministerek beiktatását, kik közül egyébiránt csak San Miguel és Bardaxi van jelen; Espartero két órányira távozott Madridtól, Pita Pizarro is lappang, 's megüzente Ő Felségének, hogy a' ministerséget nem vállalhatja-fel. A' k. palota katonasággal 's ágyúkkal vétetett körül. A' nap kapujánál is ágyúk szegeztettek-ki. D. Francisco infant azt tanácslá Ő Felségének, hogy kilépett ministereit hívja-vissza. Espartero örökre elvesztette hitelét; Madridból aug. 20ka reggelén álruhában illant-ki, és seregcsapatait Torrelodonesnél hagyá.

A' Moniteur Narbonneból aug. 26ki telegraphi üzenetet közöl, miként a' praetendens aug. 20kán Cellából Cantavieja hegyei felé vonult; Oraa főszállása Teruelben volt. Lorenzo generál ideiglen Valencia főkapitányává neveztetett. Meer báró lemondott Catalonia főkapitányságáról 's lemondása elfogadtatott. Pastors és Puig generálok is benyújtották lemondásukat. Barcelonában aug. 20kán kezdődött a' nemzeti őrök választása, 's a' tulságos szabadelmü párt lőn győztes. Bayonneból aug. 26kán jelentik, hogy a' visszavonuló carlista tábor aug. 23kán Beloradóba érkezett.

Sikeres lőn a' mozgás, ugy mond a' Gazette de France, mellyet D. Carlos parancsolt. Egy csatának nem lehetett volna illy eredménye. Az ő seregcsapatainak közelgése a' főváros felé, megtörte a' juste-milieu hatalmát, 's Christina birodalma Spanyolország nagy részében megszünt. A' királyi seregek Segoviát oda hagyák, de Soriában kedvezőbb helyre gyülekeznek, honnan a' fővárost fenyegethetik. Valenciában 's Cataloniában szaporodnak a' k. seregcsapatok. Espartero Madridból kitakarodott, de az ő terveit senki sem tudja. Az angol rendszer 's kereskedés terjedése ellen Cadix, Malaga és Catalonia juntáji kemény előterjesztvényt intéztek a' királynéhoz. Vittoriában lázadás ütött-ki, Madridban a' nép háborog. Mindez jobban előmozdítja D. Carlos ügyét, mint akármelly győzedelem. — Aug. 27ki telegraphi üzenet szerint a' carlisták Morát, az Ebro mellett, bevették.

Buerens kéntelen volt aug. 25kén Herrera és El-Villar között csatába ereszkedni, mellynek a' christinókra nézve nem igen kedvező kimenetele lőn. Néhány nap óta Buerens ellen is zúgolódtak tisztjei 's katonáji, miért tanácsosnak látá a' tiszteket összegyűjteni, 's elikbe terjeszteni a' parancsokat, mellyek szerint neki tiltva volt az ellenséggel megütközni. „Most már figyelmeztetem, mondá, az urakat, hogy haderőnk 7000 emberből 's 700 lóból áll, az ellenségnek pedig 22 zászlóallya és 900 lova van. Határozzák-el, mit cselekedjünk. Én kész vagyok csatába vezetni az urakat.“ Előre! lőn a' válasz e' beszédre. A' generál azonnal rendelésecket tőn. A' csata négy óráig folyt, mind a' két részről legnagyobb bőszültséggel; de a' christinóknak egy osztályuk semmivé tétetvén a' carlisták nagyobb ereje által, Cariñenába kelle hátrálniok. Buerens maga is sebet kapott, 's Arragonia főkapitányához irt tudósítása szerint osztálya egészen szétveretett. Oraa Darocából Retasconig nyomult, 's itt megújítatott a' csata. Cariñenából később jelenték, hogy Herrera mellett nem volt olly nagy a' veszteség, mint eleinte gondoltatott, 's az ellenség sokkal többet vesztett.

Madridból egy aug. 25kén költ levélben ezeket olvashatni, a' közelebbi borzasztó esetek szerzőjiről, 's ezeknek további terveiről: Calatrava ministeriumának régóta nem volt bizodalma Lluchana és más generálokhoz, 's Mendizabal ügyvivői azt hitették-el a' seregcsapatokkal, hogy a' számukra küldött pénzeket a' generálok tartóztatták-le; e' volt oka a' katonai zendüléseknek. Segovia elesvén, a' ministerium Lluchanához folyamodott, ki Guadalaxarában olly értelmü parancsra talált, hogy ne Madridba, hanem egyenesen Segoviába menjen; de ő Madridba vezette seregét, hogy a' regens királyné lássa-meg, milly sanyaru állapotban hagyá a' pénzügyi minister. A' ministerek, 's Arguelles, Heros, Ferrer uu. megbukásukat előre látván, véres bosszút esküdtek. Lluchana árulónak kiáltatott; azt hírlelék, hogy ő Escalerának titkon megparancsolá, hogy Zariategui seregét háborítatlan bocsássa-át az Ebron. Escalera katonáji e' miatt zendültek-fel 's gyilkoltákmeg őt Mirandában, valamint Vittoria hadi kormányzóját is több személyekkel együtt. Itt is hasonló eseteket várhatni. Lluchana, Santiago, Mendez Vigo, Buerens 'sat. halálra vannak kijelelve. Mielőtt még Escalera meggyilkoltatásának híre elérkezett volna, Arguelles úr így nyilatkozék: „a' nép majd felnyitja szemeit, 's e' generalt Lluchanával és másokkal együtt megbüntetendi; sőt a' regensné is magának tulajdonítsa, ha valami kellemetlenség történik vele, mert ő igen messzire ment amaz árulókkal.“ Arguelles úr tehát mindent tudott, 's szavai elárulták tervét, miként az özvegy királynét a' regensségtől elmozdítatni akarná. Lluchana megveté a' hadministerséget, 's az ellenmondó tiszteket soraiba visszafogadván, Guadalalaxara felé indult. A' híres Cardero két zászlóally és egy század nemzeti őrséggel kiséri őt, 's katonájit izgatja. Az új ministerium ez országban különös tüneménye az ellenmondásnak. Calatrava urat összekúcsolt kezekkel kérte a' regensné utódjának kijelelésére, de e' statusférfi hidegvérrel válaszolá, hogy senkit sem ismer, ki őt kipótolhatná. Erre Bardaji úr Evaristo San Miguel generált hivá magához 's a' királyné nevében kéré a' tengeri ministerség elvállalására, sőt a' hadministerséget is rábízta Lluchana lemondása után. San Miguel mérséklett gondolkozásuvá lett, 's a' lebukott ministeriumnak ellensége volt; de se szilárd charaktere, se szónoki tehetsége nincs. Pio Pita pénzügyi minister becsületes férfi, de az előbbi ministerek őt is hitehagyottnak tartják, 's a' számüzendők közé jegyezték. Gonzalez Alonso, belső minister, egy öreg, hiu, goromba férfi, a' papság reformjának főszerzője 's Arguellesnek vakbuzgó párthíve. San

Miguel az új ministerium programmájául az 1837ki alkotványnak, II. Isabella thrónjának fentartását, és a' cortes el nem oszlatását jelenté, 's rövid időn tudósítást igért a' nemzet állapotjáról; de Fuente Herrero, Osca és Pascual követek azt sürgették, hogy a' ministerek tüstént jelenjenek-meg, 's tudósítást tegyenek a' nemzet helyzetéről, mire az elnök jelenté, hogy a' ministerek titkos ülést kivánnak. Quiroga Új Castilia főkapitányává neveztetett; Lorenzo, kit az előbbi ministerium cubai viseleteért fogságba záratott, Valenciában vezérkedik. A' leoni püspök, mint honáruló, halálra itéltetett a' főtörvényszék által.

Madridi aug. 26ki levél szint a' cortes aug. 25kén titkos ülést tartott, mellyben némelly követek Lluchana elfogatását és a' tisztek megbüntetését sürgették. A' garde-tisztek Seoane generálhoz kihivásokat küldöztek, de ő azokra nem ügyelt, 's a' cortesben kinyilatkoztatá, hogy abból, a' mit mondott, egy szót sem húz-vissza. A' tisztek erre nyomtatmányban feleltek, viseletöket mentegették, Seoane generált árulónak nevezték. „Mi, ugy mond, nyilvános elégtételt kivánunk ő exceájától, a' cortes közepette, hol ellenünk a' piszkoló szavakat kibocsátá; mint lovag és derék katona, kétség kívül fog ő elégtételt adni, különben mi, míg kardunk, 's ennek használására kedvünk leend, őt erre kénszeriteni mindnyájan tudni fogjuk.“ Ez ügynek nehezen lesz jó kimenetele. — Zariategui serege a' Dueron túl Aranda és Soria között állapodott-meg, zsákmányát egészen megmentette, ujonczokat fogdos, sőt már Escorial vidékén is egy banda állott-fel.

A' Gacetában aug. 25kén egy körlevele jelentmeg Gonzalez Alonzo ministernek, ki a' közelgető cortesválasztásokat (mellyek még korán sincsenek olly közel) véve ürügyül, a' választókat inti „a' megbukott ministerium párthíveinek vétkes fondorkodásaitól, mellynek a' kormányra visszatérését hírlelik.“ Nehány garde-tiszt mentséget iktatott a' Mundóba Seoane general megtámadásai ellen, 's abban így nyilatkoznak: Miután látták, hogy a' nemzetet veszélybe viszi az 1836 aug. 15ki ministerium, kötelességöknek tarták attól megvonni gyámolitásukat, de nem jancsári lázadás által, mint e' ministerium hamisan állitá, hanem szolgálatról lemondásuk által. Egyébiránt Seoane nem olly férfi, hogy a' fenyiték dolgaiban leczkéket adhatna. Perubau Pezuela alkirályt ő mozdította-el, 's így e' gazdag tartomány elveszett. A' cortesben a' mellett ül, ki magát a' postaépületbe barricadazta, 's a' fővárost a' hadi fenyiték felbontása és Canterac meggyilkolása által botránkozásba hozta. Mit cselekedett Seoane Quesada megmentésére? Nem szánakozás nélkül hagyta-e őt a' hóhéroknak? — Rich generál Santiago Mendez Vigo helyett Ó Castilia főkapitányává 's a' Zariategui ellen munkálódó sereg parancsnokává neveztetett. Vittoriában a' felázadt katonaság jóléti juntát választott, 's a' tartomány ideigleni parancsnokságát Olabarriára bizta, ki proclamatiójában így szól: „Hogy a' junta reményei valósuljanak, ugy viseljétek magatokat, mint honvédőjihez illik; fenyiték, engedelmesség, rend-szeretet, egyetértés, vitézség legyen jeiszavatok.“

Saragossába, aug. 28ki levél szerint, sok sebesült tisztek 's katonák érkeznek, kik az aug. 24ki veszteséget 3000re számítják holtakban és sebesültekben. A' zavar kikerülésére Carrera generál Saragossától egy órányira fekvő falut jelelt-ki az elszélesztett katonák gyülhelyeül. E' csata előtt sokat szenvedtek a' katonák rendkívüli hőség és szükség miatt; három nap óta rendes eleséget nem kaptak, mihez még az járult, hogy a' carlisták 3000 gyaloggal 's 800 lovassal haladták a' christinókat, kiknek 4 ágyújoknál több nem volt 's egyet ebből is elvesztettek. D. Carlos most már egészen ura az Ebro jobb partjának.

Bayonneból sept. 2kán telegraph által üzenteték Parisba, hogy a' pamplonai ayuntamiento Navarrát függetlennek nyilatkoztatta, 's a' hadi ügyeket maga igazgatja; a' polgári 's katonai hatalom Peña ezredesre bizatott. A' carlisták e' mozgások alatt megjelentek Pamplona vidékén, de a' tiradorok által visszaverettek.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK.

Pennsylvániában 22 ezer angol mértföldre terjedő kőszénbánya találtatik, honnan három év előtt 373,412 tonna kőszén vitetett-el. Ez igen kedvező körülmény az Anglia és Északamerika közötti gőzhajózásra.

Koblencz, aug. 27kén. Az alsó osztálybeli vén emberek, ha az arany időt akarák leirni, a' Trieri választó fejedelemség azon korát említék, midőn egy kanta bort 5 fillérért ihattak, holott most 4 fillérért is kapnak, pedig nem termesztőtől, hanem korcsmárostól, mi hallatlan dólog; mert 1800—1830ig a' legsilányabb bornak is kantáját 30 fillérrel kellett fizetni. Ez inkább vas mint arany kor a' termesztőkre nézve, a' bor olcsósága pedig az alsó néposztályoknak igen káros.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi, Urak' útczája 612 szám alatt.

Trattner és Károlyi Könyvnyomtató-Intézetében Pesten
megjelent:

Magyar
törvénykezési Szótár.

Ára boritékba füzve 30 kr. pengő pénz.

Szeretett Hazánk két utóbbi Törvényhozásai, honi nyelvünk, és ezzel szoros elválhatatlan kapcsolatban létező Nemzetiségünk előmozdítására, a' Magyar hang használatát a' Fő Méltóságú Magyar királyi Kuriára *is*, elsőbb ugyan a' feljebbvitt, azután pedig a' lefolyó Perekre nézve is behozván: **a' Fő Méltóságú királyi Kuria:** nehogy ezen nevezetes változással, az eddig meg nem határozott Magyar Törvénykezési kifejezésekből az igazság kiszolgáltatására habozás, bizonytalanság, határozatlanság, és így a' Törvénykezésnél, mindeneknél legártalmasabb homályosság háromoljon: szükségesnek látta **a' Magyar Törvénykezési mesterszavak** rendes meghatározását. Mivel pedig ezen fáradságos, a' közjóra azonban annyi boldogságot árasztó munka csak úgy érheti kivánva ohajtott sikerének valódi foganatját, ha közhirül tétetvén, mind az Alsóbb Birák, mind az Ügyviselők, Perlő Felek, és minden egyegyes Honfiak a' legfőbb Törvényszékek által használandó mesterszavak meghatározott értelmöket, egybefoglalva, minden további fáradság nélkül könnyen fellelhetik; a' fenn tisztelt Fő Törvényszék dicséretes hazafiúi törekedését, egyszersmind azzal is tetézte: hogy ebbeli Munkálatja kinyomtatását kegyesen megengedni méltóztatott.

Midőn tehát ezen minden valódi Hazafi forró keblében, imádott Fejedelmünk, Hazánk Attyai, és rendes Fő-Biráink iránt méltó tiszteletet és öröklő hálaadó érzést gerjesztő Munkát a' Magyar Közönség eleibe bocsájtani szerencsénk vagyon: egyszersmind el nem hallgathatjuk forró ohajtásunk' kijelentését: hogy anya nyelvünknek ezen új diadalma szeretett Hazánk czélzott boldogságára napról napra inkább inkább kifejlő virágain mentől érettebb gyümölcsöket hozzon. (1)

Heckenast Gusztáv
pesti könyvkereskedőnél (váczi utcza 39. szám)
épen most jelent meg és találtatik:

A' tökélletes
dohány termesztésnek
hosszas tapasztaláson épűlt
rövid leirása,
némelly hasznos utmutatásokkal,
irta
t. Bátkai és Lövői
Bátky Károly
alsó Dabason.
8rét Pest. 1837 füzve 40 kr. peng. (3)

Második félesztendő. 1837.

Papiros iránti figyelmeztetés. *Alúlirtak ajánlják ujonnan ellátott raktárukat mindenféle nagyságú igazi hollandi és angol rajzoló, regal és velin papirosokkal, úgyszinte* pfantzi papirossal *általrajzolásra mérnökök számára; valamint mindennemü rajzoló plajbásszal, igen finom ch. tussal a' legillendőbb árrokon.*

Pesten, sept. 1837.

Blana és Dona,

a' kis híd útczában „a' papiros malom" czímnél.

☞ **Figyeltetés.** Elkésvén előfizetési jelentésünkkel, értesítjük a' nagyérdemü közönséget, hogy most az egyszer évnegyedre is elfogadjuk az előfizetést, f. e. october' elejétől kezdve december' utóljáig, helyben 2 forinttal, postán 2 forint 24 kr. pengő pénzben; azoknak pedig, kik félévre előfizetnek, még elejétől kezdve szolgálhatunk nehány példánnyal. *A' Hirnök szerkesztősége.*

---

(1) **Uj vásárok.** Méltóztatott ő felsége folyó eszt. februarius 1sö napján költ 's ünnepélyesen kiadott kiváltsági (privilegialis) levele által nemes Zaránd megyében kebelezett, 's a' mltgos Bethleni gr. Bethlen család által birató n. Halmágy helységét, a' mezővárosok sorába felemelve, 4. jelesen: *virágvasárnapja után való nap*, *Péter* és *Pál*, *Kisasszony* és Szent *Borbála* napjain tartandó országos vásárral megajándékozni, -- olly kijelentéssel: hogy ha az emlitett vásárnapok ünnep napokra esnének, azok a' következendő napokra tétessenek által. — (3)

---

(1) **Hirdetmény.** Ts nemes Nyitra vármegyei Érsek-ujvári mezővárosban, közel a' nagy templomhoz, és piaczhoz egy nagy szeglet ház, 4 szobából, 2 kamarából, 1 konyhából, 2 istállóból, egy nagy közel 500 akó bort felfogó igen jó pinczéből, és egy födött kapu aljából álló eladásra kitétetik. — Van udvarában egy egészlen ujjon épitett kút is, fundusa pedig sok szép fiatal fákkal béültetve; melly ház boltok nyitására, és akár minemü kereskedésre is használható. — Azonnali kész pénz', szabott ára 1200 pengő frtok letétele után szabad kézből átadható.

☞ Utasitást e' végett az emlitett város birája, vagy ezen ujság szerkesztő hivatala adand. (3)

---

(1) **Hirdetmény.** A' nagyméltóságu magyar királyi udvari Kamara' rendeléséből ezennel közhirré tétteik, hogy szabad kir. Nagy-Bánya bánya városa' e' következő haszonvételei, ugymint: a' fekete sas és arany szarvas czimü vendégfogadók, nemkülönben az ugy nevezett kurta korcsmához való pálinka- 's rosolis árulás, úgy Felső Fernezely, Felső Alsó Ujfalu, Lénárdfalu és Lapos Bánya helységek akár együtt, akár egyenként véve minden azokhoz tartozó kir. haszonvételekkel 's jövedelmekkel e' folyó eszt october 2kán a' városházánál tartandó kótyavetye utján hat egymásután következő esztendőre bérbe ki fognak adatni. Kiknek tehát a' kibérléshez kedvök lenne, a' fennirt napra és helyre, hol a' haszonbéri előleges feltételeket előre is lehet látni, szükséges bánatpénzzel felkészülve meghivattatnak. Költ Budán, september 11kén 1837. (3)

---

(1) **Hirdetmény.** A' nagyméltóságu kir. magyar udvari Kincstár' rendeléséből közhirül adatik: hogy szabad kir. Zombor városához tartozó 90 hold és 11 $8\frac{3}{6}$ □ ölből álló közlegelő, mellyből 57 hold 1943$\frac{5}{6}$ □ öl Ratsova nevü pusztán napkeletre, 32 hold 1174$\frac{4}{6}$ □ öl pedig az ugy nevezett Nenadity és Karankoria pusztán nyugotra fekszik, — e' folyó 1837dik esztendő october 1sö napjától kezdve három egymásután következő esztendőre bérbe fog adatni. A' nyilvános árverés folyó eszt october 2dik napjan a' városházában a' szokott reggeli órában fog tartatni, hol is a' feltételek láthatók. A' bérleni kivánók tehát szükséges bánatpénzzel felkészülve a' nevezett árveréshez ezennel meghivatnak. Költ Budán, september 12kén 1837. (3)

---

(2) **Haszonbérlési-hirdetmény.** Ecséden, Hatvan mellett, Fáy Ignácznak birtok-része, melly szántóföldben, rétben, szőllőben, kenderföldben, erdőn és legelőn kivül, mintegy 152 holdat teszen; három félhelyes

jobbággyal, tizenegy zsellérrel, és regale beneficiumokkal együtt, hat esztendei haszonbérbe kiadandó. E' végett az árverés e' folyó esztendei september hónap 21dik napján fog, helyben Ecséden tartatni. (3)

(3) Birka eladás. Tekintetes nemes Heves varmegyében helyheztetett, *Tisza-Bura* helységében vagyon tettes ns Sarközy Gedeonné asszonyságnál ötszáz darab birka, részint fejős, részint bárány, részint ürü nyáj eladó. A' venni szándékozók magokat jelenthetik a' fennevezett helyen. (3)

(2) Uradalom haszonbérbe adása. Tettes ns Bars vmegyében kebelezett *Aranyos-Maróti* uradalom, a' mellyhez *Aranyos-Marót* mezőváros, *Hizér*, *Kelecsény*, *Csarád*, *Szent-Márton*, *Hecte*, *Nagy-Kozmál*, *Kis-Kozmál*, *Velsics* helységek és *Olihó* puszta, tartozók, egészen vagy két darabban 1837dik esztendei october 6kán reggeli 9 órakor Aranyos-Marót mezővárosban lévő uraság kastélyjában tartandó árverés útján a' legtöbbet igérőnek 1838dik esztendei januarius 1só napjától kezdve 6, vagy több egymásutáni évre haszonbérbe fogadatni. Az uradalom öszveirását és az árverési feltételeket, a' fennkitett Aranyos-Maróti mezőváros uraság kastélyjában lévő házi gondviselőnél átnézhetni. — A' bérleni szándékozók 5200 forintnyi bánatpénzzel ellátva a' kitüzött határnapra és helyre ezennel meghivatnak (3)

Folyó évi October' 21-dikén

megmásolhatatlanul végre fog hajtatni

a' 847 és 849 szám alatti Bécsi 2 házak' sorshúzása.

mellynél

minden nyereség kész pénzben álland,

minden nyeréseket kivéve a' közönséges sorsokkal.

Az első főnyertes kapja a' 847 szám alatti pompás házat,

mellyért váltságul ajánltatik **200,000** for. v. cz.;

a' második főnyertes a' 849 szám alatti szép házat,

vagy váltságul **50,000** for. v. cz.

A' többi nagy és számos nyereség, mind kész pénzben

25,000, 12,500, 6,500, 5,000, 4,000, 3,000, 2,500, 2,250, 2,000, 1,750, 1,500, 1,000, 500, 'stb. és

4,000 darab arany,

teszen a' kész pénzbeli váltság-summával együtt

507,500 for. v. cz. vagy **203,000** for. pengő pénzben.

A' veres ingyen-nyerő sorsok, valamint a' sárga jutalom-sorsok külön nyerendnek, kizárva minden közönséges sorsokkali nyerteseket,

165,000 forintot v. cz.

A' következőkből kitetszik, hogy az eladó sorsok' száma öszvesen csak 132,000 darabot tesz.

Hogy azon 507,500 forintnyi nyereségek, mellyek e' lotteriában foglaltatnak, mindnyáján kész pénzben állanak, 's abban semmi névszerinti becsü sorsok nem kináltatnak.

Hogy 40 eladó sorsok' vételénél, 8 veres ingyen-nyerő- és egy sárga jutalom-sorsot kap az ember, melly utóbbinak legalább 2 darab aranyat kell nyernie.

)(0)(

Hogy ezen sárga jutalom-sorsok, valamint a' veres ingyen-nyerő sorsok is, mellyek minden fő- és mellék-nyerésekre is játszanak, különösen 165,000 forintot nyernek, mellyek közt egy 25,000 forintot nyerő, ki ezenkivűl még 500 sárga jutalom-sorsot kap, mellyeknek legalább 1000 darab aranyat kell nyerniek; 's hogy az e' szerint 500 sorsával még minden fő- és mellék-nyerésekre is játszik.

Egy sorsnak árra 12½ for. v. cz.

Coith Dl. fia és társ.
Singerstrasse 894 sz. saját házában.

Sorsokat vehetni **Pesten Liedemann J. S. Fridrik** nagykereskedő' irószobájában és **Liedemann B. Ferencz** rófös kereskedésében, „a' szép magyarnéhoz."

---

(3) Könyv-jelentés. *Új-könyv. Szlavoniáról, mint Magyarországnak alkatmányos részéről* értekezik Podhradczky József, a' nagym. m. k. udv. Kincstár számvevő-hivatalának tiszte, t. ns Trencsin vármegyének táblabirája, 's a' m. t. társaságnak levelező taga. Budán nyomtattatott Gyurián és Bagó' betüivel 1837. — Ezen igen érdekes, 's történettudományi belátással készült munka megszerezhető Pesten minden könyvárosnál. Ára 40 kr. p p. (3)

---

(3) Hirdetmény. A' n. mélt. m. kir. udv. Kamarának rendelése következésében közhirré tétetik, hogy a' Nagy-Váradi kir. sóháznál e' f. évi sept. 25ik napján a' megégett odavaló sóházhoz tartozandó épületek ujonnan való felépitése végett az ár leszálitandó kotyavetye a' kőmives és ács munkák iránt tartatni fog, az érintett felépités egészen, vagy részenként a' legkevesebbet kérőnek (felsőbb hely által jóvá hagyandó kötelező levél mellett) által adatni fog.

Ezen árejtésen részt venni szándékozó kőmívesek és ácsok elegendő, az árejtés előtt lefizetendő 10 percentumi bánat pénzzel ellátva a' fent emlitett napon reggeli 9 órakor a' Nagy-Váradi sóházi irószobában megjelenni, vagy a' helyekbe álitandó embereiket elegendő bánat pénzzel, és törvényes hatalommal ellátva küldeni, hivatalosak.

Az épitő planumokat és költségek számolást, ugy mind a' bérleti feltételeket az érintett sóhivatalnál megtudhatni. Budán, aug 26. 1837.

---

(3) Királyi haszonvételek bérlése. A' méltóságos Keseleökői Majthényi nemzetség részéről ezennel közhirül tétetik, hogy f. eszt. oct. 1ső napján Vörösváron tartandó árverés útján a' következendő királyi haszonvételek fognak az 1838dik eszt. apr. 24től számitva, 3 esztendőre haszonbérbe bocsájtatni:

1-ször A' Vörösvári bolt az ahoz tartozó lakással.
2-szor Az ugyan ottani mészárszék lakással és a' hozzá tartozó 9 hold szántófölddel.
3-szor A' szükséges épületekkel ellátott úgy nevezett zsidóvendéglő.
4-szer A' Budai országútban fekvő úgy nevezett szarvas vendégfogadó, hozzá tartozó szántóföldekkel.
5-ször Solmár helységben való bormérési jus.

A' bérleni szándékozók tehát elégséges vagyonaikról szólló hites bizonyságaikkal és szükséges bánatpénzzel ellátva a' fennirt napon és helyen megjelenni ezennel hivatalosak (3)

Dunavizállás: sept. 14kén: 10' 2'' 9''' — 15kén: 9' 9'' 9''' — 16kán: 8' 10'' 9'''

Gabonaár Pest 's más vidéki városink piaczin pozsonyi mérője váltó garasban.

Aug. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
24én Unghvár	90-87	82-79	64-60	40-37	38-36	88-84	—
23én Arad	72	48	41	20	23	68	—
25án Pécs	70-60	55-50	40-35	30	25	50	—
26án Baja	54-44	40-34	34	20	14	54	—
29én Debreczen	60-50	50-40	30-26	25	24-21	—	40-35
31én Mosony	100-52	46-40	44-40	35-31	29-22	62-50	—
31énN.Becskerek	50-30	30-22	—	18-15	16	40	20
31én Unghvár	85-82	78-74	60-56	40-37	40-36	86-82	—
Sept. 1én Arad	56	42	40	18	22	60	—
1én Új-Becse	50-40	30-25	—	25-20	20	—	—
2án Szeged	45	35	—	25	25-22	60	40

Sept. 1837.	buza	kétsze.	rozs	árpa	zab	kukur.	köles
2én Baja	60-47	37-30	36	20	12	54	30
án Pécs	70-60	55-50	40-35	30	22	60	—
2án Fejérvár	70-62	55-50	45-43	25-23	20-18	—	—
2án Komárom	65-58	56-33	31-28	30-28	25-20	—	—
5én Debreczen	55-50	40-33	27-25	25-23	20-18	—	40-30
7én Mosony	108-66	46-40	44-40	36-31	34-28	63-50	—
9én Szeged	50-45	35	30	25	22	60	40
9én Komárom	61-53	52-45	30-29	33-28	24-20	—	—
9én Fejérvár	75-60	56-40	36-31	24-12	18-15	—	48-45
Pest sept. 15én	70-63	53	38-34	29-26	21-18	—	—

HAZAI 'S KÜLFÖLDI
TUDÓSÍTÁSOK.

24. szám. Pesten szerdán Szent Mihályhó' 20kán 1837.

Magyarország és Erdély (kinevezések; a' m. t társaság' munkálódásai 183$^{6}/_{7}$ben; vukovári szerencsétlenség; Ausztria (Maria Anna' gőzhajó; 'sat.) Nagybritannia (mértékletességi egyesület.) Franciaország (egy idegen Straszburghan; 'sat.) Portugallia (lissaboni levelek; telegrafi üzenetek; 'sat.) Amerika. Oláhország. Németország. Olaszország. Spanyolország (Seoane és a' garde-tisztek; madridi levelek; hadi tudósítások; 'sat.) Kereskedési hírek.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. 's apost. k. Felsége méltóztatott barátsága 's nagyrabecsülése' jeléül Vilmos hollandi király Ő Felségét a' m. k. Sz. István-rend nagy keresztjével megajándékozni.

Ő cs. kir. Felsége aug. 26d. legfensőbb határozatában eddig a' cs. kir. közöns. udv. Kamaránál számfeletti titoknok Szőgyényi János urat ugyanott valóságos fizetéses titoknokká nevezni kegyelmesen méltóztatott.

Ő cs. k. Felsége mart. 18d. legfensőbb határozatában szabad kir. Szabadka város' főbíráját Mukics Simon urat lánczon függő polg. nagy arany érdempénzzel; Szeged városi lakos Oerdögh Ferencz urat pedig polg. kis arany-érdempénzzel megajándékozni kegyelmesen méltóztatott.

Dr. Schedel Ferencz akad. titoknok úrnak a' m. tud. társaság' 1836 nov. 21dikétől 1837 sept. 9dikéig folyt munkálódásairól, a' társaság' sept. 10d. köz ülésében felolvasott hivatalos előadása, egész terjedelmében itt következik:

Miképen igyekezett zsenge intézetünk a' most befejezett hetedik academiai évben az alapraiz által neki kitűzött úton haladni, a' következőkben terje ztjük-elő röviden a' hazafi közönségnek.

Előbbi jelentéseinkben érdekeltetett, miképen a' társaság mind saját tagjai' szorgalma, mind egyébb buzgó hazafiak' önkénytes hozzá-járulta által immár tetemes anyagokat gyüjtött nagyszótárához. Névszerint a' nyelv' elavúlt, vagy csak a' két haza' némelly vidékein kelendő szavak és szólások, továbbá a' külön mesterségekben divatozó, úgy a' tudományok 's müvészetekben minden korokbeli íróink által javaslatba hozott kifejezésekre terjedett-ki a' figyelem. E' készületek folytatva lőnek ez évben, névszerint Szász Károly r. t. az erdélyi törvényes nyelvben előforduló műszavak' sorát küldte-be a' már szerkesztő kéz alatt lévő törvénytudományi műszótárba; Gombos Imre tiszt. tag a' marmarosi sóaknászat körül divatozó magyar műnyelvet jegyeztette-össze; Beke Kristóf a' már megjelent philosophiai műszótárhoz ada bő pótlékokat; dr. Flór Ferencz orvosi műszavak' jegyzékét. — A' tájszótárhoz, mellynek átnézése a' kis gyülésekben napirenden van 's nyomtatása már több idő előtt megindult, folyton gyültek ujabb és ujabb anyagok, névszerint Acsády Sándor, Beke Kristóf, Csacskó Imre, Matics Imre és Ordódy Tivador társaságon-kívüli hazafiaktól. A' régi szavak' gyűjteményét Bartal János nevelte.

Folyt, szinte a' nagyszótár' előkészületei' számára, a' magyar 's más, azzal érintkezésbe jött nyelvekben előforduló rokon-hangu 's értelmü szavak' kiszemelése is; különösen Hoblik Márton l. t. a' magyar és szerb 's horvát, — Nagy János l. t. a' magyar 's a' nevezetesb semita nyelvek' közös szavainak fejezék-be bő 's nagy gonddal készült gyűjteményeit; mellyekhez még Bárány Ágoston l. t. magyar-török rokon szavai' jegyzéke járult.

Élénken folyt a' nyelv' philosophiai studiumára mulhatatlan források', — értjük a' régi m. nyelvemlékek' — másoltatása is, Döbrentei Gábor e' tárgyban megbizott r. tag' felügyelése alatt. Vétettek ezek névszerint Szepes és Szabolcs vmegyék', Kassa, NSzombat és Pozsony városok', a' Sztáray, Kállay, Mérey és Galantai- Nagy nemzetségek'; a' károly fejérvári káptalan' levéltáraiból 's a' pozsonyi Ferenczieк' könyvtárából; 's noha a' XVId. századnál nem régibbek, de a' lexicographiai szemponton kívül még a' nyelv' történetére nézve sok érdekest foglalnak magokban. Mi e' nyelvemlékek' sajtó alatt lévő gyűjteményét illeti: annak első kötete, melly a' két halotti megszólítást 's az úgynevezett bécsi codexet foglalja magában, csak egy pár ív hija levén már most, még ez évben fog megjelenni; a' második Kinizsi Pálné' imádságos könyvét 's vegyes tartalmu régi leveleket, úgy a' harmadik is: a' müncheni 1466ki codexet (négy evangelista) 's szinte vegyes leveleket magokban foglalók, hasonlókép sajtó alatt vannak, 's nyomtatásuk részint már jó előre is haladt. — — Ennyit a' nyelvet illetőleg.

Igyekeztek a' tagok tudományos értekezések által is a' literatura' terjesztéséhez járulni. Hetényi János l. t. a' magyar philosophia' történetirását rajzolta; Szilasy János r. t. a' philosophia' jelen állapotjáról értekezett hazánkban; Nyiry István r.

t. az 1835diki külf. philosophiai literaturáról; Horváth Cyrill r. t. a' philosophiai rendszerek' méltatásáról; Warga János l. t. a' nevelés' elveiről; Kállay r. t. a' tudományos egyesületek' 's alapítványok' hasznairól; ismét Kállay a' törvények és szokások' hasonlatosságait nyomozgatta a' historiából; Luczenbacher János r. t. a' verebi sírkövekről; Jászay Pál l. t. az 1625diki gyarmati békekötésről írt; Czuczor Gergely r. t. Zrednai Vitéz János' életét festette, tekintettel a' Hunyadiak' korára; Szlemenics Pál r. t. a' leányi negyedről hazai törvényeink szerint; Balásházy János r. t. a' viz-szabályozásról értekezett földmivelési tekintetben; Nyiry István r. t. az angol műipar' philosophiáját adta. Mindezek — kettőt kivevén, melly már megjelent — részint az Évkönyvek' IVd., részint a' Tudománytár' folyó köteteiben fognak az olvasó közönség elébe terjesztetni.

Itt kellene már most a' mult évben is érdekelt közhasznú tudományos kézi-könyvek' gyűjteménye' ügyéről számot adnunk, ha a' pénztár' állapotja e' részben a' terv' részletes kidolgozásánál tovább engedi vala haladni a' társaságot.

A' melly munkák' nyomatása; a' pénzerőhöz képest, eszközöltethetett, a' következők:

1) Tudománytár, X—XIV. kötet; már most két szerkesztő, Luczenbacher és Balogh r. tagok alatt, a' literaturai résznek mind nagyobb és nagyobb terjeszkedésével.

2) Romai classicusok, magyar fordításokban. Első kötet: Sallustius, Kazinczytól. Második: Ciceróból beszédek, levelek és Scipio' álma, Kazinczytól.

3) Első oktatásra szolgáló kézikönyv, vagyis: a' legszükségesebb tudományok' összvesége, Edvi Illés Páltól. Első rendű Marczibányi Lajos jutalommal koszorúzott pályamunka.

4) Az elemi nevelés' alapvonatjai Warga Jánostól. Másod rendű Marczibányi Lajos jutalommal koszorúzott pálya-munka.

5) Fali abc és olvasó táblák, ugyanattól.

6) Chelius' Sebészsége, fordítva Bugát Pál által. Első és második kötet.

7) Fabini' tanítmánya a' Szembetegségekről, ford. Dr. Vajnócz János által.

8., 9) Eredeti játékszín. Vd. kötet, Zsarnok apa, dráma 5 felv. Jakab Istvántól. VId. kötet. Ekebontó Borbála, szom. ját. 5 felv. Tóth Lőrincztől.

10) Külf. játékszín. XIIId. köt. Messinai hölgy, Schiller' tragödiája, fordít. Szenvey.

Ezeken kívül sajtó alatt, az említett nyelvemlékeken 's a' tudománytár' folyó kötetein kívül, az Évkönyvek' IIId., a' Természettudományi pályamunkák' I. kötete, a' Vérnász' 2d. kiadása, mellyek okvetlenül még ez évben jelennek-meg; továbbá a' Tájszótár, a' nyelvtudományi pályamunkák' IId., Kazinczy' ered. munkái' IId. kötete, 's Blair Hugo' aestheticai és rhetoricai leczkéi Kis Jánostól.

Említendő még, miképen a' tagok nyomtatásra beküldött kéziratok' vizsgálatával is el voltak foglalva. A' tavalról fenmaradtakhoz 25 pályamunkán kívül ujolag 29 járult, névszerint nyelvtudományi 1, szépliteraturai 12, philosophiai 's nevelési 3, historiai 2, mathematicai 's hadtudományi 6, statustudományi 1, természettud. és orvosi 0; 's így az idén a' tudományosok már több mint felét tevék a' beküldötteknek, midőn a' mult évben csak egyharmadát. Közülök visszament 19, elfogadtatott tudományos tárgyu munka 4; u. m. A' felsőbb egyenletek egy ismeretlennel, D. Vállas Antaltól; Köteles Sámuel elhunyt r. tag' anthropologiája; Cuvier' állatországának 2d. osztálya, fordítva Vajda Pétertől; 's Chelius' Sebészsége' 3d. kötete D. Smalkovics Antaltól; — továbbá a' classica literaturához tartozólag egy, t. i. Euripides' Iphigeniája görögből Guzmics Izidor r. t. által fordítva, — 's már most két ide tartozó mű levén elfogadva, azokkal a' görög classicusok' gyűjteménye fog megindítatni, végre a' külf. Játékszín czímü gyűjtemény' számára hat darab, u. m. A' levelezők; szív és ész, két vígj. Steigentcschtől, Külkey által fordítva; A' kénytelen házasság, vígj. Molière után francziából, Kazinczy; Rágalom' iskolája, vígj. Sheridan után angolból Tóth Lőrincz; Shakespeare' Romeo és Juliája angolból Náray Antal által; 's A' hazugság, Federici' vígjátéka, olaszból Galvácsytól.

Különösen kikötötte az Alaprajz, hogy a' társaságnak gondja legyen a' jó szindarabok' számának gyarapitására. E' végre tűzött-ki egy évenként, váltva a' legjobb komoly, majd a' legjobb víg színműnek adandó 100 arany jutalmat; e' czélra adjaki az „Eredeti és Külf. Játékszín" czímü két gyűjteményt, mellyekből eddig összesen 19 kötet jelent-meg; e' végre nevezett 1833ban egy külön játékszíni küldöttséget, melly folyvást fennáll, 's kötelessége a' színen megforduló darabok' kiigazítása, 's azoknak jó izlésü és színi hatással biró ered. és ford. darabokkal szaporítása. E' küldöttség négy év alatt 982 ezüst ft. költséggel, a' pest vmegyei színésztársaság' könyvtárából 70 szindarabot igazíttatott-ki, ujat 55öt szerzett, mellyek közt 7 eredeti, 48 fordítvány, többnyire a' franczia 's német repertorium' legjobb' darabjai. Minthogy pedig Pest vmegye' hazafiúi áldozataiból végre a' haza' kebelében egy díszes szinház létesült, az igazgatóság a' most következő évre négyszáz pengő ftot adott a' küldöttség' rendelkezése alá, e' czélnak minél élénkebben megfelelhetés végett.

Tudományos utazásokra ez évben költséget a' társaság nem fordíthatott. Hanem sietni fog Gegő Elek lev. társának a' mult év' őszén Moldvában az ottani magyar telepek' mibenléte' kitanulása végett tett utazásáról szóló bő előadását sajtó alá adni, mellyből e' mai ülésünkben nehány töredék lesz a' haza fi közönség elébe terjesztve.

A' Szamosújvári nyugalmazott várnagy báró Josinczi József úr azon kir. város tanácsától 's választott közönségétől következő, aug. 9kén költ levelével vette érzékeny búcsuját: „Szinte 27. esztendeje hogy ezen várat kormányoztam, ennyi évek mentenek által itt létem alatt az örökké valóságba; soha sem fogom megbánni itten való létemet, mivel szerencsém volt ezen érdemes közönségnek nemes vonásait megesmerni; megtapogatván szivemet, minden hizelkedést félre téve kénytelen vagyok azt megvallani, hogy mind a' t. n. tanácsnak, mind a' választott közönségnek sőt az egész becses publicumnak is, hozzám bébizonyítani nem sajnállott szívességét bőven tapasztaltam; ebből a' valódi érzésből kiindulva nem lehetek ollyan háládatlan, hogy a' t. n. tanácstól, választott közönségtől, és ezzel össze kapcsolt egész publicumtól, végbúcsumat ne vegyem. Nekem már ütött az óra, hivatalom helyéről leendő eltávozásomat parancsolja hónap, elhagyom ezen várost, el ennek határát, messze földre leszen elválásom, előre úgy érzem, mintha soha többé szerencsém nem lenne ezen városnak érdemes lakosait személyesen üdvezleni; érzékenyül esik nekem az elválás; engedje meg nekem a' t. n. tanács, és választott közönség, hogy végbúcsúmat vehessem; legyen nekem szabad mind azon jókat kivánni, a' mit szívem igazán tolmácsol." Erd. H.

Vukovárnál Slavoniában aug. 11dikén szomoru esemény adta-elő magát. Irwitsch Ferencz napszámos két suhancz fiával estve csónakban a' Dunán Palánkára gabonát vinni szándékozván, egy felfelé utazó gőzhajóval találkozott, mellyet sötétben, hihetőleg el is szunnyadva, közűlök egyik sem vett-észre. Mint látszik, a' gőzhajó' erőmívkereke megkapván a' csónakot, egy pillanat alatt szétzúzta azt. Agram. Zeit.

Haz. Tud. 22. sz. 1sö l. 1 szelet. 33. sor. „Anyátlan" helyett olv. „atyátlan."

AUSZTRIA.

Bécs, september' 13. September 11én Ő Felsége a' császár a' császári lakba jöve, 's délelőtt fogadta az országgyűlésre összegyült alsó ausztriai rendek' küldöttségét. Gróf Goez, az országgyülési marschall, herczeg Kolloredo főudvarmester' kezéből fogadta az évenkénti kivánatokat (Postulate) 's a' rendek jobbágyi legmélyeb tiszteletöket jelentették-ki. Az audienczia' végeztével a' rendek ünnepélyes vonalban mentek az ország-palotába, Ő Felsége pedig Schönbrumba visszakocsizott.

A' Lincz és Regensburg közötti közlekedésre rendelt „Maria Anna" gőzhajó 9kén estve Pestről ide érkezett; innen Mauthausen 's Lincz felé első utját teendő. Ugy látszik azonban, hogy mostani próbautja után, hasonlólag Bécs és Pest közötti utazásra fog használtatni, mivel a' felvidéki Dunára nézve nehéznek 's nagynak találtaték. Bizonyos, hogy ezen czélra Pesten egy kisebb gőzhajó' építéséről gondolkodnak. — Folyó h. 11kén herczeg Metternich ő magassága az említett gőzhajót megnézegette, 's tegnap ő Felségök a' császár és császárné is hasonlókép annak megtekintése végett a' városba jövének. Minden lobogói kitüzve valának és tömérdek nép borította-el a' Duna partját. Ma indult Linczbe. — Gróf Schullenburg hannoverai kir. minister Ő Felségénél holnapután nyerend bejelentési audiencziát.

Berchtesgadeni tudósítások jelentik, hogy a' felséges uraságok egy szemlátomásti halálos veszélytől szerencsésen megmenekedtek. Ugyanis f. h. 3kán ő felségök a' király 's királyné ő Felségével az ausztriai özvegy császárnéval egy sétautat tettek, 's Ramsantól nem messze a' hidon egy erdei pataktól a' lovak megijedtek 's már a' karfákat el is törték, midőn a' kocsin szolgálattevő huszár magát hirtelen feltalálván, az istrángokat elvagdalta 's ez által a' veszedelmet még idejében elhárította. Ezen tudósítást mint hiteles forrásból eredettet közöljük. Minél rettenetesebb a' megtörténhetett szerencsétlenség, annál nagyobb hála legyen az isteni gondviselésnek, hogy ezt ő felségök kikerülték. H.

NAGYBRITANNIA.

Windsor-vár a' belga felségek jelenléte óta igen élénk, de Ő felségök sept. 10kén már visszakészülnek Belgiumba, 's a' királyné, mint a' M. Chronicle említi, Brüsselből St. Cloudba menend testvérének, Maria hgasszonynak, Sándor würtembergi hggel, a' würtembergi király rokonával leendő összekelésére. Louisa királynét egy kilovaglászkor égzengéstől megrettent lova elragadta, de a' kísérőktől szerencsésen megfogatott. Victoria királyné az elhunyt király 34 segédjét mind meghagyta hivatalában.

A' Kentish Chronicle beszéli, hogy nem rég a' londoni „Tea-total" (az az csak theát ivó) mértékletességi egyesület Mercury hajón sétahajózást tőn Scheerneszig és vissza. A' tagok többnyire mindig imádkoztak és énekeltek, de éhségöket sem feledék jó lakomával lecsilapítani. A' thea reggelihez még vajas kenyér járult és kávé, miből temérdek mennyiséget fogyasztottak-el. Az egyesület gyarapodásaért lelkesedve itták a' tiszta vizet. A' hajó népet is igyekeztek megtéríteni; de a' kapitány azt nyilatkoztatá, hogy ő szomjuságon felül sohase iszik, de a' vizet gin nélkül nem szenvedheti gyomra. Most a' főkormányoshoz fordultak, ki mértékletességi emlékpénzében büszkélkedve

)(

ült a' kormány mellett, miért a' tea-totalisták őt háromszoros hurrahval köszönték, 's kérték egy korsó viz elfogadására és a' mértékletességi nyilatkozás aláírására; de a' kormányos csak olly feltétellel ajánlkozék, ha a' viz brandyval leszen vegyítve; a' térítők tehát odahagyák őt is, mint jobbíthatlant. A' többiekkel sem mehettek semmire; csupán egy nyilatkozék késznek az aláírásra, de úgy ha hetenként kétszer szabad lesz grogot innia, az őt napi viz-ivásért pedig fizettetik. A' dámák szobájában két dáma egy pohár gint hörpentett-fel lopva, más kettő pedig az éléskamarába zárkozott egy palaczk erős sörrel. Ezeket kivéve semmi részegítő ital nem kelt-el; de a' víz, thea és kávé bámulatosan fogyott.

Stockmar bárónak a' királyné magános titoknokává neveztetését tagadja a' M. Chronicle. — Survilliers gr. (Bonaparte József) állandó lakásaul Brettenharm-parkot (Suffolkshireben) választotta, 's fejedelmileg készítette-el. — A' franczia lapok czikkelyét, Hannovera királyának Victoria királyné ellen a' britt korona gyémántjai miatt indítandó peréről, a' Globe is közli 's ezt veti utánna: „Fudge!“ — Nyilvános gyülésekben a' toryk fehér nyakkendőről ismertetnek-meg; a' ki pedig színes vagy fekete nyakkendőt visel, radicalisnak vagy whignek tartatik. — Chelseában aug. 31kén Sussex Argyll hgek 's mások ünnepélyt adtak a' lengyel menekvők javára, de a' rosz idő miatt igen csekély volt a' vendégek száma. — Londonban nehány hét óta nagy halandóság uralkodik, miből a' cholera isméti kiütésének híre terjedt-el, pedig a' nyavalya nem egyéb, mint ugynevezett angol cholera (diarrhőe hányással.) — Az angol bank a' k. collegium museumának egy kis kalap alakjában 20 millio ft. stg. bankjegyet ajándékozott, az az megégettetett.

A' királyné több több müvészeti 's tudományi intézeték védasszonyává leend, így közelebb a' Surrey zoological gardensnek is patronájává lőn; udvartartársának pedig, a' M. Herald szerint, egészen amazoni tekintetet ad, az Angliában ugyis igen kedvelt lovaglást még divatosabbá teszi a' dámáknál, 's lovait sir G. Quentin lánya, egy ügyes lovaglóné, oskolázza naponként. Egy tartományi lap írja, miként közelebb a' királynét üdvezlő választványnál egy igen alacsony termetü férfi volt, 's a' királynét nem láthatván, felettébb elszomorodott; de szomszédja, szomorgása okát megértvén, őt karon fogva egészen a' thrónhoz vivé a' királyné elibe, ki magát nyájas mosollyal hajtá meg felé. Az alacsony férfi szíve örömében nevét tudakozá azon embernek, ki őt olly rendkívül lekötelezé. Az Wellington hg. volt, felelé szomszédja. — A' würtembergi király Dr. Granvillet, Németország fördőjiről írt munkájaért a' würtembergi korona-rend keresztjével ajándékozta-meg. — Birmingham dámáji, 37 ezer aláírással kérelmet nyujtottak a' királynéhoz a' rabszolgaságnak igazán nem csak névvel leendő eltörléseért.

FRANCZIAORSZÁG.

A' csont-rendszer különbözéseinek anatomiai, physiologiai és pathologiai története eránti kérdés megfejtésére a' tudományok akademiája által 1830 óta kitett 10 ezer fr. jutalmat Dr. Jules Guerin, Parisban az orthopädi intézet igazgatója, nyerte-el. Guerin úrnak e' tárgyról írt munkája 12 kötetből áll 400 rézmetszéssel.

A' kormány egész komolysággal igyekszik véget vetni a' kereskedésre nézve igen káros haytii viszálkodásnak. E' czélból valamellyik kamarai tag Haytiba fog küldetni. — A' Journal du Commerce mondja, hogy a' kamarát eloszlató rendelet rövid nap megjelenend a' Moniteurben. — Guizot úr, a' Bon Sens szerint, Parisba érkezett, utolsó lépést teendő a' kamarának megtartása iránt. A' ministerek a' constantinei expeditiótól reméllenek szívök szerinti kamarát. — A' moskawai hg. (Ney) is részt veend a' constantinei táborozásban, mint Nemours hg. tiszti karának tagja. — Villèle úr egy választási biztosság elnökségének felvállalása eránti felszólítását a' legitimistáknak nem fogadta-el; mert czélszerűtlennek látja a' legitimisták számát szaporítani a' mostani kamarában, melly Berryer urat csak azért hallgatja-ki csendesen, mivel pártja gyönge, 's önállásu határozatot tenni nem képes. — Egy, juniusi lázadásért megitélt, de rendőri felügyelés mellett amnestiát nyert személy, megunván a' felügyelés korlátjait, kőszéngőzzel akarta magát megfojtani; azonban szándéka észrevétetvén, meggátoltatott benne; de feleszméltekor legelső szava az volt, hogy ezt, mihelyt módját ejtheti, újra megpróbálandja.

Pazzo di Borgo gr. a' Journal de Paris szerint, követségi helyére Londonba többé nem igen megyen-vissza, hanem hátra levő napjait születési honában Corsicában szándékozik leélni. — A' felső és alsó rajnai újság írja, hogy sept. 3kán Straszburg utczájin egy idegen nagy sokaság figyelmét vonta magára. Az idegen vasas katona formaruhába volt öltözve, Napoleon féle kalappal, majd büszkén, majd nyájasan beszélt, méltóságos léptekkel járdalt, 's VI Károly lothringeni herczegnek mondta magát, ki statusaiból elüzetvén, Straszburgban szándékozik maradni, míg statusaiba visszamehet; de kiüzetésének okait elhallgatá. Ámbár ez igen is leereszkedő hg. semmi erőszakoskodást sem követett-el, mégis őrizet alá tétetett, míg eszközök

találtatnak-fel az ő visszahívása iránt — de nem statusaiba, hanem eszére; mert a' lothringeni hg. nem más, mint egy megtébolyodott kereskedő Nancyból.

A' Journal du Commerce új Navarint jövendölt a' középtengeri hajó seregnek elküldésekor a' török hajósereg felkeresésére, 's most egész Parist ezen ügy foglalá-el. Lalande és Gallois admiráloknak igen határozott utasítás adatott, 's az összecsapás olly hihetőnek tekintetik, hogy a' Hercules felkeresésére, mellyen Joinville hg. van, 's a' hajósereghez utasítására gőzhajó küldetett-el, hogy a' hgnek alkalma legyen tengeri ütközetet látni. — Perdrauville úr, l' Europe hírlap ügyvivője, aug. 26kán, meg nem jelenvén, egy évi fogságra és 8000 fr. birságra itéltetett, egy a' mostani Franciaországnak a' többi hatalmakhoz képesti állásáról írt czikkelyért; de sept. 4kén személyesen védelmezvén magát az esküttszék előtt, felmentetett a' büntetés alól. — Marseille ispánya aug. 24kén telegraph által megtudakozta a' montpellieri orvosi oskolát, hogy ha a' cholera elterjedne, számolhat-e az orvosok és tanulók segítségére, 's azonnal 80 orvos és tanuló, az orvosi kar több tagjaival együtt, ajánlá szolgálatát.

PORTUGALLIA.

A' M. Herald lissaboni levelezője aug. 21kén írja, hogy az angoloknak minden pillanatban meggyilkoltatástól 's házaik felgyújtásától kell félniök. A' fentebb érintett felszóllítás még a' cortes teremében is kiragasztatott, és sok követ a' benne kifejezett érzelmekhez vallá magát, azt is hozzá tevén, hogy elébb az angolokon kell boszút állni, mert az ő aranyukkal fizettetik az ellenség. Henrique Gorao úr nyomós szavakkal nyilvánitá utálatát az illy elvek ellen, 's kitakarodék a' teremből; de utánna harsogott a' vigasztalás, hogy ha neki nincs is háza, mellyet meggyújtani lehetne, van egy otromba személye, mellyet a' gyilok megtalálhat. A' ministerek mindnyájan visszaléptek. Aug. 20kán Macario de Castro urat (demokrata) bízta-meg a' királyné új kabinet alkotásával. Terceira hg. Mafrában áll, tetemesen megszaporodott haderővel, Saldanha is mielébb egyesülend vele. Lissabonban a' demokraták makacs ellenállásra vannak elszánva, még a' corteskövetek is a' nemzeti őrök közé állottak. Egy újabb proclamatio elenyésztő háborura szóllítja a' portugálokat a' nemzeti vagyon eltékozlói, a' kárpótlások 's költsönök védői, és a' kézmíveket tönkre tevő rablók ellen; a' francziák juliusi napjait, Paris barricadájit utánozni, és Sa da Bandeira példáját követni ajánlja, ki 2000 elszánt embert vezérel, ezen kívül van 16 zászlóally gyalog nemzeti őr, 4 zászlóally caçador, 700 városi, 600 tengeri katona, 's még a' nemzeti őrség pattantyússágára, a' tanulók és szomszéd helyek zászlóallyaira is számolhatni. — A' Times levelezője szerint a' királyné előbb Fronteira marquist kérte új ministerium alkotására, de ő ezt nem vállalta-el, mivel rokonai közül sokan a' chartisták részére állottak. A' cortes aug. 21ki ülésében Cabral úr tudakozá: a' személyes szabadság biztosítványainak felfüggesztése ki van-e terjesztve az idegenekre is? A' ministerek hallgatással feleltek mind erre, mind pedig azon kérdésre, ha a' cortesteremben kiakasztott vérszomjas proclamatio az ő tetszésökre van-e? — A' M. Chronicle mondja, hogy Vanzeller, Adam és Goodair uu. kik Oportóban kiütött zendülésről beszéltek volt, halálra kijeleltekként tartják magokat, 's Vanzeller úr kéntelen volt Cintrába rejtezni, fija pedig, ki születésére nézve angol, aug. 19kén elfogatott, de Howard l. követelésére tüstént szabadon bocsátá őt Lissabon polgári kormányzója a' megjegyzéssel, miként ő nem tudta, hogy a' portugáli Vanzeller fija britt alattvaló legyen. Saldanha mozgásairól semmit sem tudni, 's ugy látszik ő maga is ezt akarja. Sa da Bandeira csekélynek festi a' zendülők haderejét, de proclamatiója nagy nyugtalanságot árul-el. Más részről Saldanha serege 3 ezerre számíttatik.

A' franczia kormányhoz Bayonneból sept. 6-káról illy telegraphi üzenet érkezett: „Portugal királynéja aug. 24kén fiút szült. Saldanha marsal aug. 25kén Lissabonba nyomult 's a' chartát visszaállította. A' portugáli osztály Spanyolországban Salamanca vidékén kikiáltotta a' chartát, 's útnak indult Portugal felé.“ Különös, hogy az angol lapoknak aug. 28ig terjedő tudósításaik egészen hallgatnak ez esetekről; sőt a' Times levelezője aug. 28kán azt írja, hogy a' királyné, férjével együtt jó egészségben van, de nehány nap óta a' várost nem látogatja-meg. A' város asszonyai csudálkoznak, hogy az igért thrónörökös még sem jelent-meg. Saldanha marquis a' fővárostól hátravonulván, Rio-Mayorban állapodott-meg, 's Sa da Bandeira viscondét ott szándékozik bevárni.

AMERIKA.

Caraccasban hír szárnyalt, miként a' Haytiba szaladt Marino generál ott sereget gyűjtene Venezuela ellen. Ennek következésében Urdaneta general, Venezuela praesidense, Boguier kapitányt Port au Princebe küldötte Boyer generálhoz, ki ama hírt megczáfolta, 's kinyilatkoztatta, hogy Marino generál 's fellázadt társai, a' Haytiban talált menedéket Venezuela csendességének háborítására nem fogják használhatni.

OLÁHORSZÁG.

Az oláhországi országgyűlést (assemblée generale) idei julius 24kén (aug. 5kén), a' hoszpodar eloszlatá, 's addigi munkálatját megsemmisíté; mellyre az orosz császári general consulnak a' hoszpodárhoz intézett következő ellenmondó levele szolgáltata okot; Ő Felsége az orosz czár által, a' két oláh fejdelemségben meghatalmazott general consulnak, van szerencséje herczegségedet (hoszpodárt) következő eset iránt figyelmessé tenni. Mindjárt a' mostani kormány helyreállítása után ő felsége udv. tanácsosa Minciaky úr megbizatott felszólítani az oláhországi 's moldvai igazgatóságokat olly szükséges előlépések megtételére, hogy mind azon rendszabás 's alapiromány, mellyek a' két fejdelemségben az ő felsége (orosz) hadi serege által történt elfoglalás alatt, az ideigleni kormány által kiadattak, szedessenek egy munkába. A' moldvai kormány, az országgyűléssel együtt átlátván e' czél jótékonyságát, nem késett e' munkát végezni, olly lélekismeretes pontossággal 's érett fontolattal, melly e' hasznos intézet iránti kedvező szellemet bebizonyította. Ezen így végzett 's újba öntött rendszabások egy példánya átadatott még ezelőtt két évvel a' moldvai kormánynak olly véggel, hogy ennek szabályit az igazgatás folytában sinórmértékül kövesse; más példány pedig az ő felsége consulságánál tétetett-le, a' helybeli tisztviselők lépései ellenőrködése végett. — Alulírt azt várta, hogy az oláhországi gyűlés is, melly több szerződés tartalma szerint, a' Portának adózik ugyan, de az orosz császári pártfogás alá van helyezve, meggyőződve ezen intézet hasznosságáról, hasonló lépésekre fog vezéreltetni, olly lépésekre, mellyeket tartozó kötelessége kiván, 's melly kötelességeiről büntetetlenül nem felejtkezhetik-meg (ne pourra jamais méconnoitre impunément.) — De meglepetés 's kedvetlenséggel kelle tapasztalni alulirtnak, hogy az oláhországi gyűlés, az e' végre rendelt biztosság által beadott munkának új szerkesztésében, felsőbb helybenhagyás nyomán követett elvek 's némelly változtatásokra nézve nehézségeket 's ellenvetéseket tett. Ezen új szerkeztés alapul részint az ideigleni igazgatás alatt bocsátott 's elfogadott pótló rendeletek 's utasítások eredeti értelmén, részint pedig az orosz és török udvar között megállapított 's csupán formára nézve tett módosításokon, mellyek semmiképen nem változtatják-meg a' rendeletek eredeti értelmét. Ezek szerint az országgyűlés csak arra volt felszólítva, hogy maga is ismerje-meg (constater): ha az új szerkeztetés pontosan a' fentebbieken alapúl-e? arra pedig épen nem volt meghatalmazva, hogy köréből kilépve, azokban vélekedése szerinti módosításokat tehessen. Minél fogva alulirt kötelességének tartja kinyilatkoztatni herczegségednek, hogy mivel az országgyűlés tagjainak vitatkozása a' fentebbiektől ennyire eltért, mind ezt úgy tekinti alulirt, mint a' fő hübéres (souveraine) 's pártfogó udvar jogaiba merészletesen lett avatkozást. Annálfogvást azoknak ezennel ünnepélyesen ellenmond, mint rendellenes 's a' két udvar iránt tartozó tisztelettel ellenkező lépéseknek; mivel a' két udvar az egymás közt kötött szerződésektől semmi eltérést nem engedhet-meg, igyekezni is fog azokat egész épségökben fentartani. Ezek következéseül, kéri alulirt herczegségedet, ne terheltessék azonnal olly czélszerü módokról gondoskodni, mi szerint e' tekintetben minden további vitatkozás megszüntessék. Jelenti egyszersmind alulirt, hogy e' kedvetlen körülményt mind az orosz czári udvarnak, mind pedig a' török udvarnál levő czári követségnek a' jelen esetre kivántató határozások tétele tekintetéből feljelenti. Mellyek után 'sat. Bukarest 1836. julius 17kén (29kén.) Báró Rükman. — Az orosz consulnak e' nyilatkoztatása következésébül az országgyűlés következő felirást küldött a' hoszpodárhoz: Tegnap, u. m. julius 24kén (aug. 5kén), mély aggodalommal fogadta ez országgyűlés, a' herczegséged (hoszpodár) julius 18káról (30dik) költ azon hivatalos irományát, mellynek tartalma szerint, az ország ideiglen igazgatás alatt költ alapos rendeleteknek 's most ajánlottt némelly változtatások törvénybe iktatása miatt eredett vitatkozási által, a' kitűzött czéltól eltért volna, 's annak az orosz udvari consul, mint a' hübéres (Lehnsherrsouveraine) 's pártfogó udvar alapos jogaiba avatkozásnak, ellenmondott, herczegséged minden e' tekintetben folytakat, megsemmisítetteknek lenni nyilatkoztat. Kegyelmes herczeg! Azon vád, melly által ezen gyülésnek a' fels. udvarok iránti hálával teljes gondolkozásmódja 's engedelmessége a' legkiáltóbb igaztalansággal kétségbe hozatik, lélekismerete tisztaságának, mellyel szent kötelességit mindig betölteni kivánta 's kivánja, legnyilvánosb megsértése. Azon előterjesztés végén, melly mellett az alapos rendszabályok előnkbe adattak, valóban olly sorok találtatnak, mellyek értelménél fogva, a' pártfogó udvar engedelme nélkül költ bár minemü igazgatási rendeletek vagy változtatások, erő nélkülieknek nyilatkoztatnak. De ezen sorok nem voltak beiktatva az ezelőtti meghatalmazott elnök, Kissilef tábornok úr által 1832ben kinyomtatni rendelt alapos rendszabályokba, 's azokra csak most lett figyelmessé ezen gyülés. Miután a' gyülés az említett pótlék czikkely iránt minden körülményt fontolatra vett, arról győződött-meg, hogy Kissi-

lef tábornok úr illy czikket igazságosan nem is csusztathatott azokba, mert az, ezen fejdelemség minden szabadságleveleivel kitünőleg ellenkező lett volna, mellyet az alább következők is igazolnak. 1) A' drinápolyi békekötés 5dik czikkében, ez állíttatik: a' két fejdelemség, vallását szabadon gyakorolhatja; teljes bátorságba helyeztetik; független nemzeti igazgatással és szabad kereskedéssel bir. 2) Az 1250dik év (1835) Muharem hónapjában kihirdetett hatischerif (török udvari parancs) 4dik §. is ezt tartja: a' fejdelmek a' divánnal egyet értve, az ország beligazgatására szükséges minden törvényt szabadon hozhatnak. De a' különbözö békekötések 's hatischerifek által megállapitott jogokba nem avatkozhatnak. 3) Az irt hatischerif 8dik §a azt mondja: a' két fejdelemségnek, független törvényhozásra teljes jogok van 'sat. 4) A' katonai szabályoknak 379dik czikke, melly a' pártfogó fels. udvar által, az ideigleni kormány alatt helybenhagyatott, igy szól: a' drinápolyi békekötés czikke szerint, melly Oláhországot a' tartományi belső igazgatásra nézve biztosítja 'sat. — Igy szól az alapos rendszabályok 54dik czikke is, valamint a' gróf Villkenstene manifestuma is, melly biztosítja az oláhok nemzeti politikai lételök fentartását. Ezen adatok 's elvek azok kegyelmes herczeg, mellyeken ezen gyűlés vitatkozásai az alaprendszabások megvizsgálásában, az 1832iki ideigleni kormány intézete szerint alapultak. Miben állhat tehát a' főpártfogó udvar jogaiba avatkozni kivánás rejtett czélja? Avagy nem inkább ez egyenes szándéku gyűlés elleni merészlet-e, munkáit, lélekismeretes elveit, hazája számára biztosított törvényei iránti buzgó szeretetét úgy tekinteni, mint törvényelleni 's hibás magaviseletet? Midőn e' gyűlés, lélekismeretes pontossággal teljesíté kötelességei szent czélját, mellyekre összehivatott, érdemlettek-e törvényes munkálati illy ellenmondást? 's olly nem reméllt vádat, melly egészen ellenkezik törvényei 's hazája iránti forró szeretetével? Herczegségedet, mint e' hazának gyermekét 's most a' gondviselés által ezen nemzet igazgatására megbizottat, alázatosan kérjük, győződjék-meg ezen haza jogai igazságos létérül, 's megismervén e' gyűlés tiszta szándéku czélzatát, vegyen részt e' nemzet érzelmeiben 's méltóztassék bölcs ellátása szerint a' dolog igazságát a' maga helyén előterjeszteni. Következnek a' gyülés tagjai aláirásai. Erd H.

NÉMETORSZÁG.

Stuttgart sept. 9kén. A' városi tanács és polgárság tegnap ünneplette király Ő Felségének megérkeztét egy veszélyes, és főleg az ország iparbeli érdekeinek gyarapitására tett utazásból. A' király elhagyni kérte a' szándéklott fáklya-járadalmat; minél fogva a' tanács, a' polgári katonaság előléptével, a' pompásan kivilágított piaczra ment, 's ott üdvezlé Ő Felségét; miután a' dalkoszorúból egy darab elénekeltetett, egy szívből fakadt éljen-kiáltás rekeszté-be a' tisztelkedést.

OLASZORSZÁG.

Modenában hgi rendelet jelent-meg, melly az 1831ki zendülés miatt fogságra vagy gályára itélt személyeknek büntetésök egy részét elengedi, a' nagyobb vétkeseknek pedig választást hagy, miként büntetésök hátralevő idejét az országban töltheti-el, vagy pedig önkéntes számüzésbe mehetnek.

Fridrik ausztriai főhg aug. 29kén evezett-el Nápolyból Medea cs. k. fregáton Palermo és Malta felé, honnan vissza fog térni Triestbe 's Velenczébe. — Nápolyban nehány nap óta megszünt a' cholera; de aug. 30kán ismét több cholera-esett jött-elő. A' királynak elhatározott akaratja a' veszteglőket e' nyavalya ellen megszüntetni, minek az egész országra nézve leirhatlan haszna leend, mert az eddigi elzárás is temérdek pénztől fosztotta-meg a' fővárost. Palermo, a' nápolyi hajókon kívül, Genuából, Livornóból, Marseilleből, az egyházi statusból, Velenczéből egy hajót sem bocsát kikötőjébe, Messina pedig még a' nápolyiakat is kitiltja. Sicilia még sincs egészen lecsilapitva, ámbár azt csendesnek irják a' hivatalos lapok.

Romai sept. 2ki levél szerint a' pápa nehány napi gyöngélkedése után, sept. 1jén kikocsizott. Monsignore Ciachi governatore rendeletet bocsátaki, miként a' kézmivesek munkásaikat három napi felmondás előtt nem bocsáthatják-el, 's ez alatt az elbocsátás okait tartoznak az illető tiszthatóságnál bejelenteni, melly az elbocsátottakról gondoskodni fog. Gamberini bibornok 's belső minister pedig kihirdetteté, hogy az országutak, sept. 6kától kezdve, nyitva legyenek az utazóknak, a' helységek azonban házakat jelelhetnek-ki, hol az utazók veszteglést tartsanak, de a' postát feltartóztatni sehol sem szabad. Némelly posztógyárakból a' munkásokat el kelle bocsátani, 's ezen emberek végső inségre jutottak volna Monsignore Tosti közbejötte nélkül, ki Monsignore Ciachival együtt kitünő buzgalommal munkálódik e' sanyaru időben a' köz jólét körül. A' cholera-betegek közül sokkal több elhal, mint meggyógyul.

Florenzából sept. 4kén irják, hogy az özvegy nápolyi királyné Genfből Lucca fördőjibe készült, de az egészségről kellemetlenől szólló hirek miatt megváltoztatta szándékát, 's visszautazik Gräzbe. Pisában kiütött a' cholera. Florenza még csendes, 's a' nyavalya nem mutatkozott benne.

SPANYOLORSZÁG.

Joinville hg. mint az Español írja, aug. 16kán Hercules hajón Gibraltarba érkezett, más nap megszemlélte az erősítményeket, 's innen, a' franczia consul meghivására, Tangerba szándékozék elfordulni, mielőtt Teneriffába evezne. A' Diario de Sevilla aug. 21kén leveleket közöl Ceutából, mellyek szerint Tangerban, vagy a' hg. ott létekor, vagy azután, háborgások történtek, a' franczia, spanyol és angol consulok lakai megtámadtattak, sőt az angol consult meg is ölték a' barbarok, a' franczia consul egy ágyu-dereglyén Ceutába szaladt, 's az ottani spanyol parancsnokkal értekezvén, Ceuta őrserege a' sánczokra rendeltetett.

Seoane generál nem maradt adós felelettel a' garde-tiszteknek, de azt az Eco del Comercióba iktatá, nem a' Mundóba, megjegyezvén, hogy ha e' hírlap által felel vala, épen annyi lett volna, mint az onatei Gazetában közölni válaszát. Mint generál és követ semmit sem felelne, de e' kettős charaktert letéve, kész mindennek felelni, ki általa megsértettnek véli magát. De bátor szívü férfi csak bátor szívü férfinak felelhet; 's a' tisztteknek, minthogy zászlójikat az ellenség előtt oda hagyván, minden becsületérzést levetkeztek, elébb a' csata tűzkeresztséget kell felvenniök, akkor kész leend még keményebb leczkét adni nekik, mint a' cortesben adott; most pedig egy betüt sem húzvissza a' mondottakból. Egyébiránt nyilatkozásai által más tisztek is, nevezetesen kik la Granjában voltak, megsértetteknek vélhetik magokat, de mivel ezek a' szolgálatról le nem mondtak, 's csak gyáván viselték magokat, ama feltételre nem kénszeríti őket, 's háza és személye minden órában kész leend szolgálatjokra. — Ezzel most vége lesz e' viszálkodásnak, mert a' hadsereg Madridtól Soria felé távozik, hova már 2000 gyalog és egy lovas század érkezett Segoviából a' pártosok részéről.

Madridi aug. 29ki levél szerint Seoane generál és a' garde-tisztek között csakugyan párviadalra került a' dolog. Manzano és Castro uu. aug. 28kán Seoane generálhoz mentek, 's tőle elégtételt kértek; a' general kész vala, hanem a' párviadal feltételeinek megtudása végett Almodovar grófhoz utasítá őket. Délutáni 6 órára tűzetett-ki a' párviadal olly módon, hogy pisztollyal lőjenek 10 lépésről, de csak egy pisztoly töltessék-meg. A' sors Manzano úrnak adá a' töltött pisztolyt, 's ő elejté Seoane generált; sebe azonban nem halálos, 's aligha ismételtetni nem fog e' vérengző jelenet. Buerens szerencsétlensége tudva van már, 's csak az ad érette némi vigasztalást, hogy Quilez, D. Carlosnak legjobb lovas generála, elesett. Lluchana gr. lebuktatta Calatravát és Mendizabalt, de az ő rendszerök és pártjok megmaradt, 's lebukásuk egész Portugal határáig megrendítette a' köz rendet. Toróban három portugáli zászlóally felzendült, 's nem akar többé a' spanyol kormánynak szolgálni; de e' lázadást a' charta cránti sympathia szülte.

Madridi aug. 28ki levél szerint Espartero elutazását a' Carinenából érkezett kellemetlen tudósítás sietteté, ámbár a' Gazeta csak annyit mond, hogy Buerens az ellenséget megtámadta, 's annak számosabb lovassága és pattantyúsága előt hátravonulni kéntelen volt; azonban Madridot komolyan készülnek erősíteni, ha költség leszen rá. Espartero seregénél vissza-állítatott az engedelmesség, 's a' makacs tisztek ismét elfoglalák helyöket. Az új kabinet naponkint erősödik. Quiroga, Rich, Santos San Miguel, Espinosa új 's ó Castilia, Arragonia, Estremadura fókapitányivá, Aspiroz ezredes Segovia főparancsnokává nevezteték. Don Ramon Adan, jeles talentomu férfi, ki egyik politikai párthoz sem tartozik, belső ministerium alstatustitoknoka leend.

* * *

KERESKEDÉSI TUDÓSÍTÁSOK.

Londoni aug. 25ki levél kedvező tudósításokat ir á' kereskedésről és mű-iparról, 's szerintök a' kereskedés mind a' kikötőkben mind a' kézmíves városokban naponként élénkebbé leszen. — Havreban is kezdenek már, aug. 25ki levél szerint, kivergődni a' szenvedett veszteségekből, mire több új épitkezések jó módot szolgáltatnak. — A' Basel és Straszburg közötti vasut-vállalat gyorsan látszik előhaladni. E' vasut Straszburgtól később Frankfurtig terjesztetik, 's előre is jó nyereséget igér. A' költség 18 millióra van számítva; német- és franczia nagykereskedők több milliókat irtak-alá (egy részvény ára 500 fr.) 's könnyen megeshetik, hogy az aláirt summa a' költséget haladni fogja, mint a' Mühlhausen és Thaun közötti vasutnál történt, mellynek épitésére elég volt 2½ millio, 's 5 milliónál is több iratott-alá.

A' Mosel vidékéről aug. 29dikén irják, hogy Schaffhausen canton a' bor-vámot eltörölvén, itt is felébredt a' must-adó eltörlése cránti kivánság, melly igen terhes, és beszedése szívszaggató jelenetekkel jár. A' szőllők rakvák gerezdekkel, 's jó idő mellett bő és jó szüretet igérnének.

Kiadja Kultsár A. — Szerkezteti Galvácsy. Zöldkertutcza (Kohlbacher-Gasse) 498 sz.
Nyomtatja Trattner-Károlyi, Urak' útczája 612 *szám alatt.*

Trattner J. M. és Károlyi István Typographiájában sajtó alatt van és Aprilis hónapban megjelenend *Eggenberger József* pesti könyváros boltjában:

Magyar Költészet,

tanitványai számára irta *Homokay Pál*, a' Losonczi ref. lyceumban ékesszóllás' professora.

Rövid tartalma:

Első rész. Szótagmérték. Tagmértékes verssorok és verskötetek' vázolataik. Véghangok vagy Rimek. Kisfaludy Sándor' és Károly', Költsey', Bajza és Vörösmarty' versalkatjaik tulajdon munkáikból kiszedett példákban. — *Második rész. I. szak.* Költészet. Költészet' alapja. Érzelem. Képzelet. Tárgy. Előadás Szó- és tárgybeli ékességek. *II. szak.* Költemény nemei. *Első rend*: Lantos költemény. Oda Hymnus. Dithyrambus. Ének Elegia. Heroide. Cantata. Hanozatka. Madrigal. Rondeau. Triolet. Ritornell. *Második rend*: Elbeszéllő költemény. Komoly és vig hőskölteméný. Romaza és Ballada. Legenda. Költői elbeszélés. Rege és Novella. Mese. *Harmadik rend*: Szinjátéki költemény Szomorú- vig- szin- és énekes játék. *Negyedik rend*; Oktató költemény. *Ötödik rend*: Vegyes szerkezetű költemény. Idyllion. Költői levél. Költői leirás. Román. Mesélés. Satyra Parodia és átöltöztetés. Parabola és Paramythia Epigramma. — Toldalék: Elmejátékok. A' munka főbb részint remekiróink' vagy felhozott vagy idézett példáikkal lévén világositva, ajánlható mind oskolai, mind háznevelési kézi könyvnek. — Ára 24 ezüst krajczár a' jövő augustus hónap elejéig; azontúl föllebb vitetik. (2)

A' *magyar tudós társaság*' költségével elkészült, 's józsefnapi vásárra megjelennek:

ELSÖ OKTATÁSRA SZOLGÁLÓ

KÉZI KÖNYV,

vagy is

a' legszükségesebb tudományok' öszvesége, vallási különbség nélkül minden néptanítók' 's tanulók' számára készült,

's a' *magyar tudós társaság* által első rendű MARCZIBÁNYI LAJOS jutalommal *koszorúzott*

's az academia' költségén kiadott

pályamunka.

Irta *Edvi Illés Pál*, nemesdömölki ev. predikátor, esperesti oskola-ügyelő, a' dunántuli ev. superintendentia' levéltárnoka, 's a' m. tud. társ. lev. tagja.

TARTALOM:

Kalauzoló beszéd az oskolatanitókhoz, hogyan kelljen a' gyermekeket tanítani, és név szerint e' kézi könyvvel élni.

1. FŐSZAKASZ. Olvasókönyv. 1. *rész.* Értelem-gyakorlások. 2. *rész.* Erkölcsi elbeszélések és oktatások. 3. *rész.* Az illendőség és okos maga-alkalmaztatás. 4. *rész.* Tanulságos és mulattató versek.

Első félesztendő. 1837.

II. FŐSZAKASZ. Az oskolai tudományok' könyve. 5. *rész.* Számvetéstudomány. 6. *rész.* Időszámlálás. 7. *rész.* Természettudomány. 8. *rész.* Földleirás. 9. *rész.* Egészség-tudomány. 10. *rész.* Gazdaság-tudomány. 11. *rész.* Történet-tudomány. *Szerzelék:* a' nemzetiségről. 12. *rész.* Törvény-tudomány. 13. *rész.* Nyelvtudomány, irásmód (és levelek). *Toldalék:* a' magyar nyelvben divatos idegen szavak' jegyzéke.

8 rétben 672 lap; Magyar- és Erdélyország' földképével a' legujabb állapot szerint; 's a' magyarországi mérges növények' és gombák' színezett képeivel; félbőrbe kötve: postapapiroson 2 ft 46 kr. c. p. kemény tábl. 2 ft 40 kr.; nyomtató-papiroson félbőr. 2 ft 6 kr., kemény tábl. 2 ft conv. p.

ROMAI CLASSICUSOK

magyar fordításokban.

Kiadja

a' magyar tudós társaság,

IIdik kötet: M. T. *Cicero*ból beszédek, levelek, és Scipio' álma. Fordítá *Kazinczy Ferencz.* n. 8r. 220 l. Ára kötve postapap. 1 ft 36, nyomt. pap. 1 ft 12 kr. conv. p. (6)

(1) Allat-orvosi hivatal. Ő császári királyi Felségének kegyelmes jóváhagyásából Magyarországon egy állat-orvosi hivatal 600 frt rendszeres évi fizetés, hivatalos kiküldetéskor pedig IXdik osztálybeli napdíj és ehhez mért úti költségek mellett lészen felállitandó. — E' hivatalra nézve f. e junius 10kén a' pesti királyi egyetem' orvosi karánál concursus fog tartatni. — Kik e' verseny próbán megjelenni kivánnak, eleve orvosi vagy seborvosi doctorságról és az állat-orvosi tudományból nyert előléptetésről szóló okleveleiket, szintúgy mint barom orvoslásbeli ügyességöket és tapasztalásukat, valamint végre erkölcsösségöket is bizonyitó tanuleveleiket az ország' főorvosánál bemutatni kötelesek. — A' Hazában divatozó nyelveknek, jelesen pedig a' magyarnak, tökéletes ismerete, minden folyamodónak különös ajánlására szolgáland. (3)

(1) Sebészi hivatal. Tekintetes nemes Bács vármegyében kebelezett királyi koronai szabados Sz Tamás helysége részéről — az ottani megürült sebészi hivatalra egy alkalmas, 's a' sebészi tudományba tapasztaltt sebész kerestetik, kinek esztendei fizetése 150 pengő forint lészen. — Az ezen hivatalt felválalni kivánók magokat jövő Sz. György napig vagy személyesen, vagy levél által jelenteni ne terheltessenek. (3)

(2) Hirdetés. A' nagyméltóságu magyar kir. Helytartótanács' rendeléséből közhirül adatik, hogy a' kegyes hagyományi jószágok' Pécsváradi kerületebéli Versendi tiszttartóságban tiszta buza 1500, kétszeres 3000, rozs 2000 pozsonyi mérő folyó eszt. Aprilis 12kén, — a' Bozsoki tiszttartóságban kétszeres buza 3000, rozs 3000, és zab 2000 pozsonyi mérő, Aprilis 14kén, — végre a' Földvári tiszttartóságban tiszta buza 900, zab 2000 pozsonyi mérő Aprilis 17kén, részint nagyobb, részint kissebb mennyiségben, nyilvános árverés utján a' hely' szinén el fog adatni. Költ Budán, Marczius 7-dikén 1837. (3)

(3) Figyelmeztetés. A' belső városban egy nemes család, mellynek feje királyi hivatalt visel, két kisasszonyt szállásra 's tartásra kiván felfogadni mérsékelt feltételek mellett. A' kisasszonyok német nyelvre 's szükséges asszonyi munkákra is fognak tanittatni. Bővebb tudósitást e' lapok szerkesztőségénél kaphatni. (3)

(4) Fris erdélyi fagygyu gyertyákat, az esmert jó fajtából, vásár alatt kaphatni Pesten, *Sztriberny J. Ferencznél,* József-piaczon. (4)

Pénzfolyamat: Bécs, marcz. 18kán: 4 pctes statuskötelez. 100⅜; 3 pctes 75¼; 1821diki status kölcs. 142½; 1834-diki 568⅛; 2½ pctes Bécs városi bankóköt. 66½; bankrészvény 1367⅝.

Gabonaár: Pesten, marcz. 20 és 21kén, váltógarasban: Tisztabuza 106⅔—93⅓; kétszeres 80—66⅔; rozs 56—46⅔; árpa 57½—50; zab 40—33⅓; kukoricza 93⅓—80; köleskása 213⅓—186⅔.

Dunavizállás: marcz. 19kén: 5′ 8″ 3‴ — 20kán: 6′ 3″ 3‴ — 21kén: 6′ 6″ 3‴ — 22kén: 6′ 10″ 3‴